

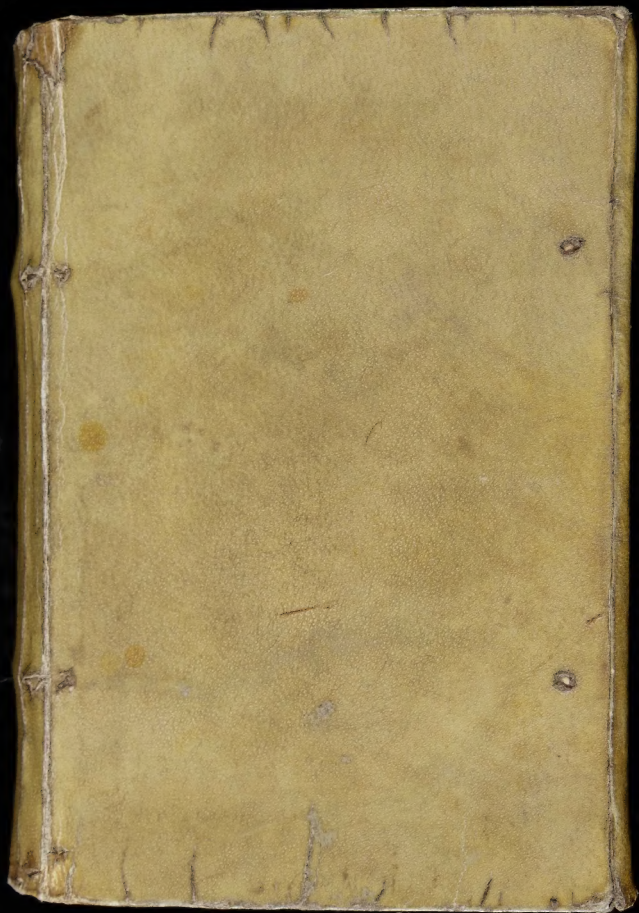
Enquista
Advertencias

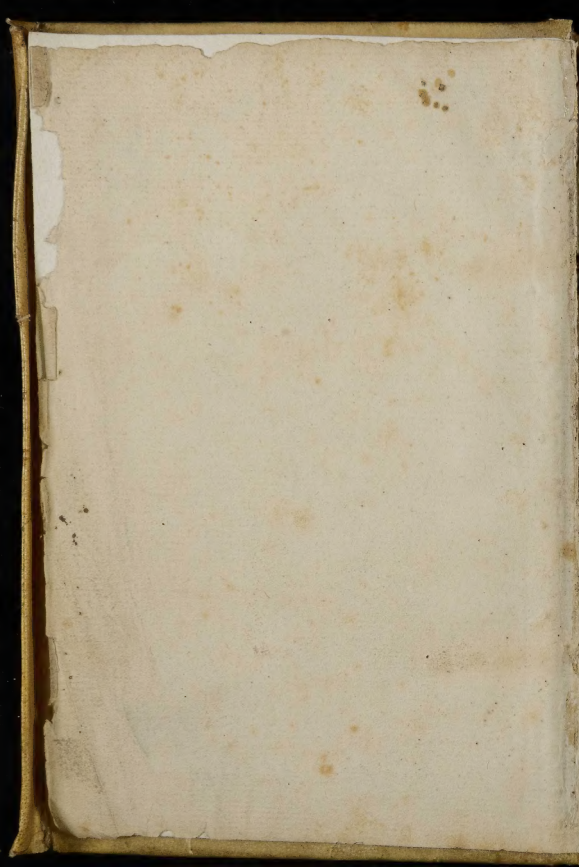
PART.

II

MEXICO.

1600

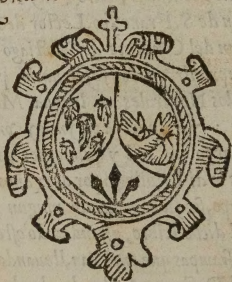
ADVERTENCIAS.
PARA LOS CONFESORES
de los Naturales.

COMPUESTAS POR EL PADRE
Fray Ioan Baptista, de la Orden del Seraphico
Padre Sanct Francisco, Lector de Theologia, y
Guardian del Conuento de Sanctiago Tla-
tilulco: dela Prouincia del Sancto

Euangelio.

Segunda parte.

Es el Monuento a la Ciudad de Salaya & al carmen

Con Privilegio.

En Mexico, Enel Conuento de Sanctiago
Tlatilulco, Por M. Ocharte. año 1600.

ON Gaspar de Cuñiga y
Azeuedo, Conde de Mon
terrey, Señor delas Casas
y estado de Biezma y Vi
lóa, Virrey lugar Tenien
te del Rey nuestro Señor,
Gouernador, y Capitan
General dela Nueva Es
paña, y Presidente dela Audiencia y Chancil
leria Real que en ella reside. Et. Por quanto
por mi se dio licencia al Padre Fray Ioan Baptista
dela Orden de S. Francisco, Lector de Theologia,
y Guardian del Conuento de Sanctiago Tlatilul
co, para imprimir vn Confessionario, para poder
confesar alos Naturales en lengua Mexicana y
Castellana : y despues a treynta y vn dias del
mes de Março, de mil y quinientos y nouenta y
nueue años le di Priuilegio por diez años, paraque
eneste tiempo, sin su beneplacito ningun Impressor
imprima el dicho Libro, estendiendo este Priuile
gio a las Estampas que en el van, lleuando cada vna
letrero del Doctor o Auctor de donde se sacó la
Historia, y aora me ha pedido le de licencia y el
mismo Priuilegio, paraque las Aduertencias que
llena

lleua para los Confessores delos Naturales y sus
Ministros, se puedan poner en dos cuerpos, porque
seria grande inconueniente (respecto de no poder se
bair) que fuese todo en vn cuerpo: y por mi visto.
Por la presente doy licencia al dicho Padre Fray
Ioan Baptista, para que pueda poner, y ponga las di-
dichas Aduertencias en dos cuerpos: y le doy Pri-
uilegio para que por el dicho tiempo de diez años
ningun Impressor las imprima, so las penas conte-
nidas en el dicho Prinuilegio. Fecho en Chapulte-
pec, à siete dias del mes de Diziembre, de mil y
seysçientos años.

Y. El Conde de Monterrey.

Por mandado del Virrey.

Martin de Pedrosa.

LICENCIA DEL ORDINARIO.

EL Doctor Don Ioan de Seruantes Arcediano en la Sancta Yglesia de Mexico, Gouernador en ella, y en todo su Arçobispado por Dñ Alonso Fernandez de Bonilla Arçobispo del dicho Arçobispado, del Consejo de su Magestad. &c. Por la presente doy licencia al Padre Fray Ioan Baptista dela Orden de S. Francisco Lector de Theologia en esta Prouincia del Sancto Euangelio, para que pueda hazer imprimir, è imprima vn libro Confessionario que a compuesto en lengua Mexicana y Castellana. Por quanto por mi mandado esta visto y examinado, y parece ser vtil y prouechofo para los Naturales è Ministros dellos. Fecha en Mexico a diez de Iulio de mil y quiniētos y nouēta y ocho años.

M. Don Ioan de Seruantes.

Por mandado del Gouernador.

Ioan de Cardenas.

EL Doct̃or Don Hieronymo de Car-
camo Cathedratico de Decretos
en la Real Vniuersidad de Mexico,
Canonigo, Prouisor y Vicario Gene-
ral en la Sancta Yglesia Metropolitana
de Mexico y todo su Arçobispado,
por el Capitulo Sede vacante del
la. Por la presente doy licencia al Pa-
dre Fray Ioan Baptista dela Orden de
S. Francisco, Lect̃or en Sancta Theo-
logia, y Guardian del Conuento de
Sanctiago Tlatilulco, para que pueda
hazer imprimir, e imprima vn libro
Confessionario, que a compuesto en
dos cuerpos en la lengua Castellana
y Mexicana, para poder confessar a
los Naturales, con la Primera y Segũ-
da Parte delas Aduertencias para los
Confessores y Ministros dellos, atten-
to aque esta visto examinado y ap-
probado por el Padre Fray Hernan-
do Du-

do Duran Lector de Theologia dela
dicha Orden, por mandado del Doc-
tor Don Ioan de Seruantes Arcedia-
no desta Santa Yglesia, y Cathedra-
tico de sagrada Escritura, Gouvernador
que fue deste Arçobispado. Y por
mi mandado por el Doctor Alonso
Muñoz Cathedratico de Prima en
Santa Theologia, y no parece tener
cosa que contradiga a nuestra Santa
Fee Catholica : antes se halla ser vtil
y de mucho aprouechamiento, para
la Doctrina delos dichos Naturales.
Dada en Mexico, a veynte de Deziem-
bre de mil y seyscientos años.

El Doctor Don Hieronymo de Carcamo

Por mandado del Prouisor.

Ioan de Cardenas.

Ray Pedro de Pila de la Or-
den de nuestro Seraphico Pa-
dre S. Francisco, Comissio-
nario General por auetoridad
Apostolica, cum plenitudine
potestatis de todas las Pro-
uincias y Custodias desta
Nueva España, Florida y Pbilippinas, &c. Por
la presente concedo licencia al Padre Fray Ioan
Baptista, Predicador, Lector de Theologia, que en
la Prouincia del Sancto Euangelio ha sido muchos
años, y Guardian que aora es de nuestro Con-
uento de Sanctiago Tlatilulco, paraque guardan-
do lo establecido en el Sancto Concilio de Trento,
y lo ordenado en las Pragmaticas reales, pueda
imprimir è imprima en dos cuerpos las Aduerten-
cias que para los Ministros y Confesores delos
Indios tiene compuestas, por quanto por mi com-
mission estan vistas y examinadas, y parece por
su approuacion seran de mucho vtilidad y proue-
cho para los Ministros, por lo qual deseando todo
buen sucesso y acertamiento en lo que tanto impor-
ta como la educacion delos Naturales, de mas de
conce-

conceder la dicha licencia para la impresion dicha. Mando por sancta obediencia al dicho Padre Fray Ioan Baptista lo ponga por obra, para que ocupacion de tanto aprouechamiento spiritual de los proximos, tenga el dicho fructo en el seruicio de Dios. Dada en el dicho Conuento de Sanctiago Tlatilulco dela dicha Prouincia, a onze dias del mes de Agosto de mil y seyscientos años : Firmada de mi mano, y sellada con el sello mayor de mi officio.

Fray Pedro de Pila,
Commissario General.

APPROBACION DEL DOCTOR A-
lonso Muñoz Cathedratico de Prima desta
Vniuersidad de Mexico.

POR commissiõ y mandato del
Señor Doctor Don Hieronymo de Carca-
mo, Prouisor y Vicario General deste Arco-
bisado, Vi y examine con cuydado las Ad-
uertencias que para los Confessores y Mi-
nistros delos Naturales a compuesto, el muy
Venerable Padre Fray Ioan Baptista Lector
de Theologia dela Prouincia del Sancto E-
uangelio, y Guardiã del Cõuẽto de Sãtiago
Tlatilulco, y no solo no tiene cosa cõtra nues-
tra sagrada Fee Catholica, y Christianas cos-
tũbres : mas antes estã llenas de muy sana
Doctrina, digna y necessaria de ser sabida: es-
pecialmẽte en estos Reynos, y asì su impres-
sion sera para seruicio de Dios nuestro Señor,
grã prouecho delas animas destos Naturales,
consuelo y aliuio de los Ministros que los tra-
tan. Fecho en Mexico a veynte y vno de
Nouiembre, de mil y seyscientos años.

Doctor Alonso Muñoz.

¶ APPROBACION DEL PADRE
Fray Pedro de la Cruz, Lector de Theolo-
gia, Guardian de S. Francisco de Mexico.
Padre de la Prouincia del Sancto E-
uangelio, y Calificador del Sancto
Officio.

POr Commission y mandato de nuestro Padre
Fray Pedro de Pila Commissario General de
nra Sagrada Religion en esta nueva España, è
visto y examinado las Aduertencias que para los
Ministros y Confessores delos Indios, tiene com-
puestas en dos cuerpos el Padre Fray Ioan Bap-
tista Lector (q̃ ha sido muchos años) de Theologia
en esta Prouincia del Sãcto Euãgelio, y Guardiã q̃
aora es del Cõuẽto de Sanctiago Tlatilulco. Y digo
q̃ no solo es obra que descubre el Sancto zelo, que
siempre ha tenido el dicho Padre para con estos po-
bres Indios, y para las nueuas conuersiones que
dellos cada dia se hazen y esperau hazer: mas que
es tan vtil è importante para los Ministros y Ior-
naleros desta Sancta labor y viña, quam plantauit
dextera æterni Patris, quamq; acquisiuit pro-
prio

prio sanguine suo, que en su genero, ninguna mas,
y aun dudo ser otra alguna, tanto. Porque en ella
se halla cō mucha erudiciō, y cō estilo claro y breue,
lo que es muy alto y obscuro: y muy leuantado en
su punto, lo que parece tenerle muy llano. Y ansi
mismo se halla quanto en orden del buen Ministe-
rio y Doctrina de Confessores y Ministros Spiri-
tuales destos Indios se puede desear. Por lo qual
digo, que no solo se puede obra tal imprimir y
salir a luz: mas que importa que los Superiores
hagan que salga y se imprima, porque el fructo que
espero dello se ha de seguir en las almas, sera tal,
que la Diuina Magestad sea mas bien seruida, loa-
da y glorificada. Y estos pobres Indios muy mejor
enseñados y administrados. Dada en este Conuen-
to de S. Francisco de Mexico, en diez de Julio, de
mil y seyscientos años.

Fray Pedro de la Cruz.

APPROBACION DEL PADRE
*Fray Hernando Duran, Lector de Theologia de
Sanct Francisco de Mexico.*

POR commissiõ y mandado del
Señor Gouernador Don Ioan de
Seruantes, Arcediano dela Cathedral
de Mexico, y Cathedratico de sagra-
da Scriptura, è visto y examinado
este Confessionario en lengua Castel-
lana y Mexicana, con la Primera y
Segunda Parte de las Aduertencias
para los Confessores de los Natura-
les, y sus Ministros, que a compuesto
el Padre Fray Ioan Baptista Lector de
Theologia desta Prouincia del Sancto
Euangelio, y es obra muy prouecho-
sa para los Naturales, y para sus Mi-
nistros: Porque demas de que su Auc-
tor trata las cosas con mucha erudi-
cion y varia doctrina, muestra la cla-
ridad de su ingenio y la Christiana
piedad

piedad con que siempre a acudido al
ministerio Euangelico de los Indios,
y el lenguaje y estilo Mexicano dela
obra, es muy elegante y claro, y las
Aduertencias muy necessarias, y an
si me parece sera de mucha vtilidad
y prouecho su impressiõ. Dada en el
Conuento de Sanctiago a nueue de
Iulio de mil y quinientos y nouenta
y ocho. años.

Fray Hernando Duran.

DEDICATORIA.

¶ Prologo Dedicatorio del Auctor, a Nuestro Padre Fray Pedro de Pila Commissario General de todas las Prouincias y Custodias desta nueua España, Florida y Philippina. &c.

Vnque por ser estas Aduertencias parte del Confessionario que a V. P. dedique los dias passados, no era necessario dedicarlas de nuevo: Pero porque auien do començado a imprimirlas (viendo el mal aparejo que para esto auia) las dexaua, y referuaua para tiempo mas acomodado, y V. P. con imperio y potestad de Prelado Superior, y amor muy antiguo de vero Padre me mandò é solicitò con toda

toda instancia, que rompiendo por todas dificultades, las acabasse de imprimir: me parecio dedicarlas de nuevo, como cosa nueva y propria de V. P. Paraque por esto entiendan todos el particular cuydado y vigilancia q̃ tiene V. P. en su Officio Pastoral, no solo del gouierno de tãtas Prouincias de Religiosos, como tiene a su cargo, mas tãbiẽ de tanta multitud de animas administradas, y sacramẽtadas por ellos: y de otras muchas q̃ por su medio y predicaciõ vã rescibiendo el Euãgelio. Pues por este medio y con este mi trabajo cree V. P. serã las vnas y las otras cõsoladas, è instruydas en el conocimiento de Dios, y sus Ministros hallarã muchas dificultades resueltas (con parescer de hõbres muy doctos, aquiẽ he cõsultado) para ayudar a los Naturales: no solo sin scrupulo de

lo de consciencia: mas tãbiẽ con mucho gusto y consuelo spiritual, y esperança de que su trabajo y labor en la Viña del Señor sera fructuosa. Rescibía pues V. P. esta pequeña ofrẽda pa seruicio de N.S.considerãdo, q̃ si para el ornato del Sanctuario se rescibia oro, plata, piedras preciosas, grana y cosas de grãde estima y valor q̃ ofreciã los ricos, no se desechauã las pieles cabrunas delos pobres por su poco valor. Pues cada vno (como dize S.Hieronymo) da de lo q̃ tiene y sirve à Dios con lo q̃ puede. Lo qual es prueua dela buena volũtad : y en mĩtã biẽ lo es de reconocimiẽto q̃ por tãtos titulos a V.P.deuo. Guarde ñro Señor a V.P.como este su menor subdito y verdadero hijo dessea. De Sanctiago Tlatilulco. &c.

Fray Ioan Baptista.

LICENCIA DEL S. CANONIGO

*Alonso de Ecija, Comissario General Apostolico
de la Sancta Cruzada.*

OS el Canonigo Alonso de Ecija Comissario Apostolico Subdelegado General de la Sancta Cruzada en esta Nueva España &c. Por la

presente damos licencia al P. Fray Ioan Baptista dela Orden del glorioso Señor S. Francisco, Guardian enel Conuento de Sanctiago Tlatilulco, para que pueda publicar, y publique la Primera y Segunda parte delas Aduertencias que ha compuesto para los Confesores de los Naturales, dõde trata muchas cosas y materias, assi dela Sancta Cruzada, como de otros priuilegios de las Ordenes Mendicantes: por quã

(*)

to

to nos consta (por paresceres de los Padres Maestros Fray Diego de Contreras, y Fray Hernando Baçan) no auer en ellas, cosa, que no sea muy vtil y prouechosa para el bien de las Almas y mejor expedicion desta Santa gracia. Dada en Mexico a veynte y dos de Iunio de mil y seys cientos y vn años.

*El Canonigo
Alonso de Ecija;*

Por mandado del Commisario General.

Francisco de Carauantes Vera.

APPROBACION DEL P. FRAY
*Diego de Contreras, Maestro en Sancta Theologia,
Calificador del Sancto Officio, y Prouincial dela
Orden de S. Augustin.*

POR commissiõ del S. Canonigo Alonso de Ecija Comissario General de la Sancta Cruzada. He visto la Primera y Segunda Parte de las Advertencias para los Confessores de los Naturales y sus Ministros, que ha compuesto el P. Fray Ioan Baptista dela Orden del Seraphico P. San Francisco, Guardian del Conuento de Sanctia go Tlatilulco desta Ciudad de Mexico, y Lector de Theologia que ha sido muchos años en su Orden. Y no he hallado cosa que impida la buena expedicion de la Sancta Cruzada : antes muchas que la ayudan. Y en general siento, que de mas de ser obra Catholica, sin sospecha de error, es la mas in
por-

portâte que para esta tierra y nuevas
conuerfiones fe podia imprimir. Pues
en ella hallaràn los Ministros tantas
verdades, tantas dudas refueltas, y tã-
tos priuilegios declarados (cosa que
tanto se ha deffeado) que aun los muy
Doctos fe holgaràn de ver cosas tan
nueuas y tambien decididas. Y afsi
me parece que fera su publicacion pa-
ra gran feruicio de nro Señor, mucho
bien de los Naturales, y grandissimo
confuelo de sus Ministros. Fecha en
Sancta Cruz de Mexico a 1. de Iunio
de 1601. años.

*Fray Diego
de Contreras.*

APPROBACION DEL PADRE F.

*Hernando Baçan, Maestro en Sancta Theologia,
Cathedratico della en la Real Vniuersidad de Me-
xico, y Prouincial que ha sido de su Orden de
Sancto Domingo. N. P.*

(* ♡ *)

POR orden del Señor Canonigo A-
lonso de Ecija Comissario General
de la Bulla de la Sancta Cruzada en es-
ta Nueva España, he visto vn Libro in-
titulado, la Primera y Segunda parte
delas Aduertencias para los Confesso-
res de los Naturales, compuesto por
el P. Fray Ioan Baptista dela Orden de
nuestro Seraphico Padre San Francisco
Guardian del Conuento de Sanctiago
Tlatilulco, y Lector de Theologia que
ha sido muchos años en su Prouincia
del Sancto Euangelio. Y auiendole le-
ydo, y pasado con attencion y cuyda-
do, no he hallado en el cosa que se deua
reparar, y sea estoruo ala expedicion
dela

dela Santa Cruzada: antes da suffi-
ciente motiuo para aficionar los ani-
mos delos fieles a recibir con deuoci-
on la dicha Bulla, y por este medio
gozar de las gracias, concessiones y
facultades spirituales, que estan conce-
didas por los Summos Pontifices, y en
este Libro sabiamente recopiladas. Y
quanto alas materias que enel se tra-
tan, me ha parecido que su Doctrina
es muy buena y segura, y que enseña
muy profundas sentencias, y verdades
solidas y muy necessarias, con estilo
breue, y resolucion clara, digna dela e-
minencia de su Auñtor. Y en orden al
ministerio Apostolico dela enseñanza
delos Naturales, y conseruación en bue-
nas costumbres, y doctrina Christiana,
es el Libro de mayor importancia q̃
he visto impresso. Y respecto desto en-
tiendo que se hará muy grande serui-
cio a Dios, y biẽ a esta republica delos
Yn-

Yndios con la publicaciõ deste Libro,
paraque con facilidad pueda venir a
manos de sus Ministros, y se cõsiga el
fructo q̃ el piadoso zelo y buenos tra-
uajos del Auctor pretẽde. Fecha en este
Conuento de Sancto Domingo desta
Ciudad de Mexico. a 11. dias del mes
de Iunio de 1601. años.

Fray Hernando Baçan.

INDVLGÈ

CIAS CONCEDIDAS POR DIVER

fos Pontifices a los que se ocupan con los Naturales, y con otros rezien conuertidos, enel ministerio Euangelico.

L Eon 10. a 25. de Abril del año de 1521. concedio a fray Ioan Glapion, y a fray Francisco de los Angeles de la Orden de sanct Francisco, y a todos los Mendicantes verè penitentibus, & confessis, qui proficiscuntur ad Indianas Insulas, aliasque Prouincias, Caroli Regis Catholici (Imperatoris electi) ditioni, subiectas, & illis propinquas terras, vbi homines veritatis Fidei cognitionis carent, illam Indulgentiam, quam proficiscentibus in subsidium Terræ Sanctæ, Sedes Apostolica concedere consuevit.

¶ Tambien concedio a los Religiosos que van a tierra de Infieles, que si en los dias de ayuno vige necessaria commode inueniri non possent, no sean obligados a ayunar. Esta Bulla se guarda autentica en S. Francisco de Mexico, en S. Augustin, y en Sancto Domingo.

¶ Ioan.

¶ Ioannes Cardinalis Poggius Nuncio Apostolico dela Sanctidad de Iulio. 3. en los Reynos de España a 30. de Agosto del año de 1553. concedio a todas las personas Ecclesiasticas, assi Religiosos, como seglares, que se ocuparen en esta Nueva España sin interes, sino por charidad, en predicar, o administrar los sanctos Sacramentos, y en enseñar la Doctrina Christiana, siete años de Indulgencia, y otras tantas quaremenas: por cada vez que hizieren qualquiera delas dichas cosas.

¶ Iuen les concede alos dichos, vna vez en la vida, y otra in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem. Este Breue original se guarda enel Archivo de S. Francisco de Mexico.

¶ Pio 5. de gloriosa memoria a 22. de Agosto del año de 1571. concedio a instancia del Padre F. Hernando de Paz, Procurador desta Prouincia de Sanctiago de nro Padre Sancto Domingo, a todos los Religiosos que pasaren a estas partes, desiderio salutis accensi, & verè penitentes, & confessi, que el dia que se embarcaren para estas Indias, o para alguna parte dellas, y el dia que llegaren, o murieren enel dicho camino, o viaje, plenariam omnium pecca-

peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem, in forma Iubilei consequantur.

¶ Tambien concedio el mismo dia, cien dias de perdon de injunctis eis penitentijs, a los Predicadores delos Indios, quoties munus ipsum edocendi exequuntur. Este Breue autentico se guarda en sancto Domingo de Mexico.

¶ Pio 4. Pio 5. Gregorio 13. y Sixto 5. a instancia delos Padres dela Compania de Iesus, concedieron a todos los fieles Christianos in paribus Indiarum verè penitentibus, & confessis, ac sanctissimo Eucharistiae Sacramento refectis, quoties aliquem ex infidelitate, & ab idolatria ad veri Dei cognitionem, atque cultum reduxerint, toties Indulgentiam plenariam, & singulorum peccatorum suorum absolutionem, & remissionem, nec non Iubileum plenarium auctoritate Apostolica, iniuncta aliqua arbitraria, (per Confessores) salutare penitentia: super quo illorum onerantur conscientiae. Y Gregorio 14. a 21. de Septiembre de 1591. confirmò esta Concepción, y la concedio por otros 20. años.

¶ Greg. 13. a instancia de los mismos Padres concedio a todos los fieles Christianos delas Indias, que asistieren alas processiones delos Indios, Negros, y de
otros

otros rezien conuertidos, y de qualesquier Christianos, que rezaren la Doctrina Christiana, o se la enseñaren, siete años de Indulgencia, y otras tantas quarentenas. Y el Papa Gregorio 14. el año, mes y dia arriba dichos, confirmò esta Indulgencia, y la concedio de nuevo por otros veynte años.

¶ Los mismos sanctos Pontifices concedieron por el dicho tiempo, veynte y cinco años de Indulgencia, alos fieles que visitaren los Hospitales, Emfermerias, o lugares pios delos rezien conuertidos, por cada dia que lo hizieren, y no pudiendo por si hazerlo, cumplan por tercera persona. Y alos que los velaren por cada noche ganen cinquenta años de Indulgencia.

¶ Iten concedieron a todos los Religiosos dela Compañia de Iesus, que murieren en qualquiera parte delas Indias, oyendo a ellas, o boluiendo dellas, Indulgencia plenaria de todos sus peccados: De la qual gozan los otros Mendican-

tes — ~

Clemens Papa octauus, Romæ, apud sanctum Marcũ sub annulo Piscatoris die 7. Septēbris, anni Domini 1601. Pontificatus sui anno decimo, ad instantiam Patris fratris Raphaelis de Sandoual Procuratoris

curatoris generalis *Proninciæ Mexicanensis* Ordinis
Prædicatorum, de benignitate Apostolica concepit fra-
tribus Prædicatoribus, & eorum singulis (ac per con-
sequens omnibus Mendicantibus) ut qui peste labo-
rantibus Ecclesiastica Sacramenta, ac alia spiritualia
ac temporalia adiumenta, ministrabunt, quacumque vice
id egerint, quindecim annos, & totidem quadragenas:
ac in cuiuslibet eorum mortis articulo, si contriti, &
confessi, nomen Iesu ore, vel corde deuotè inuocau-
erint, triginta annos, & totidem quadragenas de iniunc-
tis, eis, seu alias quomodolibet debitis penitentijs in-
forma Ecclesiæ consueta, relaxauit. Originale
asseruatur in Conuentu sancti Dominici
de Mexico.

Supradicta indulgentia conceditur ad annos 25. com-
putandos à die publicationis illius videlicet,
à die 15. Septemb. anni 1603.

✠(*)✠

OTRAS

OTRAS INDVLGENCIAS CON-
cedidas por Gregorio 14. y Innocen-
cio. 9. a instancia del Padre Alonso San-
chez dela Compañia de Iesus,alos que
truxeren consigo las Medallas
Cruzes,y Ymages,&c.
benditas por el di-
cho Padre

Cada vez que alguno oye, o dize Missa, o con-
fiesça, o comulga, rogando por la Sede Aposto-
lica, y conuersion delas Phillipinas : gana Indulgencia
plenaria, o saca vn anima de Purgatorio, si baze por
ella qualquiera delos cosas dichas.

¶ Cada vez que alguno visita el lugar, do està
puesta la Ymagen, o Reliquia, o otra cosa delas di-
chas, rezando aquel dia la Corona por la Christiandad
delas Philippinas : gana todas las Indulgencias, etiam
plenarios de dentro, y fuera de Roma, por viuos, y
difuntos.

¶ Todos los dias que se haze officio, o comme-
moraion de Christo nuestro Señor, o de su sanctissima
Madre, o de Angel, o Apostol, o Euangelista, o dela
Magdalena, el que oye, o dize Missa, por el buen

gouierno

gouerno de todos los Perlados, y Iuezes Ecclesiasticos, y Ministros de almas: gana Indulgencia plenaria, o saca vn anima de Purgatorio.

¶ Cada vez que alguno reza siete Pater Noster, y siete Ave Marias por los que mueren doctrinando, o defendiendo la Yglesia entre Infieles: saca vn anima de Purgatorio.

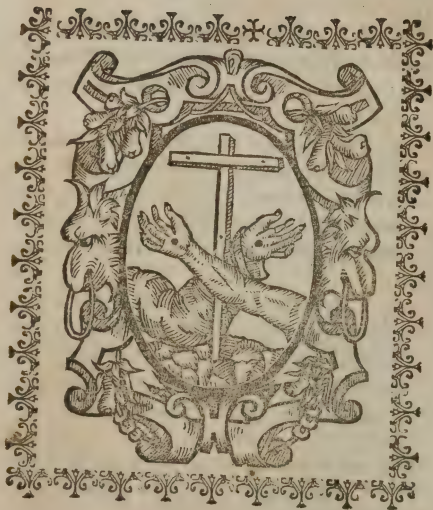
¶ Qualquiera que por alguna via ayuda ala conuersion de Philippinas, o determina de yr a ayudar a ella en qualquier modo, o ruega a Dios por ella, o por que muela quien vaya a ayudarla, cada vez que dize la Corona con esta intencion: gana Indulgencia plenaria.

¶ Cada vez que vno oye, o dize Missa, o confessa, o comulga: rogando a Dios por los que andan en la ayuda dela Christiandad delas Philippinas, especialmente por la persona: a cuya instancia se conceden estas gracias: gana Indulgencia.

Plenaria.

¶ Y aunque la Missa se oya, o diga por otra obligacion, basta para ganar lo que arriba se dize.

*

* **¶ INDVLTA ALIQUA** *

Apostolica concessa ordinibus mendican-
tibus, pro conuersione infidelium

& manutentione in fide or-

thodoxa

*

¶ De communicatione priuilegiorum Ordinum Mendicantium.

¶ ADVERTENDVM est primo quod Ordines mēdicantes dicuntur, Ordo fratrum prædicatorum, Ordo fratrum minorum, Ordo Eremitarum Sancti Augustini, & Ordo fratrum Carmelitarum. Patet per capitulum Constitutionē de regularibus in. 6. Et ex glo. fa. ca. Quorundam de electione. in. 6. Sūt & alij quatuor Ordines mendicantes recensiores quidem, sed non minus vtilēs Ecclesie Dei. Ordo seruorum Beatę Marię, Ordo Minimorum, Ordo cōgregationis Sancti Hieronymi Iesuatorum, Ordo societatis Iesu de quibus sigillatim pertractat frater Emanuel Rodericus, to. 1. qq. Regu. & Canonicarū q. 2. art. 6. 7. 8. & 9. & q. 55. §. art. 2. 3. 4. & 5.

¶ 2. Aduertendum q̄ fratres omnes mendicantes habent inter se priuilegiorum commu-

Q

nica

Aduertencias para

communicationem, ita q̄ nullum est priuilegium concessum, vel in posterum concedendū vni alicui ordinum mendicantium, quo non gaudeant & alij ordines mendicantes : quo ad communicationem enim priuilegiorum reciprocantur . Ita declarauit Pius Quintus & ante eum Sixtus Quartus, Alexand. 6. & Leo 10. & Iulius. 2. & Iulius. 3. & Paulus. 4. in suis Bullis, quę Bullę habentur in collectione priuilegiorum ordinis Prædicatorū facta a patre Stephano Vfus maris . Et non solum communicā in priuilegiis concessis; sed in priuilegiis concedendis, non solum ordinibus mendicantibus, sed etiam non mendicantibus. Ita frater Emanuel Rodericus in Explicatione Bullę fo. 190. & prima. p. Summę capitulo. 85. & Tom. 1 qq. Reg. & Cano. q. 55. art. 1. Et art. 17. eiusdē. q. ex professo discutit quæstionem, vtrum mendicantes & qui eorum gaudēt priuilegiis possint frui priuilegiis religioni **SOCIETATIS IESV** concessis? & respondet affirmatiue [sicut & supra] ordines mendicantes, & q̄ communicant in priuilegiis suis, concessis & concedendis, posse vti omnibus facultatibus concessis **SOCIETATI IESV.**
Et

Et at id quod obicitur Clementem Septimum
 solum fuisse locurum de priuilegiis cōceden-
 dis ordinibus suo tempore a Sede Apostoli-
 ca approbatis, & religionem SOCIETATIS IESV multo post, fuisse a Sede Apo-
 stolica approbatam : responderet, quod post
 Clementem Septimum, Paulus Quartus, Pi-
 us Quartus, & Pius Quintus, & Gregori-
 us Decimus tertius, & Sixtus Quintus priu-
 legia Mendicantium approbantes, ea omnia de
 nouo concesserunt : ac si tenor ipsorum priu-
 legiorum in eorum literis Apostolicis appo-
 neretur, & sic priuilegium Clementis Septi-
 mi tempore & ætate horum Summorum Pon-
 tificum fuisse concessum, quo tempore, & æta-
 te, religio SOCIETATIS IESV nō
 solum erat ab Ecclesia approbata, sed etiam
 per orbem dispersa. Verum hoc est certum
 & indubitatum Adrianum Sextum Pontificē
 maximum ad instantiam Caroli maximi Ro-
 manorum Imperatoris & Hispaniarum Regis
 concessisse fratribus minoribus de obseruan-
 tia existentibus, aut ire procurantibus, in di-
 ctis, & ad dictas Indiarum partes, vt prælati
 fratrum pro tempore existētes, & quibus ipsi

Aduertencias para

de suis fratribus duxerint concedendum omnibus prædictis indultis in genere, aut in specie hactenus concessis & in posterum concedendis uti, potiri, & gaudere, libere, & licite possint & valeant: quod breue Apostolicum originale asseruatur Mexici in Conuentu S. Francisci. Et Paulus. 3. anno. 1542. concessit fratribus Prædicatoribus de Mexico communicationem omnium priuilegiorum quæ a suis prædecessoribus concessa fuerunt quibuscunque ordinibus, & quæ in posterum cōcedentur, ut perpetuò, liberè & licitè eis gaudere possint, quod breue seruatur in conuentu S. Dominici de Mexico. Ex quibus manifestum apparet fratres omnes mendicantes frui omnibus priuilegijs concessis & concedendis presbyteris Societatis Iesu, & presertim pro hoc Nouo orbe. ¶ Et frater Emanuel Rodericus in cōfirmationem huius sententiæ adducit communicationem priuilegiorum factam a Gregorio. 14. anno. 1591. Ordini Cisterciensi, in qua definit. Pontifex dictum ordinē frui etiam priuilegijs Societatis, cum ipsi concedat communicationem omnium ordinum. Adducit etiam confirmationem & cōmunicationem priuilegiorum factam ab eodem

eodem Gregorio. 14. congregationi fratrum Crucigerorum anno etiam. 1591. cuius tenorem refert, art. 11. q. citate. In qua cōcessione specialiter eis concedit, vt possint frui priuilegijs, & indultis factis religioni presbyterorum collegialium Societatis Iesu.

¶ Sed maius dubium est, an priuilegia concessa à sede Apostolica religiosi Societatis, ita vt alijs religiosi aliorum ordinum minime communicentur [de quibus Collector priuilegiorum Societatis] communicentur modo, per nouas concessiones posteriores Summorum Pontificum : in quibus conceditur ipsis religiosi, vt possint gaudere priuilegijs, dictæ Societatis? Ad hoc ita respondet frater Emanuel vbi supra art. 17. Hoc dubium aliquibus, & mihi etiam difficile apparet.

Et certe vellem, vt mēs Sedis Apostolicę circa hoc expressè postularetur. Modo tamē mētem ipsius ex priuilegijs datis indagando dico, quòd Gregorius. 14. in duabus concessionibus superius adductis absolute, & sine aliqua limitatione concedit, quòd Cistercienses & Crucigeri fruantur omnibus priuilegijs cōcessis alijs ordinibus, etiam Societatis Iesu. Et à concessione generali non est recedē-

Aduertencias para

dam, nisi ubi constat de voluntate concedentis : præcipue cum hoc sit beneficium principis, & per consequens latè interpretandum. Vnde etiam si a Sede Apostolica sit aliquod Privilegium concessum Societati, ita ut aliis religiosis aliorum Ordinum minime communicetur, cum successores Summi Pontifices, ea privilegia sine aliqua limitatione aliquibus ordinibus communicauerint, cum quibus communicant mendicantes : clarum est ipsos mendicantes privilegiis Societatis I. E. S. V. modo sine aliqua limitatione vti posse. Hæc ille.

¶ Religiosi etiam de la Merced, licet nō sint mendicantes, gaudent tamen privilegiis concessis & concedendis Ordinibus mendicantibus, & aliis non mendicantibus, ut patet per Leonem. 10. Clem. 7. & Sixtum. 5. De quo frater Emanuel art. 12.

¶ 3. est advertendum, quod hæc communicatio privilegiorum quam ad invicem habent ordines mendicantium intelligitur respectu, scilicet applicando singula singulis, hoc est, ut privilegia concessis Magistro ordinis prædicatorum gaudeant Magistri & Generales, aliorum mendicantium : & privilegiis concessis pro

concessis Provinciali prædicatorum, gaudeant provinciales aliorum mendicantium : & privilegijs concessis prioribus prædicatorum gaudeant Priores, vel Guardiani aliorum mendicantium : vel illi qui indistinctis ordinibus respondent prioribus conventualibus, & privilegijs concessis fratribus prædicatorum gaudeant fratres aliorum ordinum mendicantium. Et sic videtur declarasse lul. 2. ut patet in Cōpēdio privilegiorum, verbo, Cōmunicatio privilegiorum concess. 15. Immo amplius dico quod non statim quod scimus provinciam conventum vel fratrem habere privilegium, debemus vel possumus uti illo, quia sicut cessante causa propter quam est concessum privilegium, ipsum privilegium cessat, ut habetur. 16. q. 1. generaliter, & glo. ibi, & ca. Abbate, de verbo, signi. Panor. 17. 18. nu. Ita non concurrente causa in hac provincia, vel in hoc conventu, prælato vel fratre propter quam alibi fuit concessum non possumus illo privilegio uti, quia non concurrat hic ratio propter quam privilegium alibi fuit concessum. Magister a Veracruce.

¶ 4. est advertendum quod commissio quam habent prælati ordinum mendicantium tan ad

Aduertencias para

tam ad absoluendum fratres suos, q̄; ad dispē-
 sandum cum eis auctoritate suorum priuilegi-
 orum est ordinaria, quia iurisdictio emanans
 ex commissione perpetua facta à Papa vel
 à non recognoscente superiorem, est ordinaria
 quando est facta dicta commissio dignitati,
 vel officio, vt hic & in alijs similibus priuile-
 gijs, hoc tenent gloss. ca. fina, de officio ordi-
 narij Nauarro c. 27. n. 42. Baldus lege vni-
 ca. ff. de officio cōsulis. Cuius verba hæc sūt
 Si est commissio perpetua facit ordinariū cui
 committitur, & Panor. c. qm̄. de officio dele-
 gati. §. cæterum, nu. 1. ¶ Idem dicendum de
 iurisdictiōe quam habet prælati superiores
 Mendicantium ordinum in his Indijs quo ad
 sæculares, quia Adrianus. 6. concessit provin-
 cialibus Indiarum Mendicantium ordinum
 omnia priuilegia per suos antecessores con-
 cessa, & in posterum cōcedenda fratribus In-
 diarum, q̄ ea possint communicare suis fra-
 tribus. Ex quo inferitur q̄ priuilegia quę cō-
 cedūt aliquid prælatis super laicos, vel super
 fratres, vel quę in posterum concedentur, q̄
 prouinciales possunt communicare suis fratri-
 bus quod est valde notandum, & alta mente
 reponendum. Ex Veracruce in Compendio.

¶ §. est

¶ 5. est aduertendum, q̄ auctoritas concessa fratribus mendicantibus à suis superioribus vtendi priuilegijs & alijs facultatibus non spirat, neq; extinguitur per mortem cōcedentium. Quia vt dicit Siluester verbo, Gratia, & verbo, Indulgentia. §. 5. parti. 7. Gratia concessa auctoritate Papę durat mortuo Papa, & mortuo pręlato, eam concedente vel à suo officio amoto. Idem habet Panor. c. Cū ad hoc de Cler. non resi. nu. 9. Ratio est, quia pręfati pręlati non commitunt dictam potestatem sed Papa: quia auctoritate eius commitunt. Dicit enim Panor. cap. Cum in iure de officio de lega. n. 2. Not. 3. q̄ quando delegatus Papę pręcepit aliquid, pręcepit illud auctoritate Papę. Ex quo habes q̄ si prouincialis tibi commisserit vel commissit particulatim & expresse, auctoritatem breuis Clemē. 7. vel Adriani. 6. vel aliorum priuilegiōrū quod non est opus ab alio prouinciali petere prędictam auctoritatem: dato quod q̄ tibi cōmissit talem auctoritatem mortuus fuerit, vel eius officium finierit: quia tu habes illud priuilegium, non auctoritate eius, sed Papę, qui concessit ei, vt tibi committere posset.

¶ At vero non ex hoc inferas q̄ prouincialis

lis qui tibi commissit dictam, aut aliam simi-
lem auctoritatem, vel alius qui ei successit q̄
non possit tibi tollere potestatem dictam. Ab-
sit. qm̄. ex literis principis, nō debemus intel-
ligere per ipsas velle inferre alicui præiudi-
cium, vel tollere ius, nisi exprimat clare & ex-
presse. c. 2. de filiis presbyterorum in. 6. &
Silu. verbo. priuilegium. §. 3. & Panor. ca.
Cum ad hæc. de Cleri. non residen. quia in du-
bio non præsumere debemus de principe q̄
vellit aliquid concedere cū graui alterius dis-
pendio. Et quia est graue dispendium, quod
obseruantia regulari infertur, dum subditus
habeat velle & nolle, cōtra voluntatem suā præ-
lari: & quia Papa de hac lesione & dispendio
nullam mentionem fecit, ideo potest prouin-
cialis tollere illam licentiam datā, & hoc pro-
batur quia Iulius. 2. anno 1510. cōcessit ma-
gistro Ordinis prædicatorum Caietano & suc-
cessoribus eius, vt quando aliqua ambiguitas
emerferit circa priuilegia Apostolica concessa
vel concedenda dicto Ordini, q̄ tūc generalis
auctoritate apostolica possit declarare quo ad
ferenitatem cōscientiarum, quæ ei subditæ fu-
erint. Et postea Paulus. 3. ann. 1542. con-
cessit prouinciali prouinciæ de Mexico eĩs-
dem

eiusdem Ordinis prædicatorum omnia priuilegia concessa, à Sede Apostolica generalibus tam sui ordinis, quam aliorum. Ergo poterit prouincialis declarare q̃ non valet àplius illi fratri suo potestas concessa & cōmissa. Item probatur quia per Breue Adriani. 6. habet Prouincialis omnimodam Papæ auctoritatem in vtroq; foro, ergo auctoritate Papæ tam magna poterit tollere. Et hæc priuilegia sunt cōmunia omnibus ordinibus mēdicantium, per communicationem priuilegiorum. Constat ergo prouinciales harum Indiarum plenariā habere auctoritatem ad tollendam licentiam comissionem, & auctoritatem vtendi priuilegiis sibi concessis, vbi & quando iuste eam tolli debere, existimauerint. Dixi iuste, nā sine iusta causa, peccabunt eam tollendo: cum talis facultas sit a Papa: at tenebit factum: quod debent notare fratres, ne aliquid temere attentent. Hæc ex doctissimo patre Illephonso de Noreña ordinis patris nostri sancti Domini. ci. q. 6. de Priuilegiis in communi, & ex magistro Alphonso à Veracruce, in Compendio Indico, verbo, Absolutio. Idem prorsus doctissimus frater Emanuel Rodericus To. 1 qq. regu. & canoni. q. 17. art. 11.

Aduertencias para

conscientiæ nostra priuilegia concessa ordinibus mendicantibus essent reuocata per Gregorium. 13. ea tamen quæ concessa sunt ad instantiam Caroli Quinti, & Philippi Secundi Hispaniarum Regis, non sunt derogata, quia non nostra priuilegia dicenda sunt, sed potius Regis Hispaniarum, & eius successorum, quod est maxime notandum.

¶ Leo Decimus, concessit quod fratres minores regularis obseruantie [& per consequens alij mendicantes] secunda conscientia possint uti omnibus eis concessis a Sede Apostolica & Romanis Pontificibus : siue per Bullas, vel breuia, aut viue vocis oracula [prout in libris ordinis reperiuntur] ac si omnia fuissent specificè præfato Summo Pontifici expressa, & promaiori conscientiarum securitate omnia præfata priuilegia de nouo concessit. Voluit etiam quod non sint minoris efficacitæ & valoris viue vocis oracula : quàm si per Bullam : aut Breue ad perpetuam rei memoriam essent concessa. Sed hoc in foro conscientie tantum. Hoc priuilegium habetur in Compendio priuilegiorum mendicantium, verbo, Priuilegia fratrum, in concessione. 22.

¶ Tandem Pius Quintus in fine Bullæ Cōfirmationis priuilegiōrū mendicātiū, post quā denouo concessit fratribus mendicantibus sua omnia priuilegia, addit, etiam si priuilegiōrum & aliarum gratiarum præfatorum auctērica originalia, propter temporis antiquitatē vel varias Urbis ruinas de perdita existant dummodo de eis legitime alias constet, denouo concedimus, extendimus, & ampliamus. Hæc velut præludia sunt ad cætera.

*

:~:

✱ Absoluere & Absolutio. ✱

¶ MINISTRI Generales & Prouinciales ordinum mendicantium, prioresq; conuentuales, atq; Guardiani possunt fratres suos absoluere ab omni censura Ecclesiastica scilicet ex cōmunicatione, suspensione, & interdicto à iure vel à iudice generaliter promulgata, etiam si essent excōmunicationes de cōnā Domini. Hoc concessit Clemens. 4. & postea Iulius. 2. confirmauit eandem concessionem ad petitionem reuerendissimi Caietani, anno. 1510. Et decreuit quod perpetuo dura-

rce

Aduertencias para

duraret, neq; per processum de cæna Domini
derogaretur. Excepit tamen aliquos casus à
quibus non voluit predictos prælatos fratres
suos absolvere, sicut si fuissent Hæretici relap
si, scismatici, falsificatores literarum Papæ. 1.
si ad infideles prohibita detulissent, vel si in
Pontificem conspirassent. A reliquis omnibus
de cæna Domini, concessit dictis prælatis po
testatē, absoluēdi fratres suos. Immo fratres
etiam hospites sui ordinis, vndecunq; ad su
as prouincias vel conuentus declinare conti
gerit. Et q̃ predicti prælati possint absolui à
supradictis casibus, sicut possunt sui fratres.
Magister à Veracruce & frater Emanuel To.
1. qq. regul. & canon. q. 20. art. 1.

¶ Non solum supradicti prælati possunt ab
soluere sicut dictum est, sed etiam eorum vi
ces tenentes possunt & valent absolvere fra
tres suos vel hospites, sicut Generalis Prouin
cialis, Priores, conuentuales, & Guardiani.
Ego vidi & legi hanc concessionem ibi su
pra in marimagno conces. 546. fo. 236. & in
Compendio verbo, absolutio ordinaria quo ad
fratres, nu. 7. Et Magister a Veracruce in Cō
pendio Indico verbo absolutio. 1. concl. 2.
Quem sequitur fr. Emanuel. q. 20. ar. 3. 4.

Guar

GUARDIANI, Prioresq; conuentuales ordinum mendicantium possunt absoluer fratres suos ab omni Excommunicatione, etiam de Cena Domini, nulla dempta. Hoc concessit Martinus. 5. Priori Vallisoleti. Vt ipse in foro conscientiae possit absoluer monachos ab omni Excommunicationis sententia, etiam si talis esset, quam ipse Summus Pontifex reseruare consuevit, & cum eis super omni irregularitate, etiam in illis casibus, in quibus Papa sibi vicem reseruatur [in morte videlicet & in membrorum truncatione, & enormi sanguinis effusione] valeat dispensare; dum tamen aliquod horum trium non sit notorium. Et hoc propter scandalum. Collector priuilegiorum ver. Absolutio ordin. quo ad fratres Concessio. 40. dicit se hanc concessione vi disse sub sigillo autentico, qui & existimat eius modi concessione fratres non posse absolui à censuris & casibus in Bulla de cena Domini contentis. Verum magister à Veracitate & alij credunt per illud verbum, ab omni excommunicatione, intelligi etiam censuras & casus de Cena Domini. Pro cuius probatione aduertit quod Papa duplicis generis excommunicationes sibi reseruare solet. scias

R que

Aduertencias para

quæ in corpore iuris habentur : & illas quæ in die Cœnæ Domini promulgantur. Sed Pōrifex concedit dicto Priori potestatem absol- uendi ab Excōmunicatione, quam ipse refer- uare sibi solet: ergo cum dixit, ab omni, nullā prorsus Excommunicationem excludit. Ar- gumentū ex capite. Solite, de Maiorit. & obe. 2. quia vt dicit Panormit. cap. Ex iniuncto de hare. nu. 5. priuilegium latissime est in- terpretandum in præiudiciū ipsius concedē- tis, hoc autem non fit, si dicamus quod prædi- ctum priuilegium extenditur ad absoluendū ab Excōmunicatione iuris, & non ab Excom- municatione de Cœna Domini, ergo &c.

¶ Et quod Priores & Guardiani ordinū Mē- dicantium gaudeant per communicationem hoc priuilegio, iam dictum est supra. Quo- niam sic concessit Leo. 10. Caetano, & Pau- lus. 3. Et huiusmodi concessione Leonis. 10. & Pauli. 3. constat, quod Prouinciales & Generales ordinum Mendicantium possunt absolvere fratres suos, sicut Priores Conuen- tuales, & Guardiani. Et Iulius. 2. idem con- cessit. Et frater Emanuel. Tom. 1. q. 20. ar. 2. dicit, quæ quidem nimis magna concessio est. Inquacunq; enim dispensandi concessio
ne

concessione supra dicta tria excepta intelligitur, nisi expresse concedantur. Vbi aduertit ex magistro à Veracruce in Compendio Indico, verbo, Absolutio, notab. i. q̄ dato q̄ in priuilegiis, vel alibi concedatur alicui absolutio ab Excommunicatione, non inde inferitur absolutio à Suspensione, vel Interdicto concedi. Et similiter dato concedatur, absolutio à Suspensione, non statim est inferendum concedi, absolutioem ab Excommunicatione. l. Interdicto: nam non sunt istæ censuræ connectæ, neq; habent eundem effectum. At vero si in litteris Apostolicis detur facultas absolue di a quacumque censura Ecclesiastica, tunc optime sequitur, concedi absolutioem & ab Excommunicatione & à Suspensione & ab Interdicto, quia nomine censuræ quando in litteris Papæ habetur, veniunt omnes tres dictæ, scilicet, Excommunicatio, Suspendio, & Interdictum. Sic habetur expresse. c. quereti de Verborum, sig. quod nota quoniam quàm sæpe in nostris priuilegiis conceditur potestas absolendi à quacumq; censura Ecclesiastica.

¶ PROVINCIALES Mendicantium [ac 4
ipsis absentibus] Vicarij Prouinciarum, ac
illi quibus specialiter & expresse commisse-

Aduertencias para

commisserunt, possunt absolvere omnes Religiosos, & volentes suum Ordinem intrare ab omnibus Excommunicationibus, Sententijs, Censuris, & peccatis, etiam à casibus reservatis, exceptis de Cœna Dñi. &c. quando ad eos pro cōfessionibus audiēdis recurrerint. &c. Hoc priuilegium cōcessit Clem. 7. anno. 1530 Prouinciali Ordinis Prædicatorum Prouincie Sanctę Crucis de la Española. Et hoc Priuilegio gaudent omnes Prouinciales, ac Vicarij Prouinciarum absentibus Prouincialibus, & quibus ipsi specialiter, & expressè commiserint, & in quocunq; loco, quarumcunq; Prouinciarum Ordinum Mendicantiū, in toto orbe existentes vti possunt, quia in dicto priuilegio nulla expressatur ratio particularis, quę mouit Papā ad hoc concedendum, & sic ubiq; militat eadē ratio & causa. Hoc est singulare priuilegium pro Nouitiis, vel pro illis qui irretiiti sunt Excommunicatione, vel Suspensione a iudice particulariter in eos promulgata, & Ordinem intrant, & virtute huius priuilegii possint absolui, quia concessis casibus & censuris Papæ reservatis: conceduntur alię censurę inferiores. Et aduerte quòd absoluti virtute huius concessionis, nō reincident, dato ordi-

ordinem non intrent, vel à Nouiciatu retroce-
dât, quia absolutè cōceditur absolutio in oēs
fideles pro confessionibus recurrētes ad Pro-
uinciales, & ad ceteros nominatos.

¶ Prouinciales Indiarum Ordinum Mendi- 5
cantium possunt absolvere fratres suos depu-
tatos conuersioni Indorū ab omni censura Ec-
clesiastica, etiā si sit de Cœna Dñi, & etiam in fo-
ro exteriori. Hoc priuilegiū concessit Adria-
nus. 6. anno. 1522. ad petitionem Imperatoris
Caroli. 5. Cæsaraugustæ. Concesit etenim dic-
tis Prouincialibus quo ad fratres suos deputa-
tos conuersioni Indorum, omnimodam eius
auctoritatem in utroq; foro.

¶ Aduerte quòd hoc priuilegium Adriani. 6.
excedit priuilegiū Martini. 5. suprapositū fol.
121. in hoc q. concedit absolutionem à casu
bus de Cœna Dñi, etiā in foro exteriori: illud
enim à Martino. 5. solum in foro conscientie
concedit Item illud Martini. 5. Prioribus etiā
Conuentualibus totius Orbis: istud Adriani
6. solum Prouincialibus Indiarum, & non His-
paniæ, nec Italiæ, &c. quia ibi non currit ratio
& causa quare hoc concessit Adrianus. 6. sci-
licet conuersio Indorū & fundatio fidei in hoc
Nouo Orbe.

Aduertencias para

¶ Est aduertendū q̄ quotiescunq; in aliqua Bulla, & priuilegio conceditur facultas absol- uendi a quacūq; cēſura [ſicut cōceditur praela- tis & religionū in facultate ipsis cōmiſſa à Clem. 4.] & etiā ſi addatur, q̄ id ipſum poſſūt facere in foro cōſcientiæ [ſicut additur in priuilegio Martini quinto, conceſſo Priori Sancti Be- nedicti Valli Soletī, de quo ſupra egimus] talem facultatem extendi, vt extra forū ſacra- mentale, poſſit talis abſolutio dari, prout te- net Henriquez lib. 3. de indulg. c. 13. dicens, hanc opinionem tenuiſſe Victoriā, Peñam, & Medinā, doctiſſimos patres Dominicane fa- milie. Et affirmat, q̄ Cōmiſſarius generalis Cruciatæ hoc modo, ſimilem clauſulam Bullæ Cruciatæ explicauit. Neq; obſtat quod indic- tis priuilegiis dicatur, quod poſſint abſolue- re, à peccatis & à cenſuris, & peccatorum ab- ſolutio nō poſſit dari niſi in Sacramento pe- nitentiæ. Nam reſpondetur id debere intelli- ge ſecundum diſpoſitionem iuris, videlicet, quod à peccatis fiat abſolutio in Sacramento penitentiæ, & à cenſuris extra Sacramentum, iuxta ea quę norantur in iure, & tradunt Ar- milla, Ledefma, & Soto. Frater Emanuel art. 7. q. 20, iam citatæ. Et q. 61. art. 7. docet con

confessores virtute Bullæ Cruciatæ quâ habent
Pœnitentes, & virtute suorum priuilegiiorum
Apostolicorū posse absolvere pœnitentes à cen-
suris extra Sacramentū Pœnitentiæ. Et in Ex-
plicatione Bullæ. §. 9.

¶ Sed est dubium, An per Bullā de Cena Dñi
renocentur nostra priuilegia, quæ concedunt
absolui, & posse absolvere à casibus indicta
Bulla cōtēntis: Cū quolibet anno ille proces-
sus cēsurarum de nouo promulgetur cū noua
reseruatione prædictorū casuū, & cū maximis
censuris contra absoluentes ponendo ibi ex-
presse nō obstantibus priuilegiis &c. etiā or-
dinibus Medicātibus cōcessis, & aliis sufficiē-
tibus derogatoriis. P. a Vera. in Cōpen. in
dico absolutio. 3. Dubio. 6. respōdet q̄ licet
sit verū q̄ per dictū processum de Cena Dñi
tollātur nra priuilegia & alia quecūq; quibus
posset fieri absolutio à casibus ibi reseruatīs,
at vero quia ille processus non est nobis authē-
tice intimatus nec publicatus cū illa solēnita-
te que requiritur ad tollēda priuilegia nra que
possidemus cū sigillo, & robore autentico :
ideo quo vsq; sit nobis publicatus, manent nra
priuilegia firma quia publicatio ipsius in vno
quoq; Episcopatu requiritur ad reuocationem

Aduertencias para

priuilegiorum, vt doctê ait Soto lib. 1. de Iust.
 & Iure. q. 1. art. 3, & non solum in his Indijs &
 earum Episcopatibus nō publicatur processus
 Bullæ Cœnæ Dñi, sed neq; in Episcopatibus
 Hispaniarum. Hæc Magister Ildefonsus, cui &
 applaudit Frater Emanuel. q. 20. art. 9. in fine.
 Et in corpore articuli dicit q[ue] [salua semper
 correctione Sanctæ Matris Ecclesiæ] putat q[ue]
 nolunt Summi Pontifices derogare priuilegia
 concedentia dictos casus. Quod pbat ex Bul
 la Cœnæ Dñi publicata per Dñm Sixtum. 5.
 anno Dñi. 1586 primo anno sui Pontificatus,
 vbi prohibet absolutionē à dictis casibus qua
 cunq; auctoritate & priuilegio quorūuis Or
 dinum, & etiam Mendicantium, & aliorū Epif
 copali, vel alia maiori dignitate præditis, &
 concludit dicens Nisi in eis etiam casus præ
 sentibus litteris expressè comprehendantur.
 Quam eandem clausulam apponit Dñs Papa
 Clemens. 8. in eodem processu Bullæ Cœnæ
 publicato ab ipso, anno Dñi. 1593. Ex quibus
 verbis exceptiuis expressè colligitur, nolle su
 prædictos Summos Pontifices in dicta publi
 catione derogare, aut reuocare priuilegia dic
 tos casus concedentia: ac proinde nra Priuile
 gia non solum non derogari, aut reuocari per
di cā

tā Bullā, sed etiam de nouo cōfirmari. Quidē
 q̄ licet prædicta verba non exprimerentur [si-
 cut neq; expressere reliqui anteriores Pontifi-
 ces] debent semper cēseri expressa. Ex his in-
 fert dictus Pater, priuilegiū prædictum Adria-
 ni. 6. nō esse reuocatum, quantum ad forū cōf-
 ciētiæ, per Bullam Cœnæ Dñi. Verū ego exis-
 timo, q̄ sicut quam plurima priuilegia conces-
 sa Ordinibus Mendicantibus adhuc manent
 in suo robore & firmitate, quantum ad utrūq;
 forum, sic etiam & prædictū priuilegiū Adria-
 ni. 6. perdurat in suo robore & firmitate quan-
 tum ad vtrumq; forum, cum non sit reuocatū
 per Breue Cœnæ Dñi; immo magis confirma-
 tum, sicut & ipse Frater Emanuel dixerat: &
 cum sit Cæsareum & Regale, & Regibus His-
 paniarum concessum pro debita harum partiū
 infidelium conuersione, & in fide manutentio-
 ne. Et idem prorsus dicendum est de reliquis
 priuilegiis huic Nouo Orbī concessis, ad in-
 stantiam prædictorum Regum. Videatur Titu-
 lus de Auctoritate Apostolica Dominis Epif-
 copis concessa in fauorem, & Indorum bene-
 ficiū. num. 7.

¶ Paulus. 3, anno Dñi. 1545. Pontificatus sui
 anno. 2. concessit, vt Religiosi Confessores So-

cietatis

Aduertencijs para

ſocietatis Ieſu poſſint abſoluere omnes vtriusque ſexus fideles, ad eos vndeque accedentes ab omnibus & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis, quantumque grauibus & enormibus, etiam ſedi Apoſtolicę reſeruatis, & à quibusuis ex ipsis caſibus reſultantibus ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis [exceptis cõteris in Bulla Cœnæ Dñi] poteſtatem abſoluendi, atque eis procõmiſſis pœnitentiam ſalutarẽ iniungendi. Quo print legio gaudent õnes Mendicantes, ſicut & ceteris. De quo fr. Emanuel in Explicatione Bullæ fo. 193. & 194. & Tom. 1. qq. regular. & canonica. q. 61. art. 5.

¶ Clemens. 7. in Bulla quæ incipit, Dilecte fili, Romæ apud S. Petrũ ſub ânulo piſcatoris die. 30. Auguſti anno. 1530. Pontificatus ſui anno ſeptimo, conceſſit fratribus Prædicatoribus, quod õnes fideles, tam religioſos, quã ſeculares procõfeſſionibus eorum audiendis ad ipſos fratres recurrẽtes, ab omnibus & ſingulis Excommunicationibus: & alijs ſententijs & cẽſuris Eccleſiaſticis, & peccatis per eos cõmiſſis poſſint abſoluere, & etiã à caſibus quibusuis ſedi Apoſtolicę reſeruatis: exceptis cõtentis in litteris Cœnæ Dñi legi conſuetis, & eis p̄ comiſſis

missis possint pœnitentiã salutarẽ iniungere,
nō obstantibus quibuscumq; Apostolicis ac pro-
uincialibus, & synodalibus conciliis editis,
generalibus. l. specialibus cōstitutionibus, ce-
terisq; contrariis quibuscunq;.

¶ Circa hanc concessionẽ aduerte primo q̃ 9
fuit concessa Prouinciali S. Crucis de la Isla
Española ordinis Prædicatorũ & eiꝝ Vicario,
& dictis fratribus: verũtamen ea gaudẽt õnes
Prouinciales, & Vicarij Prouinciales & Cõmis-
sarij Prouinciales ordinũ Mendicantiũ, quarũ
cunq; Prouinciarũ Europæ, Asiæ, Africę. &c.

¶ 2. Aduerte q̃ Priores conuentuales Guardi 10
ani, nec præsidentes gaudent hoc priuilegio:
nisi particulariter & expresse per Prouincialẽ
Vicariũ, l. Cõmissariũ facultas & vsus cõmit-
tatur, quia hoc priuilegiũ Prouinciali, & eius
Vicario cõceditur: non autem Priori, Vicario
Guardiano, aut Præsidenti. Quia propter [vt
dicũt pater Focher, & Magister à Veracrucẽ]
deberent Prouinciales [quando confirmant
fratres electos in Priores, vel Guardianos. l.
quando instituũt Vicarios, & Præsidentes cõ-
uentuum] specialiter & expresse eis faculta-
tem cõmittere vtendi hoc priuilegio, & cete-
ris quæ, ordinãtur in cõsolationem p̃ximorũ.

¶ 3. ad

Aduertencias para

Tertio aduerte q̄ hoc priuilegium est personale, vtpote personis cōcessum, & sic sequitur personam vbicunq; fuerit: secundum regulam communē. Et licet finito officio Prouincialis, vel Vicarij, aut Comissarij Prouincialis, non possint ipsi amplius hoc priuilegio vti, quia officio, & dignitati fuit concessum: at vero nō cessabit in fratre, cui auctoritate Apostolica hoc cōcesserunt, vsupra dictū est, fol. 117. An autem cesset si frater iste Indiarum, cui facta est dicta commissio vadat in Hispaniam? Respondet pater a Veracruce, q̄ quandiu est Prouintia Indiarum, vnde missus fuit, q̄ gaudeat dicto priuilegio: quia illud est priuilegiū personale. An vero si idē sit, si hinc recesserit abiturus totaliter in Hispaniā? Respōdet idē Magister q̄ non, sed q̄ tunc cessabit, quia hoc priuilegium cōcessum fuit Prouincialibus Indiarum & fratribus suis, & cum ille non sit Indiarum, non gaudebit prædicta auctoritate, & priuilegio: nisi de nouo sibi concedatur à Ministro Prouinciali cui subijcitur. Itaque, quādiu fuerint isti fratres quibus cōmissa est potestas vtendi hoc Breui Clemētis. 7. subditi Prouincialibus qui eis hanc auctoritatem cōmiserunt, gaudēre vtiq; poterunt dicta auctoritate

ritate ubicunq; se receperint. Et notandum q̄
semper isti fratres dicuntur subditi Prouin-
cialibus, quandiu in alia Prouincia non incor-
porantur, quia officio Prouincialis cōmissit
Clemens. 7. hanc potestatem, & non fratri tali:
officiū autem Prouincialis idem est, licet ele-
cti in Prouinciales plures fuerint.

¶ 4. Aduertenda est expositio huius breuis
a fratre Focher quæ sic habet. Bene nota hāc
concessiōem : quia tenore huius Breuis fra-
tres præfati possunt absolvere ab omnibus cē-
suris, Excommunicationibus, & etiam ab om-
nibus casibus siue Papæ, siue Episcopo refer-
uatis, siue sint eis de iure reservati, siue per su-
as constitutiones synodales. Neq; valet quic-
quid Episcopus in oppositum huius constitu-
tionis ordinauerit, nempe ipse Papa concedē-
do casus sibi reservatos : per consequens con-
cedit eos qui reservantur Episcopis : quia dici-
tur in. c. Cui licet, de re in. Cui licet quod est
plus: licet utiq; quod est minus. Et qui conce-
dit, id quod est maius : cōcedit & illud quod
est minus, quando scilicet in illo maiori con-
cluditur quod est minus. Sic in proposito in-
casibus Papæ reservatis, includuntur casus E-
piscopo reservati: & non è conuerso: q̄ patet
quia

Aduertências para

quia Papa potest absoluerè à casibus Episcopo
reseruatis : alias nō haberet plenariam & om-
nimodam auctoritatem : ergo Papa concedē-
do casus sibi seruatos, per consequens etiā
concedit casus Episcopo seruatos : quia ta-
les casus, sic sunt Episcopo seruati, q̃ etiam
à talibus [inuito Episcopo] ipse Papa potest
absoluerè, siue tales casus sint seruati ipsi E-
piscopo de iure, siue per sua statuta synodalia.
Hoc valde notent confessores ordinum Prædi-
ctorum . Et hæc concessio intelligitur pro
omnibus locis siue infra duas dietas : siue vl-
tra, siue super Indos, siue super cæteros Christi-
colas, siue in Indiis fuerint, siue alibi in Euro-
pa, excipiuntur solum casus, qui solent legi in
Bulla Cœnæ Domini . ¶ Circa hoc exoratos
peruehlim præfatos fratres, vt sic hac vtantur
concessione, q̃ non cedat in scandalum Epis-
coporū: quod si Episcopus aliquos sibi reser-
uauerit casus: fratres in Confessione à talibus
absoluant, non tamē dicāt Episcopo, quòd eo
inuito omnes eius subditos à talibus absoluēt
dicētes forrē q̃ eos nō possūt ligare, sed taceāt
& dicant Episcopo : q̃ facient in omnibus vt
Deus non offendatur. Si tamen viderint q̃ E-
piscopus, aliquos casus sibi de nouo seruauit

ma

maxime peccatorum publicorum, ad ea sic melius extirpanda, si viderint præfati fratres bonum & Christianæ reipublicæ utile, talibus innodatos ad Episcopum remittere, vt sic peccata publica melius puniantur & corrigantur poterunt eos remittere dicendo eis, q̃ Episcopus reservauit sibi illum casum, quia sic forte peccata publica melius corrigentur: quia oderunt peccare boni virtutis amore, oderunt peccare mali formidine pœnæ. Si vero præfati fratres viderint non expedire q̃ tales inuoluti peccatis ab Episcopo reservatis, ad Episcopum remittantur, ipsi eos absoluant, siue etiam de iure, siue alio quouismodo tales casus essent Episcopo reservati. Hæc pater Focher in Expositione prædicti indulti. Qualiter autem Papa possit concedere facultatem aliquibus confessoribus absoluerendi à casibus reservatis Episcopis, ipsis Episcopis inuitis: disputat fr. Emanuel Rodericus. 1. To. qq. regularium & canonicarum. q. 61. art. 1. & art. 13. cōcludit Clemeñti. Dudum, de Sepul, & priuilegia cōcessa ordinibus Mendicantibus absoluerendi à casibus reservatis Ep̃o. nō esse reuocata per Cōc. Trid. quicquid Catechesis Neapolitana fo. 287. Persuadere conetur. Et ad declarationem factam

Aduertencias para

nē factam à sacra cōgregatione Cardinalium
 [qui propositi sunt decretis Concilii Tridenti-
 ni interpretandis] quæ vna cum Sanctiss-
 mo Ecclesiæ Capite Summo [in quam] Pontifi-
 ce declarauit Romæ die decima Septembris
 anno Domini. 1577. per Maremagnum, alia
 ve priuilegia regularibus concessa & facta,
 mentem non esse, potestatem concedere absol-
 uendi à casibus ab Episcopo reservatis: Res-
 pōdeo, quod Gregorius. 13. decima die Maij
 anno Domini millesimo quingentesimo oc-
 tuagesimo tertio, declarauit, non esse inten-
 tionis suæ, quod per talem renocationem dero-
 gata sit Societatis facultas, eamque [quatenus
 opus sit] de nouo cōfirmanit. Ita refert Collec-
 tor Compendij Societatis I E S V, verbo, Ab-
 solutio. § 1. Ex qua colligitur, confessores So-
 cietatis posse absoluerē virtute suorum priui-
 legiorum, etiam hodie à casibus Episcopis re-
 seruatis. Vnde cum Mendicantes fratres gau-
 deant priuilegijs religiosi societatis I E S V
 concessis, prout probatū est. fo. 114. 115. Seq-
 tur euidenter etiam confessores Mendicantes
 virtute dicti priuilegij [per communicatio-
 nem] posse modo à casibus reservatis Episcô-
 pis absoluerē. Quod ex dictis in allegato to-

loco clarius patebit, & in subsequētibz etiā
erit manifestum.

¶ Paulus. 3. Romæ apud Sanctum Marcum, 13
anno Incarnationis Dominicę. 1549. 15. Ka-
leñ. Nouemb. Pontificatus sui anno. 15. Con-
cessit Ignatio bonę memorię Societatis insti-
tutori, & aliis generalibus Præpositis pro-
tempore existentibus, vt per se, vel alios ad-
id per eos, pro tempore deputatos, omnesq;,
& singulos eiusdem Societatis socios, & per-
sonas sub eorum obedientia disciplina, & cor-
rectione, pro tempore degentes, ab omnibus
& singulis eorum peccatis, ante, vel post in-
gressum, indictam Societatem, per eos comis-
sis, nec non à quibusuis Excōmunicationis,
Suspensionis, & Interdicti, aliisq; ecclesiasti-
cis, & seclularibus sententijs, censuris, & pe-
nis à iure, vel ab homine quomodolibet latis
& promulgatis, & huius modi sententijs in-
nodatos, aut in locis suppositis ecclesiastico in-
terdicto, diuina officia celebrantes, & suscipi-
entes ordines, sic ligatos, & propterea irregu-
laritatem incurrentes, absoluerē, ac cum eis,
[cū dispēfatione eguerint,] dispēfāre possint
nisi excessus absoluendorum, & dispensando-
rum huiusmodi adeò graues, & enormes fue-

Aduertencias para

rint, quod sint ad Sedem Apostolicam merito remittendi, & ne sapê indubium reuocetur, qui sint ad sedem prædictam destinandi, declarationem in ea parte per fêl. rec. Sixtum Papam. 4. in Bulla quam Maremagnum vocant, factam confirmat. Hæc Bulla habetur authentica apud patres Iesuitas.

¶ Circa hanc concessionem & alias eiusmodi duo aduertenda sunt. Primū q̄ Maremagnum dicitur, & est vna Compilatio multorū priuilegiarum ibi mixtim, confusèq; contentorum: quod Maremagnum seu compilatio nem priuilegiarum fecerunt diuersi Summi Pontifices, pro diuersis religionibus, & pro diuersis temporibus, colligendo priuilegia prædecessorum, & addendo sua. Vnde Sixtus 4. Pōtiffex maximus pro sua in Ordines Mēdicantes maxima deuotione, & benignitate Apostolica fecit Maremagnum Ordinis Prædicatorum, quod incipit, In nomine Dñi. & habetur in libro cui titulus, Monumenta Ordinis in. 2. impressione fo. 135. & in alia. fo. 235. & in Supplemento fo. 131. Idem fecit Maremagnum Augustiniensiu, quod habetur in dicto lib. Monum. Ord. 131. fo. 132. & in alia impressione fo. 243. & incipit. Dum fru
tus

fructus vberes. Et Maremagnum fratrum Minorum quod habetur in libro Monumēta Ordinis & incipit. Regimini vniuersalis Ecclesie. &c. Et tandem fecit Maremagnum fratrum Minimorum, vt habetur in Supplemēto: & post eum Iulius secundus, aliud fecit Maremagnum eisdem Minimis. Aduertendum est, q̄ prædictus Pontifex in singulis priuilegiarum compilationibus [quæ Maremagnum vocantur] declarauit, qui sunt casus, & excessus, propter quos fratres merito essent destinandi ad sedem Apostolicam, & vt alias dī mittamus ordinum Mendicantium compilationes, nostrum Maremagnum sic habet. Præterea quia idem Clemens prædecessor indicatis suis literis Generali, & Prouincialibus ministris, & eorum Vicariis, ac Custodibus, absoluendi fratres eiusdem Ordinis, nec nō fratribus dicti Ordinis, quos ipsi Ministri, Vicarii, & Custodes habuerint pro tempore in cōfessores absoluēdi ipsos Ministros Vicarios & Custodes ab excessibus & cēsuris [nisi talia perpetrassent propter quæ essent merito ad Sedem Apostolicam destinandi] ac cū eis desuper dispensandi, facultatem concedit: & propterea qui sint destinandi, persæpè reuo-

Aduertencias para

cetur in dubium: vt absoluentium & absolue-
dorum: dispēfantium & dispensandorum pro
tempore puritati conscientie consulamus, de-
claramus hereticos relapsos, scismaticos: &
qui literas Apostolicas falsificassent: aut ad-
Infideles prohibita detulissent: dumtaxat esse
ad Sedem Apostolicam merito destinandos.
Hæc Pontifex in nostro Marimagno, & in cæ-
teris. Ex quibus patet Pauli. 3. indultum. Ve-
rum ne forte quis decipiatur, aduertat hereti-
cum [etiam nondum relapsum] remitti modo
ad sanctæ Inquisitionis officium: & ab eo pu-
niri, per priuilegia Apostolica quæ ad hoc ha-
bet: non obstantibus quibuscunq; priuilegiis
incontrarium &c. Et hoc valde notetur pro
his quæ inferius dicenda sunt.

- 14 ¶ Prouinciales Indiarum ordinum Mendi-
cantium, & fratres, quibus ipsi specialiter, &
expresse cōmiserint, possunt omnes Indos,
& omnes Christicolas fratres cōmirantes ad
opus cōuersionis absolvere in vtroq; foro ab
omni censura etiam de Cæna Domini. Hæc
Conclusio est doctissimi patris Magistri Al-
phonfi à Veracrucē in Compendio Indico, Ab-
solutio. 3. Concl. 6. Et doctissimi-fratris Ioā-
nis Focher in suo Compendio, concessio. 4.

con

Et Concl. patet per Breue Adriani. 6. ad petitionem Imperatoris Caroli. 5. anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo secundo Pontificatus sui Anno. 1. Cæsaraugustę vbi dicitur. Et insuper vt melius præfata cōuersio infidelium fieri valeat, & salutem animarum omnium in præfatis terris Indorum pro tempore degentium provideatur, volumus, & tenore præsentium de plenitudine potestatis concedimus; vt præfati prælati fratrum, & alij quibus ipsi de fratribus suis indi&is Indiis commorantibus duxerint committendum, in partibus, in quibus nondum fuerint Episcopatus creati, vel si fuerint, tamen infra duarum dietarum spacium, ipsi, vel Officiales eorum inueniri minime possint, tam quo ad fratres suos, & alios cuiuscunq; ordinis, qui ibidem fuerint ad hoc opus deputati, ac super Indos ad fidem Christi conuersos, quam etiam ad alios Christicolas ad dictum opus eosdem committentes, Omnimodam auctoritatem nostram in utroq; foro habeant tantam, quantam ipsi, & per eos deputati de fratribus suis, [vt dictum est] iudicauerint opportunam, & expedientem pro conuersione dictorum Indorum & manutentione, ac profectu illorum, & aliorum

Aduertencias para

rum, & aliorum prefatorum infide Catholica, & obedientia Sanctę Romanę Ecclesię. Et ꝑ prefata auctoritas extēdatur etiam quo ad omnes actus Episcopales exercendos, qui nō requirunt ordinem Episcopalem, donec per Sedem Apostolicam aliud fuerit ordinatum. Hęc ibi,

¶ Pro declaratione huius literę Apostolicę, in qua includuntur multa concessa fratribus Mendicantibus, aliqua sunt animaduertenda.

- 15 ¶ Primo aduertēdum est, quod prelati, quibus conceditur ista potestas in Breui Adriani. 6. non sunt Priores cōuentuales, nec Guardiani, nec Vicarij Prouinciales, sed solum Prouinciales, vel Vicarius prouincię, mortuo Prouinciali, vel Vicarij Generales ordinis. Quia dicitur in litera, quod debent permanere sub obedientia Ministrī Generalis ordinis isti prelati, quod non potest intelligi, nisi de Prouincialibus, vel Vicario prouincię, sedē vacante, alij autē sunt sub obedientia Prouincialis. Item quia sequeretur absurdum, quod Priores, vel Guardiani quatuor fratrum haberent in suo conuentu omnem auctoritatem, quam habet Generalis per totum Ordinem

Item, & ultra hoc omnimodam Papę auctori-
tatem in utroq; foro super Indos. &c. Ergo
si clarè non conceditur, non debemus talia
subinferre ex commissione generali. Sed
Prouinciales, quando confirmant Priores, vel
Guardianos, & Præsidentes conuentuum [qui
sunt velut Guardiani] deberent hoc illis
concedere, vel si non omnibus, saltem illis,
qui ad id idonei videntur. Hęc Pater à Vera
cruce in Compendio Indico, Verbo Absolu-
tio. 3. conclusione. 6. Et Pater Frater Ioānes
Focher in Postilla huius breuis dicit, quod
etiam si Guardianus sit Prelatus, non potest
vti priuilegiis, hic concessis: nisi sibi sit cō-
missum à Prouinciali, vel Custode. Quia
illud verbum Præfati, refert Prælatos, qui
per electionem assumuntur, cuiusmodi non
sunt Guardiani, & hoc nisi oppositum con-
suetudo interpretetur per tacitum consensum
Prouincialium, & Custodum. Et reuera, per
illud verbum [& alij fratres, quibus ipsi de
fratribus suis duxerint committendum]
manent exclusi Guardiani, quia ipsi non pos-
sunt Cōmissarios instituere, neq; maiorem ha-
bent auctoritatem ordinariam erga fratres si-
bi subditos, quàm Parochi in suos Parochia-

Aduertencias para

nos. Et idem pater Focher in Expositione cuiusdā indulti Pauli.3. anno Domini. 1542. die.20. Decembris, quod indultum seruetur authenticū in Conuentu Sancti Dominici de Mexico, dubio.2. ait, Commissarios Generales & Prouinciales habere auctoritatem committendi fratribus vsum priuilegiarum: non autem Guardianos, cuius verba hæc sunt. Dubitatur quis est ille prælatus cui committit Papa, vt det suis subditis licentiam vtēdi gratiis indultorum? Res. ipse est Commissarius Generalis Indiarum, vel Minister Prouincialis, vel eius Cōmissarius, & in locis vbi est custodia perse, non habens superse prouinciā neq; Ministrum Prouincialem, sicut à principio erat ista prouincia Sancti Euangelij, quando tantum erat custodia, ibi custos habet hanc auctoritatem concedendi suis subditis hanc licentiam, vtēdi prædictis gratiis. Idem de Cōmissariis, vbi non est custos, neq; Prouincialis Minister, quibus sunt subditi, sed immediate subsunt Cōmissario Generali Indiarum. Idem dicendum de aliis Mendicantibus, respectiue. Hoc probatur insimili & ferme in eadem materia. Cŕe. Dudum, de Sepul. Vbi dicitur, q̃ tales Prælati nūc præfati, sunt illi

illi qui debent eligere ex suis fratribus eos, qui sunt idonei ad audiendas confessiones secularium. Nam quando Papa dicit, q̄ Prælati assumant suos subditos ad aliqua ministeria, secularibus dispensanda, vt sunt Sacramēta Cōfessionis, Matrimonij & huiusmodi, hoc debet intelligi de præfatis superioribus, scilicet, Ministro Generali, vel Commissario Generali, vel Prouincialibus, & deceteris de quibus supra in principio huius dubij est dictum. Et nunquam solet intelligi de Guardianis, licet sint prælati ex privilegio Eugenij Papæ, neq; de cæteris inferioribus, nisi aliud in nonnullis ordinibus Mendicantium habeat eorum consuetudo, q̄ scilicet hoc possint Priores, vel nisi essent loca, in quibus nō dum esset creata prouincia, l. custodia, & ibi esset vnus solus conuentus sub nulla Prouincia, vel Custodia constitutus. Hæc ille.

¶ Sed quid de Prælato, aut Cōmissario eorū 16 Mendicantium, qui de nouo veniunt ad Indias, vel ad alia loca infidelium, in quibus nullus est prælatus superior sui ordinis, à quo recipiet facultatem vtendi Breuib; & Apostolicis indultis? Respōdeo quod eiusmodi Prælatus Commissarius aut prior, qui secum alios quos

Aduertencias para

quos duxit fratres ad Indias, & ad loca infidelium. Vel venit ad loca, vbi iam est prouincia, vel custodia creata : vel venit ad locum, vbi neq; est prouincia, nec custodia, & vbi nullum sui ordinis Prælatum inuenit. Si venit ad locum, vbi iam est prouincia creata, vt est Mexici, Prouincia pro ordinibus Sæcti Dominici, Sæcti Augustini, & Sæcti Francisci &c. tunc talis frater, qui est positus Prælatus à Generali pro via, super eos, quos secum trahit, vt moris est, statim quando appulerit ad prouinciam, ad quam mittitur, siue ad custodiam, cessat suum officium : & sua auctoritas super fratres, quos secum adduxit, quia tantum erat Prælatus pro via. Et ipse neq; potest vt præfatis gratiis indultorum præfactorum, neq; potest dare licentiam, vt edictis illis quos secum duxit, sed omnes debent eam recipere à Ministro illius loci, ad quem venerint. Si vero veniat ad locum, vbi nullus sui ordinis superior moratur, vt sunt nonnulla loca in his Indiis, in quibus non est prouincia creata, neq; custodia, neq; ibi est aliquis Ministri, aut Custodis Cõmissarius : sed fortè nonnulli fratres ibi habitant, sicut oues errantes, sine pastore, vel fortè vbi nulli habitant

tant sui ordinis fratres, sicut in terris Noui Mexici, & Californiarum. Tunc ille prælatus qui ad illas partes missus est cum his quos se cum duxit, per Papam licentiam habet vtendi præfatis gratiis: & tanquam idoneus ad hoc approbatus apparet virtute induitorum pontificū. s. Leonis, Adriani, & Pauli. 3. Et hanc committere, & dare talis potest ijs, quos secum duxit. Dūmodo ad hoc sint idonei, vt dictū est. Et hoc clare patet, maximē in fine Bullę Adriani vbi hoc expressē dicit, cū sic ait. Volumus vt præfati Prælati fratrum pro tempore existentes, & quibus ipsi duxerint concedendum, omnibus prædictis indultis in genere. 1. in specie hactenus concessis, & in posterum concedendis, vt, potiri, & gaudere liberē & licitē possint, & valeant &c.

¶ Adhuc dubitatur quid si inter eos q vadūt ad insulas. 1. ad terras infidelium nullus est prælatus, qā forte obiit in via ille, qui eorū erat prælatus ceteri [quādo appulerint ad ipsas Indias si ibi nullus est sui ordinis religiosus a quo recipiant præfatā facultatē vtendi Breuibz, quid facient circa hoc? Res. Aut sunt in sufficienti numero ad eligendum prælatum, vel non. Si sunt insufficienti numero, putā quia,

Aduertencias para

quia sunt plures duobus, tunc virtute indul-
torum, eligant exse vnum pro praelato. Et in
tali casu, quando scilicet solum essent tres, si
vnus eorum esset Laicus, vel Iuuenis, qui nō
dum cōpleisset trienium in religione: & ideo
per statuta religionis diui Francisci [si illius
esset religionis] non habet vocem actiuam:
puto q̄ in tali casu, necessitas dat sibi vocem
actiuam, quia sic expedit, & virtute indulto-
rum talis potest eligere. Quinimo plus dico
q̄ etiam sine indultorum virtute, in tali ne-
cessitate potest talis eligere: hoc probatur in
simili. Nam secundū omnes doctores, quādo
quis est in extrema necessitate periculi, mor-
tis, potest eum absoluerē quilibet Sacerdos,
etiam religiosus Sacerdos, qui non habet po-
testatem a suo praelato, neq; ab Episcopo au-
diendi confessiones. Igitur si ad administran-
dum Sacramentum Penitentiæ, dat auctorita-
tem suprema necessitas, ei, qui eam de iure nō
habet, immo cui non licet, sine extrema ne-
cessitate ea vtī, alias absolutio nulla esset.
Quare potestatem eligendi eadem suprema
necessitas ei non dabit, qui eam non habet?
Ibi enim datur, ne quis sine confessione mo-
riatur, hic autem, ne oues sint errantes sine
pastore

pastore. Vtrobique periculum, ut quis sine confessione moriatur, & quod aliquis sine pastore maneat. Necessitas vero extrema [quæ nulli subiecta est legi Cle. Exiui de verbo, signi] in vtriusque periculo subuenit ut postposita humane legis dispositione, circa ea quæ necessaria sunt alio subueniat medio protinus possibili. Quod est ut illum faciat idoneum Penitentis Sacramentalis ministrum, & hunc idoneum prælati electorem. Quia aliter ille infirmus sine confessione, & forte sine penitentia moreretur, & isti sine pastore manerent. Neque hoc est contra illud quod supra dixi in expositione Bullæ Adriani indubio incidenti quia hoc ibidem intelligitur quod ipsi fratres sunt in sufficienti numero ad eligendum actiuè & passiuè, quia tunc inhabilis non habilitatur, sicut infirmus quando est præsens Sacerdos idoneus, tunc ille qui non habet potestatem, non potest audire confessiones. Hic autem intelligitur quando non essent insufficienti numero ad eligendum. Et quod dixi de voce actiua, ut scilicet in tali necessitate aliquis habeatur idoneus: qui alias per statuta sui ordinis esset inhabilis ad eligendum. Idem dicendum de voce passiva, ut scilicet in tali necessitate

sita

Advertencias para

siate possit eligi ille, qui etiam per ius Cāno-
 nicum esset inhabilis, vt bastardus, Laicus,
 aut iuuenis, si nullus esset magis idoneus. Hoc
 probatur per: B. Paulum, 2. Cor. 10. qui di-
 cit de Ecclesiæ ordinationibus, q̃ non erat si-
 bi data potestas in destructionem, sed in ædi-
 ficationem. Vnde dicebat. B. Bernardus, quæ
 introducta sunt pro charitate, non debent mi-
 litare contra charitatem. Quod tamen esset
 si in præfata necessitate, hi qui sunt per sta-
 tuta humana inhabiles ad eligendum acti-
 uè, & passiuè, nō possent eligere, neq; eligi
 existente tali necessitate. Aut prædicti fra-
 tres non sunt in sufficienti numero ad eligē-
 dum. Putà, si sunt tātum duo, inter quos nō
 cadit electio, quia fortè eorū prælatus obiit,
 & nullum præfecit inter eos: quia si vnum
 ex ipsis duobus præfecisset, ille inter eos es-
 set prælatus, & alter subditus: & tunc possēt
 ambo vti præfatis indultis, quia [vt dictum
 est in secundo dubio] ille qui esset prælatus,
 præsumitur ad hoc esse à Papa licentiatum, &
 approbatus, & ipse alteri tanquam suo sub-
 dito posset dare præfatam licentiam vtendi
 indultis, sine qua aliter ipsi subdito non li-
 ceret eis vti. Si tamen [vt dictum est] neu-

ter

henter eorum esset prælatus . Putà fortè erant tantum tres , & alter eorum erat prælatus, qui obiit, & neutrum ex eis qui superstites remanserunt, præfecit alteri, & sunt in loco, vbi nullus est frater sui ordinis, quia nō est ibi provincia, neq; custodia, tunc si ibi esset aliquis conuentus sui Ordinis, vbi esset prælatus , puta Guardianus, quem fratres ibi existentes elegerunt, siue virtute indultorum, siue auctoritate alicuius prælati, sub quo etiam fortè remoti à gente militant, tunc illi duo fratres debent se illis fratribus iungere, & à prælato illius conuentus licentiam vtendi præfatis gratiis, recipere. Si vero ibi nullus sit conuentus, vel prælatus sui Ordinis, tunc si illa loca sint iam per ordinem suum reposita sub aliqua provincia, aut custodia, prædicti fratres habeant à tali ministro vel custode prædictam licentiam . Si autem loca nōdum sub aliqua provincia vel custodia sunt redacta, si Prouincia aut Custodia parum distent, tutius est quod à præfato Ministro, aut Custode prædictam licentiam recipiant. Si vero multū distent provin-

Aduerteneias para

uincia vel custodia tunc puto q̄ ipsi ābo pos
sunt vti pr̄fatis gratis, ac si specialem aīuo
pr̄lato haberent ad hoc licentiam. Hoc fun
datur in cap. Intelligētia, de verbo, signi, vbi
sic dicitur. Intelligētia dictorum [secundū
glo. verborum quē prolata sunt] ex causis est
summenda dicendi, vbi dicit glo. Non sta
rim debemus intelligere verba, sicut prima
facie vidētur sonare, maxime si ambigua sunt.
Sed debemus recurrere ad intentionem loquē
tis. Nam dicitur in. d. c. Non sermoni res,
sed rei, sermo est subiectus. Quasi dicat. Ver
ba sunt subiecta intentioni, & intellectui lo
quentis, vt verba secundum eius intentionē
intelligātur, & e conuerso. Vbi addit glo. q̄
verba etiam ad extraneum sensum sunt trahē
da, vbi res aliter salua esse non potest. c. Cū
quidam, de verborum Signi. Et propterea in
proposito nostro, quamuis verba indultorum
pr̄missorum non possent in proposito salua
ri, vt scilicet virtute eorum pr̄fati duo fra
tres possint vti gratis pr̄dictis. Tamē quia
constat de intentione Papæ qui pr̄dicta in
dulta concessit venientibus ad Indias, quia
[vt patet] intendi per tales gratias, augere
cultum diuinum, & fidem, si modus quē Pa
pa

Papa præfixit in indultis ipsis [tanquam medium ad illum finem] non potest seruari in aliquo casu: quandoq; cōtrarium oportet facere ad consequendum finem per ipsum Papam intentum, licet talis modus negligitur secundum ea quę notat Panor in. c. Vniuersitatis, de sen. excōi. licet etiam verba indulti oppositum sonent, quia tunc sunt sumenda in sensum contrarium, vt dicit glo. Nam nō est curandum de verbis, quando de intentione legislatoris constat. lege, Scire leges. ff. de legi, & in d. c. intelligentia. Et ideo præfati duo fratres, sine alia licentia vtendi in indultis, possunt eis vti, in quantum viderint esse vtile profidei augmento. Et in hoc tam securi sunt incōscientia, sicut illi qui eis vti tur de licentia suorum prælatorū. Hoc dico, quia iste casus non nunquam, Sic contingit, & quotidie contingere potest his, quos sui prælati ad remota mittunt: præficientes eis vnum ex eis in prælatum, qui poterit mori, & tunc tales ex his quę hic dixi, sciant per diuisionem hic positam quid tunc agere possint, & debeant.

¶ Circa illa verba Bullæ, & quibus ipsi de 18 fratribus suis indictis Indiis commoranti-

T

bus

Aduertencias para

monachis præfatis potestatem dabat, sed quibus hanc potestatem det, declarat, cum subiungit. Qui peritiam canonum habent, quasi dicat Papa ipsi Abbati. Onero tuam conscientiam, ut hanc potestatem non nisi peritis in iure canonum committas. Circa hoc igitur sint discreti prælati Mendicantium, ut non nisi talibus concedant licentiam utendi prædictis gratis, de quibus intelligit concedens, scilicet Summus Pontifex, alias Ecclesia, & Summo Pontifici infideles erunt, & tot animarum rei inuenientur coram Deo, quot non idonei per ipsos promoti sua deceiverint ignorantia. Hoc patet Ro. 1. dicente B. Paulo. Non solum qui talia agunt, digni sunt morte, sed & qui consentiunt facientibus. Ad hoc accedit illud, quod ponitur in. c. Quid enim prodest. di. 83. ubi sic dicitur. Quid enim prodest illi, suo errore non pollui: qui consensum præstat erranti? Si ita est de eo qui præstat consensum erranti: quid dicendum de eo, qui errantem promouet? Nam dicitur in. c. si, de iniuri, & dam. dato. sanê [inquit] Qui occasionem damni dat, damnum dedisse, videtur. Hoc notent, quorum interest prædictam facultatem aliis concedere, ut
non

non nisi idoneis eam committant. Ut clarè pater per d. c. i. de consang. & affinit. & in simili per Cle. dudum de sepul. Si enim gestit quis, quas condiciones debet habere quis ad hoc q̄ dicatur idoneus, cui hæc potestas vtendi gratis prædictis concedatur? Audiat Clementem Papam in. d. Cle. dudum de Sepul. Vbi monens prælatos Mendicantium eligere fratres ad Confessiones sæcularium audiendas, sic ait. Prælatorum fratrum prælati studeant eligere personas sufficientes, idoneas, vita probatas, discretas, modestas, atq; peritas ad tale salubre ministerium & officium exequendum. Hoc textus. Cuperem hoc a candido lectore eo animi sui candore legi, quo à scribente est exaratum, quandoquidem sincerè, nulliq; detractans, dixi.

¶ Secundo aduertendum est circa illa verba omnimodam auctoritatē nostram, q̄ per illa non venit intelligendum totū, quod aliàs Papa potest, quia iam Prouincialis, aut Cōmissarius Generalis &c. Posset creare nouos Episcopatus, deponere Reges, & alia &c. Sed illa intelligit, quæ communiter Papa suis legatis commendat, & alia quæ non semper, sed aliquando, & perquam raro committit, quæ vi

Aduertencias para

virī cordati iudicabunt in particulari, vt pote absolucere ab excommunicationibus Cæne Domini, dispensare in voto castitatis, & in impedimentis Matrimonij de iure humano. Hęc, & similia absq; dubio conceduntur, quia hac committi solent legatis, & sepe indiget hęc Ecclesia huiusmodi potestatem ad manū habere. Et exsequentibus verbis Papa se magis declarat, dum dicit, tantam quantam ipsi iudicauerint opportunam, & expediētem pro conuersione Indorum, & manutentione, ac profectu illorum &c.

20 ¶ 3. Aduertendum ex patre Magistro Alfo so à Veracrucce, hanc concessione[m] magnam esse, neq; vnquā similem factam fuisse, neq; talibus verbis ab aliquo Pontifice. Nam licet alij, vt Gregorius. 9. Innocencius. 4. Sixtus. 4. & Leo. 10. multa concesserint Religiosis qui ad terras Infidelium proficiscuntur, scilicet vt omnia Sacramēta, quę simplex Sacerdos potest administrare, ipsi religiosi etiam possint. &c. Sed hanc omnimodam potestatem in vtroq; foro nullus p[re]decessorum dedit. In qua concessione innumera sunt inclusa. Et quidem limitatio potestatis in arbitrio ipsorum p[re]latorum posita est.

posita est. Cum enim ad edificationem, & perfectum Indorum, & manutentionem ipsorum sit, non habet limites constitutos. Hec ille. ¶ Ex hac eadem litera, & clausula manifeste deducitur, primo, quod possunt fratres libere administrare Sacramenta ipsis Neophitis, scilicet Baptismi, Penitentię, Extrema unctionis, & Matrimonij, quia id expediens est, ut constat, immo & necessarium. 2. quod administratio hec, non sit ad certum tempus limitata, quandiu ipsi ad fidem conuertuntur, sed quandiu opus fuerit. Ex quo. 3. sequitur q̃ hæc potestas manet etiam post conuersionem ipsorum: quia ibi dicitur dari illam omnimodam potestatem super Indos ad fidem conuersos, & postquam dicitur quantum iudicauerint opportunam, & expedientem [subditur] pro conuersione Indorum, & manutentione eorum. &c. Sequitur ergo, quod semper durat potestas omnimoda quādiu ad manutentionem expedit, sed manutentio post conuersionem etiam perfectam Indorum semper est necessaria, non ergo cessat peracta conuersione, cum post illam manutentio sit desideranda: Sequitur tandem toto cœlo [ut aiunt] ab errare qui dicunt hoc priuilegiū, &

Aduertencias para I

legiū, & cetera eiusmodi expirasse, eo quod infidelium conuersio [pro qua cōcessa sunt] iam est peracta. Cum claris & apertis verbis in priuilegio concedatur, hanc omnimodam potestatem tantam concedi : quantam ipsi prælati viderint expedientem, non tantū ad conuersionem Indorum, sed etiam ad maintenancem & ad profectum illorum infidelium Catholica, & obedientia S. Romanę Ecclesię. Sed profectus infide intelligitur post fidem susceptam, & non habet finem in ipsa conuersione, sed est cōtinuus progressus: manet ergo hoc priuilegium in sua vi & robore, vsq; dum per Sedem Apostolicam fuerit renouatum.

- 21 ¶ 4. Aduertendum est, quod iudicare de omnimoda auctoritate, quanta sit, & quā expediens, & opportuna pro cōuersione, manuē tione, & profectu nouiter conuersorum, non relinquitur Episcoporum, aut Archiepiscoporum iudicio & examini : nedam aliorum censure, sed solum iudicio ipsorum prælatorum superiorū ordinum Mendicantium, vt illa possint vti auctoritate omnimoda, quantum ipsi iudicauerint, & non dicit iudicauerint necessariam, sed expedientem [addit] & oppor

opportunitatem: quę verba omnia merito veniunt sigillatim considerata: eo quod iuxta illa superiores ordinum Mendicantium possunt vti tali potestate, non solum quando necessarium est pro bono cōmuni & fide Indorum: sed quando necessarium non est, cum tamen expediat, vel sit opportunum, vt quādo in particulari vtile esset alicui vt euitet peccata, & vt plus diligat ministros Euangelij & vt quiescius vitam agat cum coniuge. Quę causę non sufficerent ad vtendum hac omnimoda potestate cum fratribus, vel alijs, quia vltra causam rationabilem quę debet semper interuenire dispensationibus, requiritur, quod cedat in bonum Indorum directę vel indirectę. Quod est maxime notandum propter multos Hispanos, qui cū sint ingrati ab Ecclesia prohibitis coniuncti, & vitam ducant inter huius terre incolas, qui pacifice amplexantur Euangelium ad contrahendum dispensationem à prelati Ordinum extorqueere conantur. Cum quibus nullo modo dispensandum est, nisi in Ordine ad bonum Indorum directę, vel indirectę. Cum Indis vero non ita difficile dispensatur, nam presenti anno. 1599. dispensatum est cum quodam Indo

Aduertências para

Clemēte nomine Tulucano, vt Matrimoniu
duceret, & defacto duxit, cum quadam mulie
re, quam in confirmatione tenuerat. Neq; a
lia dispensandi causa interfuit, quā q̄ illa
pauper, hic vero aliquantulum esset diues.
qui poterat eam honeste sustentare. Sed ad
uerto, quod talis dispensatio non fuit facta
per superiores nostri Ordinis, sed per alios.
Vnde pater Foher satis scrupulose loquitur,
in Expositione huius Bullę interpretando il
la verba, pro conuersione infidelium, & ma
nutatione, & profectu illorum. &c. vsq; Ro
manę Ecclesię, vbi dicit. Ex his verbis sci
ant præfati fratres, q̄ non licet eis vti illa
auctoritate Papali, maxime quo ad dispensa
tiones, nisi subsit causa legitima, & rationabi
lis ad dispensandum, aliās non dispensarent
sed disparent, abutētes prædicta auctoritate.
Quod nota, quia nonnulli putant, sibi lice
re pro voto vti illa auctoritate, etiam nulla
ad hoc existente rationabili causa, quod est
falsum. Cum etiam Papa communiter non
dispenset sine rationabili causa. Vt patet in
cap. Veniens, qui Cleri. vel Vouen. Et in
multis aliis casibus iuris, in quibus Papa so
let rationem reddere quando dispensat in cō
muni

communi Ecclesiæ constitutione. Vbi aduer-
te, q̃ illa posset dici rationabilis causa dis-
pensandi, propter quā Doctores dicunt pos-
se dispensari, scilicet, pro bono vnius Reg-
ni, vt dicunt Richar. & Petrus de Palu. in. 4.
vel propter quam Papa solet dispensare, &
verisimile est q̃ si esset præsens dispenseret.
Et hoc relinquit Papa recto iudicio Prælato-
rum fratrum, qui ait, tantam quantam iudi-
cauerint, quasi dicat. Iudicent quæ est cau-
sa legitima dispensandi. Tunc vero recte
iudicabunt dispensandum esse, quando occur-
rit talis casus, in quo Doctores dicunt bonū
esse dispensare. Putà, pro bono pacis, vel v-
nius Regni, vt supra dictum est, vel in quo
Papa solet dispensare, vel quando verissimi-
le est, q̃ Papa dispenseret, si esset præsens.

Quod cognoscēt præfati fratres, per hoc sci-
licet, si videant, q̃ si nō dispensetur, erit Ec-
clesiæ huius magna iactura, & detrimentum
& scandalum, & periculum fidei, & anima-
rum, tunc enim rite dispensare poterunt præ-
fati fratres. c. quia circa. cum glo. de con-
sang. & affinit.

¶ 5. Aduertendum ex dicta litera Bullæ, quod 22
personæ super quas hæc auctoritas ònimoda
datur

Aduertencias para

datur, & cōceditur superioribus Mēdicatī
in vtroq; foro, sunt in multiplici differentia.
¶ Primo sunt fratres eiusdē Ordinis. ¶ Se
cundo alterius Ordinis de licētia sui prēlati
deputati tamen conuersioni Indorum. Qui
nō solum sunt, qui callent Indorum linguam
& Idioma, sed etiam alij, qui eos associant
ad hoc, vel domum seruando, pueros docen
do, & instruendo in doctrina Christiana, vel
in arte scribendi, pulsandi, aut psallendi: quā
sine his non possent primi exercere cōuersio
nem Indorum, aut illi continuò intendere.
Item quia priuilegiū concessum scholaribus
extenditur ad commorātes in studio cum eis
quia largē possunt dici scholares: quod tenet
glossa cap. 1. de locato & Panor. ibid. nu. 9.
Deinde quia hæc facultas & potestas conce
ditur super fratres, & super omnes Christi
colas fratres committantes ad opus conuer
sionis: ergo ad fratres subditos, qui commi
rantur cēteros in tā præclaro & præcellenti
Ministerio. ¶ Et. 3. super Indos. Et adhuc suf
ficat, quod expediat Indorum conuersioni, vt
possint præfati prēlati vti potestate dicta, l.
quod similiter expediat manutēioni, & pro
fectui eorum infide & obedientia Ecclesiæ

Romane. Et sic possunt dispensare cum eis in voto castitatis perpetuæ, vel super impedimentis dirimētibus Matrimonium de iure humano. Et absolvere ab excommunicatione Cēnæ Domini, si expediret saluti animę vuentis, vel contrahentis Matrimonium, de quo infra verbo, Dispensatio, & Dispensare, vel si aliæ occurrerint causę pię, sicut in præcedenti. §. 20. in principio diximus ¶ 4. Et super Christicolas, ad opus conuersionis Indorum fratres commitantes; & quanq̃; hæc verba concomitantes fratres & cætera, videantur quamdam particularitatem & spontaneam oblationem ad dictum opus conuersionis, quam de se ipsis sūt facturi illi Christicolæ, cum quibus est dispēsandum: at vero ut dicit pater a Veracrucē, extenduntur etiā ad christicolas, q̃ exēplo bonæ vitæ, odore sanctæ famæ, vitam agunt inter has gentes nouiter conuersas. Quid enim amplius facturi essent, si concomitarentur fratres? Item quia sequitur idem effectus qui prætendit in dicta cōmitatione, & sic vidi fieri à viris doctis: quia inquit currit, verbum dictum, & dilatur in cordibus Indorum per huiusmodi personarum exempla, adiunaturq; prædicatio

catio Euangelij, & conuersio Indorum. Hæc ille. Verum id puto intelligi in locis, ubi pauci sunt Christicolæ, & multi infideles, aut nouiter conuersi, non autem in hac Mexicana gubernatione, de qua intelligendum existimo id quod in præcedenti. §. transcripsi ex Patre. Föcher.

23 ¶ 6. Notanda est causa finalis quæ mouit Papam ad cōcedendum hoc priuilegium, & omnimodam auctoritatem, nam ea fuit ut melius conuersio Indorum fieri valeat, & salutis animarum omnium, in Indiis pro tempore de gentium prouideatur, & sic dicitur in littera. Et sic iste est scopus cōcessiōis huius, & ad hoc debent respicere vtētes hac potestate omnimoda Papæ, ne errent, quoniā nō valet dispensatio illius, qui dispensat in iure communi citra Papā, sine causa rationabili, ut tenet Panor. cap. Quia secundum de præbendis, nu. 3. & Siluest. verbo Dispensatio. §. 3.

24 ¶ 7. Est aduertendum q̄ Summus Pontifex hanc omnimodam potestatem tripliciter limitauit. Prima limitatio est, ut ubi sunt Episcopus creati, Prælati dispensaturi distent ab Episcopis, vel ab eorum Officialibus per duas dietas. Nam dicit, in quibus nondum fuerint

fuerint Episcopatus creati, vel si fuerint tamen intra duarum dietarum spatium, ipsi, vel Officiales eorum inueniri minime possint. Et infra Procius literę clariori interpretatione notandum est primo, q̄ dieta est iter vnius diei, significat enim Hispanice Iornada vnius diei. Cōmuniter autem sumit̄ pro spacio septem leucarum, atq; ita duę dię te conficiunt, aut cōtinent quatuor decim leucas cōmunes, & secundum alios duo decim tantum. Verum vt dicit Angelus verbo, Dī es, in hoc stādum est arbitrio boni viri, quī tamen acōmuni cōsuetudine in hoc nō debet recedere, cū consuetudo sit optima legum interpretes. c. Cū dilectus de cōsuet. Bonus enim vir intali, nō aspiciet quātū potest ambulare vno die, ille qui ad ambulādum est velox, vt cōmuniter sunt hī naturales, neq; etiā aspiciet, quantū potest ābulare ille qui est tardus ad ambulādū, sed ad illum aspiciere debet, q̄ in hoc tenet medium, qui neq; velox est ad ābulādū, neq; etiā tardus, sed qui rationabiliter ambulat. Puto q̄ in hoc possunt assumi pro regula religiosi, qui cōmuniter humano modo, & decenti ambulant, ita vt dicatur dieta, tantū spaci, quantum vno die religiosus senio

Aduertēcias para

senio, vel alia quauis occasione non prae-
ditus, communiter potest ambulare. Secun-
do est notandum q̄ officiales Episcoporum
in presenti sunt Vicarij, Generales Episco-
patus [como los Prouisores] nō enim dicit
Breue Officiales Episcopi, quia tunc omnes
Vicarij multorū locorum, qui habent ibi ius,
essent cōtenti in hoc priuilegio nomine offi-
cialium, sed dicit Officiales Episcoporum, vt
intelligantur officiales Generales, cuiuscun-
q; Episcopatus. Item quia nos habemus pri-
uilegium Pauli. 4. in quo conceditur nobis
nostra priuilegia iuxta fauorabiliorem illo-
rum interpretationem in ōnibus & per om-
nia esse interpretanda. Ergo quando est du-
bium de aliqua concessione nobis facta, de-
bemus interpretari iuxta fauorabiliorem in-
terpretationem nostram. ¶ Tertio est aduer-
tendum, quod Papa ponit triplicem differē-
tiam locorum, scilicet vbi nondum creatus
est Episcopatus. Et vbi est iam creatus, sed
talis locus differt vltra duas dietas, à loco v-
bi Episcopus, vel eius Officialis potest inue-
niri. Et. 3. vbi residet sedes episcopalis vbi
scilicet Episcopus vel eius officialis intra
spacium duarum dietarum potest inueniri.

Et

Et circa tria illa loca sic ordinat Pontifex,
quod in locis ubi nō est creatus Episcopus,
vel in locis ultra duas dietas distantibus à
loco ubi inueniri potest Episcopus, vel eius
Officialis, præfati fratres Mendicantes om-
nimodam habeant auctoritatem in foro exte-
riori, & interiori, tantam quantum iudicaue-
rint esse opportunam, & expedientem pro cō-
uersione Indorum, & manutentione & pro-
fectu illorum, & aliorum præfatorum infide-
lium Catholica, & obedientia sanctæ Romanæ
Ecclesiæ. Et hoc quidem sine assensu Episco-
pi, immo etiam illo contradicente. Sed in lo-
cis ubi est Episcopus residens, vel eius Of-
ficialis, & in locis adiacentibus, distantibus
tamen per solas duas dietas à prædicto loco,
ubi inueniri potest ipse Episcopus, vel eius
Officialis, præfati fratres superiores ordi-
num Mendicantium hac concessione hic ex-
pressa [in textu de omnimoda potestate] non
possint uti. Ratio huius limitationis fuit, ut
debitus deferretur honor Episcopis circa
suos subditos: atq; ita eiusmodi limitatio de-
bet intelligi quantum ad Indos, & ceteros
seculares, qui subsunt Episcopo, & non res-
pectu fratrum, siue sui ordinis, siue alterius,

Aduertencias para

quia etiam infra duas dietas, Prælati Mendicantium, vel per eos deputati, possunt ista concessione, & hac omnimoda potestate vti in suos subditos, l. infratres alterius ordinis: quando necessitas in Bulla expressa euenerit. Quia ubicunq; hæc necessitas acciderit, siue ultra prædictas duas dietas, siue infra, siue etiam in loco vbi residet Episcopus, Prælati Mendicantium hac auctoritate in sui Ordinis, aut cuiusvis alterius Ordinis fratres vti possunt, siue assensu Episcopi, etiam infra duas dietas existentis. Hoc probatur. cap. Intelligentia, de verbo signi, vbi dicitur: quod verba non sunt intelligenda secundum quod sonant: sed secundum mentem proferentis. Modo constat ex verbis Bullæ, quod Papa voluit providere fratribus, vt sua possint vti prædicta auctoritate in se, & in alios alterius religionis fratres, quando fuerit necessitas. Item voluit providere Episcopis, maxime quando expressit de duabus dietis, ne infra eas prædicta auctoritate vterentur fratres, ne pastoralis dignitas vilesceret, si in Episcopi præsentia, l. quando infra duas dietas eius præsentia haberi potest, præfati fratres prædicta vterentur auctoritate, ac per hoc Episcopali de
rogare

rogare dignitati. Vbi ergo hæc ratio cessat, fratres possunt uti hac cōcessione, in loco etiam vbi residet Episcopus, quod fit, si in suos vel alterius ordinis fratres hac utantur papali auctoritate, cū per hoc nil derogetur dignitati Episcopi, cū ab eo sint per priuilegia sua excepti: sic distinguendū ostēdit intentio Papæ, factis in Bulla præmissa expressa. Et si verba aliter videantur sonare, de quibus non est curandū, quādo de intentione legis latoris constat, l. Scire leges. ff. de legi. aliās Episcopus ponens Officiales circa loca fratrum, l. in ipsis locis fratrum, posset in totū euacuare hanc cōcessionē, si nollet quod fratres hac Bulla infra duas dietas vterentur, nā sic neque in seculares, neque in suos fratres uti possent hac auctoritate papali in necessitate, cum tamē oppositum sit dicendum. Nempe Principis beneficium amplissimē est interpretandum, maximē cū in nullius præiudiciū cedit. sicut in proposito, quia quod infra duas dietas præfati religiosi in se, & in suos, vel in alterius ordinis fratres, hac utantur auctoritate, in nullius cedit præiudiciū. Quod si in alicuius esset præiudiciū, maxime esset Episcopi, quod nō est dicendum, quia in hoc suæ dignitati in-

Aduertencias para

nullo derogatur, cum fratres ab eius potestate sint exempti. ¶ 3. Notandum est, quod Paulus. 3. ampliavit, & extendit hoc Breue Adriani. 6. ad loca ubi sunt Episcopatus creati, vel in futurum creabuntur, etiam in fra duas dietas: dum tamen interueniat Episcopi assensus. De quo infra. tit. Infidelium conuersio in concessionibus Pauli. 3.

¶ Et Episcopo existente in Episcopatu, non posset generalis Vicarius totius diocesis dare nunc assensum: secus si non existeret: argu. c. Nullus detemporibus ordinand. in. 6. & Clement. Dudum, de Sepulchris: ubi in presentatione Confessorum Episcopus debet dare suum assensum, sicut hic. Et tamen si Episcopus est in ciuitate, non potest Vicarius generalis dare. Siluest. verbo, Confessor. 2. §. 8. Ex quo patet, quod alij inferiores Vicarij non poterunt dare huiusmodi assensum: quia non possunt cedere honori, qui debetur in hoc casu Episcopis. At vero Episcopi bene poterunt concedere eis facultatem prestandi hunc assensum: quia possunt cedere honori suo, cui deferretur in limitatione dicta, de duabus dietis. Sed debet interuenire clausula particularis in hoc, quia Episcopi possunt ex commissi

missione particulari Pauli. 3. iuxta ea quæ habetur in cap. Qui ad agenda. de procura. in. 6. Et obiter notandum, q̄ postquam Episcopi dederint assensum dictis Prælatiis vten di hoc privilegio infra duas dietas: non poterunt sine causa rationabili tollere, aut renouare. Quia Episcopi subduntur Iuri canonico dicenti. Quod semel placuit, amplius displicere non potest [sine causa scilicet rationabili] de Regu. lu. in. 6. Regu. 21. & regu. 16. Decet. Vbi glosa dicit, quod imponit necessitatem, quantum ad subditum, & quantum ad Principem potentem, quia potest privilegium moderari. Et causa rationabilis vocatur, si post licentiam viuerent scandalosè aut ea scandalosè vterentur: vel mente capti essent, secundum Siluest. Confessor. 2. §. 11. Nec cessabit hic assensus per mortem Episcopi, qui dedit, quia ipse non dedit ex proprio iure, sed Papa ei commissit, vt posset prestare: & sic auctoritate Pauli. 3. dant assensu: qui ante non poterant: de quo videatur Titulus, de Auctoritate Apostolica Dominis Episcopis concessa in fauorem & beneficium Indorum. nu. 11.

¶ Quarto est notandum, q̄ vbi non sunt Episcopi.

Aduertencias para

Episcopatus creati vt in Nouo Mexico, Californiis, Cian, China, Cochinchina, & Insulis Mindanao, Burnei, & quas vocant de Salomon &c. Possunt prædicti Prælati ordinem Mendicantium vbi ibi appulerint, vel etiam ibi cōmorantes vti hac omnimoda potestate, sine eo q̄ Episcopi circumuicini suum præstent assensum. Quia ibi non extenduntur termini suorum Episcopatus. Et postquam ibi prædicti Prælati suam exercent auctoritatem, nil possunt intetare Episcopi vicini, quia illa loca sunt commissa dictis Prælati per Papam, & sic sunt eius delegati, & ab eo habent auctoritatem, & potestatem administrandi Sacramenta Baptismi, Pœnitentię, Vnctio nis extremę, & Matrimonij. Immo ibi possunt Religiosi Ecclesias benedicere, Sacramentum Confirmationis conferre, Ecclesiis de ministris providere, per Breue Leonis. 10. de licentia suorum Prælatorum. Sed vbi sunt Episcopatus iam creati, oportet sequi quę Adrianus. 6. præcipit, si illo privilegio sit vti dum, secus si clausula & concessione Gregorij 9. Inno. 4. Nicolai. 4. Sixti. 4. Leonis. 10. & Pau. 4. vt parebit ver. Infidelium conuersio, in Expositione literarum Apostolicarum præ

prædictorum sanctorum Pontificum.

24 ¶ Secunda limitatio est, q̄ hæc auctoritas omnimoda solum se extendat ad a&us Episcopales, qui non requirunt ordinem Episcopalem, vt absolueret à casibus de Cæna Domini dispensare in votis, & in irregularitatibus, & in impedimentis Matrimonij iure diuino, aut naturali non prohibitis, de quo verbo Dispensatio. Et verbo. Infidelium conuersio.

25 ¶ Tertia limitatio, q̄ tandiu duret, vsq; dū aliud per Sedem Apostolicam fuerit ordinatum. Sed re vera eiusmodi verba & similia perpetuitatem quandam important, vt patet. cap. si gratiose, de Rescrip. in. 6. de quo verbo Episcopus nu. 7. Et confirmatur per nō obstantias quas ponit prædictus Pōtifex his verbis. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, præsertim Sixti 4. incipienti, & si dominici gregis. &c. ac Bulla Cænæ Domini, ceterisq; in contrariū facientibus quibuscunq;. Et quod hæc facultas omnimodę potestatis non reuocetur per Bullam Cænæ Domini manifestum est per ea quæ supra diximus, fo. 124. & docet pater frater Emanuel in Expositione Bullę.

Aduertencias para

Bullæ. §. 9. nu. 69. & 70. & in additionibus ad. §. 9. nu. 62. fo. 117. & sequentibus ubi refert notabilem illam clausulam [Nisi etiam hi casus in eis præsentibus literis expressi, comprehendantur] quam Bullæ Cene Domini addiderunt Sixtus. 5. & Clemens. 8. De qua videatur idem egregius auctor in eisdem Additionibus. fo. 119.

¶ Sed cum crimen Hæresis sit primus casus contentus in Bulla Cene Domini, merito dubitatur. An Prælati superiores ordinum Medicantium qui possunt absolvere suos subditos à quibusvis casibus [etiam cõtenis in Bulla Cene Dñi] possint etiam eos absolvere à crimine Hæresis? Nā Cõfessores idonei possunt absolvere suos pē nitētes habentes Bullā Cruciatę ab omnibus casibus contentis in Cena Domini, excepta Hæresi, vt patet in Bulla originali promulgata anno Domini. 1584. fr. Emanuel To. 1. qq. regularium. q. 20. art. 10. dicit, quod licet videatur, quod dicti Prælati possunt absolvere in foro cõscientiæ suos subditos à crimine Hæresis, dummodo non sint hæretici relapsi, iuxta declarationem Sixti. 4. Clementis. 4. & Iulij. 2. de quo supra verbo Absolvere, & Absolutio. §. 1. fo. 120.

Nil

Nihilominus ipsos Prælatos regulares per-
supradicta minime hanc habere auctoritatē.
Neque his obstat, quod regulares nō sunt pe-
ioris conditionis, quàm seculares. Vnde cū
ipsi seculares possint absolui ab Hæresi occul-
ta à suis Episcopis, videtur dicendum, quod
regulares possint absolui ab eodem crimine
occulto ab eorum Prælati, iurisdictionē qua-
si Episcopalem habentibus. Nam responde-
tur, non esse peioris conditionis in hoc regu-
lares quàm seculares, cum ipsi regulares pos-
sint submitti iurisdictioni Episcoporum re-
nunciando priuilegium exemptionis, quo ad
hoc, & sic absolui ab eisdem, iuxta doctrinā
Federici Senensis, quam sequitur doctissi-
mus Nauarrus. lib. 1. Consil. tit. de Officio
Ordinarij. Consil. 8. Hæc dicta sunt secluso
quocunq; priuilegio. Verba sunt prædicti pa-
tris, & maxime considerata, nam forsam
scripsit propter ea quæ habentur in Compen-
diis Societatis Iesu, tam Indico, quam manu
scripto, verbo, Absolutio. Et in Compendio
Indico doctissimi patris Magistri Alphonsi
à Veracruce, verbo, Absolutio. 3. circa finem.
¶ Frater Alphonsus de Casarrubios Hispa-
nus, in suo Compendio, verbo, Absolutio quo
ad

Aduertencias para

ad fratres nu. 14. Et Collector Compendijse
cundē impressionis, verbo, Absolutio ordi
naria quo ad fratres, nu. 18. referunt conces
sionem quandā Alexandri. 6. factam Genera
li, & Prouincialibus, & Custodibus Ordinis
Minorum Obseruantiaē ultra Montanis, qua
eis concessit plenariē facultatem & auctori
tatem: vt quoscunq; subditos suos [fratres vi
delicet, & moniales sanctę Clare: ac vtrius
q; sexus terciarios, de pœnitētia nūcupatos]
inuenerint in aliquo Hēresis, vel Apostasie
crimine lapsos, etiam si sint relapsi, possint
eos absolvere, & cum eis dispensare, nec nō
pręfatorum relapsorum pēnas à iure institu
tas cōmutare, pensatis qualitate & quantita
te, aliisq; debitis circumstantiis, augēdo, ag
grauando, vel diminuendo, toties, quoties o
pus fuerit, & prout secūdum Deum viderint
expedire: dummodo talium relapsorum cri
mina publica, & notoria apud sęculares nō
sint, vt ex hoc scandalum oriri possit. Verū
aduertunt prędicti priuilegiorū Collectores
quod cū isti casus sint de contentis in Bulla
Cēne Dñi, quę Bulla quolibet āno renouat,
quod prędicta concessio iam est reuocata. Et
idē dicēdū desimilibus cōcessionibus, qbus

con

conceditur absolui à casibus de Cena Dñi.
 27 ¶ Paulus. 3. Romę apud sanctū Marcū, āni in
 carnationis Dominice millesimi quingētesimi
 quadragesimi noni, quinto decimo Kalē
 das Nouēb. Pontificatus sui anno quinto de
 cimo, concessit Preposito generali Societatis
 Iesu, vt cū aliquos exfratribus, seu sociis So
 cietatis huiusmodi in Sarracenorū, & Paga
 norū, aliorūq; infidelium terras, & prouinci
 as remotissimas āqbus nō potest adiri Sedes
 Apostolica, misserit, possit eis, auctoritate A
 postolica facultatē concedere, vt Christianos
 ibidē cōmorantes, confessione peccatorum
 suorum audita, & penitentia saluari initiā,
 eos, & eorum quēlibet ab ōnibus, & singulis
 eorū peccatis, etiam in Bulla Cene Dñi refer
 uatis, & à cōsequētibus cēsuris, & penis ab
 soluere. Habetur hoc Breue authēticū Mexici
 apud Iesuitas. Hanc facultatē à Paulo. 3. in
 perpetuum concessam, & à Iulio. 3. confirma
 tam Romę apud sactum Petrū die. 22. Octo
 bris āno Dñi. 1552. pontificatus sui anno tēr
 tio, declarauit, eodēq; tenore confirmauit,
 & propiorī cantela denuo concessit Gre
 gorius. 13. āno. 1573. die octauo Septembris,
 eāq; insuper extēdit ad ōnes presbyteros So
 cietatis

Aduertencias para

cietatis comeantes tam ad Orientalem, quā
ad Occidentalem Indiam, omnesq; Regio-
nes, & Insulas transmarinas, ad quas Lusita-
rani & ceteri Hispani penetrant, & in eisdē
partibus pro tempore existentes. Fuit autem
hac extensio facta primum quidem ad decen-
nium, deinde per eundem ad aliud decen-
nium: sed tandem per eundem facta est per-
petua, dum per aliquam Bullam Cænæ Do-
mini futurorum Pontificum, nō reuocabitur.
Quę omnia patent ex literis Apostolicis im-
pressis pag. 42. & 66. & ex manuscriptis,
Circa quæ Collector Compendij Indici So-
cietatis, verbo, Absolutio. §. 1. & 2. aduer-
tit duo. Primum, hac facultate vti posse Pro-
uinciales, & eos, quibus ipsi eam commisse-
runt. Secundum, quod illa non vtantur in ijs
locis, in quibus Officium Sanctæ Inquisicio-
nis residet nisi cū solis Neophitis, & ea mo-
deratione, vt Inquisitores nulla ratione offē-
dantur: quin potius sedulam operam naua-
bunt, vt penitentes, in ijs, quæ in foro exte-
riori reuelare tenētur, officio suo nō desint.
Quod valde considerandum esse dicit pater
Magister Alphonsus à Veracruce. Gregorius
14. die. 21. Septembris, anni Domini. 1591,
Ponti

Pontificatus sui anno. 1. hanc eandem facultatem [absoluendi quoslibet ab omnibus peccatis, & censuris. etiam in Bulla Cane Domini contentis, & reseruatis] à Paulo. 3. concessam pro terris, & prouinciis Sarracenorum & aliorum Infidelium ampliavit, & extēdit ad alios viginti annos computandos à data prædicta. Sed aduerte, eiusmodi concessionem, & nouā confirmationem priuilegij Pauli. 3. à Gregorio. 14. factā, non tollere nec infirmare huius concessionis perpetuitatem à Gregorio. 13. concessā de qua supradictum est: quia illa firma, valida, & perpetua manet, quo ad vsq; per Sedem Apostolicam renouetur.

28 ¶ Pius. 5. die. 12. Maij anni Domini. 1568. ad instantiam Reuerendi Patris Fratris Ioannis de Aguilera ordinis Minorum Commissarij incuria Romana, concessit [vix vocis oraculo] omnibus Prouincialibus, in partibus Indiarum commorantibus, vt eligant in quolibet conuentu duos fratres doctos, qui habeant auctoritatem absoluendi in casibus, in Cane Domini contentis. Hoc Oraculum authenticum habetur in Collegio diui Pauli de Mexico, & apud patres Augustinien-
in

Aduertencias para

in Conuentu Sancti Augustini eiusdem ciuitatis. Religiosissimus pater Magister Alpho-
sus à Veracrucè in suo Còpendio Indico, ver-
bo, Absolutio, in fine, refert hanc còcessionem
videatur ibi, & præcipue in Compendio In-
dico, quod asseruatur in Archiuo Conuentus
Sancti Augustini.

- 29 ¶ Doctissimus P. F. Ioannes Focher in suo
Còpendio priuilegiorum còcessorum fratri-
bus Mèdicatibus còcesso. 4. sic dicit. Fratres
Mendicantes possunt absolvere ònes secula-
res cuiuscunq; conditionis, aut status extite-
rint hic habitantes ab ònibus peccatis, etiam
Episcopis, aut Papæ reseruatis, & etiam à ca-
sibus Bullæ Cene Dñi, Quod colligit ex cò-
cessis ab Adriano. 6. Clemen. 7. & Paulo. 4.
Pont. max. Et notat Clemen. Dudum, & super
Cathedrà, de Sepulturis reuocatā esse per Pau-
lum. 4. Sed & Gregorius. 13. die. 21. Maij an-
no Domini. 1575. Pontificatus sui anno. 3.
denuo confirmavit omnia priuilegia con-
cessa fratribus Minoribus de Obseruantia, &
Monialibus Sancte Claræ, ac fratribus de
tertio Ordine; non obstantibus constitutio-
nibus, Super cathedram Boni faci, & Dudum
Vienensis Concilij, ac Clementinæ Religio-
si

giosi, de priuilegijs, & Dudum de sepulchris, ac etiam Exfrequentibus, desententia ex cōmunicationis, ac extraiāgantē, Ad conditorem Ioannis. 22. &c.

30 ¶ Idem pater Focher concessio. 5. eiusdem Compendij ita scribit. Fratres Mendicantes possunt absolvere siue Indos, siue ceteros Christicolas hic habitantes ab omni Excommunicatione, siue sit lata à iure, siue ab homine, dummodo ipsi Excommunicati satis faciant damna passis, & hoc tam in foro interiori; quàm exteriori. Circa quod nota, q̄ nominatim excommunicatos ab homine non absoluant, sed neq; eos, quos notoriè constat incidisse in sententiam Excommunicationis, siue ab homine, siue à iure latæ, & præsertim quando ex absolutione posset oriri scandalum apud Episcopum, à cuius scādalo quā tum fieri potest, cauere debent omnes, ne tanta vilescat dignitas, ar. c. i. de Priuilegijs, & c. Accedentibus, de Excess. Prælatorū: alias cessante probabili scandalo, eos absolvere possunt, & maximè Indos. Hoc nota pro Indis contrahentibus in gradibus consanguinitatis, & affinitatis prohibitis. Quoniam ex hoc incidunt in sentētiā Excommunicatio
nis

Aduertēcias para

nis, Cle. vnica, de Confan. & affinit, quos
fratres absoluant tam in foro interiori, quàm
exteriori. Quantum vero ad ceteros Christi
colas in foro interiori, quādo factum est se
cretum, eos absoluant à sententiis Excom-
municationis, siue à iure, siue ab homine la-
tis. Si autem factum est notorium, remittāt
eos ad Episcopum, pro absolutione in foro
exteriori, in locis in quibus est Episcopus.
Sed etiam bonum erit, quandoq; mittere ad
Episcopum Indos pro absolutione excommu-
nicationum, quas notoriē, & palam incurre-
rint: quando ex hoc præsumeretur, q̄ ceteri ti-
mebunt talia perpetrare delicta, quæ sub pe-
na Excommunicationis iuris, aut hominis
prohibentur. Nempē vt dicitur Prouerb.
19. Pestilente flagellato, stultus sapientior re-
rit, & Prouerbiorum. 21. Mulcato pestilen-
te, sapientior erit paruulus. Quoniam vt di-
cit Ysa. 28. Tantummodo sola vexatio in-
tellectum dabit auditui. Hoc autem cognos-
cetur esse salubre, & conueniens, quando vi-
derint fratres, q̄ facilitas veniē [putā quan-
do à fratribus leniter absoluntur, & puni-
untur] incentiuum præbet delinquendi, se-
cundum B. Ambro. 23. q. 4. Est iniusta.

Ex

Ex his patet, q̄ Cler. Religiosi, de Priuile-
giis & excessibus priuilegiatorum, quæ vi-
detur contrarium prohibere, est reuocata per
Paulum. 4. Pium. 5. & tandem per Gregoriũ.
13. & Sixtum. 5.

31 ¶ Sed circa hæc est dubium. An nominatim
excõmunicatus, & denunciatus, siue à Papa,
siue ab alio, possit absolui à Confessore Mẽ
dicante virtute priuilegiõrũ Apostolicorum
vel virtute Iubilei concedentis cuicunq; Cõ
fessori idoneo facultatem absoluendi à pecca-
tis, & censuris Sedi Apostolicę reservatis?
Collector priuilegiõrum Mendicantium, &
Collector Compendij priuilegiõrum Socie-
tatis tenent, Confessores Mendicantes id nõ
posse, neq; in foro exteriori, sed neq; in inte-
riori. Sed Magister Medina in sua instruc-
tione Cõfessorum. c. 12. & Doctissimus Na-
uarro lib. 5. consiliorum. tit. de Sententia Ex-
cõmunicationis, Consilio. 26. & noster Ema-
nuel to. 1. qq. Regularium. q. 61. art. 6. & in
Additionibus ad Explicationem Cruciatę. §.
9. num. 49. & sequentibus, tenent Confesso-
res regulares virtute Bullę Cruciatę, & per
consequens virtute priuilegiõrum Apostoli-
corum id ipsum concedentium, posse absol-

Aduertencias para

uere ab Excomunicacione nominatim Excomunicatos satis facta parte, aut prestita sufficiente cautione, in foro etiā exteriori. Quod probat pater Emanuel verbis Iubilei cōcessi à Pio. 5. quæ refert in prædicta quæstione, & in Explicatione Bullæ. §. 9. nu. 55. & alio Iubileo cōcesso à Gregorio. 13. año Dñi. 1574. de quo in additionibus ad Cruciatā, fo. 107.

¶ Ioānes presbyter Cardinalis Poggius nūcupatus Iulij. 3. in Regnis Hispaniarum de latere legatus Vallisoleti, Kalendis Septembris anni Incarnationis Dominicę. 1553. Pontificatus prædicti Papæ, anno. 4. auctoritate Apostolica perpetuo concessit, & indulgit, vt in quolibet trium Ordinum, videlicet Sancti Augustini, Sancti Dominici, & Sancti Francisci, Prouinciæ Nouæ Hispaniæ in his Indiis, tres vel quatuor dictorum Ordinū professores idonei Confessores possint eligi, qui omnes & singulos vtriusq; sexus fideles ad eos accedentes possint absoluerē ab omnibus & singulis peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, à quibus locorū Ordinarij absoluerē possunt, & super casibus eisdem Ordinarijs reseruatis dispensare, & pro commissis penitentiam salutarem

in

iniungere : ac vota quæ ipsi Ordinarij commutare possunt, commutare, liberê & licitê, valeant perpetuô concessit, & indulgit. Hoc indultû originale aſternatur in Archivo Sæc ti Francisci de Mexico. ¶ Circa hæc concessionem aduertit pater Magister à Veracruce, quod hæc largius concessa sunt per Summos Pontifices, vt cõstat in præcedẽtibus, vbi hæc auctoritas conceditur non solum tribus, aut quatuor, sed omnibus, quibus fuerit visum Prælatiſ communicare, qui non solum possunt absoluerẽ in illis, in quibus Episcopus, sed etiam in omnibus casibus Papalibus, etiã Cænæ Domini. ¶ Frater Emanuel. Tom. 1. qq. Regul. q. 41. art. 5. aduertit, q̃ quando Capitula Prouincialia hoc faciunt, Prouincialis dictis Confessoribus sic nominatis ônimodam auctoritatem concedat Adriani. 6. & auctoritatẽ Clementis. 7. & aliorã etiã Summorum Pontificũ, q̃ concesserunt indulta Apostolica p̃ his & similibus partibus. Et sic nominati Cõfessores maiorẽ habebũt potestatem illa, quam concedit Cardinalis supradictus.

33 ¶ Non est dubiũ [secundũ concessionẽ Clementis. 4. de qua supra, verbo Absoluere, & Absolutio. §. ii.] Prælatos Generales, Prouin

Aduertencias para

les, Custodes, Priores, & Guardianos con-
uentuales, & eorum Vicarios posse beneficiū
absolutionis impartiri suis Fratribus, & om-
nibus fratribus suorum Ordinum ad eos de-
clinantibus, cuiuscunq; sententiæ Excōmuni-
cationis à iure vel ab homine, excepta Excō-
municatione lata contra Hæreticos relapsos,
vel Chismaticos, & literas Apostolicas fal-
sificantes, aut ad Infideles prohibita defe-
rentes, iuxta declarati onem Sixti. 4. Ex quo
possunt sine dubio prædicti absolvere suos
fratres ab Excōmunicatione propter in iec-
tionem manuum violentarum in Clericum,
etiam si sit Sedi Apostolicæ reservata. Nam
cui conceditur maius, conceditur etiam quod
est minus: sed ipsis Prælati conceditur ab-
solutio à cæteris casibus in Cœna Dñi, ergo
à fortiori, potestas absoluendi ab hac Excō-
municatione, quæ est minor respectu aliarū
in Bulla Cœnæ Domini contentarum, conce-
ditur, & indulgetur. Et aduertendum, quod
si superior aliquis percusserit suum subditū,
potest ipse secundum priuilegia absolui ab
alio subdito suo electo ab ipso in Confessorē
& si subditus, & Prælatus se ad inuicem per-
cusserint, & in conuentu non sit aliquis, qui
eos

eos possit absolvere, possunt ad inuicem se absolvere, prout tenet Ioānes Fabian. in ver. absolutio. 2. §. 6. Licet enim secundum ius ordinarium excōmunicatus maiori Excōmunicatione non possit aliū Excommunicatum eadem Excommunicatione maiori absolvere, prout est notatum in sacris Canonibus. c. audiuius. 4. q. 1. in casu tamen necessitatis, vbi non est alius frater, qui eos possit absolvere, potest Excōmunicatum absolvere, & ratio est: quia necessitas non habet legem, & probat hoc dictum Ioānes Fabian, à maiori. Quia si Excōmunicatus in casu necessitatis potest absolvere à peccatis, à fortiori poterit ab Excōmunicatione. Hæc ex patre Emanuele, Tom. 1. qq. regul. q. 20. art. 13.

34 ¶ Sixtus. 4. concessit omnibus fratribus Minoribus de Obseruātia, præsentibus & futuris, tam professis, quàm nouitiis: qui tamē habent propositum profitendi: nec non sororibus sanctę Clarę, & tertiarijs vtriusq; sexus, & famulis, & seruatoribus prædictorum omnium: vt quilibet eorum possit semel eligere Cōfessorem de huiusmodi Obseruantia: qui audita eius confessione, pœnitentiam salutare iniungendo, absoluat eos ab õnibus

Aduertencias para

criminibus, excessibus, & censuris Ecclesiasticis, & dispēset cum eis in omnibus irregularitatibus: si quas fortē contraxerint, [homicidio voluntario: & mutilatione membri semper exceptis] & ei remissionem generalem & plenariam omnium peccatorū impartiri valeat. Et q̄ hoc idem possit in mortis articulo. Ex Compendio priuilegiorum fratrum Minorum secundę impressiōis verbo, Absolutio ordinaria quo ad fratres, nu. 5. & frater Emanuel Tom. 1. q. 20. art. 22. Et. q. 62. art. 6. Vbi aliam concessiōē eiusdem Sixti. 4. Prędicatoribus factam refert: qua concedit pro articulo mortis, vt quicūq; Confessor quemlibet ordinis Mendicantiū, & eorum, qui gaudent eorum priuilegiis religiosum in articulo mortis ab omnibus casibus, nullo excepto, cum omnimoda auctoritate ac si in illo actu esset Summus Pontifex absolueret possit, & eadem auctoritate ei Indulgentiam plenariam concedere. In qua cōcessiōe duo sunt aduertenda. Primum, q̄ hoc indultum cōmittitur cuilibet Cōfessori sine restrictiōe q̄ sit ordinis. Vnde in articulo mortis possunt fratres plenariē absolui à quocunq; Confessore, etiam seculari, dum
modo

modo sit ab Ordinario approbatus. Secundo notandum, q̄ hæc est magna concessio propter illa verba; ac si in illo actu esset Summus Pontifex: nam non potest amplius concedi sed neq; desiderari pro consolatione morientis fratris. &c.

¶ Nicolans. 5. Nonis Augusti, anno quinto sui Pontificatus cōcessit, q̄ cum aliquis fratrum, vel aliorum supradictorum [in prædicta concessione Sixti. 4.] incurrerit in demeritiam, letargiam, vel amisserit expressiōem loquelę propter infirmitatem, vel aliās anteq̄ absoluator, & illi fiat plenaria remissio, vel quia non fuit copia Confessoris, cum talis casus, seu similis euenerit, in dicto mortis articulo quicūque presbyteri seculares, vel regulares eum, vel eos absolvere, & huiusmodi omnium peccatorum suorum plenariam remissionē auctoritate Apostolica possint & valeāt, illi, vel illis impēdere. Quod si talis infirmus superuixerit, nihilominus dicta plenaria remissio quoties sibi facta fuerit, perinde valeat, ac si de huiusmodi infirmitate decederet. Ex Cōpendio Hieronimiano. Vbi aduertendū, quod vltima verba concedunt prædictam indulgentiam reseruari

Aduertencias para

reſeruari in verum mortis articulum, licet in præſumpto, conceſſa iam indulgentia ſuâ ſortita fuerit effectum. Quæ coceſſio magna eſt, & aduertēda pro opinione illa, de qua Aduertentia. 19.

36 ¶ Leo. 10. conceſſit licentiam & facultatē omnibus monialibus Sanctæ Clare [& per conſequens omnibus fratribus Mendicantibus] & Ancillis Beatæ Virgīnis, vt quater in anno poſſint ſe à ſuis Superioribus, ſiue Confeſſoribus, aut aliis fratribus de Ordine fratrum Minorū [per ſuperiores depuratis] facere abſolui ab omnibus peccatis ſuis quæ litercunque cōmiſſis. Ac ſimiliter abſolui, vel potius diſpenſari ab omnibus & ſingulis votis [exceptis ſubſtantialibus enuſſis in earum profeſſione] quæ ſolēt femīnea leuitate proqualibet minima neceſſitate emitti. Ita tamen, q̃ nulli ipſarum hæc gratia ſuffragetur: ſi conſiſc̃ de ipſa aliquid attētarent committere, quod oculos diuinę maiestatis [earum violando profeſſionem] offenderet. Et inſuper placuit ſuę ſanctitati debennitate Apoſtolicę pietatis, cōcedere facultatē earū Confeſſoribus : de licentia Prælatorum eadem audientibus, q̃ ea plenitudine eas abſol

absoluant, & illi statui innocentie restituat
qua sanctitas sua faceret : si ipsamet in con-
fessione auscultaret peccata . Et quod post
hac eadem auctoritate Apostolica omnibus
& singulis sanctam benedictionem imparti-
antur nomine Sanctitatis sue. Ita habetur in
Supplemento. Forma autem benedictionis
est huiusmodi. Auctoritate tibi concessa, &
mihi commissa, Ego te absoluo : & sic ple-
nariè illi statui innocentie restituo, quomo-
do Sanctitas Domini nostri Papæ faceret, si
ipsamet in Confessione tua peccata ausculta-
ret; eadem auctoritate Apostolica tibi sancta
benedictionem Papalem impartior, in no-
mine Patris, & Filij &c. Ex fratre Emmanue-
le, & ex Compendio, vbi supra.

- 37 ¶ Leo. 10. post Concilium Lateranense [vbi
multa privilegia fuerant restricta,] concessit
Generalibus, & eorum vices gerentibus, &
quibus ipsi specialiter commisserint, ut pos-
sint absolvere sibi subditos ab omnibus, & sin-
gulis casibus, & censuris, secundum declara-
tiones Sixti. 4. & Iulij. 2. & aliorum Roma-
norum Pontificum. Non obstantibus reuoca-
tionibus, & restrictionibus factis, & facien-
dis in posterum, ex Compendio verbo, Abso-
lutio

Aduertencias para

lucio ordinar. quo ad fratres nu. 38. Quam concessionem magnam esse, dicit pater à Veracruce in suo Compendio Indico, Absolutio. 2. maximè post confirmationem priuilegiorum factam post Concilium Tridentinū, vbi nonnulla priuilegia fuerunt restricta.

38 ¶ Idem Leo. 10. concessit Monialibus Sanctę Clarę, [& per cōsequens omnibus aliis Mēdicantibus,] vt in omnibus sollempnitatibus Domini Sabbaoth, & Virginis Marię, ac omnium Sanctorum, & Beati Patris Nostri Francisci, & Sanctę Clarę, possint Confessores earum in suis cōfessionibus eas plenariè absoluerè, & Pœnitentiam salutarem iniungere. Ex Compendio verb. Absolutio extra ord. quo ad fratres. nu. 8. Pater Magister Alphonsus à Veracruce in suo Compendio vbi supra, dicit, quod Fratres Prædicatores vt possunt hac cōcessione in festo Beati Dominici, & Sanctę Catherinę de Sena, & in reliquis hic expressis: excepto festo Beati Francisci, & Sanctę Clarę, quibus respondet festum Beati Dominici, & Beatę Catherinę. Et sic gaudent Augustinieneses hac facultate [ratione cōmunicationis] in suis festiuitatibus.

¶ Idem

39 ¶ Idem Leo 10. concessit fratribus Minoribus regularibus Observantia, [& per confessiones omnibus aliis Medicamentis] quod semel in quolibet anno [ultra alias Indulgentias quas à Sede Apostolica habent] possint plenarie Absolui, & Indulgentiam plenariam consequi in festo Sanctę Catherinę Virginis & Martiris. Ex Compendio ubi supra, num. 10.

40 ¶ Sixtus. 4. concessit fratribus Carthusiensibus, quod possint per Confessorem Ordinis semel in anno in festo Natiuitatis V. Marię ab omnibus peccatis [etiam Sedi Apostolicę reservatis] plenarie in perpetuum absolui. Ex Compen. ubi supra, nu. 12. Hoc privilegio gaudemus omnes fratres Mendicantes per communicationem. ¶ Doctissimus pater Magister Alphonsus notat pro omnibus supra dictis privilegiis, & aliis similibus, quod quando in eis dicitur, quod Fratres possint plenarie absolui a peccatis: dato quod in illo merito non fiat de Absolutione à cęsuris, nihilominus hoc debere intelligi. Nam virtualiter, & generaliter concedit Papa, quia nullus potest à peccatis absolui, nisi prius ab Excommunicatione absoluator. Quod probatur per cap. Pręterea, & cap. Suspensionis de offi

Aduertencias para

de officio deleg. Vbi dicitur, q̄ quādo committitur aliquid expediendum: reliqua omnia sine quibus illud expediri nequit, videntur concessa. Hæc verbo Absolutio. 2. ante dubia.

¶ Ex his omnibus concessionibus colligitur, fratres Minores, [& per consequens omnes Mendicantes] Moniales Sanctę Clarę, ac Tertiarios posse absolui plenarię ab omnibus peccatis, & censuris semel in vita, & in articulo mortis. Item quater in anno diebus quibus maluerint, & in festis Domini Sabbaoth, & B. Virginis Marię, omniumq; Sanctorum, & Apostolorum Petri & Pauli, ac Sancti Francisci, Sanctę Clarę, Sanctę Catherine, & per totam maiorem hebdomadam, de consensu tamę suorum prelatorum.

¶ Frater Emanuel. rom. 1. qq. regularium q. 62. art. 11. aduertit ex Collectore, & Corduba, q̄ quo ad lucrandum indulgentias, & similiter quo ad absolutiones à censuris, secundum quod conceditur in ipsis priuilegiis quo ad hoc, saltem in foro conscientię bene possunt fratres vti prefatis concessionibus, sine licentia suorum Prelatorum, non autem quo ad absolutionem à casibus reservatis

uatis Prouincialibus in ordine Minorum, quia sic declarauit Reuerendissimus pater frater Franciscus de Angelis Minister Generalis in Capitulo prouinciali prouincię Castellę Toleti celebrato, anno Domini. 1524. Et confirmat eiusdem Leonis declaratione. Sed art. 12. dicit, q̃ virtute primę concessionis Leonis. 10. quatuor absolutiones plenarias concedentis, credit, cōfessores prędictos posse absolvere religiosos à casibus Papę reservatis, & per consequens ab ex communicationibus, ipsi reservatis: cum in ea concedat, q̃ ea plenitudine eos possint absolvere, & illi statui innocentię restituere, qua sanctitas sua faceret, si ipsamet in Confessione eorum auscultaret peccata. Quę verba maximam habent emphasim, & efficaciam tãtam, vt credat prędictus auctor, vt dictarum absolutionum virtute religiosos contritos, & debitę confessos non solum liberari ab omni culpa: sed etiam ab òni pœna peccatis debita. Hoc enim significat status innocentię, cui per absolutionem ipsi restituuntur. Si autem inquiras, vtrum virtute prędictarum concessionum possint Confessores dispensare cum religiosis in irregularitatibus? Respon

Aduertencias para

pondetur negatiuè cum in eis nulla fiat mentio de dispensatione, neq; de censuris : & sit opinio doctissimorum virorum, q̃ etiam si concedatur absolutio, & dispensatio a censuris in aliquibus Bullis, aut priuilegiis, non censetur concessa dispensatio ab Irregularitate contracta ratione alicuius peccati, cum Irregularitas non sit censura. Verum est tamen, q̃ aliorum priuilegiorum virtute de quibus verbo. Dispensatio. num. pos sunt Fratres absolui ab aliquibus irregularitatibus.

42 ¶ Sed est dubium, An Prælati Ordinum Mendicantium possint absolvere suos subditos ab Excommunicatione, & Suspensione, quæ incurritur ratione Simonie veræ, & realis, in Ordinis, vel Beneficii susceptione?

¶ Prodecissione huius dubij est aduertendū Primo, q̃ presupponit ea, quæ certa & indubitata sunt, deinde inquit de Prælatorum potestate circa absolutionem & dispensationem a censura, & pœnis, quibus se innouit, & illaqueatur Simoniacus. Circa primum hoc est certum, Simoniacum realem & scientem se Simoniacè ordinari, aut sibi Simoniacè

Simoniacè beneficium con ferri, incurrere ipso facto in Ordinis, vel Beneficij susceptione Excommunicationem Papalem late sententię soli Summo Pontifici reueruatā & inhabilitatem quādam, & irregularitatem ad susceptionem & executionem actuum ordinum. Quę omnia patent ex Scoto, in. 4. dist. 25. q. 1. lit. D. Et cōfirmatur per Pij. 5. Extrauagantem, quę incipit: Cum primum; vbi Excōmunicat: Excōmunicatione Papali late sententię nō solū Simoniacos in Ordine, & Beneficio, sed etiā mediatores, & procuratores palam vel occultē tā dantes, q; recipientes, & cōfirmat in hoc Extrauagantē. Pau. 2. Ipsi vero assequuti Beneficia, sunt etiam ipso lure illis priuati, & insuper inhabiles ad ea, & ad omnia alia obtinenda absq; aliqua declaratione non autē mediatores. Easde pœnas confirmauit Sixtus. 5. in Extrauagan. quam edidit cōtra malē promotos tā clericos seculares, quā regulares, declarans eos perpetuo suspensos esse ab executione & exercitio eorūdem ordinum susceptorū, & ab ōni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores. Et si in eis celebrare pręsupserint, illos, sic Irregulares effectos ōnibus & quibuscūq; obiectis, & obtinendis dig

Aduertencias para

dignitatibus, officiis, & beneficiis priuatos
esse: & ad alia inhabiles, & incapaces, & si
religiosi fuerint, ultra predictas censuras, &
pœnas, perpetuo voce actiua & passiuā care-
ant. Addit insuper, quod nemo pretextu cu-
iuscūq; priuilegij [etiam Maremagnum nun-
cupati] concessi quibuscunq; ordinibus, cō-
gregationibus, & personis regularibus, aut
Episcopis [per decreta Cōc. Tridētini,] aut
officio sacre pœnitentię Apostolicę, vel mi-
noribus, aut etiam maioribus pœnitentiari-
bus nostris, & Romani Pōtificis pro tempo-
re existentis, vel aliās quomolibet pro tē-
pore cōcessis, personę sic vt p̄fertur delin-
quentes, tam scilicet Antistites, quàm Abba-
tes promouētes, quàm Clerici malē insigniti,
seu ordinati, à reatibus, & excessibus p̄fa-
tis absolui, p̄ter quàm in mortis articulo
possint, aut debeāt, neq; cum his super irre-
gularitate p̄missa contracta etiam si crimen
penitus occultū fuerit, quouis modo valeat
dispensare. Hęc Sixtus. 5. Ex quibus verbis
colligit̃ iuxta superius citata, quod si monia-
cos in mala ordinum promotione nullus p̄-
ter Papam potest absolvere, etiam p̄textu
priuilegiorum regularium, quę sufficienter
dero

derogat Summus Pontifex. Secundo est aduertendum, quod nomine Beneficij intelligitur etiam officij pastorale, vt prioratus, guardianatus, prouincialatus, &c. quæ inter beneficia Ecclesiastica computantur.

¶ His suppositis ad dubium respondet frater Emanuel. 1. Tom. qq. regularium. art. 13. quod Prelati regulares [etiam habentes iurisdictionem Episcopalem] non possunt absoluerè, neq; dispensare cū suis subditis Simoniacis in Ordine, cum priuilegia quibus id facere poterant per Sixtum. 5. sint iam abrogata. Neq; etiam possunt absoluerè eos, & cum eis dispensare, quando ipsorum delictū est oculum virtute Concilij Tridentini: cum etiam decretū Concilij Tridentini quo ad hoc sit per Sixtum. 5. abrogatum, & per Clementem. 8. respectu eorum, quæ pertinet ad prædictos Simoniacos, nihil sit immutatum, vt constat, ex literis Clementis. 8. quā anno Incarnationis Dominicæ. 1595. pridie Kalend. Martij, Pontificatus sui anno. 5. Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ sedis plenitudine, sua perpetua valitura constitutione supradictas literas Sixti. 5. ad terminos sacrorū Canonum, ac Constitutio

Aduertencias para

nem Pij Pape. 2. sui predecessoris, quæ incipit: Cum ex sacrorum ordinum, & ad dispositionem decretorum sacri Concilii Tridentini restrinxerit, & reduxerit: nec non censuras, & pœnas in eisdem Sixti literis contra quoscūq;. Addit tamen verba sequentia. Præterquam contra Simoniacæ ordinantes, & ordinatos inflictas. Has enim voluit in suo robore permanere.

43 ¶ Verum hæc sententia rigurosa satis videtur & præcipuè in his Indiarum partibus, vbi difficilis admodum est accessus ad Nuntium Apostolicum, & impossibilis [moraliter loquendo] ad Sedem Apostolicam. Pro quo in memoriâ reuocare oportet ea, quæ Angelus & Silvester dicunt, verbo. Dispensatio. quod Episcopus potest dispensare in gradibus prohibitis in Matrimonio, quando impedimentum est occultum, & ad Papam non potest haberi recursus, & separatio sine scâdalo fieri non potest: sicut sæpe cõtingit in mulieribus cognitis à consanguineis virorum suorum antequam Matrimonium contraherent. Quia non est verissimile, quod Papa vellit in laqueis huiusmodi animas remanere, quæ Romam adire non possunt, neque mittere. Quæ verba notanda sunt

sunt, pro presentis difficultatis ab solutione. Nam si consideremus continuam ministrorum in his Indiarum partibus in administrandis Sacramentis occupationem: quis non videt passim innumeris illaqueari peccatis Simoniam qui ab solutionem à censuris, & dispensationem ab irregularitate ab alio non posset obtinere, quam à Summo Pontifice, vel eius Nuntio? Quare dicendum est, quod Superiores Prælati ordinum Mendicantium possunt absolvere suos subditos, verè, & realiter Simoniacos, & maximè deputatos Infidelium conversioni, & Neophitorum manutentioni, & illorum instructioni, ab Excommunicatione, & Suspensione, quæ incurritur ratione Simonie in Ordinis vel Beneficii susceptione, & dispensare in irregularitate contracta, ratione executionis ordinis in prædicta Excommunicatione. Et confirmatur ex Bulla iam commemorata Adriani. 6. qui de plenitudine potestatis Apostolicæ concessit ut Prælati Fratrum ordinum Mendicantium, & alij quibus ipsi de Fratribus suis indictis Indiis commorantibus, duxerint committendum tam quoad Fratres suos, & alios cuiuscumque Ordinis quod fuerint ad conversionis opus deputati, ac super

Y 2 Indos

Aduertencias para

Indos ad fidem Christi conuersos: quā etiam ad alios christicolos ad dictum opus eosdem conconmitantes omnimodam auctoritatem Apostolicam, tantā quantam ipsi [& per eos deputati de fratribus suis] iudicauerint opportunam, & expedientem pro conuersione dictorum Indorum & manutentione, ac profectu illorum infide Catholica, & obediētia Romanę Ecclesię. Ex quibus verbis deducitur Prouinciales Indiarum Ordinum Mendicantium posse absoluerē fratres suos deputatos conuersioni Indorum, manutentioni, & instructioni, ab omni censura Ecclesiastica, etiam si sit de Cœna Domini. Quod priuilegium quantum ad forum conscientię, per Bullam de Cœna Domini minimē reuocātū esse cēset doctissimus frater Emanuel. Tom. 1. qq. regul. art. 9. Tum, quia Bulla Cœnę Domini nō reuocat priuilegia iam semel cōcessa, & ea præcipuē, quę concedunt aliqua, non obitante prædicta Bulla de Cœna Domini: cuiusmodi est priuilegium Adriani. 6. concessum ad instantiam Imperatoris Caroli 5. Tum etiam, quia processus Bullę Cēnę Domini minimē publicatur in Episcopatibus Indiarum, quę publicatio in vnoquoque E-

pis

Episcopatu requiritur ad renouationem Priuilegiolorum, vt docet Soto lib. 1. de Iustitia & Iure. q. 1. art. 4. vbi dicit pro certissimo habendum, q leges priuilegiolorum renouatorię vim non habent, quo ad vsq; promulgata sint, nō solum in Prouincia, verū etiam in Diœcesi. Hoc confirmat doctissimus Magister frater Bartholomeus de Medina. 1. secūda. q. 90. art. 4. dicens. In lege vero Pōtificia necessarium videtur, quod proponatur per vnīuersas Diœcesis: & si lex fuerit multum necessaria, & irritans contractus qui in Republica solent celebrari, maior adhibēda est diligentia. Quod consultissimē fecerunt Patres in Concilio Triden. in lege irritante matrimonia clandestina: præceptum nāque est, quod hæc lex nō solum per Diœceses vnīuersas, sed etiam per Parochias vnīuersas pponeretur, & quod non valeret nisi post trīginta dies à promulgatione. ¶ Ex his sequuntur quædam documenta maxime obseruāda. Primo sequitur, promulgationem legis sufficientem non fieri in instanti, aut in paruo tempore, sed in temporis spatio quo possit ad notitiam omnium deuenire. Secundo sequitur, posse accidere, quod lex sit sufficiē

Advertencias para

er promulgata respectu quorūdā, & respectu aliorū nō sit satis proposita. Tertio sequitur posse accidere, quod lex sit sufficienter promulgata, & quod aliquis ignoret eam, vel quod non adhibuit diligentiam, l. ex ignorantia in culpabili. Sequitur ultimo, quod licet ego sciā euidenter sanctiones Regias esse Matriti promulgatas, nō teneor, donec fiat promulgatio per ciuitates & oppida, sicut habet consuetudo. Et idē iudicium est de lege, quę renocat priuilegia. Et adducit exemplum, dicēs. Nā si ego scio Matriti esse legem promulgatam, vel Bullam, quę reuocet priuilegium de ouis comedendis, & de Confessore eligēdo; si ego Salmantice habito, possum vti antiquis priuilegiis, donec sit promulgata mihi per Ciuitates, aut oppida, etiam parua, sicut habet consuetudo. Hęc ille. Quę verba maximē notanda sunt, nam ex eis deducitur primo, priuilegium Adriani. 6. & alia in fauorem conuersionis Infidelium, Indorum & manutentionis in fide, non esse abrogata [quando de eorum abrogatione non constat, quę non extat] sed etiam in utroq; foro permanere intacta, vt patet, verbo, Baptizare. verbo, Infidelium conuersio, & verbo, Priuilegia. Et
con

Et confirmo quia Religiosi nostri ordinis se-
raphici designati ab Illustrissimo Domino
Comite de Monterey Gaspare de Cuñaiga &
Azevedo, huius Noui orbis Prorege, & mis-
si pro cōuersione Infidelium Californias, &
Nouum Mexicum in colentium, vsum omni-
modæ potestatis Adriani, acceptum à R. P. N.
Fratre Petro de Pila Commissario Generali
secum detulere, & adhuc in Nouo Mexico re-
tinent, & omnimoda auctoritate funguntur
& vtuntur in vtroq; foro, contra dicente etiã
Episcopo Compostelle, tunc Domino Domi-
no Francisco Sanctos Garcia. Cui Dominus
Prorex tamq; Vicarius Hispaniarum Regis,
atq; delegati Apostolici proconuersione Infi-
delium in his partibus inuentorum, & inue-
niendorum, silentium imposuit, & prohibuit
ne à titulo de cercania, ad illam nouam cōuer-
sionem Clericos mitteret. Qui & si mitte-
rent, tantã auctoritatem non haberent, quan-
tam habent Religiosi ex indultis, & priuile-
giis Apostolicis sibi cōcessis, & Regibus ca-
tholicis. Immo prædicti Clerici esset tunc sub-
diti Religiosis ibi existētibus, q̃a sūt delegati
Sedis Apostolicę, vt patet, verbo, Infidelium
conuersio. ¶ Secundo infertur ex sententia

Addertencias para

Magistri Medinæ, q̄ cum adhuc non sit authenticè promulgata, & intimata præallegata Sixti. 5. constitutio cōtra Simoniacos, neque eius confirmatio per Clementem. 8. nō obligat in conscientia, atq; ita priuilegia ordinum Mendicantium & Maremagnū. [quod eis conceditur per Sixtum. 4. Eugenium. 4. & Celestinum. 5. q̄ semel in vita possint Generales & Prouinciales & quibus ipsi commisserint, absoluerē suos subditos ab omnibus, etiam Simonia prauitate qualitercūq; irretitos, & dispensationis beneficium, & gratiam impartiri] manere in suo robore. Hęc dicta sufficiant pro absolutione dubij de Simoniacō in ordinis susceptione.

44 ¶ Quantum vero ad Simoniacum in Beneficij susceptione, frater Emanuel in Explicatione Bullę. §. 13. num. 3. & in Additionibus, fo. 198. docet, Commissarium Generale Cruciatę non posse dispensare in irregularitate contracta ratione huius delicti, & q̄ licet Simoniacus in Beneficij susceptione incurrat Excommunicationis sententiam, posse nihilominus semel in vita à Confessore idoneo absolui, & iterum in mortis articulo intra tempus publicationis Cruciatę.

¶ Pro

45 ¶ Prouinciales ordinū Mendicantium [suorum Priuilegiorum virtute] possunt absolvere suos subditos à suspensione à diuinis in foro cōscientiæ, & in foro etiam exteriori, quādo ista pēna non est perpetua in foro exteriori. Hæc Conclusio est patris Emanuelis. 2. Parte Summæ, verbo Prelados. c. 29. 3. Cōclusio &. 1. Tom. qq. regul. q. 20. art. 14. & probatur per Priuilegium Clementis. 4. in principio allegatū vbi cōcedit, Prælatos superiores posse absolvere suos subditos à quacūq; suspensione à iure vel ab homine generaliter promulgata. Quid? Quod Prælati Regulares habentes iurisdictionem quasi Episcopalem [cuiusmodi sunt Prouinciales] possunt ab ea absolvere in foro conscientiæ, si procedat à delicto occulto, non deducto in iudicium, iuxta Indultum concessum Episcopis à Concilio Tridentino Sessione. 23. c. 6. de reformatione, quod indultum ipsis Prælati etiam communicatur, vt dicit pater Emanuel vbi supra.

✱ ALTARE. ✱

¶ Circa Altaris benedictionem vide ea, quæ dicuntur, verbo, Infidelium conuersio.

¶ Cl.

Aduertencias para

- 1 ¶ Clemens. 4. concessit, q̄ in locis vbi fratres degunt, possint habere oratoria, in quibus cum Altari portatili possint Missarum solemnias, & alia diuina officia celebrare, ac etiam Ecclesiastica recipere Sacramenta. Ex Compendio.
- 2 ¶ Sixtus. 4. concessit, vt non solum in oratoriis, & locis quibus ipsi Fratres degunt, sed etiam in quouis alio loco congruenti, & honesto Missas liberè, & licitè super Altari portatili celebrare possint. Ex nostro Cōpendio.
- 3 ¶ Alexander. 6. concessit Fratribus Minoribus, vt possint celebrare Missas in cameris secularium, vel in plateis, dato, q̄ non videantur loca honesta, quia in cameris dormiunt coniugati, & in plateis fiūt multa profana. In Compendio nostro, verbo, Missa. l. §. 7. Magnæ sunt & notabiles hę duę concessiones, vt notat pater frater Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 43. art. 4. si quidem nobis conceditur, vt in quocunq; loco congruenti liceat sacrum facere : & magis se explicans Alexander id ipsum licere [ait] in cameris secularium, vel in plateis: ac deniq; per dicta indulta conceditur regularibus

regularibus, vt possint extra Ecclesiam celebrare.

¶ Gregorius. 13. 8. Septembris, anni Domini. 1573. patribus Iesuitis hoc idem cōcessit, primo ad decennium, deinde ad aliud decennium, quod fuit finitum die. 11. Augusti anni. 1593. Et Sixtus. 5. die. 14. Martij anni Domini. 1587. Pontificatus sui, anno. 2. ad aliud decennium extendit prædictam gratiā [sicut & alias. Societati Iesu concessas] Et tandem Gregorius. 14. die. 21. Septembris anni Domini. 1591. Pontificatus sui anno. 1. eandem gratiam extendit ad alios. 20. annos, à data suarum literarum. Verum superiores concessiones Clementis. 4. & Sixti. 4. fauorabiliores sunt, quia perpetuæ & sine limitatione vlla. Quid? q̃ etiam lure communi concessum est, in Missæ sacrificio posse vti Altari portatili. Dicitur enim in Concil. Tiburiano. In itinere vero positis, si Ecclesia defuerit, subditu, seu intendorijs: itē si tabula Altaris cōsecrata, ceteraq; Sacra mysteria ad id officium pertinentia ibi affuerint, Missarum solemnia celebrare concedimus. c. Cōcedimus, de Consecratione. d. 1. Fratres etiam Prædicatores, & Minores habent priuilegium

Aduertencias para

gium à iure communi, vt in altari portatili
absq; Episcopi licentia celebrare possint. c.
In his quæ de priuilegijs. Et hoc idem con-
cessit Sixtus. 4. in priuilegio allegato: de
quo pater Emanuel vbi supra.

- 5 ¶ Sed est dubium, si prædictæ cōcesiones ce-
lebrandi extra Ecclesiam, & aliæ similes quo
ad tempus sint per concilium Triden. ab ro-
gate? Ad hoc dubium respondet pater Ema-
nuel cum consilio doctissimorum virorum,
quod modo possumus vti prædictis gratijs,
& priuilegijs, non contradicentibus Episco-
pis. Atq; ita relatis verbis Concilij Tri-
den. Sessione. 22. in Decreto de Obseruan-
dis, & euitandis in celebratione Missæ, Tom.
1. qq. regul. q. 43. art. 4. ait. Ex quorum ver-
borum tenore colligitur, Concilium nō re-
uocare Priuilegia, sed tantum præcipere or-
dinarijs, vt non obstantibus dictis priuile-
gijs, compellant Regulares in foro exteriori
censuris & alijs remedijs opportunis, ne fa-
cultatibus [in ipsis priuilegijs concessis] v-
tantur. Et sic non impredientibus Episcopis
non est cur religiosi scrupulis agitentur. Im-
mo addo, quod iuxta resoluta in articulis su-
perioribus, multa in dictis priuilegijs con-

ceduntur religiosis, quæ iure communi conceduntur. Quas concessiones cum sint iuris communis, non puto velle Concilium Tridētinum ab Episcopis impediri, cum ad ipsorum derogationem expressa mentio eorum fieri debuerit, prout à communiter scriptis tradidit. Aduertāt tamen Religiosi, ne utantur priuilegiis concedentibus, ut Missæ possint celebrari in cameris secularium, vbi ipsi dormiunt, & fœminis non solum suis, sed etiam fortē alienis coniunguntur. In quibus copulis [etiam licitis] aliqua aliquando obscena interueniunt. Indecentissimum enim est, vti talibus priuilegiis, & licentiis, similibus locis, nisi aliqua vrgentissima necessitate instante. Nam dicit doctissimus nec non piissimus Magister Sorus in. 4. d. 13. q. 3. art. 13. pag. 572. colun. 2. magis velle, quem non audire Missam, etiam si non possit ad Ecclesiam ad eam audiendam ire, quàm permittere, vt in dictis cameris dicatur, nisi esset persona ad modum illustris, cum qua facilius dispensatur. Ex his inferatur quòd modo possumus vti dictis priuilegiis, non contradicentibus Episcopis. Hec ille. Quæ verba maximè notēt Fratres illi

Aduertencias para

pticipuê, qui in populis Indorum, vbi com-
morantur Hispani, inhabitant. Nam nullus
ferê est Hispanus, qui non credat, & se iac-
tet, talem esse, apud quem debeat sacrum op-
timo lure, celebrari. Idem pater Emanuel
videatur etiam circa propositum dubium. 1.
P. Summę. cap. 245. concl. 1. Et in Addi-
tionibus ad Cruciatam. §. 13. num. 18. fol.
104. &c. vbi melius loquitur, quàm in Ex-
positione Bullæ.

✱ Altaria priuilegiata. ✱

1. ¶ Gregorius. 13. die. 8. Septembris, anni Do-
mini. 1573. ad decennium concessit singula
Altaria priuilegiata in singulis Ecclesiis So-
cietatis in partibus Indiarum, nominâda per
Superiores eorundem locorum. Quam gra-
tiam idem postea extendit ad aliud decenni-
um : quod fuit finitum die. 11. Augusti anni
1593. ita habetur in Compêdio Indico Socie-
tatis. §. 2. Sed hac gratia fuit prorogata pri-
mum à Sixto. 5. ad aliud decennium dein-
de à Gregorio. 14. ad alios. 20. annos, com-
putandos à die. 21. Septembris, anni Domi-
ni. 1591. iuxta quam computationem, finiet
nisi

[nisi de nouo confirmetur] die. 21. Septembris, anni Domini. 1611.

¶ Circa hanc concessionē aduerte, Primo ꝓ ratione cōmunicationis [vt dicit pater Magister à Veracruce] ceteri Mendicantes vti possunt hac concessione, & gratia : & eam sibi accommodare. Secundo, ꝓ Priores, & Guardiani, quibus respondēt Prepositi seu Rectores possunt prædicta priuilegiata Altaria in suis Ecclesiis nominare, 1. designare. Et. 3. ꝓ Clerici ibi celebrantes non gaudēt hac gratia & concessione, quia pro Religiosis tantum est concessa. Vltimo aduerte, ꝓ Missa debet dici ꝓ defunctis, vt illis prosit per modū suffragij.

3 ¶ Pius. 5. Romæ, apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die. 22. Augusti, anni Domini. 1571. Pontificatus sui anno. 6. ad instantiam fratris Ferdinandi de Paz Procuratoris Prouinciæ Mexicanæ, Ordinis Sancti Dominici, concessit, ꝓ Altare maius S. Dominici de Mexico, Sancti Dominici de Huaxacac, Sancti Dominici Ciuitatis Angelorū, Sancti Dominici Yancuitlan, Sancti Pauli de Tepuzcollula, Sancti Ioannis Baptistæ de Coyohuacan, Sancti Dominici de Atla-cuihuayan, Sancti Dominici de Itzyucan, San

Aduertencias para

Sancti Dominici de Cuillapan, priuilegiata
exstat, vt in eo animabus in Purgatorio exi-
stentibus per modum suffragij subueniri pos-
sit: ita q̄ quisq; cuiusvis ordinis Regula-
ris, sine Secularis sacerdos qui protenpore
in perpetuum, ac quomodocūq; , & quoties
cūq; in huiusmodi Altaribus, seu ipsorum
aliquo Missam pro requie defunctorum cele-
brauerit, seu celebrari fecerit, & humiles ac
deuotas ad Deum preces effuderit pro anima-
bus in Purgatorio existentibus secūdum di-
uinam iustitiam retentis, quoties id fecerit
vnā ex dictis animabus in Purgatorio exi-
stentibus [quantū diuinę bonitati placuerit]
à pœnis Purgatorii præfati, per modū suffra-
gij [diuina acceptante clementia] liberare
promereatur, & promereri possit. Hęc Bul-
la habetur originalis in Cōuentu Sancti Do-
minici de Mexico.

4. ¶ Circa hoc aduerte, primo q̄ hęc cōcessio
amplior & extensior est, quā præcedens; quia
conceditur etiam Clericis secularibus, & q̄-
buscūq; religiosis in prædictis Altaribus pri-
uilegiatis celebrantibus. Secundo, quod Pro-
uinciales ordinum Mendicantium, & Custo-
des [non recognoscentes aliquem superio-
rem]

rem Prouincialem] possunt ratione cōmuni-
cationis priuilegiarum totidem Altaria pri-
uilegiata pro Animabus à Purgatorio liberā-
dis designare in suis Prouinciis, & Custo-
diis prout doctissimi viri consulti respon-
derunt. Et confirmatur responsio, primo
per ea quæ Adrianus. 6. in Bulla omnimo-
dæ potestatis concessit, dicens. Et quia vt
accepimus per præfatos prædecessores no-
stros Romanos Pontifices aliqua indulta cō-
cessa fuerunt fratribus existentibus, eunti-
bus, aut ire procurātibus in dictis, & ad dic-
tas Indiarum partes : nos omnia illa confir-
mando, ac quatenus opus esset, denouo cōce-
dēdo, volumus, vt præfati Prælati Fratrum
pro tēpore existentes, [& quibus ipsi de suis
Fratribus duxerint concedendum] omnibus
prædictis indultis, in genere, aut in specie
hactenus concessis : & in posterum concedē-
dis vti, potiri, & gaudere, liberē, & licitē pos-
sint, & valeant: habentes omnia pro sufficie-
ter expressis, tamq̃; si de verbo ad verbum
infererentur. Non obstantibus. &c. Ecce
qualiter Summus Pontifex cōcedit Superio-
ribus Ordinum Médicantium, & quibus ip-
si duxerint cōmittendum: vt possint gaudere
Z omni

Aduertencias para

omnibus gratiis, & priuilegiis concessis, & concedendis: atq; ita cū ratio quę mouit Sāctissimum Pontificem Pium. 5. ad concedendum prædicta Altaria priuilegiata [videlicet vt prædictę Ecclesię à Christi fidelibus harū partium frequententur honoribus, & in maiori veneratione habeantur] maneat eadem: non est q̃ dubitemus prædictos Superiores posse totidem nominare Altaria priuilegiata pro liberandis, & eruendis Animabus in Purgatorio detentis. Quę concessio, & gratia extenditur etiam ad Nouū Mexicū, Californias, & ad Insulas Philippinas, & alias quas cunq; Insulas, & terras Infidelium, tam igneas, quam inueniendas, vt ex litera Adriani patet.

- 5 ¶ Secundo confirmatur, quia Paulus. 3. Romę, die. 20. Decembris, anni Domini. 1542. Pontificatus sui anno. 9. ad instantiam Religiosi viri Fratris Hieronymi de Sancto Iacobo Ordinis Prędicatorum, Viuę vocis Oraculo [vt testatur Ioānes à Toletō tituli sancti Sixti Sanctę Romanę Ecclesię Presbyter Cardinalis Burgenfis nuncupatus] concessit vniuersis, & singulis Ordinis Prędicatorum Religiosis [& per consequens omnibus

omnibus Mēdicātib[us] in Noua Hispaniā ha-
 bitantibus] largissimam, & plenissimā om-
 nium priuilegiarum communicationem, ut
 ipsi omnes, qui sunt sub gubernatione Domi-
 ni Antonij de Mendoza, gaudeant omnibus
 gratiis, priuilegiis, & indultis, quę ātea fue-
 runt concessa quomodocunq; in particulari
 vel in generali, Domibus, Monasteriis, Hof-
 pitalibus, & hoc tam de concessis, quā de
 concedendis, facit communicationem his ver-
 bis. Ac insuper vniuersis, & singulis dicti
 Ordinis Prędicatorū Religiosis, & Fratribus
 per Prouinciam, dominium, & gubernatio-
 nem prædictā Illustris Domini Antonij de
 Mendoza Vice regis Nouę Hispaniæ, nunc
 & pro tempore constitutis, omnibus, & sin-
 gulis priuilegiis, gratiis, concessionibus, in-
 munitatibus, libertatibus, exēptionibus, in-
 dulgentiis, fauoribus, & indultis tam spiri-
 tualibus, quā temporalibus etiam per viam
 extensionis, & cōmunicationis, aut alias qui-
 busuis Ordinibus, Prouinciis, Domibus, Mo-
 nasteriis, Generalibus, Prouincialibus, Prio-
 ribus, Abbatibus, & aliis Pręlatis, ac Fratri-
 bus, Monachis, & vtriusq; sexus Religiosis
 personis, respectiue itā prædicti Prędicatorū
 Z 2 quam

Aduertencias para

quam omnium, & singulorum aliorum etiam Mendicantium, ac Monachorum Ordinum, & illorum singulis per Sedem Apostolicam vel alias quomodolibet, tam in genere, quam in specie, concessis, & concedendis, vt liberè & licitè vti, potiri, & gaudere possint, & valeant. Hoc Oraculum habetur authenticum in Conuentu Sancti Dominici de Mexico, & in Conuentu Sancti Augustini.

¶ Pater Magister à Veracruce aduertit circa hæc, qd virtute huius concessionis habent Religiosi in ista gubernatione vt in qualibet Missa, quam quis facit celebrare, vna anima extrahatur de Purgatorio, in quocūq; Conuentu Mendicantium celebretur. Quæ indulgentia est cōcessa Hospitali seu Collegio Pueros, quod est institutum in Ciuitate Mexicana propè Cenobium nostrum Sancti Francisci. Et qd omnes aliæ Indulgentiæ ibi cōcessæ, sunt etiam cōcessæ, & communicatæ Religiosis Mendicantibus: ac si ipsis expressè esset datum priuilegium. Deinde dicit, qd etiam virtute huius concessionis, omnes qui confitentur generaliter alicui ex Mendicantibus idoneo Confessori, consequuntur plenariam Indulgentiam suorum peccatorum.

Quod

Quod priuilegium habent [vt fertur] Patres Iesuitæ. Et tandem dicit, q̄ nulla alicubi facta est concessio, vel Indulgentia, quæ non sit Religiosis in Noua Hispania commorantibus communicata. Et per hanc [si alia non esset facta concessio] datum illis, quod habuerunt per Innocentium, & Sixtum, Gregorium, & Nicolaum, qui ad Partes Orientis Infidelium sunt profecti: & quod per Leonem. 10. & Adrianum etiam est communicatum, immo amplius habent, & quod perpetuo illa concessit sine temporis limitatione. Hæc ille. Quæ valdè consideranda sunt; & per ea Philotophandum est in ceteris priuilegiis, gratiis, & indultis Apostolicis, aliis concessis.

¶ Aduerte, q̄ illam Indulgentiam pro liberandis animabus in Purgatorio detentis concessit Paulus. 3. anno Domini. 1549. & postea confirmauit Pius. 4. vt patet in tabula impressa quæ afferatur in prædicto Collegio de Sancto Ioan de Letran, vbi dicitur. Primeramente que qualquier Sacerdote que è este Collegio dixere Missa, o qualquiera otro q̄ en el la mādare dezir, faca cada vez vna anima de las penas de Purgatorio. &c.

Advertencias para

* BAPTIZARE. *

1. ¶ Doctissimus Pater Ildephonfus de Noreña Ordinis Prædicatorū, & Magister Alphoſus à Veracruce in ſuo Cõpendio Indice verbo Baptizare, notat. 1. q̄ dato, ſit peccatum mortale Baptizare extra neceſſitatem alienum parochianum [vt dicit Soto in. 4. diſt. 4. q. vnica, art. 3. concl. 2. & eſt communis opinio] propter iniuriam quæ inferitur Presbyteris parochialibus, quia Sacramenta à ſuis Presbyteris parochialibus ſunt recipienda, iuxta ea quæ dicuntur in Sacris Canonibus. c. Interdicimus. 16. q. 1. & tradit Silueſt. verbo Baptismus. 3. in prin. at nulla incurritur Excomunicatio, vel Irregularitas, ſi opoſitum fiat à Fratribus Mendicantibus: quia nullibi talis pena reperitur inſiſta, niſi in adminiſtrando Eucharistiā, Matrimonium, & Extremā vñtionem, vt patet in Clement. Religioſi, de priuilegiis.

2. ¶ Secūdo, notat q̄ per Conc. Trid. nulli priuilegio nō derogat, quo ad hāc materiā, vt patet per ōnia eius decreta. Applaudit P. Emanuel. Tom. 1. qq. regul. q. 43. art. 4. Ex quo inferet, q̄ ſi nra priuilegia [circa hec] nō ſūt derogata per Cõc. Trid. ſunt per illud de nouo

confirmata, vt verbo, Priuilegium dicetur.

¶ Tertio notādū est, q̄ Religiosis aut Monachis doctis, & Presbyterij honore insignitis, nō est interdīctū baptizare, & predicare. c. Doctos. 16. q. 1. Et licet Euge. c. Placuit. 16. q. 1. prohibuerit Monachos baptizare, hoc est intelligēdū, si faciat sine licētia Ordinarij, iuxta ea quę in Clemē. 1. de Priuileg. notātur. Est autem Monachis, & Religiosis [canonicis etiam regularibus] multis Sacris Canonibus interdīctum, ne compatres fiant virorum, vel mulierum, vt dicitur in Concilio Antislodorēsi c. Monachi. de. Consecra. dist. 4. Et in eodem Concilio dicitur. Non licet Abbati vel Monacho de Baptismo suscipere filios, nec commatres habere. Ex quo inferitur q̄ in Regula Patris Nostri Francisci solum prohibet q̄ Fratres fiant compatres quo ad eleuatiōē de fonte Baptismi, ne inter fratres, vel de fratribus scandalum oriatur, fortē propter aliquarum Prouinciarum consuetudinem quibus cōmune fuit compatres osculari commatres vt tangit glosa predicti cap. Monachi. Inferitur etiam in Baptismo priuato minime Monachos, & precipue fratres Minores posse esse susceptores, nisi in euidenti periculo, &

Advertencias para

necessitate, quæ caret lege.

¶ His suppositis dico, q̄ Fratres Mendicantes Indiani possunt omnia Sacramēta Infidelibus & nouiter conuersis administrare. Hęc cōclusio probatur. 1. per priuilegia & indulta Apostolica concessa à Gregorio. 9. Innocētio. 4. Nicolao. 4. Innocentio. 8. quæ indulta confirmarunt postea, & denouo concesserunt Leo. 10. Adrian. 6. quorum Bullæ authenticę asseruantur in Monasteriis Sancti Domini, Sancti Augustini, & Sancti Francisci de Mexico. Et Paulus. 3. omnia illa priuilegia confirmauit, ac de nouo concessit, vt patet supra, verbo, Altaria priuilegiata. nu. 5.

5 ¶ Secūdo, probatur per priuilegiū Clemē. 7. expeditū Bononiæ sub anulo piscatoris die. 8. Martij, anni Domini. 1533. Pontificatus sui, anno. 10. in quo Papa plurimum in Domino commendat pium Fratrum Prædicatorum & Minorum desiderium, & gratū quod exhibēt altissimo famulatum circa prædicationem verbi Dei, & Infidelium conuersionē ac eorum studium in animarum salutem, & fidei augmentum, quapropter vt tam pio operi liberius, & efficacius intendere possint & salus animarum peramplius eorum cura,

et præ

& prædicatione propagetur, & ad id se accin-
gant, eos Apostolicis fauoribus, & gratiis
prosequitur: ac illis ad terras Sarraceno-
rum, & aliorum Infidelium peregrinantibus
à felicis recordationis Innocentio. 6. Nico-
lao. 4. & quæ nobis à Leone. 10. Adriano.
6. & quibusuis aliis Romanis Pontificibus,
prædecessoribus suis per eorū literas [quas
& earum tenores pro expressis habens] con-
cessa approbanit, & omnibus illis quæ de iure
& consuetudine prædicti Fratres vtuntur, po-
tuntur, & gaudēt quomodolibet in futurum
vri, potiri, & gaudere posse auctoritate Apo-
stolica concessit, & indulsit. Hoc Breue ha-
betur originale in Archivo Sancti Domini-
ci de Mexico, & authenticum in Collegio
Diui Pauli, & in Conuentu Diui Augustini.

¶ Tertio, Michael Ghislerius tituli Sanctę
Marię supra Mineruā Sanctę Romanę Eccle-
się presbyter Cardinalis Alexandrinus vul-
gariter nūcupatus, qui postea fuit electus Pa-
pa Pius. 5. attestatur, & fidem facit, q̄ Sanc-
tissimus in Christo pater & Dominus Pau-
lus diuina prouidentia Papa. 4. die. 7. Iu-
nij anni Domini. 1557. Pontificatus sui an-
no. 3. Motu proprio per sue Viuę vocis oracu-
lum

Aduertencias para

Inm prædicto Cardinali factum Apostolica auctoritate de nouo roborauit, concessit, & confirmauit omnia, & singula priuilegia eisdem Fratribus per quoscūq; Summos Romanos Pontifices eiusdem prædecessores quomodolibet concessa, & confirmata: & præsertim q̄ possint omnia Sacramenta Infidelibus, & noniter conuersis administrare. Non obstantibus in contrarium facientibus quibuscūq; &c. Oraculum hoc habetur authenticum in Conuentu Sancti Dominici de Guadalupe, ut testatur, & fidem facit se transcripsisse doctissimus Pater Frater Alphōsus à Nostra Ordinis Prædicatorum.

7 ¶ Circa hanc concessionem aduerte. 1. q̄ fuit impetrata, & concessa ad instanciam, & petitionem prædicti Cardinalis Alexandrini: quam, & libenti animo cōcessit Summus Pontifex Paulus. 4. ut Cardinalis attestatur, animaduertens quot quantosq; labores Fratres Ordinis Prædicatorum pro Religione nostra dilatanda in prouinciis Sanctæ Crucis de Isla Española, & Sancti Iacobi Nouæ Hispaniæ, & Sancti Vincentij de Chiappa, Sancti Ioannis Baptistæ del Piru, ac Sancti Antonini de Nouo Regno Granatensi, omnibus

que

omnibusq; aliis prouinciis Insulis, & locis
maris Oceani, & Australis, eorumq; distri-
ctis nunc inuentis, susceperint, quosq; fruc-
tus tum prædicatione Euangelij, tum admi-
nistratione Sacramentorum Infideles ad fi-
dem orthodoxam conuertendo hæcenus se-
minauerint : & in posterum tam inuentis
quam pro tẽpore inueniendis in credibili ar-
dore ac solertia seminare procurent, ac spe-
rent. Secundo aduertendum, q̃ causa quæ
mouit Pontificẽ ad concedendum hoc indul-
tum ea fuit, considerare nempe quã sit & quum
huiusmodi fidei nostrę propagatores debita
charitate [prout Pastoralis officio incumbit]
prosequi, & adamare, quo eorum animi me-
rito ad exaltationẽ diuini cultus indies ma-
gis accendatur, & vt orthodoxa fides [quæ
ceperat in his terris, per prædicationẽ nostrã
& Sacramentorum administrationem] cres-
ceret magis, ipsis Fratribus prædicantibus, Sa-
cramenta q; administrantibus ipsis Infideli-
bus, & nouiter conuersis. ¶ 3. est aduertem-
dum, q̃ hæc causa, & ratio modo etiam mi-
litat in illis, qui per Fratres Mendicantes
sunt Baptizati, & in illis etiam, qui ex his
decendant nepotibus, l. pronepotibus, dato

Aduertencias para

parvuli Baptizati sint. Nā certē huius fidei dilatio, propagatio & augmentum [rebus vt nunc] commodē fieri nequit, nisi Fratres Mendicantes predicent, Sacramenta q; admittrent nouiter conuersis, & ab eis descendantibus. Quia licet in particulari nouiter conuersi dicantur, qui Adulti sunt baptizati nihilominus in generali cōsiderantibus huius Noui Orbis Ecclesiam in Deo adunatam, omnes, & singuli, nouiter conuersi apparebunt. Et sic solemus dicere, q̄ Ecclesia huius Noui orbis est nouiter cōuersa. Et q̄ possimus sic facere, probatur. Quia idem Paulus. 4. cōcessit nobis nostra priuilegia de nouo iuxta fauorabiliorem illorum interpretationem ergo debemus interpretari per nouiter conuersos, etiam paruulos baptizatos, cum nomen hoc ferat hanc interpretationem; alias strictē interpretaremur, ita docet pater Ildephonsus à Noreña in suo Compendio Indico verbo. Baptizare, conc. 1. quem sequitur pater Magister à Veracruce in Compēdio, verbo, Baptizare. concl. 1. & 2. à quibus excipit frater Emanuel, quē Tom. 1. qq. regul. q. 31. scripsit.

¶ Pater Magister à Veracruce circa hoc indul

dultum dicit. In hoc priuilegio duo conceduntur. Primum, omnia priuilegia cōcessa à Summis Pōtificibus suis prædecessoribus in partibus Indiarum præsertim, & vbiq; locorum, confirmat, & q̃ sit perinde ac si ab eodẽ Paulo. 4. essent concessa, & ob id confirmatū est priuilegium Gregorij. 9. Nicolai. 4. Sixti. 4. Leonis. 10. Adriani. 6. Pauli. 3. & Iulij. 3. ¶ Secundo dat, vt Religiosi in Nouo Orbe possint nouiter conuersis ministrare omnia Sacramenta, sicut ante fuerat concessum per Leonem. 10. & Adrianum. 6. Et per eundem Cardinalem Alexandrinum, qui testimonium perhibuit, post creatus Summus Pontifex Pius. 5. fuit concessum ad instantiam Philippi Regis Hispaniarum, vt Religiosi in Nouo Orbe administrent omnia Sacramenta nouiter conuersis, prout hætenus fecerunt, etiam sine licētia Diœcesani, vt patet in priuilegio.

¶ Et tandem his nostris temporibus Pius Quintus Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die. 24. Martij, anni Domini. 1567. Pontificatus sui anno. 2. ad instantiam Philippi Secundi Regis Hispaniarum cōcessit licentiam, & facultatem auctoritate Aposto

Aduertencias para

Apostolica ōribus, & singulis Religiosis quorumq; [etiam Mendicantium] Ordinum q̄ possint in Indiarum partibus officium Pa-
rochi exercere, Matrimonia celebrando, &
Ecclesiastica Sacramenta ministrando, pro
ut hactenus consueuerunt: dummodo ipsi in
reliquis solemnitatibus circa Matrimonium
p̄ceptis in Conc. Trid. dicti Concilij for-
mam obseruent. Et hoc in Monasteriis dic-
torum ordinum. Et extra dicta Monasteria
in locis eisdē in Fratribus assignatis, & as-
signandis. Et q̄ similiter p̄fati Fratres libe-
re, & licite valeāt, & possint p̄dicare [qua-
tenus ipsi Indorum harum partium idioma
intelligant, ac confessiones audire, de suo-
rum Superiorum licentia, & facultate in Ca-
pitulis Prouincialibus obtenta, Ordinario-
rum locorum, vel aliorum quorumvis licen-
tia minime requisita. Et post concessionem
dicat. Et insuper, ne in locis illarum partiū,
in quibus sunt Monasteria Religiosorum, q̄
animarum curam exercent: aliquid per p̄-
dictos Episcopos innouetur, eadem auctori-
tate, & tenore statuimus, & ordinamus. Sic
per quoscunq; Iudices, & Commissarios, qua-
uis auctoritate fungentes [sublata eis, & co-
rum

eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate] iudicari & diffiniri debere. Ac quicquid secus super his, a quocunq; quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari conuergerit: irritum et inane Decernimus. Eadem auctoritate Apostolica dat conseruatores dicendo. Mandantes nihilominus, dilectis filiis curiæ causarum camera Apostolicæ Generali auditori: & B.M. de Mercede, ac del Carmen, extra & intra muros Hispalensis monasteriorum per Priores, gubernari solitorū, Prioribus, quatenus ipsi, l. duo, aut vnus eorū perse, l. aliū, sen alios: eisdem Religiosis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistants: faciant eis & eorum quemlibet, concessione, indulto, statuto, & ordinatione, ac aliis præmissis, pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos per locorum Ordinarios, & alios quoscunq; contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari: aut inquietari: contradictores quoslibet, & rebelles, per Censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias pœnas, eorum arbitrio moderandas, & applicandas [appellatione posposita]

compescendo. Ac censuras ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando: interdictum ponendo, inuocato ad hoc [si opus fuerit] auxilio brachij secularis. Tandem fortissimas non obstantias apponit. Non obstantibus [inquit] quibusvis Apostolicis, ac in Prouincialibus ac synodalibus Conciliis, editis Generalibus, vel specialibus constitutionibus, ordinationibus, & consuetudinibus iuramento, vel quauis firmitate alia roboratis. &c. Hoc Breue habetur authenticum in Monasteriis trium Ordinum, Sancti Dominici, Sancti Augustini, & patris nostri Francisci.

- 10 ¶ Circa hanc concessionem multa sunt aduertenda. Primo, quod Philippus Secundus Hispaniarum Rex Catholicus hoc indultum procurauit, & impetrauit à Sede Apostolica, ut Fratres Mendicantes non obstante Concilij Tridentini prohibitionem possint sine Episcopi licentia, verbum Dei predicare, ac secularium personarum Confessiones audire, & alia Sacramenta administrare, ut patet in supplicata Pontifici ex parte Philippi proposita. Ex quo non modicos, sed maximos fructus ad fidem dei Catholice propagationem fecerunt: & ut illi ad vberiores fructus in dicta conuersione

ne Indorum reportandum incitentur. Hec
ibi. Quod indultum peculiari praecepto Re-
gis solemniter fuit promulgatum in hac No-
ua Hispania, & in omnibus aliis locis in qui-
bus Fratres Mendicantes Infidelium conver-
sioni, & Neophitorum instructioni auctori-
tate Apostolica intendunt. Vnde hoc privile-
gium & indulgentiarum non tam ad ipsos Mendi-
cantes pertinet, quam ad Regem Catholicum
qui speciali indulto Alexandri. 6. & aliorum
Pontificum legatum Apostolicum in his ter-
ris agit: ad quem pertinet, de idoneis minis-
tris quos voluerit, & sibi visum fuerit pro-
videre.

¶ Secundo aduertendum est, quod persone, qui-
bus conceditur supradicta potestas exercen-
di officium Parochi, sunt Religiosi cuiuscunq;
ordinis, licet in petitione Regis solum peti-
tum fuerit pro Fratribus Mendicantibus. Ex
quo patet, quod hæc potestas [officium Paro-
chi exercendi] conceditur aliis Religiosis in
his Indiis existentibus, licet non sint de ordi-
ne Mendicantium. Quia littera Brevis dicit,
omnibus Religiosis quorumcunq; Ordinum
ergo etiam si non sint de Ordine Mendican-
tium eis conceditur supra dicta potestas: &

Aduertencias para

sic fratres de la Merced, qui sunt in Quatimala, & in Piru, & in hac Noua Hispania gaudent hoc privilegio, quia sunt Religiosi alicuius ordinis in Indiis maris Oceani, cōmorantes sub Prouinciali, & aliis Prælatiis degentes. Pro hac materia videatur glossa in cap. Quia quorundam de electione lib. 6. & Panormi in cap. Nimis praua de Excessibus Prælatorum. nu. 1. & in Rubrica de vita & honest. Cle. Vbi tractat quid nomine regularis & Religiosi veniat intelligendū. Quare Religiosi qui non habent prouinciā Prouincialem, & capitulum Prouinciale in his Indiarn partibus, nō gaudent hoc Breui, & concessione exercendi officium Parochi, quā ipsius Breuis litera dicit, quod hæc dicta potestas debet concedi, & communicari Religiosis à suis Prælatiis in capitulis Prouincialibus.

- 12 ¶ Tertio aduertant fratres [quibus auctoritate Apostolica & Regia cōmissum est Sacramenta Infidelibus, & nouiter conuersis administrare : Dei q; verbum illis proponere non tantum ex charitate vt hæctenus consueuerunt dicere sed ex mera obligatione, interim q̄ cōmissos sibi populos non relinquūt
Epis

Episcoporum ordinationi] vt debite suum officium exequantur, quæ sunt illa, ad quæ tenetur Parochus. Procius maiori explicatione scientiã, quod Curatus tenetur habere scientiam, & non aliam, nisi quæ requiritur ad suum officium exercendum. Et illa dicetur sufficiens scientia, quando per eam poterit explicare illa, ad quæ tenetur ex officio suo. Et quando Curatus, vel Parochus non habuerit talem scientiam, dicetur insufficientis, & non idoneus Curatus, quia nescit, & quia non potest exercere illa, ad quæ eum ius diuinum, & Canonicum obligat. Sic notat Panor. c. Cum incunctis de Elect. num. 4. & Innocen. & ob hoc dicit Sancto Thomas. 1. 2. q. 76. art. 2. quod ignorantia illorum, quæ ad officium vniuscuiusq; pertinent, est culpabilis, nec à peccato excusare potest, quia habens talem ignorantiam, non potest debitum actum exercere, & sic nec facere, ad quæ tenetur ex præcepto. Quod quidem notat Caietanus verbo Ignorantia. Siluester ibi. §. 3. Nauarrus cap. 4. num. 2. Sed quæres. Quæ est ista scientia, quam debet habere Curatus, & ad quæ se debet extendere? Pro declaratione huius. q. est sciendum

Aduertencias para

huius. q. est sciendum, q̄ ista scientia, quam
petimus, & dicimus esse necessariam in Pa-
rocho, ordinatur ad opus, & ad sciendum mi-
nistrare illa, quæ sunt officij Parochi. Nam
vt hæc ritè administret, dicimus, q̄ Paro-
chus debet habere scientiam, sicut Medicus
dicitur habere scientiam ad curandum Infir-
mū. Quapropter debet Parochus scire, quæ
sunt illa, quæ suis Parochianis tenetur admi-
nistrare, & quomodo illa administraturus est.
Si hoc sciuerit, dicemus habere sufficientem
scientiam ad exercendum suum officium.

Quapropter has accipe veritates expen-
dentes libus sacrorum Canonum & Conciliorum,

- 14 ¶ Prima veritas, Curatus seu Parochus te-
netur propriè & de iure administrare suis
ouibus Sacramenta Ecclesiastica Baptismi,
Penitentiae, Eucharistie, Extremæ unctionis,
& Matrimonij. Quia subditi tenentur illa
recipere. Quod probatur per. c. Officium
de Officio Archiepiscopi, & Panor. ibi. nu.
ultimo. Sil. Baptismus. 3. in principio. Et
verbo Sacramentum. Et Clemen. Dudum. de
Sepul. §. Verum ne Parochiales Ecclesiae. Ex
his sequitur, q̄ tenetur Curatus scire formas
dictorum Sacramentorum, & materiam eorū
& quæ

& qualitatem illarum personarum, quibus hæc Sacramenta debet administrare scilicet, que sint suæ iurisdictionis, & Parochiæ, ut notatur à Panor. c. Omnis utriusq; de Pen. num. 6. & Navarr. c. 4. nu. 1. Sil. vbi supra. Et quomodo non nisi ipse contritus, vel verisimiliter contritus Sacramenta administrare potest. Et similiter q̃ non nisi contritis, vel verisimiliter contritis debet Sacramenta exhibere, sub peccato mortali. Primum probatur ex. c. vlt. de tempo. ord. vbi dicitur: sibi adquirere damnationem. Et probatur ex. S. Tho. 3. p. q. 64. art. 6. & Victo. Caie. ibi. Sil. verbo Sacerdos. §. 1. par. 6. citat. c. vlt. 15. q. 8. Quod quidem videas rogo. Vide eundē Sil. Ordo. 4. §. 2. & Baptismus. 3. §. 4. vbi tractat hæc. Sed videndus est Dominus Caie. in Opus. q. de vsu spiritualium fo. 90. maximē in fine quæsti. vbi dicit, q̃ verē contritus, vel credens, se contritum, quia diligenter, & si non sufficiēter discussit se ipsum, non peccat administrādo Sacramenta, quia talis nō censendus est, esse in peccato mortali, aliās poneret se in periculo pec. mor. cum ad administrandum, l. recipiendum Sacramenta accedit, cum nemo

Advertencias para

Sciatis, utrum odio vel amore dignus sit. Et hoc expresse sentit Sancto Thom. in. 4. dist. 9. Hæc Caie. vide Palu. in. 4. dist. 5. q. 2. num. 21. Soto in. 4. dist. 1. q. 5. art. 6. & dist. 5. q. 1. art. 4. infine. Ex quo sequitur qd peccat qui credens vel credere debens se reū mortalis culpæ, ministrat [saltem sollemniter] aliquod Sacramentum, vel suscipit, nisi ita se credat attritum qd adiuncto calore Sacramenti, fiat contritus. Et cū generalis dolor & cōtritio de peccatis sufficiens sit [que tamē puncto temporis præstari potest] Sacerdos administraturus Sacramentum aliquod quantum libet imparatus inueniatur, debitā de omnibus suis peccatis mortalibus cōtritionem habere potest, vel attritionem qua se probabiliter contritum esse credat. Atq; ita actum eliciat quā potuerit feruentiorem amoris Dei, & intensiorem contritionis, ut nō in peccato administret Sacramenta. Etiam quāvis ad alia Sacramenta hoc satis sit, ad celebrationem tamen, aut communionem præter cōtritionem Confessio actualis peccati mortalis requiritur. Etiam si veram de eis omnibus contritionem habeat, si tamen habet copiam Confessoris, ut docet Divus Thom.

3. p. q. 80. art. 4. & Scotus in. 4. dest. 9. Et Concilium Tridentinum, hoc idem præcipit contra Caietanum Sessio. 13. cap. 7. & can. 11. de quo Nauarro in Enchiridio. seu Manuali. Confessariorum cap. 21. num. 49. & c. 22. num. 3. Quod autem Sacerdos peccet mortaliter conferendo Sacramentum aliquod non contritis, vel verisimiliter nõ contritis probatur ex dictis supra. Et etiam quia peccatoribus Sacramenta non sunt administranda. c. illud, Dis. 95. Eruditissimus Siluester, verbo, Sacerdos. verbo, Sacramenta. part. 2. Magister Soto in. 4. d. 5. q. vnica, ar. 4. infine. Sapientissimus Magister Viñto in. 4. q. 64. art. 6. Ex quo constat esse peccatum mortale nõ monere contrahentes Matrimonium, q̃ habeãt, & procurent habere Contritionem ad recipiendum Sacramentum. Et quia contrahentes in peccato mortali, nec excusantur ignorantia secundum Viñto. in. 4. q. 64. Qui dicit, q̃ contrarium dicere est luteranum scilicet dicere, q̃ non est peccatum mortale contrahere Matrimonium in peccato mortali. Et hoc idem est dicendũ de Adultis recipientibus Sacramentum Confirmatio-
nis in peccato mortali, q̃ peccant mortaliter

Aduertencias para

Et minister de hoc [recipientes] non monēdo, vt docet Nauarro in Manu. ca. 22. de Sacramen. Confir.

15 ¶ Circa Baptismum debet scire Parochus, q̄ tantū aqua naturalis est eius essentialis materia, & forma, illa, qua vtitur Sācta Romana Ecclesia, videlicet. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sācti. Amē. Quāquam illa verba Ego, & Amen, non sunt de essentia Sacramenti, sed de necessitate pręcepti. Nauarro vbi supra de Sacramento Baptismi.

¶ Debet etiam scire Parochus, q̄ plures Patrini admitti non debent ad tenendum puerum baptizandum. Nam in Synodo Tridentina Sess. 24. cap. 2. definitum extat, vt vnus tantum siue vir, siue mulier, vel ad summum vnus, & vna, baptizatum de fonte suscipiāt. Quapropter antequam ad baptizandum accedat: diligenter sciscitemur ab ijs, ad quos spectabit: quem, vel quos elegerint Patrinos & eum, vel eos tantum admittat: & in libro baptizati & eorum nomina describat: doceat que eos, quam cognationem contrahunt, ne ignorantia vlla excusari valeant. Instruatq; q̄ si alij vltra designatos, baptizatum tetigerint

rint, cognationem spirituales nullo pacto contrahent. Item q̄ Patrinus, aut Matrina, aut ambo simul, cognationem spirituale in Baptismo contrahunt, si Baptizatum ad baptismum, cum effusione, vel aspersione perficitur, tenent: Cum vero immersione, qui immediatē de Sacro Fonte, ē manibꝫ Sacerdotis leuant: alias nullam cognationem spirituales contrahunt, De qua re, à Parocho admoneantur. Item debet docere populum si bi cōmissum, q̄ quoties infans, aut catechumenus versatur in vitæ periculo, potest sine sollempnitate baptizari à quocunq;, siue Clerico, siue laico, viro, aut femina, seruata tamē forma & intentione Ecclesiæ. Sed si adsit Sacerdos præferatur Diacono, Diaconus Subdiacono, Clericus laico, & vir fœminę: nisi si pudoris gratia deceat fœminā, potius quā virum baptizare Infantem non omnino editum, vel nisi melius fœmina sciret formam baptizandi. Et q̄ pater, aut mater nō debet baptizare filium, præterquam in mortis articulo, quando alius non reperitur, qui baptizet. cap. Si vir. de Cogn. spir. Item quod pater aut mater proprium filium ad Baptismum nō teneat, etiam si immineat filio mortis periculum

Advertencias para

riculum, quia tunc non est opus Patrino. de
Consecra. dist. 4. Can. Vos ante omnia.
Item. Qui ignorauerint Orationem Domini
cam, & Symbolum fidei, & qui nō sunt bap-
tizati, & illi qui non possunt respōdere pro
baptizato, cœteraque pręstare quę ad Patri-
ni munus spectant, non admittantur ut sint
Patrini. Item sciat Parochus quod Baptismus
fieri potest per effusionem, aut immersionē,
aut aspersionem, iuxta consuetudinem uni-
uscuiusque Ecclesię. Et q̃ Sacerdos, & qui-
libet Baptizans, cum profert verba. Ego te
Baptizo, &c. simul & eodem tempore cum,
qui Baptizator, vel semel, aut ter mergat, vel
aquam super eius caput effundat, vel asper-
gat. Item. Scire debet q̃ Baptismus quouis
tempore conferri potest, etiam Interdicti, &
Cessationis, non solum paruulis. de Spons.
cap. Non est vobis, sed etiam adultis. De
Sent. excō. in 6. c. Quoniam, exclusis Ex-
cōmunicatis, & interdictis, similiter de Ca-
techismo, & Exorcismis dicendum. Item. Sa-
cerdos nō debet extra necessitatem, aliquos
in domibus priuatis Baptizare, sed in Eccle-
siis, in quibus sunt Baptismi fontes, ad id de-
putati, nisi sint Regum, aut Principum Li-
beri

liberi. Clemen. 1. de Baptif. Si de vita infā-
tis, vel catechumeni timeatur, tunc Baptif-
mus minus ſollemnis, ita per agitur. Sacer-
dos ſiue alius Baptizans, prætermiſſis alijs
ōnibus, baptizat eum, proferens verba, Ego
te Baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spi-
ritus Sancti. Amen. Fundens ſimul parum
aquæ ſuper caput Baptizandi. Dum fætus eſt
in vtero inclufus, non poteſt Baptizari. De
conf. diſt. 4. can. Qui in maternis. Si ve-
ro caput emergat, & timeatur periculū mor-
tis Baptizetur, etiam non cognito ſexu, &
poſtea natus non rebaptizabitur, etiam ſub-
conditione. Secus tamen ſi pedem, aut manū
emiſſerit extra vterum matris, quia tunc mē-
brum illud Baptizabitur, & poſtea natus pu-
er Baptizetur ſub conditione, vt infra. Sic
docet Diuus. Thom. 3. p. q. 68. art. 11. ad
4. Item ſi mater mortua fuerit, viuente ad-
huc prole in vtero, extrahatur fætus, & Bap-
tizetur. Sanct. Thom. vbi ſupra ad. 3. Vnde
in oppidulo quodam cui nomē Sancta Cruz,
Cinitatis de Xuchimilco [ante annos qua-
tuor] inſigne quoddā diuinæ prædeſtinatio-
nis inditiū & exēplum viſum eſt. Nam cum
quidam Religioſus ex noſtris fide dignus ea
appu

Aduertencias para

appulisset, defunctam quandam inuenit iam
iam humandam, quā cum pregnantem emor-
tuam fuisse cognosceret, conquisito [non sine
difficultate] cultelo, eam iussit adaperiri, ex
qua extractus fētus viuus est inuentus, quem
& Baptizauit: nomēq; indidit Elifabeth, erat
quippe dies Visitationis Immaculatę V. Ma-
rię, anno Domini. 1596. Quę Paulo post
ad cēlos euolauit. O altitudo sapientię, &
scientię Dei, quam incōprehensibilia sūt
iudicia eius, & inuestigabiles vię eius. Quis
cognouit sensum Domini, aut quis consilia-
rius eius fuit? Cum Infans vel adultus bap-
tizatus fuerit extra Ecclesiam, ob mortis pe-
riculum, postea cum conualuerit, vel cū pri-
mum licuerit, deferatur ad Ecclesiam, & sol-
lemni ritu fiant omnia pręscripta in Manua-
li, vt sit in aliis, videlicet Catechismus, &
Exorcismi. &c. hoc vno excepto, quod nō ad-
hibeat aqua, neq; forma verborū proferat, qui-
bus Baptismus conficitur, quia iam erat bap-
tizatus. Si aliquis baptizauerit paruulum,
antequam ad Ecclesiam ducatur, tenetur Cu-
ratus inquirere, sub qua forma, & intentio-
ne baptizatus sit, & si ritē baptizatum inue-
nerit, iterum etiam sub conditione, baptizās
irre

irregularis efficietur. Constat ex cap. De quibus. extra de Baptismo, & eius effectu. vbi definitum est, solū licere sub conditione baptizare, quando dubium fuerit, sit ne paruulus, an non baptizatus. Ex quo colligitur in epistissimē facere Curatos, paruulos rebaptizantes, quādo de priori Baptismo non est dubium. Si vero re diligenter perquisita, fuerit dubium, vtrū sit baptizatus, sub conditione baptizetur [aliās non] dicendo, si non es baptizatus. Ego te baptizo in nomine Patris & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. cap. De quibus. De Bap. & eius effectu, vbi dicitur. De quibus dubium est, an baptizati fuerint baptizentur his verbis præmissis. Si baptizatus es, non te rebaptizo, sed si nondum baptizatus es, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Scotus in. 4. dist. 3. q. 2. infra. K.

¶ Et aduertat Indorū Parochus id, quod docet Scotus in. 4. d. 6. q. 5. ad secun. argum. qd est discrimen. inter ebriosum, & ebrium. Ebriosus dicitur, qui est assuetus ad ebrietatem, & iste non semper est ebrius, quia non semper impeditus est ab actu rationis, ebrius vero dicitur, quādo totaliter impeditur eius ratio

ratio : atq; ita dicit Augustinus. Non timeo ebriosum in actu Baptizandi : id est assuetum generaliter ad ebrietatem, quia illa consuetudo mala non prohibet quin Baptismus ab eo collatus sit bonus, non tamen quando est ebrius, hoc est quando totaliter impeditur rationis usus, secus quando non impedit. Vnde ebrius perfecte ebrius nullo modo Baptizatur, quia non intendit facere quod Ecclesia facit, sed ebriosus qui saepe inebriatur, ex quo aliquando habet lucida intervalla, bene potest Baptizare, quia potest intendere id quod Ecclesia intendit. Quapropter diligenter inquirat Parochus, si ille qui domi parvulum Baptizavit erat ebrius, aut ebriosus : quod si diligenter discussa non satis constiterit Baptizantem fuisse liberum ab ebrietate, minus inconueniens est talem parvulum sub conditione Baptizare, quam ipsam sine Baptismo relinquere. Nec ex hoc incurreret irregularitatis poenam rebaptizantibus inflicta : quia illa solummodo imponitur contra rebaptizantes scienter & temere : non autem contra rationabilem habentes dubitationem. ¶ Debet etiam scire Parochus quod scienter rebaptizati, & rebaptizantes poena irregularitatis

ritatis puniuntur : vt ex Can. Eos quos. de
Conse. d. 4. constat. Etiam si vterq; lus Ca
nonicum ignoret : quia quando irregulari
tas. l. aliqua pœna Canonica imponitur prop
ter factum lure diuino prohibitũ, etiam ab
ignorantibus incurritur, vt optime docet Sco
tus in. 4. d. 6. q. 8. Et exemplificat in Cle
rici percussore, qui & si nesciret Excommuni
cationem laram à Canone super tali facto, ta
men incurreret eam: cum faciat contra præ
ceptum diuinum de charitate fraterna. Et
occidens hominem licet nesciret Canonem
punientem homicidam pœna irregularitatis
tamen irregularis esset, quia talis dat operã
rei illicitę, de qua re debet scire q̃ sit illicita,
& si nesciat, nullo modo debet illam exe
qui, quo vsq; consulat peritos, per quos pos
set scire illã esse illicitam. Hęc ille. Ex quo
scienter iterans tã suscipiẽs quã cõferens est
irregularis, ex c. ex literarũ, de Apostatis. Et
inferius. Si enim propter aliquod dubium
verisimile : non trufatice vtatur quis circa
alium forma capituli. De quibus est. &c.
non est irregularis. Quod notent Indorum
ministri. Cetera ad hanc materiam de Bap
tismo spectantia vide. §. 46. & 48.

¶ Et

- 16 ¶ Et circa Eucharistiā Parochus debet scire
formam huius Sacramenti, locum, tempus,
& vestes requisitas ad conficiendum hoc Sa-
cramentum. Item qualitatem recipientis, &
administrantis tam in corpore, scilicet q̄ sit
seu iunus ieiunio nature, nisi quādo hoc Sacra-
mentū datur infirmis, q̄; etiam in anima v̄
de omni peccato mortali contritus sit. Et si
adest copia Confessoris, q̄ necessario sub pec-
cato mortali debet illud confiteri. Vnde di-
cit Scotus in. 4. d. 9. ante. B. & lit. C. q̄ re-
cipiens istud Sacramentum tenetur se exami-
nare secundum diligentiam nostre fragilita-
tati possibilem, antequam communicet, quia
si est negligentia affectata vel crassa propter
quam non recolit peccatum scilicet mortale
non excusatur à peccato, iuxta illud. i. Co. ii.
Probet autem se ipsum homo. &c. Si autem
non sit negligentia crassa, putā quia præces-
sit examinatio sufficiens, & nullum occurrit
peccatum, de quo non fuerit, vel sit cōtritus
& confessus prius: non peccat communicā-
do, icet fortē aliquid lateat, vel traditū fue-
rit oblivioni. Et infra. Diligenti inquisitio-
ne facta secundum possibilitatem nostre fra-
gilitatis, & premissa Contritione, & confes-
sione

sione quantum videtur homini sufficere, si-
tunc communicet, non peccat: immo si quæ
alia peccata lateant, per istud Sacramentum
etiam remittuntur. Quod autem suscipiens
istud Sacramentum, teneatur prius confiteri,
quàm communicare, probat Scotus, quia nō
tantum debet reconciliari Deo, sed Ecclesie
ad hoc q̄ dignè recipiat Sacramētum Eccle-
siasticæ vnitatis. Si autem non occurrat op-
portunitas confitendi: si potest sine scandalo
vitare, ne tunc cōmunicet, tenetur non com-
municare, sed expectare Cōfessionem prop-
ter eandem rationem, quæ dicta est nunc. Si
vero occurrit scandalum, nisi statim cōmu-
nicet, vt potē si est indutus, & postquam in-
dutus est, occurrit sibi cōscientia de peccato
mortali, de quo non fuit confessus, & nō ha-
bet in promptu idoneum Confessorē, tunc cū
contritione, & voluntate confitendi tempore
opportuno potest celebrare, vt scandalum e-
ugetur. &c. Hæc omnia probata manent ex
his, quæ dixi requiri ad Baptismum. Nam
omnia cadunt sub peccato, vt tradunt Sum-
mistę, verbo Missa. §. 2. & S. Thom. 3. p.
q. 60. & ibi Thomistę, Soto in. 4. dist. 12. q.
1. Navarr. c. 25. num. 82. ¶ Item quomodo

Aduertencias para

non est publicè dandum hoc Sacramentum illis qui sunt in peccato mortali publico, licet sint per Confessorem absoluti ab eo, quo usq: tollatur scandalum. Pro quo vide Caie. verbo, Confessor. §. 3. Soto. in. 4. &c.

¶ Similiter debet scire, quomodo in Eucharistia non est substantia panis, & vini, sed verus Deus, & homo Christus. Quia hoc debet scire eius ministri, & qui recepturi sunt hoc Sacramentum, ut ipsos doceat, ut credant hoc mysterium, ut exhibeant ei reuerentiam, quando recipiunt, siue alias. Pro quo vide Concil. Triden. Sess. 22. c. 8. infine, ubi præcipit Curatis hoc docere populum, dicens. Mandat sancta Synodus Pastoribus & singulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem vel per se, vel per alios, ex ijs, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant, atque inter cetera sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis. Hæc ibi.

¶ Et quia innumerabiles & prorsus inexplicabiles sunt huius diuini Sacramenti fructus, & utilitates, quas debitè sumētibus impartitur, diligens Parochus non cesset summas
instrue

instruere populum vt ardētius, & deuoti⁹
ad hui⁹ Sacramēti perceptionem, & frequen-
tationem accendatur, & inflāmetur. In pri-
mis docebit per hoc Sacramentum conferrī
gratiā [sicut & per cetera à Christo Domī
no instituta] vt docet Concilium Floren. in
Bulla vnionis, vbi sic dicit. Effectus hui⁹
Sacramenti quem in anima operatur dignē
sumētis est adunatio hominis ad Christum.
Et quia per gratiā homo Christo incorpora-
tur, & membris eius vnīt : consequens est, qd
per hoc Sacramentū ~~in~~ dignē sumētibus gra-
tia augeatur. Et in Conc. Trid. Sess. 13. ca. 2.
dicitur. Ergo Saluator noster discessurus ex
hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc in-
stituit, in quo diuitias diuini sui erga homi-
nes amoris velut effudit, memoriam faciens
mirabilium suorum, & in illius sumptione
colere nos sui memoriā prācepit, suāque an-
nunciare mortē, donec ipse ad iudicandū mū-
dū veniat. Sumi autē voluit Sacramentū hoc
tanquā Spirituālē animarum cibum, quo alā-
tur, & confortentur vinētes vita illius, quī
dixit. Qui manducat me, & ipse viuet pro-
pter me, & tanquā antidoti, quo liberemur à
culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus

Aduertencias para

preſeruemur. Pignus præterea id eſſe voluit
future noſtrę glorię, & perpetuę felicitatis,
adeoquę Symbolū vnius illius corporis, cu
ius ipſe caput exiſtit, cuique nos tanquā mē
bra, arctiſſima fidei, ſpei, & charitatis con
nexionē aſtriſtos eſſe voluit, vt id ipſum om
nes diceremus. Nec eſſent in nobis ſchiſma
ta. In quo varios huius diuini Sacramenti ef
fectus commemorat ſigillatim explicandos.
Similiter idem determinat in Canon. 5. eius
dem Sēſſionis. Et vtrunq; Concilium hanc
etiā determinat veritatem, cum abſolutē de
omnibus nouę legis Sacramentis pronunti
at gratiam conferre. Et oſtenditur hæc veri
tas ex dictis Chriſti Ioannis. 6. vbi fructus
huius Sacramenti edifferit dicens. Panis quē
ego dabo caro mea eſt promundi vita. Et
rurſus. Qui manducat meam carnē, & bibit
meum ſanguinem in me manet, & ego in
illo. Quæ loca etiā intelliguntur de man
dicatione reali Eucharistię. De qua re vide
at Parochus Diuum Thomam. 3. p. q. 79. ar.
1. cuius aliqua verba tranſcripſit Conc. Flo
ren. loco citato.

¶ Secūdo debet docere Parochus, peculiare
& proprium huius diuini Sacramenti effec
tum

tum esse nutritionem spirituales per gratia
datam à Christo Domino. Sic docet Doctor
Angelicus Thom.3. p. q. 79. & Scotus in. 4.
d. 8. q. 3. ante B. pro cuius explicatione ad
uertat, q̄ sicut in nutritione naturali sunt plu
ra, ita etiam in spirituali nutritione, quę per
hoc Sacrosanctum Sacramentum fit. In pri
mis sũptio alimenti, quo nutritur viuens, om
ne enim animal quãdiu viuit, necesse est, vt
nutriatur, quo nutrimento calor naturalis re
ficitur, & ipsum nutrimentum viuenti vnitur
& incorporatur. Item si viuens est in debita
etate, nõ solum nutritur, verum etiam auge
tur. Sic similiter in vita Spiritualis, quę fit
per gratiam, in qua per Baptismum regene
ramur, oportet vt fiat, vndẽ vita ista indiget
nutritione, qua calor supernaturalis Chari
tatis augetur, quę nutritio fit per sumptionẽ
huius Sacramenti Eucharistię, ad hoc enim
principaliter fuit institutum. Vnde prouenit
vt sumens hoc Sacramentum, ipsi Sacramen
to vniatur, & incorporetur, & in ipsum tran
seat per gratiam. Item quia semper dum su
mus viatores, sumus in debita etate ad cres
cendum in gratia, perinde in hoc Sacramen
to causatur semper augmentum gratię, & cũ

Additencias para

omnia ista vnā perfectam compleant nutritionem, perinde est quod alij doctores dicunt, quod effectus huius Sacramenti est augmentum gratiæ. Alij vnio, & in corporatio cum Christo. Alij sicut Scotus, quod est nutritio Spiritalis per gratiam. Sed omnia ista idem prorsus sunt. Hoc autem probet Parochus, in primis ex Concilio Florent. vbi dicitur. Effectus huius Sacramenti quæ in anima operatur digne suscipientis est adunatio hominis ad Christum, & quia per gratiā homo Christo incorporatur, & vt membrum eius vnitur, consequens est, quod per hoc Sacramentum in summentibus dignè gratia augeatur. Omnemq; effectum quem materialibus & potus quo ad vitam agunt corporalem, substetando, augendo, reparando, delectando. Sacramentum hoc quo ad vitam operatur spiritualement. Idem etiam dicitur in Concilio Tridentino Sess. 18. cap. 2. cuius verba supra retulimus in principio. Estq; pro hac veritate ratio manifesta. Hoc Sacramentum sumitur per viam alimenti : ergo qualem effectum præstat alimentum corporale corpori, præstat proportionabiliter hoc Sacramentum, animæ debite suscipientis : sed per alimentum

tum corporale restauratur de perditum, nutritur, & augetur corpus, ergo per hoc Sacramentum restauratur deperditus feruor Charitatis, & deuotionis, atq; augetur, & nutritur uita Spiritualis gratiæ. Ex quo infertur, Primo, quod ad rescipiendum effectum istum proprium Sacramenti huius, non sufficit tantum votum, & desiderium eius, sed oportet omnino ut verè suscipiatur. Est enim vniuersalis regula in omnibus Sacramentis vna, quod effectus proprius singularis qui cuiuslibet Sacramento correspondet non datur, nisi illud Sacramentum in re sumatur, & applicetur. Unde patet, quam malè faciunt Parochi, siue alij Sacerdotes qui ex quacunq; leui causa priuāt infirmos tali sumptione huius Sacramenti, & putant tunc temporis sufficere. Si infirmus adoret illud: priuāt enim illos effectum proprio huius Sacramenti. Et similiter alio effectum, quem habet hoc Sacramentum, ut supra diximus ex Scoto, & infra dicemus ex Sācto Thom. Potest enim casus contingere, in quo Sacrum hoc primā gratiā infirmis cōferat putā si non est contritus verè, sed tantum attritus vel ignorat aliquod peccatum suum. Secūdo sequitur, quā sit irrationabilis illarum Ciui

Aduertencias para

tatum consuetudo, qua damnatis ad mortem negatur Sacramentum Eucharistiae. Potest. n. adhibita cautela illis administrari sine Sacramenti irreuerentia, puta, si pridie anteq; morte afficiantur, hoc salutifero Sacramento reficiantur. Vnde dicitur in Manuali Salmaticae impresso. Dánatis ad mortem debet dari Eucharistia, & curet Parochus, vt id fiat ante diem supplitij. Nam sic statuit Pius. 5. motu proprio. Et lex Regni nona Tit. 2. lib. 1. recopilationis.

¶ Tertio scire debet Parochus, qd secundus effectus ex priori consequens est præseruare hominē à peccatis, tã mortalibus quã venialibus. Quia sicut naturã corporalis roborata per alimentum debitè sumptũ resilit melius nocuius, non solum mortem inferentibus, verũ etiam ad mortem disponentibus. Sic anima per hoc Sacramentum debitè roborata non tantum resilit peccatis mortalibus, mortem Spiritualem culpę inferentibus, verum etiam venialibus ad mortem disponentibus, vt patet Psal. 22. vbi dicitur. Parasti in conspectu meo mensam aduersus eos qui tribulãt nos id est aduersus incursum Demonis, & carnis, quibus impelor ad peccandum. Et Ioan. 6.

Hic

Hic est panis, qui de cœlo descēdit, ut si quis ex ipso manducet, non moriatur. Quod quidem manifestum est, non intelligi de morte corporali, ergo intelligitur, quod hoc Sacramentum præseruet à morte spūali, quæ est peccatum. Et Psal. 103. Panis cor hominis confirmat. Et Chrysostomus Hom. 45. in Iohannem. Ut Leones flammam spirantes, sic ab illa menta discedamus terribiles effecti Diabolo. S. Thom. 3. p. q. 79. art. 6. Depellit enim Christus, & sua præsentia fugat tentationes Demonum, qui fugiunt Christum præsentem, & Angelorum societatem, qui Christum hic cōmittātur; & arcet Demones, ne temptatione incitent ad peccati mortem. Et experimēto patet, eos qui frequenter, ac deuotē communicāt, facilē pro Dei benignitate perseuerare in vitā, & sanitate animæ. Ob id enim Eucharistiæ Sacramentum dicitur. Panis vitæ quia de se conseruat vitam, & perseuerantem sanitatem animæ, & reparat vires quas calor noxi fomitis debilitat. Ut Helias 3. Reg. 19. virtute typici panis perseuerauit in longa via, vsq; ad montem Dei, & lignum vitæ præseruabat à corruptione. Hoc idem cōfirmabit Parochus duabus potissimum figuris

Aduertencias para

ris, quæ in veteri testamento præcefferunt. Nam sicut esus Agni Paschalis Dei populum illeßum, & incollumen ab Angelo exterminatore seruauit : & Manna ab infirmitate, quæ ut dicitur. Psal. 104. Non erat in tribubus eorû infirmus. Sic istud Sacramentû liberat à morte culpe mortalis, & ab infirmitate venialis.

¶ Quarto doceat Parochus, quod ex primario effectu huius Sacramenti [hoc est gratiam conferre] sequitur tertius effectus, scilicet, quod remittit peccata; venialia quidem duplici via. Prima, quia sicut per nutrimentum corporale acquirit homo calorem deperditum : sic per huiusmodi Sacramentum quod est Spirituale nutrimentum resumit homo quicquid feruoris, Charitatis, per peccata venialia est imminutum, & sic ipsa venialia remittuntur. Secunda via est, quia Sacramentum istud dignè sumptum excitat feruorem Charitatis, qui delet peccata venialia, quando non est eorum complacentia. Vnde si quis suscipiens hoc Sacramentum habet septem peccata venialia, & in vno tantum cõplaceat omnia alia remittuntur per Eucharistiam, & vnum solum manet: non enim sunt simul in remissione hæc peccata sicut mortalia, quia

non opponuntur gratiæ. Mortalia quidem peccata delet, sed non omnia, sed illa tantum quorum qui ad hoc Sacramentum accedit, conscientiam, & affectum non habet. Nam qui fortê antea non fuit sufficienter contritus, deuotê, & reuerenter accedens, cōsequetur per hoc Sacramentum gratiam, quæ contritionem perficiet, & remissionem peccati vt docet Sanctus Thomas. 3. p. q. 79. art. 3. Et Scotus vbi supra. Et Diuus Ambrosius in lib. de Sacramen. dicit, q̃ hoc Sacramentum mortuos viuificat, & sic secundum eum potest conferre primam gratiam, per quam peccata mortalia delentur.

¶ Doceat Quarto Párochus plebem sibi cōmissam alium effectum huius diuini Sacramenti, quod est remissio pœnarum debitarum peccatis. Verum hunc effectum directê non habet quatenus est Sacramētum, sed quatenus est Sacrificium. Pro quo aduertat, quod hoc Sacramētū simul est Sacrificiū, & Sacramentum. Si consideretur vt Sacramentum, idest respectu illud sumentis, directê nō habet remittere pœnā, quia non directê est institutum ad satis faciendum pro pœna, sed ad spiritualiter nutriendum per vnionem ad Christum

Aduertencias para

stum, & ad membra eius : quamuis indirec-
etiam remittat peccata in quantum Sacramē-
tum excitando charitatis feruorem, quo etiā
pene remittuntur : sed tunc non fit remissio
omnis pene, sed gradus remissionis corespo-
det gradui charitatis. Si autem consideretur
ut est Sacrificium, id est, in quantum offertur
ab offerente pro se, vel pro quibus illud of-
fert, sic vim habet satisfactiuam ad satisfaciē-
dum pro pena. Sed quia in satisfactione ma-
gis attenditur affectus offerentis, quā quan-
titas oblationis, ut patet in vidua. Lucæ. i.
quamuis hæc oblatio ex sui quantitate suffi-
ciat ad satisfaciendum pro omni pena, tamē
de facto satis facit pro illis, pro quibus of-
fertur, vel etiam pro offerentibus, secundum
quantitatem suæ deuotionis, & non pro tota
pena.

¶ Doceat sexto Parochus, effectum etiam hu-
ius diuini Saramenti esse dare ius ad gloriā
& beatitudinem eternam. Et hoc duplici via.
Prima est, quia per Baptismum aperitur ia-
nuā Regni cœlestis, & tamen Baptismus in-
cludit in se votum Eucharistię. Secundo quia
gratiam per Baptismum datam, per quam ha-
bemus ius ad gloriā, hoc Sacramentum nu-
trit

trit, & fouet. Et quia Christushic conten-
tus realiter per suā passionem hic re presen-
tatam aperuit nobis aditum vitę æternę, iux-
ta illud ad Habr.9. Vt morte sua intercedē-
te, qui vocari sunt, accipiāt repromissionem
eternę hereditatis. In cuius gratiam informa-
huius Sacramēti dicitur, Hic est calix sangui-
nis mei, noui, & eterni testamenti. Deinde,
quia refectio spiritualis, & vnitas, quam sig-
nant species Sacramentales, habetur in præ-
senti imperfectē: perfectē autem in statu glo-
riæ, iuxta illud Diui Augustini loquentis
de cibo isto, super illud Ioannis. 6. vbi ait,
quod cibus & potus iste eos, à quibus sumi-
tur immortales & incorruptibiles facit in-
societate sanctorum. Ideoque viaticum dici-
tur, quia licet non statim nos in gloriam in-
troducatur: tamen confert nobis virtutem per-
ueniendi ad gloriam. In cuius figuram. He-
lias in fortitudine cibi illius à se sumpti-
dicitur, ambulasse. 40. diebus & 40. nocti-
bus, vsq; ad montem Dei Oreb. Nequē obstat
quod multi accipiunt hoc Sacramentum, quē
nunquam perueniēt ad gloriam. Quia sicut
passio Christi non habet suum effectum in-
his, qui se ad eam non habent, vt debent, ita
per

Adderencias paar

per hoc Sacramentum non adipiscuntur gloriam, qui indecenter illud suscipiunt. Præterea nihil inconuenit, quod causa instrumentalis producat potiore effectum. Vnde nihil prohibet, quod Sacramentum hoc, quod instrumentaliter operatur, producat potiorē effectum, qualis est, videre Christum in gloria in propria specie, quàm videre eum hic in Sacramento sub aliena specie, ut est in hoc Sacramento. Ac deniq; doceat omnes effectus, quoscibus corporalis præstat circa corpus, hoc Sacramentum proportionabiliter præstare in anima, ut expressè docet Concilium Florentinum. Vnde sustentat, auget, reparat, & delectat. Primo, quia sicut cibus corpori communicare solet suas aut sibi similes qualitates, & reali tactu, & coniunctione cū gustu refectiōem, & delectationem, ut Manna habebat omnem saporis suauitatem, ut dicitur Sapientiæ. 16. & Ioannis. 6. Secundo quod sapit, nutrit, & cibus nutriendo sustentat & reparat, quod nociuo calore absumptū fuerat. Terrio auget usq; ad debitum statum incrementi. Similes effectus proportionē quādam præstat vitalis cibus Eucharistiæ. Nam dum traiecitur reficiendo gustum corporis, præ

præbet animæ nō solum habitum auctum, sed
 effectiue excitat, & impellit in actum deuotionis
 delectabilis. Vt enim Spiritus Sāctus
 qui animam iusti inhabitat spiritali impulsu,
 & auxilio excitat voluntatem salua hominis
 vitali, & libera cooperatione, & mouet
 actiue ad exercitiū actus, & feruentem dilectionem:
 ita verbum per corpus suum, & per species,
 sub quibus totus Christus continetur,
 tanquam per instrumentum coniunctum
 sacramentaliter, & eleuatum; mouet effectiue
 deuotam, & attentam voluntatem in actum
 suauem. Deuotio enim est promptitudo
 voluntatis in his, quæ pertinent ad seruitium
 Dei, & est præcipuus actus religionis.
 Quid? ¶ & Christus Dñs dum in vltima
 Cēna Sacramentum suscepit nō materialiter
 aut Sacramentaliter tantū: sed habuit ex illo
 vitali cibo actum spiritalis refectionis, &
 deuotionis. Et qui dignatus est circūcidi, &
 abui Baptismo Ioānis, nullum Sacramentū
 suum recepit, præter Eucharistiā. Cum tamē
 sit abiq̃ charactere Baptismi, caput Christianorū
 homogeneū: sine charactere Ordinis verus
 Sacerdos sine Matrimonio, spōsus Eccle.
 De quo S. Tho. 3. p. q. 81. ar. 1. ad. 3. Simi-
 lier

Aduertencias para

liter, & Vinum omnes effectus, & utilitates
quas corpori humano præstat, eas omnes, &
multo maiores, & præstantiores præbet con-
secratum, & transsubstantiaum in sanguinẽ
Domini nostri Iesu Christi. Vinum enim [se-
cundum Philosophos] inter omnes succos ar-
borum, & herbarum obtinet principatũ, vir-
tutem enim corporis roborat, & augmentat :
corpus nutrit : puros humores generat, &
impuros depurat, mentem valde lætificat, in-
tellectum clarificat, interiora mundificat, ho-
minem facit lætum, liberalem, & audacem, &
dolorem, & tristitiam facit obliuisci, calorem
augmentat, corpus siccum humectat, humidũ
quandoq; desiccatur : & vt breuius concludatur
vinum moderatẽ sumptum, corporis, & ani-
mæ est medicina, & ideo õnibus ætatibus cõ-
uenit, & maxime senibus, quia humorem, &
calorem perditum reparat, & restaurat. Talis
est per omnia sanguis Christi, qui de racemo
i. de corpore quando fuit fractum per mortẽ
exitit eliquatus, & iste pro certo inter om-
nes succos herbarum, idest, intersanguinem
omnium Martyrũ obtinet principatum. Isto
enim nutrit, & humectat per gratiam, & deuo-
tionem : roborat, & firmat per constantiam :
for

fortitudinem & perfectionem: puros humores generat interius, idest patientiam & bonam affectionem; interiora, idest, conscientiam mundificat: & eam à vitiis depurat per Confessionem: mentem etiam letificat per Spem, & consolationē: hominem facit audacem, scilicet ad pugnandum contra vitia per bonam operationem: letum & liberalem per pietatem, eleemosynam, & compassionem: dolorem tribulationum facit nō sentiri, per patientiam & longanimitatē, tristitiam etiam idest omnem desperationem tollit per Spem, & contemplationem: augmentat etiam calorem, & humorem, idest gratiam pietatem, & dilectionem, & ideo senibus, idest inueteratis peccatoribus cōuenit, quia humores deperditos, scilicet gratiā, & virtutes quę deperditę fuerant per peccatum, restituit, & restituit. Præterea, quemadmodum Iustitia Originalis extendebat effectū suum ad vires corporales, habitusq; illarum, vt ad cogitatiuā, & appetitum, & ad ipsum corpus, quod per esum ligni vitę præseruaretur à fatigatione tēdio, & corruptione, vt dicit. S. Tho. 1. p. q. 97. ar. 4. cum Augustino. 13. de Cinitate Dei, cap. 23. præter effectum spirituale quo

Aduertencias para

conferebat gratiæ, & virtutibus cum quadam
 extensione vigorem, vt homo vitaret omne
 peccatum, & facile perseueraret, si veller. Ita
 in Eucharistia verbum, & Anima eius spiri-
 tualis adest, & corpus ac sanguis prodest nõ
 tantum Animæ manducanti, sed corpori, &
 potètiis illius; [quales sunt cogitativa & ap-
 petitus sensitiuus virtutis capax] & vtriusq;
 patris mūditiā requirit, vt fiat totus homo
 concorporalis, consanguineusquē Christi, &
 vnum corpus, vnusq; panis, vt dicit. 1. Cor.
 10. fiat cum ceteris membris Ecclesię. Vt cõ-
 fert animæ ex refluencia gratiæ, in ipsis vir-
 tutibus, & donis cum gratia infusis specia-
 lem vigorem, ita corpori vigore ad ieiunia,
 & labores, vteo nouo titulo vnionis cuius-
 dam corporis nostri cū corpore Christi dig-
 nius præparentur corpora communicantium
 ad dotes corporales in resurrectione futuras
 in communicatione quadam, & quasi in semi-
 ne. Et tandem Parochus populum sibi cõmis-
 sum Animas videlicet pretioso sāguine Chri-
 sti redemptas instruat, & doceat q̃ quemad-
 modum Christus redēptor noster in vita mor-
 tali assumpsit interdum aliquid simile doti-
 bus per modum transeuntis [vt claritatem
 Matth.

Matth. 17. in transfiguratione, agilitatem, dū
 ambulauit super aquas, subtilitatem dum de
 intacto virginis vtero exiuit] id enim ex cō
 iunctione verbi corpori debebatur. Ita ob-
 coniunctionem digne communicantis cum
 corpore Christi, datur iustis agilitas quādā
 & vigor ad studiosa opera ex assistentia diuī
 ni auxiliij, & aliud quid simile dotibus, per
 quod caro, diminuto in dies fomere, promp-
 tius obediat spiritui, atque dicatur spiritua-
 lis. Vt. 1. Corin. 15. corpus dicitur fore spi-
 rituale ab effectu, quia perfecte obediet spi-
 ritui. Propter quod Concil. Florent. effectū
 Eucharistiæ docet & angere gratiā, & in cor-
 porare nos Christo. Quæ similitudo ex pri-
 mitur Ioan. 6. dicente Christo, Sicut ego vi-
 uo propter Patrem qui misit me, accepta ab-
 illo substantia mea, ita qui manducat me, ac-
 cepta corporis mei substantia, viuet propter
 me, & de Manna in figura Eucharistiæ dicitur
 Sap. 16. Substantiam tuam, & dulcedinē, quā
 in filios habes, ostendebas. Quæ omnia fa-
 tis explicāt de actibus, quos iustus habet per
 potentias etiā corporales, vt dictū est. Qua-
 re Parochi patres erūt, fideles crebro adhorta-
 ri, vt quemadmodū corpori in singulos dies a

mentum subministrare necessarium putant: ita etiam quotidie hoc Sacramento alende, & nutriendæ Animæ curā non abiiciant, neque enim minus spiritali cibo animam, quā naturali corpus, indigere perspicuum est. Hec omnia diligenter meditetur Parochus, & in defesse opportune & importune plebi sibi subditæ proponat, prout spiritus Dei dederit ei, credens non vulgares fructus, & vtilitates Dei populum ex eis sumpturū si in Deo optimo qui omnium bonorum est largitor fiduciam suam, & spem collocarit.

17 ¶ Circa Pœnitentiæ Sacramētum debet scire ea quæ annotaui supra initio primæ veritatis, ibi. Ex his sequitur. &c. vsq; in finem: quæ applicanda sunt in hoc loco vt necessaria. Item q̄ peccat qui absq; proposito abstinendi à peccatis, aut restituendi debita, confitetur. ¶ Debet etiam scire id q̄ docet Concilium Triden. Sess. 14. cap. 3. Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipue ipsius vis sita est, in illis ministri verbis positam esse. Ego te absoluo. &c. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more præces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius

ipsius Sacramenti administrationem sunt necessaria. Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius penitentis actus, nempe Contritio, Confessio, & Satisfactio. Qui quatenus in penitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Penitentiae partes dicuntur. Et quod effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris pijs, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiae pax, ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Et ultra haec debet scire curatus conditiones necessarias ad Confessionem scilicet illas quae annullant Confessionem sacramentalem. De quibus Caie. verbo Confessio, & §. Confessio iteranda. Et Nauarro cap. 9. num. 1. 2. Frater Emanuel. 1. p. Summe. ca. 58. & de conditionibus Confessionis, cap. 51. & Nauarro cap. 2. ¶ Item, quod debet penitens dicere numerum peccatorum mortalium, eo modo quo sciuerit, & quauerit, & species peccatorum mortalium communes. Pro quo vide Conc. Triden. Sess. 14. cap. 5.

Aduertencias para

vbi mandatur, q̄ omnia peccata mortalia
singula etiam cogitationis, & species eorum
debet Curatus scire, & cōmunes excommuni-
cationes, quæ sunt notæ, vt percussio clerici,
hæresis, & contra clandestine contrahentes,
& species peccatorum mortalium cōmunes,
vt adulterium, incestus, raptus. &c. Et simi-
liter casus reseruos communes. Et q̄ de-
bet prius absolvere ab excommunicatione,
quam à peccatis. Hæc & similia tenetur scire
Curatus sub pœna peccati mortalis. Probat̃
ex regula supraposita ex S. Tho. Quia hæc
pertinent ad officium suum, quorum ignorā-
tia non excusat, quia sine scientia eorum nō
potest recte exercere officium suum, vt supra
dictum est. Vide Caie. verbo confessorī ne-
cessaria. Nauarr. cap. 4. num. 2. Sil. Con-
fessor. 3. per totum. ¶ Tandem debet inter-
rogare pœnitentem vbi, & quando viderit
probabiliter pœnitentem indigere interro-
gari. S. Thom. in. 4. dist. 19. in expositione
literæ. Vide Sil. supra. §. 14. Caie. verb. In-
terrogationes.

- 18 ¶ Circa Extre^mæ vñ^{ct}ionis Sacramentum
debet scire Parochus formam materiam, &
loca in quibus super infirmum debet vñ^{ct}io

nes facere. Et q̄ istud Sacramentum sicut & cetera alia est à Christo Domino institutum licet à Diuo Iacobo illis verbis promulgatū. Infirmatur quis in vobis inducat presbyteros Ecclesię, & orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum & alleuiabit eum Dominus, & si in peccatis sit dimittentur ei.

Iacobi cap. 5. Quibus verbis Apostolica traditione docet Ecclesia materiam, formam proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. Materia est oleum infirmorum ab Episcopo benedictum. Forma vero iuxta Conciliū Florentinum, & Tridentinū Sess. 14. cap. 1. de institutione huius Sacramenti illa verba sunt. ¶ Quando oculi

infirmi vnguntur. Per istam sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid deliquisti per visum. Quando aures, per auditum, quando nares, per odoratum, quando os, per linguam, vel per oris vitium, quando manus, per tactum, quando pedes, per incessum, quando renes, per ardorem libidinis. ¶ Porro effectus huius Sacramenti

illis verbis explicatur. Et oratio fidei salua

Advertencias para

saluabit, &c. Primo conferre salutem corporis quādo spūali infirmi saluti expedit. Secundo gratiam qua delicta si quæ sint ad huc expianda, ac peccati reliquias abstergit. Et tertio, egroti animam alleuiat & confirmat, magis in eo diuinę, misericordię fiduciam excitando : qua infirmus subleuatus & morbi incommoda, ac labores leuius fert & tentationibus Dęmonis calcaneo insidiantis facilius resistit. Et quia verba Diui Iacobi nō satis exprimunt quæ peccata dimittit hoc Sacramentum an venialia tantū, an etiam mortalia, debet scire Parochus ea omnia per hoc Sacramentum condonari si reliqua ad id necessaria concurrant, vt suos possit Parochianos admonere ad diligentio-rem feruentio-rem & auidio-rem huius Sacramēti conquisitionem & susceptionem. Vnde licet secundum cōmunem principaliter institutum fuerit contra venialia, tamen etiam mortalia remittit. Quia fieri potest, vt aliquis moriens absque hoc Sacramento damnaretur, & vinctus eo, saluaret, fieri enim potest, vt aliquis sua peccata confiteri non possit, aut quauis posset non censet illud necessarium ei, quia est iam confessus, sine tamen Cōtritione, vel

Attri

Attritione ad remissionem sufficienti, & po-
stea tãta Attritio ei superueniat, quæ licet de
se non sufficiat ad remissionem, Sacramen-
ti tamen calore adiuncto sufficeret, iuxta opi-
nionem S. Tho. 3. par. q. 79. ar. 1. commu-
niter receptam, scilicet per virtutem Sacra-
menti aliquem ex attrito contritum fieri, iux-
ta dicta supra. Quare magne curæ nobis hu-
ius Sacramenti susceptio esse debet, vt mori-
entes beati semper viuamus. Sed peculiaris
effectus gratiæ, quæ per hoc Sacramentum cõ-
fertur, est auxiliũ contra tentationes quas
homo tempore mortis patitur, quia sic mori-
entis iudicium, & constantia valde turbatur
corporis, & sensuum omnium imbecillitate.
Quin & Demon acrius eum illa hora, quã
quauis alia omnium peccatorum representati-
one, & spectris horrendis affligit. Quod
vfu venire ijs non solet, quibus vita violen-
ter eripitur, quia moriuntur integro iudicio
& firmo, neque eiusmodi repræsentationi-
bus affliguntur, ideo non ita necessaria est il-
lis, ac huic, ista vnctio. Vnde scire debet esse
hanc Vnctionẽ infirmis solum adhibendam,
illis vero præsertim, qui tam periculose de-
cumbunt, vt in exitu vitæ constituti videan-
tur

Aduertencias para

tur, vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. Nauarro. cap. 22. num. 12. Siluest. verbo, Vnctio, & Episcopus Angles dicit, ad veritatem huius Sacramenti requiritur, vt me dici de infirmi salute desperent, non autem vt sit omni spe destitutus, quod docet vsus communis Ecclesiæ & Concilium Florentinum & Triden. ex quibus constat hoc Sacramentum non esse administrandum suspendendis, aut patibulo tradendis. Tandem sciat Parochus proprium huius Sacramenti ministrum esse presbyterum rite ordinatum, & ad id habentem auctoritatem, nisi in casu necessitatis quia tunc & simplex Sacerdos poterit administrare.

- 19 ¶ Circa Matrimonij Sacramentum Parochus necessario scire debet decretum Concilij Trid. Sess. 24. de reformatione cap. 1. vbi precipitur & antequam Matrimonium contrahatur tribus continuis diebus festiuis in Ecclesia inter Missarum sollempnia publicè denuntietur interquos Matrimonium sit cōtrahendum, quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum ad celebrationem Matrimonij in faciè Ecclesię procedatur. atq; interrogatis prius viro & mu

muliere, & eorum mutuo concensu intellect
tu, dicat. Ego vos in Matrimonium coniungo
in nomine Patris, & Filij, & Spiritus San-
cti, vel aliis vtatur verbis iuxta receptum v-
nius cuiusq; Prouinciæ ritum.

- 20 ¶ Debet etiam scire Parochus q̄ quādo Ma-
trimonium malitiosè impediri potest [si tot
precesserint denunciationes] dispensat Cōci-
lium Trid. vt tunc vel vna tantum denūcia-
tio fiat, vel saltem Parochus, & duobus, l. tri-
bus testibus præsentibus Matrimonium cele-
bre, sed Parochus non potest dispensare nī
si ad hoc peculiare habeat priuilegium. l. au-
toritatē Episcopi, vt tale Matrimonium cō-
summatur antequā denunciationes fiāt, vt pa-
tet loco allegato, vbi dicit Conc. Deinde ante
illius cōsumationē denunciationes in Eccle-
sia fiāt, vt, si aliqua subsunt impedimēta faci-
lius detegant, nisi Ordinarius ipse expedire
iudicauerit, vt prædictæ denūciationes remit-
tant, quod illius prudētiæ, & iudicio S. Sy-
nodus relinquit. De quo Fr. Emanuel. 1. p.
Sū. c. 212. Cōcl. 4. Pater M. à Veracrūce in
Appēdice ad Spec. cōiug. dub. 1. ppositiōne.
6. docet ac pbat ad arbitriū Ordinarij posse pu-
blicationes inter missarū solemnias relinqui,
sine

Aduertencias para :

siue sic aliqua suspitio vel non, vt pater in decreto Concilij : nam postquam dixerat huiusmodi denunciationes per Parochum faciendas ante cōsummationem Matrimonij, additur : Nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur, quod illius prudentiæ & iudicio Sæcta Synodus relinquit : nam exceptio vtrūq; casum comprehendit. Et Doctor Ioannes Guierres lib.1. Canoniarum. qq. ca.19. nu.6. dicit. Requiritur aliquam causam rationabilem arbitrio Ordinarij, ad hoc vt ipse has denunciationes remittere possit, siue ante conjunctionem, siue ante cōsummationem Matrimonij, nec solum illa, quæ à Concilio exprimitur, nempe probabilis suspitio, quod si tot denunciationes præcessissent, Matrimonium malitiose impediretur, necessaria est, & requiritur ad hoc, vt Ordinarius eas remittere possit, sed sufficere, vt alia quæuis causa probabilis arbitrio Ordinarij intercedat, vt probatur in ipso Concilio in verbis supra relatis : nam & si prius indict. versic. quod si probabilis, eam solum causam expresserit profufficienti, nempe probabilis suspicionis, quod si tot denunciationes præcederent, Matrimonium

nium malitiose impediretur, postea tamē generalius loquitur, dicens : Nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt prædictę denūtiationes remittantur, quod illius prudentię & iudicio Sancta Synodus relinquit : nam vt supra probauimus, clausula hæc ad vtrumque casum refertur : quia si Ordinarij prudentiæ & iudicio remittitur, quod plus est, nempe remittere in totum prædictas denūciationes siue banna, à fortiori videtur eidē concessum quod minus est, nempe differre prædictas monitiones ad tempus celebrationis Matrimonij, ante ipsius tamen consummationem. Quo loco attestatur prædictam resolutionem approbatam esse hodie per declarationem Reuerendissimorum Cardinalium ad interpretationem dubiorum Sacro Sancti Concilij Triden. deputatorum, qui proprijs terminis declarauerunt præfati Concilij decretum in hunc modum. Episcopus potest, etiam post contractum Matrimonium, ante illius consummationem, si ita expedire iudicauerit, secundum eius prudentiam & iudicium, ex aliqua causa arbitrio suo, remittere denūtiationes, & si nō sit suspitio quod Matrimonium malitiose impediatur. Ex quo poterit

poterit Episcopus ex aliqua ratione iusta, si-
bi ratum cognita, prædictas denunciations
remittere, & ita fit sepiissime. Caueat tamen
omnino [dicit Gutierrez] ne sine aliqua iu-
sta causa id faciat, etiam si suo arbitrio id sit
commissum, quando quidem de arbitrio bo-
ni viri intelligitur, atque ideo iure, ratione,
& equitate hac in re vti debeat, & hoc signi-
ficant verba illa. Nisi Ordinarius ipse expe-
dire iudicauerit. Alias enim si adlibitum ab-
solute, & sine causa id facere posset, non es-
set arbitrium, nec iudicium iuris ratione re-
gulatum, sed potius libera voluntas, & fru-
stra diceret concilium, Nisi Ordinarius ipse
expedire iudicauerit. Præterea non esset bo-
na prudentia, nec iudicium ratione regula-
tum remittere absq; vlla causa prædictas mo-
nitiones, cum tamen Concilium prudentiæ,
& iudicio Ordinarij hoc relinquat, significat
profecto verba hæc, atque aperte insinuant
ratione vti debere in hoc Ordinarium, alias
non esset opus eius prudentia, sed tantum li-
beræ voluntari relinquere sufficeret, causa
igitur, rationalis mouere debet Ordinari-
um, vt hoc faciat, alias peccabit, quanuis
Matrimonium teneat. Deinde docet & be-

bene quid per Ordinarium debeat intelligi his verbis. Ordinarius autem in proposito intelligitur Episcopus, siue eius Officialis, vel Vicarius Generalis, quem Prouisorem appellamus, quia vnum & idem tribunal & auditorium censetur Episcopi, & Vicarij generalis ipsius, & quod facit Vicarius dicitur Episcopus facere, ex textu in cap. 2. de consuetudine, lib. 6. capit. Romana. in princip. de appellat. eodem lib. 6. & in terminis ita tenet pater Magister Alphonsus à Veracrucce in appendic. ad Specul. coniug. in. 1. dubio. propositio. 6. ad fin. & Doctor Segura. Et licet aliquibus videatur hanc potestatem dispensandi in denunciationibus, non concedi in generali commissione Vicario ab Episcopo concessa, nisi in specie concedatur, nihilominus, verior est sententia Patris Magistri Alphonsi à Veracruce, quem sequitur Doctissimus Doctor Ioannes Gutierrez cap. præallegato num. 15. nempe quod Prouisor seu Vicarius generalis Episcopi, siue speciale mandatum ad id habeat ab Episcopo, siue tantum generale, possit pro suo arbitrio atque iudicio, & prudècia remittere prædictas denunciations. Primo, quoniam dictus

Aduertencias para

quoniam dictus textus Cōcilij in verbis sepe relatis, Ordinario nuncupatim concedit hanc facultatem, nec nominatim loquitur tantum in Episcopo, sed in Ordinario, quod nomen generalius est, comprehenditque tam ipsum Episcopum, quam Prouisorem, seu Vicarium generalem, quia hic Ordinarius est, Ordinariamque habet iurisdictionem, ut in tit. de offic. ordinar. estque de se notissimum & præterea probatur in quàm pluribus eisdem Concilij decretis loquentibus de Ordinariis locorum, & præcipue. Sess. 6. in cap. de Reformat. & alibi sepiissime, quibus plura facienda committuntur, ac mandantur: & tamen certissimum est, id non tantum ad Episcopos, sed & ad eorum Prouisores, seu Officiales generales spectare: nam si aliud diceremus, esset ineptissimum. De qua re videat Parochus fratrem Emanuelem. 1. p. Summæ cap. 212. per totum. ¶ Aduertat etiam Parochus ex Scoto in. 4. dist. 26. lit. M. quod contrahentes sunt sibi inuicem Ministri Sacramenti Matrimonij, & ita communiter tenent Doctores. At circa materiam & formam huius Sacramenti aduertat id quod docet Doctissimus Episcopus Ioseph Angles in suis floribus

ribus Theolo. qq. lib. 4. q. 1. de Sacramen-
to Matrimonij art. 4. difficultate. 2. videli-
cet q̄ verba quę prius proferuntur, materie
rationem habent, quę autem superueniunt,
formę rationem induunt. Et ratio est, quia
verba quę posterius ab altero coniugum pro-
feruntur, verbis p̄cedentibus dant esse Sa-
cramentale: proprium namq; formę est da-
re rei esse. Vel vt dicit Pater Soto in. 4. dist.
26. q. 2. ar. 1. verba vtriusq; coniugis sunt
sibi inuicem materia & forma. Quia sibi in-
uicem p̄stant, recipiuntq; Sacramentale esse.
Ex hoc infertur quod verba illa, Ego vos in
Matrimonium coniungo. &c. non sunt for-
ma huius Sacramenti, licet sint deneccessitate
p̄cepti, ita vt omittens peccet, vt docet do-
ctissimus pater Magister à Veracruce in Ap-
pendice ad suum Speculum dubio. 4. quem
sequitur Salzedo in Practica criminali Ca-
nonica, cap. 73. fo. 235. colu. 1. & addit nō
excusari Clericum p̄dicta verba omitten-
tem à mortali crimine, & à p̄na à suo Ordi-
nario imponenda, si dictis verbis in Matri-
monijs contrahendis non vtatur. Et concl.
4. eiusdem dubij dicit, q̄ si Parochus cog-
nito consensu vtriusq; in Matrimonio, nulla

Dd. pro

Aduertencias para

proferat verba, dum modo sint testes, & peccet non proferendo verba in Concilio expressa, vel alia secundum ritum Prouinciæ, Matrimonium tamē est validum. Quia Matrimonium erat validum ante Cōcilium, dū modo esset inter personas alias legitimas, & alia seruarentur, ergo & modo post Concilium Tridentinum. Et quando Concilium Tridentinum, Sess. 24. cap. 1. de Reformatione dicit. Nullum esse Matrimonium nisi pręsente Parocho, vel alio Sacerdote de eius licentia celebretur, intelligitur quantum ad validitatem cōtractus Matrimonij: nam ante diffinitionem Concilij, Matrimonium Clandestinum, nullo Sacerdote pręsente erat verum Sacramentum: modo autem Concilium illegitimauit contrahentes nisi in pręsentia Parochi, aut alterius Sacerdotis, de eius licentia & coram duobus, aut tribus testibus contrahant,

21 ¶ Et quia Sancta Synodus ibidem coniuges hortatur, vt ante quā contrahant, vel saltem triduo ante Matrimonij consummationem sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pie accedant, debet Parochus contrahentes

admo

admonere, vt confiteantur, vel saltim Matrimonium cum contritione vel attritione [estrimata contritione] contrahant. ¶ Item debet scire impedimenta, quæ impediunt contrahendum, & quæ dirimunt contractum.

Quia aliàs non recte exequeretur suum officium, & Sacramēto Matrimonij injuria irrogaretur, dū inualide celebratur. Circa hæc omnia videat Curatus Concilium Tridenti, Sess. 24. vbi supra c. 2. 3. 4. vbi restringuntur impedimēta, &c. Quoniam hæc omnia pertinent ad officium suum. Et sciat qd impedimentum quod propter affinitatem ex fornicatione contractum, inducitur, ad eos tantum qui primo, & secundo gradu cōiunguntur, se extendit, vt Pius. 5. declarauit.

22 ¶ Debet etiam scire, qd benedictiones nuptiales dari non possunt ab Aduentu Domini nostri Iesu Christi, vsq; in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum, vsq; in Octauam Paschalis inclusiue, in aliis vero tēporibus nuptias sollempniter celebrari permittit, Concil. Triden. vbi supra, cap. ultimo. de Reformat, Matrimonij. ¶ Et similiter scire debet qd istę benedictiones nuptiales dari prohibentur quando vterq; illas recepit, cap. Capella

Aduertencias para

aus, defer. Ex quo ad eundē Parochum pertinet in templo benedicere eos qui iam contraxerunt: vnde Concilium Triden. cap. l. iam citato dicit. Præterea eadem sancta Synodus hortatur vt coniuges ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent, statuitq; benedictionem à proprio Parocho fieri, neq; à quocq; nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alij Sacerdoti concedi posse, quacunq; consuetudine vel priuilegio non obstat. Quod si quis Parochus. l. alius Sacerdos siue regularis, siue secularis sit, alterius Parochi sponfos sine illorū Parochi licentia Matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tandiu suspensus maneat, quandiu ab Ordinario eius Parochi, qui Matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluitur. Hæc ibi. Circa quæ docet Nauarro cap. 22. de Benedictione Nuptiarum primo, peccare illū qui benedicit secundas nuptias sollempni benedictione Sacerdotali, quæ intra Missam fit, vel qui suscipit illam credens, vel credere debēs non debere benedici. Secundo, nuptias pri-

mas

mas benedicendas ex consilio Synodi Tridē-
tinae, quae hortatur contrahentes Matrimo-
niū ad benedictionem accipiendam, ante cō-
summationem eius. Vbi ponderandū est ver-
bum illud quod hortatur [& non praecepit] quod
significat id esse de cōsilio, & ita nō esse pec-
catum ante illam consummare, etiam prima vi-
ce, nec exigendo, nec reddēdo, nec ubi est.
consuetudo benedicendi, nec ubi non est.
Quid? quod neque peccatū veniale esse di-
cit, dummodo id fiat sine contemptu. Et ter-
tio, per consuetudinem induci posse, vt non
solum cum virgo nubit viduo, sed etiam cū
virgo ducit viduam, vel cum vidua nubit vi-
duo benedicatur, vel reiteretur benedictio,
licet rationabilior sit consuetudo in primo
membro, quā in secundo, & in secundo, quā
in tertio: quia haec prohibitio iuris humani
est, & sicut per legem, ita per cōsuetudinem
contrariam tolli potest. Quem sequuntur
frater Emanuel. 1. p. Sum. cap. 237. Et Hé-
riquez To. 2. lib. 11. de Matrim. cap. 2. nu.
3. Et quarto docet Nauarro praedic. cap. 22.
num. 71. peccare mortaliter qui temporibus
ab Ecclesia prohibitis benedictionem nup-
tiarum accipit, aut in domum suam sollemniter

niter sponsam traducit, vt dicitur in cap. Capellanus, de feriis, & cap. Non oportet, cum tribus sequentibus. 33. q. 4. Sed non peccat si solum sponsalia vel Matrimonium de pre-
sen- senti contrahit. Quia sola benedictio, & tra-
ductio sollemnis prohibetur, iuxta mentem
S. Thomę & Paludani in. 4. dist. 32. de quo
Caje. in Sum. ver. Nuptiarum peccata, Et li-
bro quarto consiliorum, tit. de Sponsalibus
cōsilio, 1. dicit quod ad hoc vt Matrimoniu
valeat, sufficit, quod interueniat Parochus ha-
bitationis fœminę, quando contrahitur in
Parochia habitationis eius: & sufficit Pa-
rochus viri quando contrahitur in Parochia ha-
bitationis viri, vt declarauit Congregatio
Illustrissim. Cardinalium ad dubia Con-
cilij Triden. declaranda, deputatorum. Vi-
deatur Frater Emanuel. 1. p. Sum. cap. 213.
24 ¶ Sed est dubium quę nuptiæ dicuntur se-
cundę vt non benedicantur, nam certum est
quod quando vterq; contrahens est iam bene-
dictus nō debet tunc benedici? Sed dubium
est, An quando alter contrahentium est iam
benedictus, possit alterius nō benedicti cau-
sa, benedici. Manuale impressum Salmantice,
apud Guillelmum Foquel, anno Dñi, 1585.
quo

quo, & vtitur Parochi Archiepiscopatus Mex-
 icani demãdato Dñi Petri de Contreras Ar-
 chiepiscopi sic dicit. Secundę nuptię, non
 sunt benedicendę. Ille vero censentur secun-
 dę [vt non benedicantur] quę sunt secundę
 ex parte fœminę, quamuis sint primę ex par-
 te viri. nec refert, an ipsa vidua secundo nu-
 bens, sit virgo, vel non: sed an sit semel be-
 nedicta: vnde, quę semel nupsit, sed ante be-
 nedictiones receptas vidua facta est, cū po-
 stea iterum nubit, benedicenda est, & quę se-
 mel est benedicta, non est iterum benedicen-
 da. Ex quo manifeste apparet qđ si solutus du-
 cat relictam, quę iam semel receperit bene-
 dictiones nuptiales, aut virginem quę licet
 eas susceperit ante Matrimonij cōsumationē
 vidua effecta est, tales nō debet benedici nup-
 tię: nā sunt secundę, deinde, si virgo, aut so-
 luta quę nūq; fuit nupta nubat viduo, huius
 modi nuptię sunt benedicendę quia primę, &
 non secundę censerī debent. Sed his obstat
 Manuale Mexicanum iussu, & auctoritate Do-
 mini Alphonsi de Montufar Archiepiscopi
 quōdam Mexicani excussum, vbi præcipitur.
 Que si qualquiera de los nouios marido, o
 muger no ouiere rescibido las bendiciones,

Advertencias para

que merezca auer las dichas bendiciones el vno por el otro. Por que la decretal Capellani, de Secundis nuptiis esta derogada por vna extrauagante del Papa Ioan. 22. Y la extrauagante es esta. que se sigue.

✱ ¶ La extrauagante del Papa Ioan. 22. ✱
¶ Deseando poner fin a vna antigua contienda y question, por el presente decreto y mandamiento declaramos, que aunque el hombre, o la muger que casaren dos vezes, no deuen rescebir las bendiciones. Empero el varon, o la muger que con este, o cõ esta tal casare, deue las rescebir. E si por vëtura alguno dellos, o ambos que assi casan la següda vez, en la primera vez no rescibieron estas bendiciones, deuen selas dar en la segunda. E queriendo templar el rigor antiguo: otorgamos, que los Saccrdotes que asabien das dieren bendiciones à los que casaré dos vezes, no sean obligados por esto à venir à la Sede Apostolica, mas que puedan ser absueltos por sus Diocesanos de la pena de suspension establecida en este caso. Hæc ibi. Propter quod Dominus Dominus Didacus Romanus Episcopus Tlaxcallësis, præcipit hoc obseruari in suo Episcopatu. Et merito qui

quidem & cōsultissimē nam Manuale illud;
Salmanticę impressum non habet auctorem,
nec approbationem, sed neq; licentiam, quo-
rum quodlibet sufficeret, vt euitaretur iuxta
sanctorum Patrum & Conciliorum sanctio-
nes interdicentes similium librorum lectio-
nem. Et Doctissimus Magister à Veracrucē
1. p. Speculi, art. 13. dicit, qđ quādo alter cō-
trahentium solum est benedictus, siue vir, si
ue femina, vterq; de nouo benedicant; prop-
ter preallegatam Extrauagantem, quæ conce-
dit seu determinat, sic fieri, & reuocat dictū
capit. Capellanum citatum in Manuali Sal-
manticensi. Refert etiam Episcopum Segou-
iensem asserentem, quod cum ex iure anti-
quo esset suspensus presbyter qui secundas
nuptias scienter benediceret, & ad Papam
mittendus : per Extrauagantem Ioannis. 22.
ablatum est quod sit ad Papam mittendus, &
dicit, suspensionem non fuisse illatam ipso iu-
re, sed inferendam. Cum patre Magistro te-
net Doctor Salzedo in sua practica crimina-
li, cap. 74. Et pater Focher lib. cui titulus.
Instructio simplicium. 2. p. art. 4. idem om-
nino tenet, & addit constitutionem prædictā
Ioannis. 22. non esse Ecclesię Hispalēsis pri-
uile

privilegium sed ius commune. Quod si ita
est, non video quare benedictiones nuptia-
les debeant denegari, quando alter eorum
qui contraxerunt, nōdum eas recepit. Hinc
est q̄ multi Parochi, & Ministri mandatum
Domini Archiepiscopi Petri de Cōtreras res-
puerunt, admittentes prædictam Extravagan-
tem Ioannis. 22. & ea videntes, sicut ab initio
huius Ecclesiæ Indianæ, vsi sunt. Obiter ad-
uertat Parochus ea quæ tertio notabili præ-
dicti. art. 4. notat idem Pater Frater Focher.
Primo, quod quando benedicuntur spon-
sus, & sponsa, iam suo contracto Matrimo-
nio, sponsæ caput veletur, & illud velamen
quo velatur, extendatur super viri humerum
& non super eius caput. Secundo, q̄ tunc ve-
letur mulieris caput cum in Missa dicat̄ San-
ctus, & non tollatur ab eius capite, & ab hu-
meris mariti, donec finiatur Missa. Tertio,
q̄ si fieri potest velamen sit duorum colorum
partim album, & partim rubeum; hoc est per
mixtum sit colore albo, & purpureo, seu ru-
beo: ut ponitur in cap. Feriæ. 30. q. 5. & hoc
si fieri potest cōmode, quod si nō est per mix-
tum tale velamē colore candido, & purpureo
parū refert. Immo si alicubi neq; in Ecclesia
est

est velamen, neq; mulier propter paupertatē,
habet velamen, non ob id omittantur bene-
dictiones. Et quarto, q̄ benedictiones den-
tur in loco designato à Missali. Quod si Sa-
cerdos in prædicto Missæ loco dare oblitus
fuerit, tunc finita Missa, eas det, stans ante
altare, indutus Superpelliceo. vel Alba, cum
Stola, pro honestate, & satius erit, si alius su-
perest Sacerdos celebraturus, sponso ei be-
nedicendos committere: nam summo Eccle-
siæ cōsilio statutum esse credo, q̄ benedi-
ctio nes nuptiales in præsentia Sanctissimi Sa-
cramenti, ante illius fractionem, & sacrifi-
tij cōsumationem conferantur. Quinto, q̄
omittere ceremoniam illam arrarum, & anu-
li, nullum est peccatum, vt dicitur. 30. q. 5.
cap. Nostrates. vbi Papa Nicolaus enumera-
tis aliquibus Romanorum consuetudinibus
in celebrandis nuptiis, in quibus sponsus
sponsam arris despondet, per digitum fidei
anulo insignitam, & recensitis quibusdam
aliis ritibus concludit sic. Item sunt præter
hoc, alia quæ ad memoriam non occurrunt
pacta coniungiorum sollemnia, peccatum au-
tem esse, si hæc cuncta in nuptiali fædere nō
interueniant, non dicimus. Vbi glo. duo
dicit

Aduertencias para

duo dicit. Primum q̄ si omittantur leuia & modica, non est peccatum. Secundum si omittantur sollemnitates ipsius Matrimonij, est peccatum, si possunt adhiberi. Quapropter in nuptiis Indorum arrarum & an. alij sollempnitas omittitur à Religiosis Parochi officium agentibus, & ab alijs etiam Curatis ex causis rationabilibus, & quidē sine peccato, vix patet. Ex pat. Focher vbi supra & inf. ar. 4. 2. p. Infra verb. Matrim. inuenies modū quē Parochus debet obseruare, tum in examinandis Matrimonijs, tum etiam in celebrandis.

25 ¶ Secunda veritas. Curatus quicunq; ille sit debet habere [ad debitē exercendum prædicta] linguæ vel linguarum ouium suarum sufficientem saltem notitiam, peritiam, & vsum in qua videlicet lingua Sacramentorum effectum & virtutem manifestare, & verbū Dei suis ouibus valeat prædicare, & non sufficit per interpretem hæc præstare. Probatur ex Concilio Triden. Sess. 7. cap. 3. vbi mandatur q̄ Ecclesiastica beneficia præsertim curā animarum habentia personis dignis, & habitibus, & quę in loco resideant debēt cōmitti & q̄ perse ipsos curam ipsam exercere valeant, iuxta constitutionem Alexandr. 3. in

Late

Lateranēſi Concil, alias q̄ prouiſſio vel col-
lario facta ōnino irritet. Vbi notandū illud
verbum per ſe ipſos, vt non ſufficiat Curato
ſuum officium per alium exercere: ſi autem
non habet ſcientiā aut ſufficientem peritiā
linguarum, non poteſt per ſe officium Paro-
chi exercere: puta prædicare, Sacramenta ad-
ministrare, & eorum virtutem propalare. Vi-
de cap. Licet. de Electi. in. 6. & ca. Quia
nonnulli. de Clericis non reſid. Ex quo pa-
ter, q̄ qui nescit Indorum linguam, non po-
teſt eſſe Curatus, quia nō poteſt per ſe ipſum
curam iſtā exercere. Item cap. Quoniam
de Officio Ordina, Inno. 3. præcipit q̄ quādo
per mixti ſunt populi diuerſarum linguarū.
Pontifices prouideāt de viris idoneis, qui ſe-
cundum diuerſitatem rituum, & linguarum
debite illis diuina officia celebrent, & Ec-
cleſiaſtica Sacramenta miniſtrent: inſtruen-
do eos verbo pariter & exemplo. Et regula
cancellarię Rotę Romanę in regula de idio-
mate ſtatuit [vt habes apud Ludouicum Co-
mes. pag. 230] q̄ is, qui Eccleſię parochialē
prouidetur, niſi intelligat, & intelligenter
loquatur idioma loci, vbi Eccleſia huiusmo-
di conſiſtit, prouiſſio, ſeu mandatum, & gra-
tia

Advertencias para

tia quo ad Parochialem Ecclesiam, nullius sit
roboris. Super hanc regulam dicit iste Doc-
tor famosus, quod ista regula habet funda-
mentum tam in iure humano, quam divino,
& naturali, secundū quæ Curatus tenet suis
prædicare, & Sacramenta administrare. Vide
Extrauag. Ioan. 22. de Concessione præben-
tiae incipit. Sedes Apostolica. Et addit idem
Doctor, dictam regulam habere locum etiam
in Ecclesia cōmēdata, & quod liget etiam ex-
tra curiam, quia ratio huius regulæ respicit
utilitatē Animarū, quæ ubiq; terrarum mili-
tat. Pro quo vide Fel. c. 2. de rescriptis. Hec
Ludovicus. q. 6. Circa quæ dicit Pater M. à
Veracruce. Aduertant Provinciales, ut igna-
rum lingue non constituent Prælatum: alias
eligens & electus si non recusat, tutus nō est.
De hac materia vide veritatem sequentem, &
Conc. Triden. Sess. 24. cap. 7.

26. ¶ Tertia veritas. Tenetur etiam Curatus ex
officio suo, prædicare suis Parochianis, ver-
bumq; salutis proponere. Ita docent Iuristæ
Clem. Dudum. de Sepul. & glo. Cle. 1. de
Regularibus. verbo. Officia. Panor. c. Ex-
communicamus. §. Quia vero. num. 12. de hæ-
reticis S. Thom. in 4. dist. 19. Colib. 12. &

3. p. q. 71. ar. fin. ad. 3. vbi dicit, q̄ instructio, qua eruditur defidei rudimentis, & qualiter se debet habere populus in sumptione Sacramentorum, pertinet principaliter ad Curatum. Instructio autem de profundis misterii fidei, & de perfectione fidei Xpiane pertinet principaliter ad Episcopū. Circa quod dicit Sūma Tabie. q̄ officium prædicandi principaliter conuenit Papæ, Episcopis, & Prælati habentibus auctoritatē Episcopalem. Secundario autem competit omnibus Sacerdotibus habentibus curam Animarum. Modo autē Conc. Trid. Sess. 5. cap. 2. mandat, vt Curati, & quicūq; alij curam Animarum habentes, & qui Ecclesias quomocūq; obtinent, per se, vel per alios idoneos, si legitime impediri fuerint, saltem Dominicis diebus, & festis sollemnibus plebes sibi commissas pro sua, earūq; capacitate, pascant salutaribus verbis, docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciansque eis cum breuitate, & facilitate sermonis, vitia, quæ eos declinare, & virtutes quas sectari oportet, vt pœnam æternam euadere, & cœlestem gloriam consequi valeant. Vbi etiam præcipitur negligentes hac in re, etiam

Aduertencias para

etiam quauis ratione exemptos monēdos ab
Episcopis, & etiam per censuras Ecclesiasti-
cas cogendos esse ab illis. Et Sess. 24. de Re-
for, cap. 4. præcipit Episcopis, & Parochis,
vt in Ecclesiis suis ipsi per se, aut silegitime
impediti fuerint, per eos, quos ad prædica-
tionis munus assumēt, in aliis autem Eccle-
siis per Parochos, siue ijs impeditis, per alios
ab Episcopo impensis eorū, qui eas præstare
vel tenent, vel solent, deputādos in ciuitate,
aut in quacunq̃ parte Diœcesis, censebunt ex-
pedire, saltē omnibus dominicis, & sollēni-
bus diebus festis, Tépoꝛe autē Ieiuniorum,
Quadragesimæ, & Aduē. Dñi quotidie, l. sal-
tem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere
duxerint, sacras Scripturas, diuinamq;
legem annuncient, & alias, quotiescumque
id opportune fieri posse iudicauerint. Et ca.
17. Vt fidelis populus ad suscipienda Sacra-
menta maiori cum reuerentia atq; animi deuotione
accedat: præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus,
vt non solum, cum hæc per se ipsos erunt populo
ministranda, prius illorum vim, & vsum pro suscipientium
captu explicent, sed etiam idem à singulis Pa-
rochis piè, prudenterq; etiam lingua vernacula

cula, si opus sit, & cōmōde fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam, à sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam: quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt, nec non ut inter Missarum sollemnia, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis vel sollemnibus explanent: eademq; in omnium cordibus, postpositis inutilibus questionibus inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant. Hæc ibi. Quæ omnia considerari & perpendi debent, & maxime verbum illud eadem vernacula lingua, singulis diebus festis, ut videant Ministri negligentes orio, & somno dediti, qualiter suū exequitur officium, strictam redditurū rationem coram equissimo iudice de omnibus sibi non tantum commissis, sed [quod dolendum est] procuratis, & cōquisitis. Soto etiam de iustis, lib. 10. q. 1. art. 3. dicit q̄ docere Articulos fidei, & Decalogum, & Orationē Dominicam debent Parochi, quia hæc debent scire omnes Christiani, & hæc docere est officij Curati, Episcopi autem altiora. Et si isti

Ee

Cura

Aduertencia para

Curati sunt scientifici, poterunt quoq; sacra Scripturam, virtutes moresq; bonos, & alia altiora plebem suam docere. Dato hoc non sit proprie eorum officium, sed [vt dixi] articulos, præcepta &c. ¶ Ecce quæ tenetur Curatus docere plebem suam. Et Episcopus non potest prohibere dictis Curatis, ne prædicent articulos, & præcepta Dei, & Ecclesiæ Sacramenta, & quomodo sunt percipienda, quia hæc pertinent ad officium eorum. Et hæc possunt facere auctoritate superioris, scilicet Iuris Canonici, & Concilij Triden. Vide Soto in. 4. dist. 18. q. 2. art. 5. Vbi tractat quæ possint Episcopi prohibere Curatis. Non tamen poterit Curatus dare licentiam Sacerdoti prædicandi, nisi aliàs sit approbatus ab Episcopo loci, vbi prædicaturus est, quia Concilium reternat hoc solis Episcopis. Sess. 6. cap. 2. §. Regulares vero. Et Magister Gallo. 2. 2. q. 187. dicit esse peccatum mortale contra hoc facere. Poterit tamen Curatus Parocho alterius populi [eiusdem tamen Episcopatus] committere, vt prædicet, quia approbatus ab Episcopo est. Ex his vides, quomodo necessario debet Curatus scire linguam Indorum, quia aliàs non potest

potest eis dare ea, quæ tenetur, & ad quæ est obligatus iure diuino. Vt dixi supra in fine primæ veritatis

27 ¶ Quarta veritas. Tenetur etiam Curatus Missam celebrare, diebus quibus Parochiani eius tenentur Missam audire. Quia aliàs iniusta esset obligatio ad audiendam Missam, si non esset aliquis obligatus ad illā celebrandā. Sic dicimus, q̄ tenetur Parochus populo illa Sacramenta administrare, quæ populus ipse tenetur recipere. Ex Soto in. 4. dist. 13. q. 2. art. 2.

¶ An autem teneatur Parochus illā Missam pro populo offerre sic, q̄ pitantiam, seu mercedem recipere non possit ab alio: bene potest ignorari hoc inculpabiliter à Parocho, quia sunt diuersæ opiniones. Soto enim ubi supra dicit, quod pro suis Parochianis debet, & non pro aliis celebrare. Victoria. 3. p. q. 83. in principio tenet contrarium, quia nihil in iure de hoc tractatur. Vnde si in Synodalibus nihil statuitur, potest Parochus etiam in die Dominica Missam aliis applicare.

28 ¶ Quinta veritas. In officio Parochi includitur sepelire mortuos Parochianos suos.

Aduertencias para

De quo vide Clem. Dudum de Sepul. §. W
rum ne & Panor. cap. 1. de Sepul. & cap. Fra
ternitatem. Vide in Rub. nu. 1. & 2. de Pa
rochiis. Atq; ita poterūt fratres qui Parochi
officium exercent sepelire Indos, & associare
eorum corpora cum Cruce alia, etiam tran
seundo per terminos Parochiæ Clericorum;
quia alij Curari possunt, ergo qui exercēt of
ficium Parochi. Immo non tenentur quartā
soluere funeralem itando in solo iure posi
tino, quia Parochi non tenentur soluere, er
go nec Religiosi de illorum oblationibus, &
obuentionibus circa quos exercēt dictum of
ficium.

- 29 ¶ Sexta veritas. Tenetur Parochus scholam
puerorum habere, pueros fidei rudimenta &
obedientiam erga Deum, & parentes docere:
Vide cap. Vt quisquis. de vita & hon. Cler.
vbi præcipitur qd Clericus qui plebem regit,
Clericum habeat secum, qui cātet Epistolam,
& Lectionem legat, & qui possit tenere scho
las, & admonere suos Parochianos, vt filios
suos mittant ad fidem discendam, quos ipse
cum omni castitate erudiat. Et Sess. 24. de
Reformt. cap. 4. dicitur, & præcipitur Episco
pis, & Parochis. lidem etiam saltem Domi
nicis

niciis, & aliis festiuis diebus pueros in singulis Parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab illis, ad quos spectabit, doceri curabunt. Vide Panor. sup. dictum cap. Quilibet. nu. 1. ubi dicitur etiam, tenetur Parochus docere pueros, prima literarum rudimenta. Pro hac re vide ea que dicuntur in Conc. Triden. Sess. 22. cap. 8. & Sess. 24. cap. 11. & Sess. 25. de Reformatione cap. 12. & Sess. 24. de Reformatione cap. 12. Vbi mandatur quod iuret Curatus. Et quod veniat ad Synodum, habetur in Sess. 24. cap. 2. in Sess. 7. cap. 4. Precipitur ne plura habeat beneficia Curata aut alias incompatibilia. Tandem includitur etiam in hoc officio Parochi, quod continetur in quodam Canone Gregorii. 7. Vbi dicitur, quod, Omnis Christianus procuret ad Missarum sollempnia aliquid Deo offerre, & ducere ad memoriam, quod Deus per Moysen dixit: Non apparebis in conspectu meo vacuus. De quo agunt Panormitanus in cap. Suam, de Symonia, & Soto de Iustis. & lu. q. 3. art. 1.

¶ Ecce que tenetur Parochus administrare Parochianis suis tam ratione Officii sui, quam iuris Canonici. Et quia ista tenetur exhibere

Advertencias para

tenebitur habere illam scientiam, quæ ad horum expeditionem est necessaria, aliàs in sufficienti iudicandus est Curatus, qui his caret, cum vnusquisq; de iure teneatur illa scire, quæ pertinent ad officium suum, & sine quorum scientia recte expedire, quæ officij sunt, non potest, vt dictum est, & per consequens absolui non poterit à Confessore, quia est in malo statu.

¶ Quæres forsam, Tāgant ne ea quæ dicta sūt Regulares Parochi officij exercētes in populis Indorū? Ad hoc resp. per sequētes verit.
30 **¶** Septima veritas. Si Regularis acceptauit Ecclesiam Parochialem populorum Indorum vt Curatus absq; dubio tenetur in omnibus ac per omnia ad quæ Curatus Sacerdos secularis tenetur, quia idem officium est vtriusq; & nulla apparet exceptio. Item quia obligatio Curati ad ea, quæ dicta sunt est de iure naturali, quia est ratione officij in quo formalis, vel virtualis obligatio, & promissio ad ea facienda interuenit, dum dictum officium Parochi acceptat vt Curatus, & ad illa, quæ diximus tenetur ratione Iuris Canonici, hoc præcipientis Curato, & ad ista Curatus etiam Regularis obligatur, cap. Cog-
nos.

Cognoscentes. De consti. Pro quo vide cap.

1. de Privilegiis, & Concil. Triden. Sess. 25.

cap. 11. de Reformatione, & Sil. Religi. si.

7. §. 34. *quod si aliquis non est in eorum numero*

¶ **O**ctava veritas. Si autem Regularis non
 acceptavit dictam Ecclesiam Parochialem ut
 Curatus, sicut in effectu provincia Yucatan-
 ensis sancti Ioseph, & aliqua Fratrum Mi-
 norum provinciarum non acceptant animarum
 curam, tunc tenentur facere, & scire
 facere ea, quæ pertinent ad officium, quod e-
 xercent. Videlicet si Baptizent debent scire
 ea, quæ pertinent ad hoc Sacramentum. Idem
 si confessiones Indorum audiunt. &c. De
 quibus supra in Prima veritate, quia hæc exi-
 git horum Sacramentorum debita ad minis-
 tratio. Et ideo vel supra dicta Regularis nō
 exerceat, vel seruet in eorum exercitio scitu
 necessaria. Quia obedientia non liberat à
 peccato illum Confessarium, qui cognoscens
 se non intelligere quod opus est ad audien-
 dum Confessiones, eas audit. Solum. n. excu-
 sat illum, qui dubitat, an ipse sciat, an nō. ut
 docet Nauarr. in Manuali. c. 4. n. 9. Et vnus
 quisq. nosse debet id, quod illi necessariū est
 ad illius munus, & officium recte exercendum

Et

+

etiam

etiam lege naturali, ita Dñus Thom. lib. 4.
dist. 17. in expositione lit. Mag.
32 ¶ Forte dices. Nunquid si Curatus vel Regu-
laris in supradictis deficiat, non poterit ali-
quando excusari à peccato mortali? Respon.
Quod quedam sunt, quę nullo modo absq;
peccato mortali omitti possunt, vt q̄ in pec-
cato mortali Sacramentorum administratio
fiat, vel q̄ Sacramenta scienter indignis cō-
ferat, vel q̄ necessaria ad Sacramentorū col-
lationem non seruet, vt q̄ formis Sacramen-
torum Minister non utatur, vel his similia
faciat, vel ignoret necessaria ad Sacramento-
rum administrationem. Tunc nulla potest
esse excusatio, quia committit sacrilegium,
& notabilis irreuerentia rebus sacris exhibetur, quod de se est malum, à quocūque fiat.
¶ Alia autem sunt, quę possunt fieri aliquan-
do, vt si non inuenitur Curatus sciens lin-
guam Indorum, vel aliàs doctus, qualiter pe-
tit hoc officium: potest quis præfici populis
Indorum, vbi exerceat, quę potuerit, & sciue-
rit, licet nesciat Indorum linguam, dummo-
do ex eius residentia proueniat proximo vi-
litas, Missas celebrando, Baptizando Infan-
tes, pueros docendo prima literarum rudimē-
ta

menta, fidei Symbolum, Decalogi præcepta, & Ecclesiæ: sepeliendo mortuos, visitando infirmos, Indos protegendo ab innumeris vexationibus, quibus ab alienigenis affliguntur, impediendo plura peccata mortalia, quæ in his, & similibus committuntur. Tunc si nullus alius impediatur ad ingrediendum populos Indorum: absq; dubio nec peccat Episcopus talem providendo, nec qui tale officium [ut dictum est] acceptat. At vero iste talis, qui exercet supradicta, non poterit petere, nec recipere integrum salarium, vel stipendium quod solet dari, & exhiberi integro Parocho inscientia, & peritia linguarum populorum instructo. Hoc non indiget probatione, quia non tantum valet labor illius sicut istius. Dabitur tamen illi debitum stipendium considerata qualitate personæ, & possibilitate populi.

- 33 ¶ Nona veritas. Si Curatus secularis, vel Regularis nescit idioma, & linguam populorum Indorum, & impedit intrare in dictos populos Curatum secularem, vel Regularē scientem Indorum linguam peccat mortaliter nec ullo modo est absolvendus. Probatum quia tunc ipse non dicitur sufficiens Minister: & ultra hoc

Aduertencias para

hoc infert damnum Animabus, quibus nec Dei verbum prædicatur, nec Sacramenta conferunt, vt conuenit. Ex quo infert, qd n̄ est abfoluendus Prior Dñicanus, l. Augustinia. l. Guardia. Frāciscanus, q in populis Indorū sibi cōmissis non habet fratres scientiam officij sui, & peritiā linguarum Indorum habentes, & cum hoc impediētes alios fratres vel Clericos scientiam officij, & linguarum Indorum habentes, quia maximum dānum inferunt Animabus proximorum, dum eos priuant necessariis ad tuam salutem. Nec auctoritas Episcopi, nec Papę potest excusare, nec dispensare super hoc, quia pertinet ad ius diuinum, & naturale in dānum Animarum. Vide Sil. verbo. Dispensatio. §. 3. S. Tho. 2. 2. q. 88. art. fin. ad secundum.

- 34 ¶ Scito tamen, qd si beneficium curatum habet indignus, non tenetur renūciare, sed procurare, vt bene regatur, nam dato commissum sit peccatum mortale in tali distributione, tamen quia iam nō periclitatur distributio beneficij curati, sed res distributa, scilicet ipsum beneficium, putā Episcopatus, vel cura Animarum, & potest prouidere de adiutore, ideo dicit Viñto. 2. 2. q. 185. quod nō

tenetur relinquere tale beneficium, sed procurare debitum regimen illi. Quod etiā tenet Caie. verbo. Beneficium infine vbi est notandū q̄ quando dicit non teneri minus dignum ad renunciandum beneficio curato, etiā si sit Episcopatus, sed ad bene regendum: dicit tamen Viñto. vbi supra, q̄ si esset casus, in quo nec per alios possunt illi regere Episcopatum, q̄ tenetur relinquere, quod tenet Caie. in eo, qui habet plura beneficia curata quibus non posset respondere sine notabili dāno Animarum, esset peccatum mortale, nec absoluedus ille talis. Nota hoc pro Parochis populorum Indorum nescientibus Indorum linguam, possunt tamen per alium providere scientiam, & peritiam linguarum Indorum habentem. Et tunc nō tenet relinquere Parochiale beneficium. Secus quādo nec per alium supplere possunt. Appone tamen hic Doctrinam supra posita. 7. veri. Forte illo modo poterit retinere. Vide in Cōc. Trid. Sess. 7. c. 3. vbi mandatur, q̄ collatio beneficii curati facta personis nō habilibus, & quæ in loco nō resident, nec per se ipsos curam exercere valent, omnino irritetur.

35 **¶** Quarto notādū ex Patre Noreña & ex Pat. Magi

Aduertencias para

Magistro, quod Parochus licet possit Matrimonia inter suos celebrare, non potest tamē cognoscere de causis Matrimonij, puta de celebratione diuortij, quia hoc pertinet ad dignitatem Episcopalem, vt habetur in cap. Accedentibus, de Excelsibus. Prelat. & sic quo ad hoc potest Episcopus fratribus causas Matrimoniales in hibernere quia virtute huius Breuis Pij. 5. non possunt de hac re cognoscere. Verum est tamen, quod virtute cōcessionis Adriani. 6. possunt de hac re cognoscere: cum in ea Prouincialibus, & fratribus ab ipsis deputatis concedatur omnimoda potestas. Et similiter Parochus non potest punire delicta, vel ferre Excommunicationem quia non habet iurisdictionem cōtentiosam. Et per consequens huiusmodi fratres non poterunt id efficere, nisi virtute indulti Adriani. 6. in quo ipsius conceditur, vt dictum est, omnimoda facultas cū certis limitationibus. Sed sūt alia privilegia etiam ante Adrianum vt dicit Pater à Veracrucē in suo Compendio Indico, verbo Capitula Prouincialia virtute quorum possunt fratres etiā incontentiosis cognoscere: & patebit verbo Infidelium conuersio. vbi variæ Pontificum
con

Concessionibus referuntur. Et verbo: Prouinciales: &c.

26 ¶ Quanto notandum, ex eisdem, q̄ loca in quibus potestas huius concessionis datur, exercenda per fratres, sunt monasteria sui ordinis, modo sint sita in oppidis Hispanorum: modo in populis Indorum: quia omnia sunt Monasteria ordinis, & similiter extra, puta, in populis de su visita. Habetur enim in littera sicut haecenus consueuerunt, in Monasteriis sui ordinis, in locis ipsarum partium assignatis, & assignandis, officium Parochi exercere possunt, de licentia suorum Prelatorum, in capitulis prouincialibus obtenta, siue licentia Episcoporum. Extra tamen haec loca non possunt fratres officium Parochi exercere: quia non conceditur absolute, haec potestas, sed limitatiue. At vero in dictis populis possumus audire confessiones omnium Indorum, etiam si non sint de nostra iurisdictione, eosque Baptizare, Eucharistiā, & Extremam vñtionem conferre, & factis bñis, & informatione suorum Matrimoniorū eos Matrimonio cōiungere, etiam modo post Concilium per priuilegia Leonis. 10. & Pauli. 4. & aliorum Pontificum, supra citata, & sic est
vñsus

Addertencias para

vsus in tota hac Noua Hispania. Sed in hoc Breui Pij. 5. cōcedit, vt in dictis populis possint Religiosi officium Parochi exercere Matrimonium celebrando. Sacramenta ministrando : prout hactenus consueuerunt, non obstante Concilio Tridentino, & aliis quibuscunq; ergo. &c. Et Pater Focher in Expositione huius indulti tria dicit. Primum est q̄ in Indiis fratres possunt Matrimonia celebrare, & Sacramēta ministrare prout hactenus fecerunt : per hæc nāq; verba ipse Papa confirmat omnia indulta Summorum Pontificum concessa fratribus Infidelium conuersioni, & eorum profectui intendentibus. Secundum est, q̄ fratres à suis solis Superioribus licentiam prædictam exercendi habere debent, & non est ad hoc necessaria Episcoporum vel aliorum licentia. Idem Ordinatur de prædicatione & de Confessione. Ex quo patet q̄ fratres qui promouerentur ad prædicandum, vel ad audiendas confessiones in Indiis, nō sunt Episcopis præsentandi, neq; debent ab eis examinari: Per hoc autem abrogatur Clemen. Dudum de Sepul, & Concil. Trident. Sess. 23. cap. 15. Tertium est, q̄ talis licentia obtineatur à Superioribus in
capi

capitulis Prouincialibus. Hanc clausulam
 [vi puto me audisse] procurauit apponi Ma-
 gister Frater Iudephontius à Veracrucce, bono
 ductus zelo. Verumtamen extra capitula Pro-
 uincialia. R. P. Prouinciales possunt talem
 in prædictis exercendi licentiam concedere,
 existente ad hoc urgente necessitate & eundem
 vtilitate, cap. Non debet. de Consang. & Af-
 finit. de quibus iuxta indultum Adriani. 6.
 habet iudicare. Quia vt dicit in cap. Quod
 non est licitum de re. iur. Quod non est licitum
 in lege: necessitas facit licitum, dat exemplum
 de Machabeis qui die Sabbati sine culpa pug-
 nauerunt. Clarius exemplum habetur Matth.
 12. de discipulis ipseas Sabbato vellentibus,
 & manducantibus propter famem: quos Chri-
 stus defendit à culpa: allegans illud quod
 fecit Dauid in necessitate constitutus come-
 dens panes propositionis, quos solis licebat
 edere Sacerdotibus. Videant igitur. R. P.
 Prouinciales, si quandò q. necessitates, & eun-
 dem vtilitas [quæ duo ad paria indicantur]
 v. pater in dist. cap. Non debet] requirit
 extra capitula hæc suis committant subditis
 vt putà, quia alicubi is qui curam gerebat
 Indorum est mortuus, vel alicubi necessari-

Aduertencias para

alicubi necessarius est minister, vel propter personę promouendę eminentiam. Et quoniam hæc concessio Papę est data in fauorem animarum, est largissimę interpretanda. ca. Olim, de verbo, signi. cap. Odiā. de reg. iu. lñ. 6. Et in casu posito dispensare possum R. P. Prouinciales secundū id, quod ponit Concilium Trid. Sess. 25. de Reformatione cap. 18. Et cum dicat B. Pau. 1. Cor. 13. Nam & si amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra, quam dedit nobis Dominus in edificationem, & non in destructionem vestram non erubescam. Ex qua quippe auctoritate B. Bernardus Doctor mellifluus in lib. de Precepto & dispensatione intulit. Quę [inquit] introducta sunt pro charitate, non debent militare contra charitatem. Cum enim omnia Summorum Pontificum decreta sint introducta ad edificandum, & pro charitate Dei, & proximi, non debent charitatem destruere: neq; contra eā militare, quod tamen posset quandoq; contingere, si solum in capitulis Prouincialibus R. P. Prouinciales possent suis subditis concedere licentiam exercendi prefata. Ponatur, qđ in aliquo loco extra capitulū Prouinciale post multos dies
cele

celebrandū mortuus est ille q curā gerit In-
dorū, & nullus ex his, qui iam promoti sunt
ad prædicta exercenda, ibi potest poni, sine
aliorum locorum grandi detrimento, & est
aliquis nondū ad præfata promotus idoneus,
vt d. sancto sufficiatur, quis dicere auderet
illum populum forsam per annū sine Mini-
stro dimittendum propter ordinationem
Pape, quia scilicet nondum venit capitulum
Prouinciale? Hāc opinionem accepi ab An-
gelo, verbo, Inobedientia, & à Sil. in eodem
verbo, & à Caie. in verbo Præceptum, & à
Nauarro: & fundatur in S. Tho. 22. q. 120.
Vide Sil. in verbo AEquitas, siquidem se-
cundum Sco. in. 4. minus vinculum cedit
maiori, idest lex humana cedit legi naturali
& diuine. Panor. in cap. De cetero. de testi.

37 ¶ Deinde postq; Papa dixit, q Fratres
Matrimonia celebrent, & Sacramenta mini-
strent prout hactenus consueuerunt, quæ ver-
ba sunt valde notanda, ponit vnā limitati-
onem dicens. Dūmodo ipsi in reliquis sol-
lemnitatibus Conc. Triden. Formam obser-
uent. Rogabit forsam quis: quæ sunt illæ re-
liquæ sollemnitates Conc, Trident? Quas
debent Fratres obseruare? Dico q sunt illæ

Aduertencias para

que posite sunt, Sefs. 24. puta q̄ vnus, vel vna, & vna teneant Baptizatum, vt dicitur cap 2. & q̄ Matrimonia ter denuntientur. Et omnia alia que de n. uo circa Sacramentorum administrationem ordinauit Conc. Triden. que habentur in ipso Conc. ibi potes videre. Hec Pater Focher. Circa que Doctissimus Pater Magister a Veracrucē ita scribit. Premeditanda hec, que in expositione indultu Pij. 5. Doctissimus Pater Frater Ioā Focher nā nō est iudicio meo q̄ non extensis manibus amplectatur: iuuant multum ad claram priuilegij intelligentiam & lumen Ministris prestant. Et addit etiam per commissionem factam Prouinciali à Difinitoribus in capitulo Prouinciali, etiam fieri posse, vt Prouinciales extra capitulum instituant Confessores, & Predicatores scilicet Indorum. Que omnia notanda sunt.

38 ¶ Sed est dubium, vtrum Domini Episcopi post ratificationem Breuis Pij. 5. Pont. Maximi possint auferre à fratribus populos aliquos Indorum? Pater Ildephontus de Norcña, & Pater à Veracrucē in suis Compendijs, verbo, Capitula Prouincialia, Respondent. Quod si Episcopi modo post plenam

nam intimationem, dicti Breuis, vellent auferre populos aliquos Indorum a Fratribus, qui tempore datę Breuis erant eis assignati, nihilominus Fratres poterunt ibidem officium Parochi exercere, & matrimonia celebrare: quia auctoritate Papę faciunt, q̄ mandat Episcopis in hoc Breui, ne vbi Fratres incumbunt confessioni seu conuersioni Indorum, aliquid innouent, & priuilegium superioris non potest diminui per inferiorę, secundum Panormitanum. in c. Nisi specialis, de Offic. deleg. Et sic non possunt Episcopi aliquid innouare in populis assignatis dictis Religiosis tempore datę Breuis, vel qui postea assignabuntur, & si illos eis auferrent, nihil facerent, & Fratres possent ibi officium Parochi exercere, contra Episcoporum voluntatem: quia sic concedit Breue, dum dicit ordinariorū voluntate, minime requisita. Immo si Episcopus tolleret Religiosis populos Indorum ipsis assignatos tempore datę huius Breuis, nihil faceret, dato ignoraret, vel ei non innunatum fuisset Breue hoc: quia ligat à tempore datę, vt tenet Panormitanus in. cap. Cognoscētes, de cōst, in margi, litera. C. Et constat in Praxi, nam

Aduertencias para

cum Episcopus Quauhtemalensis año. Domini. 1567. die 16. Aprilis. Quosdam populos Xilopanco. & Tonacatepec. &c. abstulisset a Fratribus Predicatoribus quos habebant tempore datę huius Breuis, scilicet die. 24. Martij dięi anni. 1567. Senatus Regius Quauhtemalensis per sententiam diffinitiuā fecit dictos populos reddi predictis Fratribus, contra voluntatem Episcopi: quia tempore datę huius Breuis, Fratres Predicatores possidebant eos, & illorū maintenance, & profectui in fide per predicationem, & Sacramentorum administrationē intendebant, & illis erant iam assignati. Et Alexander quartus decreuit, irritas omnes sententias, quas Archiepiscopi, & Episcopi, Prelati, & Rectores ferre presumpserint contra indulta Apostolica concessa ordini Predicatorum, vel in posterum concedenda, pro vt habetur in supplemento fol. 115. concess. 509. Et quedam glossa iuncto textui in capit. Ex parte de verb. sign. decreuit, quod sententia lata contra priuilegium Papę non valet. Quod ipsum clarius tenet Panormitanus in cap. Auditū, de rest. spo. liat. nu. 14. Quibus omnino applaudit noster

ster Emanuel To. 1. qq. q. 35. art. 6. & Pater à Veracruce prædictis propria manu addit. Ex istis constat quod aliàs diximus, q̄ ad ministrandum Matrimonium antiquis Christianis Mestizos, Negros, y Mulatos, in populis signatis, Religiosi non indigent licentia Diocesani, quia à Papa habent, & hæcenus vsi sunt. Hæc ille. Quæ notanda verba multoties repetit in prædic. Compen.

39. ¶ Sexto notādū verbū illud Pij. 5. & verbū Dei, quatenus ipsi Religiosi Indorū illarum partiū idioma intelligāt de suorum Superiōrū licentia, in eorū capitulis Prouincialibus obiter prædicare: ac confessiones audire Ordinariorū locorū, & aliorū quorūcūq; licentia minime requisita, libere & licite valeāt: licentiā & facultatē auctoritate Apostolica tenore præsentīū cōcedim⁹. & indulgemus, Quæ verba satis aperte linguæ sufficientiam, & peritiā ad audiēdas Confessiones, & ad prædicandum in Ministro eligendo designant, & veluti exiunt, iuxta ea quæ supra de Ministrorum idoneitate & scientia diximus. §, 13. 14. & sequentibus. Hoc intellige, quando ministrorum idoneorū numerus suppetit: nam in Nouis conuersioni-
- F f 3 bus

Aduertencias para

bus, vbi non est Ministrorum copia, non prohibet Pontifex quin Fratres qui Infidelium vel Neophitorum idiomata non intelligunt, eorum curam possint exercere per interpretem, sicut & Episcopus: immo & a fortiori, hoc potius possunt, quam Episcopi: quando ex Charitate sola, & non ex officio proprio sicut Episcopi hoc faciunt, vt dicit Pater Focher.

- 40 ¶ Tandem aduertendum q̄ loca in quibus potestas huius concessionis datur exercenda per Fratres, sunt Monasteria sui ordinis in quibus habitant, etiam in ciuitatibus, seu oppidis Hispanarum, vt sit Mexici in Sacello Sancti Ioseph, & in hoc Conuentu Sancti Iacobi de Tlatilulco, & Sancta Maria la Redonda, in Collegio diui Pauli, & in Conuentu Sancti Sebastiani de los Carmelitas, & in locis, & populis Indorum, & alijs oppidulis quæ habent de Visita [vt vocat.] Nam indecens esset, quod Sacramentum, quod tantas caeremonias, & sollemnitates publicas petit, administraretur in aliena Parochia. sine licentia proprii Parochi, quia sic confunderetur Ecclesiasticus ordo cōtra sacros Canones, cap. Peruenit, 11. q. 1. Quod si Papa

¶ Papa particulariter non exprimit in concessione, nullo modo debet intelligi, vel deduci ex concessione generali, ut est concessio Pauli. 4. & Pij. 5. nunquam enim Papa in generali concessione visus est alicui præiudicare. Et non est dubium, quod in Ecclesijs Fratrum supra dictis, possit fieri Baptismus, alias concessio Pauli. 4. & Pij. 5 suum effectum non consequeretur. Et sic de nouo concessit Pius. 5. ut in omnibus Monasterijs ordinū, vel extra illa in locis ipsarum partium ipsis deputatis, possint Religiosi Baptizare. Quo priuilegio vtuntur omnes Prouincię Indiarum, ut scilicet in Monasterijs Ordinum, vel extra in locis ipsarū partium, ipsis deputatis, possint Baptizare. De Indis aliorum populorū puta, Clericorum, vel alterius Ordinis idem dico, quod scilicet, possunt Baptizari per Fratres in locis supra dictis: quia sic fuit factum à principio in his Prouincijs. Postea anno supra dicto millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, Pius. 5. concessit Fratribus Mendicantibus Indiarum, ut in locis ubi supra, possint de licentia suorum Prælatorum in Capitulo Prouinciali obtenta, administrare

Aduertencias para

Indis omnia Sacramenta provt haftenus
conſueuerunt. Et quia Pius. 5. dicit in locis
ſignatis, & ſignadis, videtur ſecurius, quod
ſolum in locis ſignatis & ſignadis poſſit Re-
ligioſus Baptizare, ſecluſa neceſſitate. Ita
docent Doctiſſimi viri, Pater Alphoſus à
Noreña, & Pater Magiſter à Veracrucẽ ver-
bo. Baptizare concl. 2. Quibus conſentit
Frater Emanuel Tom. 1. qq. q. 31. ar. 3.

41 ¶ Sed de filiis Indiarum, & Hiſpanorum
qui vocantur Meſtizos, eſt maius dubium.
An poſſint virtute huius Breuiſ Pauli. 4. &
Pij. 5. per nos Baptizari? Ego teneo q̃ poſ-
ſunt quia in materia larga ſub ſimplici ve-
niunt mixta, vt tenet Panor. cap. Fi. de Simo.
Bar. Silueſ, verbo, Diſpenſatio §. 5. vt ſi da-
tur alicui poteſtas legitimiandi filium adul-
terinum: item inceſtuoſum, poterit legiti-
mare filium adulterinum, & inceſtuoſum
ſimul: item datur alicui poteſtas diſpenſan-
di cum adulterino, & inceſtuoſo ſeparatim,
poterit diſpenſare cum eo qui ſimul eſt v-
trunq; quia dato ex rigore iuris ſub ſimpli-
cibus mixta non contineantur: ſecus ex be-
nignitate. ſic ergo cum hoc priuilegium
Pauli. 4. ſit beneficium Principum in rema-
nere-

nerationem laborū Fratrum, & in fauorem
fidei ampliandę, interpretatio latissima est
facienda, & confirmatur, quia Paulus. 4. con-
cessit nobis de nouo nostra priuilegia con-
cessa, & concedenda iuxta fauorabiliorem
illorum interpretationem. Hęc prędicti Pa-
tres vbi supra, & Pater Emanuel art. 4. His
addit Pater Magister propria manu. Et quod
illi qui nati sunt ex mixtione Hispanorum
& Indorum que son Mestizos, y los Mula-
ros, y Negros, possint Baptizari a Religiosis
in populis signatis, sed etiam filij Hispano-
rum ibi commorantium, non solum ex pri-
uilegijs adductis, sed ex illis quę per Nicola-
um. 4. Inno. 4. Sixtum. 4. Inno. 8. Ioan. 22
Immo etiam Sacramentum Matrimonij eis
ministrare possunt, sine alia licetia Dięcesani
vt dictū est, & inferius erit dicendū. Hęc ille.

42 ¶ Adhuc dubiū est de filijs Hispanorum
Æthiopum & Mulatos. An possint Bapti-
zari per prędictos Fratres in locis sibi as-
signatis vel assignandis? Pater Norriā ver-
bo Baptizare. concl. 3. dicit. q̄ nusquam vi-
dit priuilegium quo possimus Baptizare
filios Hispanorum, vel Æthiopum: nihilo-
minus tamen q̄ per Breue Adriani. 6. Pro-

Aduertencias para

uincialis vel Frater cui posteratem, & vsum
 illius Breuis commisisset, bene potest filios
 Hispanorum, & aliorum Baptizare citra ne-
 cessitatem: cum limitationibus tamen supra
 positis, verbo, Absolutio. §. 14. 24. &c.
 hoc est in populis vbi non est proprius Pa-
 rochus. Idem tenet Paf Emanuel arr. 4. iam
 citato. Paf Magister à Veracrucce, verbo, Bap-
 tizare, conc. 3. asserit, apparere privilegium
 quo Religiosi possunt Baptizare filios His-
 panorum, vel Aethiopum, y Mulatos: illud
 autem esse iam citati Adriani 6. atq; ita id
 fieri posse, per Prouincialem, vel per Fratrem
 cui illius Breuis auctoritatem & potestatem
 commisisset Prouincialis, & propria manu
 addit. Immo sine Adriani Omnimoda pote-
 state, sunt privilegia Nicolai. 4. Innocentij.
 4 & Sixti. 4. & Ioan. 22. ad terras vbi sunt
 Fideles & Infideles commixti: & haec sunt
 communicata in nouo Orbe per Clemētem
 7. & Paulum. 3. specialiter. Et idem Paulus.
 3. ad omnes mundi partes, Religiosos suos
 facit Commissarios, & legatos: & ibid po-
 terunt circa Hispanos commorantes in po-
 pulis Indorum Sacramenta ministrare: &
 aubentes benedicere, & Extremū vngere, si-
ne li-

ne licentia Diocesani. Item quia tales Hispani ibi habitantes ratione proprii domicili, habent ius ad recipiendum Sacramenta, quę solent per Parochum ministrari. Et ad hoc facit Eugenii. 4. concessum, q̄ peregrinantes & hospites tempore Pascharis possunt confiteri, & communicare sicut habitantes proprium incolatus, de quo alibi latius. Hęc ille. Per Synodales autē Concilii Provincialis de Mexico. cap. 62. datur licentia per hæc verba. Concedemos que qualquiera Sacerdote yendo de camino, o pasando por algun lugar, pueda Baptizar los niños y confesar teniendo nuestra licencia para cyr Confessiones. Ex qua licentia patet q̄ si frater trāsit per aliquem populum Indorum, & non est ibi Parochus, q̄ poterit Baptizare paruulos, & Indorum filios, & Hispanorum sine licentia alia. Quia hanc licentiam concessere Episcopi de Mexico, Huaxyacac, Quauhtemalla, & omnes alii qui in illo Concilio interfuerunt. Dixi q̄ poterit Baptizare filios Hispanorum. quia licentia nullum excipit : & ratio quare concessa fuit, militat in filiis Hispanorum, scilicet ob periculum decedendi sine Baptismo, propter eorū

concrām

Aduertencias para

teneram ætatem, & a fortiori poterit Baptizare Frater ibi existens, quia licentia non datur, quia Frater transit per illa loca, sed propter paruulos, & ad obuiandum periculis tenelle ætatis.

- 43 ¶ Paulus 3. Romæ apud Sanctum Petrum Kalen. Iunii Pontificatus sui, año. 3. in Bulla quæ incipit. Altitudo diuini consilii. &c. Concessit, quod Sacerdotes Ministri Baptismi, etiam seculares in Nouo Orbe extra necessitatem extremam Baptizantes Indos, hæc quatuor seruent. Primum, Aqua sacris actionibus sanctificetur. Secundum. Vt Catechismus, & Exorcismus fiat singulis. Tertium. Quod Sal, Saliua, Candela, & Capellū detur duobus, vel tribus, pro omnibus tunc Baptizandis, siue sint vtriusq; vel vnius sexus. Quartū. Quod tunc Baptizandis omnibus Chrisma ponatur in vertice capitis, & Oleum Cathemenorum ponatur super cor viri adultipuerorum, ac puellarum, adultis vero mulieribus ponatur in illa parte quam ratio pudicitie demonstrabit. De quo verbo Indi. §. 9.
- 44 ¶ Circa hanc concessionem aduerte Primo, q̄ Olei vnctio inspectore est necessaria necessitate præcepti, quando non vrget necessitas.

cessitas. Vnde prorsus ignoro quæ fuerit causa obquam noster Emanuel, hæc quatuor referens. [Tom. 1. q. 31. ar. 5] Olei vñtionis in pectore nō meminērit. ¶ Secūdo est notandum, q̄ licet aliqui in dubium vocauerint, an Baptizando incolarum Noui Orbis filios Neophitorum, vtendo concessione hac Pauli. 3. sit necessarium apponere Oleum inter scapulas, eo q̄ Breue solum dicit in pectore, tamen certo est tenendum, apponendum esse Oleum inter scapulas Baptizati, vt docet Pater Magister a Veracrucē in Cōpen. verbo Baptizare, sub finem. Quia hæc est Ecclesiæ vniuersalis consuetudo, & vniuersaliter seruata, & dicit Pontifex, omnia seruanda exceptis illis expressis, & cum non excipiat scapulas, oportet quod ibi Oleum Sanctum apponatur. Et non obstat, q̄ ibi non fuerit facta mentio de scapulis, sed de pectore, quia de pectore fuit specialis mentio, vt imponeretur super cor viri ob honestatem fæminarum adularum. De quo vide ver. Indi. nu. 9. & seq. ¶ Tertio aduertat Parochus, siue Sacerdos Baptizans, quod nō vngat frontem Baptizati Chrismate, sed tantum summitatem, seu verticem capitis, frontem

Aduertencias para

frontem enim solus Episcopus vngit in Confirmatione. De consecra. dis. 5. Can. Nouissimè.

- 45 ¶ Sed est dubium. An Aqua, qua quis Baptizat, debeat esse sanctificata, nec ne? Ad hoc resp. S. Bonau. in. 4. d. 3. Et Angelus in ver. Baptis. 4. Et Sil. in verbo, Bap. 2. q. si occurrit necessitas, non peccat Sacerdos Baptizans aqua non sanctificata, si autem absq; necessitate Sacerdos Baptizet Aqua non sanctificata, peccat mortaliter. Si autem quaeratur, quæ sanctificatio sit ipsa quæ requiritur? Sil. vñ dicere, q. debet sanctificari per orationem Sacerdotis, & Chrisma nouum, hoc est, illius anni, dicit loquitur: Angelus tamē dicit, q. per orationem Sacerdotis sufficit, q. sanctificetur aqua, ad hoc, vt non peccet mortaliter sic Baptizans absq; necessitate. Idem dicit S. Bonau. Securius tamen est nō occurrente necessitate Baptizare cum aqua sanctificata per Sacerdotis orationem, & Chrisma nouum. Nec prætermittat aliquis infundere Chrisma in vas non ad id conueniens, sicut ipse vellet. Hac dixerim, eo q. auditur ab aliquibus prætermitti Chrismaris infusionē, propter huiusmodi irreuerentiā.

Timent

Timent enim ubi nullus est timor. Hæc quæ
diximus vera sunt, si Minister sit Sacerdos.
¶ Laico vero vel non Sacerdoti non licet
Baptizare cum aqua sanctificata, secundum
Ricar. in. 4. d. 5. ar. 6 q. 1. & Angelum in
ver. Baptis. 5. Si autem sic Baptizer, peccat
mortaliter, nisi in necessitate quando aliam
habere non potest, secundum Angelum. Hoc
autem intelligo si laicus habet ex officio Bap
tizare, sicuti est obstetrix, quæ tenetur scire
ritum Baptizandi, non autem verificatur de alijs,
quibus ex officio non incumbit Baptizare,
quare non tenentur scire huiusmodi ritum.
Posset tamen sibi paruulus offeri in neces
sitate graui constitutus, & ipse credens, **¶**
debeat Baptizare per aquam sanctificatam,
credo quod mereretur sic Baptizans præfer
tim si a nullo pro illo tunc possint infor
mari. Non est autem opus quoties Baptismus
conferendus est, toties aquam consecrare,
licet enim aquam semel consecratam, ali
quandiu conseruare, modo singulis, ut mini
mum, quindecim diebus, noua consecratur
aqua, ne vetus corrumpatur, serueturque
non in alio vase, sed intra ipsum fontem
Baptismalem.

Aduertencias para

46 ¶ Indorum Parochus in populis quos vocant in Visita designet aliquos Indos, & eos instruat, vt possint Baptizare tempore necessitatis, ne forte paruuli abortiu, vel Infirmi sine Sacramento Baptismi dilcedāt. Et illi sint acriores ingenio, & qui nunquā inebriantur, quos sepe requirat de modo quo Baptizant, & si defectum nullum inueniunt in Baptismo commississe, non curent eos denuo Baptizare. Faciant etiam, vt eliciant actum coram ipsis volendi semper facere q̄ facit Ecclesia quoties eos Baptizare contingeret, quia hac intentio sufficit, vt dicunt Doctores. Dato etiam, quod Indus sic instructus non verē Baptizasset, si paruulus ad annos postea deueniret discretionis, optime posset saluari, quia pro Baptizato se haberet, vt patet ca. Apostolicam de Presbytero non Baptiza. Si etiam decederet ante annos discretionis, non damnaretur secundum Alexandrum Halen. & Sanctum Thomam, vt piē creditur. Namq; si sic Baptizati deberent iterum Baptizari sub conditione sequeretur, q̄ Baptizati, ab obstetricibus, essent sub conditione Baptizandi, cum sint illiterate & facilius possunt errare in forma,
quam

quam isti Indi, quod tamē fieri non arbitror.
 Et tandem consulo omnibus Animarum cu-
 ram gerentibus, ut si sint in populo aliqui
 Indi callentes linguam Latinam, eis credāt
 tale officium, & faciant eos in scriptis ser-
 uare modum, quem debent inter Baptizan-
 dum habere. Atq; ita omnia adhabita dili-
 gentia ex parte vtriusq; si aliquis deffec-
 tus aliquando contingat, Summus Sacer-
 dos Christus Dominus, qui est caput Eccle-
 siæ supplebit. Admoneant etiam ipsos ne
 Baptizent nisi magna necessitas urgeat, ut
 docet Doctissimus Pater Frater Michael de
 Gornales in Commentarijs Magistri Nico-
 lai de Orbellis, lib. 4. dist. 6. q. 6. Modum au-
 tem instruendi huiusmodi Indos inuenies
 in Confessionario linguæ Mexicanæ, & vul-
 garis, fol. 63. & 64. quære ibi.

DE BAPTISMO ADULTI.

- 47 ¶ Quando Adultus petierit Baptismum,
 debet prius institui in fide, quæ est in Christo
 Iesu, competenti dierum spatio, ita ut suffi-
 cienter, iudicio prudentium, antequam Bap-
 tizetur, sit in fide instructus. Debet enim
 scire Symbolum fidei, quia sic præcipit Ec-
 clesia

Aduertencias para

clesia in cap. Baptizandos, de Consecra. dif.
 4. Et Sanct, Thomas. ita docet. 22. q. 2.
 ar. 8. & Thomistæ, ibidē dicunt, q̄ quilibet
 Christianus tenetur sub peccato mortali sci
 re articulos fidei, qui publicē sollempni
 zātur ab Ecclesia, vt est Incarnatio, Nauitas,
 Mors, Resurrectio, & Ascensio Domini. Et
 Caie. verbo Ignorantia. Et hoc idem requi
 ritur ad recipiendum quodcūq; Sacramen
 tum, quia est præceptum, q̄ fidelis sciat ista
 mysteria fidei. Vnde debet Parochus scire
 effectū huius Sacramēti Baptismi, vt doceat
 Baptizādos adultos de hoc, quia ad eius of
 ficiū pertinet Baptizare, & docere Bap
 tizandos de his, quæ sunt necessaria scitu, ad
 eius debitam receptionem. Ratio enim natu
 ralis dicit, q̄ Minister consecratus medi
 cus animarum sciat effectum medicinarū,
 quas infirmo applicat. Si tamen Adultus
 esset mortui proximus, habita tunc periculi
 ratione, instruat, & Baptizetur. Sic factū
 fuit die tertia Octobris in Vigilia Seraphici
 Patris nostri Francisci, anni præteriti. 1598.
 cum quodam Indo del Nueuo Mexico, ex
 oppido Sanctæ Claræ, qui cum præparan
 dis cibis ligna ex propinquo monte aspor
 taret,

taret, immensę magnitudinis vrsus in eum
irruit, & dentibus, ac vnguibus cępit dila-
cerare. Sed diuino adiutorio effectum fuit,
vt Indus non sine magno vite discrimine,
eum occideret: aquo amputatam manum se
cum detulit, eamq; ad Christianorum exer-
citum, non multum distantem transmissit,
obnixę petens vt aliquis ad illum propera-
ret Sacerdos, qui eum Sacri Fontis aqua ab-
lueret, in remissionę peccatorum. Neq; vllō
modo permittit [interim quod accedebat Sa-
cerdos] vt aliquod sibi remedium ad libe-
retur, aut vulnera mortifera [quibus erat di-
laceratus] ligarentur. Qui cum Sacerdotem
Baptizaturum videret, proprium tangens ca-
put, & oculos in cęlũ leuās, nil aliud dice-
bat quam, aqua Dios, aqua Dios, aqua Dios:
petens hoc signo Baptizari, & se in Deũ om-
nipotẽ q̃ fecit Cęlũ, & Terrā credere. Hunc
Baptizauit charissim9 Discipulus me9 Frā
Christophorus de Salazar nō mediocriter &
doctus probatę virtutis, & singularis sãcti-
tatis luuenis, & cui Deus optim9 nō multo
post ṽz. presẽti aũo. 1599. die. 3. april. insignę
suorũ laborũ coronã prestittit, vt pię credim9
Nost igit Frāciscus [sic enĩ appellatus fuit]

Aduertencijs para

statim vt Baptizatus fuit, animam exalauit Deo creatori suo, qui eum illuminauit, & a morte violenta eripuit vt caracthere Christiano insignitum, ad celestia regna vocaret: vt constet Deum optimum maximumq; velle omnes homines saluos fieri & ad agnitionem veritatis venire, idest ex omni gente & natione qua sub cælo est. Hunc casum mihi retulit obseruantissimus mihi condiscipulus meus Pater Frater Ildephonsus Martinez Commissarius Apostolicus del Nueuo Mexico, ac testis ocularis, & fide dignus.

- 48 ¶ Deinde aduertat Parochus [in Adultorum Baptismo] quæ sequuntur. Catechumenus instructus in rebus fidei, Baptizetur in Ecclesia, Patrinus ei assistat, & ipse Catechumenus debet respondere ad interrogata, si quidem ætatem habet. de Conf. d. 4. can. Cum pro paruulis. Admonendus est Catechumenus, vt dolorem habeat veteris vitæ, sed nulla ei iniungatur penitentia, in satisfactionem: quantumuis graua, & enormia peccata commiserit. de Conf. d. 4. can. Omnis qui iam, & Conc. Trid. Sess. 14. c. 1. Amentes & furiosi, qui cum aliquando compotes mētis essent, inciderunt in insaniam, non

non sunt Baptizandi, nisi vitæ periculum immineat. Cum autem imminet, si ætequam furere, aut insanire cœperint, suscipiendi Baptismum significationem dederunt, Baptizandi sunt: sin minus, ab administratione Baptismi abstinendum est. Idem sentiendum est de dormientibus. Ex Catechis. & de Baptis. c. Maiores. §. fin. Quod si fuerint perpetuo amentes, & rationis expertes Baptizandi sunt, in fide Ecclesie, non secus ac infantes. Suadeat Parochus, vt nomen alicuius Sancti semper imponatur Baptizato ex Catechismo: vt excellentis virtutis, & Sanctitatis imitatione, ad Christi pietatem animus eius excitef. Speretque sibi eum Patronum fore, ad omnes anime, & corporis molestias superandas.

50 ¶ Sed est dubium. Si in Insulis, & nouis conuersionibus, vbi paucitas est Sacerdotũ, Diaconi possint excõmissione Episcopi aut presbyteri sollemniter Baptizare? Iamenim contigit in Insulis Philipinis Clericum Diaconum Fratrem nostrum propter Sacerdotum penuriam prefectum fuisse Insulæ cui nomen Mindoro, & id sæpe contingere posse, non est dubium: qua propter merito pro

Advertencias para

ponitur dubium. Si talis possit sollempniter
Baptizare. Doctissimus Pater Magister Soto
lib. 4. sen. dist. 4. q. vnica, art. 1. áte solutione
primi argumenti, docet & quamuis iniure
non sit expressum illos sollempniter Bapti-
zare posse, ex commissione Episcopi, tamen
non tenuem, aut leuem ex eorum ordinatio-
ne summi coniecturam, plus quidpiam pre
Laicis habere. Forte enim in primitiua Ec-
clesia vbi raritas erat Sacerdotum, & mul-
titudine Baptizandorum: committebant Epis-
copi, aut etiam presbyteri Diaconibus, vt
sollempniter Baptizent: quod Laici non pos-
sunt. Iam vero in tanta Sacerdotum copia,
usus ille aboleuit. Quamuis forsam in In-
dialis, vbi rarissimi essent Sacerdotes: non
esset absurdum id ipsum fieri. Magister
Ludonicus Lopez, 2. p. sui Instru&torij con-
scientie cap. 62. fol. 113. col. 1. sine vlla du-
bitatione id ipsu asserit, dicens: quamuis in
regionibus Indiarum, vbi penuria esset Sa-
cerdotum non esset absurdum id Diaco-
nibus committere. Et Doctissimus Pater
Magister à Veracrucé in Expositione pri-
uilegij Leonis. 10. q. 1. concl. 5. id ipsum
docet, & ex eo confirmat, quod potest dari
Diacono

Diacono in necessitate, vt sollemniter ministraret Sacramentum Eucharistie, cum tamen ex officio conueniat Sacerdoti: poterit ergo, etiã concedi vt sollemniter Baptizet, quãdo esset necessitas, licet nõ extrema. Hec ille. Et infert. Ex istis sequit̃, q̃ in Nouo Orbe vbi Baptizãdorũ innumera, erat multitudo, & Sacerdotũ erat exiguus numerus. Si affuissent Diaconos, poterat eis cõmitti sollẽniter Baptizare, vt docet Soto: etiã si Ledesma in suo. 4. q. 8. art. 1. id neget fieri posse, sicut & Beatus Laurentium Baptizasse fertur per commissionem à superiore factam, ob vrgentem necessitatem. Episcopus Ioseph Angles in suis floribus. 4. Sē. q. 3. de Ministro Baptismi, ait. 1. conc. 2. dicit, q̃ Diaconibus conuenit sollẽniter Baptizare, vel in absentia presbyteri, necessitate imminẽte: vel ex eiusdẽ presbyteri commissione, vt definitur a Gelasio Papa, Canone, Diacones. 93. dist. vbi glosa id expresse docet. Ex q̃bus patet dubij resolutio. ¶ Et obiter aduertatur ex prædicto Magistro vbi supra, q̃ sicut ex officio nõ incũbit Diacono Baptizare, ita neq; incũbit prædicare seu Euangelizare, idest, exponere aut interpretari Euangelium: illud autem quod in

Aduertencias para

consecratione eius dicitur, & possit predicare, seu Euangelizare, intelligitur, idest, publice & sollemniter Euangelium pronuntiare: vel sic potest Euangelizare, idest, Catholicos docere fidei articulos, & alia quę necessaria sunt ad Christianismum. Verumtamen [auctore Caietano] si Diaconus sit egregia pręditus doctrina & auctoritate, poterit ex commissione, non solum ista communia docere, sed etiam sollemniter Euangelizare exponendo, & interpretando in predicatione Euangelium, vt Episcopus, & alij faciunt, sicut legitur Vincentio Illustrissimo Martyri a Sancto Valerio Episcopo, hoc munus fuisse commissum. Videatur Sanctus Thomas. 3. p. q. 67. art. 1. ad. pri.

50. ¶ Adhuc dubium est, Vtrum liceat per asperisionem plures simul Baptizare? Hoc dubium alijs verbis proponitur à Doctorebus. Si Sacerdos possit simul plures Baptizare dicendo: Ego Baptizo vos. Scotus in. 4. dist. 6. q. 2. art. 3. lit. F. dicit, & ille qui plures simul aspergens vel fundens, & simul professens formam in plurali, dicendo: Ego Baptizo vos in nomine Patris &c. Baptizat simul omnes, tamen peccat mortaliter quia non

non seruat formam impositam sibi ab Ecclesia, nisi forte tanta esset necessitas q̄ immineret mors omnium. Vt si quando singulos sigillatim Baptizaret, aliquis eorum foret mortuus, atequàm alios Baptizasset. Qui casus necessitatis excusaret Ministrū vr̄tē illa forma, Baptizo vos &c. à peccato mortali, quia non videtur, q̄ Ecclesia voluerit Ministrum arctare ita præcisse ad illam formam, Ego te Baptizo, &c. vt per hoc a licuī præcluderetur via salutis. Nunc autem in casu prædicto alicuī illorum præcluditur salus, si non posset aliquis sine peccato mortali vr̄i ista forma, Baptizo vos, nam si in quocunq; casu esset peccatum mortale, nullus deberet eos sic Baptizare, nullus enim debet salutem alterius procurare, peccando in se mortaliter. Ex quo patet nullo modo Baptizari debere per aspersionem, vltra prædictam aut consimilem vrgentissimam necessitatem.

51. ¶ Hic obiter aduertendum est q̄ falso ab aliquibus fuit impositum primis illis Catholicę fidei prædicatoribus, & Apostolis huius Noui Orbis cum Hisopo Baptizasse, vt testatur vnus ex illis duodecim sanctita

Aduertentias para

te insignis Frater Thoribius Motolinia, lib.
2. de Ritibus, & conuersione Indorum cap.
12. ubi refert quendam Ministrum doctum
& varia [vt sibi videbat] scientiarum su-
pellectile ornatum, tantum id fecisse, & ali-
um nullum. Modus autem quem Fratres
Minores primi portitores Euangelij in ad-
ministrando Baptismi Sacramento obser-
uarunt, is fuit. Primo enim docebant adul-
tos, & infide Catholica instruebant, iuxta Do-
minicum preceptum: Euntes docete omnes
gentes Baptizantes eos in nomine Patris,
& Filij, & Spiritus Sancti, docentes eos
seruare omnia quaecunq; mandauit vobis.
Deinde constitutis per ordinem Baptizan-
dis, in primo ordine erant pueri ex quibus
super duos, vel tres consuetę Ecclesiasticę
Cęremonię conficiebantur: nam Crucis sa-
lutiferę signo tam in fronte q̃; in corde mu-
niebantur & in sufflabantur: mox, sal, salina,
capillum, & candela duobus vel tribus pro
omnibus vtriusq; sexus Baptizandis appo-
nebatur, quibus suo ordine, & loco peractis
omnes sigillatim Baptizabant, non tamen
simul neq; Hisopo, super eos aquam as-
pergendo, Oleo vero sancto pectus, & scapu-
las &

las & Chrismate verticem omnium Baptizandorum tandiu inunxerunt quādiu eis fuit per Breue Leonis. 10. permiffum & concessum, quem Baptizandi modum postea Dominus Papius Papa. 3. approbavit, & Apostolica auctoritate confirmavit, vt patet infra verbo Indinum. 9. Quomodo enim fieri poterat in tanta Baptizandorum multitudine vt vnus Sacerdos saluam innumeris Baptizandis apponere posset. In ameno enim, & florido Quauhechule populi contigit, vt intra quinque tantum dierum spacium Frater Thoribius & eius socius Baptizarent quatuordecim millia hominum, & eo amplius, elonginquis locis, aduenientium ad petendum Baptismum, vt ipse refert capit. 16. Vbi etiam Baptizata fuerunt vltra centum millia Indorum. Et capit. 11. eiusdem libri, asserit ab anno. 1523. vsq; ad annum. 1540. fuisse a Fratribus Minoribus Baptizata sex decies centum millia Indorum, in Dei laudem & gloriam. Et longum esset ea omnia recensere que, vt vberes in vinea Domini fructus producerent sunt perpesti, vsq; ad sanguinis efusionem.

¶ Vltimo

Aduertencias para

52 ¶ Ultimo aduerte, q̃ Pius. 5. die. 4. Ianuarij, anni Domini. 1569. concessit Fratribus de Societate impartibus Indiarum, q̃ possint Baptizare extra Ecclesias, & sine consuetis Ceremonijs, cum Ministri iudicauerint id oportere ad maius Dei obsequium, propter paucitatem Ministrorum, & incommoditates, quæ se offerunt. Quod Gregorius. 13. postea extendit ad aliud decennium, vt patet ex Vinæ vocis oraculis Societati factis. Quam facultatē possunt Superiores communicare, ijs quibus expedire iudicabunt. Ex Compendio Indico Societatis, verbo, Baptismus, & partim refert Pater Emanuel Tom. 1. qq. q. 31. ar. 6. Pater Magister à Veracruce in Compen, verbo, Baptizare, in fine dicit hoc priuilegio etiam vti posse Ordines Mendicantes ob communicationem, quando eadem occurrat necessitas.

B E N E D I C E R E.

1 ¶ Leo decimus concessit Generalibus Prouincialibus, & Custodibus, nec non & Guardianis Fratrum Minorum de obseruatione protempore existentibus, vt omnia & singula eiusdem Ordinis de obseruatione Eccle-

Ecclesias, & cēmeteria, capitula & oratoria
vbicunque existentia, tam recepta quam re-
cipienda, ac paramenta & ornamenta, & alia
quęcunque ad diuinum cultum, & vsum Fra-
trum necessaria, in quibus Chrisma non in-
teruenit, pro eorundem Fratrum vſu tātum
solemni benedictione valeant benedicere.
Et voluit, quod hoc idem possint alij Fra-
tres eiusdem ordinis, qui ad hoc in Capitu-
lis Generalibus deputati fuerint. Ex Com-
priuileg. nu. 14. Hoc idem de nouo concessit
& confirmauit Fratribus Prędicatoribus
& Minoribus vt referunt Pater Noreña, &
Pater Magister à Veracruce ver. Benedicere.
¶ Circa hanc concessionem aduerte ex ea
manifeste probari Guardianos, & Priores
Conuentuales posse benedicere corporalia,
quia conceduntur specialia, scilicet Eccle-
sias & oratoria benedicere, & postea addit.
Ac omnia alia quęcunq; ad diuinū cultum
necessaria cum exceptione eorum in quibus
interuenit Chrisma. Et certum est in bene-
dictione Corporalium minime Chrisma in-
teruenire. Ita tenent prædicti Patres, &
Pater Emanuel. Tom. 1. qq. Regularium.
q. 19. art. 2.

¶ Frater

Aduertentias para

2 ¶ Frater Alphonsus de Cassarrubius Ca-
pucinus, & Collector priuilegiorum Ordinis Cistercij referunt Innocentium, 8. concessisse Prioribus Ordinis Sancti Hieronymi & Vicarijs in absentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuius cunq; Monasterij, posse benedicere corporalia, vestimenta, ceteraq; ornamenta Ecclesiastica ad cultum diuinum pertinentia, tam sui Monasterij, quam etiã vndecunq; sint. Ex hoc magno, & amplo priuilegio tria colligit Pater Emanuel vbi supra. Primo Guardianos, & Priores Conuentuales posse benedicere corporalia licet aliquando capitulum Generale Meclinsenfe determinauerit & præceperit, q̃ solum Prouinciales habeant benedicere corporalia: nam post dictum capitulum habemus supra dictas concessiones, quæ nobis per communicationem conceduntur. Et in lib. Cereimonialium nostræ religionis recepto & approbato in congregatione Generali Toletana fol. 313. aduertitur, q̃ Guardiani habent istam facultatem, & ea vti possunt. Secundo colligitur, q̃ Vicarij in absentia Guardianorum & Priorum possunt etiam benedicere corpo-

corporalia. Sed aduertendum, quod non quicumque Vicarij hanc habent potestatem in Ordine Prædicatorum, sed solum illi qui propter absentiam, & carentiam Prioris eliguntur seu instituuntur ad præsidendum, velut Priores, vt Vicarij de Azcaputzalco, Atlacuihuayan, & Teperlaoztoc &c. Similiter intelligendum est quo ad nos Fratres Minores de illis Vicarijs dumtaxat, qui apud nos vocantur Præsidentes, quia abest, vel deest Guardianus, vt sunt Præsidentes Conuentus Sancti Andree de Chiauhtla, Sancti Andree de Chollullan, & Sancti Ioannis de Tlaxcallan &c. Et hoc voluit dicere Innocentius 8. concedens præfatam auctoritatem Vicarijs. Ait enim eam concedere Vicariis in absentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuscunq; Monasterii. Nam non est credendum Summum Pontificem diuinam auctoritatem concedere cui cunq; Præsidenti in absentia Guardiani, cum sepe sepius contingat Hebdomadarij, & Chori Vicarium in absentia Guardianorum, & Vicariorum Conuentuum residere, secundum consuetudinem nostre

Reli-

Aduertencias para

Religionis quibus non videtur esse concessam eiusmodi benedicendi corporalia facultatem, sed illi solum qui propter absentiam, vel carentiam Prioris, vel Guardiani eliguntur, seu instituuntur, ad presidendum, & ad habendum principale regimen, prout in simili casu tenet Collector in Comp. verbo Vicarij. Tertio, quod colligitur est, quod non solum possunt benedicere supradicta, & corporalia pro suis Monasterijs, sed etiam pro omnibus vndecunq; sint. Et sic per participationem possunt, & alij participantes prout aduertit per Gracia Collector priuilegiolorum ordinis Diui Hieronymi, & dictus Alphonsus de Cassarrubius. Hoc autem magnum priuilegium est. In nostro enim ordine in cap. Meclinensi declaratur, quod Prouinciales, Custodes, & Guardiani, possint benedicere Ecclesiastica solum pro Fratribus, Monialibus, & Terriarijs, & nullo modo pro alijs extra Ordinem, ait enim, sic enim fuit concessum per Summum Pontificem prout habetur in lib. Monumenta Ordinum in. 1. impressione fol. 227. & in. 2. fol. 246. tractatu. 2. & per predictam concessionem, & alias subsequentens poterunt Guardiani

diani, & Præsidentes prædicti tam pro vsu proprio, quam alieno, Corporalia benedicere: Ex Fratre Emanuele vbi supra.

¶ Ex privilegio Adriani Sexti, possunt Prouinciales Indiarum ordinum Mendicantium, & Fratres eorum habentes auctoritatem Oninimodam dicti privilegij, benedicere omnia prædicta: etiam pro vsu alieno, si distent ab Episcopis, vel eorum Officialibus per duas dietas [causa iusta interueniente] pro bono Indorum, putà, quia deferenda sunt ornamenta apud Episcopum distantem viginti leucis.

¶ Et vltra hæc possunt Prouinciales extra duas dietas dictas, & intra, super dicta omnia facere, & benedicere pro vsu proprio, vel alieno, in casu necessitatis, Episcopis in Prouincia non existentibus. Immo benedicere Calices, & Sacramentum Confirmationis fidelibus ministrare. Hoc enim concessit Leo. 10. Fratribus Ioanni Glapioni, Franciscoq; de los Angeles, Ordinis minorum. anno. 1521. venientibus ad has Indias Occidentales, & ad alias sub ditione Regis Hispaniarum existentes, & ad alias eis propinquas. Et postea Adrianus. 6. anno. 1522. concessit

Aduertencias para

de nouo hoc priuilegium Prouincialibus. Et q̄ possint communicare suis Fratribus auctoritatem suam &c. Et aduerte, q̄ potestas quæ datur per hoc priuilegium Leonis 10. non habet tantas limitationes sicut priuilegium Adriani. 6. Priuilegium enim Leonis. 10. solum petit, q̄ Episcopi non sint in Prouincia, ad hoc vt supra dicta possint benedicere. Et sic Sedevacante dicitur, q̄n Episcopi non sunt in Prouincia. ¶ Et nota q̄ hæc supra dicta omnia possunt facere Fratres, & benedicere, si eis Prouinciales communicent, scilicet dicendo. Auctoritate Apostolica committo tibi Fratri. N. auctoritate Breuis Adriani. 6. scilicet Omnimodam super has, & has personas, sicut mihi conceditur: nec non communico tibi Breue Leonis 10. & alia priuilegia Fratribus Indiarum concessa, & concedenda. Ex Patre Ildephonso à Noruña, in suo Compendio verb. Benedicere: & etiam ex Patre Magistro à Veracruce quem refert Frater Emanuel, art. 3. citatę. q. Vbi etiam adducit pro partibus Vlttramontanis, & Cismontanis aliud priuilegium Innocentij. 8. expeditum anno Incarnationis Dominicę. 1489. ad petitionem 10. annis

annis Abbatis Cistercij, quo concessit ipsi
Abbati, & quatuor primis Coabbatibus ei-
us, tunc, & pro tempore existentibus, vt de
cetero perpetuis futuris temporibus præ-
dicta, & quæcūq; alia vestimenta, ac Orna-
menta Ecclesiastica, Corporalibus, Vasculis
quæ ad reponendam sacram Eucharistiam,
ac imaginibus quibuscūq; comprehensis
in locis, & Domibus dicti Ordinis, benedicere,
& Calices consecrare: tam de dicto Or-
dine, quam si ad eos aliunde nonnunquam
deferantur. Hac Innocentius.

¶ Summa Rotula refert Sixtum. 4. con-
cessisse simplicibus Sacerdotibus Ordinis
Minorum, vt benedicere possint omnia Ec-
clesiæ, vel Altaris ornamenta, vel vestes Sacer-
dotales, vt potè Amictum, Cingulum, Mani-
pulum, Stola, Albam & Casulam, exceptis Corpora-
ralijs: & hoc pro vtu proprio. Et cōsequēter
ait Siluester ver. Benedictio. nu. 4. qd idē pos-
sunt per cōmunicatiōē Sacerdotes Ordinis
Prædicatorum. Et Collector Cōpendiean-
dem refert concessiōē per Sixtū. 4. Fratri-
bus Minoribus Sacerdotibus factā. Et Gre-
gori. 9. concessi, qd Fratres Minores presby-
teri interris infidelium existentes possint
H h a vestes

Aduertencias para

vestes Sacerdotales, Altaris Palla, & Corporalia cum necesse eis fuerit, benedicere: vbi Catholicorum Episcoporum copia non habetur. ¶ Circa hanc concessionem quam etiam adducit Pater Emanuel, art. 1. q. citate, aduertunt [& bene] Doctissimi Patres Ildephonsus de Noreña, & Magister à Veracruce in suis Compēdijs, q̄ licet Capitulum Generale Meclinenſe restrinxerit hanc facultatem ad solos Guardianos, & ad alios Ordinis Superiores: ita q̄, qui non sunt Prelati non possint talia benedicere: nihilominus Fratres Prædicatores Sacerdotes non propterea prohibentur hæc benedicere: & consequenter Augustinienses, & Patres Societatis, quia dictum Capitulum Generale Fratrum Minorum non potest aliorum priuilegia restringere: quoniam illa quę nobis conceduntur, statim sua sunt, ac si illis specialiter concederentur, vt Patet verb. Communicatio priuilegiorum, in principio huius tractatus, & infra eo titulo. Ad eundem modum facultas Pauli. 3. concessa presbyteris Societatis Iesu absoluendi à reſeruatis, etiam ſedi Apostolicæ, exceptis casibus Bullæ Cene Domini: de quo supra verb. Absoluere

soluere fo. restringitur à Collectore Compendij Societatis, respectu excommunicatorum generaliter ab homine, à quibus Superiores tantum, & hi, qui ab eis specialem licentiam obtinuerint, poterunt absoluerè. Quæ Collectoris declaratio, est iuxta constitutiones Societatis Iesu, secundum quas, auctoritate Apostolica Præpositus Generalis potest restringere usum priuilegiorum ipsi Societati concessorum: minime vero nocet alijs Regularibus, quominus uti possint tali priuilegio, pro ut in eo continetur, ob rationem proximè adductam. Atq; ita Confessores Ordinum Mendicantium poterunt absoluerè excommunicatos generaliter ab homine, cum verba Pauli. 3. sint generalia, & generaliter concedant absolutionem quarumcunq; censurarum resultantium ex criminibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, præterquam in Bulla Cæne Domini, ut docet Pater Emmanuel. 1. Tom qq. Regul. q. 61. art. 5.

¶ Ex Compendio Indico Societatis. Possunt ij. qui mittuntur a Præposito Generali in partes, ac loca remotissima, Pallas, Corporalia, Calices, Altaria, Cameteria, [si Episcopus Catholicus, qui id faciat, ibi non

Aduertentias para

ad si in eis partibus benedicere. Concessit
hoc in perpetuum, Paulus. 3. anno Domini
1540. v. pater in literis Apostolicis pag. 41
Quod per Gregorium. 13. extensum est ad
omnes ibi existententes: vt patet ex verbo.
Gratiarum communicatio, & extensio. §. 2.
¶ Aduerte quod hæc Concessio est perpe-
tua, & ea gaudent etiam Fratres Mendican-
tes, vt dicit Pater Magister à Veracruz. Et
Collector Compendij Societatis dicit, Pro-
uinciales hac facultate vti poterunt, quo ad
Altaria, & Calices Societatis: quo ad Pal-
las vero Corporalia, & Cameteria eiusdem
Societatis vti poterunt reliqui Superiores
de Pronincialium licentia. Hęc tamen om-
nia, si sint externorum, non benedicantur, ni-
si instante aliqua graui necessitate, aut alia
causa magni momenti: Sed tu aduerte quid
quid limiter Collector. q. etiam pro exter-
nis & alienis vsibus, possunt Mendicantes
prædicta benedicere.

7 ¶ Pius. 5. Romæ die. 22. Augusti, an-
ni Domini. 1571. Pontificatus sui anno
6. ad instantiam Patris Ferdinandi de
Paz Ordinis Prædicatorum Procuratoris
Prouincię Sancti Iacobi in hac Noua His-
pania

pania misericorditer perpetuo concessit, & indulget, ut in his remotissimis partibus deuotio ad Beatam Virginem Mariam, & ad prefatum Ordinem haberetur, quod Priores & Vicarij ordinis Predicatorum possint benedicere Candelas, & qui eas accensas, seu earum aliquam in mortis articulo tenuerint, & corde [si voce non potuerint] se eidem gloriosæ Matri deuotè & piè commendauerint, si eos mori contigerit pariter plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem consequantur: prout & quemadmodum aliàs per felicis recordationis Adrianum 6. Conuentui Sancti Dominici de Victoria in Hispaniarum partibus concessum fuit. Habetur originale in Conuentu Sancti Dominici de Mexico. ¶ Circa hæc concessionem aduertit Pater Magister à Veracruce, quod ratione communicationis privilegiorum eo modo quo in Nouo Orbe, tam Priores, quam Vicarij Ordinis Predicatorum possunt benedicere huiusmodi Candelas ad consequendam hanc Indulgentiam, possunt etiam & similiter Guardiani apud Minores, & Priores apud Augustinenses.

¶ Idem Magister propria manu in fine

Aduertencias para

ver. Benedicere scripsit. Possunt & nuptias benedicere, & Sacramentum Matrimonij ministrare Religiosi in Nouo Orbe in populis signatis, vbi exercent officium Parochi, non solum Neophitis, sed antiquis Christianis ibidem habitantibus, y à Mestizos, Negros, y Mulatos, sine alia licentia Diœsani: & hoc per multa priuilegia [vt dictum est] antiqua quidem Nicolai, Innocentij, Sixti, Leonis, Adriani, Pauli, 3. & Pij. 5. Quia dicit vt hætenus consueuerunt &c. Et Gregorij. 13. qui omnia suorum confirmat, & omnem tollit restrictionem etiam per eum positam. Et hoc non est contra Concilium Tridentinũ, vt infra in propria quæstione probatum est. Hæc ille.

- 8 ¶ Leo. 10. concessit Fratribus Minoribus, vt quilibet Catholicus Episcopus possit consecrare Ecclesias eorum, & Altaria, Calices, & Ornamenta. & omnes alios actus Episcopales exercere, in locis & personis Fratrum prædictorum obseruantia, Diœsani loci, vel cuiusuis alterius licentia minime requisita. Ex Compendio, ver. Benedicere. nu. 15. Hoc priuilegium est reuocatum per Concilium Trid. Sess. 6. de Refor. cap. 5. vbi dicitur,

dicitur, q̄ nulli Episcopo liceat cuiusvis
 priuilegij prætextu Pontificalia in alterius
 Diœcesi exercere, nisi de Ordinarii loci ex-
 pressa licentia. Verum est tamen quod ubi
 Ordinarius requisitus ter, à dictis Fratribus
 cum debita reuerentia & instantia, recusarit
 supradicta benedicere, & consecrare, sine le-
 gitima causa, possunt Fratres dicto priuile-
 gio uti, prout in dicto Concilio Lateranen-
 si fuit ipsis ab eodem Leone 10. concessum,
 & habetur in eodem Supplemento. fol. 26.
 Conces. 69. Quod quidem non intelligo
 esse reuocatum per Concilium Triden. Licet
 enim in ipso Concilio Trid. dicatur, nul-
 lum Episcopum posse exercere Pontificalia
 in aliena Diœcesi, prætextu cuiuscunq; pri-
 uilegij, non tamen negat Concilium Epis-
 copos ea efficere posse, prætextu iuris com-
 munit. Ex iure autem. c. i. de Suplen. ne-
 gligen. Prælat, constat Alexandrum ter-
 tium statuisse, ut si Episcopus tertio cum hu-
 militate, & deuotione. [sicut conuenit] re-
 quisitus substitutos Abbates benedicere, re-
 nuerit, eisdem Abbatibus liceat proprios
 monachos benedicere, & alia quæ ad offici-
 um huiusmodi pertinent, exercere, donec

Aduertentias para

ipſi Epifcopi ſuam duritiem recogitant, & Abbates benedicere non recuſent Si autem Epifcopi Diſceſani ter requiſiti à Fratribus Mendicantibus, iuxta formam capituli. 1. de Supplenda negligē. Præſato noluerint gratis conſecrare eorum Eccleſias, & Altaria, & alia Pontificalia exercere: tunc poſſunt ab alio Epifcopo hæc fieri, etiam ipſis iniuſtis Diſceſanis.

- 10 ¶ Idem Leo. 10. conceſſit Generalibus Prouincialibus, & Cuſtodibus, nec non, & Guardianis Fratrum Minorum obſervantię, pro tēpore exiſtentibus, q̃ poſſint reconciliare Eccleſias, &c. quę quomodolibet ſanguinis, vel ſeminis effuſione pollutę fuerint: ſed hoc faciant cum aqua per prædictos Prælatos benediſta, præſertim in locis remotis, ubi Epifcopum aquam benedicentem per duas dietas adire non potuerint. Ex Compē. ubi ſupra nu. 14. ¶ Circa hanc conceſſionem aduerte primo, q̃ Eccleſiam pollui nil aliud eſt, quam interdici, & prohiberi in ea celebrari Miſſas, & alia Officia diuina. Secundo aduerte, q̃ qui ſcienter in Eccleſia polluta celebrat, peccat mortaliter, non tamen fit irregularis. cap. Is qui de ſententia Excōmun. lib.

lib.6. Tertio aduerte, q^d Ecclesia consecrata polluta, difficiliore modo reconciliabitur, videlicet per solum Episcopum loci proprium, vel per alium, de eius licentia, vt docet Nauarr, cap.27. nu.251. Silu. & Armila. Deinde reconciliari debet, & aspergi Aqua benedicta ab aliquo Episcopo, quę habeat cōmixtionem, & vim cinerum, cap. Preposuisti de Consecra. Eccl. & cum verbis quę exprimantur in Pontificali, vel Manuali Romano. At Papa Ecclesię consecratę reconciliationem simplici Sacerdoti committere potest. Sed cum Aqua per Episcopum benedicta, prout concessit Leo Fratribus Minoribus. Hoc idem concessit Iulius. 2. Minimis, pro vt habetur in Supplemento fol. 8. concessione. 30. vide ibi. Hoc intellige, dñ modo Episcopus intra duas dietas inueniatur, q^d si distauerit vltra duas dietas, potest Superior Monasterij sollempniter benedicere Ecclesiam propriam, Cemeteryum, & Oratoria, & reconciliare si polluta fuerint Aqua benedicta ab alio, quā ab Episcopo. Quarto aduerte, q^d dieta continet vnginti milliaria, seu septem Leucas. Capitul. Nonnulli de Rescriptis, & nos

Aduertencias para

& nos etiam supra diximus. Vide Fratrem
Emanuelen, q. citata, art. 4. 5. & 6. Et in p.
Sum. cap. 28.

BVLLA COENAE.

1 ¶ Bulla quę hac nostra ætate appellatur
Cenę Domini, est Bulla continens proces-
sum Papę, quo die Iouis sancta excommu-
nicat varium genus peccantium, dicta sic,
eo qđ illa dies appellatur Cenę Domini
propter Cœnam illam ter maximam Domini
nostri quam vltimā fecit Hierosolimis cum
Discipulis suis. Doctor Nauarrus in Ma-
nuali cap. 27. nu. 52. in quo capite exponit
Bullam Cœnæ Domini. De qua & Diuus An-
toninus 3. p. tit. 2. cap. 72. Et Doctor Marti-
nus de Viualdo in suo Candelabro aureo. p.
2. fol. 55. refert & exponit Bullam Cenę Do-
mini promulgatam à Sixto 5. anno Domini.
1586. & etiam 87.

2 ¶ Pius. 5. concessit presbyteris Societa-
tis, qđ non tenerentur habere, singulatim a
pud se transumptum Bullæ Cœnæ Domini,
sed satis esse, si habetur vnum publicē in sin-
gulis Collegiis, vel Domibus, vt ab omni-
bus

bus legi possit. In Viuæ vocis Oraculis Societatis. ¶ Circa hanc Concessionem aduerte, q̃ Pius. 5. anno Domini. 1568. quarto idus Aprilis, Pontificatus sui anno. 3. in processu Cœnæ Domini præcepit in virtute Sanctæ Obedientiæ ac sub pœna indignationis omnipotentis Dei, ac Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, vniuersis, & singulis Archiepiscopis, & Episcopis, cæterisq; locorum Ordinariis, nec non quibusuis aliis curam Animarum exercentibus, & aliis presbyteris sæcularibus, seu quorumuis Ordinum Regularibus, ad audiendam confessionem [quavis auctoritate] expositis, siue deputatis, ne de huiusmodi reservatione prætereendere valerent ignorantiam, vt transumptum harum literarum Apostolicarum penes se habere, easq; legere diligenter, & attente studerent. Ea propter concessit prædictis Iesuitis [& per consequens omnibus aliis Mendicantibus] vt vnum sufficeret transumptum pro singulis Domibus, Collegis. &c. Frater Emanuel in Additionibus ad Explicationem Cruciatæ. §. 5. nu. 61. dicit, videndum esse processum Bullæ Cœnæ Domini, nam ex eo facile patebit vtrum Confessarii teneantur
penes

Aduertencias para

penes se habere dictam Bullā: nam Gregorius. 13. hortatur, vt confessores predic-
tam Bullam habeant: Sixtus vero. 5. simpli-
citer dicit q̄ habeant: atq; ita non erit pec-
catum illam non habere, si in ea non est præ-
ceptum.

3 ¶ Est dubium, vtrum per clausulam
Bulle Sanctissime Trinitatis, quam ponit
Nauarro capit. 27. nu. 263. vel per Bullam
Societatis corrigie Sancti Augustini, con-
firmatam per Gregorium. 13. vel per Bullam
confraternitatis Sanctissimi Sacramenti,
vel quamlibet aliam, quibus habetur quod
Confessor possit absolvere semel in vita, ab
omnibus casibus etiam contentis in Bulla
Cenæ Domini, possit talis Confessor absol-
uere ab Hæresi, quæ est primus casus Bullæ
Cenæ Domini.

4 ¶ Aduerte Hæresim esse triplicem Prima
dicitur pure mentalis. Secunda Mixta, sci-
licet quando aliquod signum ostenditur ex-
terius. Tertia dicitur Hæresis completa [quæ
est assensus pertinax cum signo exterius ex-
pressiuo. Modo dico primo, q̄ ab Hæresi
completa, quæ est assensus pertinax cum sig-
no exterius expressiuo, poterat Olim absol-

vere Episcopus de iure communi, vt docet
 Simancas, de Catholicis institutionibus ca.
 3. Caietanus in Summa verbo, Excomunica
 tio cap. 1. Maxime quia Episcopus ex officio
 est Inquisitor Ordinarius contra Hereticos,
 vt probat Didacus Perez lege. 3. tit. 4. lib. 8.
 Ordinamē, pag. 85. in fine, & 86. y 99. & Doc
 tor Vivaldus in suo Candelabro aureo, pag.
 1. tit. de Absolutione Sacramentali. nu. 12. Cæ
 terum iam nunc id non potest Episcopus,
 nisi dū casus Hæresis esset occultus, per Con
 cilium, Triden. Sess. 24. cap. 6. in fine.

¶ Secundo dico, q̄ per Bullam vllam
 [etiam Cruciatam,] vel priuilegium aliud
 nunquam Papa concedit, nec censetur
 concedere casum Hæresis completę &
 exterioris: nisi clare id exprimat Ita Co
 uarr. in c. Alma, supra. nu. 15. Simancas. in
 Inchirid. c. 51. nu. 4. & in addit. de Catholic.
 Institution. c. 3. in principio. Felinus in cap.
 Postulasti. de Rescrip. D. Ioann. Rojas de He
 retic. 2. p. assert. 39. vbi dicit ita declara
 tum fuisse per motum proprium Pij. 5. anno
 1572. die 30. Iunij. idem repetit in trac
 tatu de Priuilegijs Inquisitorum. §. 416.
 Significant. Mandosius in praxi. titulo
 Absolu.

Aduertencias para

Absolutio ab Hēresi. fol. 58. & Didacus Perez. l. 3. tit. 4. lib. 8. Ordin. pagina. 85. innuit Caiet. Excommunicatio. c. primo, & tradit strictius illud ponderando. Nauar. c. 27. nu. 260. & ita respōsum fuit añō. 1576. à Greg. 13. Ityllum esse, & praxim Curiae Romanae, & suam intentionem, quod per Bullae, vel Iubilēi clausulam generalem, nunquā censeatur concessa Absolutio ab Hēresi. Et confirmatur primo, ex Concilio Trid. Sess. & cap. citatis, vbi postquam Episcopo concesserat omnes casus Papae, expressē postea concedit casum Hēresis Episcopo, & non Vicario, his verbis. Liceat Episcopis &c. & in quibuscunq; casibus oculis [etiam sedi Apostolicę reseruatis] delinquentes quoscunq; sibi subditos, in Diœcesi sua perse ipsos, aut Vicarium ad id specialiter depurandū, in foro conscientię gratis absoluere imposta penitētia salutari. Idem, & in Hēresis crimine, in eodem foro conscientię, eis tantum non eorū Vicariis sit permissum. Ecce qualiter sub generali concessione absolutio nis à casibus Sedi Apostolicę reseruatis, nō intelligitur, neq; cadit absolutio ab Hēresis crimine, propter peculiarem atrocitatem, &
imma

immanitatem delicti: nam si sub tali generalitate comprehenderetur, non erat cur Concilium Trid. illa adderet verba. [Idem & in Hæresis crimine] De quo Frater Emanuel in Explicatione Cruciatæ. §. 9. nu. 70. ante primam dubitationem, & 1. To. qq. Regul. q. 20. art. 9. & 1. p. Sum. cap. 128. ¶ Secundo confirmatur per Gregorium. 13. qui anno 1576. per suas patentes literas Motu proprio, & ex certa sciētia declaravit non fuisse suæ intentionis, neq; sui prædecessoris Pij. 5. per Bullam Cruciatę dedisse facultatem Confessoribus per eam electis, absolventi à crimine Hæresis, etiam si sit occultum: quia speciale crimen speciali indiget mandato: & iniungit Commissarijs Cruciatę, ut lingua vulgari id declarent. Vide doctissimi Magistri à Veracruce Compēdium Indicū, quod asseruatur in Archivo Sancti Augustini de Mexico, propria manu illustratum, verbo. Bulla Cœnæ.

- 6 ¶ Tertio dico, q̃ licet Simancas in In-
chiridione violatę Religionis, c. 51. dicat
Inquisitorem vnum absq; sociorum suorum
consensu, & licentia, non posse absolvere ab
Hæresi completa: nihilominus praxis est
l i in con-

Aduertentias para

In contrarium, vt tenet Simancas de Catho-
licis institutionibus, Cap. 3. Couar. in regula
Peccatorum. l. p. nu. 7. infine. Et in cap. Alma
l. p. §. 11. nu. 13. Villa Diego de Hæresi. q.
20. & Doctor Viualdus vbi supra. num. 16.
Hic etiam nota ex Magistro Ludouico Lo-
pez. p. 2. sui Instructorijs conscientiar. cap.
8. de Bulla. fo. § 25. Col. 2. q Inquisitores
etiam tam in foro interiori, quam exteriori
possunt absoluere à crimine Hæresis ex pri-
uilegio. Tamen nolunt huiusmodi crimen
audire, nisi cum testimonio tabellionis. Ve-
runtamen postquam pronunciarunt senten-
tiam reconciliandi aliquem Hæreticum, ab-
solvunt illum ab excommunicatione, vel Cō-
cedant facultatem absoluendi, cui libet con-
fessario. Neque hoc priuilegium est reuo-
catum per Bullam Cene, quæ solum reuo-
cat priuilegia concessa Hæreticis pœnitent-
ibus. At illud priuilegiū concessum Inqui-
sitoribus, non est priuilegium concessum ip-
sis Hæreticis in fauorem suum: sed indul-
tum est Ministris S. n. d. i. Officij in fauorem
fidei. Quo circa sine dubio non est illis
reuocata hæc facultas. Igitur licet omnis
Hæreticus si sit pertinax, & exteriori signo
se pro-

se prodens, si sit occultus pro absolutione opus habeat recurrere saltem ad Episcopū: si tamen sit iam publicus per infamiam, ad Papam, vel Inquisitores pro ea absolutione recurrere necesse habet. Ceterum in casu quo Hæreticus consulens Doctorem aliquem ad sequendum veritatem eū explicaret verbis suam infide dubitationem paratus corrigi, & veritati assentire non incurreret excommunicationem, ut cōmuniter docent Doctores, tam Theologi, quam Iurisperiti.

7 ¶ Quarto dico q̄ si Hæresis sit pure mentalis, scilicet non expressa signo, verbo, scriptura, vel opere, quod de se illam significet: nemini reservatur eius absolutio, quoniam hæc mentalis Hæresis non est punibilis ab Ecclesia, ac proinde non habet excommunicationem annexam, & ideo poterit, ab ea absolvere quilibet Confessarius expositus, & approbatus. Dñs. Caietanus. 2. 2. q̄ 11. art. 3. noster Castro. libr. 2. de iuxta Hære, punitione, capit. 13. & libr. 1. de Potest, legis pen. cap. final. Driedon. lib. 3. de Liber. Xpiana. Sigman- cas. cap. 24. de Catholicis institutionibus

Aduertencias para

Doctor Nauarro cap. 27. nu. 56. Couar. in regal. Peccatum. 2. p. nu. 7. Sāctus Antoninus, Ioannes Maior, Almain, Paludanus in 4. dist. 17. q. 2. & Pater Emanuel in Expositione Bullæ. §. 9. nu. 70. dubitatione. 1. & i. p. Sū. cap. 128. nu. 1. in lib. 1. qq. etiam vbi supra, Ioannes Gurierrez. qq. Canonic. cap. 13. nu. 28. & Vinaldus 1. p. tit. de Absolutione Sacramentali. nu. 10. & nu. 11. dicit, q̄ quando Hæresis est mere exterior, sed absq; consensu interno, & pertinacia: non incurritur excommunicatio, vt docet Silue. ver. Hæresis. q. 9. Tabiena. Directorium Inquisitorum, & Nauarro vbi supra, ac deniquè Magistri Salmanticenses contra Caietanum. 2. 2. q. 94. art. 1.

- 8 ¶ Quinto dico, q̄ Episcopi in foro conscientia, possunt absolvere à crimine Hæresis propter quam incurritur sententia excommunicationis: hoc est quando Hæresis exterius prodit signo aliquo exteriori talis Hæresis expressiuo & manifestatiuo, dummodo tale opus sit occultum, ita vt non possit in iudicium deferri. Paret ex præallegato Concilij Trid. loco, vbi id manifeste dicitur. Ita tenet Episcopus Angles in suis floribus.

ribus. q. de Confessione. art. 5. difficul. 6.
quem sequitur Doctissimus Gurierrez in.
qq. Canonic. cap. 13. nu. 26. & 27. Et Pater
Emanuel in Explicatione Bullæ. §. 9. nu.
70. & refert Quirogam Archiepiscopum
Toletanum generalemq; Inquisitorem facta
consultatione cum Episcopis in Concilio
Tolet. anni 1583. ita dixisse. Pro huius rei
intelligentia aduertendum est excommuni
Doctorum sententia, q̃ crimen tripliciter
dicitur occultum. Vno modo omnino occul-
tum, scilicet quod non est probabile suapte
natura, qualia sunt sola mentalia. Secundo
dicitur occultum per accidens, quod est pro-
babile suapte natura, quia exterius perpetra-
tum, sed probari non potest nisi per solam
confessionē delinquentis, quia nemine præ-
sente tale delictum vel facinus fuit com-
missum, pronunciatum vè exterius. Tertio
dicitur occultum quod probari quidē potest,
sed adeò paucis, quod nulla inde fama orta
est, nec est in iudicium deductum, quod Doc-
tores pene occultum, vel fere occultum ap-
pellant: de quo Nauar. in Manu. Lat. cap. 27
nu. 255. & Ioannes Gutierrez. qq. Canoni-
cis lib. 1. cap. 13. num. 27. & 28. Dicunt se-

Aduertencias para

cundo excommunicationem occultam per
accidens[que quamuis exterius pronuncia-
ta fuerit probari non potest, nisi per solam
delinquentis confessionem] habere excō-
municationem reſeruata[m], ab eaq; Episco-
pum absoluere poſſe, in foro conſcientie
tantum, hoc eſt q̄ ea absolutio non prodeſt
pro foro exteriori, vt dicit Couarr. cap. Al-
ma. §. 11. nu. 16. Henricus Tom. 1. lib. 6.
de Pēnitent Sacra. lib. 3. cap. 14. num. 7. &
noſter Emanuel in Sum. 1. p. cap. 128. nu. 4.
atq; ita quodocunq; fuerit deduſta in iu-
dicium eiꝰſmodi Hēreſis nihil proderit ab-
ſolutum fuiſſe ab ea, quo minus puniatur, &
iterum ab Inquiſitoribus publice abſoluatur.
Sed dubium eſt an ab alio crimine Hē-
reſis fere occulto quod vni vel paucis tes-
tibus notum eſt, poſſit Episcopus vigore dic-
ti decreti abſoluere. Doſtor Vinaldus in ſuo
Candelabro aureo, Tit. de Abſolutione nu.
14. Conc. 2. dicit, q̄ ſi Hēreſis eſſet aliquibus
notoria, & tamen Episcopo non dicitur,
niſi in foro pēnitentie, q̄ poſſet abſoluere
eos qui impediti ſunt, vt non recurrant ad
Papam ratione morbi, ſenij, pueritie &c.
Et refert Nauarro cap. 27. nu. 89. & Co-
uarr.

uarr. id innuentem in cap. Alma mater. l.p.
 §. 11. nu. 15. prope finem. Quia licet
 caput. Eos qui de Sent. excommuni. in 6.
 tantum exprimat concedi Episcopo casum
 etiam publicum percipientis Clericum,
 quando est impedimentum, ita quod talis
 non possit iudicio probi viri recurrere ad
 Papam: ratio tamen illius textus militat
 in omni casu Summo Pontifici reservato.
 Nihilominus concludi rem esse dubiam,
 atque ita Cordubam in Sūm.q. 18. negare
 sic impeditum posse absolui ab Episcopo, nī
 si in periculo mortis. Idem tenet Innocen-
 tius, Ancarr. Cardinal. Abbas, & alij quos
 citat Magister Canonistarum Nauarro vbi
 supra, Siluest. Absolutio. 4. q. 4. & Ab-
 solutio. 1. nu. 8. Et eruditissimus Doctor
 Ioannes Gutierrez, loco citato. num. 27.
 cum Concilium loquatur in occultis, &
 in foro conscientiae dumtaxat. Qui cap.
 1. num. 58. & 59. docet excommunicatum
 absolendum esse in mortis articulo à quo-
 libet Sacerdote, iuxta id quod diffinitur in
 Concilio Tridentino Sessi. 14. cap. 7. in hæc
 verba. Veruntamen pie admodum, ne hac ipsa
 occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia

Aduertencias para

Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit re-
seruatio in articulo mortis, atque ideo om-
nes Sacerdotes, quoslibet penitentes à qui-
busuis peccatis & censuris. absolvere pos-
sint. Quod adeo verum esse dicit, vt etiam
Hæreticus moriens, si Episcopus, & Inqui-
sitores desint, absolui possint à quolibet Sa-
cerdote, vt in Concilio Arausicano cap. 2.
probat, & in cap. His qui tempore cum se-
quen. 26. quæst. 6 & præterea in dict. decreto
Concilij Trident. vt interminis, ex his ad-
uertit D. Siman. de institu. Catholic. tit. 3.
num. 3.

- 9 ¶ Dico sexto, q̄ sicut Bulla Cœne Domi-
ni non derogat facultati quam habent In-
quisitores iure communi quo minus possint
in foro interiori & exteriori absolvere à cri-
mine Hæresis. cap. Vt officium de Hæreticis
lib. 6. ita nec facultati quam Episcopus ha-
bet iure communi absoluendi à crimine Hæ-
resis modo supra dicto: ita tenet Nauarrus
lib. 5. Consil. tit. de Sent. excommuni Con.
5. Et in æditioni Manualis anni. 1584. cap.
27. nu. 260. & 265. Hoc idem tenent Ioan-
nes Gutierres lib. 1. Canoniarum. qq. cap.
13. nu. 29. & Doctor Henricus Tom. 1. lib. 3.
de Pæ-

de Penitentia, cap. 14. nu. 7. lit. M. pag. 439.
 & cap. 16. nu. 1. pag. 444. & Frater Emanuel
 in Explicatione Cruciate. §. 9. nu. 70. & 1. p.
 Sum. cap. 128. nu. 3. & nouissimè, Tom. 1. qq.
 regul. q. 20. art. 10. Qui omnes Doctores
 affirmât, q̃ Episcopi modo in foro conscien-
 tię possunt absolvere ab Heresi occulta, &
 Candelabrum aur. 1. p. tit. de Absolutione
 nu. 13. & Enriquez vbi supra dicunt mul-
 tos Iuris peritos Salmanticenses consultos,
 videlicet Doctorem Moyam, & Doctorem
 Solis, alterum Iuris Pontificij, alterum Iuris
 Ciuilis moderatores primarios, ita respon-
 disse, & Theologos videlicet Peñam, Me-
 dinam, & Gallum de familia Prędicatorum
 hanc tenuisse, & docuisse sententiam, & Doc-
 tissimum etiam Sanctium Episcopum Se-
 gorbiensem, & Dominum Guerrerum Archi-
 episcopum Granatensem, & Dominum Blá-
 cum Archiepiscopum Compostellanum,
 huius etiam fuisse opinionis affirmât. Qui
 Reuerendissimi Pręsules magnam habent in
 hoc auctoritatem, tum propter eorum singu-
 larem doctrinam, & Sanctitatem, tum quia
 vt Patres Ecclesię interfuerunt Concilio
 Trident. Refert etiam Henricus, q̃ illustris-

Aduertencias para

ſumus Cardinalis Garrafa nomine congregationis Cardinalium, ita reſcripſit ad Dominum Chriſtophorum Vela Archiepiſcopum Burgenſem. Quia lex generalis etiam poſterior non tollit ius ſpeciale, vt dictum eſt: & quia Bulla Cœnæ ſolum aufert priuilegia, ſed Episcopuſ non ex priuilegio ſed ex poteſtate iuris communiſ etiam antiqui, id habet ſublata reſeruatione: ſed ea abſolutio non prodeſt pro foro exteriori, vt dictum eſt. Et vltimo confirmatur ex Bulla Cœnæ quam promulgauit Sixtuſ. 5. vbi dicit. Niſi ij caſuſ in illiſ litteriſ expreſſè comprehendantur. &c. Conciliuſ enim Trident. reſtituit Episcopis ſublataſ Olim iuriſdictionem, quam habebant iure communi aut diuino, ſed ſub ordinatam, & reſtringibilem à Papa, quare hæc poteſtaſ & iuriſdictione non abrogatur per proceſſum Cœnæ Domini. Vnde ſi reuſ in caſum Cœnæ occultum incidideſt, & cum longe diſtet egrotuſ, aut Moniaſtiſ incluſa non poſſit Episcopuſ adire: poſſet Episcopuſ cauſa & qualitate perſonæ cognita abſentem ſoluere ab excommunicatione, ſeu reſeruatione: aut pleniorẽ cauſæ cognitionem com-

committere prudenti Vicario specialiter delegato : quia in his Episcopus habet ordinariam jurisdictionem speciali iure, post indultum Concilij Tridentini, sicut & habebat Olim ante quam Papa sibi reservaret. Neque obstat Concilium Tridentinum, Sessione 24. capit. 6. de Reformatione, ubi dicitur in foro conscientie tantum licere Episcopis delinquentes quoscunq; sibi subditos in sua Diocesi absolvere ab Heresis crimine, hoc autem eorum Vicarijs non esse permillum dicitur enim. Non eorum Vicarijs sit permillum. Nam respondeo cum Doctissimo Corduba in Summa de Casibus conscientie. q. 8. q̄ in Concil. Trid. non diffinitur, quod Episcopi non possunt committere alicui specialiter talem facultatem, sed quod eorum Vicarijs non licet absolvere à prædicta censure & culpa. Quod docet esse intelligendum virtute generalis commissionis, quæ dari solet Vicarijs Episcoporum ad absoluendum à quibuscunq; casibus sibi reservatis. Et sic tenet quod Episcopi possunt committere suam auctoritatem alicui Commissario particulari ad effectum prædictæ absolutionis.

Et

Aduertencias para

Et ratio huius est, quia Commissarius ex priuilegio perpetuo, potest alteri suas vices committere, prout cum communi tenet Sil. ver. Absolutio. 4. q. 6. dub. 2. & ver. Commissar. Cū ergo Episcopi sint ad hunc effectū ex priuilegio iuris in Concilio concessio, Commissarij, & non prohibeantur in eodem Concilio suam committere auctoritatem in prædicto casu, sequitur, quod id possunt. Et hanc opinionem tenet Angles, Olim Episcopus Bosensis in. 4. q. de Conf. ar. 5. difficul. 6. Et Pater Emanuel hoc idē tenet in Explicatione Cruciatæ. §. 9. nu. 79. l. p. Sum. cap. 128. nu. 5. id ipsum affirmat contra Ioannem Gutierrez contrarium opinantem, & Tom. 1. qq. regu. q. 20. art. 11. vbi dicit, q̄ licet nō possit creari aliquis Vicarius de nouo cum speciali auctoritate ad absoluendum omnes generaliter ab Hæresi occulta, at non negare Concilium, Episcopū posse creare Commissarium ad aliquē casum particulare concurrentibus causis ad id vrgentibus, verbi gratia, ad absoluendum Monialē, quē propter votum, aut præceptum clausuræ, ad præsentiam Episcopi minimè ire potest, neque Episcopus ad eam recurrere commode potest, vt

test, vt eam absoluat, quo casu, si ipsa necessario per Episcopū esset absoluenda in maximis angustijs. constitueretur, & eius anima inprobabili periculo collocaretur. Quam sententiam aliquibus rationibus Theologicis, & Iuridicis sufficienter probat & confirmat. Et idem tenet Doctor Enriquez vbi supra. Videatur omnino Frater Emanuel in Summa, loco allegato, per totum caput.

¶ Et idem in Explicatione Cruciatæ. §. 9. nu. 69. docet per processum Bullæ Cene Domini, non reuocari facultatē Confessoribus concessam absoluendi pœnitentes habentes Bullam Cruciatæ, ab omnibus casibus & cœsuris reservatis Summo Pontifici, excepta Hæresi. Vide ibi. Et in additionibus ad Explicationem Cruciatæ. §. 9. nu. 65. sub finem.

- 10 ¶ Idem nobilis auctor prædicto. §. 9. nu. 68. Docet Prælatos Ordinum Mendicantium non posse absolvere suos subditos à casibus Cene Domini. Sed Tom. 1. qq. regul. q. 20. art. 9. contrarium docet ex sententia Prestantissimi Doctoris Morgoviejo, Cathedralitici primarij Sacrorum Canonum in Vniuersitate Conimbricensi, & Canonici Docto-

Aduertentias Para

Doſtoralis Cathedralis Salmanticensis in-
clita Salmantica Academia publice Sa-
cros Canones interpretantis : & hoc idem
refert in additionibus ad Cruciatam. §. 9.
nu. 62. videatur ibi.

11 ¶ Conceſſit Pins. 5. quarta die Ianuarij
anni Domini. 1569. ad decennium, ne Chri-
ſtiani in India incurrerent in excommunica-
tionem Bullæ Cœna Domini, propter com-
mercium cum Infidelibus tam de alijs mer-
cibus, quam de armis : quando non eſſet in
præiudiciũ Christianitatis, vt ſi hoſtem
non notabiliter armarent. Quam conceſ-
ſionem extendit Gregorius. 13. ad aliud de-
cennium hac declaratione, vt ij, qui, mer-
catorum more, expoſita habent huiusmodi
prohibita, vt illa Infidelibus vendant, præ-
ſatam excommunicationem incurrant,
etiã ſi eos, quibus illa vendunt, non ar-
ment notabiliter : non tamen illam in-
currant, qui priuatim, & ſine probabili
periculo aliquid parui momenti venderent,
vt pugionem, aut gladiũ. Sunt hæc in viũ
vocis oraculis. pag. 59. & 86.

12 ¶ Poſſunt noſtri interris Infidelium,
Hæc.

Hæreticorum, & Schismaticorum, vel ubi magnus est talium numerus, quando necessitas urget, & periculum esset maioris scandali, conuersari cum huiusmodi hominibus, & Missas celebrare, etiam si illi præsentés adsint in Ecclesia, dummodo prohiberi nequeant sine maiori scandalo. Pius. 5. in Viuæ vocis oraculis. pag. 32. Hac facultate vti possunt omnes nostri, vnusquisq; in suo gradu, & officio. Hæc duo vltima sunt extracta ex Compendio Indico Societatis.

BVLLA CRVCIATÆ.

¶ Dubium est, si Religiosi possunt absolui à casibus reservatis virtute Bullæ Cruciatæ? Pater Emanuel Rodericus in Explicatione Cruciatæ §. 9. numer 23. & sequentibus, docet Fratres Medicantes posse virtute Cruciatæ absolui à casibus suis Superioribus reservatis, atq; ita illos [qui sic absoluntur non debere inquietari aut perturbari] sed relinquendos in sua opinione, qua putarunt potuisse absolui. Idem docet Tom. 1. qq. regul. q. 21. art. 10.

¶ Doc-

Aduertencias para

¶ Doctor Enriquez Tom.1.lib.3. de Peni-
tencia.cap. 16.nu. 7.dicit in glosa, q̄ praxis
ostendit videntibus & tacentibus Prælati
omnes fere ex Ordinibus Mendicantibus
renunciassse strictis priuilegijs, quæ prohi-
bebant Fratres virtute Cruciatę absolui à
casibus reſeruatis : modo autem gaudere
virtute Cruciatę, atq; ita posse absolui: Fra-
tres vero Societatis ex peculiari Bulla Gre-
gorij.13. Societati concessa non posse virtu-
te Cruciatę gaudere, quo ad absolutionem
à casibus reſeruatis, quia paucos habet alum-
nos & feruet zelo perfectionis. ¶ Magister
Ludouicus Lopez.p. 2.sui Instruſtorij con-
scientię.cap.8. de Bulla.fol.822.& 823.do-
cet in Prætorio Cruciatę ita practicari, scili-
cet, quod virtute Cruciatę Religiosi etiam
Mendicantes possint sibi confessorum elige-
re, & per sic electum à reſeruatis casibus, &
censuris absolui. Secundo dicit, q̄ interim
dum per suos Prælatos Religiosis etiam Mé-
dicantibus non intimatur aliqua reuocatio,
aut declaratio Papalis, aut auctoritate Papali
expedita in contra, non debent inquietari
prædicti Religiosi sumentes Bullam, neque
impediri à facultate sibi concessa in Bulla
eligendi

eligendi Confessorem, &c. Probat autem suam sententiā, primo auctoritate Magistri Soto in 4. dist. 18. q. 4. art. 3. in solutione ad prim. argum. ubi sic ait, q̄ licet frequentia horum priuilegiolorum aliquid detrimenti Religioni [vt Prælati aiunt] solita sit afferre [nam videtur, q̄ libera facultas infcio Prælato, confitendi alteri, non nihil incommodi regimini soleat inferre] nihilominus postquam Papæ placet, parendum est: vel aliter si hoc iactura Religionis est, per eius auctoritatem huic iacturæ providendum est. Secundo probat, quoniam postquam multi viri docti huic parti affirmatiue suffragantur, non est sic condemnanda & improbanda. Tertio probatur, quoniam satis aperte Bulla Cruciatæ exprimit se concedere omnibus Religiosis, etiam ordinum Mendicantium eos hoc nomine nominando, quod si illam sumpserint contribuētes pro ea prædictam infra scriptam in Bulla eleemosynam possint sibi eligere Confessorem, qui etiam à censibus & censuris reservatis possit eos ab solvere, prout ibi disponitur. Nam postquam ipsa met Bulla expresserat sic informa, scilicet, quod Capitula Ecclesiarum, & Monas-

Aduerſenſias para

teriorum Religioſorū, & Religioſarū, etiam ſi ſint ex Mendicantibus, ſi iuxta ordinē ibi prædictum miſerint militem contra infideles, conſequantur Indulgentiam &. Ecce quomodo nominatim hic exprimit Religioſos ſuo nomine, etiam Mendicantium. Et ſubdit infra, quod concedit ſua Sanctitas omnibus ſupra dictis, etiam ſi non ipſi perrexerint ad bellum, vt ſi contri buerint infra ſcriptam eleemoſynā, vt purius poſſint fundere præces & orationes ad Deum pro victoria ſupra dicta, & vnione Principū Chriſtianorum, quod poſſint eligere Confeſſorē, &. Si ergo, ait tenor Bulle, ſe hoc concedere omnibus ſupra dictis, inter quos etiam nominatim expreſſerat Religioſos, quomodo conſequens fit, vt Religioſis per hanc Bullam licentia eligendi Confeſſorem, non concedatur?

¶ Doctiſſimus Pater Frater Ildephoſus de Noreña Ordinis Prædicatorū in ſuo Compendio, verbo, Cruciata, dicit: ꝓ Fratres Mendicantes non poſſunt accipere Bullam Cruciatæ, nec illa vri[poſtquam acceperint] ſine licentia ſuorum Prælatorum, vt dicitur in Compen. Abſolutio ordinaria quo ad Fratres

tres. An. 12. & sequentibus, & verbo Crucia-
ta. Si vero de licentia legitimi Prælati Fra-
tres Bullam acceperint, secus dicendum est.
Quibus verbis addit Pater à Veracrucce, si
datur licentia quo ad reservata. Et addit:
Modo per Gregorium. 13. Datum est Fratri-
bus Societatis ut nullus à cassibus reserva-
tis per Bullam possit absolui sine licentia
sui Prælati, & deseruit Mendicantibus per
communicationem, & hoc non intelligas
odiosum sed fauorabile, quia ad bonum Re-
ligionis in communi est, & hanc questionē
proponit auctor Compendij in verbo Cru-
ciata, & concludit non esse securum in con-
scientia Religioso, uti Bulla pro reservatis;
& adducit Pontificum declarationes. Quæ
notent Fratres, profecuritate, & serenitate
conscienciarum suarum.

CANONICA PORTIO.

i ¶ Bonifacius. 8. in Extranagante Super-
cathedram, de Sepulturis. §. Verum ne Pa-
rochiales Ecclesiæ, & Clemens. 5. in Con-
cilio Vienenfi, Clementina. Dudum de Se-
pulturis, eodem. §. Verum ne, statuerunt
K K i vt

Aduertencias para

vt Fratres Ordinum Prædicatorum, & Minorum, de obuentionibus omnibus tam funeralibus, quàm in quibuscunque, & quomodo cunque relictis, ad quoscunque de terminatos vltus, necnon de datis, vel qualitercunque donatis, in morte seu mortis articulo, in infirmitate donantis, vel dantis, de qua decesserint quomodocunque directe vel indirecte Fratribus ipsis vel alijs pro eisdem: quartam partem Parochialibus Sacerdotibus, & Ecclesiarum Rectoribus, seu Curatis largiri integre teneantur. Postea vero Fratres Prædicatorum & Minores, & omnes alij Mendicantes, & ex non Mendicantibus etiam habuere quàm plurima priuilegia Apostolica ad illam non soluendam, vt patet in Compendio verb. Canonica portio. Et Frater Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 39. art. 2. egregiam refert Nicolai. 5. concessionem Fratribus Carmelitis factam, q̃ non solum non teneantur Fratres soluere quartam, vel Canonicam portionem, de omnibus in alijs concessionibus contentis, sed neq; etiam de faneralibus, oblationibus, neq; de his, quæ eis absolute quomodocunque legantur, vel largiuntur, non obstante Clementina Dudum de Sepultu-

pulturis, & alijs quibuscunq; in contrarium
facientibus, & cum decreto irritante, quod
ponitur in fine Bullæ. Quod Privilegium
Alexander. 6. confirmavit, & alij Pontifices
de nouo aliquibus Ordinibus concessere.
Deinde in Conc. Trid. Sess. 25. c. 13. alterata
fuerunt hæc privilegia, vt ibi videbis. Et
Pius. 5. anno Domini millesimo quingen-
tesimo sexagesimo octauo, prout refert Gu-
tierrez, de Iuramento, confirma. 2. p. c. 4. nu.
3. motu proprio declarauit Concilium loqui
tantum de Monasterijs ante annos quadra-
ginta fundatis, quæ ipsam quartam soluere
consueuerunt. Et sic licet fundata fuissent
Monasteria ab annis quadraginta, si non sol-
uebant quartam, modo non tenentur soluere.
Et etiam concedit, q̃ Monasteria, quæ fue-
runt à quadraginta annis citra fundata, non
soluant dictam quartam : cuiusmodi fere
sunt omnia Monasteria huius Noui Orbis,
vt dicunt Pater Noreña, & Pater Magister
à Veracrucce, quos sequitur Pater Emanuel
vbi supra. Et tandem ad omnem tollendam
ambiguitatem refert Pater Emanuel decla-
rationē Illustrissimorum Cardinalium affir-
mantem Concilium Trid. non reuocare de

Aduertências para

clarationem infauorem Regularium à Pio, 5
factam, quę est huiusmodi. Congregatio
Concilij censuit non comprehendī Mo-
nasteria edificata à quadraginta annis
citra, aut quę indies edificantur, vel infutu-
rum edificabuntur: pręsupposito quod hu-
iusmodi Monasteria sint eius Religionis,
cui à Sede Apostolica indultum sit, vi quar-
tā funeralē non debeant soluere Episcopo.
Garrafa. Et refert Pfr. Noreña in suo Cōpen-
dio qd cum controuersia fuisset inter Fra-
tres Prędicatores & Episcopum de Quati
mala, data fuit sententia executorialis per
Reuerendissimum Archiepiscopum Mexi-
canum in fauorem Fratrum, vi non solue-
rent dictam quartam. Et ratio, quę mouere
potuit Pium. 5. & hos Illustrissimos Patres
ad declarandum, quod Monasteria, quę fue-
runt à quadraginta annis citra, idest [de
quarenta años aca] fundata, non soluerent
dictam quartam, sine soluerint illā, sine non,
fuit, quia non pręscribitur consuetudine cō-
tra Ecclesiam, nisi per annos quadraginta,
etiam contra Ecclesiam Parochialem, vt ten-
net Panormitanus in cap. si. de Consuetudi-
num. 11. communiter receptus. Et Mona-
steria

steria fundata ante quadraginta annos, quæ soluebant quartam, tenentur modo solvere, quia non eximuntur à Concilio, nisi non haberent consuetudinem soluendi: tunc enim iam est præscriptum. Nec volunt. tollere Pius. 5. & Illustrissimi Cardinales ius præscriptum, sicut etiam facit Concilium Tridentinum. Dicit etiam Pius. 5. q̄ non teneantur solvere tunc de omnibus relictis, Fratribus: sed tantum de his quæ cum corpore defuncti contigerit deferri: non autem de Missis vel aliàs quomodo libet fuerint donata. De quo maxima solet esse inter Clericos & Fratres concertatio, ut dicitur indicta Clementi. Dudum. de. Sepulturis.

2 ¶ Est etiam notandum esse corruptellam & tyrannidem deferre iura duplicia à Curatis quando deferunt corpus defuncti, in Monasteria Religiosorū: quia est contra iura concedentia liberam sepulturam apud Fratres. Puniunt enim Curati sepelire se mandantes apud Religiosos, ut dicit Pater Noreña.

3 ¶ Sed queres, in quam penam incurrant prælati, vel Curati cogentes Fratres, vel

Aduertencias para

testamentarios, vel hæredes defuncti ad sol-
uendam quartam. Respondeo dicendo, quòd
in lib. Monum. ord. i. impref. fol. 61. & in. 2
fol. 145. concess. 356. Hæ qd Sixtus. 4. anno Dñi
millesimo quadringentesimo, septuagesimo,
quarto, tulit pœnam interdicti ingressus
Ecclesiæ in locorum Ordinarios, & in alios
sententiã excommunicationis ipso facto
si directe, aut indirecte ad solutionem quar-
te alicuius Parochialis, vel Canonice, vel
alterius portionis, seu oneris, dum apud Fra-
tres fideles tumultantur: cogunt quoquomo-
do Fratres, vel testamentarios, vel defuncti
hæredes. Vide in Marimagno Predicatorũ
fol. 242. Concess. 587. Et per hoc responde-
rur ad Glosam. Clement. Dudum de Sepult.
& ad S. Antoninum. 3. p. Tit. 10. cap. 5.
nu. 15. dicentes, posse Curatos compellere
supradictos ad soluendam quartam funera-
lem, nam loquuntur secundum ius commu-
ne. Ex quibus pater quòd sunt omnes præ-
dicti Fratres exẽpti à prædictorum solutio-
ne. Ex Patre Noreña, & ex Patre à Veracru-
ce, vbi supra, quibus & applaudit Frater E-
manuel. q. citat. art. 9. Vbi dicit in Concilio
Trid. nil aliud inueniri quàm qd quarta sol-
uatur

uatur vbi est consuetudo, sed non dici vt Religiosi ad id ab Ordinarijs compellantur. Et sic contra eos per excommunicationem & alias censuras Ecclesiasticas minime procedere posse, cum excommunicare sit iurisdictionis actus.

CAPITVLA PROVINCIALIA.

¶ Ioannes Cardinalis Legatus à latere in Regnis Hispaniarum auctoritate Apostolica concessit, & indulgit Capitulis, & congregationibus Fratrum Minorum, Sancti Dominici, ac Sancti Augustini Provinciae, Nouae Hispaniae in Indijs Maris Occani, vt quoscunque dictos Ordines intrantes, & profitentes à quibusvis excommunicationis, & alijs Ecclesiasticis sententijs, censuris, & penis: quas eo qd bellis in ipsis Indijs, vel alibi gestis interfuerint, incurrerint, absolvere, & pro commissis penitentiam salutarem iniungere, & cum eis, qui in capitulis idonei ad id indicabuntur super irregularitate per eos occasione praemissorum, vel alias etiam ratione homicidij voluntarij quomolibet contracta, quodq; ea, & alijs praemissis

Aduertencias para

missis; non obstantibus ad omnes etiam Sacros, & presbyteratus Ordines promoueri, & in illis postmodum etiam in Altaris ministerio ministrare, ac ad quæcunq; dictorum Ordinum officia, & in dignitates eligi, & assumi libere, & licite valeant dispensare: Hoc breue Originale habetur, & asseruatur in Conuentu Sancti Francisci de Mexico.

¶ Circa hoc indultum dicit Pater Magister à Veracruce. Hęc est notanda concessio, etiam si Prelati aliàs per illam Omnimodam potestatem datam ab Adriano. 6. possint cum sibi subditis, & cum alijs, si expediat, dispensare.

2. ¶ Idem in eadem Bulla concessit Capitulis & Cōgregationibus prædictorum trium Ordinum Nouæ Hispaniæ, vt in quolibet Capitulo ex dictis Ordinibus possint eligere, & nominare ex dictis Ordinibus tres, vel quatuor dictorum Ordinum professores idoneos in Confessores penitentiarios, qui omnes & singulos vtriusq; sexus ad eos accedentes ab omnibus peccatis, a quibus locorum Ordinarij. absoluere possunt & super casibus eisdem Ordinarijs reservatis dispensare: ac vota quę ipsi Ordinarij possunt commuta-

mutare, possint ipsi commutare libere & licite: hoc perpetuo atque autoritate Apostolica ad perpetuam rei memoriam concessit & indulgit: & multa alia de quibus suis locis: modo vide ea que dicta sunt supra verbo. Absolvere, nu. 32, Duabus his concessionibus gaudent ceteri Medicantes, & alij quibus eorum privilegijs gaudere concessum fuerit.

3 ¶ Pius. 5. año. Dñi. 1567. die. 23. Martij ad instanciam Philippi secundi, Regis Hispaniarum, concessit Capitulis Provincialibus Indiarum quoruncumque Ordinum, etiam non Medicantium, ut possint dare licentiam suis Fratribus, ut in Monasterijs sui Ordinis, vel extra commorantibus in locis assignatis, & assignandis officium Parochi exercent, Sacramenta ministrando, prout hactenus consueverunt, Ordinariorum licentiam minime requisita, & quod ibi, ubi dicti Religiosi curam animarum exercerent, nihil innovet Episcopi auctoritate Apostolica statuit. Ex authenticis que habentur in archivis Sancti Dominici Sancti. Augustini, & S. Francisci de Mexico.

4 ¶ Pater Ildephonsus de Noreña, & Pater Magister à Veracruce multa aduertunt circa hoc Breve Pij. 5. de quibus supra verb. Baptizare, in explicatione huius indulti. §.

&

Aduertencias para

& sequentibus, quæ omnia refert noster Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 35. art. 1. Modo autem animaduertendum est primo, qd Capi- tula Prouincialia sine alia licentia non pos- sunt signare populos, quos voluerint suis Fratribus ad prædictam potestatem exercere, puta, assignamus Fratrem. N. pro popu- lo. N. in differenter. Absurdum est enim hoc: neq; concessum in Breui, confusioq; iuris- dictionis, & hierarchie Ecclesiasticæ: & es- set commune iurgium inter pastores cuius Christi, & sic non possumus illud inferre ex commissione generali, cum non clare con- cedatur. Quare verba huius Breuis, ibi, in lo- cis sibi assignatis, vel assignandis intelligū- tur, quod Episcopi, vel Prorex, vel Guberna- tor, qd vices gerūt Regis cōcedūt Fratribus ta- les populos, & tunc Prouincialis siue Prior aut Guardianus cōcedat Fratri curam illarū. Quod sic dicit Breue. Ait enim, quod in hu- iusmodi populis, qui tempore datæ Breuis sic erant Fratribus assignati, vel post assigna- buntur, quod possint dicti Fratres officium Parochi exercere, habita licentia suorum Su- periorum in Capitulis Prouincialibus: quia cum non possint Capitula Prouincialia assignare

nare Fratribus ad Prædictum officium exercendum, populos clericorum, nisi de licentia Ordinarii, sequitur quod cum in hoc Breui Pii. 5. concedatur Capitulis Prouincialibus, vt possint licentiam dare suis Fratribus, officium Parochi exercendi in populis assignatis, & assignandis, necessario debet intelligi de assignatione facta per Episcopum, vel Proregem de tali & tali populo conuentui talis Monasterii, vt dixi, vel facta per Regē Philippum, vel eius Gubernatorem, quia est Patronus Indiarum, vt declarabitur verbo Reges Catholici.

¶ Aduertunt secundo, q̄ Prædicta licentia ad exercendum officium Parochi, quæ mandatur à Fratribus obtineri in Breui Pii. 5. in Capitulis Prouincialibus, debet necessario Fratribus ibi committi. Sic enim dicitur in Breui: non tamen necessarium erit, quod Fratres ibi se personaliter presentent: quia Breue solum dicit, quod in Capitulis Prouincialibus obtineatur illa licentia, & possunt tunc definitorium dicere, quod omnes Fratres, quos nominauerit Prouincialis, vel Priores, vel Vicarii, aut Guardiani domorum in Sacramentorum administratione circa Indos, habet

Aduertencias para

habet ipsū Diffinitoriū pro nominatis, & q̄
ex tunc & pro tunc ipsum Diffinitorium
eos nominat, conceditq; licentiam officii
um Parochi exercendi in populis Indotum
nunc assignatis, & pro tempore assignan-
dis, quia hoc tantum est, ac si in ipso Capitulo
Prouinciali daretur licentia: quoniam ibi cō-
fertur. Et hoc probatur argumēto eorū, quæ
quotidie versāt in praxi. s. quādo delegato cō-
cedit, vt quos ipse in Prælatos, vel in procura-
tores nominauerit, delegās ipse, scilicet, Epif-
copus, vel Ordinarius ex nunc, pro tunc ha-
bet pro nominatis, & ipse eos nominat.
Tunc enim non delegatus, sed delegans no-
minat, prout tenet Glosa cōmuniter recepta;
in cap. Ischi. de Offic. deleg. lib. 6. & cap. 1.
de Procurat. quam sequitur Siluester. 2. de
legat. §. 8. pag. 6. Et sic dato, quòd non
sit ordinaria, nec delegabilis hæc potestas
huius Breuis, potest tamen hoc modo com-
mitti. Et quia Breue non mandat, q̄ Fra-
tres, qui obtinere debent hanc licentiam
sint personaliter præsentes in Capitulis Pro-
uincialibus, neq; quod ibi examinentur, sed
solum quod ibi obtineatur, si quomodo cun-
q; verificetur, quod in Capitulis Prouincia-
libus

libus, licentia obtinetur, ſufficit: quia tunc
verum eſt, q̃ in Capitulis Prouincialibus
obtineatur. Et dato eligeretur induſtriaper
ſonę in hoc Breui, ſufficeret taliter commit
tendo; quia ipſa perſona quę eligitur com
mittit, & facit: quoniam non requiritur cog
nitio cauſę nec examen perſonę cui comit
tenda eſt dicta licentia, ſed ſolum q̃ ibi com
mittatur.

6 ¶ Aduertunt tertio q̃ Fratribus alterius
prouincię licet eiſdem Ordinis ſint, non
poſteſt capitulum Prouinciale committere
hanc poſteſtatem, quia Breue concedit Fratri
bus ſubditis, & habentibus ibi ſuos Pręla
tos, iſti vero non ſunt ſubditi, nec Capitu
lum Prouinciale ſimiliter eſt ſuperior. Non
enim iſti Fratres vocant Prouincialem, hu
ius noſtrę Prouincię Prouincialem, ſed Pro
uincialem ſuę Prouincię, nec Prouinciālis
huius Prouincię poterit irritare vota fac
ta horum Fratrum. Et ſic non poſſet Ca
pitulum Prouinciale committere iſtis
Fratribus hanc poſteſtatem, & quia non
ſeruatur forma reſcripti, nihil fieret iuxta
Sacros Canones. capitu. Cum dilecta
de reſcript. & ibi Panormitanus, num. 4.

vbi

Aduertencias para

vbi notat Panormitanus. Nihilominus, licet virtute dicti Breuis hanc minime habent potestatem, virtute tamen Breuis Pauli. 4. poterunt dicti Fratres Sacramenta omnia Indis in illis populis de consensu Prouincialis, vel Prioris, aut Vicarii, administrare. De quo supra verb. Baptizare. §. 6.

II ¶ Aduertunt quarto, qd Religiosi Indiarum, nec per Breue Pii. 5. nec per Capitula Prouincialia sunt Curati Indorum, quia vnū quodq; recipitur per modum recipientis. Modus autem hic recipiendi in Indorum populis officium Parochi, nunquam fuit receptus à Fratribus per modum Curatorum, & vt Curati : semper enim fugerunt Fratres hoc graue onus suis humeris imponere. licet quia antè hoc Breue Pii. 5. certissimum erat, quod Fratres non erant Curati : hoc enim petebant Episcopi ab eis, & ipsi renuebant : ergo neq; postquam venit dictum Breue, cōsequentia patet, quia in Breui nihil Religiosis intungitur, vt Curatis, quia illa verba dicti Breuis, ibi, valeant officium Parochi exercere: non hoc probant. Nam statim Papa subdit, vt hactenus cōsuenerūt, sed antea nō erat hoc in consuetudine, ergo nec modo.

Item

Item, quia Papa per prædicta verba non cre-
at Fratres Curatos, sed dat licentiam eis, of-
ficiū Parochi exercendi, sicut ante faciebāt
voluntate Ordinariorum non requisita. At
vero tenetur Religiosi de iustitia facere in-
dictis populis Indorum nō totū quod Cura-
tus tenetur de officio facere: quia non sunt
Curati, sed totū, quod alias fecissent ibi Cle-
rici, vel Religiosi, inde amoti, vel impediti,
ne ibi intrent & Sacramenta administrent:
quia ratio naturalis dicitur, ut unusquisq;
soluat damnum quod sua causa fuit illatum:
sed causa aliquorum Religiosorum, & præci-
bus coram Rege factum est, quod in populis
illis assignatis non resideant Clerici Cura-
ti, vel alij Religiosi, qui Indis Sacramenta
administrent, mortuos sepeliant, Missas die-
bus festiuis agant. Ergo tenentur de iustitia
hæc omnia resarcire sua causa populis Indo-
rum sublata, licet ex Charitate administrent
eis Sacramenta. Hoc exemplo declaratur.
Qui enim incipit audire Confessionem ali-
cuius: cœpit ex Charitate: at vero postquam
cœpit tenetur de iustitia perficere propter
iniuriam, quæ penitenti faceret, si non persi-
ceret, prout tenet Soto in 4. dist. 18. q. 4. cum

Aduertencias para

communi. Sic in præsentiarum Fratres in-
perunt ex Charitate hæc facere, sed accepta
hac prouincia, tenentur de iustitia omnia su-
prædicta executioni mandare. Vnde inferitur,
¶ Episcopus manet verus Pastor populo-
rum ipsis Religiosis assignatorum, & assig-
nandorum, & potest Confessiones illorum
audire, Sacramenta administrare diuortia
celebrare, & punire delicta. Tum quia per
hæc nom impeditur, quin Fratres ibidem Pa-
rochi officium exerceant, tum etiam, quia
per Breue Pij. 5 non tollitur Episcopis iuris-
dictio, quam super illos populos habent jure
ordinario. Nihilominus sic debent hæc ab
Episcopis fieri, vt non perturbentur Fratres
in conuersione, & manutenentia Indorum
quia priuilegium Papæ nec etiam indirec-
te frangi debet, nec contra ipsum aliquid in-
tentari, iuxta quandam Decretalem Capit.
¶ Quanto, de Priuilegiis, Quod mente tenendum
est. Prædictis Doctissimis Patribus subscri-
bit noster Emanuel, art. 5. q. citat.

8 ¶ Verum iam Prouinciales trium Ordi-
num videlicet, Sancti Dominici, Sancti Fran-
cisci, & Sancti Augustini, Prouinciæ de Me-
xico, earum Ecclesiarum, quibus præsidebāt,
curam

ullam acceptarunt. Vt patet ex rescripto ad Catholicum Regē Philippum secundum, ab eis transmissio, die 28. Nouembris. añi. Dñi. 1585. quod rescriptum sic habet.

La necesidad destos naturales, y el Christianissimo deseo de su remedio q̄ en V.M. conoscemos, nos daua ciertas esperanças del q̄ V.M. les prouee por su Real Cedula de Barcelona, en 25. de Mayo, deste presente año. de 85. en lo tocante a las Doctrinas de Indios, sobre q̄ se ha litigado por los Prelados desta Prouincia, contra las Ordenes Mendicantes, en cuya administraciõ estã. Reconoscemos la merced q̄ V.M. nos haze fiando de nosotros Ministerio tan importãte, y amparãdo a estos naturales en la Xpiandad, y Doctrina q̄ de las Ordenes tienẽ, y a las Ordenes en tã buẽ acomodamiẽto y asieto, por q̄ besãdo a V.M. sus Reales manos, rendimos las gracias que deuemos, como vassallos muy fauorecidos.

¶ En cumplimiento de lo que V.M. nos manda, encomẽdãdo siempre este negocio a Dios que lo guie al fin Sancto que V.M. pretende, y nosotros deseamos: Nos juntamos las Prouinciales de las tres Ordenes Sãcto Domingo, Sãcto Francisco, y Sãcto Augus-

Aduertencias para

tin, con nuestros Diffinidores, de cuyo zelo, letras, y experiencia, tenemos cumplida satisfaccion, y auiendo conferido sobre ello, por ser tan vniforme la administracion de estos Indios, y la disposicion destas tres Prouincias en este Reyno, lo fue tambien nuestro parecer comun, en esta Relacion, remitiendo ala de cada Orden lo que fuere singular suyo.

¶ En todas estas Doctrinas deseando el bien destas Almas conuertidas y conseruadas en sana Doctrina por la gracia de Dios, que las redimio, y por el ministerio de nuestros antecesores y nuestro. Temiendo su muy cierto daño si alçásemos mano dellos, seruiremos a V.M. acudiendo a todo lo que se nos ha encomendado, y mandado, non ex voto Charitatis, sino cō obligaciō de justicia, como ya todos entendemos, y antes muchos entendiamos. Mandando V.M. se dispense por nuestros Prelados Generales en la prohibicion que por nuestras constituciones tenemos. Hac tres prædicti Prouinciales. At vero Minister Prouincialis & Diffinitorium huius Prouinciæ Sancti Euangelij in hunc modum rescripsit ad Regem Catholicum,

licitum, die. 25. Maij. añ. Dom. 1587.

Cerca de la singular merced, y confianza que V.M. nueuamente nos ha hecho en el Ministerio de Doctrina Euangelica y Sanctos Sacramentos, que esta Orden de S. Francisco, por mandado del Emperador nuestro señor de gloriosa memoria, y de V.M. tenemos a cargo, scriuimos las tres Ordenes Medicantes de comun acuerdo y conformidad en el Nauio primero de auiso, que salio destos Reynos por Deziembre del año passado de 85. besando las manos de V. M. y acceptado esta Administracion de jure, & iusticia, para mayor descargo de V. real conciencia: a quien con grande y entrañable amor deseamos ayudar y ayudamos, assi en esto, como en nuestros continuos Sacrificios y Oraciones. Pero por que en negocio tan arduo, es muy justo se guarde el orden contenido en V. real Cedula, fecha en Barcelona, en 25. de Mayo, del año passado, encomendandolo muy de veras a Dios, para que con su Diuino fauor se determine lo q̃ mas conuenga, juntando para ello los Religiosos mas a prouados en vida, Doctrina, edad y experiencia. Auiendo hecho esto, esta Prouincia

Advertencias para

del Santo Evangelio de Mexico, y confiriendolos los medios que para ello son necesarios, assi para el descargo de V. Real conciencia, como para perpetuo asiento y bien espiritual destos naturales, y puridad y observancia de lo que a Dios prometimos, nos parece.

¶ Que los Indios que estan derramados en diuersas caserías, montes, y collados, viuiendo fuera de pueblos formados, que estos tales sean constreñidos a viuir y hazer sus casillas en las cabeçeras, o sujetos que tienen orden y puliciã: para que puedan ser administrados, y conocidos de los que les tuieren a cargo. Mandando que para el edificar destas nuevas moradas, se les de ayuda à costa de las Republicas, y reseruado los, para a quel tiempo de los seruicios personales, y para que se haga con mas amor señalandoles tierras para sus sementeras, y exidos para sus ganados, sin que sean molestados de los Españoles. Y faltando esto, ningun temeroso de Dios se atreuera a tomar el cargo de sus Almas en rigor de justicia, ni se le deue dar, aunque lo pretēda. Y desta manera dispuestos, y preuenidos seruīremos a
V. Mag.

V. Mag. siédo le grato nuestro seruicio, como se nos mada, sin tener respetto a los estipēdi-
os, salarios, intereses tēporales, y otras cosas
anejas, à Curatos, y Curas: porque desto total-
mēte somos y nos hazemos incapaces, pues
solo buscamos el bien de esta Yglesia, cōten-
tos con pobre pasadia, en vestuario, y comi-
da, a exemplo de los sagrados Apostoles.

¶ Y por q̄ V. Mag. desea que juntamēte cō-
acudir a esto, no salgamos de la obediēcia de
nros Superiores: Suplicamos humilmēte a V.
Mag. mande se de noticia dello en el Ca. Ge-
neral q̄ nuestra Ordē celebra el año q̄ viene
de 87. para que de alli emane la resolucion
de lo que auemos de tener, y guardar.

¶ Quanto a la visita de los Ordinarios
que en la dicha Real Cedula se contiene de
nuestras Yglesias y personas [considerado
con madura consideracion] hallamos siem-
pre el inconueniente de nuestra inquietud
y relaxacion, que a la Silla Apostolica mō-
uio a hazer nos exemptos de su visita: y mu-
chos mas y mayores serian los inconueni-
entes en esta tierra, si para ello se les diese
abierta la puerta. No rehusamos la reue-
rencia, respetto, y subiection que à los

Aduertencias para

Señores Obispos como à Prelados y Pastores de la Yglesia de Dios se deue, [y a nosotros obliga mas que a nadie] y así los respectaremos, y recibiremos en nuestros Conuentos, con la reuerencia deuida, [como siempre lo auemos hecho] y por obedescer a lo que V.M. nos manda, holgaremos q̄ en vuestras Yglesias visiten el Sanctissimo Sacramento, y la Pila de Baptismo, y lo à ello conerniente. Y en lo de mas fuera desto, suplicamos, V.M. no permitase les de mano, ni entrada: que seria para perpetua inquietud, y ruyna de nuestra Religion. Y teniendo este officio de obligacion nosotros pondremos en cada Conuento los Ministros de Fiscal y Alguaziles necesarios, por que si hasta a qui hauemos acudido a ello confidelidad, y con cuydado; muy mayor sera, el que de aqui adelante tendremos, &c.

¶ Ex quibus verbis manifeste constat Fratres prædictos esse iam Curatos, neq; vlla ratione excusari posse ab obligationibus, quæ Parochi Officium consequuntur: de quibus supra, verb. Baptizare, num. 12. & sequentibus, vbi latè de hoc egimus. Et Capitulum Generale Romæ celebratum die 17. Maij, anni

anni Domini. 1587. Circa hanc materiam statuit.

CLAVSULA CAPITVLI GENERALIS Romani circa Doctrinas seu Ministeria Indorum.

Quia vero de Doctrinis à Fratribus retinendis siue reiiciendis sæpe cōtrouersum fuit, nec id Regia Magestate, eiusq; Conclio inconsultis, cōmodè diffiniri potest: Quia etiam Indi de nouo ad fidem conuersi Ministris qui sibi in spiritualibus opportunè adsint, summopere egent, statuitur & decernitur, vt nostri Fratres huiusmodi Doctrinas retineant, illisq; inuigilent: idq; iuxta decretum à Catholica Maestate circa hoc vltimò datum, q̃ si secus à præfata Regia Maestate determinatum fuerit, vt videlicet præfata Doctrinæ Episcopis & secularibus Sacerdotibus committendæ, reliquantur, præfenti statuto [idq; in sanctæ obedientiæ virtute, ac sub excommunicationis Latæ sententiæ pœna] omnibus Religiosis apud Indos à gentibus præcipitur, vt viso Regio huiusmodi decreto, præfatis Doctrinis vlla absq; contradictione, ex tempore cedant.

Hæc ibi. Ex quo apparet capitulum Generale

Aduerſencias para

ſale Fratribus dediffe licentiam ad exercendum, & obtinendum Parochi officium, interim ꝓ Regiæ & Catholicę Mageſtati aliud viſum non fuerit. Alique vero Prouinciæ Frarrum Minorum, hanc curam penitus renuerunt, qui videant, & notent ea que ſupra diximus, verbo, Baptizare. §.30.31.

9 ¶ Docet quinto Pater Magiſter à Veracruce dignum eſſe conſideratione, ꝓ cum in Capitulo Prouinciali Diffinitorium eligere de beat Guardianos, & Priores: ſemper oportet eligere digniore, [ſub mortali peccato:] ſicut docet ſanctus Thomas. 2. 2. q. 63. art. 1. & q. 185. & Quod libeto. 6. q. 9. Et licet non dicat expreſſe, mortaliter: ſic intelligit Soto lib. 3. de Iuſtitia & Iure. q. 6. art. 2. & Caietanus in Summa, verb. Beneficium. De quo egregiè Nauarro in ſuo de Oratione Latino Miscellaneo. 43. & putat verum non ſolum vbi Cura animarum eſt, ſed etiam in ſimplici Beneficio, cōtra Soto & Caietanum, qui ſolum id volūt vbi cura Animarum eſt. Ob id aduertant Diffinitores & Prouinciales, vt in Ordine omnia ſiant ordinate ſeclufa humana affectione, & paſſione.

¶ Sexto

- 10 ¶ Sexto docet esse considerandum, q̄ cum in Diffinitorio fit electio Priorum, & Prouincialis est, qui proponit eligendum, oportere duos aut tres nominare, & non vnum solum, vt videatur electio, vt satis prudenter consideratum est ab illo quiglosam edidit Constitutionum Prædicatorum, dist. 2. cap. 2. fo. 78.
- 11 ¶ Prædicatorum & Confessorum Secularium institutio ad Ministrum Generalem pertinet & ad Ministros Prouinciales & Diffinitores in Capitulo Prouinciali : patet ex nostris constitutionibus Toleti reformatis cap. 5. Tit. de Prædicatoribus & de Confessoribus Secularium. Extrauagan. Exiit de verborum significatione in, 6.
- 12 ¶ Tandem aduerte esse concessionem datam à Bonifacio. 8. q̄ omnes Religiosi qui interfuerint Capitulo Prouinciali per octo dies sequentes consequantur Indulgentiam Plenariam concessam, Sanctę Marię de Angelis, quę dicitur Porciunculę : Et eandem consequuntur, omnes visitantes Ecclesias vbi Capitulum Prouinciale celebratur & manus adiutrices porrigunt, modo sint contriti & confessi à primis Vesperis, vsq; ad octo dies sequentes.
- Siue

Aduertencias para

Sine Eleemosyna sit pro sustentatione, sine
conseruatione loci. Hoc concessit Fratribus
Prædicatoribus: sed per communicationem
omnibus Mendicantibus est etiam con-
cessum.

CASVS RESERVATI.

¶ Alexander 6. declarauit & decreuit q
Generales & Prouinciales possunt casus re-
seruare, hoc extendens ad Guardianos di-
cens. Et q Guardiani possunt reseruare ca-
sus de occultis inter Religiosos, & quod ab-
soluentes à talibus post huiusmodi reseru-
ationem, nullam faciunt absolutionem, & in-
cidunt in penam absoluentium à casibus nō
concessis: Ex lib. Monumenta Ordinum. 2.
impr. fol. 56. concess. 66. & in Suppl. fol. 3.
Verum in Capitulo Generali Assisij cele-
brato, año Domini. 1526. Statutum est, q
Guardiani nullo modo casum aliquem sibi
reseruent, his verbis. Ordinatur, & mandatur
auctoritate Apostolica, & totius Capituli Ge-
neralis, q nullus Guardianus possit sibi
reseruare casum aliquem, sed solus Minister
Prouincialis id poterit. Et merito quidem
hoc

hoc est ordinatum. Reservatio enim ad habentes jurisdictionem Episcopalem pertinet, secundum ius, & non ad Guardianos, qui Curatis comparatur, quibus ius Canonicum reservationem minime commisit.

¶ Clemens. 8. año Domini. 1593. mense Maij, cunctis Regularibus per publicum Breve infra scriptos casus reservados fore præscripsit.

¶ Primum est, veneficia, in cantationes, sortilegia.

¶ Secundum est, Apostasia à Religione, siue habitu dimisso, siue retento, quando eo pervenerit, ut extra septa Monasterij seu Conventus sit transgressio.

¶ Tertium est, nocturna ac furtiva à Monasterio, seu Conventu egressio, etiam non animo apostatandi, facta.

¶ Quartum est, proprietates contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale.

¶ Quintus est, lapsus carnis voluntarius opere consummatus.

¶ Sextus est, occisio, aut vulneratio, seu gravis percussio alicuius personæ.

¶ Septimus est, maliciosum impedimētum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superiori-

Aduertencias para

rioribus ad inferiores, & è contra.

¶ Octauus est, iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo.

¶ Nonus est, auxilium seu consilium, seu procuratio ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non subsecuto.

¶ Decimus est, falsificatio manus, aut sigilli officialis Monasterii, aut Conuentus.

¶ Undecimus est, furtum de rebus Monasterii, seu Conuentus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale. Hoc fuit à Pontifice declaratum debere intelligi etiam de rebus particularibus ad alicuius Fratris particularis usum concessis.

¶ Addit autem Summus Pontifex, quod si aliud peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientie puritate reseruandum videbitur, id non aliter fiat quàm Generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in Prouincia, matura discussione & Consilio. Ex qua dispositione videtur remanere dispositionem supra dictam Alexandri Sexti restrictam, & moderatam: vt, scilicet, Prouinciales & Generales perse solos iam non possint reseruare casus, nisi in Capitulis Generalibus, & Prouincialibus,
cum

cum consensu patrum vocalium ibi pro electione facienda conuenientium. Indic-
tis enim Capitulis poterunt reservari alii
casus à supra dictis [etiam eiusdem mate-
rie supra dictorum casuum,] vt puta in ma-
teria Lapsus carnis: possunt reservari etiam
actus impudici: Supra dictis tamen casi-
bus semper firmiter manentibus, & in nul-
lo mutatis. Hec refert Frater Emanuel.
Tom.1. Questionum regulariũ questio.21.
art.2. vbi etiam dicit prædictam Clemen-
tis constitutionem non esse receptam in no-
stra Religione, cum sepe contingat casus
euenire particulares, qui propter bonum re-
gimen statim ante Capitulum, aut Genera-
le, aut Prouinciale necessario sunt reser-
uandi, nam si non statim reservarentur, in
magnum vergeret Religionis incommo-
dum. Et cum multi sint Prælati Conuen-
tuales quin etiam & Prouinciales, qui prop-
ter defectum ætatis, & experientiæ in Reli-
gionibus non habent eam maturam pru-
dentiam, & Consilium, scientiam, & ze-
lum, quæ ad huiusmodi reservationem re-
quiruntur, vt cedat in ædificationem &
augmentum Religionis: ideo Sanctissimus
Do-

Aduertencias para

Dominus noster Clemens. 8. hanc auctoritatem ipsis restrinxit, vt ita ligari minimi alijs essent in scandalu & ruinam. Hec illa. Quę verba notentur.

¶ Fratrum Minorum statuta Generalia Barchinonensia, Toleti reformata año Dñi. 1585. Cap. 6. de Correc. delinquen. §. de Casibus reseruatis, & casus reseruatos, & penas quas incurrunt ab illis absoluentes, his verbis referunt. Cum casuum reseruatio p̄na sit delinquentium, ordinamus, quod nullus Frater Prouinciali Ministro inferior nisi ex speciali Generalis vel Prouincialis Ministri licentia, possit aliquem Fratrem absolvere. ¶ A peccato Inobedientię contumacis. ¶ Proprietarię rerum detentionis. ¶ Lapsus carnis. ¶ Furti notabilis, seu frequentur iterati. ¶ Iniectionis manus violentę. ¶ Falsi testimonij in iudicio facti. ¶ Compositionis vel projectionis, aut publicationis libelli famosi. ¶ Falsificationis sigilli cuiuscunq; personę notabilis. ¶ Et falsi criminis in infamiam cuiuscunq;. ¶ Dicimus autem Inobedientiam contumacem, quando quistrina monitione premissa, factis congruis interuallis, per diem naturalem inobediens

obediens perseverat. ¶ Quare presenti ordinatione itauimus. qd si qui fratrum diuina permittente iustitia, & antiqui Hostis falla cia procurante [quod ab sit] prememoratis criminibus, aut aliquo ipsorum fuerint irre riti, pro absolutionis beneficio ad præfatos Ministros, vel eorum Commissarios recurrere debant sine mora. ¶ Nullus Confessor pos sit absolnere de tactibus impudicis & enor mibus, nisi qui de Lapfu carnis habet licen tiam absoluendi. ¶ Et de sollicitantibus ex certa scientia ad peccatum carnis, idem iu dicium habeatur. ¶ Item, Custodes non pos sint absolnere à prædictis, & in priuato com missis, nisi per Ministrum specialiter commit tatur eisdem. ¶ Item, si aliquis Prælatus, com mittat alicui subditorum suorum auctorita tem suam super illis casibus, qui Superio ribus Prælatos reseruantur: si contingat Præ dictos Prælatos mori, vel ab officijs suis amoueri, talis cõmissio penes illum cui facta fuerit, remaneat, donec alius similis Præla tus habeatur. ¶ Et quicunq; Confessor, ex certa scientia, præsumpserit absolnere à præ dictis, suspensus sit ipso facto à Confessionibus audiendis: nec restitui possit. nisi per

Advertencias para

Provincialē Ministrū. ¶ Et quicūq; in hoc
vitiosus legitime fuerit deprehēsus, pena
carceris puniatur. ¶ Si quis autem ausus
fuerit affirmare, quod quilibet Sacerdos pos
sit absoluerē à peccato, super quo non habet
commisam auctoritatem & maxime expre
dictis, & correctus palinodiam recantare
noluerit, tanquam errans & subuersor carce
ri mancipetur. Et eodem capitu. Tit. de Ab
solutione dicit. Clemens Papa. 4. Generalis
& singuli Proninciales Ministri, & eorum
Vicarij, ac etiam Custodes in Pronincijs &
Custodijs sibi commissis Fratribus constitu
tis ibidem, nec non & Fratribus alijs eius
dem Ordinis interdum ad eos declinanti
bus vndecunq;, absolutione & dispensatio
ne indigentibus, siue priusquam intrauerint
Ordinem, siue post, in casibus excesserint, pro
quibus excommunicationis, interdicti, vel
suspensionis incurrerint sententias, à iure,
vel a iudice generaliter promulgatas: & hu
iusmodi sententijs innodati, aut in locis in
terdicto Ecclesiastico suppositis diuina offi
cia celebrantes, vel suscipientes Ordines sic
ligati, notam irregularitatis incurrerint, ab
solutionis & dispensationis beneficium va
leant

leant impartiri, nisi adeò graues & enormes excessus fuerint q̄ sint ad eandem Sedē merito destinandi. ¶ Fratres etiam, quos pro tempore vos Generalis & Prouincialis Ministri, nec non & vices vestras gerentes, ac etiam vos Custodes in proprios Confessores habueritis, absolutionis, & dispensationis beneficium vobis [cum expedierit] valeant impartiri, iuxta formam concessionis super absolutione, & dispensatione Fratrum eiusdem Ordinis vestri superius factę. ¶ Et infra. In super inhihem⁹ vniuersis Fratrib⁹ vestri Ordinis, ne aliquis eorū, nisi in necessitatis articulo alijs, quā Prelati sui peccata sua cōfiteri pręsumat: vel alijs Sacerdotibus eiusdē Ordinis, secundū regulā, & eiusdē instituta.

¶ Capitulum Generale. Ab excommunicatione pro iniectiōe manuum violēta possit Custos absolvere, vel Guardianus, si Prouincialis pręsentia infra diem naturalem non possit haberi: aut Vicarius Guardiani, si Prouincialis vel Guardiani pręsentia infra triduum minime possit haberi. ¶ Hoc autē tam priuilegium, quā statutum, non intelligitur de iniectiōe atrocī: vel subditi in Prelatum.

Aduertências para

¶ Circa hec statuta aliqua sunt aduertenda: Primo, quod Prælati Generales habent auctoritatem ad absoluendum Fratres totius Ordinis à peccatis reservatis: Prouinciales autem possunt absolvere omnes Fratres totius Prouinciæ, & hospites ad suam prouinciam declinantes. Vnde si quis habet auctoritatem absoluendi à peccatis reservatis actiue, si hanc habet à Generali, potest ea vtricumque omnibus Fratribus totius ordinis: cum omnes sint sui subditi, & si à Prouinciali, cū Fratribus tantum illius Prouinciæ, & etiam cum hospitibus ad eam venientibus. Et si Frater habeat auctoritatem passiuā, vt possit ipse absolui à dictis casibus, poterit confiteri cum quouis Ordinis Confessore, siue sit ei auctoritas ista concessa à Generali, siue à Prouinciali, cum multi Summi Pontifices nostræ Religioni cōcesserint, vt Fratres possint de materia peccati mortalis confiteri cū quouis ordinis Sacerdote Confessore: etiam si a suis Prælati licentiā non petant. Proinde habens auctoritatem hanc passiuam poterit sine dubio à quouis Ordinis Sacerdote absolui, cum omnes Sacerdotes Ordinis approbati a suis Superioribus ad audiendas

Con-

Confessiones Fratrum sint idoneæ: pro omnibus Fratribus Ordinis: prout concesserunt Summi Pontifices, & in Comitibus nostræ Sacre Religionis generalibus est ordinatū. Dequo vide Fratrem Emanuelem in Explicatione Cruciatę. §. 9. nu. 22. & 1. Tom. qq. regul. q. 21. art. 3. Vide etiam Patrem Antonium Corduensem in Expositione regulę Fratrum Minorum cap. 7. per omnes questiones.

5 ¶ Secundo notandum est ex Doctissimo Patre Antonio Corduensi. q. 2. super caput septimum Regulę Fratrum Minorū, quod nunc iam est in Ordine consuetum quod Ministri Provinciales suam committant auctoritatem absoluenti a casibus reservatis, Custodibus, & Guardianis: iuxta diffinitionem Capituli Generalis Albiensis ubi habetur. Instituitur, quod uniuersi Confessores monialium familie nostrę habeant presenti decreto semper actiue auctoritatem Prælatorum super moniales in foro cōscientiæ, quoad casus & sententias. Habeant similiter Guardiani, & eorum Vicarij in absentia ipsorum Guardianorum. Hac ibi. Et hoc est amplius declaratum in subsequenti tabula Capituli Generalis La

Aduertencias para

uali, año Domini. 1505. celebrati, vbi sic habetur. Declaratur, q̄ illa clausula in tabula Capituli Generalis Albiensis præcedentis inserta, scilicet, q̄ Guardiani & eorum Vicarij habeant auctoritatem Prælatorum in foro conscientie. &c. sic debet intelligi quod, scilicet, auctoritas per Patrem Prouincialem concessa guardianis remaneat semper penes eorum Vicarios, seu Vicariorum Vicarios, ipsis guardianis extra suum Conuentum pro suis negotijs exeuntibus. Hęc ibi. Circa quas constitutiones notat primo, q̄ iam communiter in literis guardianatus ponitur prædicta Commissio, seu auctoritas concessa guardianis per Prouinciales. Ideo ibi videatur quid eis committitur ex vi sui officij guardianatus, & quomodo? quia nihil aliud neq; alio modo possunt ex vi sui officij, nisi quod & quomodo eis sic in literis guardianatus committitur super casibus reservatis, & alijs pertinentibus ad officium Ministri Prouincialis. Dico ex vi sui officij guardianatus nihil aliud possunt. &c. quia tanquam personæ particulari potest eis aliud, seu aliter committi particulariter à Prædictis Ministris, tamen ex vi guardianatus nihil aliud habent

com-

communiter guardiani quàm in eorum li-
teris habetur, vt dictum est. Et hoc scire est
necessarium, vt sciant Vicarii eorum quid
ipsi possunt in absentia suorum Guardi-
anorum : quia nihil aliud nec aliter nisi
quod, & quomodo suis guardianis ex vi of-
ficij guardianatus per Ministrum Prouin-
ciale Commissum est, vt in literis guardia-
natus communiter solet haberi.

6 ¶ Secundo notat, quod vt patet ex dic-
tis in tabula. 20. committitur guardianis
ex vi sui officij potestas Prouincialium su-
per reservatis, & alijs. & hoc solum actiue.
i. q. ipsi absoluant alios subditos suos, seu vt
dispensent, vel vt dent licentiam illis ad ali-
qua ibi contenta in literis guardianatus.
Non autem passiuè. i. non vt ipsi guardia-
ni absolui possint, aut dispensari. &c. Ideo si
volunt habere auctoritatem passiuè profe,
vt ipsi etiam possint absolui. &c. oportet
quod particulariter ipsis, vt personis par-
ticularibus concedatur. Et quàmuis ipsi
guardiani habeant hanc auctoritatem pas-
siuè sibi concessam, eorum tamen Vica-
rij non habent, nisi solum actiue in ab-
sentia guardianorum : quia ex vi officij

Aduertencias para

Guardianatus solum conceditur eis actiue
vt dictum est, & eorum Vicarij solum habet
q̃ eorum Guardianis ex officij Guardianatus
concessum est, & quomodo concessum
est. s. actiue tantum. Prouinciæ autem pos-
sunt in suis Capitulis statuerē q̃ etiam pas-
siue committatur prædicta auctoritas Guar-
dianis tantum, non autem eorum Vicarijs vt
videtur consuetum in Prouinciæ Castellæ.

4 ¶ Tertio notat, q̃ Guardiani & multo
minus eorum Vicarij prædictam auctori-
tatem ipsis ex vi sui officij commissarij perMi-
nistros Prouinciales nō possunt committere
alijs Fratribus, vt absoluāt, vel dispensent
&c. nisi eis specialiter concedatur. Ratio,
quia Commissarius particularis non potest
alijs committere secundum ius: vt potest vi-
deri apud Summistas, tit. Confessio. tit. Vica-
rius. tit. Commissarius. tit. Delegatus: q̃ si eis
conceditur quod possint committere: pos-
sunt & similiter eorum Vicarii committe-
re alijs, sicut & sui guardiani, & hoc si ipsi
à guardianis prædicta auctoritas commit-
tendi alijs erat concessa, etiam ex vi sui of-
ficij guardianatus. Nam si solum particulā-
riter, vt personę particulari est eis concessum

sum q̄ possint aliis committere, tunc licet ipsi Guardiani possint committere: non tamē eorum Vicarii, quia solum possunt Vicarii in absentia Guardianorum quid, & quomodo suis Guardianis ex vi Guardianatus concessum est, vt patet ex dictis. Nunc autem communiter conceditur guardianis ex vi sui Officii auctoritas Ministri Prouincialis actiue, & aliquando passiue, cum facultate etiam committendi aliis actiue, vt patet in literis guardianatus, & ideo eodem modo possunt eorum Vicarii committere aliis.

8 ¶ Sed Pater Emanuel art. 8. q. citat. dicit, q̄ si guardiani habent potestatem ad absol- uendum suos subditos à casibus reservatis potest Confessor per ipsos electus, eos ab eis- dem absolvere, secundum regulam, quam tra- dit Doctissimus Caietanus. 2. 2. q. 96. art. 5. scilicet, quod ille, qui habet potestatem ad dispensandum cum suis subditis, habet ean- dem potestatem ad dispensandum secum. Et art. 9. docet, ipsos guardianos posse commit- tere suam auctoritatem in casibus particula- ribus, quando ab ipsis particulariter fuerit petita. Non tamen eam generaliter alicui cō- mittere possunt, vt quotiescunq; occasio se

Aduerrencias para

obtulerit, illa utatur. Probat autem suam sententiam ex Doctissimo Nauarro in Manua-
li. Cap. 27. num. 45. ubi dicit, quod simplex mi-
nisterium absoluedi potest delegari etiam
a delegato Ordinarii, & a subdelegato dele-
gari Papæ : quamuis non possint delegare
suas iurisdictiones, ratione quarum id eis
competit, neque etiam aliquem articulum iurisdictionalis. Et ad hoc allegat, aliqua iura,
& Felinum. Secundo probatur hoc idem ex
Corduna ubi supra, qui dicit se credere quod
virtute præfatæ Commissionis non potest guar-
dianus, & multominus eius Vicarius, com-
mittere generaliter alicui subdito, vel sub-
ditus suis prædictam auctoritatem, ut possit
absolvere, seu etiam absolui quotienscunque,
& quomodocunque, seu à quocunque etiã sub-
dito suo, sed solum in particularibus occu-
rentibus possunt id committere alicui, vel a
liquis, seu etiam omnibus suis subditis,
ut pro hac vice seu pro tali vice absoluant &
absoluantur a reservatis sibi concessis. Et ra-
tio est, quia Commissarius particularis ha-
bens, facultatem committendi solum potest
in casu particulari, & non vniuersaliter quo-
tiescunque & adquemcunque committere,
quia

quia talis est intentio Ministrorum Prouincialiū concedentiū, seu committentium ultra quam se non potest extendere guardinus, seu eius Commissarius quicunq; ab eo habens facultatem committendi.

¶ Tertio notandum est, q̄ Custodes qui prohibentur absoluerē a casibus Ministro Prouinciali reseruatis sunt illi, qui immediate subsunt Ministro Prouinciali: non autem illi qui immediate Generali Ministro subiiciuntur. Nam ij omnimodam habent auctoritatem a Ministro generali in vtroq; foro, vt patet ex eorum patentibus literis: de quo verbo Custos. §.

10 ¶ Quarto aduertendum, q̄ licet pradic-
tum Capitulum Generale dicat, quod si con-
tingat Ministrum Prouincialem, vel ge-
neralem mori, vel ab officio amoueri com-
missio, aut auctoritas ab illis tradita pe-
nes illum cui facta fuerat, remaneat do-
nec alius similis Prælatus habeatur: non
intelligitur ita restrictē, quod statim quod
cesset, eo ipso q̄ sit alius Superior. Nam vt
supra dixi auctoritas a Ministro Prouin-
ciali concessa non expirat interim quod ab
alio specialiter reuocatur. Et Capitulum
Gene-

Aduertencias para

generale non tam intendit limitare aut coarctare concessam à Prouincialibus auctori-
tatē, quàm prouidere de idoneis Ministris ha-
bentibus auctoritatem propter superuenien-
tes Fratrum scrupulos, & hoc credo ita esse,
si aliud non est in contrarium.

II ¶ Quinto notandum est, ex Cordua
vbi supra. q. 3. q̄ literis Apostolicis cautum
est in ordine Minorum ne absolutio refer-
uatorum Confessariis extra Ordinē commit-
tatur. Et ita ordinauit Bonifacius 8. prout
continetur in capite sexto Ordinationum ge-
neralium Barchinonensium Fratrum Minorum.
Et idem prohibuit Clemens quartus, prout
refertur in prædictis statutis generalibus
Toleti reformatis, & habetur in Monumen-
tis Ordinum, precipue quo ad Carmelitas,
& quo ad Fratres Predicatores. De quo Fra-
ter Emanuel. i. Tom. qq. regul. q. 62. art. 5. vbi
dicit, q̄ credit q̄ nullus est Prælati, qui cō-
cedat auctoritatem ad reservata, præsertim
Clericis secularibus. Et consuetudo bona &
recepta ab omnibus, vim habet legis, cum
ipsam approbat Prælati tacite, aut expresse,
prout tradunt Sotus, lib. 1. de iust. q. 7. art. 2.
Et Medina. 1. 2. q. 97. art. 7. Et hæc cōsuetudo
optima

optima est, & necessaria, si quidem est dere-
bus honestis, & necessariis decori Religio-
nis, non enim peccata graua conuenit aliis
extra Ordinem propalare. Neq; prædictis ob-
stat, qd dicti Fratres itinerantes sint Sacerdo-
tes, & necessario debeant celebrare, & per
consequens ante celebrationem debeant præ-
mittere Confessiones suorum peccatorum
iuxta diffinitam in Concilio Tridentino Ses.
13. cap. 7. Et sic præsumere debemus in dicta
generali licentia fuisse concessam facultatē
pro casibus in Religione reſeruatis, ne con-
tra diffinitionem Concilii talis Religioſus
ad celebrandum, aut communicandum acce-
deret. Nam huic obiectioni respondetur,
quod quando Religioſus ſe inuenit extra
Monasterium ſine licentia ſui Prælati, vt ab-
ſoluatur à quocunq; à reſeruatis, & ſine ſcan-
dalo non poteſt non celebrare, aut commu-
nicare, bene poteſt accedere ad celebrationē,
aut communionem ſine Confessione, cum ſo-
la Cōtritione, prout tenet Angles in Florib9.
4. in. q. de Confessione, art. 8. diſſicult. 2. dub.
4. pag. 9. Concilium enim Tridentinum li-
cet diffiniat ante dictum acceſſum, Confes-
ſionem Sacramentalem eſſe præmittendam,
addit

Aduertencias para

addit tamen, modo non desit illi copia Confessoris, dicens, quod sine necessitate urgente Sacerdos absq; prauia Confessione celebrauerit : post celebrationem tamen, quam primum confiteatur necesse est. Et in hoc casu deest copia Confessoris iuste a Superioribus negata, ne peccata graua extra Religionem reuelentur. ¶ Neque his obstat indultum Innocentii septimi Prædicatoribus concessum relatum a Collectore Compendii Cistercii, vbi dicitur. Monachos extra Monasterium Ordinis existentes de licentia Superiorum cuiusq; Regulari, seu seculari Sacerdoti confiteri posse, cum eo casu a quocunque crimine quomodocumque reservato, sicut Confessores Ordinis eos absolueret, & cum eisdem dispensare possunt. Nam respondetur, q̄ hæc obiectio facit pro nostra sententia. Quia enim in licentia generali concessa a Prælati Fratribus itinerantibus, aut extra Monasteria existentibus non cēsetur cōcessa eisdē facultas, vt possint absolui extra Ordinē, præsertim presbytero seculari a casibus reservatis. Ideo Innocentius. cōcessit, vt tales Confessores a quocūque casu reservato possint ipsos Religiosos

giosos absoluere, & q̄ Prælati possēt dare licē-
tiā nō obstatibus quibuscūq; literis Apostoli-
cis, vt extra Ordinē possint ab eisdē absolu-

12 ¶ Sexto notandum est, q̄ Minister Pro-
uincialis huius Prouinciæ Sancti Euangelii
concedit omnimodam suam auctoritatē tam
actiue quam passiue omnibus Fratrum Con-
fessoribus huius Prouinciæ In festo Natiui-
tatis Domini, Resurrectionis, Corporis Chri-
sti, Assumptionis Beatę Marię, & in festo Se-
raphici Patris nostri Francisci, & hoc semel
pro quolibet dictorum festorum, tam ad ab-
soluendum quam ad dispensandum.

13 ¶ Pius Quintus die 21. Iulij, aņo Dñi. 1571
Pōtificatus sui aņo. 6. in quodā Breui, quod in-
cipit Romani Pontificis circumspecta benig-
nitas, prohibēs, ne Fratres Ordinis Prędica-
torum possinteligere Cōfessorem, & absolu-
are seruatis virtute Bullę Cruciatę sine li-
centia suorum Prælatorum: & addit. Eisdē
tamen Prælatis in vsu huiusmodi po-
testatis se cum subditis benignos & faciles
exhibeant pręcipiētes mandātes, & insuper,
quia Sacrum æcumenicum Concilium ge-
nerale Tridētinū cōcessit Episcopis, vt absol-
uere possint in foro animę seu cōscientie ab
om-

Aduertencias para

omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus prout Sess. 24. c. 6. habetur, ne Prior Conuentualis & Superiores Prælati dicti Ordinis, tam in dicta Prouincia, quàm extra eam, vbi libet in hac parte deterioris conditionis, quam Clerici, aut Sæculares, existant eisdem Priori Conuentuali, & Superioribus Prælatis, vt ipsi perse ipsos idẽ omnino possint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis, sibi subditos tam quoad absoluendi & dispensandi huiusmodi, quam alias quascunq; facultates, eisdem auctoritatẽ & tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus, atq; etiam declaramus: decernentes præsentis litteras perpetuo durare & valere, &c. Hoc Breue refertur à Fratre Emanuele in Explicatione Cruciatę, fol. 192. & 1. Tom. qq. regul. q. 21. art. 4.

13. ¶ Circa quam concessionem aliqua aduertenda sunt. Primo aduertendum est, qd Prælati regulares tenentur concedere facultatem suis subditis petentibus illam vt possint absolui a casibus reservatis. Quod patet ex verbis illis, præcipimus, &c. quę Preceptum important, & obligationem inducunt, vt docet noster Emanuel. 1. Tom. q. 6. art. 13.

art. 15. Et cum res sit gravis, videntur peccare mortaliter Prelati, dictam auctoritatem sine causa negantes, intelligentes, quod ex huiusmodi negatione anime suorum subditorum dispendium patientur. Vnde Religiosus penitens cui oportet non reuelare in Confessione Sacramentali sua peccata reservata Superiori presenti, propter maximum periculum, quod ex tali reuelatione resultat, nolente ipso concedere licentiam, vt cum alio confiteatur, potest cum contritione licite celebrare ad euitandum scandalum, prout tenet Victoria in Sum. fol. 146. cum in hoc casu careat copia Confessoris. Quod est intelligendum nullo alio Confessore presente. Nam si est presens Confessor, tenetur confiteri de alijs peccatis mortalibus antequam ad celebrationem accedat, iuxta decretum Concilij Tridentini Sess. 14. cap. 7. qui Confessor directe absoluat eum a peccatis mortalibus, & indirecte a reservatis, ratione quorum solu non habet copiam Confessoris. & iudicatur ac si esset absens a Superiore. Quod intelligitur, quando peccata reservata non habent annexam excommunicationem. Si enim habet annexam excommunicationem,

N n minime

Aduertencias para

minime potest absolui etiam à non reserua-
tis. Nullus enim potest absolui à quocunq;
peccato, nisi prius ab excommunicatione ab-
soluatur à qua inferior, si est reservata, mini-
me potest absoluer. Verum tamen est, quod
instante maxima necessitate communicandi,
aut celebrandi ad euitandum magnum scan-
dalum, potest iste talis cum contritione ac-
cedere ad hoc altissimum Sacramentum, pro-
ut tenet Sotus, in 4. distinctione. 18. qua-
stione. 2. art. 5. §. Hoc autem dubium,
Conaru. in capit. Alma mat. 1. p. §. 2.
numer. 11. Medin. in Sum. 1. lib. capi. 11.
§. 5. Ledesm. 2. 4. quaestione. 25. art. 1. prope
finem. Castro lib. 2. de Lege penali. cap. ult.
Iuxta quam doctrinam est glossandus, idem
Soto in 4. distin. 12. quaestione. 5. art. 4. §.
Quartus casus, dicens, quòd in nullo casu
neq; ad euitandum scandalum licitum est ex-
communicato celebrare. Hoc enim intel-
ligi debet, quando scandalum est paruum,
non vero quando scandalum est magnum:
preceptum enim de non scandalizando
fratrem, est Diuinum, & naturale: precep-
tum autem non communicandi cum ex-
cōmunicatione, presupposita debita contri-
tione

tionē, est humanum. Et etiam erit licitum
diſto Religioſo penitenti excommunicato
ad Eucharistiā accedere cum debita con-
tritione, quando Prelatus non vult ipsi con-
cedere auctoritatem ad casus reſeruatōs, &
timet maximā infamiam, aut maximum pe-
riculum, si non accedat, prout tenent Ledes-
ma vbi supra. Sylueſ. ver. Eucharist. 2. q. 7. §.
quantū vero. Quod probatur: nam etiā prę-
ſente Cōfessore, qui enim absolvere poſſit, po-
teſt ſine Cōfeſſione celebrare, aut cōmuni-
care, quando ex cōfeſſione timet periculum
ſimile imminere ſibi. Et confirmatur. Nam
etiam concedit Doctiſſimus Nauarrus cap.
27. num. 279. quod irregularis ad euitan-
dum ſimile ſcandalum, & periculum poteſt
celebrare. Et quantum ad inhabilitatem
celebrandi pari paſſu ambulant reſpectu pec-
cati mortalis excommunicatus, & irregularis.
Ex his inferitur, quod Religioſus accedēs ad
celebrādū cum ex cōmunicatione reſeruata,
ad cuius abſolutionē ſibi auctoritas a Supe-
riore eſt negata, ſi hoc facit neceſſitate cō-
pulfus non potēs aliter ſcandali euitare, aut
pericula allegata fugere, minime incurrit ir-
regularitātē, quā incurrit excommunicati cū

Aduertencias para

excommunicatione celebrantes: cum minime peccent ministrando. Aduertendum est tamen, quod nulli occulto excommunicato licitum erit celebrare ad implendum præceptum Ecclesiæ, aut præceptum & obligationem suo officio annexam, quando ex omissione horum præceptorum nullum graue scandalum sequitur, aut infamia. In his enim casibus, nec lex diuina, nec humana permittit aliquem excommunicatum celebrare, vnde penam irregularitatis incurrit celebrando. Aduertendum insuper, quod semper dixi, quod propter vitandum magnum scandalum, & periculum licet dicto Religioso excommunicato celebrare, negata sibi auctoritate à suo Superiore. Adde notandum, quod neque ratione verecundiæ, aut malæ famæ, quam ex reuelatione sui peccati reservati apud suum Prælatum habere debet, erunt causæ sufficientes, vt dictus Religiosus sine Confessione possit cum sola contritione ad celebrationem accedere. In hoc enim casu tenetur suo Superiori prius confiteri: nisi culpa reservata apud Prælatos Ordinis sit iam in iudicio exteriori castigata, aut timeat quod directe, aut indirecte ab ipso Prælato, reuelabitur.

bitur. Ex quo inferitur, quod si subditus timeret: & petendo per interpositam personam licentiam Superioris ad casum reservatum, ipse Prælatus veniet in cognitionem ipsius, potest ad celebrandum accedere, etiam si sit excommunicatus, cum debita tamen contritione, necessitate maxima urgente, & scandalo magno id flagitante: prout tenet Victoria de Confess. num. 146. Soto in 4. dist. 12. q. 1. art. 4. prope finem, Ledes. 24. q. art. 7. dub. 5. vers. sed videatur. Qui omnes affirmant etiam causam esse sufficientem ad accedendum ad celebrandum, aut communicandum cum casibus reservatis, & excommunicatione, quando Prælatus non vult concedere suam auctoritatem, & scit penitens probabiliter, quod si ipsi confiteatur impediet ipse Prælatus maxima bona spiritualia, & etiam magna bona temporalia negando illi suffragium ad ipsorum consecutionem. Et sic non omnino probosententiam Nauarri in cap. Sacerdos de Penitent. d. 6. dicentis, posse Prælatum negare suffragium alicui in electione ratione criminis, quod solum scit in Confessione: cum timor talis negationis sit sufficiens causa ut ipse Religiosus possit accedere ad commu-

Aduertencias para

nicationem cum casu reservato, ad cuius absolutionem nullo modo a suo Prelato potest facultatem per interpositam personam perquam adipisci. Ex his etiam inferitur, quod timor reuelandi complicem, aut ipsum infamandi, aut impediendi ipsi aliqua graua bona spiritualia, aut temporalia, erit causa sufficiens, vt supradictus Religiosus excommunicatus cum contritione possit accedere ad celebrandum, precisa necessitate, & urgente id postulante, vt affirmant supra dicti Patres.

14 ¶ Sed est dubium, Si contingat Prelatum iniuste denegare suam auctoritatem Religioso petenti, vtrum talis Religiosus sit obligatus confiteri alteri Confessario peccata reservata simul cum alijs : an potius illi sufficiat peccata non reservata confiteri & reticere reservata, vsq; dum vel habeat auctoritatem à Superiore, vel adsit Confessarius habens auctoritatem absolendi à reservatis? Suppositis & ad memoriā redactis que modo diximus ex prefatis grauissimis auctoribus, respondeo, q̄ in omnibus casibus in quibus Religiosus habet casus reservados potest confiteri inferiori non habenti potestatem ad eorum absolutionem, obligatur ad confiten-

dum

dum peccata, etiam reservata. Ita docent Ca-
 ietanus in Summa ver. Confessio, conditio-
 ne. 10. & Magister Soto in. 4. dist. 18. q. 2. art.
 5. & Ledesma 2. p. 4. q. 8. art. 2. ex sancto Tho-
 ma, & alij communiter, vt dicit noster Ema-
 nuel. 1. Tom. qq. Regu. q. 21. art. 5. Nam peni-
 tens de iure Diuino tenetur, quando fieri
 potest, Confessionē integram facere. Nec ob-
 stat, quod postea tenetur iterum confiteri re-
 seruata habenti auctoritatem ad eorum re-
 missionem. Hoc enim per accidens est. Per
 se autem est, quod tenetur confiteri peccata
 Confessario habenti auctoritatem ad eorum
 remissionem, & vt supponitur, dicta reserua-
 ta Confessario non habenti talē facultatem
 sunt propalata. Vnde quando penitens Reti-
 giosus solum reservata Confessario inferio-
 ri reuelauerit, absolutio nulla erit ex defectu
 iurisdictionis, prout tenent Ledesma vbi su-
 pra, dub. 3. prop. 3. & Nauarrus. cap. 16. nu. 14.
 Aduertendum tamen, quod penitens abso-
 lutus à Confessario inferiori directe à morta-
 libus, & indirecte à reservatis, recipit vnum
 verū Sacramentū. Et quando postea Superior
 aut alius eius habens potestatem, absoluit di-
 recte à reservatis, est aliud distinctum Sacra-

Aduertências para

mentum à primo recipit, vt dicunt communiter Doctores. Aduertendū insuper, quod Sacerdos simplex in absentia Confessoris inferioris non potest absoluerē dictum Religiosum pœnitentem indirecte à reservatis, directe autem à venialibus. Licet enim habeat iurisdictionem ad absoluendum à venialibus, hoc tamen intelligitur quando solum illi venialia confitentur, non autem quando illi venialia simul cum mortalibus Sacramentaliter reuelantur: cuiusmodi sunt reservata, quæ vt supponitur dicto Sacerdoti simplici confitentur. Denique solum habet Sacerdos simplex potestatem ad absoluendum à venialibus, aut à mortalibus semel iam confessis legitime, vt communis consuetudo Ecclesiæ probat.

- 15 ¶ Iterum dubitat, virum Superior teneatur audire peccata reservata simul cum non reservatis, vt subditum à reservatis absoluerē possit? Caietanus ver. Confessio conditione. 1. Nauarro in cap. Sacerdos. § Quantum, de Pœnit. dist. 5. nu. 12. tenent, q̄ Superior potest audire peccata tantum reservata & ab eis pœnitentem absoluerē, & remittere ipsum ad Confessorem inferiorem, vt ipse auditis

auditis eius peccatis non reſeruatis, ab eis
 eum Sacramentaliter abſoluat. Et conſequen-
 ter dicunt, quod dictus penitens duo recipit
 Sacramenta, vnum a Superiore alterum ab
 inferiori, & quod dictus Superior poteſt iure
 optimo hanc facere diuiſionem, ſicut faciunt
 Papę Penitentiarij. At Doctiſſimus Pater E-
 manuel art. 6. q. citatę, contrariam opinionē
 ſecundum Diuinam Theologiam verio-
 rem exiſtimat. Scilicet, dictum Superiorem eam
 diuiſionem facere minime poſſe, & ſic ne-
 ceſſario debere audire peccata reſeruata &
 non reſeruata, prout tenent Ledefma. 2. 4. q.
 art. 8. dub. 3. Conc. 5. Durand. in 4. diſt. 17.
 q. 15. Silueſt. ver. Confefſio. 1. q. 19. Adria. q. 4.
 de Confefſione §. 7. ſed dubium. Viſt. de
 Confef. nu. 162. Et fundamentum huius opi-
 nionis eſt: quia integritas Confefſionis eſt
 de iure diuino, in quo dictus Superior mini-
 me poteſt diſpensare, nulla præſertim exi-
 ſtente neceſſitate, cum ipſe Superior poſſit
 remittere ſuum ſubditum ad Confefſorem
 inferiorem cum auctoritate, vt ipſum ab
 omnibus abſoluere poſſit. Et dato quod Prę-
 latus velit extra Confefſionem ſcire peccata
 reſeruata ipſius penitentis, remittendo ab-

Aduerſencias para

ſolutionem ad inferiorem Confefſarium ſi-
gillum Confefſionis ſeruare tenetur, cum
reuelatio ipſi facta ad Confefſionem ordi-
netur: prout ait Ledefma. Qui cum Adriano
& Durando affirmat, quod Pœnitentarij Pa-
pæ non diuidunt Confefſionem: ſed tantum
absoluunt à cenſuris Papæ reſeruatis, non
potentes maximis negotijs implicati inte-
gras Confefſiones pœnitèrium audire. Et ſub
latis cœſuris iam peccata non remanēt reſer-
uata, Papa enim ſolum cenſuras reſeruat.

16 ¶ Dubitatur tandem, vtrum Confefſio
reſeruatorum Superiori, aut habenti poteſta-
tem facta ſine debita contritione, aut attri-
tione valeat, vt pœnitens poſſit ea peccata
confiteri cuicunq; alij Cōfeſſori inferiori ap-
probato? Pater Emanu. art. 6. quæſtionis, citā-
tæ, reſpondet dicendo, q̃ quando pœnitens
Religioſus fuit abſolutus Sacramentaliter
à caſibus reſeruatis per Superiorem, aut per
habentem eius ad id poteſtatem, exiſtente
nulla abſolutione propter defectum contri-
tionis, aut attritionis, non tenetur dictus pœ-
nitens amplius dicta peccata reſeruata con-
fiteri Prælato, aut habenti eius auctoritatem.
Sufficit enim quod ea confiteatur, cuicunq;
legitimo

legitimo Confessori: vt ait Gaieranus. ver.
 Causa reſeruatus. Reſeruatio enim quid odio
 ſum eſt. Vnde debemus Theologizare, ſuffi-
 cere ipſum peccatum reſeruatum eſſe cogni-
 tum & reuelatum ipſi Prælato, aut alij eius
 poteſtatē habenti, vt ſic ceſſet ipta reſeruatio.
 Et hanc opinionem, vt veriſſimā, tenet Silu.
 ver. Confe. l. q. 1. & eam tenet communiter
 Doctores: affirmantes idem eſſe dicendum,
 quando pœnitens aliquod peccatum morta-
 le malitioſe tacuit, dum modo omnia pec-
 cata reſeruata reuelauerit. Et id ipſum etiam
 affirmant eſſe dicendum, quando pœnitens
 multa habet peccata reſeruata, & vnus, aut
 duorum eſt oblitus: prout dicunt Adri. vbi ſup.
 §. Si petas. ver. ex hoc. & Led. vbi ſu. du. 7. In
 hoc enim caſu omnium peccatorum etiā obli-
 tiſſi volūt Prælati tollere reſervationē, prout
 affirmat Nauar. cap. 26. nu. 13. Verum eſt ta-
 men quod tenetur dictum peccatum confi-
 teri cum ipſius fuerit recordatus. Et id ip-
 ſum etiam ſentiunt dicendum, quando pœni-
 tens tempore Iubilæi, aut Bullæ concedētis
 abſolutionem à reſeruatis propter ipſius cul-
 pam [quia verbi gratia, tacuit aliquod pecca-
 tum mortale, aut non habuit debitam attritio-
 nem]

Aduertencias para

nem] fuit inualide absolutus: omnia peccata
referuata confitendo. In hoc enim casu fini-
to tempore Iubilæi, aut Bullæ, dicunt graui-
simi Theologi, illam inualidam Confessionē,
operari, vt reseruatō peccatorum tollatur.
Quam opinionem vt verissimam amplec-
tor, quando dicta peccata sunt referuata ra-
tione alicuius censuræ. Cum enim Confes-
sor virtute Iubilæi & Bullæ possit absoluere
à censuris & à peccatis, & absolutio censu-
rarum præcedat absolutionem peccatorum,
& cum absolutio censurarum non pendeat
ab absolutione eorum, non requiritur dispo-
sitio ex parte pœnitentis, vt à censuris solua-
tur. Quod confirmatur. Potest enim dari
casus, in quo quis absoluatur à censuris sine
dispositione: & statim quando Sacerdos pro-
fert formam absolutionis peccatorum, per
internam Spiritus Sancti motionem debite
disponatur. Quo casu, non videtur posse ne-
gari, quod à peccatis & censuris remaneat
pœnitens liberatus. Non ignoro tamen ali-
quos viros Doctissimos contrariam tenere
opinionem dicentes, quod absolutio censura-
rum virtute alicuius Bullæ, aut Iubilæi con-
ceditur in ordine ad absolutionem pecca-
torum,

torum, adeo, vt Confessarius mortaliter peccaret, si virtute dicti lubilei, aut Bulle penitentem sine dispositione à censuris absolueret. Quod non contingeret in Superiore ab eis absolvente: ipse enim potestatem habet ad absolvendum ab eis, nulla prævia dispositione, cum pro vt dicitur in materia de excommunicatione possit absolvere, ab ea etiam inuiti. At licet ista sint probabiliter dicta, cum reservatio sit quid odiosum, & Confessarius virtute Bulle, aut lubilei possit absolvere à censuris extra Sacramentalem Confessionem, dicendum arbitror, quod absolvendo ab eis in Confessione inualida ex defectu penitentis, remanebit penitens ab ipsis liberatus: cum absolutio à censuris, si non valet vt absolutio Sacramentalis, possit valere, vt absolutio extra Confessionem: ad cuius validitatem non requiritur tanta dispositio. Quod probatur ex regula iuris. Si non valet quod ago, vt ago, valet vt valere potest. cap. unico de Dispōsa. impub. lib. 6. Ex quibus deducitur, quod si tempore lubilæi, aut Bulle quis inualide absoluat à peccatis reservatis non habentibus excommunicationem annexā, minime sublata fuit ipsa reservatio. Cum

Advertencias para

Cum enim Confessor virtute dicti Indulgentiæ & Bullæ possit tollere reservationem in foro conscientię, virtute absolutionis, existere nulla absolutione, consequitur nullitas absolutionis ipsius reservationis, præcipue cum Indulgentiæ & Bullæ concedant absolutionem à reservationis non penitentibus absolute, sed vere penitentibus: illi autem qui scienter tacent peccata mortalia, aut non habent debitam contritionem, aut attritionem vere penitentes minime possunt nuncupari. Ex quibus rursus inferitur, quod quando Prælati Religionum in aliquibus festivitatis concedunt suam auctoritatem, ut eorum subditi possint absolui a casibus reservatis, si ipsi intra tempus concessum omnia peccata reservata confiteantur sine debita contritione, aut scienter celato aliquo peccato mortali, minime remanent liberati a dicta reservatione, & sic transacto dicto tempore tenentur ea confiteri Confessorio, non cuicunque; potenti absolvere à mortalibus, sed potenti absolvere ab eisdem reservatis. Et hoc probatur, nam Prælati, ut sit in nostra Sacra Religione, quando similem concedunt auctoritatem, in hæc verba pronuntiant. Ut Frater possitis cum puriori conscientia

ta hanc festiuitatem celebrare, Pater noster
Prouincialis vobis omnibus suam auctori-
tatem impartitur. Quæ verba satis indicant
eam auctoritatem concedi in ordine ad pu-
rificandas conscientias Fratrum, vt cum ma-
iori puritate Diuina prædictis diebus pos-
sint ministrare, & Prælatos minime dictam
auctoritatem velle concedere, qui purifican-
dis suis conscientijs minime incumbunt; ac-
cedendo ad Sacramentū penitentiæ sine debita
dispositione, aut celando aliquod peccatū mor-
tale, diuinæ gratiæ obicem ponendo. Hæc ille.

- 17 ¶ Secundo aduertendū est circa prædictū
Breue Pij. 5. q̄ facultas in eo concessa Prouin-
cialibus Conuentualibus absoluendi a casi-
bus occultis, iuxta ea quæ Episcopis conce-
dit Conc. Trid. Sess. 24. cap. 6. de Reformatio-
ne, est generalis & vniuersalis pro omnibus
mūdi partibus, vt patet in Bulla, quia dicit, tā
in di. a Prouincia, quam extra eam, vbi libet.
- 18 ¶ Terrio notādū est, q̄ Guardiani & Priores
Conuentuales aliorū Ordinū Medicinū eādem
habēt facultatē, iuxta ea quæ ex Doct. Mag. à
Veracrux supra dixim⁹ fo. 115. & 116. & di-
cemus etiā infra. ver. Cūmunic. Preuileg. 5.
- 19 ¶ Gregorius. 13. Romæ apud Sanctum Pe-
trum

Aduertencias para

trum sub anulo Piscatoris die. 3. Maij, anni Domini. 1575. Pontificatus sui anno. 3. declarauit non esse nec fore vnquam sue intentionis aut Sedis Apostolicę, vt personę Societatis, absq; expressa Superiorum eiusdem Societatis licentia, vtantur facultatibus quę Iubileis Bullis Cruciatę, Confessionalibus siue priuatis personis, siue pijs locis: aut quomodocunq; aliter hactenus concessę sunt: aut in posterum concedentur: etiam si in illis expresse indulgeatur vt omnes Regulares etiam Mendicantes huiusmodi facultatibus vti possint. Itemq; auctoritate Apostolica inperpetuum declarauit statuit & ordinauit, vt quando à prædictis Prælatis conceditur facultas absoluendi à reseruatis, solum Confessoribus eiusdem Ordinis, & non omnibus sed deputatis ad audiendas Confessiones datur, nisi ratione itineris, aut alia de causa ab eisdę Superioribus alijs Cōfessarijs intra aut extra Societatem confitendi facultas ad id specialiter daretur: secusq; facta irrita & inania fore decreuit. ¶ Circa hanc concessionem tria declarat Pater Magister à Veracruce quę aperte continentur in hoc Breui. Primū q̃ per Bullam Cruciatę, vel aliud Iubileum non

non potest Religiosus Societatis absolui à ca-
sibus referuatis, sine licentia Pręlati: etiam
si sit in Bulla expressa licentia: & hoc tam
in Bullis concessis, quàm concedendis. Se-
cundum & illud valde considerandum, q̃
nullus potest confiteri extra Societatem, &
ibi solum cū deputatis ad confessiones au-
diendas. Et tertium, quod nullus Religiosus
à referuatis potest absolui sine licentia Prę-
lati. Quo indulto [ait] fruuntur omnes Or-
dines, etiam si in Bulla dicatur, q̃ Religio-
sus possit absolui sine licentia Pręlati. Ita
scripsit propria manu in suo Compendio In-
dico quod asseruatur in Archino Sancti Au-
gustini de Mexico. Sed quantam hoc vltimū
habeat veritatem aliorum esto iudicium &
censura. Mihi enim rigida & scrupulosa sa-
tis hæc opinio videtur.

- 20 ¶ Frater Emanuel To. i. qq. q. 62. art. 5.
aduertit Siluestrum tenere esse necessariam
licentiam expressam ipsorum Pręlatorum,
vt Fratres extra Ordinem possint confiteri,
& non sufficere pręsumptam, prout colligi-
tur ex Concilio Lateranēsi diffiniente, quod,
vt aliquis confiteatur cum eo, qui secundum
ius,

Aduertencias para

ius, & consuetudinem toleratam non est legitimus Confessor, quia super eum non habet iurisdictionem, necessarium est, quod prius quam ipsi confiteantur licentiam ad id à suo Prælato obtineant. Ita refert Angles. q. de Confe. art. 8. diffi. 2. dub. 4. pag. 9. qui tenet contrariam opinionem, scilicet, quod sufficit præsumpta licentia. Et ego inuenio ipsum Silu. ver. Confes. 1. num. 6. ver. 8. Si Sacerdos, hanc ipsam tenere opinionem, quam libenter amplector in fratribus itinerantibus, & extra Monasterium existentibus, qui obliuione naturali licentiam à suis Prælati non perierunt.

COMMISSARII GENERALES *apud Indos residentes.*

1 ¶ Constitutiones generales Toletæ reformatæ, anno Domini. 1583. in peculiaribus statutis ad Indias pertinentibus, cap. 3. circa Commissarios Generales sic statuit.

¶ Et quia nimia illarum partium distantia, impedimentum præstat, ne occurrentia negotia possint à Generali Ministro, vel eius Commissario Generali in curia residente expediri,

pediri, vel absolui, statuitur, vt duo Cōmissarij Generales sēper resideāt in illis partib⁹, vnus pro Prouincijs Nouē Hispaniē, alter vero in Prouincijs del Peru: isti vero Cōmissarij erunt constituēdi per Ministrū Generalē. Pręcipitur vero, vt prędicti duo Cōmissarij non possint ab illis partibus recedere, sine expressa licentiā Generalis Ministri, aut sui Commissarij Generalis Indiarum, sed teneantur expectare visitationem, inibi de suis officijs, & personis faciendam.

2 ¶ Statuitur pręterea, vt prędicti Cōmissarij, nō sēper hereant vni loco, & Prouincię: sed per ōnes Prouincias sui districti circumeāt, visitēt, moneāt, & corrigāt, & pastorale officium [vultum pecorum inspiciēdo] exerceant.

3 ¶ Si vero contigerit, q̄ Cōmissarij Prędicti moriantur, interim q̄ prouidetur, tenebit sigillum, & scripturas, Minister Prouincię, in qua mori cōtigerit: & prędictus Minister absoluet negotia occurrētia, & habebit plenitudinem potestatis: sed prędictus Minister tenebitur statim, cum primum opportunitas occurrerit, certiozem facere Ministrum Generalem, vel eius Commissarium in curia residentem, de obitu dicti Commissarij.

Aduertencias para

- 4 ¶ Si tamen illa Prouincia, in qua mori conuergerit Commissarius Generalis, careat Ministro Prouinciali, Commissarius illius Prouinciæ exercebit Officium prædicti Commissarij Generalis
- 5 ¶ Circa prædicta statuta, primo aduertendum est, qd Commissarij Generales Nouæ Hispaniæ, & del Peru, Ministri Generalis omnimodam habent auctoritatem, & plenitudinē potestatis in utroq; foro, vt ex eorum patetibus est manifestum. Atq; ita poterunt Religiosos ad Infidelium terras mittere sicut proximis his diebus Reuerendissimus Pater noster Frater Petrus de Pila huius Nouæ Hispaniæ Commissarius Generalis ad instanciam Illustrissimi, & prudentissimi Comitiss de Monte Rey, ad Californias, & ad Nouum Mexicum huius Prouinciæ Sancti Euangelij alumnos destinauit. Huius Patris Commissarij influ, & obedientia nē dicam vrgentissimis præcibus & assiduis postulationibus effectum est, vt hunc meum laborem, & locupletarem, & adaugerem: qua propter cui nostræ Vigiliæ, & continuus labor gratus extiterit, Deo optimo qui dedit velle, & perficere: & tanto patri quia animum impulit, gratias

gratias referat, & repondat.

¶ Secundo est notandum q̄ Reuerendissimus Frater Franciscus à Tholosa totius Seraphicę Religionis quondam Generalis Minister [modo autem Episcopus Tuicensis] sciscitatus de aliquibus ad auctoritatē Commissarij Generalis huius Noŕe Hispanię spectantibus, ita respondit in cap. Generali Romę celebrato, anno Domini, 1587.

Dubia proposita Ministro Generali ex parte Prouincię Sancti Euangelij.

1. ¶ En los statutos de la congregación General de Tholedo, cap. 7. Tit. de los discretos, se declaran que discretos o Padres de las Prouincias, son perpetuamente [ipso facto] todos los Religiosos que ouieren sido Prouinciales. Dudate en las Indias, si estando el Commissario General visitando vna Prouincia actualmente, y teniendo el gouerno ordinario della, si el Prouincial que actualmente es [no priuado ni suspenso] deue ser excluydo del numero de los discretos, para los actos en que los demás discretos, son admitidos? Respondefe, que el Padre Ministro es

Aduertencias para :

stro es del numero de los discretos.

2 ¶ Item en el cap. 7. tit. de los Guardianes dize. Mas si fuera de cap. Vacare algun Guardian por qualquier razon que sea, en tal caso el Ministro Prouincial [si le pareciere q conuiene] con los discretos de la Prouincia podra elegir Guardian, y si al Prouincial por algun justo respecto le parece que no conuiene elegir al Guardian que ha vacado por la forma y manera sobre dicha, podra dar y cometer la tal election al Conuento, para q los moradores del elijan su Guardian. Duda se, si teniendo como dicho es la visita y gouierno dela Prouincia el Commissario de las Indias le incumbe y pertenece al Prouincial de la Prouincia elegir con los discretos Guardian, o dar la election al Conuento, o si esto pertenesce al Commissario? Responde que pertenece al Padre Commissario.

3 ¶ Item como en el cap. 8. tit. dela dispensacion destas constituciones se ordene, que en todas aquellas que nuestra Orden ha ordenado no puede ningun Prelado general dispensar, sino es por escripto, y con consejo de los discretos de alguna Prouincia, &c. Duda se, si el Commissario General que asiste en

Itc en

ste en Indias, deue ser tenido por Prelado general, para gozar desta facultad de dispensar con las sobre dichas condiciones? Responde se que el Padre Cõmissario, tiene auctoridad.

4 ¶ Item en el cap. 6. tit. de las penas que se ponen a los Prelados y Padres calificados, se prohibe que los Prouinciales ni Visitadores de las Prouincias impongan penitencia alguna graue, en especial a los Prelados y Padres principales sin el consentimiento de la mayor parte de los discretos de la Prouincia &c. Dudase, si los tales Prelados estan obligados en las sentencias a passar por el voto de la mayor parte de los discretos, y si sō luezes cō voto decisiuo para aquellas cosas en que como discretos de la Prouincia se les cometen. Respondefe que de la mayor parte de los vocales se ha de tener cuenta, y que los discretos tienen voto decisiuo.

5 ¶ Item en la Prouincia del Sancto Evangelio ay muchos Conuētos que no son guardanias, sino Presidēcias, y los Presidētes del las se leē en tabla de Capitulo, y son inmediatos al Prouincial, como los de mas Guardianes: estos Presidentes y sus subditos [despues que la Prouincia se fundo] an acudido

Aduertencias para

a los Conuentos en cuyo distrito caen sus
presidencias para la eleccion de discreto con
voz activa y passiva, como los demas mora
dores del dicho Conuento, y dello ay consti
tucion en ladicha Prouincia. Duda se si por
no ser moradores de aquel Conuento y sub
jectos a aquel Guardian, tendrá la voz acti
ua, y passiva: como hasta aqui la an tenido.
Responde se que se guarde la costumbre an
tigua siempre. Frater Franciscus à Tholosa
Minister Generalis & seruus.

6 ¶ Gregorius. 14. Romę apud Sanctum Pe
trum sub anulo Piscatoris, die. 25. Aprilis
anni Domini. 1591. Pontificatus sui anno
primo, ad instantiam predicti Ministri Ge
neralis Fratris Francisci de Tholosa ad fu
turam rei memoriam, auctoritate Apostoli
ca perpetuò statuit, & decreuit Commissario
rum pro tempore in his partibus [videlicet
in Indijs Occidentalibus, & Orientalibus]
deputatorum à Generali Ministro superiori
ratem vsq; ad nouorum Commissariorum ad
has partes aduentum perdurare, ipsarumq;
partium Fratres, ac Religiosos dicti Ordini
s, quoscunq; toto eo temporis spacio obe
dientiam, & reuerentiã consuetas exhibere
debere:

debere: nec ab illa quocunq; pretextu exemptos esse, ipsosq; Commissarios illos visitare, corrigere, reformare atque ad obedientiam præstandâ recusantes penâs Ecclesiasticis, & alijs opportunis remedijs [iuxta Ordinis constitutiones] coercere posse, ac debere: sicq; per quoscunq; Ministros, & Superiores eiusdem Ordinis, aliosque iudices Ordinarios, & delegatos, sublata eis, & eorû cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubiq; iudicari, & diffiniri debere: irritum quoque, & inane quicquid secûs super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus & Ordinationibus, Apostolicis, ac prædicti Ordinis statutis, & consuetudinibus etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegijs quoque indultis & literis Apostolicis eidem Ordini illiusque Superioribus, & personis in genere, vel in specie quomodolibet cõcessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro expressis habens hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogat, ceteris

Advertencias para

que ceteris q; cōtrariis quibuscūq; nō obsta-
tibus &. Hoc Breue originale habetur in Ar-
chivo sancti Francisci de Mexico. Et illius
vltus permissus à Senatu Regio Indiarum, vt
testatur Ioannes de Ledesma. ¶ Circa hoc
Breue animaduertendum est, q; per illud su-
blata est prorsus antiqua Ordinis consuetu-
do, secundum quam in Vigilia Pentecostes
eo tempore quo Ministri Generalis officii
cessabat, expirabant etiam omnes illius
Commissarii, modo autem illorum perdurat
officium vsq; ad aduentum noui Commissa-
rii. Vide Fratrem Emanuelem, l. p. Sum. ca.
74. num. 4. Conc. 4. vbi satis expressè hanc
defendit Prouinciam, & cam excusat.

COMMVNICATIO CVM IN- fidelibus. &c.

1 ¶ Possunt nostri in terris Infidelium, He-
reticorum, & Schismaticorum, vel vbi mag-
nus est talium numerus, quando necessitas
vigeret, & periculum esset maioris scandali,
conuersari cum huiusmodi hominibus, &
Missas celebrare, etiam si illi presentes ad-
sint in Ecclesia, dummodo prohiberi neque-

ant sine maiori scandalo. Pius Quintus in
vinae vocis oraculis, pag. 32. Hanc facultate
vri possunt ones nostri, vnusquisq; in suo gra
du, & officio. Ex Cōpēdio Indico Societatis.

¶ Possunt Patres Societatis sine pericu
lo irregularitatis, per varia Indiae loca mi
lites Lusitanos exhortari in bello cum Infidelibus, ad fortiter cum hostibus confli
gendū: dummodo Patres ipsi haud ferant ar
ma. Concessit hoc Pius Quintus quarto die
Ianuarii anno Domini. 1569. ad decennium.
Quod postea Gregorius. 13. indulgit in per
petuum, vt est in Vinae vocis oraculis pag.
59. & 86. Hanc etiam possunt Superiores
communicare iis omnibus, quos ad huius
modi officium deputabunt. Ex Compen. In
dico Societatis. ver. Bellum.

COMMVNICARE.

¶ Scito q̄ in Clementina Religiosi, de
Priuilegiis, excōmunicantur ipso facto qui
cunq; Religiosi, qui Sacramentū Eucharistie
conferunt Clericis vel Laycis, nisi prius ha
beant licentiam specialē Parochi, ibi enim
dicitur. Religiosi, qui Clericis, aut Lay
cis Sacramentum vñctionis Extreme vel
Eucha-

Aduertencias para

Eucharistię ministrare, Matrimonia solemnizare, non habita super his Parochialia presbyteri licentia speciali, aut qui excommunicatos à Canone [preterquam in casibus à iure expressis, vel per priuilegia Sedis Apostolicę concessa eisdem] vel à sententijs per statuta Prouincialia, aut Synodalia promulgatis, seu vt verbis eorum vtamur à peccata & à culpa absolvere quęquam præsumserint excommunicationis incurrunt sententiam ipso facto per sedem Apostolicam dumtaxat absoluedi. Quos etiam locorum Ordinarij, postquam de hoc eis constiterit faciant publicę nunciari excommunicatos, donec de absolutione ipsorum eis facta fuerit fides: nullo Religiosis eisdem super hoc exemptionis, vel alio priuilegio suffragante. Hęc ibi.

¶ Circa hanc Clementinam aduertè primò, qđ per illam non reuocantur priuilegia & exemptiones ante ipsum Clementem. s. factę Religiosis ad ministranda Sacramenta. Qua propter habentes priuilegium ante ipsum Clementem. s. ad ministranda Sacramenta, poterunt ea libere administrare, sine eo quod incidant post huiusmodi constitutio-

nem

Nem in excommunicationem. Ita docet Doctissimus Pater Magister à Veracrucē in egregia huius Clemēt. Expositione. l. p. q. 4. conc. §. quem sequitur noster Emanuel. l. 1. to. qq. regul. q. 66. art. 2. Et probat primo, ex verbis citatis, ibi [præterquàm in casibus a iure expressis, vel per priuilegia Sedis Apostolicæ concessa eisdem. Probatur deinde ex §. finali, dictæ Clemētinae. Vbi ait Clemēs. §. Sanè Religiosis illis, quibus est ab Apostolica Sede concessum, ut familiaribus suis domesticis, aut pauperibus in Hospitalibus suis degentibus Sacramenta possint Ecclesiastica ministrare, nullū ex præmissis volumus quoad hoc præiudicium generari. Hæc ibi. Sequitur ergo, q̃ Clemens. §. per suam constitutionem, priuilegia [si quæ erant] prædecessorum non reuocauit, sed confirmauit. Si cut ergo priuilegium ut domesticis possint Sacramenta ministrare, per dictam Clementinam non est reuocatum, sed confirmatum eadem ratione, si Religiosi haberent priuilegium ministrandi generaliter omnibus ista Sacramenta: non fuit ablatum per Clementem. Saltem ex verbis constitutionis hoc constare non potest. Quapropter, si modo Clemens.

mens. 8. qui nunc praeest Ecclesie Dei vera-
bis Clementine ad litteram prohiberet Re-
ligiosis Sacramenta predicta ministrare, vel
modo confirmaret predictam Clementinam
expressè, non ob id diceretur abstulisse, aut
reuocasse priuilegia Sixti. 4. Nicolai. 5. Leo-
nis. 10. & Adriani. 6. quæ habent Religiosi,
qui interris nouiter conuersorum habitant,
ad ministranda predicta Sacramenta. Et quod
hec sit intelligentia Clementine declarat in
lectione eiusdem Ioannes de Imola num. 15
quando dicit, constitutionem non habere lo-
cum, ubi ex consuetudine vel priuilegio Sa-
cramenta predicta ministrantur. Et sic citat
Paulum dicentem [ut patet] extra de foro
competenti. capit. Cum contingat, de statu
Monachorum, Capi. Ne in agro. Sanè idem
Cardinalis Zabarella intelligit, & idem An-
charranus.

¶ Nolo hic disputare. An consuetudo
quam in hac Noua gente habent Religiosi
ministrandi Sacramenta, eis priuilegij sup-
pleat vices, quàm preualere circa illos quæ
in Hospitalibus Religiosorum sunt, asserit
Ancharranus. Neq; vim facio in hoc, qd om-
nes Neophiti qui & fidei domestici vocandi

Reli-

Religiosis hucusq; sunt commissi, tanquàm
familiares & domestici, qui velut Gallina
pulos, sic & ipsos sub alis habuerunt, & ha-
bent modo. Et tanquàm Pedagogi Pedagogo-
giam circa eos exercuerunt, & exercent mo-
do, in omnibus ad ipsos Religiosos tanquàm
ad vnicos defensores aduolando in miserijs
suis, & tribulationibus non paucis, quibus
Deus optimus, & diuinus agricola discuit,
& conterit, vt excusa palea [statim post mor-
tē] puriores in horreum introducat cœleste.

¶ Ad rē igitur redeuntē dictis maxime
obstare videtur verba eiusdē Clemētis ibi.
Nullo Religiosis eiusdē super hoc exēptionis,
vel alio priuilegio suffragāre. Ex quibus ver-
bis videt colligi, Clemētē Quintū reuocasse
ōnia priuilegia in cōtrariū. Pater Magister à
Verac. vbi supra cōc. 6. ad hāc respōdet diffi-
cultatē, q̄ verba Clemētis intelligēda sunt, nō
quoad administrationē Sacramētōrū: sed quo
ad pēnam ibi appositam. Hoc est dicere, q̄
quando dicitur q̄ nulla exemptione, aut pri-
uilegio obstante, non debet intelligi de pri-
uilegio quo ad Sacramēta ministrāda. Quia
per Clementinam non est facta priuilegij re-
uocatio [vt modo diximus] quia aliās Papa
effect

Aduertencias para

esset sibi contrarius: cum in fine dicat, eos qui habent priuilegium excusari [vt ostensum est,] Sed debent verba intelligi quantum ad penam ibi appositam, vt fit sensus. Quod etiam si Religiosi habeant exemptionem, aut priuilegium: q̄ non possint excommunicari: si prædicta Sacramenta eis interdicta ministrarent, incidant in penam ibi positam: & quo ad hoc fit renocatio exēptionis, & priuilegij, per Clementem. Ita q̄ si Religiosi habebant ante hanc exemptionem [ea non obitante] in Canonem incidebant, qui Sacramenta prædicta ministrarent. Si tamen esset priuilegium de eis administrandis, poterat vti priuilegio, quia in hoc non est facta renocatio. Hanc intelligentiam tenet & sequitur Glossa, dictę Clemētinę, ver, Suffragate, quando ait. Quin scilicet, penam incurrāt, & denuncientur [vt dictum est] priuilegia enim super his concessa tollere non intēdit. Hęc glossa. Et vt clarius pateat hic sensus, cōsideranda sunt verba posita in margine ad dictam Clementinam, super illa verba Clemētinę, ibi. Ex communicatos faciant publicē nunciari. Colligit enim ex his Glossa marginalis. Ergo ad instantiam promotoris, vel

vel Parochi, citari possunt coram Officiario
 Diocesani, visuri has penas, & cēsuras incur-
 risse. Hæc dicta Glossa. Ex qua colligo, quod
 nullum priuilegium, aut exemptio ipsis Re-
 ligiosis suffragari potest, quominus ad in-
 stantiam promotoris, vel Parochi citari pos-
 sint coram Officiario Diocesani, visuri has
 penas, & censuras incurrisse, si prædicta Sa-
 cramenta sine aliquo priuilegio, aut legitima
 consuetudine id permittente, administraue-
 runt. Si enim ea [facultate Apostolica per-
 mittente] administrauerunt, in nullas penas
 incurrisse dicendum est, vt patet ex alijs ver-
 bis eiusdem Clementine superius relatis. Et
 hic intellectus est necessario admittendus:
 alioquin diceremus Clementem, §. sibi sta-
 tim contrariari. Videatur Pater Emanuel art.
 2. q. citat.

- 5 ¶ Secundo notandum est, q̄ Clerici pres-
 byteri qui prædicta Sacramenta administrā-
 absq; licentia presbyteri Parochialis, licet
 grauiter peccent; in excommunicationem ta-
 men non incidunt. Patet prima pars. Quia
 cum administratio Sacramentorum requirat
 iurisdictionis potestatem, simul cum illa que
 est Ordinis; qui primum non habent, etiam

ſi ſecunda non careant, peccant in adminiſtratione, & cum res ſit grauis, grauis peccatū erit. Secunda verò pars ex eo manifeſta apparet, q̃ ſolum Religioſi pena excommunicationis in dicta Clementina comprehenduntur, non autem Sacerdotes ſeculares. Eſt Magiſtri à Vetracruce vbi ſupra, q. 1. concl. 3.

- 6 ¶ Verum quando Parochus dat licentiam ſuo ſubdito vt à quocunq; Sacerdote poſſit recipere Euchariftiam, non eſt dubium quin eam à regulari Sacerdote valeat, & poſſit recipere. Vnde Eugenius. 4. declarauit, q̃ quando Sacerdos Parochialis dat licentiam ſuo ſubdito, vt à quocunq; poſſit recipere Euchariftiam eo caſu poſſit recipere eam à Religioſis ex Compendio, ver. Communicare. §. 3. & ex ſupplemēto folio 1. conſeſ. 46. Quod nota quia per hanc declarationem reſpondendum eſt Si uestro Excom. 7. & 14. vbi multa ſerupuloſa dicit, & ſic, ſi Frater Minor iter facit ex licentia ſui Prælati, poteſt recipere communionem à Prædicatore, & ſimiliter ab eo Frater alterius Ordinis.

- 7 ¶ Tertio notandū eſt, q̃ cum Summus Pontifex ſit ſupremus Parochus in Eccleſia Dei, poteſt pro libito [ſaluo Ordine Hierarchico] exem-

exemptionem concedere, & priuilegium Religiosis, quo possint Sacramēta Eucharistię, & Extreme vnctionis administrare: Matrimonia q; solemnizare, sine licentia Curati: & quod predicti in penam huius Clementinę non incidunt, sic administrantes. Potest etiam eiusmodi priuilegium & exemptionem iam concessā, vel omnino auferre, vel limitare, aut coarctare: quicquid predecessores eius auctoritate Apostolica concesserint & indulserint. Vnde etiam si Clemens. 5. per hanc Clementinā reuocasset priuilegia Religiosis concessa [quod non est dicendum] potuerunt subsequentes Pontifices Sixtus. 4. Nicolaus. 4. Leo. 10. Adrianus. 6. Paulus. 4. & tandem Pius. 5. priuilegium concedere [sicut defacto concessere] vt in terris illorum qui denuo ad Christum conuertuntur, possint Religiosi predicti Sacramēta liberē ministrare: & defacto etiam indulserunt pro omnibus fidelibus, vt possint Fratres illis Sacramentum Eucharistię ministrare, vt nu. 18. & 19. dicemus.

¶ Et tandem Gregorius. 13. die. 21. Maij anni Domini. 1575. Pontificatus sui anno. 3. omnia & singula priuilegia immunitates, prerogatiuas, & alia cōcessa in fauorē tris Ordinū

Aduertencias para

Sancti Francisci de nouo confirmauit; non ob-
stante hac Clementina Religiosi, de priuile-
gijs, Super Cathedram Bonifacii, Dudum, Vie-
nensis Concilij, & Dudum, de Sepultu. ¶ Et
Sixtus. 5. die. 3. Octobris, anni Domini. 1587.
anno etiam. 3. sui Pontificatus, ex certa scien-
tia approbanit, confirmauit, & innouauit om-
nia priuilegia Fratrum Minorum quę decre-
tis Concilij Trident. non contrariantur, aut
aduersantur.

- 8 ¶ Nicolaus. 5. concessit. Generalibus, &
Prouincialibus Ministris, & omnibus Con-
fessoribus Ordinis Min. deputatis ad audien-
das Confessiones secluarium, vt possint om-
nibus[quarumcunque Diocesum]quorum Cō-
fessiones audierint, Sacratissimi Corporis Do-
minici communionem dare omni tempore,
preterquam in die Resurrectionis Dominice.
Ex Cōpend. R. P. Christophori de Capite Fon-
tium. ver. communicare. nu. 4.

¶ Sixtus. 4. prout ibidem nu. 5. contine-
tur fecit consimilem concessionem ad lite-
ram, sicut Nicolai. 5.

- 9 ¶ Veruntamen Leo. 10. quodam Viue vo-
cis Oraculo authetico, de quo in Ordinis Sup-
plemēto. fo. 58. con. 160. concessit de nouo, id
quod

quod Nicolaus. 5. & Sixtus. 4. concefferant. Et insuper declarauit, quod licet audire Confessiones seclarium non possint, nisi in supra dictis breuibus nominari; ministrare tamen Sacramentum Eucharistię [tempore concesso] possit quilibet Sacerdos Religionis. Et in eo q̃ dicitur [vbi supra] de die Resurrectionis, declarauit, quod possint ministrare Sacramentum Eucharistię in die quo celebratur festum Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi dumtaxat, sine Reſtoris parochialis, aut Dięcesani licentia.

10 ¶ Iulius 2. concessit Fratribus Ordinis Minimorum, vt in Ecclesijs suis quoties opus fuerit possint ministrare & ministrari facere Sacramentum Eucharistię curialibus, mercatoribus, peregrinis, & transeuntibus, ac alijs, quibuscunque personis. Ex Compen. nu. 12.

11 ¶ Eugenius. 4. declarauit optime iuri satisfactum esse, & Canoni seu decretali. Omnis vtriusque sexus, si in Hebdomada sancta, vel infra octauam Pasche Resurrectionis Dominicę [secundum meliorem dispositionem conscientię, & aptiorem mentis deuotionem] fideles Sacro Sanctum Sacramentum Eucharistię accipiant. Et idē concessit Oraculo viuę vocis.

Aduertencias para

¶ Idem Eugenius concessit, q̄ quando quis tempore Paschali se repererit in aliena Diœcesi, semper ibi intelligatur adeptum in colatum, vt ibi confiteri, & communicare valeat, quantuncq; ibi paruo tempore steterit, Ex Compen. cap. Font. n. 1. & 2.

13 ¶ Pius. 5. mense Iulio anno Domini. 1567 Pontificatus sui anno. 2. in Motu proprio. Et si Mendicantium Ordines. &c. concessit Fratribus Mendicantibus, q̄ Christi fideles possint Sacramentū Eucharistię [Resurrectionis Dominicę festiuitate dumtaxat excepta] ab illis sumere: illudq; per Fratres huiusmodi administrari valeat, Ordinariorum, vel Curatorum licentia non requisita: neq; ad aliud prædictos fideles cogi, aut compelli posse per Ordinarios, aut Curatos.

4^r ¶ Laurentius Episcopus Prenestinus Cardinalis Sanctorum Quatuor Coronatorum nuncupatus, ac maior Penitentiarius Romę die 13. mensis Februarij anni Domini. 1526. Pontificatus Clementis. Papę. 7. anno 3. testificatur q̄ cum fœlicis recordationis Innocentius Papa 3. in Cōcilio Generali statuerit, omnes viri usque sexus Christi fideles postquam ad aņos discretionis peruenerint, saltem, semel in aņo peccata

peccata sua proprio Sacerdoti confiteri, ac in
iunctam sibi penitentiam adimplere, & ad mi-
nus in Paschate Eucharistię Sacramentum sus-
cipere debere, nisi forte de proprij Sacerdotis
consilio ob aliquam rationabilem causam ad
tempus ab huiusmodi perceptione duceret ab-
stinendum, alioquin & viuentes ab ingressu Ec-
clesię arceri, & morientes Christiana sepultura
carere debere. Tamen Sanctissimus in Christo
Pater & Dominus noster Clemens diuina mi-
seratione Papa. 7. sibi persuadens non fuisse
intentionis legislatoris animas illaqueare fi-
delium, ad communicandum precessit in die
Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi,
dummodo semel in anno confiteantur, & ad
minus in Paschate suscipiant Eucharistię Sa-
cramentum in partibus Hispaniarum, in quibus
propter numerum communicantium esset im-
possibile, vt in die Paschæ Eucharistiæ Sacra-
mentum suscipere possent Christi fideles, ipsos in
Hispaniarum Regnis huiusmodi, si à prima die
Cinerum usque ad Octauam Resurrectionis Dñi,
nostri Iesu Christi, proprio Sacerdoti peccata
sua singulis annis Confessi fuerint, & intra die
tempus Eucharistiæ Sacramentum secundum eorum
meliorē conscientię dispositionē, & arctiorē

mentis deuotionem susceperint, Vnde vocis
Oraculo desuper nobis facto, Canon huius-
modi satisfacisse declarauit. In quorum fidem
litteras testimoniales per Secretarium auri-
ticas, & suo sigillo munitas exhibuit, & presti-
t. Hoc refert Frater Emanuel in Explicatio-
ne Cruciate. fol. 291. & 292.

15 ¶ Circa predictas concessiones suboritur
dubium. Quid per diem Paschatis intelligat
Summi Pontifices? Doctissimus Xuarez. 2. p.
disputatione. 82. Opinatur mentem Pontifi-
cum fuisse excipere communionem Pascha-
lem: non materialiter [vt ita dixerim] sed for-
maliter, seu prout precepta est lege, quæ præci-
pit semel in Paschate communicare. Nam ca-
pitulum, Omnis vtriusq; sexus, in initio solus
præcipit semel cōmunicare in Paschate, quam-
uis postea ab Eugenio. 4. declaratum sit, illud
Pascha comprehendere omnes octo vel quin-
decim dies à Dominica Palmarum vsque ad
Dominicam in Albis inclusivè. Et sic omnis
communicatio qua impletur illud præceptum
intra dictos dies dicitur Paschalis, seu in Pa-
schate facta: exceptio autem quæ apponitur
indictis priuilegijs sine dubio respicit hoc
præceptum, vt in sua vi maneat, & eodem mo-
do im-

do impletur, quod in eo statutum est, ut scilicet nemo possit tunc ad effectum implendi dictum preceptum communicare, nisi in propria parochia, aut de licentia sui Parochi, etiam in Ecclesijs Mendicantium. Eandem sequitur sententiam Pater Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 56. art. 3. ubi docet in prædictis privilegijs, & indultis solam excipi communionem, qua impletur hoc preceptum in Paschate, siue fiat prima die, siue in quolibet alio sufficienter intra dictos quindecim dies. Et è contrario, si preceptum iam impletum est in Parochia ante illum primum diem, vel postea implendum est, non censet esse per se exceptum primum diem Paschatis, quominus possint Religiosi uti suis privilegijs, & ministrare hoc Sacramentum. Nec obstare, quod in dictis privilegijs dicatur. Præterquam in festo Pasche Resurrectionis Dominice, seu Præterquam in die Resurrectionis Domini, dumtaxat. Quia non est attendendus materialis sonus verborum, sed sensus, & intentio Pontificis, qui, ut dixi, communionem qua impletur preceptum vocat communionem in die Paschatis, seu quod idem est, in die Resurrectionis Dominice.

¶ Deinde dicit interpretationem hanc non

P p

s

esse

esse violentam, sed satis obuiam, & claram, ac
 literis Apostolicis accommodam, & consentaneam,
 neam, supposito modo loquendi capituli Omnis
 vtriusque, sexus, & intelligentia totius Ecclesie,
 Quam explicationem admittunt Commendium,
 et Constitutiones Societatis, vbi dicitur, Omnes
 Christi fideles quouis anni tempore Rectorum
 Parochialium Ecclesiarum, licentia minimè
 requisita posse à presbyteris Societatis sacram
 Eucharistiam accipere, præterquam in festo
 Paschæ Resurrectionis Dominicæ, & in mortis
 articulo nisi necessitas urgeat: modo qui
 communicat prius aut postea sit communicaturus
 in propria Parochia, vt satisfaciatur præcepto
 capituli, Omnis vtriusque sexus, &c. His
 addit Enriquez, To. 2. lib. 8. de Eucharistia
 cap. 55. lit. G. q. aduenis, qui non habent
 proprium Parochum, licebit etiã ipso die
 Paschatis pro impletione præcepti dare
 communionem, vt tenet Soto 4. dist. 18. q. 4.
 art. 2. quia cessat totus finis & ratio prohibitionis,
 vt in simili docet Nauarrus cap. 16. nu. 36.
 Quæ ratio probat de aliis qui iam in Parochia
 satisfecerunt præcepto. ¶ Ex prædictis infert
 primo Pater Emanuel facultatem Bullæ Cruciatæ
 qua conceditur licentia accipiendi Eucha-

Eucharistiā tempore interdicti in alijs Eccle-
sijs, vel priuatis oratorijs, præterquam in die
Pascharis adeundem modum debere intelli-
gi: idest præterquam in ea communione qua
impletur præceptum communionis in die Pa-
scharis. Quia nisi sic exponamus sequitur il-
lud absurdum quod possint implere hoc præ-
ceptum in priuato oratorio, & postea in die il-
lo Pasche, nec ibi nequē in Parochia com-
municare.

¶ Secundo in fert q̄ ubi est consuetudo
legitima, & præscripta satis faciendi huic præ-
cepto cōmunicādo quolibet die Quadragesi-
mę qualis est in Cōmbrica, & in multis alijs
locis, cum fideles possint se conformare di-
cōsuetudini, prout resoluit Naua. c. 21. nu. 45.
& communicare ad effectum adimplendi præ-
ceptum communionis Paschalis in prima die
Cinerum, non poterunt dicti fideles commu-
nicare etiam in die Cineris, nisi in proprijs
Parochijs, aut de licentia suorum Parochorū.

¶ Sed Doctissimus Nauarro in suo Ma-
nuali capit. 21. num. 52. explicans supra dicta
privilegia Nicolai. 5. & Leonis. 10. perdi-
em Resurrectionis non totam Hebdoma-
dam Pasche esse intelligendum, sed solum diē
Domi-

Aduertencias para

Dominicū docet. Modo accipiatur ad imple-
dum præceptum, modo non. Vnde tam perci-
piens quàm administrans hoc Sacramētū pri-
mo die Resurrectionis absq; licentia expres-
sa, vel tacita, aut priuilegio speciali, peccat
mortaliter, siue fiat ex deuotione: siue ad im-
plendum præceptum. Quod patet ex prædic-
tis Pontificibus excipientibus diem Pascha-
tis, his verbis: Præterquàm in die Pascharis,
seu in die Resurrectionis. Quem multi se-
quuntur Doctores, & præcipue Pater Ilde-
phonsus de Noreña, & Pater Magister à Vera
cruce in suis Compendiis. ver. Communica-
re, notabili primo. Et quod sic declarari possit,
dicunt probari per priuilegium Pauli. 4. qui
nobis cōcessit ōnia priuilegia cōcessa vel con-
cedēda, iuxta fauorabiliore illorū interpretati-
onē intelligēda esse. Dicunt deinde quod fide-
les suscipientes Eucharistiā à Fratribus excep-
to die Dominico adimplēt præceptū cōmuni-
onis Paschalis modo sit in Hebdomada Sācta,
modo in Hebdomada Paschæ, vt tenet Nauar-
rus. cap. citato. nu. 45. iuxta præallegatā Euge-
nii. 4. concessione. Et hoc concessit Pius. 5.
quando dixit, nec ad aliud faciendum per Or-
dinarios, vel Parochos posse fieri, decernit, &
sic

Ne excommunicatio esset nulla. Et re vera Pater Emanuel sequitur Doctorem Nauarrum in Explicatione Crucitate. §. 5. dubitatione prima. num. 9. fol. 29. & 1. p. Summe. cap. 64. cōc. 1. vbi etiam docet Ecclesię pręceptum ad impleſſe, qui à prima die Cirenum, vsq; ad octa nam Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi singulis annis Eucharistię Sacramentum [secundum eorum meliorem conscientię dispositionem, & arctiorem mentis deuotionem] susceperint: iuxta Clementis Papę. 7. concessionem iam relatam. In eadem est sententia Pater Vega in sua Summa cap. 61. caso. 10.

16 ¶ Deinde notant Pater Noreña. & Pater Magister à Veracruce, q̃ Paulus. 4. concessit nobis, vt possimus administrare omnia Sacramenta omnibus Indis: & quia non excipit diem Resurrectionis, & cōcessit vt omnibus Indis possemus administrare. Sequitur q̃ in nostris locis etiã die Dominico Resurrectionis possumus omnibus Indis dare Eucharistię Sacramentum, etiam in populus Hispanorum. Vide supra verb. Baptizare. §. 6. & sequentibus.

17 ¶ Notant etiam, q̃ vlticum possumus dare omnibus fidelibus in domibus nostris
excepto

Addertencias para

excepto die Dominico Pasche: sed deferre so-
 lemner in domos infirmorum prohibetur,
 & Siluester Excomu. 14. dub. 3. intelligitur
 stando in iure commu. Imo si Parochus abesset
 posset Religiosus deferre Eucharistiam idest
 viaticum infirmo Indo, vel Hispano iuxta Do-
 ctrinam Hostiensis Innocentii, & Ioannis An-
 dree, & Angeli. Quia necessitas caret lege: &
 sic non agit Religiosus contra Clementinam.
 Quia non est presumendum in tali casu vo-
 luisse piam matrem Ecclesiam impedire via-
 ticum, immo nec vñtionē extremā: quicquid
 dicat Doctissimus Siluester, vide infra, nu. 25.
 & ver. Familiares. Et Pater Emanuel. q. cit.
 art. 5. hoc idem docet dicens, q̄ quantū attinet
 ad periculum mortis, si Parochus nō adsit, &
 necessitas vrget, nō est dubiū, quin possit sim-
 plex Sacerdos licitē viaticū dare, siue sit Reli-
 giosus, siue nō: quia cū iure cōmuni conceda-
 tur simplici Sacerdoti absente Parocho confi-
 teri existentē in articulo mortis, censetur etiā
 concessa cōmunio in eodē articulo, argumēto
 eorum, quæ dicuntur. c. Ea. de Pē. & remis. in iu-
 re, vel expræsumpta rationabili voluntate Pa-
 rochi vel certa Episcopi, vel Summi Pontifi-
 cis, si fortassis de Parochi iniqua voluntate
 constet.

constet. Et ita Paulus. 3. in privilegio concessio Societati excipiendo festum Resurrectionis, & mortis articulum addit. Nisi necessitas urgeret. Denique hoc est valde consentaneum ipsi iuri naturali, quo tenemur & tenetur Ecclesia proximis subuenire, præsertim in spiritualibus necessitatibus, necessitas autem huius Sacramenti quàmuis non sit Extrema, est tamen valde grauis. Hoc idem tenet Enriquez. to. 2. lib. 8. de Eucharist. c. 55. num. 117. H.

18 ¶ Sed est dubium, Vtrum sit aliquod privilegium quo concedatur Fratribus Medicantibus communicare fideles etiã in cõmunionem Paschali, sine timore excommunicationis maioris in capitulo Religiosi de privilegiis propositæ? Respõdeo, qd Nicolaus. 5. anno Dñi. Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo Octauo, Pontificatus Iui anno quarto, quarto Calendas Octobris, concessit quod deputati, vel pro tempore deputandi Confessores in Monasterio B. Mariæ de Guadalupe Sacramentum Eucharistiæ, quibuscunque personis ad prædictum Monasterium confluentibus etiã in die Paschatis ministrare libere & licite possint Diæcessanorum, aut cuiuslibet, aliterius licetia minime requisita. Ita habetur, in Cõpendio Ordinis Diui Hieron. §. 2. & 6.

¶ Et

18 **E**t in eodem Compendio refertur etiam
 qd Antonius Cardinalis ac Penitentiarius Pau-
 li. 3. anno primo sui Pontificatus. 13. Calendas
 Februarii de eiusdem Pōtificis speciali man-
 dato Viua vocis Oraculo super hoc ei facto
 indultit, & concessit, qd omnes Fratres presby-
 teri Monasterii prædicti. B. Mariæ de Gua-
 dalupe, tam intra, quam extrâ, in illius capel-
 lis, oratoriis, grangeis, & locis aliis eiusdem
 Monasterii [non contradicente Priore, aut in
 eius absentia aut sede vacante [Vicario] pos-
 sint ministrare Sacramentum Eucharistiæ, etiã
 in die Paschatis, subditis eiusdem Monasterii,
 vel ab eo dependentibus, & aliis illuc conflu-
 entibus vtriusq; sexus, Diœcesanorum loco-
 rum Curatorum, aut Rectorum, ad hoc licentia
 minime requisita, & sic præcepto Ecclesiæ sa-
 tisfaciant: non obstantibus contrariis quibus-
 cunque. Hæc Antonius Cardinalis. Ex eodẽ.

19 **P**ater Emanuel. Tom. qq. regu. q. 56. art. 3.
 circa has concessiones aduertit primo, qd li-
 cet specialiter fuerint concessæ Monasterio
 Beatæ Mariæ de Guadalupe propter maximã
 deuotionem ad imaginẽ immaculatæ Vir-
 ginis ibi in altari maiori collocatam: per cõ-
 cessionem tamen. Pii. 4. per Pium. 5. expeditã
 hæ, &

he, & similes concessiones factę particularibus
 Monasterijs dicti Ordinis, factę sunt commu-
 nes totius Ordinis Monasteriis, etiam si in
 his non militent causę, propter quas fuerunt
 indultę, de quo infra. ver. Communicatio pri-
 uilegiarum. §. Quo supposito, cum hoc pri-
 uilegium sit iam commune omnibus Mona-
 sterijs dicti Ordinis, sequitur euidenter, quod
 etiam possunt eo frui Monasteria Ordinum
 Mendicantium, & aliorum, qui suorum Indul-
 torum, & gratiarum plenissimam habent com-
 municationem, & sic sine timore alicuius pec-
 cati, & excommunicationis possunt Fratres
 Mendicantes, & alij in priuilegijs comuni-
 cantes ministrare Sacramentum Eucharistię
 omnibus fidelibus in die Paschatis. Vbi per-
 pendendū est verbū illud, in Ecclesijs suis. Nā in
 alienis Ecclesijs id non poterunt efficere in
 communione Paschali. In alijs autem commu-
 nionibus non obligatorijs potestatem habēt,
 ad in quacunq; Ecclesia fideles communican-
 dum, ex concessionibus Nicolai. 5. & Sixti. 4.
 & declaratione & extensione Leonis. 10. de
 quibus in initio huius articuli fecimus men-
 tionem. Et sic Iulius. 2. in priuilegio concessio
 presbyteris Ordinis Minimorū Superius nu.

Addertencias para

10. allegato, indulgens ipsis generaliter, vt Sacramentum Eucharistię possint omnibus ministrare, non excipiendo communionem diei Paschatis, hanc concessionem solum voluit, vt suum effectum in Ecclesijs ipsorum Fratrum sortiretur. Alibi enim id ipsis per dictam facultatem minime indulgetur. Per facultatē Leonis 10. extra communionem Paschalem, id sibi indirectē per viam communicationis generaliter conceditur in omnibus communibus voluntarijs, vt scilicet, in quacunque Ecclesia possint fideles communicare.

21. ¶ Secundo aduertit prædictis non obstare, q̃ in multis Religionibus abhinc multis annis seruatur Leonis. 10. & aliorum Summorum Pontificum constitutio & priuilegium, vt scilicet non administretur fidelibus in Ecclesijs ipsarum Religionum communio Paschalis. Secundo non obstat, q̃ per non vsum concessio Iulij. 2. & aliorum Pontificum videtur sublata. Præsertim cum priuilegia Regularium à Summis Pontificibus confirmentur quatenus sunt in vfu. Nam ad hæc respondetur primo, q̃ confirmando tantum priuilegia, quæ sunt in vfu, non proinde visi sunt reuocare ea quæ non sunt in vfu : quia priuilegia sunt

sunt stricti iuris, & in illis argumentum à contrario sensu locum minime habet [licet in iure communi valeat] & sic ea non confirmando relinquuntur in robore, quod habēt. Secundo respondetur, q̄ hoc priuilegium licet non sit in usu, habet modo suam vim: quia priuilegia Minimorum [& per consequens aliorum Mēdicantium] fuerunt confirmata à Pio. 4. & ab alijs Summis Pōtificibus cum clausula ex certa sciētia, & de plenitudine potestatis, quę clausula vt optime docet Pater Emanuel To. i. qq. q. 8. art. 1. & 3. confirmat etiā priuilegia quę sunt per non usum abrogata. Quid? & Sixtus. 5. in noua confirmatione omnium priuilegiorum concessorum nostrę Seraphicę Religioni ex certa scientia, & de plenitudine potestatis confirmauit dicta priuilegia, subicēs illud verbum, quatenus sunt in usu. Et hoc cōfirmatur: nam ipse Summus Pontifex non solum confirmauit dicta priuilegia, sed etiam de nouo cōcessit: & per cōseques de nouo cōcessit ipsis Minoribus per viam cōmunicatio nis priuilegiū Nicolai. 5. & Antonij Cardinalis cōcessum Monasterijs Ordinis Dñi Hieronimi: & priuilegium Iulij. 2. concessum Fratribus Minimis. Quę cum sint tam recenter

Aduertencias para

concessa, non potest contra ea allegari non
usus, qui legitimam inducat prescriptionem.
Presertim cū non usus minime pręiudicet ig-
norantibus: & talis non usus indiciis Reli-
gionibus ex ignorantia priuilegiorum fuerit
introducťus.

22 ¶ Et quod amplius est, tandem aduertit
presbyteros seculares in Ecclesijs Mendican-
tium celebrantes posse de licentia Fratrum
Sacramentum Eucharistię vtriusq; sexus fide-
libus ministrare, etiam in communionem Pas-
chali, vt manifeste patet ex preallegato Iulij.
2. indulto Fratribus Minimis factō. Et sic te-
net Medina in sua Confessorum instructione,
lib. 1. cap. 11. in fine. Et Enriquez. 2. To. de Eu-
charistia lib. 7. cap. 55. nu. 1. lit. cc. de licentia
Sacristę posse quemlibet Sacerdotem secula-
rem in Ecclesijs Mendicantium celebrantem,
Eucharistiā fidelibus ministrare. Quod adeo
est verum, vt celebrando tempore interdicti
id ipsum efficere possit, si seculares habeant
facultatem recipiendi hoc Sacramentum tali
tempore, vt adnotauit Cordoua in Additioni-
bus ad Compendium, tit. Communicatio pri-
uilegiorum.

23 ¶ Circa hæc aduerte, qđ aliqui viri non in-
docti

do&i prout refert Do&tor Xuarez.3.p. dispu-
tatione 72.Sec.2.pag.1059. col.2.in fine do-
cent Eucharistię administrationem Sacerdoti
nō posse committi, nisi ab Episcopo illum ex-
ponente [iuxta formam Concilij Tridentini,
quę seruat in instituendis Confessarijs] at
ipse Do&tor Xuarez contrarium existimat: nā
licet Concilium non concedat iurisdic-
tiōē ad administrandum Sacramentum Pēniten-
tię nisi Sacerdoti ab Episcopo exposito: non
tamen negat ipsam Sacerdotibus simplicibus
respectu Sacramenti Eucharistię habentibus
ad id licentiam à Sede Apostolica, aut à Paro-
cho. Quid? q̃ multo maior scientia & pru-
dentia, alięq; qualitates requiruntur in Mini-
stro Confessario, quàm in Ministro Sacramen-
ti Eucharistię, vt est manifestum. Quia ille
est iudex, & medicus spiritualis: hic autem
nihil aliud pręstat quàm consecratum Sacra-
mentum ad vsum applicare, & ei distribuere,
quem supponit à proprio pastore, esse appro-
batum, cum ab illo habeat dandi facultatem.
Neq; etiam aufert à Parocho licentiam, vt
possit licentiare quemcunq; Sacerdotem secu-
larem, non impeditum ad hoc munus peragen-
dum. In eadem sententia est Pater Emanuel.1.

Tom. q. 56. artic. 7.

24 ¶ Cum in Indorum populis & nouis cō-
uersionibus non semel contingat Sacerdotem
vnicum, & Diaconum simul cohabitare & co-
existere, dubium est, An Diaconus Religiosus
possit hoc Sacramentum ministrare Fratribus
aut secularibus in aliqua necessitate?

¶ Sanctus Thomas. 3. p. q. 82. art. 3. & in 4.
d. 13. q. 1. art. 3. & Richardus art. 1. q. 3. eiusdem
distinctionis, & Durandus. q. 4. & Irrefragabi-
lis Doctor Alexander Halensis. 4. p. q. 50.
membro tertio, & Summistę, ver. Eucharistia, &
ver. Communicare, docent ex Conciliis Nice-
no, Arelateno, & Carthaginēsi, Diaconos in ne-
cessitate, & iussu presbyteri hoc posse: ita qd
ad hoc est necessaria iusta causa, vltra mandatū
presbyteri. Ex quo nulla causa interueniente
iniquum, & contra ius, esset tale mandatum,
aut licentia, & nullo modo obligaret, nec obe-
diri posset, quando certo constaret nullam in-
teruenire huiusmodi causam. Secūs vero esset,
quando hoc non constaret: nam tunc paren-
dum est Superiori, vel credendum Episcopo,
aut presbytero causanti impedimentum, quā-
uis inferiori esset ignotum. Maximē quia non
oportet hanc causam esse extremam, sed mo-
ralem.

ratem. Aut quod Sacerdos sit debilis, aut infirmus. Ex quibus colligitur responsio ad difficultatem propositam, scilicet, si in aliquo Monasterio contingat solum Prelatum adesse Sacerdotem, & ipsum nullo modo posse hoc Sacramentum Religioso ministrare. &c. Hoc enim casu potest ipse Prelatus hoc committere suo subdito Diacono Regulari, imo id potest optimo inreprecipere. Et idem est, si aliquis famulus intra septa Monasterii necessitate infirmitatis teneretur: ipsi enim Prelati possunt precipere in hoc casu suo Diacono regulari, ut ex Sacratio ipsum communicet, siquidem habent privilegium, ut suis famulis possint hoc Sacramentum ministrare, prout infra dicitur. Similiter poterit Prelatus, vel alius Sacerdos legitime impeditus precipere Diacono in casu proposito, ut deferat Corpus Christi, & illud fidelibus administret. Et quando dicitur in dicto Concilio Niceno, quod Diaconi iussu presbyteri possunt hoc Sacramentum ministrare, debet intelligi de presbytero habente auctoritatem, & iurisdictionem ad administrandum dictum Sacramentum, siue iure communi, siue ratione alicuius privilegii. Verum est tamen, quod hac licentia raro debet concedi modo, nisi

Aduertencias para

aliqua grauissima necessitate interueniente, instante videlicet articulo mortis. Preſertim iuxta preſentem Eccleſie ſtatum: in quo fere omnino in deſuetudinem abiit, vt Diaconi hoc munere fungantur.

25 ¶ In caſu vero quo tanta eſſet neceſſitas vt viaticum neceſſario ſit egroto adminiſtrandum, & Sacerdos ex malitia Diacono adminiſtrandi facultatem denegaret: poſſet utiq; [preſbytero contra dicente] Diaconus infirmo Sacramentū adminiſtrare. Quia preſentia Sacerdotis ſua poteſtate abutentis, ac ſi nulla eſſet, reputanda eſt, & recurrendum ad voluntatem interpretatiuam ſuperioris Episcopii, aut Papæ, ſeu ad ius commune: vel certè ſi neceſſe ſit ad Chriſti Domini voluntatem, qui in eo caſu cenſetur dediſſe huiusmodi facultatem. Ita docent contra Silueſtrum Magiſter Soto & Doct̃or Xnarez, & noſter Emanuel. l. Tom. qq. regul. q. 66. art. 8. vide ſupra. num. 17

26 ¶ Cum autem Sixtus. 4. & Leo. 10. conſeſerint Monialibus Sanctæ Claræ, earumquē Abbatiffis, & Monasterijs, & Monialibus Cōceptionis ſub cura Fratrum Minorum viuētibz omnia priuilegia & indulta quæ conſeſſa ſunt Fratribz Minoribus, ac eorum Prælatiſ

latis & Monasteriis, & hoc sit illis concessū.
Sequit̃ q̃ sicut cū licētia Sacristę potest in Mo-
nasterijs Mendicantiū simplex Sacerdos secu-
laris Sacramentum Eucharistię ministrare: ita
etiam in Monasterijs Monialium potest Sacer-
dos secularis cum licentia Confessoris Mo-
nialium, aut Capellani id ipsum secularibus
ministrare: in hoc enim vis communicatiua
priuilegiorum consistit. Cætera ad hanc mate-
riam pertinentia vide ver. Capitula Prouin-
cialia, nu. & ver. Reges Catholici. nu. &
verb. Sacramenta, num. & verb. Vnctio Ex-
trema, num.

COMMVNICATIO Priuilegiorum.

*De singulorum Ordinum Mendicantium Priui-
legiis quibus inter se communicant.*

*De mutua & expressa communicatione priuilegio-
rum vtriusq; Ordinis Predicatorum scilicet
& Minorum.*

¶ Ultra ea quæ dicta sunt in principio hu-
ius tractatus de numero Ordinum Mendicā-
tium, & de mutua suorum priuilegiorum cō-
municatione, aduerte, q̃ Sixtus. 4. notabilem
fecit

Aduerſenſias para,

notabilem fecit communicationem priuile-
giorum pro Fratribus Prædicatoribus, & Mi-
noribus, & eis ſubiectis. Quæ cōmunicatio
habetur in Compendio, nu. 12. & 3. & in lib.
Monumenta Ordinis primæ impreſſionis. fo.
61. & ſecundæ. fol. 144. conceſ. 367.

¶ Sixtus ergo. 4. conceſſit profeſſoribus
Ordinis Minorum, vt conceſſis Fratribus Præ-
dicatoribus, & eiſdem Prædicatorum Ordini
Fratribus, vt conceſſis prædictis Fratribus
Minoribus priuilegiis, indulgentiis, gratiis,
favoribus, & indulgiis, tam ſpiritualibus quam
temporalibus à Romanis Pontificibus præ-
deceſſoribus ſuis & aliis auctoritatem habenti-
bus [quæ omnia ac ſi nominatim exprimeretur
haberi voluit pro expreſſis] potiri & gau-
dere poſſint & debeant perpetuis futuris tem-
poribus in omnibus & per omnia proſus &
ſine vlla differentia: perinde ac ſi quæ vni ex,
Ordinibus prædictis ſunt conceſſa vtrique ſi-
mul nominatim conceſſa fuiſſent, aut concederentur
in poſterum. Et voluit quod ea quæ de
Magiſtro Generali, & Prouincialibus Prioribus
dicti Ordinis Prædicatorum, ac Monaſte-
riis Monialium ſub eorundem Fratrum Præ-
dicatorum cura, & ſecundum ipſius Ordinis inſti-

instituta videntur sunt statuta in Generali
& Prouincialibus Ministris & Vicariis dic-
ti Ordinis Minorum, & Monasteriis Monia-
lium Sanctę Clare, & e contra censeantur ef-
se statuta.

¶ Idem Sixtus in Bulla Aurea, omnes &
singulas, gratias, cōcessionēs, & peccatorum re-
missiones, immunitates, exemptiones, faculta-
tes, priuilegia, & indulta spiritualia, & tempo-
ralia qualiacunque sint Eremitarū Sancti Au-
gustini, & Carmelitarum, & Seruorū Sanctę
Marię Fratrum Ordinibus, & eorum Ecclesiis,
& Oratoriis ac Domibus Prioribus, Fratri-
bus, & Sororibus cōuersis & oblatis, & vtrius-
que sexus personis de penitentia nuncupatis,
à Prędecessoribus suis Romanis Pōtificibus,
& ab eodē Sixto aut aliis auctoritatē habēti-
bus [que ōnia ac si nominatim exprimerent ha-
beri voluit pro sufficiēter expressis] cōiunctim
vel diuissim in genere vel in cōmuni cōcessa,
eisdē vel eorū cuilibet Prędicatori, & Minorū
Fratrū Ordinibus, Domibus, Ecclesiis, Orato-
riis, Generali Magistro, Ministro, Prioribus,
& Ministris Prouincialibus Cōuentualibus, Prio-
ribus, & Guardianis Sororibus oblatis cōuer-
sis & vtriusque sexus tertii Ordinis seu de
Pœni-

¶ Aduertencias para

Pœnitentia nuncupatis, & alijs eorundem Ordinum personis de nouo concessit, & in eis locum habere voluit, ac si eisdem nominatim directè & expresse concessa fuissent.

¶ Modo singulorum Ordinum Mendicantium priuilegia proponamus.

INDULTA APOSTOLICA QVIBUS Sacer Ordo Prædicatorum Mendicantium
Ordinum gaudet priuilegiis.

¶ Leo. 10. Motu proprio communicauit, & de nouo concessit Ordini Prædicatorum omnes & singulas gratias, concessiones, indulgētias peccatorum remissiones, prerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates priuilegia, & indulta tam spiritualia, quam temporalia, qualiacunq; illa sint, quæ Minorū Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, Seruorū Beatæ Mariæ, ac Minimorū Fratrum Ordinibus, & eorum Ecclesiis, & oratoriis, ac Ecclesias ipsas & oratoria visitantibus cuiuscunq; status, aut sexus existant, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, nec non domibus & præsidentibus, non solum Generalibus, sed etiam Prouincialibus, & Con-

uentualibus, Fratribusquē & sororibus, nec
non Monialibus & conuersis & oblatis ac v-
triusquē sexus personis de pœnitentia, seu ter-
tiii habitus nuncupatis, à prædecessoribus ip-
sius Leonis, aut ab ipso eiusque successoribus,
aut aliis auctoritatem habētibus, coniunctim,
vel diuifim, ingenere, vel in specie, concessa
sunt, in aut, posterum cōcedentur: ac si omnia
& singula nominatim exprimerentur di&to
Ordini Prædicatorum, & illius Ecclesiis, ora-
toriis, & Ecclesias ipsas & oratoria visitan-
tibus, seu pro earum manutentione, & orna-
tu contribuentibus, nec non domibus, Magi-
stroquē Generali, Prouincialibus, & Con-
uentualibus Fratribus, etiam sororibus siue
Monialibus: conuersis quoquē, & oblatis, ac
vtriusquē sexus personis, de pœnitentia no-
minatis, & aliis eiusdem Ordinis personis, ex
Compendio Cap. Font. num. 15.

- 4 ¶ Collector priuilegiarum aduertit, q̃
Leo. 10. in fine huius cōcessionis latissimas, &
fortissimas non obstantias ponit, ita q̃ in om-
nib9 cōmunicationibus priuilegiarū nō repe-
riatur alia melior concessio, nec adhuc æqua-
lis vt patebit bene intuenti. Sed re vera vt
notat Pater Magister à Veracruce alia commu-
nicatio

Advertencias para

nicatio facta est Fratribus Prædicatoribus Paulo. 3. anno Domini. 1542. Quæ est amplissima super omnes quas videre contingit, maxime quia de concessis & concedendis est.

¶ Ioannes ergo a Toletio tituli Sancti Sixti Sæcte Romanę Ecclesię presbyter Cardinalis Burgenfis nuncupatus, attestatur, & fidem facit Romę ad Campum Agonum, anno à Natiuitate Domini. 1542. die vero Vigessima mensis Decembris, q̃ Sanctissimus in Christo Pater & Dominus noster Dominus Paulus Papa. 3. Pontificatus sui anno nono, ad instantiã Religiosi viri Fratris Hieronymi de Sancto Iacobo Ordinis Prædicatorum, concessit vniuersis & singulis dicti Ordinis Prædicatorum Religiosis & Fratribus per Prouinciam dominiũ, & gubernationẽ Dñi, Antonii de Mendoca tunc Proregis Mexicani, tũc & pro tẽpore cõstitutis: vt libere & licite vti, potiri, & gaudere possint, & valeãt õnibus gratiis priuilegiis. &c prout supra, ver. Altare nu. 5. f. 169. p. 2. & f. 170. Et hoc per suũ viuẽ vocis Oraculũ prædicto Cardinali factũ de bẽignitate Apostolica misericorditer, & gratiose perpetuõ cõcessit & indulxit: idq; per Cardinalis nominati patres literas attestari & testificari mandauit.

¶ Pater

¶ Pater Magister à Veracrucē quatuor circa hanc concessionem aduertit. Primum, q̄ omnibus Religiosis Mendicantibus in prædicta gubernatione degentibus, vel qui post modū erunt perpetuo, dat & communicat omnia priuilegia, & indulta, & gratias, & exēptiones, & immunitates, & fauores tam spirituales quam temporales etiam per viam extensionis & communicationis quæ hæcenus fuerunt concessa, siue Monasteriis, siue priuatis personis, aut Domibus, aut Hospitalibus.

¶ Secundo dicit, q̄ omnes gratias exemptiones & indulta concessa: etiam si temporalia sint perpetuo ipse Pōtifex dat, & concedit Religiosis habitantibus in Noua Hispania.

¶ Tertio aduertit, q̄ per hoc priuilegium Summus Pontifex dat de plenitudine potestatis, & communicat Religiosis Nunc Hispaniæ omnia indulta, & priuilegia à Sede Apostolica, & suis prædecessoribus quomodolibet donata. Et non solum data: concessa ante, sed omnia etiā in posterū cōcedēda impartit. ¶ Aduertit quarto, hoc esse magnū concessum, quia per illud priuilegiū datū post, per Iulianū tertium, & Paulum quartum, generaliter omnibus:

spe-

Aduertencias para

specialiter videtur concessum habitantibus in Nouo Orbe, & concessum illis qui ad terras de China, & Cochinchina, &c. proficiscuntur. Quæ verba maxime notanda sunt: nam per illa respondetur ad dubium illud. Si Fratres Mendicantes existentes seu habitantes in Insulis Philippinis, & in Regno Chinæ de Ciam &c. gaudēt eisdem privilegiis quibus vtuntur, fruuntur, & gaudent existentes & administrantes in hoc Nouo Orbe. Nam respondetur quod sine dubio communicant in omnibus privilegijs. Quod etiam patet per ea quæ Leo 10. Ioanni Clapioni, & Francisco de Angelis, Fratribus Religiosis nostri Ordinis concessit, & aliis Fratribus Mendicantibus euntibus ad indianas Insulas, aliasquē Prouincias Caroli Hispaniarum & Romanorum Regis Catholici ditioni subiectas, & illis propinquas terras, vbi homines veritatis fidei cognitione carent. ¶ Et Doctissimus Pater Frater Ioannes Focher huius, Nouæ Hispaniæ præclarum lumen in huius indulti explicatione, dicit in hoc Breui Fratribus Prædicatoribus amplissimam concedi privilegiorum aliis Religiosis quorumvis Ordinum vtriusque sexus concessorum, communicationem.

6 **¶** Paulus. 4. Romę apud Sanctum Petrum
sub anulo Piscatoris die nona Martij, anni
Domini. 1556. ad instantiam Stephani Vfus
maris Generalis Magistri Ordinis Fratrum
Prædicatorum omnia & singula priuilegia im
munitates exemptiones, libertates, prærogati
uas, fauores, conseruatorias, declarationes, fa
cultates, grarias, concessiones, indulgentias,
indulta spiritualia, & tēporalia etiā per modū
cōmunicationis & extēisionis inter se & cum
aliis Ordinibus Mendicantibus tam per Bene
dictū. 11. Gregoriū etiam. 11. Martinū. 5. Euge
nium. 4. Nicolaum. 5. Sixtum. 4. Leonem. 10.
Clementem. 7. Paulum. 3. & Iulium etiam. 3.
quām alios Romanos Pontifices prædecessō
res suos, & Sedem Apostolicam tribus Ordī
nibus, S. Dominici concessa. Illorumq; vel ab
eis dependentibus Monasteriis, domibus, Ec
clesijs, & locis quibuscunq; in genere vel in
specie, etiam per solam signaturam ac Vinę
vocis Oraculo, aut aliās tam per præfatos ac
quoscunque prædecessores suos, ac illum, &
Sedem prædictam, quām Imperatores, Reges,
& alios Principes sub quacunque forma, &
expressione verborum concessa. Nec non cum
omnibus & singuli in eis contentis clausulis

Aduertencias para

& decretis literas huiusmodi ac deinde secuta quæcunq; auctoritate Apostolica tenore præsentium approbavit, confirmavit & innouauit. Nec non omnes & singulos iuris & facti defectus [si qui forsam interuenerint] suppleuit. Illaq; omnia & singula perpetuæ & valide firmitatis robur obtinere, & firmiter obseruari debere decreuit. Et nihilominus pro potiori cautela illa omnia quæ per præfatos prædecessores suos, ac Imperatores Reges & Principes, ac illum, & Sedem eandem præfato Ordini concessa statuta, & ordinata fuerint: etiam iuxta fauorabiliorem illorum interpretationem. Et præsertim vt pro tempore deputati Confessores Fratres dicti Ordinis Prædicatorum, huiusmodi omnium quaruncunq; Dilectum vtriusq; sexus Christi fidelium ad eos pro tempore recurrentium Confessiones audire: eosque etiam in casibus quibus eis per priuilegia Sedis Apostolicæ, etiam per modum communicationis & extensionis quoruncunq; Ordinum hactenus concessum est, possint absolvere: & singulorum Ordinum etiam Minorum Fratres quorum priuilegia eidem Ordini Prædicatorum sunt communicata & extenta absolvere consueuerant, absoluedi ac peniten-

penitentiam salutarem iniungendi. Omni tem-
 pore, præterquam in die Resurrectionis Domi-
 nice Sacramentum Eucharistiæ tam illis quàm
 aliis quibuscumque personis licite ministrandi
 facultatem indulsit, ac de nouo concessit in
 omnibus & per omnia, ita quod prædictæ perso-
 ne, nec non Monasteria, domus, & loca huius
 modi illis tam ingenere quàm inspecie con-
 cessis uti, potiri, & gaudere possint, & debeant.
 Ac ipsis impositionibus, grauaminibus, on-
 eribus, decimis, quarta & quinta etiam funera-
 lium, & aliorum quoruncumque, etiam legato-
 rum & oblato- & concessorum pro tempore,
 nec non pedagijis, & gabellis ac omnibus & sin-
 gulis aliis supra dictis libera penitus immu-
 nia & exemptiona sint, & esse censeantur. Conces-
 sit, ac statuit & Ordinauit. Sic quæ in præmis-
 sis omnibus & singulis per quoscunque quauis
 auctoritate fungentes iudices & personas su-
 blata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicā-
 di, & interpretandi facultate, et auctoritate iudi-
 cari, et interpretari debere. Irritum quoque &
 inane, si secus super his à quoquā quauis auc-
 toritate scienter vel ignoranter contigerit autē-
 tari, declarauit. Ac præmissa omnia & singula
 modo & forma præmissis, ac sub centuris, &

Aduertencias para

pehis Ecclesiasticis de nouo obseruari debe-
re, mandauit, & inhiuit, ac statuit, & ordina-
uit: decernens quod literis prefatorum pre-
decessorum & presentibus ac in eis contentis
quibuscunque per quasque; literas Apostoli-
cas, & quasque; clausulas generales, vel spe-
ciales, etiam derogatoriarum derogatorias,
efficaciores & insolitas ac irritantia decreta
in se continentes, nullatenus derogari possint:
& si derogari extiterit derogationes nemini
suffragentur. Deinde in fine tollit omnem dero-
gationem factam priuilegiorum, & precipit
Episcopis Abbatibus, & aliis Prælatibus, & Ca-
nonicis, & officialibus in spiritualibus Epis-
coporum, ut quoties fuerint requisiti ab aliquo
quos concernunt priuilegia solemniter publi-
cent & faciant presentes literas plenum effe-
ctum sortiri: non permittentes quemquam quo
modolibet indebite molestari. Et contradic-
tores, & rebelles per censuras, & alia iuris re-
media compellere, etiam inuocato ad hoc [si o-
pus fuerit] auxilio brachij secularis. Apponit
tandem fortissimas non obstantias. Non obstan-
tibus [inquit] constitutionibus Super Cathedram Boni facij. 8. & Clementina Religiosi
de Priuilegijs, et Dudum, de Sepulturis, ac Re-
gulis

gulis Cancellarię Apostolicę editis et edendis, ac Bonifacii. 8. de vna &c. et aliis Apostolicis, ac Prouincialibus, Capitularibus, Generalibus, specialibus constitutionibus, et ordinationibus, et in vltimo Generali Concilio Lateranensi celebrato, et aliis Concilijs editis &c. Et omnem tollit restrictionem si quę facta est per alios Pontifices: et si aliquod priuilegium reuocatum est, pristinę restituit dignitati. Hoc Breue habetur Authenticum et impressum in lib. Priuilegiorum Fratrum Prędicatorum cura et diligentia Reuerendissimi Patris Stephani Vfus maris Magistri Generalis excusso fol. 258.

7 ¶ Doctissimus Pater Magister Alphonsus à Veracruce in huius Breuis explicatione alia qua notanda esse dicit, quę faciunt in fauorem Religiosorum à Paulo. 4. concessa ad instantiam Magistri Generalis Prędicatorum.

¶ Primo omnia priuilegia hic posita et omnia alia et singula quę habentur, ac si sufficienter essent expressa, et de verbo ad verbū posita confirmat approbat et innouat quomodocumque concessa, siue Ordinibus Mendicantium, siue non Mendicantium personis vel domibus seu locis, et perpetuā vult habere firmitatem

Aduerſenſias para

per quoscunque antecessores suos, vel per ſe-
dem Apoſtolicam fuerint conceſſa. Vnde per
huiusmodi indultum & per verbum innoua-
mus, omnia priuilegia Religioſis in Nouo Or-
be commemorantibus ab aliis prædeceſſoribus
data, ſcilicet à Leone, Adriano, Paulo, Clemen-
te, ſunt nunc roborata. Et licet per verbum in-
nouamus in priuilegio poſitum non detur no-
uum ius, vt eſt textus de Priuilegijs. cap. Ex
parte, & cap. Quia, ſed tamen per verbum in-
nouamus, antiquum ius conſeruatur. Cum er-
go priuilegia memorata ſuperius habuerunt
ius, & firmitatem ſuam, vt eſt illud Leonis, &
Adriani &c. ſequitur q̃ nunc per Paulum. 4.
per innouationem, q̃ illud ius antiquum con-
ſeruatur, & non ſunt antiquata, neque ceſſaue-
runt, vt aliqui putant, ſed nunc illud antiquu
ius conſeruatum eſt.

8 ¶ Secundo Paulus. 4. in hoc priuilegio
approbat & confirmat ac de nouo concedit ip-
ſis Religioſis quę per Imperatores, Reges &
Principes fuerint illis conceſſa quomodocun-
que, & ſubquacunque forma, & expreſſione
verborum ad eos pertineant: & dicit q̃ cum
ſuis clauſulis & decretis debent obſeruari &
vult habere perpetuam firmitatē. Ex quo mul-
ta con-

12 conceduntur Religiosis habitantibus in
 Nouo Orbe & Indorum conuersioni, manu-
 tentioni, & profectui intendentibus. Nam
 primo cum per literas Imperatoris Caroli.
 5. Religiosi in partes has Indiarum fuerint des-
 tinari ad prædicandum verbum Dei, & ad inf-
 truendos in fide Neophitos, & manutenendū
 & confortandum in fide [iuxta præceptum Pō-
 tificis Alexandri 6.] sint missi perinde est, ac
 si per Pontificem Summum mitterentur.

¶ Et similiter quia Reges Catholici per
 suas literas Regias prouident, vt Religiosi li-
 bere suis vtantur priuilegijs à Pontificibus
 concessis: etiam idem est, ac si Pontifex ipse
 speciales de hoc dirigeret literas. ¶ Eadem
 ratione cum expresse per Reges Castellę sit
 præceptum, vt Religiosi possint edificare do-
 mos pro Religiosis ubicūque fuerit necessa-
 riū p instructione Neophitorū: vt patet in ex-
 pressis literis ad triū Ordinum Prouinciales
 specialiter directis. Sequitur posse Prouincia-
 les sine aliqua requisita licentia accedere ad
 loca vbi ipsi indicauerint expedire, & ibidem
 posse edificare domum ad habitandum, sicut
 si per Pontificem esset concessum.

Aduertencias para

¶ Pari etiam modo cum Rex Castellæ prouissum habeat, vt sine Diœcesani licentia salum Proregis facta copia possint Religiosi habitare in populis et cœnobis constituere. Sequitur licite id posse fieri sine consensu Episcoporum imo et ipsis contradicentibus. Non obstante q̃ in iure sint aliqua capitula quæ disponant debere fieri cum cōsensu Episcoporum. Quia cum Paulus. 4. literas omnes et indulta, et fauores concessos per Imperatores, et Reges confirmat, et ibidem sit scriptū, vt sine licentia Diœcesani possit fieri: non est necessaria eorum facultas, etiam perinde est sicut si à Papa emanassent tales literę.

¶ Item, quia per patentē Schedulā Imperatoris qui Noui Orbis patronus est, Episcopis, et aliis Prælati in sinuat ne nouum aliquid fiat, sed consuetudo quæ præualuit hucusquē seruetur, ne in loco ubi habitant continere Religiosi, neq; in oppidulis subiectis ponantur Curati seculares, et suo regali consilio præcepit sic obseruari, sequitur, q̃ Episcopi non debent ponere, ne sequatur turbatio, et pusillorum scandalum si ponantur: nam ob id tollit libera administratio Sacramentorum ipsis Religiosis, quam habent per sua priuilegia, et talis sic

his sic positus contra voluntatem Regis est,
 ac si contra voluntatem Pontificis poneretur,
 neq; potest interdicere ipsis Religiosis, vsum
 ipsorum priuilegiolorum suorum, imo talis
 incidit in pœnas positas contra illos qui con-
 9 trahuntur. ¶ Tercio non solum omnia hæc
 nus concessa confirmat et innouat, sed etiam
 de nouo concedit, et vult habere perpetuam
 firmitatem, et sic videtur nunc concedere quæ
 per Gregorium. 9. et Nicolaum. 4. Leonem. 10.
 Adrianum. 6. Clementem. 7. Paulum. 3. sunt
 data Religiosis qui Infidelium conuersione
 10 dant operam. ¶ Quarto vult Pontifex et
 concedit, q̃ omnia et singula priuilegia fauo-
 res et indulta quomodolibet concessa Reli-
 giosis intelligi et interpretari debeant in par-
 tem fauorabiliorem, et tollit ab omnibus cu-
 iuscunq; sint dignitatis auctoritatem iudican-
 di vel interpretandi secus, et siquid fuerit ac-
 tentatum irritum et inane dicit. Quæ conces-
 sio est valde consideranda, quia cum priuile-
 giâ sint leges priuatæ, et vt plurimum contra
 leges communes: et id quod est contra ius cõ-
 mune habeatur velut odiosum, et sic restrin-
 gendum iuxta regulam iuris in 6. Odia sunt
 restringenda, et fauores, ampliandi: Summus

Aduertencias para

Pontifex in fauorem Religioſorum declarat
vt ſua priuilegia intelligantur eſſe fauores,
& non odia: quandò quidem dicit: in partem
favorabiliorem eſſe interpretanda. Haben-
dum eſt enim velut Principis priuilegium,
quod latiſſimè venit interpretandum: vt eſt
textus expreſſus de Verborum ſignificat, cap.
Olim. Ex hoc apparet, q̃ ſi eſſet dubium, an ad
uſum priuilegii Leonis. 10. de adminiſtratio-
ne Sacramentorum ab ipsis Religioſis ſit nece-
ſſarius conſeſſus Episcopi aut Curati, an nō ſit
requiſitus: & ſi pars odioſa q̃ ſit requiſitus, &
favorabilis & Religioſis miniſtrantibus, & ip-
ſis miniſtratis q̃ non eſt neceſſarius: oportet
in partem favorabilem vel favorabiliorem in-
telligere & interpretari. Similiter ſi eſſet du-
bium, an priuilegia ceſſauerint eo q̃ iam fac-
ta ſit Infidelium conuerſio, & eſt pars odioſa
q̃ ceſſauerunt, & favorabilis quod non ceſſa-
rint: oportet amplecti partem favorabilem
alia relictā. Et eſt irritum & inane quòd ſecus
fuerit indicatum, vel interpretatum, vt Papa
diſponit apertiffimis verbis.

¶ Quinto, Omnibus Prelatis Eccleſiæ &
aliis in dignitate conſtitutis: quoties fuerint
requiſiti ab illis quos tangit, mandat vt dent
fauo-

- saubrem, & defendant Religiosos, & non per-
mittant in aliquo molestari: sed pacificè fru-
antur & gaudeant priuilegiis indultis immu-
nitatibus exemptionibus &c. sibi concessis.
Et contradicentes per censuras, compellant:
& si necessariū est, inuocent brachiū seculare.
- 12 ¶ Sexto derogat Clementine Religiosi,
de Priuilegiis, & Dudum. de Sepulturis, &
Concilio Lateranensi, sub Leone. 10. sic ut his
non obstantibus videantur concessa priuile-
gia Religiosis, quę data sunt contra illud ius
commune. Ut quod possint Baptizare ubi
sunt nouiter conuersi: & nubentes benedi-
cere, & Extremam unctionem ministrare &
alia quę solet Curatus, etiam si in Clementi-
na Religiosi, sit illis prohibitum, & inter-
dictum.
- 13 ¶ Tandem, Omnem derogationem, restric-
tionē, aut anullationem factam per aliquem
predecessorem Pontificē tollit, etiam per Leo-
nem. 10. in Concilio Lateranensi, cui specia-
liter derogat. Et sic omnia & singula priuile-
gia huiusmodi concessa reponit, & in pristi-
nam dignitatem, & firmitatem restituit. Et ea-
ratione dicit, se ea non solum confirmare,
& innouare, sed de nouo concedere.

Ecce

Aduertencias para

Ecce qualiter Paulus. 4. communicationem
Privilegiorum Fratribus Prædicatoribus ab
alijs Pontificibus concessam, non solum ap-
probat confirmat et innouat: sed etiam de no-
uo concedit et multa alia infauorem prædic-
torum Religiosorum, et omnium aliorum Me-
dicantium.

14. ¶ Pius. 5. Romæ apud Sanctum Petrum
sub a nulo Piscatoris. die. 23. Septembris anni
Domini. 1571. Pontificatus sui anno. 6. omnia
et singula priuilegia indulta, cōcessionēs, sup-
pressiones, et extensiones, vniones, incorpo-
rationes, applicationes, immunitates, exempti-
ones, libertates, prerogatiuas, fauores, com-
municationes, indulgentias, et alias quascun-
q; gratias Ordini Fratrum Prædicatorum, et
eiusdem pro tempore existentibus Magistro
Generali Fratribus, et Monialibus auctorita-
te Apostolica approbauit confirmauit, et inno-
uauit illaq; omnia et singula efficacia existe-
re, et perpetuam roboris firmitatem obtinere,
et perpetuo inuiolabiliter obseruari debere,
decreuit.

¶ De priuilegijs Fratrum Minorum quibus gau-
dent priuilegijs et indultis aliorum Ordinum
Mendicantium.

¶ Alex-

15 **¶** Alexander 6. concessit Fratribus Minoribus regularis obseruantie, vt omnibus et singulis gratiis et priuilegiis, libertatibus, immunitatibus, et indultis spiritualibus, et temporalibus tam Fratrum Prædicatorum quam Eremitarum sancti Augustini, et Beata Mariæ de Monte Carmeli, omnibusq; aliis Mendicantibus per Sedem Apostolicam, vel Legatos eiusdem, etiam per literas Apostolicas Mære Magnum nuncupatas hæcenus concessis [quorum tenores ac si de verbo ad verbum infererentur haberi voluit pro sufficienter expressis] vti, potiri, et gaudere liberè, et licitè possint, et debeant in omnibus et per omnia, perinde ac si prædictis Fratribus Minoribus specificè concessa fuissent. Ex Compen. nu.

16 **¶** Clemens. 7. et Iulius. 2. concesserunt Fratribus Minoribus consimilem communicationem priuilegiorum, aliorum Ordinum Mendicantium, ad literam ponendo verba quæ Alexander. 6. posuerat in prædicta concessione communicationis.

17 **¶** Sixtus. 4. concessit seu communicauit Fratribus et Sororibus trium Ordinum Beati Francisci omnia priuilegia tam spiritualia, quam temporalia, omnesque indulgentias
cete-

Aduertencias para

ceteris Mendicantium Ordinibus concessas tam in communi quam in particulari eorumque Ecclesiis, & locis quibuscunque.

18 ¶ Idem Sixtus concessit, q̄ Sorores S. Clare sub obedientia Fratrum Minorum Obseruantie existentes gaudeant omnibus priuilegiis, exemptionibus, & gratiis concessis in genere Sororibus reformatis, Sororis Collecte.

19 ¶ Iulius. 2. concessit Fratribus Minoribus eorumque domibus omnia & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, concessionis, indulgentias, & indulta tam Viue vocis Oraculo, quam alias sub quibuscunque tenoribus, & formis Fratribus Ordinis Prædicatorum regularis Obseruantie Regnorum Castellæ, & Legionis, ac illorum domibus per ipsum Iulium, & prædecessores suos Romanos Pontifices aut Sedem Apostolicam concessa, ac si prædictis Fratribus Ordinis Minorum, eorumque domibus concessa forent.

20 ¶ Idem Iulius postea declarauit & concessit, q̄ in prædicta priuilegiorum gratiarum, & indultorum præfatorum communicatione, tam vniuersaliter per prædecessores suos toti Ordini Minorum, quam etiam per ipsum particulare prædictum Regnorum prius facta,

vi ea,

ut ea, quæ ad absolutionē & dispensationē, vel alias ad Priorē Generalē, seu Magistrū Ordinis præfatorū Fratrum, verbi gratia, Prædicatorū spectāt: ad Magistrū, vel Vicarium Generalem Fratrum Minorū pertineāt. Et ea quæ ad Priores Cōuentuales idest, Prælatos singularū domorū Ordinis Prædicatorū, & eorū Vicarios, similiter spectāt: ad Guardianos, & eorū Vicarios Ordinis Minorū similiter spectāt. Et ea, quæ ad Priores seu Vicarios, vel Supprios, Prouinciales, idest, Prælatos, qui medijsunt [quocunque nomine cēseatur, & vocēt] inter prædictū Generale vel Magistrū Ordinis, Priores Cōuentuales & eorum Vicarios, simili modo spectāt: ad Ministros, et Vicarios Prouinciales, ac Custodes [qui etiā medijsunt inter Ministrū & Vicariū Generalē] et Guardianos, eorūq; Vicarios similiter pertineāt. Et quod, sicut de potestate Prælatorum, scilicet, de Prælati ad Prælatos dictū est, ita de congregationibus vnius, ad congregationem alterius Ordinis, et de Fratribus priuatis, idest, sine prælatura, ad Fratres priuatos, et de festiuitatibus ad festiuitates, in his casibus, in quibus congregationibus, vel Fratribus priuatis ac festiuitatibus alterius Ordinis aliquid cōcessum est, nunc et pro tēpore

Aduertencias para

pore respectiue concessa intelligantur. Ita q̃
 ea quæ in honorem Sanctorum Dominici, Pe-
 tri Martyris, Thomæ de Aquino, Catherinæ
 de Senis, Fratribus, vel locis Prædicatorum
 sunt concessa, omnia illa Fratribus Minori-
 bus præfatis, eorumq; locis, ac festiuitatibus
 Sanctorum Francisci, Antoni, Ludouici, Ber-
 nardini, Bonauenturæ, Quinque Martyrum dic-
 ti Ordinis, qui apud Marrochium Martyrij
 coronam adepti sunt, et Sanctæ Claræ, ac in a-
 liis festiuitatibus dicti Ordinis Minorum, li-
 cet sint in maiori numero, quam festa ipsorum
 Fratrum Prædicatorum, sint et intelligantur
 concessa. Ex Compendio Archiepiscopi Cesa-
 riensis. ver. Communicatio priuilegiorum.
 num. 9. 10. & 11. Et in Compendio priuilegio-
 rum. nu. 13. Hoc idem indultum refert Frater
 Emanuel. Tom. 1. qq. q. 55. art. 20. Circa hanc
 concessionem vide ea quæ dicuntur, ver. Fe-
 sta. Ordinum, num.

COMMUNICATIO CVM

Monialibus.

21 ¶ Leo. 10. concessit, q̃ sicut Moniales Sanctæ
 Claræ gaudet priuilegijs Fratrum Minorum,
 sum,

tum, ita & ipsi Fratres gaudeant, & vti possint
priuilegijs ipsarum Monialium quę sub cura
ipsorum sunt duntaxat, & in spiritualibus tā
tum. Ex Compendio. num. 14.

FRATRVM MINORVM PRIVI-
legia quibus vtraq; familia scilicet Cismontana
& Ultramontana communicat in priuilegijs.

- 22 ¶ Innocentius 8. concessit, q̄ omnia indul-
ta gratię ac priuilegia concessa & concedēda
Fratribus familię Cismontanę cēseantur etiā
concessa Ultramontanis, & ē conuerso. Ex
Comp. num. 8.
- 23 ¶ Iulius. 2. concessit Fratribus Minoribus
obseruantię Ultramontanis, hoc est Hispanis,
Gallis, & Alemanis, q̄ omnibus indulgijs &
priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus,
gratijs, indulgentijs, & libertatibus familię
Cismontanę, concessis & in posterum conce-
dendis vti, potiri, & gaudere libere, & licite
prorsus & absq; vlla differentia in omnibus,
& per omnia valeant, perinde ac si illa omnia
eidem familię Ultramontanę nominatim ac
specialiter & expresse concessa fuissent. Ex
Compend. num. 11.

Advertências para

24 ¶ Idem Leo concessit, ut omnia & singula privilegia et indulta Ordini Fratrum Minorum, tam per ipsum Leonem quam per alios quoscunq; Romanos Pontifices concessa Fratribus Minoribus Observantię ac Conventualibus predicti Ordinis inuicē perpetuō sint communicata, eisq; suffragentur in quantum concordie per eundem Leonem factę non sunt contraria. Ex Compendio Archiepiscopi predicti. num. 12. 13. & 14.

DE EXPRESSIS INDULTIS
quibus Fratres Minores omnium Ordinum Mendicantium & non Mendicantium gaudent privilegii sue professione et regulari observantie non contrariis.

25 ¶ Sed amplior multo et extensior est communicatio privilegiorum pro tribus Ordinibus Sanctissimi Patris nostri Francisci concessa à Clemente. 7. sub anulo Piscatoris, die 30. Maij, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo, Pontificatus sui anno. 21. De qua Collectio hoc eodem titulo. §. 19. Cuius tenorem refert Pater noster Christophorus à Capite fontium nostre Minorum Observantię familie quondam Generalis, in Compendio.

pendio, fol. 213. quam etiam refert Frater Emanuel in Explicatione Cruciatę fol. 193. & To. 1. qq. regul. q. 55. art. 1. Clemens igitur, 7. Motu proprio, & ex certa sciētia omnia & singula priuilegia, immunitates exemptiones, indulgentias, peccatorum remissiones & gratias, ac omnia & singula indulta Ordini Fratrum Minorum regularis Observantię, & Sanctę Clare, ac Tertio de Penitentia nuncupato Ordini, illorumq; Fratribus, Monialibus, Sororibus, vtriusq; sexus personis, ac Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, & locis quibuscunq; etiā per modum extēSIONis, seu communicationis, & alias quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices predecessores suos, ac per ipsum, & Sedem Apostolicam concessa, auctoritate Apostolica approbanit, & innouauit, ac perpetuę firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere decreuit. Ipsosque Fratres Moniales, Sorores, personas, Monasteria, Domos, Ecclesias, & alia loca huiusmodi omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, indultis, indulgētijs, peccatorū remissionib9, & gratiis quibuscunq; cōgregationibus diſtorum Ordinum quomodolibet concessis & concedendis

Aduertencias para

hec non quibuscunq; facultatibus, & gratis
[Fratrum professione regularis Observantiae
non contrariis] alijs Ordinibus quibuscunq;
non Mendicantibus quomodolibet concessis
& concedendis vti, frui, & gaudere posse atq;
debere in omnibus et per omnia, perinde ac
si eis specialiter concessa fuissent. Hæc Cle-
mens. 7.

26 ¶ Paulus. 4. Neapolitanus ex familia Car-
raffa fuit coronatus Romæ. 7. Calendas Iulij
anni Domini. 1555. & ibidem apud Sanctum
Marcum sub anulo Piscatoris die prima se-
quentis mensis Iulij, Pontificatus sui anno
primo, pro maxima quam habebat erga
Ordinem nostrum deuotione, ad instan-
tiam Fratris Clementis de Monelia tunc Ge-
neralis Ministri Ordinis Minorum regu-
laris obseruantiae, vniuersa & singula privile-
gia &c. tribus Ordinibus Sancti Francisci
concessa à Gregorio. 9. Bonifacio. 8. Alexan-
dro. 4. Nicolao. 5. Clemente. 4. Eugenio etiam
4. Leone. 10. Clemente. 7. Paulo. 3. et Iulio etiam
3. ac alijs Romanis Pontificibus predecessori-
bus suis, et Sede Apostolica approbavit, con-
firmavit, innouauit, & de nouo cōcessit: etiam
per modum communicationis, & extensionis
cum

cum alijs Ordinibus Medicantibus et non Medicantibus: et ea omnia in ampliorem, & favorabiliorem partem et omni sublata restrictione intelligi & interpretari debere. Patet in Bulla quæ Authentica asseruatur in Archino Sancti Francisci, et Sancti Augustini de Mexico, & est impressa in Bullario, in Bullis ab ipso Paulo expeditis. nu. 4. Cuius fragmentum accipe: quia valde notandum.

¶ **A**it ergo Paulus. 4. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, ea quæ sæpius Apostolica auctoritate præfata munita existunt, maiorem obtineant roboris firmitatem, dictusq; Clemens Minister cupiat privilegia, facultates, concessionis, indulta, dispensationes, et singulas alias gratias huiusmodi, etiam per nos approbari, innouari, & confirmari. Pro parte eiusdem Clementis Ministri, nobis fuit humiliter supplicatum, ut eisdem privilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, favoribus conservatorijs, declarationibus, facultatibus, dispensationibus, gratiis, concessionibus, indulgentiis, et indultis pro illorum observantia viridioris nostre approbationis robur adijcere, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dig-

Aduerſencias para

naremur. Nos igitur qui omniū votis præſer-
tim illis quibus ſub ſuaui Religionis iugo di-
uini laudibus, & Chriſtiane profeſſionis aug-
mēto incūbentiū perſonarū, tranquillitati cō-
moditatibus, & honori cōſulitur, libenter an-
nuimus, eaq; fauoribus proſequimur opportu-
nis, huiusmodi ſupplicationibus inclinari præ-
miſſa, ac ōnia & ſingula alia priuilegia immu-
nitates, exēptiones etiā ab Inquiſitoribus præ-
ſatis libertates, prærogatiuas, fauores, cōſerua-
torias, declarationes, facultates, diſpenſationes
gratias, conceſſiones, indulgentias, & indul-
tæ ſpiritualia, & tēporalia etiā per modum cōmu-
nicationis, & extenſionis inter ſe, & cum aliis
Ordinibus Mendicantibus & non Mendican-
tibus, eiſdem Fratrum Minorum regularis
obſeruantie, ac Sanctæ Claræ, & de Penitentie
Terrio Ordinibus, etiam in congregatione ſub-
trium votorum ſubſtantialium profeſſione, &
eorundem Superiorem Ordinis Minorum re-
gularis obſeruantie huiusmodi obedientia de-
gentibus, ipſorumque Superiorum Fratribus
Monialibus Sororibus, ac vtriuſque ſexus,
etiam ſingularibus perſonis, nec non Mona-
ſteris, Domibus, Eccleſiis, & locis quibuſcū-
que in genere & in ſpecie, etiam per ſolam
fig-

signaturam, etiam Vine vocis Oraculo, ut præ-
feratur, aut alias tam præfatos, ac quoscunq; alios
Romanos Pontifices prædecessores nostros,
ac nos & Sedem prædictam, quam Imperato-
res, Reges, & alios Principes sub quacunque
forma, & expressione verborum concessa, ac
etiam iteratis vicibus approbata. Nec non cum
omnibus & singulis in eis contentis clausu-
lis, decretis, & declarationibus, singulas desu-
per confectas literas, & in eis contenta [etiã
prout largius in aliquibus earum eis conces-
sum est] interpretando, & inde secuta quæcū-
que illorum omnium tenores & formas, datas
effectus, & decreta in illis apposita ac si de ver-
bo ad verbum insererent prædictis, p sufficeret ex
pressis habentes, dicta auctoritate Apostolica, te-
nore præfati ex certa sciētia, ac de Apostolicę
potestatis plenitudine approbam, & innoua-
mus, & perpetuā roboris firmitatē obtinere, &
firmis observari, nec non Ordinibus Fratrum Mi-
norū regularis observatię, & S. Clare, ac Tertio
de Penitētiā nūcupato, etiã incōgregatione sub
obediētia Fratrum Minorū observatię huiusmo-
di de gētib; Superiorib; Fratrib; Moniali-
b; etiã Tertiarijs nūcupatis Sororib; personis
monasteriis, domib; Ecclesiis, & locis præfatis

Aduertencias para

etiam per modum communicationis, et extensionis huiusmodi suffragari, illisque frui, vti, et gaudere quando, et quoties opus fuerit posse, et debere in iudicio, et extra, ac etiā in foro conscientię in omnibus et per omnia perinde, ac si specialiter & expresse eisdem Fratrum Minorum, ac Sanctę Clarę, et Tertio de penitentia nuncupato ordinibus, cōcessa fuissent, decernimus. Supplentes omnes et singulos iuris, et facti defectus, si qui forsan interuenierint in eisdem, et nihilominus pro potiori cautela, et ampliori dono gratię, illa omnia et singula, quę per prefatos predecessores nostros, ac Imperatores, Reges, et Principes, ac nos, et Sedem eandem, concessa, statuta, et ordinata fuerunt etiam iuxta ampliorem, et fauorabiliorem illorum intelligentiam, et interpretationem &c. Deinde concedit facultatem deputandi, Syndicos, Economos, et Actores bonorum Eleemosynarum Monasteriorum quando et quoties opus fuerit in singulis Conuentibus, et illis facultates assignat &c. Addit insuper. Nec propter premissa Fratres Minores huiusmodi contra regulam Sancti Francisci quam professi sunt, et profitentur in futurum siue contra statuta regularia sui Ordinis huius-

huiusmodi in aliquo facere, nec fecisse, imo cum illius obseruatione quo ad hoc, et pura, et sana cōsciētia, sine alicuius cōsciētiæ scrupulo vixisse eatenus, et in posterū vivere. Et sic super quoscunq; iudices, sublata eis et eorū cuiuslibet quauis aliter iudicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate iudicari, et definiiri debere. Irritum quoque, et inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus, et declaramus. Et in super, vt pro tempore deputatos Confessores Fratres Ordinis Minorum obseruantia huiusmodi omnium quaruncunq; Diœcesum vtriusq; sexus Christi fidelium ad eos pro tempore recurrentium Confessiones audire: eosque etiam in casibus, et censuris, quibus eis per priuilegia Sedis Apostolicę, etiam per modum communicationis, et extensionis quoruncunq; Ordinum etiam Minorū hactenus concessum est, posse absoluerē, et singuli Ordines etiam Minorum [quorū priuilegia eidem Ordini Minorum sunt communicata, et extensa] absoluerē consueuerunt, absoluedi ac penitentiam salutarem iniungendi, et omni tempore præterquam in die Resurrectionis Dominicę Sa-

Advertencias para

cramentum Eucharistię tam illis quibuscumque personis licite ministrandi, Apostolica auctoritate prædicta, indulgemus, ac de nouo concedimus in omnibus, & per omnia. Ita quod Ordinis Superiores Fratres, Moniales, Sorores, personę, Monasteria, Domus, Ecclesię, & loca prædicta, illis tam in genere quàm in specie, concessis, vt præfertur, vt potiri & gaudere possint, & debeant. Ac ab ipsis Inquisitoribus, impositionibus, grauaminibus, oneribus decimis, quarta, & quinta etiam funeralium, & aliorum quorumcunque eis legatorum, & oblatorum ac concessorum pro tempore, nec non pedagiis, & gabellis, ac omnibus, & singulis aliis supra dictis, libera penitus, immunitia, & exempta auctoritate Apostolica, & tenore prædictis, etiam concedimus, & indulgemus, ac statuimus, & ordinamus. Et nihilominus Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Rothomagensi, & Episcopo Conchenfi, ac dilecto filio Curie causarum Camere Apostolicę Auditori, per præsentem committimus, & mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium seu alios faciant auctoritate nostra præsentis literas, & in eis contra quęcunque plenum esse & sortiri, illisque omnes quos

quos cōcernunt pacifice frui, & gaudere. Non
 permittentes quemquā desuper per quoscun-
 que quomodolibet indebite molestari. Contra-
 dictores quoslibet, & rebelles etiam per quas-
 cunque [de quibus eis videbitur] censuras &
 penas Ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris
 remedia, appellatione postposita, compes-
 cendo. Ac legitimis super his habendis, seruatis
 processibus, etiam iteratis vicibus aggrauan-
 do. Inuocato etiam ad hoc [si opus fuerit] au-
 xilio brachij secularis. Non obstantibus prę-
 missis, ac constitutionibus super Cathedram,
 Bonifacij, et Dudum Vienenſis Conlij, ac Cle-
 mentinæ, Religiosi de Priuilegijs, & Dudum
 de Sepulturis, ac etiam, Ex frequentibus de sen-
 tētia ex cōmunicationis, ac extrauagāte, ad Cō-
 ditorē Icanis. 22. cū aliis cōstitutionib9 ean-
 dē materiā prædictę extrauagantis tågētibus,
 seu cōcernētib9, ac regulis Cācellariæ Aposto-
 licæ, iā editis, & in futurū edēdis ac pię memo-
 rię Bonifacij Pp. S. etiā prædecessoris nostri de
 Vna, & in Cōcilio Generali de duabus dietis e-
 ditis [dūmodovltra tres dietas aliquis vigore
 præfetiū ad iudiciū non trahetur, & aliis Apo-
 stolicis, ac Prouincialib9, Capitularib9 genera-
 lib9, & specialib9 cōstitutionib9 & ordinatio-
 bus, etiam

Aduertencias para

etiam in vltimo Generali Concilio Lateranensi celebrato, et aliis Conciliis editis, nec non statutis, et consuetudinibus etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Priuilegiis quoq; indultis et literis Apostolicis etiam in forma Breuis per Leonem. 10. Clementem. 7. Paulum 3. Iulium etiam, 3. prefatos, ac quoscunq; alios Romanos, Pontifices predecessores nostros, ac Sedem eandem, etiam motu proprio, ac scientia, et potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusuis irritatiuis, annullatiuis, cassatiuis, etiam priuilegiis eorundem, reuocatiuis, restrictiuis, præsertiuiis, exceptiuis, restitutiuis, declaratiuis, mentis attestatiuis, ac derogatoriis derogatorijs, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis quomodo libet etiam, pluries concessis, confirmatis, et innouatis, quibusuis personis, et ordinibus in contrarium forsan concessis, confirmatis, et innouatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica expressa, et indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas Generales idem importantes, mentio, seu quauis alia expressio habenda.

benda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret. Et in eis caueatur expresse, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo et forma, derogari possit. Tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita obseruata, inserti forent, presentibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter, et expresse derogamus. Aut si aliquibus communiter, vel diuissim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, et expressam de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Cæterisque contrariis quibuscunque. Hæc Paulus. 4.

27 ¶ Pater Magister à Veracrúce in expositione huius indulti dicit, multa esse in hoc priuilegio de nouo concessa, et omnia antiqua renouata et confirmata.

¶ Primo omnia et singula priuilegia ante ipsum Paulum. 4. quomodolibet concessa tam ingenere, quàm in specie domibus vel locis quibuscunque, et personis vtriusque sexus, tam Minoribus quàm aliis Ordinibus :

Mendi-

Aduertencias para

Mendicantibus quàm non Mendicantibus etiam Minimis, & omnes exemptiones &c. siue per viam extensionis, siue communicatio- nis approbat confirmat, innouat, communica- cat, & de nouo concedit. Ex quo omnia priui- legia Religiosorum hactenus concessa sunt nunc de nouo data, id est, perinde esse sicut si de nouo emanarent à Sede Apostolica. Nā licet per verbum innouamus non detur nouum ius sed antiquum confirmetur: per verbum de nouo concedimus datur: vt supra diximus in expositione indulgi eiusdem Pauli 4. Pra- dicatoribus concessi.

38 ¶ Secundo omnia per Imperatores, Reges, aut alios Principes dat Religiosis concessa, approbat, confirmat, innouat, & de nouo concedit: & perpetuam firmitatem ha- bere vult. Quæ concessio magna est & fauo- rabilissima, vt supra annotaui ex eodem Pau- lo. 4. in priuilegio Magistro Generali Prædi- catorum concessio. num.

¶ Tertio omnia & singula priuilegia quo- modolibet concessa, siue per viā cōmunicatio- nis, siue extēsiōis, vel quomodocūq, alio mo- do, vult, q̄ debeāt in ampliōrē & fauorabiliō- rem

rem partē intelligi & interpretari : & q̄ nul-
li liceat secus iudicare, & si ab aliquo sit cōtra
attentatū, irritū sit & inane. Vbi declarat priuī-
legia omnia esse fauores & non odia: & simili-
ter quod debeant interpretari in ampliōrē &
fauorabiliorem partem. Pro quo est aduertē-
dum, q̄ in hoc priuilegio particula vna est po-
sita multum notanda, & quæ in nullo alio po-
sita est priuilegio, & est illa. Iuxta ampliorem
&c. Siquidē Iulius. 3. et idem Paulus. 4. in in-
dulto cōcesso ad instātiā Prædicatorū anno
sequēti videlicet. 1556. possuit vt priuilegia de-
beāt intelligi et interpretari in partē fauora-
biliōrē. Quod quidē magnū est, cū per id de-
clareť priuilegia esse fauores & nō odia, et hic
super addiderat iuxta ampliorem, & fauora-
biliorem illorum intelligentiam, et interpre-
tationem. Sic vt non sufficiat priuilegiū in-
telligere in partē fauorabiliorem : sed etiam
oportet in ampliorem & extensioīrem. Vt si
sit dubium in priuilegio, & est fauorabile in-
telligere in vnā partē & in aliā similiter, sed
in vna est āplior fauor quā in alia, oportet
intelligere, & interpretari, non solum in par-
tem fauorabiliorem, sed etiam in ampliō-
rem, vt detur facultas priuilegium ampliandi
quan-

Advertencijs para

quantum fieri potest. Verbi gratia. Est dubium.
An facultas omnimoda concessa ab Adriano
ipsis Religiosis tantam, quantam iudicauerint
expedientem et opportunam ad conuersio-
nem, et manutentionem Indorum, et aliorum
qui concomittantur ad opus conuersionis, an
se extendat ad hoc, vt in Bigamia possit fieri
dispensatio cum illo qui multum inuaret ad
opus conuersionis, vel cum illo qui sibi viri-
lia amputauit? Quidam dicunt, q̄ non se ex-
tendat, eo q̄ Papa cum his nō solet dispensare.
sed tamen amplior pars est, q̄ se extendat ta-
lis omnimoda potestas, quia potest esse, q̄ ex-
pediat et sit opportunum cum tali persona dis-
pensare virtute huius concessionis. Quia Pa-
pa dat, vt debeāt priuilegia in partem amplio-
rem interpretari, vt extendantur quantum fie-
ri potest, et sic in alijs similibus casibus. Qua
propter considerata venit particula, vt intel-
ligatur Pontificis intentio et priuilegia exi-
stimentur esse fauores, non quomodocunque
sed amplissimi, et vt tales vult ampliari et non
restringi et coarctari. ¶ Ex istis etiam est
manifestum quod si aliquis dubitet. An in ista
Nona Hispania [vbi iam fere omnes incolæ
conuersi sunt ad Christum Dominum] priui-
legia

legia concessa Religiosis qui ad Infidelium terras proficiscuntur cessauerint, & eorū non possit esse vsus : dubium debet definiri, secundum mentem Pontificis in ampliorem partē : sed amplior est pars & fauorabilior, q̄ ipsa priuilegia adhuc durent vsque dum Pontifex contrarium declaret : sequitur ergo, quod hæc pars sit tenenda et amplectenda: quia amplior, extensior et fauorabilior.

29. ¶ Hic notare oportet, q̄ Doctissimus Pater Magister à Veracruce dicit in Compendio Indico, ver. Priuilegium, notabili. 2. in expositione priuilegij Pauli. 4. ubi docet, quod illa concessio qua Paulus. 4. concessit Fratribus Prædicatoribus omnia priuilegia ab ipsomet & ab aliis Romanis Pontificibus suis prædecessoribus cōcessa dictis Fratribus, iuxta fauorabiliore illorū interpretationē. nō solū extēditur ad priuilegia tunc concessa, sed etiam ad concedenda: per textum notabilem in capit. Quia circa, de Priuilegiis. Quia propositio indefinita equipollet vniuersali. Pro quo vide glossam. c. Vt circa de Elect. in. 6. Exemplum. Quidam Archiepiscopus concessit Monachis priuilegium super decimis Episcopalibus retinendis quas debebant possessiones

T s

Monas.

Aduertencias para

Monachorum dictorum ipsi Archiepiscopi
 Dubitarum fuit postea à successore, an priuile-
 gium dictum extendebatur ad possessiones
 quas postea acquisierunt dicti Monachi : an
 solum deberet intelligi de possessionibus
 tunc habitis. &c. Respondit Papa, quod de om-
 nibus, quia ex quo indefinitè remissit decimas
 Episcopales dictis Monachis, nil excipiendo,
 [cū potuerit excepisse] intellexisse videtur de
 præteritis quæ tunc habebantur, & de futuris,
 quæ postea habitæ sunt. Quia in beneficijs
 plenissima debetur interpretatio adhiberi, &
 vna & eadem res non debet diuerso iure cen-
 feri. Ex his probatur, q̃ dicta concessio Pauli.
 4. Fratribus Prædicatoribus facta, & similiter
 hæc quæ nobis antea facta ab eodem fuerat
 debet extendi ad priuilegia futura cōcedenda
 per suos successores. Quod quidem est notā-
 dum, pro intelligendis priuilegijs. Et nescio,
 an in toto corpore iuris inueniatur textus si-
 milis isti, de quo facit magnū festū Pan. l. p.
 suorū consiliorum, in consilio. 9. Hæc quo ad
 interpretationem : quia quo ad communicatio-
 nē oportet de futuris fiat mentio : aliàs solum
 de præteritis. Idem Panor, super hoc nu. 3. no-
 tat, q̃ intelligitur priuilegium concessum cō-
 tra iuris-

tra iurisdictionē debet cōtra concedētē largif-
sime interpretari, et ad. c. 1. & 2. de Filiis pres-
by, in. 6. vbi dicitur, q̄ priuilegiū cōtra ius est
stricte interpretādū, quia ōnis recessus à iure
est odiosus. Respondet q̄ debet intelligi nisi
priuilegium tantum prēiudicet concedenti,
quia tunc censetur Principis beneficiū, quod
debet largissime interpretari, de Ver. Signif.
cap. Olim, vt hic in hoc. c. Quia circa: quia tā-
tum prēiudicat concedēti. Ex quo etiā proba-
tur, q̄ dicta concessio. Pauli. 4. qua concedit
priuilegia à suis prēdecessoribus, & ab ipso cō-
cessa Fratribus Minoribus, & Prædicatorib9
iuxta fauorabiliore illorū interpretationē, q̄
debet extēdi ad priuilegia futura cōcedenda
post eum. Quia hæc priuilegia tantū prēiudi-
cant concedēti, sicut remissio decimarū facta
di&is Monachis perdictū Archiepiscopū. Et
quia Papapotuit excipere vt solū de concessis
loqueretur sua cōcessio, & nō de cōcedēdis, &
nō excipit, ergo cōcessit. Atq; ita hæc cōcessio
extenditur etiam ad priuilegia concedenda.

30 ¶ Quarto in hoc priuilegio Paulus. 4. ōnē
collit facultatē aliter interpretādi quā in am-
pliolem, & partem fauorabiliorem: Et non
solum omnia & singula priuilegia confirmat

Aduertencias para

approbat & innouat, sed etiam de nouo concedit : Et exemptionem ab Inquisitoribus et ab omni ex actione quarta & quinta funeralibus &c. Et dat in protectorem ad hoc qd libere fruantur et vtantur Religiosi in suis priuilegijs Episcopum Conchensem, & Archiepiscopum Rothomagensem &c. sic vt non sinant aut permittant aliquem Fratrem indebitum molestari : sed pacifice suis priuilegijs et gratijs frui aq; gaudere debere, inuocato ad hoc [si opus fuerit] brachij secularis auxilio. Sed quantum attinet ad Inquisitores per priuilegia Sancte Inquisitionis Officio, post Paulum. 4. concessa, eorum iurisdictioni & censurę omnes nos subijcimus, vt ipsemet Pater docet in tuo Compendio Indico. ver. Inquisitores. §. ultimo. Absque dubio enim amplissima habent priuilegia, sicut et nos supra docuimus, quibus in se delinquentes vel suspectos quoscunq;, et iudicare, et punire possunt, & puniunt, sicut in Hispania et in Nouo Orbe fieri videmus.

31 ¶ Quinto Paulus. 4. plures non obstantias apponit easque singulares. Nam derogat Clemetine Religiosi, de Priuilegijs, vt ea non obstante Religiosi suis fruantur gratis & priuile-

privilegiis. Reuocat etiam Clemen. Dudum de Sepult, in qua inseritur super Cathedram, & etiam Concilium Lateranense sub Leone 10. in quo multa Fratrum privilegia sunt restricta: et Paulus. 4. concedit vt non obstante illo Concilio intelligantur omnia approbata confirmata & de nouo concessa. Quid? quod omnia Fratrum privilegia in Lateranensi Cōcilio anno 1516. per Leonem, 10. restricta: fuerunt postea per eundem Leonem restricta, & in suam pristinam dignitatem redacta: vt patet per Bullam in Marimagno. fol. 69.

32 ¶ Pro huius reuocationis & non obstarum intelligentia exactiori primo in memoriam reuocari oportet ea quæ supra diximus, ver. Communicare, in expositione Clementine Religiosi de Privilegijs.

¶ Secundo, vt intelligatur in quo per hoc privilegium derogatur iuri communi expresso in Clement. Dudum de Sepult. Vienenſis Concilij, [de quo Couarruias, in Rubrica de Testamentis, & Nauarro in cap. Si quando, de Rescriptis] est aduertendum, q̄ in dicta Clementina Dudum, multa ordinantur precipiuntur et mandantur. ¶ Primo, q̄ in Ecclesijs parochialibus Fratres Prædicatores, & Minores

Aduertencias para

nullatenus audeant, vel debeant prædicare, vel
 proponere verbum Dei: nisi Fratres prædica-
 ti à Parochialibus Sacerdotibus inuitati fuerint
 vel vocati: & de ipsorum beneplacito & assen-
 su, seu petita licentia fuerit, & obtenta. ¶ Secundo,
 quod Religiosi nullo modo sint Confessores, nisi
 prius Diocesano presententur, & ab eo audien-
 di Confessiones facultatem & approbationem
 obtinuerint: atque ita precipitur, quod Magistri
 Generales, Priores Prouinciales Prædicato-
 rum, & Prouinciales Ministri, & Custodes Mi-
 norum Fratrum eligere studeant personas sufficie-
 tes idoneas, vita probatas, discretas, modestas,
 atque peritas ad tam salubre ministerium, & officium
 exequendum: quas sic ab ipsis electas repre-
 sentet vel faciat presentari Prelatis, ut de eo-
 rum licentia, gratia, & beneplacito in Ciuitati-
 bus, & Diocessibus eorundem huiusmodi perso-
 narum ac electarum confessiones confiteri sibi volen-
 tium audiant, imponantque penitentias salutaris
 & beneficium absolutionis impediant. ¶ Tertio
 precipitur, quod Confessores sic presentati, exposi-
 ti, & admissi per huiusmodi admissionem non
 habent maiorem, ampliorem, aut extensio-
 rem auctoritatem in absoluendo à casibus reserva-
 tis, seu censuris, quam habet ceteri Paro-
 chi-

chiales Curati.

¶ Quarto dicitur in dicta Clementina, q Curati ministrare habent Ecclesiastica Sacramenta. ¶ Quinto dicit, q Curatis de iure competit proponere verbum Dei, & prædicare. ¶ Sexto præcipitur, vt de obuentionibus tam funeralibus [hoc est quæ cum funere deferuntur] quàm quibuscunq; et quomodo-cunq; relictis, quarta siue Canonica portio de iur Curatis ab ipsis Fratribus.

33 ¶ His igitur omnibus derogatur per hoc priuilegium Pauli. 4. in quo confirmantur in-nouantur, & de nouo conceduntur priuilegia specialia Fratribus Prædicatoribus, & Mino-ribus concessa ab Innocentio. 8. Gregorio. 9. Nicolao. 4. Leone. 10. Adriano. 6. & alijs Sum-mis Pontificibus à quibus data est eis vbiq; prædicandi facultas. Ex quo necessaria non est Episcopi aut Curati licentia : imo eo contradicente non solum potest prædicare Religiosus, in Nouo Orbe, Infidelibus, & Neo-phitis, sed etiã Sacramenta ministrare contra Clementinã Religiosi iam allegatã : & etiam ex indulto Apostolico Pi. 5. ad instatiã Catholi-ci Regis Philippi secundo cõcesso. De quo supra ver. Baptizare. & ver. Capitula Prouincialis.

Advertencias para

& ver. Prædicare, num. 3. et sequentibus.

34. ¶ Sexto, si aliqua privilegiorum restrictio fuerat facta per predecessores suos Leonem, 10. Clementem. 7. & Paulum. 3. & Iulium etiã 3. per hoc privilegium Paulus. 4. eam tollit. Vel si quomodo alicui ex privilegiis fuerit derogatum vel illud fuerit cassatum aut annullatum, mandat q̄ habeatur pro infecto, et sit nullius momenti talis restrictio derogatio vel annullatio Et vult Summus Pōtifex, quod nullo modo istius privilegii possit fieri derogatio aut per clausulas generales, nisi de verbo ad verbum huius privilegij mentio facta fuerit. ¶ Hæc concessio est valde notanda quo ad illa verba: Ac cum quibusvis irritatis, annullatis, cassatis, etiam privilegiorum eorundem reuocatis, restrictis præservatis &c. Per quæ, si quæ privilegia ante cōcessa ab aliquo fuerunt cassata, aut annullata, aut aliquo modo derogata sunt per Paulum. 4. in pristinum statum & vigorem redacta et restituta. Illa vero quæ aliquo modo fuerant restricta per prædicta verba eorum tollitur restrictio. Quia propter si esset verum quod aliqui perperam intelligunt cōcessionem illam & omnimodam potestatem Adriani concessam

fam ad instantiam Imperatoris Caroli Quinti, et ab eo depuratis Fratribus Mendicantibus fuisse restrictam per Paulum. 3. restrictio illa per verba huius indulti Pauli 4. esset omnino sublata, et literę Adriani. 6. essent restitute in illam primęuam dignitatem et virtutem, quam habuerunt quando emanarunt ab Adriano. 6. vel ab aliis Pontificibus qui eius modi auctoritatem sine vlla locorum differentia Fratribus Mendicantibus concesserunt. Atq; ita Salmanticę disputatum esse, et conclusum per Doctores in iure famosos, attestatur Pater Magister à Veracrucę, & dicitur in. 3. Copillatione priuilegiorum. fol. Qui quidem iurisperiti constanter docuerunt, quod per huiusmodi clausulas in hac Bulla Pauli 4. positas omnia restricta, cassata, et annullata in pristinam restituuntur virtutem: vt intelligant qui dicunt restrictionem factam, si restrictio est per Paulum. 3. iam per Paulum. 4. omnino sublata.

35 ¶ Gregorius 13. Romę apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die. 21. Maij anni Domini. 1575. Pontificatus sui anno. 3. ad instantiam Reuerendissimi Patris Christophori de Capite fontium Generalis Ministri Ordinis

Aduerſenſias para

nis Fratrum Minorum de obſeruantia confir-
manit omnia & ſingula priuilegia conceſſa
tribus Ordinibus Sancti Franciſci, & gratias
conceſſiones indulgentias, & indulta ſpiritu-
alia, & temporalia etiam per modum commu-
nicationis & extensionis inter ſe & cum alijs
Ordinibus Mendicantibus, & non Mendican-
tibus. Et quidem eiſdem clauſulis vtitur Gre-
gorius in noſtrorum priuilegiorum confirma-
tione, quibus & Paulus. 4. vſus eſt, omnem tol-
lendo priuilegiorum reſtriſtione. Hoc ſolū
excepto, q̄ Gregorius noſtra confirmat priui-
legia quatenus ſunt in vſu, & Sacris Canoni-
bus & Decretis Sacri Concilij Tridentini nō
aduerſantur. Paulus vero. 4. ſine vlla pror-
ſus reſtriſtione.

- 36 ¶ Sixtus. 5. Romę apud Sāctū Marcum ſub
annulo Piſcatoris die. 3. Octobris āni Dñi. 1587
Pōtificatus ſui āno. 3. ad inſtantiam Fratris Frā-
ciſci à Tholoſa Miniſtri Generalis, & Fratris
Thomę de Maſſa Commiſſarij Generalis Ciſ-
montani confirmauit omnia priuilegia tribus
Ordinibus Sancti Franciſci conceſſa, ac con-
firmavit: etiā per modum cōmunicationis, &
extensionis inter ſe, & cū alijs Ordinibus Mē-
dicantibus, & non Mendicantibus. Ecce ergo
quā-

qualiter Fratres Minores omniū Ordinū tamē
dicarū, quā non Medicarū gaudēt privilegijs.
Illud autē animaduertēdū est, qđ privilegijs Or-
dinibus Mendicantibus & nō Medicarū cō-
cessis nō possunt Fratres aut alię Religiones
viri & gaudere, si earū puritati & obseruantie
regulari cōtrariantur & aduersātur, vt ex-
presse declarauit Clemēs. 7. & vidim⁹ supra nu. 25
atq; ita apponitur clausula illa Fratrū profes-
sioni regularis obseruantie nō contraria, aut a-
lia similis in alijs privilegijs, dūmodo eorum
quibus cōmunicantur obseruantie nō sint con-
traria. Quæ limitatio sēper intelligitur appo-
sita, licet in ipsa Bulla non apponatur: aliās ta-
lis cōmunicatio cederet non in fauorē, sed in
odiū, nō in ēdificationē & stabilitatē, sed in dis-
sipationē & destructionē Religionū. Et qđ in fa-
uorē introductū est, in odiū retorqueretur, cō-
tra id, qđ dicitur ratio naturalis & Sacri Cano-
nes pclamāt. Ad hoc facit qđ dicit Bernard. de
pcepto & dispēsatione, quod est introductū
p Charitate, nō debet [inquit] cōtra Charitatē
militare. Quod tamē esset si privilegiū cōces-
sū Medicarū Charitate & benignitate Pō-
tificia, retorqueretur in eorū damnū & destruc-
tionem regularis obseruantie. Multa enim
Sum-

Aduertencias para

Summi Pontifices Ordinibus militaribus concesserunt, quæ aliis Religionibus Mendicantibus, & Monachalibus minime gentium sunt applicanda. Professoribus enim militum concessum est, vt possint ducere vxores, et vero Matrimonio copulari: et vt possint testari de bonis suis patrimonialibus, et etiam de redditibus Ecclesiasticis certa quantitate suis Monasteriis relinquendo, et alia similia, quæ si per consequens Ordinibus Mendicantibus, & Monachalibus censerentur communicata, totus eorum decor, et fortitudo periret, imo deficerent à veris Religionibus, cum status Matrimonialis veræ Religionis essentia contradicat. Ita docet Frater Emanuel. Tom. 1. qq. 9. 55. art. Vltimo. Et in penultimo docet ex Corduna in Additionibus ad Compendiū Tit. Communicatio priuilegiorum in fine, illi, quibus communicantur priuilegia aliorum Ordinum, ac si illis specialiter concessa fuissent, quales sunt Mendicantes, et etiam alii Religiosi, de quibus supra, possunt a qualiter, & ex æquo gaudere prædictis omnibus priuilegiis sibi communicatis, etiam contra illos, quibus concessa fuerunt, per quorum communicationem ipsi gaudent prædictis priuilegijs.

legijs. Ratio est, quia iam facta sunt sibi propria, et non habent ea dependenter ab aliis, sed independenter, ac si ipsis specialiter concessa fuissent, quomocunque illi se habeant circa illa privilegia vtendo, vel non vtendo eis, sicque in tali communicatione independenti, omnes qui dictis privilegiis possunt adæquantur ex quo Nec ex hoc, quod communicantes virtute communicationis possint agere contra eos, quibus privilegium communicatum primo fuit concessum frangitur regula illa vulgaris, quod privilegiatus, non potest agere contra pariter privilegiatum. Nam illa regula non militat in hoc casu, vt supra. q. 9. late declarauimus, adducendo aliqua exempla manualia. Loquendo autem de illis, quibus non sic specialiter et independenter communicantur privilegia, vt sunt familiares et donati Fratres, et alii huiusmodi, secus dicendum est. Hi enim non possunt vti privilegijs Fratrum contra ipsos Fratres, quorum privilegia illis communicantur. Quia quod in fauorẽ ipsorum Fratrum principaliter cõcessum est [quod scilicet, eorum familiares vtantur ipsorum priuilegiis] non debet cõtra ipsos Fratres, seu in eorũ dispẽdũ retorqueri.

P R O

Aduerſencias para
PRO FRATRIBVS AVGVSTI-
niensibus ſpecialiter.

37 ¶ Alexander. 6. Motu proprio conceſſit
Fratribus Auguſtiniensibus, vt ōnīū & ſingu-
lorum Religioſorū cuiuſcunq; obſeruatię fue-
rint & domorum, locorum, & perſonarum in
illis degentium, quibus, vt priuilegiis dicti
Ordinis Auguſtiniensium vti poſſint, per ean-
dem Sedem conceſſum eſt, poſſint & valeant
huiuſmodi Auguſtiniensēs ipſorum locorum,
domorum, & perſonarum in illis habitantiū
priuilegijs, indultis, immunitatibus, conceſ-
ſionibus, exemptionibus indulgentiis & li-
bertatibus eis in genere quacunq; Apoſtolica
auctoritate conceſſis [quorum tenores haberi
vult pro expreſſis, & ſpecificatis] vti, potiri
& gaudere perpetuis futuris temporibus li-
bere & licite. Circa hanc conceſſionem aduer-
tunt Collector priuilegiorum Mendicantium
hoc Tit. nu. 21. & Archiepiſcopus nu. 17. quod
eſt magna, & cui nullibi aliā ſimilem reperif-
ſe ait. Virtute autem huius videtur, quod etiā
Fratres Minores, & alij Mendicantes ratione
communicationis priuilegiorum poſſunt vti
priuilegijs illorum, quibus ſua priuilegia
ſunt

sunt communicata, vsque ad datam prædictæ concessionis Augustiniensium, sed non de in posterum concessis & concedendis, quia de illis non est facta mentio.

38 ¶ Sed amplior multo & extensior est alia Iulij. 2. concessio per quam non solum gaudet priuilegijs alijs Ordinibus concessis, sed etiã in posterum cõcedendis. Decreuit ergo prædictus Pontifex communicationem priuilegiorum aliorum Ordinum Mendicantium factam Fratribus Augustiniensibus ad ea etiam extendi, quæ Viue vocis Oraculo ab eis impetrata, aut in genere donata sunt. Et voluit, vt quicquid alicui eorundem hoc modo, aut quouis alio concessum est hætenus, aut in posterum concedetur, siue Conuentualibus, siue obseruantibus nuncupatis, id omne proprio Motu, & ex certa sciẽtia eisdem Augustiniensibus sit concessum. Ex Com. nu. 25. Et in Cõ. Archiepiscopi num. 20.

39 ¶ Et idem Iulius. 2. confirmauit communicationem priuilegiorum, quam Sixtus. 4. fecerat inter Fratres Augustinienses, & alios Mëdicantes. Et insuper decreuit ac voluit, vt quicquid vsq; tunc Ordini Minorũ, aut Prædicatorũ, aut Carmelitarum, aut Seruorum
Beatæ

Aduertencias para

Beatæ Mariæ concessum ab Apostolica Sede est, et quicquid in futurum concedatur eisdem Fratribus Augustiniensibus concessum sit, itaque Fratres huiusmodi eisdem concessionibus perpetuo uti possint, perinde ac si eis nominatim concessæ essent, ita habetur in Suppl. plen. Or. fol. 67. concess. 212. et refert Archiepiscopus verbo, hoc nu. 22.

40 ¶ Idem Iulius statuit, ut quicquid Indulgentiarum et gratiæ Fratribus et Monialibus mantellatis et corrigiatis Ordinis Eremitarum Sancti Augustini concessum est, id omne utriusque sexui concessum intelligatur viris, scilicet atque mulieribus: dummodo à Generali, vel Priore, aut Rectore alicuius loci dicti Ordinis auctoritate gratiæ assequendæ facultatem obtinuerint. Ex Compen. Archiepiscopi. num. 19.

41 ¶ Idem Iulius in alio Breui prædictis Augustiniensibus directo posuit sequentē clausulam. Communicationem quoque priuilegiorum cum alijs Ordinibus omnibus firmamus et roboramus volentes priuilegia nostra omnia integre et ad verbum ut sonant plenissime, atq; inuiolabiliter ubique gentium obseruari, Ex Compen. Archiepiscopi. num. 21.

42 ¶ Leo. 10. declarauit & concessit, q̄ persone trium Ordinum Sancti Augustini, videlicet Fratres Moniales & mantellati omnibus & singulis priuilegijs, gratijs & indultis quæ in Marimagno, seu in alijs concessionibus, tam per ipsum quàm per alios Romanos Pontifices predecessores suos Ordini antedicto concessis continentur plenè & largiter perfrui possint & debeant. Sed voluit, q̄ quartū gradus viriusq; sexus persone indulgentijs tantummodo gaudeant. Ita habetur in Supplemento. fol. 122. concess. 556.

43 ¶ Circa quam concessionem aduertunt Collector priuilegiorum nu. 20. & Archiepiscopus. n. 23. q̄ istę persone quartū gradus videtur, q̄ sunt quę in aliquibus literis Apostolicis vocantur Corrigiataę, idest, quæ solum defuerunt corrigiam Sancti Augustini, & q̄ hę persone solum gaudent indulgentijs post istam prouisionem. Nam antea gaudebant alijs indultis, sicut Fratres, & admittebantur tempore interdicti ad diuina. Et Frater Emanuel To. 1. qq. regul. q. 55. art. 16. credit, quod Fratres Fratrum, & eos Hospitantes lucrantur omnes indulgentias & peccatorum remissiones Fratribus concessas, & q̄ ipsorum suffragiorum sunt

Advertencias para

sunt participes. Sed non poterunt tempore interdicti, & cessationis sepeliri in Monasterijs ea pompa, et sollempnitate, quibus Fratres & Religiosi sepeliuntur. Hoc enim cedit in maximam perturbationem iurisdictionis quã ab Ecclesia vult amovere Concilium Tridentinum. Sess. 24. de Reformatione. cap. 11.

- 44 ¶ Idem Leo concessit Generali Priori Augustiniensium. ut quicquid Indulgentiarum & gratiæ Fratribus Monialibus & mantellatis ac Corrugiatis concessum est, id omne utriusque sexui cõcessum intelligatur, sicut supra nu. 40. dictum est. Ex Compens. Archiepiscopi. nu. 24

PRO FRATRIBVS CARMELITIS.

- 45 ¶ Sixtus. 4. concessit Fratribus Ordinis Carmelitarum, ut gaudere & potiri possint, & debeant privilegijs indulgentiis, gratiis, & favoribus indultis tam spiritualibus quam temporalibus cõcessis Fratribus Prædicatoribus & Minoribus, ac Eremitanis Sancti Augustini velut si prædicto Ordini Carmelitarum nominatim concessa fuissent, aut concederentur in futurum. Et circa huiusmodi communicationem facit copiosam specificationem de cõcessis

cellis respectu Prælatorum prædicatorum Ordinum. Sic habetur in lib. Monumenta Ordinum in. 1. impressione. fol. 105. & in Supplemento fol. 118. Concessione 483.

PROFRATRIBVS MINIMIS.

46 ¶ Sanctissimus Ordo Minimorum ex privilegio Pij. 5. inter Mendicantes connumeratur. Qui Pius. 5. ait, ꝓ omnia & singula privilegia immunitates exemptiones facultates, gratias libertates, indulta, & alias gratias, tam per eum nuper, quàm per quoscūq; Romanos Pontifices prædecesores suos, & Sedē eandē quomodolibet Mēdicantibus Ordinibus cōcessa, ad præfatum Ordinē Minimorum de nouo extendit & ampliavit, ipsosq; vere Mēdicantes esse, & sub Mendicantiū Ordinibus esse, & cōprehendi debere. Nec non omnia, & singula Concilij Tridentini decreta pro Mendicantibus Ordinibus declarata, & modificata, etiam pro Ordine Minimorū huiusmodi declarauit & modificauit. Ita habetur in dicta Bulla, quę originaliter continetur in libro Constitutionum Pōtificialium, inter constitutiones Pij. 5. Quadragessima octaua in ordine, pag. 1001.

Aduertencias para

¶ Circa hec aduertit Pater Emanuel. I. To. q. 55. art. 2. q̄ ante quàm hic Ordo inter Mendicantes locum haberet continebatur in eius Marimagno. Vt possint ipsi Fratres Minimi transumptare quęcunq; priuilegia, & Bullas concessas alijs Ordinibus, ac si illa [mutata in eis nominibus] sub nomine Minimorum specialiter, & principaliter pro eo Ordine emanassent. Vnde ex priuilegijs tã Mendicantium, quàm non Médicantiũ multa extraxerũt, quę eis accomoda sēriebantur. Quę Stephanus Vltus maris, et Gaspar Parassellus ambo Generales, in Collectionibus priuilegiorum ab ipsis factis inseruerunt. Et certe ex superioribus hæc omnia comprobantur. Nam cum Ordines Mendicantes gaudeant priuilegijs concessis & concedendis alijs Ordinibus Médicantibus, & non Mendicantibus, clare sequitur, q̄ cum prædictus Ordo Minimorum gaudeat priuilegijs Mendicantium ex constitutione Pij. 5. gaudet per consequens priuilegijs concessis & concedendis alijs Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus.

DE ORDINE SERVORVM BEATÆ
Marię & eorum priuilegijs.

47 ¶ Ordo Seruorum Beatæ Mariæ confirmatus fuit & inter Mendicantes connumeratus ab Alexandro. 4. anno salutis circiter millesimo ducentesimo quinquagesimo quinto, vt refert Pater Emanuel Tom. 1. qq. regul. art. 6. Et q. 55. art. 3. dicit Pium. 5. in constitutione iam citata inter Ordines Mendicantes, Ordinem Seruorum Beatæ Mariæ constituisse: & similiter sicut Ordinem Minimorū ea constitutione declarasse esse Mendicantem, & omnia Mendicantibus concessa priuilegia & indulta Minimorum Religioni communicasse. Atq; ita id ipsum credendum esse Ordini Seruorum Beatæ Mariæ concessisse, cum eam inter Mendicantes connumerauerit.

DE ORDINE SEV CONGREGATIONE Sancti Hieronymi Iesuatorum & eorum communicatione cum cæteris Mendicantibus.

48 ¶ Urbanus. 5. Summus Pontifex anno Domini millesimo trecentesimo sexagesimo septimo, hunc Ordinem confirmauit. Dicuntur autem huius Religionis professores Iesu ite ob frequentiam quam huius nominis Sanctissimi Iesu in ore gerebant: & dicuntur Diui

Advertencias para

Hieronymi, non ꝑ ab eo is Ordo fuerit institutus [militat enim sub magni Augustini patrocinio] sed quia eius Religiosi non multo post Religionem huiusmodi vnanimi consensu & voluntate Sanctum Doctorem sibi Patronum & protectorem singularem elegerunt cuius rei illud magno testimonio esse videtur, ꝑ Monasteria & Ecclesias suas magna ex parte D. Hieronymo dedicarunt. Et Alexander. 6. anno Domini. 1492. concessit, ne in posterum simpliciter Iesuiter, sed Fratres Iesuiter, S. Hieronymi dicerentur.

¶ Et Pius. 5. apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris suarum Constitutionum Constitutione. 49. fo. 1002. die decima nona Novembris, Incarnationis Dominice, anno. 1567. Pontificatus sui anno secundo in ea Bulla quæ incipit. Romanus Pontifex. &c. inter Mendicantes hanc Religionem connumeravit. Unde Motu proprio, non ad ipsius congregationis vel illius Fratrum, aut alterius ex his illi super hoc oblate petitionis instantiam, sed de sua mera liberalitate, ac ex certa scientia, & de eiusdem Sedis potestatis plenitudine omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, in-

dul-

dulta, & alias gratias, tam per eum, quàm per quoscunque Romanos Pontifices predecessores suos, & Sedem eandem quomodolibet Mendicantibus Ordinibus cōcessa, eorum omnium ac desuper, & tam sub plumbo, quàm sub forma Brevis confectarum literarum tenore, ac si de verbo ad verbum infererentur, presentibus pro expressis & insertis habens, ad ipsam congregationem Iesuatorum, illius Fratres, Domos, Ecclesias, & loca quæcunque de nouo, quo ad ea, quæ eorum regulæ & modo viuendi non repugnant, tantum auctoritate Apostolica tenore presentium extendit. Et amplius ipsos verè Mendicantes, & sub Mendicantium Ordinibus esse, & comprehendere debere. Nec non omnia & singula Concilij Tridentini decreta pro Mendicantibus huiusmodi declarata, & modificata etiam pro congregatione huiusmodi, eiusque Fratribus declarauit et modificauit. Ita habetur in libro Constitutionum Pontificalium, & refertur à Fratre Emanuele. Tom. I. qq. 55. art. 4.

49. ¶ Et Gregorius. 13. apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris prima die Februarii anni Domini. 1578. Pontificatus sui anno 6. in

Aduertencias para

Bulla incipienti. Spectatus qui in castitatis,
&c. Omnia huius Religionis privilegia per
suos predecessores concessa confirmavit, &
de nouo concessit.

PRO FRATRIBVS SOCIETATIS.

50 ¶ Pius Papa. 5. Romę apud Sanctum Pe-
trum sub anulo Piscatoris, die 7. Iulij anni Do-
mini. 1571. Pontificatus sui anno sexto, in Bul-
la quę incipit. Dum indefesse cōsiderationis.
&c. Motu proprio nō ad Prępositi Generalis,
& Societatis vel alicuius eorum, aut alterius
pro eis Pontifici super hoc oblate petitionis
instantiam, sed ex mera liberalitate, & certa
scientia declarauit indulgit & concessit Socie-
tatem & illius Prępositum, ac singulas perso-
nas Societatis verē, & non fictē Mendicantes
fuisse, esse, & fore, & inter aliorum Fratrum
Religiosorum Mendicantium Ordines, alios-
que Fratres & Religiosos Mendicantes com-
memorari, & connumerari debere, ac omnes
& singulas tam iuris, quam hominum disposi-
tiones, in fauorem Religiosorum, seu Fratrum
Mendicantium, nunc, & pro tempore emana-
tas, etiam in Societate, illiusque domibus,
Colle-

Collegiis, Preposito, & alijs Religiosis locum habere, nec non omnia, & singula quacunque, quocunque, & qualiacunque sint, etiam speciali nota digna priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates remissiones, & gratias tam spirituales, quàm temporales, literasque Apostolicas, etiam iustitiam, siue mixtim concernentia, & per quoscunq; alios Romanos Pontifices tam predecessores, quàm successores, & denique Sedē Apostolicam, & illius Legatos de latere, siue Nuncios, & quascunque alias personas, quauis auctoritate fungentes etiam motu, et scientia similibus, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, etiam consistorialiter tam ingenere, quàm inspecie, et tam communiter, et coniunctim, quàm particulariter, et diuisim, etiam per modum extensionis, seu communicationis, et alias quomodolibet, quibusuis Ordinibus Fratrum, et Sororum Mendicantium quocunque nomine nuncupentur, illorumque congregationibus, Conuentibus, et Capitulis, ac vtriusque sexus personis, ac illorum monasteriis, domibus, Ecclesijs, Hospitalibus, et alijs pijs locis hactenus concessa, et in posterū concedenda : quorum omnium, et singulorum tenores, ac si de verbo ad

Advertencias para

verbum inserti forent, presentibus pro expressis, et insertis haberi voluit, eisdem Preposito, ac Societati, et omnibus illius personis, Domibus, ac Collegiis ubiq; terrarum sitis, ita qd Societas, Domus, Collegia Prepositus, & persone huiusmodi omnibus, & singulis prædictis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, indulgentiis, remissionibus, gratiis, & literis eisdem Fratrum, & Sororum Mendicantiu Ordinibus, Congregationibus, Conventibus, Capitulis, personis, Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, Hospitalibus, et aliis pijs locis, vt præfertur concessis, et concedendis, antea potuerint, et nunc, ac in futurum dummodo instituto Societatis, & Prepositi, seu deputatarum personarum huiusmodi voluntati, & beneplacito non refragentur, possint libere, et licite vti, frui, potiri, & gaudere in omnibus, et per omnia, non solum ad illorum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter, absque vlla prorsus differentia, perinde ac si Societati, Preposito, personis, Domibus, & Collegiis prædictis nominatim, et specialiter ac generaliter concessa fuissent, Apostolica auctoritate tenore præfatiu perpetuo sancit, voluit

et

et declarauit, ac pariter cōcessit indulfit, & elargit⁹ est. Decernēs presentes literas nullo vnq; tēpore per illū aut Sedē prædictā reuocari, aut limitari, vel illis derogari posse, neque sub vllis similiū, vel dissimiliū gratiarū reuocationib⁹, alterationibus, limitationib⁹, derogationib⁹, aut aliis cōtrariis dispositionibus, nūc, et p tēpore emanatis cōprehēdi, sed sēper ab illis excipi, et quoties reuocari, alterari, limitari, vel derogari cōtingat, toties in pristinū, et eū, in quo ante præmissa erāt, statutū restitutas, et de nouo etiā sub posteriori data per p tēpore existētē Societatis huiusmodi. Præpositū Generalē eligenda, cōcessas esse, et fore, ac ita, et nō aliter per quoscūq; iudices, tā Ordinaria, quā delegata et mixta auctoritate fūgentes, etiā S. Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam Sedis Apostolicę Legatos de latere, et Nūcios, ac causarū Palatii Apostolici auditores, subla ta eis, et eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, vbiq; et in quauis instantia interpretari, censeri, iudicari, cognosci, et decidi debere. Irritum quoq;, et inane quicquid secus super his aquoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari &c. assignat deinde conseruatores &

nota-

Aduertencias para

notabiles non obstantias apponit. Hęc Bulla habetur autentica in Archiuo Sancti Augustini de Mexico.

¶ Collector priuilegiorum dictę Societatis ver. Communicatio gratiarum, ex hac Bulla docet primo, q̃ per gratias et facultates concessas Ordinibus Mendicantibus Religiosi dictę Societatis Ecclesię ac loca gaudent omnibus et singulis priuilegiis immunitatibus exēptionibus, concessionibus, indultis indulgentiis peccatorum remissionibus, et gratiis quibusuis congregationibus confraternitatibus, oratoriis, piis locis Ordinum Mendicantium quomodolibet: per priuilegium concessum Minoribus et Augustiniensibus per Clementem Septimum, qui amplissimam communicationem illis concessit priuilegiorum tam concessorum quàm concedendorum.

¶ Secundo dicit Collector prædictus, q̃ Religiosi Societatis gaudent quibusuis facultatibus, et gratiis [sue professioni regularis obseruantię non contrariis] aliis Ordinibus quibuscunque non Mendicantibus quomodolibet concessis et concedendis in omnibus et per omnia, perinde ac si ipsis concessa specialiter fuissent.

¶ Tertio

¶ Tertio ait Collector, q̄ pariter per facultatem Prædicatorum possunt dicti Religiosi, et eorum domus, et Ecclesię, et alia loca frui omnibus priuilegiis Mendicantium, et aliorum quoruncunque Ordinum, congregationū, et confraternitatum Fratribus et personis, Ecclesiis, et Monasteriis, domibus, et oratoriis, et aliis piis locis, per lulium. 3. suosque prædecessores concessis. Ita concessit lulius. 3. Ordini Prædicatorum, prout in eorum libro continetur. fol. 209. pag. 2. et sequen.

¶ Aduertit quarto, q̄ ut gratijs supra dictis et priuilegiis possit Societas Iesu uti, opus est, ne instituto Societatis, et voluntati ac beneplacito Præpositi Generalis, seu deputatarum personarum, refragentur.

51 ¶ Gregorius. 13 Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris die. 3. Maii anni Domini. 1575. Pontificatus sui anno tertio, amplam etiam concessit priuilegiorum communicationem Euerardo tunc Præposito Generali Societatis, et pro tempore existenti Præposito Generali, quod illi et Societas huiusmodi omnibus, et singulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, indulgentiis, remissionibus, gratijs,

Aduertencias para

gratiis, et literis Fratrum, et Sororum Mendicantium aliarumque Religionum Ordinibus, Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, Personis, Monasteriis, Domibus, Confraternitatibus, Hospitalibus, & aliis piis locis hactenus concessis, et in futurum concedendis, ac Preposito, Societati que prædictis, nec non eius Domibus, Collegiis, et locis vbique terrarum constitutis, communiter vel diuifim Apostolica, seu delegata auctoritate, vel vigore quaruncunq; facultatum etiam ad instar, aut eque principaliter etiam per communicationem seu alias quomodolibet concessis: iuxta Societatis huiusmodi instituti rationem, constitutiones, ritus, vsus, mores, consuetudines, normas, obseruationes, et procedendi modum in prædictis Societatis Domibus, Collegiis, congregationibus, concionibus, lectionibus, disputationibus, Ceremonijs, & alijs cuiusuis generis actibus publicis, et priuatis, ac denique vbique locorum vti, frui, potiri, gaudere, & illa exequi, ac in eis procedere possint. Quodque priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessionem, indulta, indulgentie, remissiones, gratie, & literę huiusmodi Superioribus, & alijs personis aliarum Religionum,

gionū, cōgregationū, ac piorū locorū concessa,
 prædicto, & protēpore existēti Preposito Gene
 rali Societatis huiusmodi concessa esse intellē
 gantur, qui illa per se ipsum, vel aliū, seu alios
 ab eo, vel de eius commissione electos, seu eli
 gendos, quibuscunque personis dictę Socie
 tatis, sub eiusdē Societatis obedientia emissis trā
 bus votis degentibus prout magis expediens
 fuerit communicare liberē, & licitē valeant,
 nec aliter ceterę Personę dictę Societatis præ
 dictis privilegijs facultatibus, & aliis præmis
 sis, aut aliquo eorum, nisi per Generalem Prę
 positam, & de eius beneplacito, aut per alium,
 seu alios de eius commissione electos, vt præ
 missū est, vtī, aut gaudere possē. Et in super, q̃
 ōnia privilegia, aliaque præmissa aliarū Reli
 gionū Capitulis, siue Cōuētibus aut congrega
 tionibus tam in celebrādis quibuscūque contrac
 tibus, quā in quibuscūque aliis actibus, tā pū
 blicis, quā priuatis per eiusmodi Capitula, si
 ue Cōuēt, exerceri solitis hætenus cōcessa, &
 in posterū cōcedēda congregationibus Socie
 tatis prædictę eiusque Domorū, Collegiorū
 & locorū, cōgregatis, & interueniētibus illis
 dūtaxat, qui more Societatis prædictę, & se
 cundum eius constitutiones, & statuta regi
 men

Aduertencias para

men, et administrationem domorum, et Collegiorum iuuare, et promouere solent, cuiusmodi sunt in generalibus congregationibus, qui ex diuersis prouincijs conueniunt, in vniuersali autem rotius Societatis administratione Generalis Præpositus cum suis Assistentibus, in rebus verò, et negocijs domorum, et Collegiorum tractandis, Præpositi, aut Rectores, vel Vicepræpositi, aut Vicerectores, Ministri, Consultores, et Procuratores, seruato in eiusmodi congregationibus peculiari, ac proprio dictę Societatis procedendi modo, concessa esse intelligantur: ac eo modo per Præpositum, et Societatem huiusmodi in quibuscunque domibus, Collegiis, et locis vbique terrarum obseruari, et ad praxim, ac vsum plenè et perfectè, ac validè deduci, et deferri valeant. &c. Hoc Breue authenticum habetur in Archivo Sancti Augustini de Mexico.

¶ Hęc concessio et communicatio notanda est, cui addit Collector priuilegiorum Societatis vbi supra, q̃ Superiores poterunt hęc communicationem concedere Nouitiis sicut et ceteris. Et Doctor Enriquez. To. 1. lib. 7. de Indulgentiis cap. 19. num. 6. dicit Nouitios eisdem Indulgentiis frui posse quibus gaudet
pro-

proffessi propter communē vitam qua discunt
statum perfectionis : cum tamen in odiosis
non astringantur.

¶ Idem Collector secundo docet commu-
nicationem priuilegiorum quā Societas ha-
bet cum ceteris Mendicantibus extēdi etiam
ad Vinę vocis Oracula : & quod quicquid hoc
pacto aut alio, Societati concessum est, aut in
posterum concedetur, id omne motu proprio
& ex certa scientia concessum esse censeatur.
Quod priuilegium concessum est Fratribus
Augustinienſibus à lulo. 2. vt & nos supra. §
38. retulimus. Quę cōcessio magna est, & cō-
sideranda. ¶ Ex his concessionibus manife-
stum apparet dictos Ordines Mendicantes ha-
bere inter se amplissimam priuilegiorum cō-
municationem : de quo videatur Collectio
priuilegiorum facta à Reuerendissimo Patre
Stephano Vfus maris fol. 156. cum sequenti-
bus, et in Elencho ver. priuilegia communia.

¶ Secundo liquet non solum communica-
re in priuilegiis ipsis vsq; ad datam prædicto-
rum priuilegiorum concessis, sed in priuile-
giis concedendis: non solum Ordinibus Men-
dicantibus, sed etiam aliis non Mendicanti-
bus. Quod probatur ex Bulla communicatio.

Aduertencias para

his facta à Leone. 10. Fratribus Prædicatoribus à nobis iam relata. Et ex Bullis Clementis. 7. Fratribus Minoribus, & Augustinienſibus conceſſis. Quibus fecit ampliffimam communicationem priuilegiorum communicando priuilegia et gratias conceſſas, & concedendas in futurum aliis Ordinibus non ſolum Mendicantibus, ſed etiam non Mendicantibus. Hoc etiam confirmatur per Bullam Pauli. 3. iam adductam.

DE NOTABILI COMMVNICATIONE
*priuilegiorum quam habet Ordo D. Hieronymi in
Hispania, communicata etiam Ordinibus
Mendicantibus.*

- 58 ¶ Notanda eſt communicatio priuilegiorum quàm habet Religioſiſſimus Ordo Diui Hieronymi in Hispania, prout Collector priuilegiorum eiufdem Ordinis ver. Extenſio priuilegiorum ponit, & colligit aliquas conceſſiones, quibus quod erat conceſſum aliquibus particularibus Monafteriis, aliis per modum extenſionis fuit à Summis Pontificibus communicatum. Sed, quia in confirmatione priuilegiorum, quàm iſta Sacra Religio à Pio

4. & à Pio. 5. & à Sixto. 5. adepta est, di&e concessiones, & ali&e multe sunt ab his Summis Pontificibus, dicto Ordini condonata : ideo Hecit tantum in presentiarum concessiones horum Ecclesi& Patrum referre.

53 ¶ Pius. 4. Pontificatus sui anno 6. quarto Kalendas Augusti, ad instantiam inuictissimi Regis Philippi Hispaniarum. 2. huius nominis, omnia & singula priuilegia immunitates, exemptiones, & prerogativas, indulta temporalia, fauores & gratias Ordinis, & singulis, & cuius Monasterio, per quoscunq; Romanos Pontifices predecessores, ac per se, & Sedem Apostolicam, eiusq; Legatos, & Nuntios in genere, vel in specie concessa ad omnia & singula Monasteria Ordinis, tam virorum quàm mulierum, quibus in specie concessa non sunt, & in quibus ali&e caus&e concessionis, & indultorum prædictorum alias, quàm vt præfertur suberant, ad id, vt ipsa Monasteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere possint, & deberent, perinde ac si eis specialiter concessa fuissent auctoritate Apostolica extendit, & ampliavit, illa&ue inter omnia

Aduertencias para

que Romanos Pontifices, etiam prædecessores suos, & se, Sedemq; prædictam quomodolibet concessas [in Vsu tamen existentes, ac decretis Concilij prædicti non contrarias] quibus Ordines, Congregationes, Monasteria, domus, cæteraque regularia vel pia loca, illorumque Superiores, Officiales, Ministri, & personę huiusmodi, de iure, vsu, consuetudine, vel privilegio concessione Apostolica vtuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ad dictum Ordinem Sancti Hieronymi, ac singula eius tam virorum, quàm mulierum Monasteria, domus loca, & congregationes, illorumque Superiores, Officiales, Ministros, ac alias etiam viri usque sexus personas, & Capitula nunc & pro tempore existentia, ita quod præmissis omnibus et singulis eque ac pariformiter, & sine aliqua differentia, vti frui, potiri et gaudere libere & licite possint, perinde ac si illę omnes dicto Ordini Sancti Hieronymi illiusq; Monasteriis, locis, & personis prædictis specialiter et expresse ac principaliter, nõ autem ad instar concessę fuissent, auctoritate & tenore prædictis extendit, illasq; omnes & singulas Ordini Sancti Hieronymi, illiusque Monasteriis, locis et etiã vtriusq; sexus personis præ-

prædictis communicavit. Hæc Sixtus. 5. pro dicto Ordine.

¶ Quæ communicatio quàm magna sit patet intuenti. Per eam enim privilegia omnia concessa vni, aut quibusdam Monasteriis Ordinis Divi Hieronymi extendit ad omnia et singula Monasteria eiusdem Ordinis tam virorum quàm mulierum: quibus in specie concessa non sunt, et in quibus aliæ causæ concessionis, et indultorum prædictorum, alias quam præfertur, suberant. Quæ concessio est maxima. Ex qua colligitur, quod in isto Ordine fit communicatio privilegiorum non solum generaliter concessorum congregationibus, et personis et locis congregationum, sed etiam Monasteriis particularibus. Ita quod privilegium concessum cuidam particulari Monasterio alteri, & singulis, et omnibus eiusdem Ordinis Monasteriis fiat commune, quanvis ipsis in specie concessa non sint: et in quibus aliæ causæ concessionum, et indultorum prædictorum alias suberant, Omnes igitur Ordines Mendicantes, & non Mendicantes, quibus ex indultis Apostolicis concessum est omniū aliorum Ordinum vii et gaudere privilegiis quibuscūq; hoc gaudent

Aduertencias para.

indulto, ac si specialiter & specificè ipsis esset concessum. Ex quo indulta concessa vni Monasterio Diui Dominici, Augustini, aut Francisci omnibus alijs eiusdem Religionis vtriusque sexus Monasterijs, fiunt communia. Vnde indultum Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Angelis de Portiuncula, à Domino nostro Iesu Christo concessum meritis, & intercessione Sanctissimæ Virginis, et à Sūmo Pontifice Honorio. 3. de nouo concessum vt quicūque contritus & confessus, primo & secundo die mensis Augusti visitauerit Ecclesiam dicti Monasterij Indulgentiam plenariam consequatur, communicatur omnibus vtriusque sexus Monasterijs nostri Ordinis, & sit illis cōmune. Atque ita contriti & confessi visitantes Ecclesiam Monasteriorum nostri Ordinis tam virorum quàm mulierum hanc eandem Indulgentiam consequuntur prædictis diebus: etiā si chorde confraternitati non sint ascripti. Præuilegia vero Fratribus particularibus vnius Religionis concessa, ob causam aliquā particularem, non communicantur alijs omnibus. Nam id in damnum maximum & Religionis detrimentum vergeret.

DE EXIMIA PRIVILEGIORVM COMMUNICATIONE quam habet Ordo Cisterciensis, quam etiam gaudent Ordines Mendicantes.

56 ¶ Gregorius. 14. Romę apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die vigesima octava Iunij, anno Dñi. 1591. Pōtificatus sui anno, 1. privilegia huius Religionis in hunc modum confirmat. Et insuper ob singularem reformationem, & obseruantiam di&ę congregationis in eisdem Monasteriis institutam, et conseruatam eosdem amplioribus fauoribus condecorare volentes, omnia & singula privilegia, prerogatiuas, concessiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, absolutiones, relaxationes, dispensationes, stationes, indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, conseruatorias, immunitates, exemptiones, libertates preeminentias, & indulta cuiusuis generis existentia, ceterasque gratias spirituales, et temporales, tam eidem Cisterciensi, eiusque, Abbati, & Capitulo etiam Generali, ac quibusuis illorum Monasteriorum Abbatibus, etiam quatuor primis de firmitate Pontiniaco Claravalle, & Morimundo, quàm etiam Sancti Benedicti,

Advertencias para

ac quibusvis aliis similium vel dissimilium
Ordinibus, et Religionibus, sub quibusvis
regulis, constitutionibus, aut Ordinationibus
degentibus, seu militantibus, et quibusvis il-
lorum respectu congregationibus, militijs,
eorumq; professoribus, atque utriusque sexus
eorum Monasterijs Domibus Ecclesijs, nec non
Collegijs, vniuersitatibus, confraternitatibus,
pijs et charitativis locis, eorumque in quibus-
vis festiuitatibus, ac alijs diebus Ecclesias visi-
tationibus, ac eorundem Religionum Generalibus, pre-
sidentibus, et quibusvis Superioribus pre-
sidentibus, et quibusvis Superioribus Prelatis, ac Ca-
pitulis, etiam Generalibus, Prouincialibus, seu
intermedijs, eorumque Diffinitorijs Abbatibus,
Prioribus, Diffinitoribus, consiliarijs, et qui-
busvis Officialibus, Rectoribus, Ministris,
Monachis, Nouitijs, Monialibus, Fratribus,
Conuersis, Confratribus, Procuratoribus, Famu-
liaribus, Benefactoribus, ac eorum et earum
utriusque sexus, quibusvis Regularibus perso-
nis, tam in vrbe, quam in quibuscunq; mundi
partibus consistentia seu consistentibus, etiam
illorum intuitu, aut alijs quomodolibet conces-
sa, quibus de iure vsu et consuetudine, vel pri-
uilegio, seu constitutione Apostolica, vel Impe-
riali,

riali, Archiepiscopali, Episcopali in genere,
vel in specie ac tam coniunctim, quàm diui-
sim, etiam per solam signaturam, vel Viue vo-
cis Oraculo, aut per viam communicationis,
et extensionis, aut proprio motu, aut aliàs quo-
modolibet vtuntur, potiuntur, et gaudent, ac
vri, frui, potiri, et gaudere quomodolibet pos-
sunt, quorum tenores haberi volumus pro ex-
pressis, ac si de verbo ad verbum insertis:
etiam si talia essent vel forent, quę spe-
cialem et indiuiduam requirerent mentio-
nem: & seu particularem insertionem ad
primo dictam congregationem regularis
obseruantię Sancti Bernardi, ac singula
illius tam virorum quàm mulierum Mo-
nasteria, illorumque quoscunque Superiores,
Prelatos et vtriusque sexus quascunque re-
gulares et singulares personas. Ita quod
dicta congregatio Sancti Bernardi, atque
vtriusque sexus eius Monasteria, Priora-
tus, grangias, domos, Ecclesias, Colle-
gia pia et Charitativa loca, Sanctorumque
festiuitates, Conuentus, et Capitula etiam
Generalia, particularia, vel intermedia, Ge-
neralisque Reformatior, Diffinitores, Consilia-
rij, Visitatores, Abbates, Abbatissę, Priores,
& qui

Aduertencias para

& quicunque alij Superiores Officiales, & Ministri, Monachi, Moniales, Nouitij, Fratres, conuersi, donati, oblari, commissi, familiares, Confratres, procuratores, ac negotiorum gestores, benefactores, & alię singulares vtriusque sexus regulares persone, ac eorum res. & bona sub eorum cura, et secundū eiusdē congregationis instituta, nunc & pro tempore viuentes et existentes, premissis omnibus & singulis equēpari formiter respectiue, et abique vlla penitus differentia singula singulis concernentia, perinde ac si ea omnia illis, et eorum singulis principaliter, & expresse, & non ad instar concessa fuissent, ac si in eis talis Ordo & congregatio Sancti Bernardi primo dicta, illiusque Capitula Monasteria, Ecclesie, dictique Superiores Prelati, ac vtriusque sexus dictę persone, res et bona expressa et prenominata fuissent, et essent, ac si pro et in fauorem eorundem à Sede Apostolica à principio emanassent & fuissent immediatē concessa: in quantum dictę congregationi expediat, eiusque gubernio, constitutionibus, et diffinitionibus non aduersentur, vti, frui, et gaudere, libere & licitē possint, et valeant, auctoritate et tenore prædictis concedimus, et indulgemus.

genuis. Illaque omnia et singula eis et eorum
cuiuslibet ipsidemque auctoritate et tenore simili-
liter perpetuo extendimus, eisque communi-
camus. &c. Non obstantibus premissis, et de
non expediendis literis super Indulgentijs
ad instar, ac pie memorie Bonifacii Papae. 8.
etiam predecessoris nostri de vna, et Concilij
Generalis edita de duabus dietis, alijsq; Apo-
stolicis, ac in Prouincialibus et Synodalibus
Concilijs editis, generalibus, vel specialibus
constitutionibus, et ordinantionibus, ac quo-
rumvis Ordinum congregationibus, Monaste-
riorum, et regularium, locorum prefatorum,
etiam iuramento confirmatione Apostolica,
vel quavis firmitate alia roboratis, statutis,
consuetudinibus, declarationibus, et inhibi-
tionibus, priuilegijs quoque, et literis Apo-
stolicis etiam Legatis Nuntiis et Ordinarijs
ac Ordinibus prefatis eorumque Superiobus
et personis sub quibuscunque tenoribus et
formis etiam in fundatione vel dotatione ob-
tentis. &c.

37 ¶ Hoc priuilegium authenticum se vi-
disse asserit Pater Emanuel. Tom. 1. qq. q. 55.
art. 7. et quia aliam similem non inuenit pri-
uilegiorum communicationem eam suo operi
in

Aduertencias para

inferuit. Ex qua concessione aliqui considerantes hanc non obstantiam generalem etiam constitutionem in Concilijs Generalibus & specialibus editarum, ibi. [Et Synodalibus Concilijs editis, Generalibus, vel specialibus cōstitutionibus, et ordinationibus. &c.] asseruerunt in dicta Bulla omnia prorsus Religionis Cisterciensis priuilegia confirmari, etiam si sint contra Generale Concilium Trident. Sed ad hoc responder, q̄ in hac confirmatione et innouatione Pontifex, Cisterciensis Religionis priuilegia cōfirmat et innouat non absolute, sed cum expressione quatenus sunt in vsu, et decretis Concilij Tridentini non aduersantur, prout patet extenore ipsius Bullę relatę. q. 8. art. 2. Verum cum in toto illo articulo neq; in subsequentibus nihil tale inuenerim aliter ad hanc objectionem respondendum censeo ex Doctissimo Doctore Martino Alphonso de Viualdo in 1. p. sui Catalogi aurei ver. Absolutio. nu. 13. vbi dicit, q̄ quando Papa dispensat in lege alicuius grauis Concilij: oportet vt specialiter exprimat, se derogare tali decreto Concilij : præsertim dum Concilium recens est, vt est Tridentinum, atq; ita habet praxis, et facit quod dicit

Nauiar-

Natiarro. cap. 27. num. 260. §. 7. De Concilijs
vero antiquis, sufficit dicere: non obstante cu
iuscunque Concilii determinatione. Ita do
cet Doctissimus Episcopus Couaruias lib.
4. Variarum resolutionum cap. 16. num. 6. co
lum. 4. vbi multos ad hoc allegat Doctores.
Et Frater Antonius à Cordua lib. 4. q. 9. pro
positione. 3. Videatur etiam noster Emanuel.
Tom. 1. qq. q. 8. art. 2. vbi exacte, & strictius
hoc idem argumentum pertractat.

DE COMMUNICATIONE PRIVILE
giorum quam habent Fratres Crucigeri & Cleri
ci Ministrantes infirmis cum Ordinibus Mendicā
tibus & non Mendicantibus & specificè cum
presbyteris Collegialibus Societatis Iesu &c.

*Qua communicatione gaudent Ordi
nes Mendicantes.*

52 ¶ Congregationi Fratrum Crucigerorū, ac
Religioni Clericorum Ministrantium infir
mis à Gregorio. 14. anno Domini millesi
mo quingentesimo primo, fuerunt commu
nicata omnia priuilegia, exemptiones, im
munitates, indulgentiæ, facultates, liberta
tes, indulta, concessionēs, et gratiæ quorumuis
etiam

Aduertencias para

etiam Cisterciensium, Cluniacensium, ac S^{ac}ti Benedicti Monachis, Clericis, regularibus, et presbyteris Collegialibus Societatis Iesu, & Canonicis congregationis Lateranensis, ac quibuscunque aliis Clericis, regularibus, et aliorum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, et congregationum Fratribus, et personis, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus, in specie, vel in genere, etià communicatiuè per quoscunque Romanos Pontifices quomodolibet concessis, quę tantum sunt in usu, neque sub vllis reuocationibus comprehensa nec decretis dicti Concilii contraria: ac illorum omnium participes esse possint et debeant pariformiter & equè principaliter absque vlla prorsus differentia, perinde ac si congregationi, Ecclesiis, & Domibus ipsorum nominatim et specialiter, ac generaliter concessa fuissent. Ita refert Hieronymus à Sorbo in Additionibus ad Compendium Mendicantium verbo. Communicatio priuilegiolorum. pag. 200. Et habetur in Constitutionibus Gregorij. 14. et incipit. Illius qui pro gregis. &c. prout dicit Pater Emanuel art. 11. q. citat. ¶ Est autem aduertendum, q̃ omnes et singuli Ordines Mēdicantes hoc

42 ¶ Leo. 10. declarauit & concessit, q̄ personę trium Ordinum Sancti Augustini, videlicet Fratres Moniales & mantellati omnibus & singulis priuilegijs, gratijs & indultis quæ in Marimagno, seu in alijs concessionibus, tam per ipsum quàm per alios Romanos Pontifices predecessores suos Ordini antedicto concessis continentur plenè & largiter perfrui possint & debeant. Sed voluit, q̄ quartū gradus viriusq; sexus personę indulgentijs tantummodo gaudeant. Ita habetur in Supplemento. fol. 122. concess. 556.

43 ¶ Circa quam concessionem aduertunt Collector priuilegiorum nu. 20. & Archiepiscopus. n. 23. q̄ istę personę quartū gradus videtur, q̄ sunt quę in aliquibus literis Apostolicis vocantur Corrigiatur, idest, quæ solum deferunt corrigiam Sancti Augustini, & q̄ hę personę solum gaudent indulgentijs post istam prouisionem. Nam antea gaudebant alijs indultis, sicut Fratres, & admittebantur tempore interdicti ad diuina. Et Frater Emanuel To. 1. qq. regul. q. 55. art. 16. credit, quod Fratres Fratrum, & eos Hospitantes lucrantur omnes indulgentias & peccatorum remissiones Fratribus concessas, & q̄ ipsorum suffragiorum sunt

Advertencias para

sunt participes. Sed non poterunt tempore interdicti, & cessationis sepeliri in Monasterijs ea pompa, et sollemnitate, quibus Fratres & Religiosi sepeliuntur. Hoc enim cedit in maximam perturbationem iurisdictionis quā ab Ecclesia vult amovere Concilium Tridentinum. Sess. 24. de Reformatione. cap. 11.

- 44 ¶ Idem Leo concessit Generali Priori Augustiniens. ut quicquid Indulgentiarum & gratiæ Fratribus Monialibus & mantellatis ac Corrigiatis concessum est, id omne utriusque sexui cōcessum intelligat, sicut supra nu. 40. dictum est. Ex Compen. Archiepiscopi. nu. 24.

PRO FRATRIBVS CARMELITIS

- 45 ¶ Sixtus. 4. concessit Fratribus Ordinis Carmelitarum, ut gaudere & potiri possint, & debeant privilegijs indulgentiis, gratiis, & favorabilibus indultis tam spiritualibus quam temporalibus cōcessis Fratribus Prædicatoribus & Minoribus, ac Eremitanis Sancti Augustini velut si prædicto Ordini Carmelitarum nominatim concessa fuissent, aut concederentur in futurum. Et circa huiusmodi communicationem facit copiosam specificationem de cōcessis

cessis respectu Prælatorum prædictorum Ordinum. Sic habetur in lib. Monumenta Ordinum in. 1. impressione. fol. 105. & in Supplemento fol. 118. Concessione. 483.

PROFRATRIBVS MINIMIS.

46 ¶ Sanctissimus Ordo Minimorum ex privilegio Pij. 5. inter Mendicantes connumeratur. Quia Pius. 5. ait, q̄ omnia & singula privilegia immunitates exemptiones facultates, gratias libertates, indulta, & alias gratias, tam per eum nuper, quàm per quoscūq; Romanos Pontifices prædecessores suos, & Sedē eandē quomodolibet Mēdicantibus Ordinibus cōcessa, ad præfatum Ordinē Minimorum de nouo extendit & ampliavit, ipsosq; vere Mēdicantes esse, & sub Mendicantibus Ordinibus esse, & cōprehendi debere. Nec non omnia, & singula Concilij Tridentini decreta pro Mendicantibus Ordinibus declarata, & modificata, etiam pro Ordine Minimorū huiusmodi declarauit & modificauit. Ita habetur in dicta Bulla, quæ originaliter continetur in libro Constitutionum Pōtificialium, inter constitutiones Pij. 5. Quadragessima octaua in ordine, pag. 1001.

Aduertencias para

¶ Circa hæc aduertit Pater Emanuel. i. To. q. 55. art. 2. q. ante quàm hic Ordo inter Mendicantes locum haberet continebatur in eius Marimagno. Vt possint ipsi Fratres Minimi transumptare quęcunq; priuilegia, & Bullas concessas alijs Ordinibus, ac si illa [mutata in eis nominibus] sub nomine Minimorum specialiter, & principaliter pro eo Ordine emanassent. Vnde ex priuilegijs tā Mendicantium, quàm non Mēdicantium multa extraxerūt, quę eis accomoda sēriebantur. Quę Stephanus Vfus maris, et Gaspar Parassellus ambo Generales, in Collectionibus priuilegiorum ab ipsis factis inseruerunt. Et certe ex superioribus hæc omnia comprobantur. Nam cum Ordines Mendicantes gaudeant priuilegijs concessis & concedendis alijs Ordinibus Mēdicantibus, & non Mendicantibus, clare sequitur, q. cum prædictus Ordo Minimorum gaudeat priuilegijs Mendicantium ex constitutione Pij. 5. gaudet per consequens priuilegijs concessis & concedendis alijs Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus.

DE ORDINE SERVORVM BEATÆ
Marię & eorum priuilegijs.

47 ¶ Ordo Seruorum Beatæ Mariæ confirma-
tus fuit & inter Mendicantes connumeratus
ab Alexandro. 4. anno salutis circiter mille-
fimo ducentesimo quinquagesimo quinto,
vt refert Pater Emanuel Tom. 1. qq. regul. art.
6. Et q. 55. art. 3. dicit Pium. 5. in constitutio-
ne iam citata inter Ordines Mendicantes, Or-
dinem Seruorum Beatæ Mariæ constituisse:
& similiter sicut Ordinem Minimorū ea con-
stitutione declarasse esse Mendicantem, & om-
nia Mendicantibus concessa priuilegia & in-
dulta Minimorum Religioni communicasse:
Atq; ita id ipsum credendum esse Ordini Ser-
uorum Beatæ Mariæ concessisse, cum eam in-
ter Mendicantes connumerauerit.

DE ORDINE SEV CONGREGA-
tione Sancti Hieronymi Iesuatorum & eorum com-
municatione cum cæteris Mendicantibus.

48 ¶ Urbanus. 5. Summus Pontifex anno Do-
mini millesimo trecentesimo sexag- simo
septimo, hunc Ordinem confirmauit. Dicun-
tur autem huius Religionis professores Iesuī
re ob frequentiam quam huius nominis Sāc-
tissimi Iesu in ore gerebant: & dicuntur Diuī

Aduertencias para

Hieronymi, non q̄ ab eo is Ordo fuerit institutus [militat enim sub magni Augustini patrocinio] sed quia eius Religiosi non multo post Religionem huiusmodi vnanimi consensu & voluntate Sanctum Doctorem sibi Patronum & protectorem singularem elegerunt cuius rei illud magno testimonio esse videtur, q̄ Monasteria & Ecclesias suas magna ex parte D. Hieronymo dedicarunt. Et Alexander. 6. anno Domini. 1492. concessit, ne in posterum simpliciter Iesuite, sed Fratres Iesuite, S. Hieronymi dicerentur.

¶ Et Pius. 5. apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris suarum Constitutionum Constitutione. 49. fo. 1002. die decima nona Nouembris, Incarnationis Dominice, anno. 1567. Pontificatus sui anno secundo in ea Bulla quę incipit. Romanus Pontifex. &c. inter Mendicantes hanc Religionem connumeravit. Vnde Motu proprio, non ad ipsius congregationis vel illius Fratrum, aut alterius ex his illi super hoc oblate petitionis instantiam, sed de sua mera liberalitate, ac ex certa scientia, & de eiusdem Sedis potestatis plenitudine omnia & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, in-

dul-

dulta, & alias gratias, tam per eum, quàm per quoscunque Romanos Pontifices predecessores suos, & Sedem eandem quomodolibet Mendicantibus Ordinibus cōcessa, eorum omnium ac desuper, & tam sub plumbo, quàm sub forma Brevis confectarum literarum tenore, ac si de verbo ad verbum infererentur, presentibus pro expressis & insertis habens, ad ipsam congregationem Iesuatorum, illius Fratres, Domos, Ecclesias, & loca quæcunque de nouo, quo ad ea, quæ eorum regulæ & modo viuendi non repugnant, tantum auctoritate Apostolica tenore presentium extendit. Et amplius ipsos verè Mendicantes, & sub Mendicantium Ordinibus esse, & comprehendere. Nec non omnia & singula Concilij Tridentini decreta pro Mendicantibus huiusmodi declarata, & modificata etiam pro congregatione huiusmodi, eiusque Fratribus declarauit et modificauit. Ita habetur in libro Constitutionum Pontificalium, & refertur à Fratre Emanuele. Tom. i. qq. 55. art. 4.

49 ¶ Et Gregorius. 13. apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris prima die Februarii anni Domini. 1578. Pontificatus sui anno 6. in

Aduertencias para

Bulla incipienti. Spectatus qui in castitatis,
&c. Omnia huius Religionis priuilegia per
suos prædecessores concessa confirmauit, &
de nouo concessit,

PRO FRATRIBVS SOCIETATIS,

50 ¶ Pius Papa. 5. Romę apud Sanctum Pe-
trum sub anulo Piscatoris, die 7. Iulij anni Do-
mini, 1571. Pontificatus sui anno sexto, in Bul-
la quę incipit. Dum indefesse cōsiderationis.
&c. Motu proprio nō ad Prępositi Generalis,
& Societatis vel alicuius eorum, aut alterius
pro eis Pontifici super hoc oblate petitionis
instantiam, sed ex mera liberalitate, & certa
scientia declarauit indulget & concessit Socie-
tatem & illius Prępositum, ac singulas perso-
nas Societatis verè, & non fictè Mendicantes
fuisse, esse, & fore, & inter aliorum Fratrum
Religiosorum Mendicantium Ordines, aliof-
que Fratres & Religiosos Mendicantes com-
memorari, & connumerari debere, ac omnes
& singulas tam iuris, quam hominum disposi-
tiones, in fauorem Religiosorum, seu Fratrum
Mendicantium, nunc, & pro tempore emana-
tas, etiam in Societate, illiusque domibus,
Colle-

Collegiis, Preposito, & alijs Religiosis locum habere, nec non omnia, & singula quæcunque, quocunque, & qualiacunque sint, etiam speciali nota digna priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates remissiones, & gratias tam spirituales, quàm temporales, literalesque Apostolicas, etiam iustitiam, siue mixtim cernètia, & per quoscunq; alios Romanos Pontifices tam predecessores, quàm successores, & denique Sedē Apostolicam, & illius Legatos de latere, siue Nuncios, & quascunque alias personas, quauis auctoritate fungentes etiam motu, et scientia similibus, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, etiam consistorialiter tam ingenere, quàm inspecie, et tam communiter, et coniunctim, quàm particulariter, et diuisim, etiam per modum extensionis, seu communicationis, et aliàs quomodolibet, quibusuis Ordinibus Fratrum, et Sororum Mendicantium quocunque nomine nuncupetur, illorumque congregationibus, Conuentibus, et Capitulis, ac vtriusque sexus personis, ac illorum monasteriis, domibus, Ecclesijs, Hospitalibus, et alijs pijs locis hæcenus concessa, et in posterū concedenda : quorum omnium, et singulorum tenores, ac si de verbo ad

Advertencias para

verbum inserti forent, presentibus pro expressis, et insertis haberi voluit, eisdem Preposito, ac Societati, et omnibus illius personis, Domibus, ac Collegiis ubiq; terrarum sitis, ita qd Societas, Domus, Collegia Præpositus, & persone huiusmodi omnibus, & singulis prædictis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, indulgentiis, remissionibus, gratiis, & literis eisdem Fratrum, & Sororum Mendicantiū Ordinibus, Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, personis, Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, Hospitalibus, et aliis pijs locis, vt præfertur concessis, et concedendis, antea potuerint, et nunc, ac in futurum dummodo instituto Societatis, & Præpositi, seu deputatarum personarum huiusmodi voluntati, & beneplacito non refragentur, possint libere, et licite vti, frui, potiri, & gaudere in omnibus, et per omnia, non solum ad illorum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter, absque vlla prorsus differentia, perinde ac si Societati, Preposito, personis, Domibus, & Collegiis prædictis nominatim, et specialiter ac generaliter concessa fuissent, Apostolica auctoritate tenore præfatiū perpetuo sanciuir, voluit
et

et declarauit, ac pariter cōcessit indulgit, & elargito est. Decernēs prēsentes literas nullo vnq; tēpore per illū aut Sedē prēdictā reuocari, aut limitari, vel illis derogari posse, neque sub vllis similiū, vel dissimiliū gratiarū reuocationib9, alterationibus, limitationib9, derogationib9, aut aliis cōtrariis dispositionib9, nūc, et p tēpore emanatis cōprehēdi, sed sēper ab illis excipi, et quoties reuocari, alterari, limitari, vel derogari cōtingat, toties in pristinū, et eū, in quo ante prēmīssa erāt, statutū restitutas, et de nouo etiā sub posteriori data per p tēpore existētē Societatis huiusmodi. Prēpositū Generalē eligenda, cōcessas esse, et fore, ac ita, et nō aliter per quoscūq; iudices, tā Ordinaria, quā delegata et mixta auctoritate fūgentes, etiā S. Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam Sedis Apostolicę Legatos de latere, et Nūcios, ac causarū Palatii Apostolici auditores, sublata eis, et eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, vbiq; et in quauis instantia interpretari, censerī, iudicari, cognosci, et decīdi debere. Irritum quoq;, et inane quicquid secus super his aquoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari &c. assignat deinde conseruatores &

nota-

Aduertencias para

notabiles non obstantias apponit. Hęc Bulla habetur autentica in Archiuo Sancti Augustini de Mexico.

¶ Collector priuilegiorum dictę Societatis ver, Communicatio gratiarum, ex hac Bulla docet primo, q̃ per gratias et facultates concessas Ordinibus Mendicantibus Religiosi dictę Societatis Ecclesię ac loca gaudent omnibus et singulis priuilegiis immunitatibus exēptionibus, concessionibus, indultis indulgentiis peccatorum remissionibus, et gratiis quibusuis congregationibus confraternitatibus, oratoriis, piis locis Ordinum Mendicantium quomodolibet: per priuilegium concessum Minoribus et Augustiniensibus per Clementem Septimum, qui amplissimam communicationem illis concessit priuilegiorum tam concessorum quàm concedendorum.

¶ Secundo dicit Collector prædictus, q̃ Religiosi Societatis gaudent quibusuis facultatibus, et gratiis [sue professioni regularis obseruantię non contrariis] aliis Ordinibus quibuscunque non Mendicantibus quomodolibet concessis et concedendis in omnibus et per omnia, perinde ac si ipsis concessa specialiter fuissent.

¶ Tercio

¶ Tertio ait Collector, q̄ pariter per facultatem Prædicatorum possunt dicti Religiosi, et eorum domus, et Ecclesię, et alia loca frui omnibus priuilegiis Mendicantium, et aliorum quoruncunque Ordinum, congregationũ, et confraternitatum Fratribus et personis, Ecclesiis, et Monasteriis, domibus, et oratoriis, et aliis piis locis, per lulium. 3. suosque prædecessores concessis. Ita concessit lulius. 3. Ordini Prædicatorum, prout in eorum libro continetur. fol. 209. pag. 2. et sequen.

¶ Aduertit quarto, q̄ ut gratijs supra dictis et priuilegiis possit Societas Iesu uti, opus est, ne Instituto Societatis, et voluntati ac beneplacito Præpositi Generalis, seu deputatarum personarum, refragentur.

51 ¶ Gregorius. 13. Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris die. 3. Maii anni Domini. 1575. Pontificatus sui anno tertio, amplius etiam concessit priuilegiorum communicationem Euerardo tunc Præposito Generali Societatis, et pro tempore existenti Præposito Generali, quod illi et Societas huiusmodi omnibus, et singulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, indulgentiis, remissionibus, gratijs,

Aduertencias para

gratiis, et literis Fratrum, et Sororum Mendicantium aliarumque Religionum Ordinibus, Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, Personis, Monasteriis, Domibus, Confraternitatibus, Hospitalibus, & aliis piis locis haftenus concessis, et in futurum concedendis, ac Preposito, Societati que predictis, nec non eius Domibus, Collegiis, et locis vbique terrarum constitutis, communiter vel diuissim Apostolica, seu delegata auctoritate, vel vigore quaruncunq; facultatum etiam ad instar, aut eque principaliter etiam per communicationem seu alias quomodolibet concessis: iuxta Societatis huiusmodi instituti rationem, constitutiones, ritus, vsus, mores, consuetudines, normas, observationes, et procedendum in predictis Societatis Domibus, Collegiis, congregationibus, concionibus, lectionibus, disputationibus, Ceremonijs, & alijs cuiusvis generis actibus publicis, et priuatis, ac denique vbique locorum vii, frui, potiri, gaudere, & illa exequi, ac in eis procedere possint. Quodque priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessionem, indulta, indulgentie, remissiones, gratie, & literę huiusmodi Superioribus, & aliis personis aliarum Religionum,

gionū, cōgregationū, ac piorū locorū concessa,
 prædicto, & protēpore existēti Preposito Gene
 rali Societatis huiusmodi concessa esse intelli
 gantur, qui illa per se ipsum, vel aliū, seu alios
 ab eo, vel de eius commissione electos, seu eli
 gendos, quibuscunque personis dictę Societa
 tis, sub eiusdē Societatis obedientia emissis tri
 bus votis degentibus prout magis expediens
 fuerit communicare liberē, & licitē valeant,
 nec aliter ceterę Personę dictę Societatis præ
 dictis privilegijs facultatibus, & alijs præmis
 sis, aut aliquo eorum, nisi per Generalem Prę
 positum, & de eius beneplacito, aut per alium,
 seu alios de eius commissione electos, vt præ
 missū est, vtī, aut gaudere posse. Et in super, q̃
 ōnia privilegia, aliaq̃ue præmissa aliarū Reli
 gionū Capitulis, siue Cōuētibus aut congrega
 tionibus tam in celebrādis quibusuis contrac
 tibus, quā in quibuscūque alijs actibus, tā pū
 blicis, quā priuatis per eiusmodi Capitula, si
 ue Cōuēto, exerceri solitis hactenus cōcessa, &
 in posterū cōcedēda congregationibus Socie
 tatis prædictę eiusque Domorū, Collegiorū
 & locorū, cōgregatis, & interueniētibus illis
 dūtaxat, qui more Societatis prædictę, & se
 cundum eius constitutiones, & statuta regi
 men

Aduertencias para

men, et administrationem domorum, et Collegiorum iuuare, et promouere solent, cuiusmodi sunt in generalibus congregationibus, qui ex diuersis prouincijs conueniunt, in vniuersali autem totius Societatis administratio ne Generalis Præpositus cum suis Assistentibus, in rebus verò, et negocijs domorum, et Collegiorum tractandis, Præpositi, aut Rectores, vel Vicepræpositi, aut Vicerectores, Ministri, Consultores, et Procuratores, seruato in eiusmodi congregationibus peculiari, ac proprio dictę Societatis procedendi modo, concessa esse intelligantur: ac eo modo per Præpositum, et Societatem huiusmodi in quibuscunque domibus, Collegiis, et locis vbique terrarum obseruari, et ad praxim, ac vsum plenè et perfectè, ac validè deduci, et deferri valeant. &c. Hoc Breue authenticum habetur in Archiuo Sancti Augustini de Mexico.

¶ Hęc concessio et communicatio notanda est, cui addit Collector priuilegiorum Societatis vbi supra, q̃ Superiores poterunt hęc communicationem concedere Nouitiis sicut et ceteris. Et Doctor Enriquez. To. 1. lib. 7. de Indulgentiis cap. 19. num. 6. dicit Nouitios eisdem Indulgentiis frui posse quibus gaudet pro-

buella arroy

lumi. 3. Paulum. 4. & Pium etiam. 4. quàm alios quoscunq; Romanos Pontifices prædecessores suos, ac eum, & Sedem eandem quomodelibet concessa, confirmata & innouata. Confirmat ergo, & de nouo concedit Regularibus omnia priuilegia quę decretis Concilij Tridentini non contrariantur expresse, illis exceptis quę contra Concilium Tridentinum Regularibus ibidem concessit. Hoc Breue habetur authenticum in Archiuis Sancti Dominici, Sancti Francisci, & Sancti Augustini de Mexico. ¶ Et Philippus. 2. Catholicus Hispaniarum & Indiarum Rex peculiari regiaque Scheda huius Breuis vsum Fratribus permitti, nec quicquàm cōtra illud [dum modo Regio Patronatui non repugnet] admitte præcepit, vt patet ex sequenti Scheda.

EL REY.

¶ Nuestros Visorreyes Presidentes y Oydores de las nuestras Audiencias Reales, de las nuestras Indias Islas y Tierra firme del Mar Oceano, y nuestros Gobernadores, y otros qualesquier Juezes y iusticias dellas, a quien esta nuestra Cedula o su traslado signado de Escriuano publico
Z z
fuere

Aduertencias para

fuere mostrado: Sabed que por parte de los Religiosos de las Ordenes Mendicantes fue presentado ante nos en el nuestro Consejo Real de las Indias, vn traslado de la Bulla de Confirmacion y nueue Concesion de todos los Priuilegios de las dichas Ordenes proprio Motu vltimamente concedida por nuestro muy Sancto Padre Pio Papa. 5. su data en Roma a 15. de Mayo del año pasado de 1567. y segundo de su Pontificado y senos a suplicado le diessimos licencia para que las pudiesen pasar a esas partes. y en ellas vsar della segun que por su Sanctidad estaua concedido, y por que haviendose visto por los del dicho nuestro Consejo y la dicha Bulla de que de suso se haze mencion lo hauemos tenido como por la presente lo tenemos por bien. Vos mandamos a todos y a cada vno de vos segun dicho es, que en el rso y execucion de la dicha Bulla contenido no les pongais ni consintais que les sea puesto ningun impedimento, con tanto que no sea en perjuizio de nuestro patronazgo, por que con esta condicion les damos la dicha licencia, y los vnos ni los otros no fagades, ni fagan ende al. Fecha en Madrid. a 27. de Enero de 1572 años.

Yo el Rey.

Por mandado de su Magestad,
Antonio de Eraso.

¶ Quæ originalis habetur & asseruatur in Conuentu Sancti Dominici de Quatimala: & Mexici habetur authentica apud Augustinenses, & Minoritas. Est autem aduertendum, q̃ hoc Regium mandatum in Ordinum Mendicantium fauorem, Apostolici priuilegij naturam induit ex concessione Pauli. 4. Fratribus Prædicatoribus & Minoribus facta. De qua supra ver. Communicatio priuilegiatorum.

5 ¶ Postea vero idem anno Domini. 1571. Octauo idus Augusti Pontificatus sui anno. 6. aliqua ex parte prædictum indultum modificauit, & ordinauit circa Confessoriorum Regularium, etiam Mendicantium approbationem iuxta Concilij Tridentini decretum faciendam, & etiam Lectores, aut in Theologia laureatos non posse secularium Confessiones audire, nisi fuerint ab Ordinarijs approbati. De quo infra. verb. Confessores. Ita habetur 2. Tom. Constitutionum Pontificalium Pij. 5. Constitutione. 135.

6 ¶ Et tandē die. 23. Septembris eiusdē anni Motu proprio & ex certa scientia omnes lites, causas, controuersias, & questionum materias super præmissis, & eorum occasione

Advertencias para

inter Fratres, seu etiam Moniales ex vna: nec non Episcopos, & locorum Ordinarios ac Canonicos siue Capitulares personas, Parochialium Ecclesiarum, Rectores, & alias quascunque personas Ecclesiasticas & seculares Apostolica auctoritate ad Sedem Apostolicam advocauit eaq; omnia & singula cassauit, extinxit, ac pro cassis, et penitus extinctis haberi voluit & declarauit, Episcopis, & aliis Ecclesiasticis & secularibus personis desuper perpetuum silentium imponendo. Et omnia & singula Fratrum Prædicatorum priuilegia exemptiones. &c. de nouo confirmat, Hoc patet Tom. 2. Constitutionum Apostolicarum, Constitutione, 140. fol. 1135.

- 7 ¶ Gregorius. 13. Romę apud Sanctum Petrum Incarnationis Dominicę anno. 1572. Kalen. Martij Pontificatus sui anno primo, prædictas Pii. 5. constitutiones reuocauit, & ad iuris communis, & Concilij Tridentini terminos reduxit, vt patet in sua constitutione. 15. fol. 1208. Quę incipit: In tanta rerum: & negotiorum mole. &c. In qua dicit. Nos has varietate cognita, & infra. Statuimus, de prædictis, & aliis omnibus literis, & constitutionibus, quę ab eodem prædecessore eisdem de rebus,

rebus pro quorumcunq; Regularium, etiam Mendicantium Ordinibus, & congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus, & quibuscunq; in eis contentis, eam deinceps dispositionem atque decisionem pro subiecta materia futuram esse, quæ siue ex iure veteri, siue ex sacris dicti Concil. decretis, siue alias legitimè ante dictarum literarum, & constitutionum editionem erat, & si ipsæ non emanassent futura fuisset, ad quâ dispositionem & decisionem, suumq; pristinum & integrum statum, ac terminum, illa omnia reducimus. Quin etiâ abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, & quæcunq; alia nostris, statuto, Ordinationi, et reductioni aduersantia. Decernentes illa pro infectis haberi, ac omnes lites, coram quibusuis iudicibus, &c. motas necdum decisas, & iam decisas, si modo tractum habeant successuum, & futura dubia quandocunque orientur, ad nos referenda esse. Hæc Papa.

¶ Circa hanc Gregorij. 13. constitutionem magna est inter aliquos & graues Doctores concertatio, vtrum fuerit sufficienter publicata ita, qd habeat vim legis per quam indultum Pij. 5. sit abrogatum, & Motus proprius omnino cassatus?

9 ¶ Noster Emanuel. To. 1. qq. q. 8. art. 1. afferit in hac constitutione aliqua reuocari à Gregorio. 13. eorum quę contra Cōcilium Tridētinum Pius. 5. Regularibus concesserat. Creditq; Romę publicatam fuisse huiusmodi constitutionem Apostolicam, prout colligitur ex Nauarro in suo Enchiridione. cap. 21. num. 6. Ait enim ipse. s. Nauarro, q̄ tenorem huius cōstitutionis ponet in fine Enchiridionis si publicetur. Vnde cum ipse ponat dictam constitutionem eius promissionem adimplens, clare colligitur q̄ fuit publicata, & sic habet vim legis. Hęc ille. Sed hęc ratio [pace iāti viri dixerim], nihil valet: quia ipse Nauarro in fine cap. 27. antequam Gregorij. 13. constitutionem apponat, ita dicit. Quoniam vero promissimus inferere hic tenorem cuiusdam Bullę. scilicet. reco. Pij. 5. & moderationis eorū, de quibus in subiecta Gregor. 13. Bulla, si exiret interea: quę quia non exiit, solam hanc subijcimus: prout supra etiam promissimus. Ecce quomodo prædictam constitutionem adducit quamuis non exierit, neq; publicata fuerit. Et quidem Doctor Enriquez To. 2. lib. 9. de Missa. ca. 25. num. 9. litera. F. & G. dicit, Gregorium. 13. prædictę. Pij. 5. constitutioni in fauorem Mendi-

cantium concessę noluisse efficaciter derogare. Et in Glossa. Gregorij. 13. proprius Motus non fuit promulgatus, nec usu receptus, vt refert Nauarro, in vlti. edit. anni. 84. capit. 27. fin. quamuis istius reuocationis interdum mentionem facit, vt capit. 21. num. 5. fin. cap. 25. numero, 68. & edit. vlt. cap. 27. num. 179. Hęc ille. Et in eandem sententiam allegat Felicianum & Pasarelum Generalem Minimorum, lib. de Priuilegiis Minimorum. fol. 133. & 169. In eadem est sententia Doctissimus Pater Magister Alphonsus à Veracrucē in Compendio Indico & multis in locis, vt postea videbimus verb. Reges Catholici in expositione indulti Pij. 5. concessi ad instantiā Regis Philippi. 2. Ecce quid Doctissimi viri sentiant circa hanc difficultatē. Pro quā etiā videātur quæ supra diximus ver. Absolvere & Absolutio. §. 43. fol. 162. & fol. 163. Et in fra ver. Cōcil. Prouinciale. in Resolut. Priuilegiorum. Medicantium. nu. 28. Et Manualia Vallisoleti excussa anno Domini. 1589. non habent ad finem Gregorij. 13. constitutionem [eam fortasse ob causam quam assignat Nauarro] quia non exiit neque publicata est.

Aduertencias para

10 **T** Articulo vero. 9. quæst. citatæ, dicit Frater Emanuel, q̄ Gregorius. 13. solum renouauit concessa à Pio. 5. in foro exteriori ad euertendas lites & discordias, quæ inter Ecclesiasticos, & Regulares ratione illorum priuilegiorum fuerunt post Concilij Tridentini exorta. Et ita non renouauit Viuæ vocis Oracula, quæ in foro conscientie tantum erant concessa, cum ex eis non oriantur discordie, quæ diuine renouationis Gregorij. 13. causa finalis fuerunt. Quod clare colliget qui attente legerit constitutionem, Gregor. 13. in qua nullam Summus Pontifex facit mentionem Viuæ vocis Oraculi alicuius. Sed tantum literarum Apostolicarum, & has solum renouat in quantum contrariantur decretis Concilij Tridentini. Hoc idem docet in Expositione Cruciatæ. §. 9. num. 32. fol. 93. Et in Additionibus ad Cruciatam, fol. 98. quem sequitur Pater Frater Alphonsus de Vega, in sua Summa ca. 62. cap. 4. fol. 575.

CONCILIVM PROVINCIALE.

T Secundum Concilium Provinciale fuit Mexici celebratum Mese Ianuario anni Dñi. 1585. vbi multa ab Illustrissimis Episcopis sunt

sunt Fratribus Mendicantibus proposita dubia. Quorum aliqua hic inferuntur cum eorum responsionibus ex quibus breuiter apparet quid Fratres Mendicantes valeant suorum priuilegiolorum virtute.

DV B I A P R O P O S I T A F R A T R I B V S
Mendicantibus in Concilio Prouinciali Mexicano. Anno Domini. 1585.

¶ En el Sancto Concilio Prouincial Mexicano sabbado onse de Mayo de 1585. años, se decreto que el Padre Commissario General, y los Padres Prouincial, y Diffinidores desta Prouincia, cuya cabeça es el Conuento desta Ciudad de Mexico, y Padres doctos y ancianos del, vean estas dichas dudas, y den su paracer firmado para el sabbado que vendra 18. deste presente mes de Mayo. El Doctor Salzedo.

¶ Et inter alia quæ prædictis Religiosis proposita sunt dubia, quæ sequuntur, sextum & septimum locum obinebant.

2 ¶ Item las Ordenes y Consultores digan, y resueluan lo que las dichas Religiones pueden por priuilegios que tengan cerca del oyr

Aduertencias para

las Confessiones, y recibir Ordenes, y lo de mas que al ministerio de sus Ordenes hazen ex vi Priuilegij.

3 ¶ Item. A las dichas Ordenes y Consultores se pide el verdadero y luridico entendimiento de la Omnimoda de Adriano. 6. cerca de aquellas palabras, [intra duas dietas vbi non residet Episcopus, vel aliquis eius Officialis] de que Vicario se entiende, si es solo el Prouisor, o otro qualquier Vicario.

4 ¶ Para respuesta de la sexta y septima dudas que en sumia contienē dos puntos. El primero que las Ordenes se resueluan, lo que las Religiones puedē por priuilegios que tienen cerca de oyr Confessiones, y recibir Ordenes y lo de mas que al ministerio de sus Ordenes haze ex vi priuilegij. Lo segundo, piden el verdadero y juridico entendimiento de la Omnimoda de Adriano. 6. en especial cerca de aquellas palabras. Intra duas dietas, vbi non residet Episcopus, vel aliquis eius Officialis. De que Official, o Vicario se entiende? Si es de solo el Prouisor, o, Vicario de Mexico, o otro qualquier Vicario? Respuesta, Por quanto estas dudas requieren la noticia de los Breues concedidos por la Sede Apostolica a los Reli-

Religiosos Médicantes q̄ viuen en las Indias, se sigue vna breue Recopilacion dellos. Por la qual se responde a las sobre dichas dudas, y a otras, que al proposito pueden recrecerse, suppuesto que al fin de la primera duda se pone vna generalidad, que dize: Y lo de mas que al ministerio de sus Ordenes toca ex vi priuilegij. Y porque en esta recopilacion no se haze mencion de la vltima particula de la segunda duda, que pregunta de que Oficial se entienden aquellas palabras scilicet, vel aliquis eius Officialis. A esta se responde primero, diziendo, que solamente se entiende del Prouisor y Vicario que reside en Mexico, y no de otro. Lo qual parece claro por vna Cedula Real concedida por la Princesa Doña Ioana, el anno de mil y quinientos y treinta y siete. En la qual manda, que no aya nouedad a cerca de la administracion de los Sacramentos en los pueblos de los Indios. Lo mesmo se colige del Breue de Pio. 5. concedido el año de mil y quinientos y sesenta y siete, a supplicacion del Rey Don Phelippe nuestro Señor, para este Nuevo Orbe. En el qual manda su Sãctidad q̄ los Diocesanos ninguna cosa innoven en los pueblos assignados a los Religiosos.

Por

Aduertencias para

Por lo qual parece claro ser la voluntad del Summo Pontifice, y del Rey nuestro Señor, que los Señores Obispos no innouen cosa en los sobre dichos pueblos a cerca de poner nuevos Vicarios, o Prouisores, ni a cerca de otra cosa.

RESOLVCION, DONDE ESTA RECO- *pilada la justancia de los Breues concedidos a los Religiosos Mendicantes que estan en las Indias.*

- 1** ¶ Lo primero es de notar, que los Prouinciales de las Ordenes Mendicantes, y a quien ellos lo cometieren, tienen autoridad de dispensar en las Indias en grados de Matrimonio, en todo lo que no es prohibido de derecho Diuino, y natural, sino humano. Y assi pueden dispensar en el segundo grado de consanguinidad, y afinidad sin que sea para esto menester, vso de la Omnimoda de Adriano, por concession de otros Summos Pontifices.
- 2** ¶ El primero que se ofrece es de lno. 4. que fue concedido ala Orden de los Predicadores, y esta impreso, y autorizado con Sello autentico en el libro de sus priuilegios, que mando imprimir en Roma el Maestro General

ral Stephano Vfus Maris anno de 1556. fol. 16. y fol. 30. Donde expresamente dize el Papa, que en aquellas tierras donde los dichos Religiosos fueren a predicar entre infieles, y en qualesquier otras partes del mundo, puedan dar licencia a los infieles rezien conuertos, que puedan tener sus mugeres, aunque fuesen en grados prohibidos, con tal que no fuesen de derecho Diuino, ni natural. Y allí dize, que de todas las causas, y negocios Matrimoniales puedan conocer. Donde haze mención, aunque aya Obispos. Y el mismo Innocencio. 4. despues de lo suso dicho añade. Qui ex vobis sunt presbyteri, cum necesse vobis fuerit omnia facere, quæ ad augmentum diuini nominis, & ampliationem Catholice fidei sunt, pro loco, & tempore videbitis expedire. Esta clausula in virtute contiene la Omnimoda de Adriano. 6. sin limitation de intra, o extra duas dietas. Pues dize, q̃ possint omnia facere, quæ pro loco, & tempore videant expedire ad augmentum diuini nominis. &c. De donde se infiere claramente, que los Religiosos, que con licencia de sus Prelados estan entre gente nueva para su conuersion y manutenēcia, y aprouechamiento en las cosas de

Aduertencias para

de nuestra sancta Fe Catholica, pueden, y debien administrar todos los Sacramentos, que non requirunt dignitatem Episcopalem, sin otra licencia del Ordinario requisita, pues la tienen del Supremo, y primero Ordinario, que es el Papa. Y assi exceptando el Sacramento de la Confirmacion, todo lo de mas libremente pueden hazer. Y si fuera desto de administrar Sacramentos, se ofrece algun negocio, que es para mayor augmento de la honra de Dios, y su sancta Fe Catholica, por la clausula, sobre dicha, aunque no vbiera explicitacion de poder dispensar con dos primos hermanos, en gente nueva se podra hazer con que se entienda, que es seruicio de nuestro Señor. Y aduertase, que alli dize. Que si ay Obispos dellos reciban Aras conagradas, Calices, y Ornamentos. Donde se da a entender que el ministerio sobre dicho les es concedido, aunque aya Obispos, donde estan.

¶ Luego se sigue otro priuilegio tambien ala mesma Orden de los Predicadores concedido por Nicolao. 4. como parece en el dicho libro de los Padres Predicadores. fol. 64. y en el libro Monn. Ordinum Fratrum Minorum. fol. 261. para los Religiosos, que fueren
a tier.

a tierras de fieles, y infieles a todas las partes
 del mundo. A los quales concede, que pue-
 dan dispensar en qualquier grado de Matrimo-
 nio, que no es prohibido de derecho natu-
 ral, ni diuino y puedan conocer en todos los
 casos de Matrimonio, que a ellos vinieren, y
 a los que excedieren, puedan compeler concen-
 suras, y castigar. Y al fin pone aquella clausu-
 la sobre dicha de Inno. 4. Que de los Obis-
 pos [si ouiere Religiosos] los que estuuieren
 alli reciban las Ordenes, y Aras consagra-
 das. Y donde no los ouiere que ellos las pue-
 den consagrar, y hazer todo lo de mas, que
 conuiniere al augmento del diuino nombre,
 y ampliacion de la Fe Catholica. Donde pa-
 rece lo sobre dicho, y sin limitacion ninguna.
 Hagamos cueta, q̄ estos dos priuilegios agora
 emanaron de Greg. 13. seḡn dicho es. Quié du-
 daria estar el ministerio en los Frailes Médica-
 tes para los nueuaméte cóuertidos, sin limita-
 ciō alguna no poniédola el Papa? Pues estos
 dos priuilegios cō otros muchos q̄ despues la
 Silla Apostolica a cócedido a los dichos Reli-
 giosos al mesmo tenor, y aũ mas fauorables, a
 la letra está confirmados por N. S. P. Gre. 13. Y
 antes del, por otros muchos S̄mos P̄tífices.
 Luego

Aduertencias para

Luego esta claro los Religiosos no exceder en lo que hazen.

4 ¶ Despues Sixto. 4. por dos Breues suyos concedidos, el vno ala mesma Orden de los Predicadores año de. 1471. y el otro ala mesma Orden, y ala de los Menores año. 1479. confirmo los sobre dichos priuilegios de Inno. 4. y Nico. 4. como parece en el dicho libro de los priuilegios de los Padres Predicadores. fol. 141. fol. 163.

5 ¶ Vengamos a Leon. 10. [dexando en medio algunos otros Summos Pont que an concedido muchas gracias al proposito] el qual haze memoria de Nico. 4. y de lo. 22. y de otros sus predecessores, como son Inno. 4. y Inno. 8. y cõfirmado todo lo de sus antecessores. Concede de nuevo que los dichos Religiosos puedan conocer de las causas Matrimoniales, y dispensar en los grados no prohibidos por derecho natural, y diuino. Y Moxu proprio, y de cierta sciencia, y de plenitudine potestatis concede alos Prelados de las Religiones, y a quien ellos lo cometieren para el Nuevo Orbe, en todas las tierras sujetas a los Reyes de Castilla, que puedan vsar de todo lo concedido por todos sus antecessores para

para las tierras de Infieles, y fieles de Oriente, & in omnem mundi partem. Y lo que es de mucha confideracion, el mismo Leon 10. trae ala letra la clausula fobre dicha de los Pontifices paffados, que puedan hazer todo lo que conuiene ala honra y gloria del nombre diuino, y augmento de nuestra fanta Fe Catholica. Y donde no vuiere Obifpos dar Ordenes Menores, y confirmar, y consagrar Aras, y Calices, quando el Obifpo esta fuera de fu Diocesi, como se a vfado en estas partes. Donde parece, que la libre administracion de los Sacramentos con la gente nueva les queda intacta fin refpetto al Diocesano: faluo en lo que alli se especifica, que no quiere que vfen estando presente el Diocesano, como es consagrar Aras, y hazer Ordenes Menores. &c. De manera que ya nos hallamos con las concessiones otorgadas a los proprios Ministros desta tierra, y nuevo Orbe. Esta guardado en el Archiuo de San Francisco de Mexico.

6 ¶ A Leon. 10. succedio Adriano. 6. El qual apeticion del Emperador Carlos. 5. concedio a los Religiosos de las Ordenes Mendicantes para estas partes grandes priuilegios, confirmando juntamente todo lo concedido por
 ¶ sus

Aduerrencias para

ter concediendo, confirmo todo lo concedido por Adriano.6. y quito la restriction de las dos dietas, y extendiendo la Omnimoda auctoridad al intra duas dietas, con tal que dentro de las dos dietas fuesse con consentimiento del Obispo quedando como quedò en su fuerza la dicha Omnimoda extra duas dietas. Dò de esta muy declarado lo q al proposito se ha dicho de la Omnimoda, que en el intra, para cosas arduas sera menester el consentimiento por el honor devido a los Obispos. Y esto concede Paulo.3. con tan notables non obstantias, que por solas ellas en Salamanca los Le-trados. y juristas vinieron a determinar que solo por ellas, si algunos prinilegios estauan antes restringidos, a nulados, o reuocados, es visto ser restituídos in pristinam auctoritatem todos ellos. Este priuilegio esta guardado en el Archiuo de S. Francis. de Mexico.

10 ¶ Y el mismo Paulo.3. año. de 1542. Viue vocis Oraculo a los dichos Religiosos comunico todas las gracias, facultades, y indulgencias in genere, vel in specie, in cõcessis, vel in cõcedendis. Como lo testifico el Cardenal de Burgos, Don Fray Ioan de Toledo Esta guardado en el Archiuo de S. Domin. de Mexico.

¶ El

II ¶ El mismo Paulo. 3. viendo el gran servicio, que los dichos Religiosos hazian a nuestro Señor en las Indias : queriendo mas y mas fauorescerlos : adelante el año de 1544. A todos los Prelados de las Ordenes Mendicantes haze sus Commissarios, y Delegados, y de nuevo les concede todas las gracias, y facultades concedidas por sus antecessores a los que van a tierras de infieles in genere, vel in specie. He aquí los Prelados de las Religiones constituydos Legados, y Commissarios del Papa absolutê sin restriction, ni condicion alguna. Podran luego sin escrupulo alguno en las tierras que estuuieren, aunque sea estando presente en el pueblo el Diocesano, hazer lo que hazen en Santo Domingo, San Francisco, y San Augustin de Mexico, y de la Puebla, donde los Obispos residen, que es Baptizar, Casar, dar la Extremauncion, y los de mas Sacramentos, excepto la Confirmacion. Y assi mesmo podran castigar las culpas de los naturales, y tener para ello sus Alguaziles : y podran hazer todo lo que los Legados Apostolicos comúnmente hazê. De cuyo poder aq se estiêde, y qles es prohibido [como dicho es arriba] irata Sil.

Aduertencias para

muy bien, ver. Legatus, & Delegatus. Está este Breue en el Archiuo de Sancto Domingo de Mexico. Por donde no ay que dubdar en todo lo que hasta este punto está en fauor de los Religiosos.

12 ¶ Julio. 3. succedio a Paulo. 3. El qual a instancia del General de la Orden de los Predicadores Francisco Romei, año de 1551. con firmo todos los priuilegios, y facultades suso dichos ex certa sciencia, y para mayor abundancia de nuevo las concedio: y assi in concessis, como in concedendis hizo communicacion de todo. Y puso suspension a todos los Señores Obispos, sino guardaren los priuilegios de las Ordenes, y dio todo lo concedido por sus antepassados, etiam Viue vocis Oraculo. El qual priuilegio está impreso en Roma en los priuilegios de los Padres Predicadores. fol. 212.

13 ¶ Y despues el año de 1553. El mesmo Julio. 3. por su Delegado Ioan Poggio Cardenal, que estava en España, dio poder para dispensar los Religiosos en la Nueva España en irregularidad contrahida, aunque sea ex homicidio voluntario: y para poder commutar los votos, que puede el Ordinario, y dispensar, y
absol.

absoluer en todos los casos que puede el Ordinario, y otras cosas a este tono, y que pueda el Prouincial con su Diffinitorio en cada Conuento nombrar dos o tres Confessores, que el llama penitenciaros, que puedan absolver de todos los casos referuados a los Diocesanos. Este priuilegio Original se guarda en S. Francisco.

- 14 ¶ Paulo. 4. succedio a Iulio. 3. el qual el primer año de su Pontificado, que fue el de 1555. a suplicacion de Fray Clemente Moneña Ministro General de la Orden de los Menores, confirmo todos los priuilegios de todos sus antepassados, et omnia reuocata restituit, y de nuevo concede ex certa scientia, & plenitudine potestatis, y manda, q̄ omnia priuilegia, & in eis contenta, & omnia, & singula infauorabiliorem, & ampliorem partem sint interpretanda, y los haze exemptos de la quarta funeral, y expressamente de roga ala Clemen. Religiosi, de Priuilegiis, y a las reglas de Chancilleria. Y en las no obstantias quita toda restriction de qualquiera priuilegio, si alguna ouiere. El original se hallara en el Archivo de S. Francisco de Mexico.

- 15 ¶ Luego el año siguiente de 1556. a instancia

Adiutencias para

cia del Maestro General de los Predicadores concedio el mesmo Paul.4. todos los suso dichos priuilegios de sus antepassados, y hizo vna comunicacion grandissima de todo lo concedido a las Ordenes, y de nuevo les otorgo, no solamēte todo lo cōcedido por la Silla Apostolica, pero tambien todo lo concedido por los Reyes, y Principes, confirma como Apostolico priuilegio. Lo qual es mucho de notar. Y assi agora son priuilegios Apostolicos todas las Cédulas Reales concedidas por los Reyes de España en fauor de los Religiosos, como es la de su Magestad del Rey nro. Señor, que en su nombre otorgò la Princesa Doña Ioana en Valladolid año de 1557. sobre que no se haga nouedad, en quāto a poner Clerigos, donde ay Religiosos, y otra concedida por la misma Princesa el mismo año de 1557. Para que no aya nouedad, ni se ponga impedimento a los Religiosos para la administraciō de los Sacramentos. Y otra otorgada el mismo año de 1557. por la misma Princesa, para que se hagan Monasterios de los dichos Religiosos, los que pareciere al Virrey desta Nueva España, sin parecer del Diocesano. Y otra otorgada por la mesma Princesa año de 1559. q̃ no

¶ no aya Clerigos Visitadores en los pueblos de los Indios. Y otra otorgada por su Magestad año de 1565. que las justicias seglares no hagan informaciones publicas, ni secretas contra los Religiosos. Y otra concedida por la Audiencia Real de Mexico año de 1570. En la qual manda, que los Clerigos, y los Religiosos administren libremente los Sacramentos, cada vno en su distrito.

16 ¶ Y dize mas el dicho Paulo. 4. enel priuilegio suso dicho. Que si en los priuilegios ouiere alguna duda en la interpretacion, lean declarados ala mas fauorable parte: y q̃ ninguno de ninguna condicion que sea, tenga auctoridad de interpretar al contrario: y deroga expresamente enel dicho priuilegio la Clement. Religiosi, de Priuilegiis, y las reglas de Chancilleria, editis, & edendis. Que es vna de las cosas de mayor fauor para las Religiones, que se puede pensar, y los exime de todas las obligaciones de decimas y otras exacciones. Este Breue esta impresso enel libro de los Priuilegios de los Padres Predic. fol. 258.

17 ¶ Pio 4. succedio a Pau. 4. El qual concedio, q̃ los Obispos pudieffen cōsagrar la Chrisma cō Balsamo desta tierra é este Nueuo Orbe.
Y assi

Aduertencias para

Y assi mesmo concedio muchas cosas en fauor destos Indios nueuamente conuertidos como es, que oyan Missa en tiempo de entre dicho, y que en tiempo de lubileo leganen, aunque no comulguen, y sino se pudieren confessar en el tiempo señalado, como propongan de confessarse dentro de vn mes, y otras cosas semejantes: que son argumento de la voluntad que la Silla Apostolica siempre tiene de fauorecer alos nueuamente conuertidos, y a sus Ministros.

- 18 ¶ Y este mismo Pontifice confirmo el Concilio Trident. año de 1564. y despues el año siguiente de. 1565. confirmo todos los priuilegios de la Orden de la Santissima Trinidad, con los quales comunican en los priuilegios todas las Ordenes Mendicantes. Y assi confirmando sus priuilegios, iuntamente confirmo los nuestros. Y esto fue despues de la confirmacion del Conc. Trid. la qual confirmacion se mostro en Salamanca a Letrados muy Doctos en toda facultad, assi en Theologia, como en Canones, y Leyes. Los quales dixeron, y afirmaron, que los Religiosos Mendicantes podiã vsar de la tal confirmacion, no obstante el Concilio Tridentino. Y el P. Maestro

Fray

Fray Alonso de la Veracruz de la Orden de los Padres Augustinos vio el original del dicho Breue, y las firmas de los Letrados, que dieron el dicho parecer: el qual dio este testimo- nio debaxo de su firma, y esta guardado en el Collegio de S. Pablo de Mexico.

19 ¶ Y si alguno pusiere objection, que el mesmo Pio. 4. en vn Breue suyo, que anda im- presso con el mismo Conc. Tri. reuoca todos los priuilegios, y exempciones concedidas a qualesquier personas, en las cosas, que son con- trarias a los decretos del Conci. Tride. como parece. fo. 350. Se Responde, q̃ esta reuocacion fue hecha antes dela dicha concession, por que la reuocacion fue hecha el año de 1565. por el Mes de Hebrero. Y la confirmacion el mismo año de 1565. por Junio.

¶ Y que los Frayles Mendicantes com- muniqué de los priuilegios concedidos, assi a la Orden de los Trinitarios, como de todas las de mas Ordenes, parece muy claro por muchos Breues de diuersos Summos Pontifi- ces Alexandro 6. concedio a los Padres Au- gustinos, que puedan vsar, y comunicar de los priuilegios de todos los Religiosos de qualquier Orden, que sean, como si fueran pri- uile- .

Advertencias para

uilegios de su mesma Orden. Es por Breue autorizado impresso en el Suplemento. fo. 78. conc. 235. Mediante esta cõcessiõ comunican deste priuilegio todas las Ordenes Mèdican res, pues todas ellas comunican en los priuilegios. Vide in Comp. Priuil. ver. Communicatio priuilegiorum. nu. 21. ¶ Otra semejante comunicacion como esta hizo. Cle. 7. a los mismos Padres Augustinos con todas las Ordenes. Està en S. August. de Mexico el original. ¶ Leo 10. hizo otra semejante concessiõ a los Padres Predicadores, como parece en el mismo Cõpendio, y en el mismo Titulo. n. 20.

20 ¶ Clement. 7. hizo otra semejante concessiõ a los Frayles Menores. Como parece en el mismo Compend. y en el mismo Titulo. nu. 19. De qua supra, ver. Cõmunicatio priuilegiorum. Y finalmente año de 1542. a. 20. dias del mes de Diziembre. Pau. 3. concedio la misma comunicacion muy copiosa a todos los Religiosos de la Nueva España, que viuen en la gouernacion de Mexico donde fue Virrey Don Antonio de Mendoça, del qual se haze mencion en el Breue. El qual esta guardado en S. Domingo de Mexico.

¶ Pio 5. de Sãcta memoria, succedio a Pio. 4. El

El qual el 2. año de su Pōtificado cōfirmo todos los priuilegios de las Ordenes Mēdicātes en su proprio Motu, declarādo è interpretando ciertas dificultades del Conc. Triden. que le parecierō, q̄ eran en mucho granamen de las dichas Ordenes. Dōde les da grādes fauores cōtra. 38. Grauamenes, q̄ los Señores Obispos acumulauā cōtra los Religiosos: y alli los haze penitus exēptos de toda juridiciō Episcopal, como todo esto parece muy largo en el dicho proprio Motu, otorgado a 17. de Iulio. de 1567

22 ¶ El mismo Pio. 5. a suplicaciō del Procurador general de los Menores F. loā de Aguilera en Corte Romana, cōcedio todos los priuilegios de sus ātecessores, quitādo todas las restriçtiones del Cō. Trid. in foro cōsciētię. De manera q̄ quāto al vso de los priuilegios cōcedidos por todos los Sūmos Pōt. arriba alegados, y otros hasta aquel pūto, estā todos en su fuerça, y vigor para el vso dellos in foro cōsciētię, como si no vniere precedido. Cōc. Trid. Y como el vso de administrar los Sacramētos a los fieles, do quiera q̄ estan, es meramēte en el foro de la consciencia, y no en el foro exterior, n. litigioso. Siguese, q̄ los Religiosos Ministros del nuevo Orbe solo por esta cōcessiō hecha

Vine

Aduertencias para

Vine vocis Oraculo despues del Conc. Trid. quitadas las restricciones del, si algunas vuo, pueden libremente in Nouo Orbe administrar los Sacramentos del Baptismo, del Matrimonio, y Extremaunction, y los de mas que acostumbran administrar. De lo qual dio testimonio el Ministro General de la Orden de los Menores Fray Aloysio Puteo. Esta concession se hizo a 13. de Março de 1567. El original se guarda en el Collegio de San Pablo de Mexico.

23 ¶ El mesmo Pio. 5. concedio a los Prouinciales de las Ordenes Mendicantes, que estan en las Indias, que puedan elegir en cada Conuento dos Confessores Doctos, que puedan absolver de los casos reservados en la Cena del Señor.

24 ¶ El mesmo concedio a los mesmos Prouinciales, que puedan cometer a varones Doctos, y aprobados conforme al Concilio Trid. auctoridad de dispensar con los incestuosos, que peccarõ cū cõsãguineis, alterius cõingis, para q̃puedã pedir el debito. Y esto solamente en el foro de la cõsciencia. Esta cõcessiõ se hizo a. 27. de Sept. 1569. Esta Authetica en el Collegio de S. Pablo. De quo, ver. Dispensatio.

¶ Y Luc-

25 ¶ Y luego a. 26. de Octubre del mismo año, concedio el mismo a los dichos Proninciales, que puedan cometer a los dichos Confessores, que puedan dispensar con los que an hecho voto de castidad antes de casarle, que puedan pedir el debito in foro conscientie tantu. El testimonio autentico destas concessiones fuso dichas, se guarda en S. Pablo de Mexico: en vn quaderno de vn libro grande donde estan muchos Breues impressos en Roma. Y en el Conuento y Archiuo de San Augustin de Mexico.

26 ¶ El mismo Pio. 5. a suplicacion del Rey Don Philippe nuestro Señor, concedio para este Nuevo Orbe. Que los Religiosos de las Ordenes Mendicantes puedan despues de la confirmacion del Con. Trid. administrar, y administren Sacramentos, como es Baptizar, y Casar, &c. En los pueblos a ellos assignados, y en los que adelante les assignaren, y señalaren: y exercer el officio de Parochos, sin licencia del Ordinario, ni de otro alguno, de la manera que los administrauan antes del Concil. Trident. desde el principio de la conuersion del Nuevo Orbe. Y que en los pueblos así señalados, o que de nuevo se señalaren por

¶ *

el Rey

Aduerrencias para

el Rey, o quien sus vezes tiene, como Legado del Summo Pontifice, para la conuersion del Nuevo Orbe, por especial y expresa concession hecha a los Reyes Catholicos por Alexandro Sexto. Que los Diocesanos ninguna cosa innouen en los sobre dichos pueblos, assignados, o por assignar con non ob-
stancias muy singulares: y este priuilegio assi concedido ala Real Magestad del Rey Don Philippe, lo dio, y traspaço a los Prelados, y Religiosos de todos estos sus Reynos de las Indias, con especial Cedula para ello, en que manda, que este Breue, y su Real Cedula sean publicadas con solenidad en todos estos Reynos, y que entiendan todos los Indios y nueuamente conuertidos, que pueden, y deuen, acudir a los Religiosos, como a verdaderos Padres Spirituales, como acudian antes del Concilio Tridentino. Y assi se puso en efecto este mandaro Real en todo este Orbe, y del sea vsado, y vsa sin alguna resistencia de parte de los Diocesanos. Y aduertase aqui, que esta Cedula Real es como priuilegio emanado de la Sede Apostolica, por la concession arriba alegada de Pau. 4.

27 ¶ Desta declaracion deste priuilegio se sigue

que manifiestamēte los Religiosos en los pue-
 blos q̄ les estā señalados para el ministerio de
 los Sacramētos segū la dicha Ordē: poder ex-
 ercer el officio de Parochos sin tener cuēta cō
 las dos dietas, si es intra, o extra, sin licēcia del
 Diocefano. Y q̄ puedē libremente administrar
 los Sacramētos de la manera q̄ los adminis-
 trauan antes del Cō. Trid. Y q̄ allí mismo pue-
 dē corregir los excessos de los delinquētes, co-
 mo sō amācebados, y adulteros. &c. y cō aquel-
 las palabras del Breue. Sicut haſten9 cōsueue-
 rūt, se fortifica lo dicho. Porq̄ despues del des-
 cubrimēto del Nuevo Orbe. hasta la cōclusiō
 del Cō. Tr. esta costūbre se guardo en estas par-
 tes, sin tener, ni pedir licēcia de otro inferior
 al Pp. Por lo qual por ser nōbrados en los pue-
 blos señalados, segū dicho es, vt Parochi offi-
 ciū exerceāt, no solo pueden en los tales pue-
 blos administrar el Sacramēto del Matrimo-
 nio, y Baptizar a los Neophytos, y nueuamēte
 cōuertidos, pero tãbiē a los q̄ ibi habēt incola-
 tū, y son moradores, aūq̄ sean antiguos Chris-
 tianos, por razō q̄ allí los Religiosos exercitā
 el Officio de Parochos. Y no es yr cōtra el Cō.
 Tr. administrar los dichos Religiosos el Sacra-
 mēto del Matrimonio a los antiguos Xpianos.

Aduertencias para

Por que el dicho Concilio dize, que el Matrimonio se celebre delante del Parocho, o con licencia del Ordinario. Y como los Religiosos estan alli como Parochos de licencia del Supremo Ordinario, que es el Papa, como parece por muchos Breues, de los que sean alegado arriba: queda claro, el Matrimonio hecho en el pueblo señalado del antiguo Christiano, ser valido: como mas largamente se trata esta materia en otro tratado que hizo sobre ella el Padre Maestro F. Alonso de la Veracruz. Y en el Compendio pro Nouo Orbe se trata en diuerlas partes. Y no obsta, que el priuilegio de Pio. 5. fuesse pedido para los Neophyos. Porque para esto entran los priuilegios arriba alegados cōcedidos para donde ay fieles y infieles, aprobados por el mismo Pio. 5. Y otros muchos Sñmos Pontifices sus antecessores: y por Greg. 13. que al presente gouierua la Yglesia Romana. Y por la misma razon seran validos los Matrimonios celebrados por los dichos Religiosos de los Mestizos, Mulatos, y Negros, por las razones suso dichas. Y por que in materia fauorabili in simplici intelligitur mixtū, secundum Panormi.

¶ Y el mandar en el dicho priuilegio Pio. 5. que

que los Señores Obispos no innouen cosa en lo tocante a la administracion de los Sacramentos, de los dichos Religiosos, y conforme a la dicha Cedula real alegada, que es ya priuilegio, que les esta entre dicho, que no pongan otro Cura. Se sigue, que el Religioso allí puesto Parochi officium exercet pro omnibus ibi habitantibus, agora sean Españoles, o Mezizos, o Mulatos: y por tanto no lo puedē impedir los Señores Obispos, ni sus Prouisores, que seria innouar, y poner estoruo al ministerio de los dichos Religiosos. Por que esto conuiene a solo el Papa, que les concedio esta auctoridad &c.

- 28 ¶ Vltimamente succede Greg. 13. a Pio. 5. El qual luego que fue electo parece auer reuocado el priuilegio dado por Pio. 5. en fauor de los Religiosos de los. 38. grauamenes que de los Señores Obispos los Religiosos recibia, y todo lo alli cōtenido reduzirlo al derecho commun. Esta reuocacion aunque anda impresa en el libro de los propios Motus, y en el Manual de latin del Doctor Nauarro, no es de valor, ni deroga el priuilegio suso dicho, ni los de mas. Lo primero porque para la reuocacion de algun priuilegio rescibido

Addertencias para

es necessario, para que verdaderamente sea reuocado, que la tal reuocacion autenticamente sea notificada, como lo dize Soto de Iust. & iure. lib. 1. q. 1. art. 4. y Fray Bartholome de Medina. 1. 2. questi. 90. art. 4. y esta no solo no asido notificada, pero luego suplicaron della a su Sanctidad los Cardenales Protectores de las Ordenes, rogando a su Sanctidad, que se suspendiessse el dicho Breue, y no se notificasse: y su Sanctidad vino en ello. No obstante que los agentes del Arçobispo de Seuilla, y del Obispo de Cuenca que estan en Roma, luego la despacharon a sus Yglesias, no se publico en las de mas Cathedrales. Y los que a la fazon se hallaron en Seuilla, como es el Padre Maestro Fray Alonso de la Veracruz, dan testimonio, que penitus no se hizo caso dello. Por lo qual siempre se que do en su fuerça lo proneydo por Pio. 5.

29 ¶ La 2. razon, la dicha reuocaciõ no tener fuerça es, q̃ el mismo Greg. 13. en el. 3. año de su Põtificado a suplicaciõ del General de la Orde de los Menores F. Christoual de Capirefõ. tiñ todos los priuilegios de las Religiones ap. probo, y cõfirmo dados por sus antecessores, assi concedidos por Breues, como Vnus vocis Oracu.

Oraenlo: y esto excerta sciētia, & ex Apostolicę
 potestatis plenitudine. Y dize q̄ sean validos.
 Quatenus sūt in vsu, & nō cōtrariātur decre
 tis Cō. Tri. Estos priuilegios siēpre ā estado in
 vsu en esta tierra entre los Religiosos, q̄ ā mi
 nistrado, y administrā los Sacramētos a estos
 naturales. Como despues del Cō. Tr. a suplica
 ciō del Rey Dō Phelippe nro Señor lo cōcedio
 Pio. 5. como agora poco ha se hizo mēcion. Y
 assi quedan en su fuerça, y vigor. Ni tampoco
 cōtradizē a los decretos del Cō. Tri. Porque
 ningun decreto ay enel, que haga inhabil al
 Religioso, para administrar los Sacramētos,
 y entender en la conuersion de los Infieles. Si
 lo haze con licencia del Ordinario. Y como
 esto han hecho, y hazen los Religiosos en esta
 administracion, no intrusos, ni vsurpando el
 officio ageno, sino con licēcia del Supremo Or
 dinario, que es el Pp. Aquien immediatē in
 cūbe la cōuersiō de los Infieles. Queda claro
 en esta parte no ser cōtra el Cō. Tri. Ni es cōtra
 el decreto del S. Cōc. dōde hablādo del Matri
 monio lo irrita, y anula, si no fuere hecho delā
 te del Paro. proprio, o de licētia del Ordinario.
 Y como los Religiosos en este N. Orbe en los
 pueblos a ellos señalados, y é los q̄ adelāte les

Aduertencias para

seran, con licencia del Ordinario potissimo que es el Papa, estan declarados exercer officio de Parochos, como lo dize Pio. 5. Sigue-se, que no contradizen en cosa a lo contenido en el dicho Sancto Conc. Trid. Y el mismo Greg. 13. en este mismo priuilegio, de que tratamos, deroga ala Clement. Religiosi, arriba citada. Donde a los Religiosos les es prohibido el Comulgar Casar y Olear, y deroga las Leyes de Chancilleria, dōde se suelen tãbien retirar los priuilegios. Y en las no obstancias del mismo prinilegio deroga a todo lo que nos es contrario, y toda restricion hecha por el, o por qualquier de sus antecessores. Y esta declarado por los Letrados de Salamanca, [que arriba alegamos:] no ser necessaria la especificacion de lo que deroga. Como lo trae tãbiẽ Couarruuias en el cap. Alma mater, de sententia excommu. Y en la segunda parte de la fabrica, de Testamentis. nu. 19. De manera q̃ aunque ouiesse auido alguna restriciō puesta por el mismo Greg. 13. o por alguno de sus antecessores, queda quitada, y el priuilegio en su fuerça, y vigor.

30 ¶ Y el mismo Greg. 13. el mismo año que es el tercero de su Pontificado concedio de nuevo

endeñó todos los privilegios de los Mendicantes, así directamente a ellos dados, como por vía de comunicación a los Padres de la Compañía, y los haze Orden Médicante, y no solo in concessis haze esta comunicación pero tambien in concedendis. Y como si emanase de nuevo, selos concede, donde les da facultad de commutar votos, etiam si sint iurata, y otras muchas cosas. Y en las no obständias del mesmo privilegio pone tantas clauulas: por donde se entiende claro, todos los privilegios de los Religiosos ser nueuamente no solo cō firmados, y aprouados, pero aun de nuevo concedidos.

- 31 ¶ El mismo Gre. 13. despues en el año. 6. de su Pontificado, que fue el de 1577. a los mismos Padres de la Compañía les cōmunica para esta Nueva España, y para todas las Indias, y otras partes de Infieles todo lo concedido antes por el, y por sus antecessores: y entre otras cosas les da perpetuamente sin limite de tiempo, que puedan dispensar in foro conscientie en el Matrimonio en todos los grados no prohibidos por derecho diuino, y natural, y en el foro exterior esta concession limita por. 20. años. Y que estando presente el

Advertencias para

Obispo, o pudiendose auer con facilidad, que sea con su beneplacito : y como esto por la comunicacion de los priuilegios, y por la misma concession suya de Gregorio 13. sea comun a los Mendicantes : queda claro, los Religiosos no exceder en tratar las causas Matrimoniales, ni en dispensar en grados, sin licencia del Diocesano expresa. Y aunque en este priuilegio que declaramos dado a los Padres de la Compania diga q solamente in foro cōscientię passados los 20. años. Pero los Pontifices arriba alegados Innocencio. 4. Nicolao 4. y los de mas dieron el poder dispensar en los grados no prohibidos por derecho diuino, ni natural, sin alguna limitacion de foro conscientię, ni exterior, y dado caso que dos Pontifices de los que arriba tocamos, digan que puedan dispensar con los que contraxeron antes del Baptismo en grados no prohibidos por derecho diuino, ni natural, para q se quedē con sus mugeres. Por estas palabras se ve claro, su Santidad dar facultad, para poder dispensar [si expediatur] con los Neophytos ya Baptizados, para q se casen en grados prohibidos solo por derecho humano. Porq si en su infidelidad se casarō, aunq sean primos herma-

hermanos, si era el Matrimonio segū sus leyes, y costūbres, Baptizados no se podiā apartar, ni tenian necesidad de dispēfacion, como el Maestro F. Alōso de la Veracruz lo trata en su Speculū Cōiugiorū. l. p. ar. 43. Dōde esta claro, q̄ pues dizē, q̄ puedē dispēfar, se entiēde de verdadera dispēfaciō con Baptizados. Y assi no se excede, si enel foro exterior agora los Religiosos administrādo con licēcia de sus Prelados, dispēfen en grados no prohibidos por ley diuina, ni natural. Viēdo assi conuenir al biē de los Neophytos. Y este iuizio a ellos les esta cometido sin alguna limitaciō, ni es necesario otro beneplacito. Por q̄ el Sūm. Pont. assi lo quiere. Y enel mismo priuilegio el mismo Gre. 13. concede exprefamēte, q̄ puedā enel Matrimonio dexar algunas Ceremonias no necesarias, como son las amonestaciones, o otras cosas. Por dōde es claro cōceder les la administracion del Matrimonio a esta gēte nueva, Y assi conforme a esta nueva concession, los Religiosos vsando della, como de cosa a ellos concedida, algunas vezes en los Matrimonios, dexandolas vanas, no exceden.

OMNIA SVB CORRECTIONE MELIVS

sentientium.

¶ Sic

Aduertencias para

¶ Sic per Fratres Minores propositis dubijs, & difficultatibus fuit responsum. Et ne tanto Patri, Doctissimoque viro Magistro à Veracruce debitum subtrahamus honorem, scias eiusmodi responsionem ex quadam illius epistola ad primum Archiepiscopum de Manilla nono Kalendas Martij anni Domini, 1583, fuisse desumptam. Quam ut ipse Patet testatur, legit coram Domino Domino Petro de Contreras tunc Archiepiscopo Mexicano, de cuius etiam consilio prædictæ epistolam misit ad Archiepiscopum de Manilla. Quod est valde notandum. Et quidem indulta Apostolica quibus Mendicantes Infidelium conuersioni, & Neophytorum instructioni in fide, & manutentioni intendunt, satis diligenter in iam dicta epistola & propositis responsionibus collecta sunt.

¶ Deinde cum Reuerendissimi Episcopi in Synodo congregati suam Mendicantibus ad administranda Neophytis Sacramenta offerrent auctoritatem: ipsi né aliquod ex hoc suis, & Regijs priuilegijs subiret præiudicium, responderunt.

RESPUESTA DE LAS TRES ORDENES MEN-

nes Mendicantes ala exhortacion, que los Señores Obispos congregados en su Synodo Prouincial les hizieron, para que les pidiesen su beneplacito, para administrar los Sacramentos. Año, de 1585.

Ilustrissimos Señores.

¶ Fray Alonso Ponce Commissario General de la Orden de S. Francisco en esta nueva España, y Fray Domingo de Aguiñaga Prouincial de la Orden de San^{to} Domingo: y Fray Pedro de San Sebastian Prouincial de la dicha Orden de S. Francisco: en esta Prouincia del San^{to} Euangelio: y el Maestro F. Ioan Adriano Vicario Prouincial de la Ordē de S. Augustin en nombre de las dichas Religiones. Respondiendo a la exhortacion que vuestras Señorias Ilustrissimas, a veynte y dos de Iunio de este año de mil y quinientos y ochenta y cinco nos hizieron, notificandonos el Breue de nuestro muy San^{to} Padre Greg. 13. en que vuestras Señorias Ilustrissimas affirman, que se reuocan todos nuestros priuilegios por su San^{ti}dad, y los reduce al derecho comun, y decretos del San^{to} Concilio Trid. Y que para administrar los Sacramentos,

Aduertencias para

métos, y exercer el officio de Parochos, que en estas partes exercemos en los distritos de este Arçobispado, y de los Obispados de vñas Señorías con seguridad de consciencia: es necesario el beneplacito y licencia de vuestras Señorías Illustrissimas. El qual con mucha voluntad nos offrecian, siendo por nosotros de mandado, afirmando no pretender jurisdiccion alguna sobre nosotros, sino ser movidos de Sancto zelo, de que no ay falta en la administracion de los Sanctos Sacramentos por defecto de auctoridad en los Ministros, cosa que seria tan perniciosa, y q̃ tanto se dene euitar. Despues de auerlo bien considerado, y deliberado: dezimos. Que el sobre dicho Breue que nos fue notificado, ha muchos años que a venido a nuestra noticia, y sea examinado, y mirado lo enel contenido, y por causas bastantes [al iuizio de los que nos an regido, y nuestro] no obstante la dicha reuocacion, auemos usado, y vsamos del Officio de Parochos, en los sobre dichos distritos sin tener algun scrupulo, antes con mucha serenidad de consciencia. Por tanto suplicamos a vuestras Señorías Illustrissimas, que no decreten, declaren, ni publiquen cosa en contrario de esto, sin comunicar

municarlo primero cō la M. R. del R. Dō. Phe.
 nro. S. q̄ no solo es Patrō de estas Yglesias, sino
 Delegado del Pp, aquíē la Silla Apostoli. tiene
 é cargado el gouierno Spiritual de esta tierra,
 en quāto a proueer. y nōbrar Obispos, Digni-
 dades, Beneficiados y Curas. Y sin cōsultarlo
 cō nro Beatissimo. P. Gre. 13. Pues dize expres
 samēte su Santid. ē el dicho Breue reuocatorio,
 q̄ si alguna duda sōbre esto nasciere, deue ser
 lleuado a su presēcia, y no determinada por
 ningun inferior suyo. Y declara q̄ lo q̄ ē este ca
 so de otra suerte fuere atētado: sera de ningun
 valor, y effeto. Y assi tornamos a pedir, y suppli
 car a vras S. como aquíē zela el biē, y quietud
 de las almas, no quierā dar ocasiō a alguna no
 uedad, estādo como esta todo pacifico, y quieto
 y nosotros determinados de no innouar cosa
 alguna, en pedir beneplacito. Por q̄ de lo cōtra
 rio se seguiria manifesta offēsa de Dios, y de la
 M. R. y daño manifesto de las consciencias, y
 perfbaciō de la Doctrina. ¶ Quē respōsio cō
 sona est & cōformis ijs quē docet Em. to. 1. qq.
 q. 17. art. 12. conclu. 6. vbi docet recurrendum
 esse ad iudicē Superiorē videlicet Nuntium
 Apostolicum ad lites priuilegiarum deciden
 das cōstituē, quādo dubitatur de priuilegiis.

Et

Aduertencias para

Et in partibus Indiarum ad Reges Hispaniarum, seu ad suum regale Consilium, seu ad Proregem est recurredum, qui ex legatione Pontificis dant facultatem Religiosis ad administranda Sacramenta, prout dictum est in superioribus, ad quos spectat reddere rationem, suę facultatis. Et Doctissimus Pater Frater Ioannes Focher in libello quodam cui titulus Refugium pauperum in quo duo illa indulta fratribus Predicatoribus & Minoribus à Paulo. 4. concessa declarat, in huius rei confirmationem dicit, quod Fratres ad has partes missi à Regibus Hispaniarum, sunt huius Ecclesię veri Ministri: ut patet per Bullam Alexandri. 6. qui has Indias dedit Hispaniarum Regibus, mandans & precipiens eis, quod provideant in ipsis Indijs de Ministris: quod ipsi faciunt quando provident de Episcopis, Curatis, & de Fratribus quos omnes, ut huius Ecclesię Ministros auctoritate Pape ad has destinant partes. Deinde dicit, quod indulta Fratribus Mendicantibus concessa ad instantiam Regum Hispaniarum [prout has Occidentales concernunt Indianas partes] magis debent dici priuilegia Regum Hispanię, quàm Fratrum. Et si communiter dicuntur priuilegia Fratrum Mendicantium

ex eo est, quia per eos dispensantur, iuxta Regum Catholicorum approbationem, beneplacitum, & dispositionem: ut patet in Bulla Adriani. 6. de qua verbo. Reges Catholici. Et cum Pius. 5. ad instantiam Regis Philippi. 2. concesserit Fratribus facultatem & licentiam Parochi Officium exercendi: non est credendum Pontificem Gregorium. 13. per suam constitutione Regia priuilegia derogare voluisse [Rege incōsulto & insalutato] secundum consuetudinem Sacrorum Conciliorum, & Regularum Cancellarie decernentium in derogationibus communibus priuilegiorum, Regia & Imperialia priuilegia non derogari, nisi specifice & nominatim de eis fiat mentio.

¶ Eodem vero tempore quo hec Mexici per Patres & Reuerendissimos Episcopos pertractabantur, Regia auctoritate de opportuno remedio fuit prouisum. Nam Rex Catholicus Philippus 2. peculiari Regioq; mandato precepit ut Religiosi permitterentur Apostolicis ut priuilegijs & facultate administrandi Sacramenta, Officiumque Parochi exercendi: ut patet in sequenti Scheda.

CEDVLA DE SV Magestad PARA

que

Aduertencias para
que los Curatos no sean remouidos de los Religiosos Mendicantes.

EL REY.

¶ Muy Reuerendo in Christo Padre Ar-
cobispo de la Metropolitana Iglesia de la Ciu-
dad de Mexico de la Nueva España. Reueren-
dos in Christo Padres Obispos de mi Confe-
jo, Venerables Deanes, Dignidades, Canoni-
gos, y otras personas que os hallays juntos
enel Concilio Prouincial que se celebra en
la dicha Ciudad de Mexico. Ya sabeys como
por vna mi Cedula de que se embiaron du-
plicados firmados de mi mano dirigidos a
todos los Prelados de las Yglesias de las In-
dias. Fecha en 6. de Deziembre del año de
1583. Os encargue a todos, y a cada vno en
particular, que haviendo Clerigos idoneos, y
sufficientes los proueyesedes en los benefi-
cios curados y do&rinas, y prefiriendolos a
los Frayles de las Ordenes Mendicantes que
al presente los tienen, guardandose en la di-
cha prouision la orden que se refiere enel ti-
tulo de mi Patronazgo como mas en particu-
lar se contiene en las dichas Cedulas. El re-
nor

hor delas quales siendo vno mesmo el de la
que se escriuió a vos el sobre dicho Arçobis-
po, es siguiente. EL REY. Muy Reue-
rendo in Christo Padre Arçobispo de la Ygle-
sia Metropolitana de la Ciudad de Mexico de
la Nueva España del nuestro Consejo. Ya sa-
beys como conforme a lo ordenado, y estable-
cido por la Santa Yglesia Romana, y ala an-
tigua costumbre rescebida, y guardada en la
Christiandad, a los Clerigos pertenece la ad-
ministracion de los Santos Sacramentos en
la Rectoria de las Parrochias de las Yglesias
ayudandose como de coadiutores en el predi-
car y confesar, delos Religiosos de las Or-
denes: y que si en essas partes por concession
Apostolica, se ha encargado alos Religiosos
de las Médicantes, doctrinas y curados, fue
por la falta q̄ hauiá de los dichos Clerigos Sa-
cerdotes, y la comodidad q̄ los dichos Religio-
sos terniá para occuparse en la cōuersiō doctri-
na y enseñamiēto delos naturales, cō el exēplo,
y aprouechamiento q̄ se requiere. Y presupue-
sto q̄ este fue el fin q̄ para ordenarlo se tuvo, y
q̄ el efecto ha sido muy cōforme a lo q̄ se procu-
raua, y procura, y que con vida Apostolica y
Santa perseuerancia an hecho tanto fructo

Aduerrencias para

que por su doctrina mediante la gracia y ayuda de nuestro Señor, an venido a su conocimiento tanta multitud de almas. Pero por que conuiene reduzir este negocio a su principio y que en quanto fuere posible se restituya al común y recibido vso de la Yglesia lo que toca a las dichas Retorias de Parrochias y doctrinas, de manera que no aya falta en la de los Indios: Os ruego y encargo que de aqui adelante hauiendo Clerigos idoneos y suficientes los proueays en los dichos Curados, doctrinas, y beneficios, prefiriendolos a los Frayles, y guardando en la dicha prouision la orden que se refiere en el titulo de nuestro Patronazgo. Y en el entre tanto que no huuiere los que conuiene para todas las dichas doctrinas y beneficios, repartireys los que quedaren yguualmente entre las Ordenes que ay en estas Pronincias: de manera que aya de todos para que cada vno trabaje segun su obligacion de auentajarse en tan sancto y Apostolico exercicio. Y vos velareys sobre todo como buen Pastor, para que los inferiores esten con mucho cuydado, y descargando nuestra consciencia y la vuestra, se haga entre estos naturales el fructo que conuiene. De Madrid.

6.de Deziembre de 1583. años. Yo el Rey. Por
mandado de su Magestad. Antonio de Erasso. Y
hauiendo venido de estas Prouincias y de o-
tras de las Indias algunos Religiosos de las
sobredichas Ordenes, y significado muchos
inconuenientes que se auian seguido, y podri-
an seguir del efecto y cumplimiento de la
dicha Cedula: mandê juntar algunos de mis
Consejos y otras personas de muchas letras
prudencia è intelligencia. Los quales auien-
do visto los indultos Breues y concessiones
de los Summos Pontifices, y los de mas pape-
les que en razon desto delas doctrinas ay en
la secretaria de mi Consejo de las Indias, y
las informaciones, Cartas, Relaciones, y pare-
ceres que agora de nuevo y con la occasion
desta Cedula se an dado, embiado, y traydo de
todas partes, assi por las Religiones, como por
los Prelados y Clerigos, me an consultado su
parecer. Y considerando que para poder to-
mar resolucion, y dar asiento en negocio de
tanta calidad è importancia, era justo que no
quedasse diligencia por hazer: comenzando
dela que mas importa que es encomendarlo
a nuestro Señor, al qual[como aca se haze]
auens de sup licar todos con gran instancia

Aduertencias para

lo guia y encamine como sea mas para su ser-
uicio, buen gouierno spiritual de estos Reynos
y bien de las almas de los habitantes y natu-
rales dellos, y propagacion del Sancto Euan-
gelio. He acordado de esperar mas cumplida
relacion dela que consta de estos nuevos re-
caudos, y que concurren vniuersalmente pa-
receres de todos los estados; para que miran-
dolo todos [pues todos auemos de acudir a vn
mismo fin, y el effecto ha de ser en bien de
todos y particularmente mio, por el cumpli-
miento dela gran obligacion en que nuestro
Señor de mas delos muchos beneficios q̃ ala
continua recibo de su bēdita mano me ha he-
cho de poner en ella tan grandes Reynos y
Señorios, donde tanta multitud de almas an
venido a su verdadero conocimiento, y cada
dia vernan mediante su gracia alumbrando
los, para que salgan de su ceguedad] se pueda
mejor acerrar. Y assi os ruego y encargo que
juntos y congregados en esta Sancta Synodo
trateys, y platiqueys de lo que a esto toca: y me-
embieys relacion muy particular de lo que os
pareciere conuene proveer en cada Prouincia
y Obispado de por si, y generalmente en todos
cerca de la execucion dela dicha Cedula y de
que

que doctrinas estan en poder de las Religiones, y quales en el de Clerigos: y de que pueblos y vezindades: y de todas las de mas cosas de que a cerca de esto, y para mayor claridad entēdiere des ser necesario. Para q̄ vistas las dichas ralaciones, y las demas q̄ se esperan, y los papeles que aca estan, y consultado se cōmigo por los del dicho mi Consejo delas Indias, y las de mas personas que me pareciere nombrar para ello, y proueer lo que mas cōuenga. Y enel entre tanto que esto se haze y de termina suspēdereys [como yo por la presēte suspendo, y he por suspendida] la executiō de la Cedula aqui inserta: todos y cada vno de por si en vuestras Diocesis, dexando las dichas doctrinas a las dichas Religiones y Religiosos libre y pacificamēte: para q̄ las q̄ an tenido tienē y tuierē, las tēgā como hasta aqui sin hazer nouedad alguna, ni en la forma de proueer los, y presentarlos a ellas. Y vosotros cada vno en su distrito personalmēte y sin cometerlo a otra persona visitareys las Yglesias delas doctrinas donde estuuieren los dichos Religiosos, y en ellas el Sāctissimo Sacramēto y pila del Baptismo, y la fabrica delas dichas Yglesias, y las limosnas dadas para ellas

Aduertencias para

y todas las de mas cosas tocantes a las tales Yglesias y seruicio del culto Diuino. Y a los Religiosos que estuuieren en las dichas doctrinas, assi mismo los visitareys y corregireys en quanto a Curas Fraternalmente, teniendo particular cuenta de mirar por el honor y buena fama de los tales Religiosos, en los excessos que fueren occultos. Y quando mas que esto fuere menester o conueniere, dareys noticia a sus Prelados, para que lo castiguen. Y no lo haziendo ellos, hareys lo cada vno de vos conforme a lo dispuesto enel sancto Concilio de Trento, pasado el termino y tiempo enel contenido. Y por que lo que tanto importa como es la Cura de las almas, y mas las de estas tan nueuas en la Fe, no conuiene q̃ que de a voluntad de los Religiosos, los que estuieren en las dichas doctrinas, Curados, y beneficios, an de entender, y los Prelados y sus subditos que an de hazer el Officio de Curas non ex voto Charitatis, [como ellos dizē] si no de justicia y obligacion, administrando los Sanctos Sacramentos, no solamente a los Indios: pero tambien a los Españoles que se hallaren viuir entre ellos. A los Indios por los indultos Apostolicos sobre dichos: y a los Españoles

Españoles por comission de los Prelados, para lo qual se la aueys de dar cada vno en vuestro distrito: y ami muy particular relacion de como cumplen de su parte esto que a ellos toca, y an de hazer precisamente y de obligacion. Con lo qual parece os podran ayudar y cumplir con vuestros Officios Pastorales, mirando por la salud de las almas que estan a vuestro cargo, y de que aueys de dar tan estrecha cuenta a nuestro Señor. De Barcelona, a primero de lunio de. 1585. Yo el Rey. Por mandado de su Magestad. Antonio de Erasso.

Sabado en cinco de O&tobre de mil y quinientos y ochenta y cinco años, en este Sancto Concilio Prouincial Mexicano se recibio esta Real Cedula de su Magestad original, venida en pliego particular dirigido, a el. El Do&tor Salzedo.

¶ Ecce qualiter Rex Catholicus subortas controuersias de priuilegiorum vsu, & beneficijs Curatis retinendis, aut dimittēdis consopiuit, & extinxit:

¶ Vt autem intelligant Mendicantes se iam non ex Charitate tantum: sed ex iustitia & obligatione Neophytorum instructioni intenturos, vt maiori cura & diligentia Sacra-

*** 5 men-

Aduertencias para

menta suis clientulis administrent eis: etiam
Rex Catholicus in hunc modum rescripsit.

CEDVLA DE SV Magestad a los
Prouinciales y Diffinidores de las Ordenes Mendicantes, sobre lo que se ha resuelto, a cerca delas
Doctrinas y Curatos, y que los Religiosos entiendan que an de hazer Officio de Curas, non ex voto charitatis, sino de iusticia y obligacion: y que han de administrar los Sanctos Sacramentos, no solamente a los Indios, mas tambien a los Españoles que se hallaren viuir entre ellos, a los Indios por los indultos Apostolicos, y a los Españoles por Commission que para ella daran los Prelados.

EL REY.

¶ Venerables y deuotos Padres y Prouincial y Diffinidores de la Prouincia del Santo Evangelio de la Orden de S. Francisco, de la Nueva España. Hauiendo algunos Religiosos que an venido de essa, y delas mas Ordenes Mendicantes que asisten en essas y en otras partes delas Indias Occidentales, en la doctrina y conuersion de los Indios naturales dellas, referido muy en particular, assi a

mi de palabra y por memoriales que me
han dado, como a los de mi Consejo de las In-
dias, los inconuenientes que se hanian segui-
do, y podrian seguir del efecto y cumplimie-
to dela Cedula mia de seys de Deziembre,
del año passado, de 1583. en q̄ [como sabeys]
encarguè a todos los Prelados delas dichas
Indias, que haviendo Clerigos idoneos y suf-
ficientes, los proueyessen y presentassen a los
beneficios, curados, y doctrinas de pueblos
de Españoles è Indios, preferiendolos a los
Religiosos que las tienen y han tenido, man-
dè juntar algunos de mis Consejos, y otras
personas de muchas letras, prudencia, è intel-
ligencia, los quales haviendo visto los Indul-
tos, Breues, y Concessiones de los S̃mos Pō-
tífices, y los de mas papeles, q̄ en razō de esto
de las doctrinas ay en la Secretaria del dicho
mi Cōsejo, y las informaciones, cartas, relacio-
nes, pareceres, y memoriales q̄ agora de nuevo
y con la ocasion dela sobredicha Cedula se
han dado, embiado y traydo de todas partes,
assi por essa, y las demas Religiones, como
por los Prelados y Clerigos, pareciendo que
para poder tomar resolucion, y dar assiento
a negocio de tanta calidad è importancia.

Aduertencias para

era justo que no quedasse diligencia por hazer, y que conuenia tener mas cumplida relacion de la que consta destos nuevos recaudos, he acordado de escreuiros sobre ello, y assi os encargo q̃ con vuestros Religiosos eligiendo para ello aquellos de cuya vida, letras, exemplo, è inteligencia tengays mas entera satisfacion y de que miraran por la honrra y seruicio de Dios nuestro Señor, y bien de las almas : sin aduertir a otro fin ni pretension: Trateys de lo que a esto toca, y estado que conuernia tuuiesse : y me embieys relacion muy particular de lo que os pareciere conuiene proueer en estas Prouincias, cerca de la execucion de la dicha Cedula, y de que doctrinas tienen en esta Prouincia del sancto Evangelio vuestros Religiosos, y de que pueblos, y de todas las demas cosas, de que acerca desto y para mayor claridad entendieredes ser necessario. Para que vista esta relacion, y otras muchas que se esperan, y los papeles q̃ aca estan, y consultadose comigo por los del dicho mi Cõsejo de las Indias y las de mas personas q̃ me pareciere nõbrar para ello prouea lo q̃ mas cõuenga, y ordenareys exortareys a todos los Religiosos de estas Prouincias que

con

con gran instancia supliquen a nro Señor
guie y encamine el efecto de este negocio, co-
mo sea mas para su seruicio, buen gouierno
spiritual de effos Reynos, y bien de las almas
de los naturales y habitâtes en ellas, y propa-
gacion del Sancto Euangelio. Y por que yo
escriuo a los dichos Prelados que enel entre
tanto que esto se haze y determina suspendan
la execucion de la dicha Cedula, y dexen las
Doctrinas a las Religiones y Religiosos li-
bre y pacíficamente, para que las que han te-
nido tienen y tuuieren las tengan como hasta
aqui, sin que se haga nouedad alguna, ni en la
forma de la presentacion y prouision, y que
por sus personas [sin cometerlo, a otras] visi-
ten las Yglesias de las Doctrinas donde estu-
nieren los dichos Religiosos, y en ellas el Sâc-
rissimo Sacramento, y pila del Baptismo, y la
fabrica de las dichas Yglesias, y las limosnas,
dadas para ellas, y todas las de mas cosas to-
cantes a las tales Yglesias y seruicio del culto
diuino. Y que a los Religiosos que estuue-
ren en las dichas Doctrinas ansi mismo los
visiten y corrijan en quanto a Curas, Frater-
nalmente, teniendo particular cuenta de mi-
rar por el honor y buena fama de los tales Re-
ligio-

Aduertencias para

Religiosos en los excessos que fueren ocultos
y que quando mas que esto fuere menester,
conuiniere, den noticia a sus Prelados para
que lo castiguen, y que no lo haziendo, lo ha-
gan ellos, conforme a lo dispuesto en el sanc-
to Concilio de Trento, y pasado el termino
y tiempo en el contenido. Vosotros de v̄ra par-
te y los inferiores [aquiẽ lo ordenareys assi]
de la suya, estareys muy attẽtos al cõplimiẽto
de lo q̄ es de v̄ra parte. Y todos haureys de eĩe-
der que los Religiosos q̄ hizieren Officio de
Curas le han de hazer, non ex voto Charitatis
[como alla lo platicays] sino de iusticia y ob-
bligacion. Y q̄ han de administrar los Sãctos
Sacramentos: no solamente a los Indios, pero
tambien a los Españoles que se hallaren vi-
uir entre ellos. A los Indios por los indultos
Apostolicos sobre dichos: y a los Españoles
por Commission que para ello daran los Pre-
lados. Que yo les escriuo q̄ la den, y ellos lo
cumplirã assi. De Barcelona a veynte y cinco
de Mayo, de 1585. YO EL REY.

Por mandado de su Magestad.

Antonio de Erasso.

¶ Ecce qualiter Rex Catholicus has gentes
sibi cõmissas, Fratribus Mõdicãibus infide in-
struen-

Ituēdas tradit, nō quomodocūq; hoc est, ex caritatis voto, sed ex iustitia & mera obligatione ita q̄ postq̄, Ordinū Superiores eiusmodi Officiū acceptarūt, & suis humeris imposuerūt [vsupra vitū est] ad ea ōnia tenentur Indis ad quē Parochus suis parochianis. Et certe cū sim9 modo Curati & Parochi in populis nobis signatis & assignandis à Regia Maiestate, maiore sollicitudinē debem9 apponere in officio quod exercem9, & ea ōnia memoria tenere, & opere prestare, quē ad Parochi Officiū spectāt pertinēt, & cōsequūtur. Cuiusmodi sūt, residere cōtinuo [quātū fieri potest] in populis nobis commissis, predicare diebus saltim Dominicis, & festis sollēnibus, docēdo quē scire omnibus necessarium est ad salutem: annuntiando populis cum breuitate & facilitate sermonis, vitia, quē eos declinare & virtutēs quas sectari oporteat, vt penam eternam euadere, & celestem gloriam parochiani consequi valeant. Deinde Parochi officium est diebus festiuis Missas celebrare, & exponere ea quē in Missa leguntur, explicare decreta Matrimonij, pueros fidei rudimenta & obedientiam erga Deum, & parentes docere: vim, & vsum Sacramentorum explicare,
Sacra

Aduertencias para

Sacra eloquia & salutis monita explanare, Ecclesie ieiunia ad mortificandam carnem instituta prenuñciare & commendare, & que faciunt ad pietatem augendam ut dierum festorum deuota, & Religiosa celebratio, admonere populos crebro obedire Prepositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audiunt: qui vero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient: pro his sacrificiū offerre, & bono exemplo pascere: pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere: infirmos visitare: eosque inquirere ad audiendas eorum confessiones, & ubi existunt eò se conferre, ne aliquis sine Sacramento penitentie moriatur: decreta Matrimonij obseruare: nuptias benedicere: librum Matrimonij habere, in quo coniugum, & testium nomina, diemque, & locum contracti Matrimonij describat, quem diligenter apud se custodiat, ut precipit Concilium Tridentinum Sess. 24. de Reformatione cap. 1. librum etiam habere debet in quorum baptizati quam suscipientium [hoc est patrinorum] nomina describat, docere que eos quam cognationem contraxerint baptizantes cum baptizato & eius patre & matre, ut statuit dictum Conc. Tri. Sess. citata. c. 2. Hofpita.

pitalitatis officium à Sanctis Patribus frequenter commendatum quantum fieri poterit prompte benigneq; exercere affuescāt, memores, eos, qui hospitalitatē amant, Christum in hospitibus recipere. Vel saltem curam & diligentiam adhibere debent ut in populis sibi assignatis hospitalia erigantur, in quibus infirmis, egenis & peregrinis [quorum in magnis ciuitatibus non parua est multitudo] ad uitā necessaria, vel saltem omnia Sacramenta cum debita reuerentia administrentur. In quo maxime commēdari debet & cohonestari prouincia Michuacanensis Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, in qua nullus fere est populus [etiam de visita] qui non habeat hospitale in quo summa cura & diligentia omnibus infirmis necessaria prebentur, & quod amplius est Sacramenta Penitentię, Eucharistię, & Vnctionis Extreme, administrantur. Et quidem quando nullum aliud commodum infirmis proueniret, illud est magnum, q̄ omnes in hospitalibus morientes, indulgentiam plenariam omnium peccatorum consequuntur, ut patet ver. Hospitalia. Hęc & alia multa tenentur Parochi suis prestare quibus, ut debite suum officium exequantur, ut patet per multas

Aduertencias para

Sessiones. Concilij Tridentini. Sed ad hec quis
tam idoneus? Non illi profecto qui sine vlla
[vel saltim mediocri] diuinarū literarum cog
nitione & linguarum peritia, nullum non mo
uent lapidem vt huic muneri & potius oneri
& operi præficiat: & præferat. Quos quāra ma
near vltio & vindicta Sacrae literæ a parte testā
tur. Et cū nos vt in plurimā causa simus, q̄ In
di non habeant Parochos, qui eis hæc & alia
impendant beneficia: sequitur euidenter q̄ te
nemur de damno dato, etiam si Indorum doc
trinas, vt Curati non recepissimus. Quod au
tem simus causa, pater. Quia totis viribus
procuramus ne in nostros populos Clerici,
vel Fratres alterius Ordinis intrent, Sacra
menta que ibi ministrent. Immo si ibidem E
piscopus vel Senatus Regalis Clericos præfi
cerent in Curatos, nos valde de hoc con que
reremur. &. Peto nunc quis tenetur in dictis
populis Indorum assignatis ministrare In
dis Sacramenta: diebusque festiuis Missas ce
lebrare? &c. non Clerici: quia inde amor
sunt nostris importunis precibus: non Epif
copi: quia absunt: ergo Fratres ad supra dic
ta tenentur Indi si sine Baptismo, vel Confessio
ne decederent, cui imputaretur & cuius con
scien-

scientie talis negligentia ascriberet? Non Episcoporum: qui iam se ab hac obligatione exonerauerunt, quando Religiosis assignarunt dictos populos. Sicut si Curatus vadens ad audiendam sui subditi confessionem agonizantis, & Religiosus offerret se illi negotio: certe tunc ille Religiosus obligaretur ad audiendam confessionem illius infirmi, & non nisi quia se obtulit, & impeditur Curatum, ne ille adiret infirmum. Sic in casu nostro, tenent Fratres ad faciendam omnia, que Clerici, vel Religiosi fecissent, si inde non remoti fuissent, & hoc de iustitia: sicut Religiosus ille qui obtulit se confessionem infirmi auditurum, & hoc ut dixi, quia se obtulerunt facturos, & quia impedierunt, ne Iudi Curatum, & qui eis Sacramenta ministraret, haberet. Quia sicut Fratres Mendicantes confessiones secularium audientes [per Clementinam Dudum, de Sepul] licet non audiant dictas confessiones de iustitia in principio, cum autem ceperunt conscientias penitentium scrutari, tenentur de iustitia perficere confessionem ceptam si penitens dignus absolutione apparuerit; sic nos licet de Charitate ceperimus Sacramenta Iudis ministrare, verbum Domini predicare.

Aduertencias para

dicare postquam per nos eiekti vel impediti
sunt Curati, vel alij Sacerdotes apopulis no-
bis assignatis, tenemur quidem & de iustitia,
peragere officium Curati, Sacramenta minis-
trando, verbum Dei prædicando. Quia iniu-
riarentur Indi, nisi hæc illis impenderemus: cū
fuerimus causa quod inde apopulis eorum
Sacerdotes tollantur, vel ibi non præficiantur
pro his faciendis. Et vt appareat quāta nobis
insit obligatio populos Indorum docendi
& instruendi, afferam hic aliqua, & primum
erit ex Siluest. Confessor. 3. §. 11. Quod etiam
tenent alij Doctores, tam Theologi, quā iu-
riste. Querit ergo Silvester, Pro qua culpa te-
neatur Cōfessor ex ignorantia in confessione
delinquens? Et respondet quod qui se ingessit
ad hoc officium, tenetur de omni exa&adili-
gentia: quia qui se obtulit deposito, tenetur de
leuissima culpa: vbi alias non teneretur, nisi
de dolo & lata culpa. ff. de Depositis lege Pri-
ma. §. sepe: secūs si non se ingessit sed requisi-
tus, aut compulsus exercet ex Charitate, quia
non videtur teneri nisi in quantum scit, vel
potest commode scire. Hæc ille. Quantum ve-
ro ad scientiam quam debet habere Confes-
sor, eundem Siluestrum lege ver. Confessor. 3.
in prin-

in principio, & Doctorem Nauarro in Enchiridione cap. 4. & cap. 25. num. 133. vbi dicit q̄ peccat mortaliter, qui non discit ea, quę necessario scire tenetur ratione beneficij, vel officij, neq; vult illud renuntiare. Porro q̄ Sacerdos quatenus est solum sacrificus, est obligatus scire, legere, cantare, & construere: quatenus vero minister est Sacramenti, scire debet cuiuscunq; Sacramenti formam, materiam, & modum debitum administrandi. Et quatenus Confessarius, & iudex fori conscientię, scire debet ea, quę ad hoc munus recte obeundum sunt necessaria. Quo fit primò, vt Religiosis, & quibus non est onus curę animarum neq; audiendi confessiones, satis sit scire, quę sunt necessaria presbytero. Secundò, q̄ qui habet prædictum onus, ignorans ad id necessaria, tenetur discere illa: aut relinquere onus vt dictum est. Et ita qui licet sit idoneus ad aliquod beneficium, si tamen non est idoneus ad id quod obtinet ratione loci, aut personarum subditarum, & non vult discere quo fiat talis, non debet absolui. Hęc Nauarro. Vides ergo quanta obligatione ligetur, qui se ingessit ad confessiones audiendas. Cum ergo Fratres non solum se ingesserint pro instruendis

Aduertencias para

populis Indorum, eisque Sacramentis ministrandis, sed etiam instantissime instant apud Episcopos, apud Reges, & apud Papam tenebuntur certe de leui culpa, & per consequens ad adhibendam maiorem & sollicitiorem solitudinem apud Indorum populos. Nec excusantur qui ex Charitate faciunt. Quia etiam qui se ad audiendas confessiones ingerit facit ex Charitate: nihilominus tenetur de leui culpa. Secundum autem quod hic adducam est ex Panor, super. cap. De multa, de Prebendis nu. 24. ubi dicit quod ille dicitur Parochus & Curatus qui astringitur ministrare Sacramenta, & alij tenentur ad eum recurrere, ut etiam dicit nota Glossa in Cle. Dudum, de Sepul, & iste est proprie Curatus, & propter hoc Fratres Mendicantes non sunt Curati, quia nec ipsi tenentur audire confessiones: nec alij ad eos recurrere. Hæc Panor. Cū ergo nos Fratres Mendicantes Indiarum teneamur Sacramenta Indis ministrare, ratione oblationis quia nos obtulimus, dum acceptauimus populos Indorum inbuendos à nobis Sacramentis, & verbo Dei, & nolumus quod Episcopi ibi alios preficiant Sacerdotes, Parochiales, & Curatos. Et Indi teneamur ad nos pro Sacramentis

mentis suscipiendis recurrere: quia nec Clerici aliorum populorum nec Fratres aliorum Ordinum possunt ibi officium Parochi exercere: sequitur profecto quod nos sumus proprie Parochi & Curati. Hec ex sententia Doctissimi Patris Fratris Alphonsi de Noresia in Expositione indulti Pij. 5. ad instantiam Regis Philippi. 2. impetrati. Dubio. 7. ubi etiam dicit q̄ dato Fratres Mendicantes Indiarum non effemus Curati, nihilominus debemus facere in dictis populis Indorum ubi residemus totum illud, quod alias fecissent ibi Clerici Curati, vel Religiosi inde per nos amoti, vel impediti ne ibidem intrent, & officium suum peragant. Quia ipsa ratio naturalis dicat, quod vnus quisque refartiat damnum, quod sua causa illatum est: sed Fratrum causa factum est quod in populis eis assignatis non resident Clerici Curati, vel alij Religiosi qui Indis Sacramenta ministrent, & verbum Dei predicent: ergo debent & tenentur ad refarciendum hæc omnia, de iustitia: Quia sunt causa horum: vel relinquant dictos populos. Et sic esset maximus conscientie scrupulus, & intolerabile damnum, si Fratres,

Aduertencias para

petèrent ab Episcopo vel à Rege sibi assignari aliquem populum cuius linguam sciebat aliquis Clericus, vel Religiosus ibi præfectus si ibidem non assignarent alium Religiosum linguam dicti populi callentem, & tantę sufficientię sicut ille qui inde à mortis est. Et hic quidem scrupulus etiam esset, si Fratres aliquem Sacerdotem impedirent ne intraret populum eis assignatum, cuius linguam nullus dictorum Fratrum sciret: vel in proxima dispositione non speratur scire. Quę omnia notent Fratres tam illi qui animarum curam ex voto, & obligatione suis humeris imposuerunt: quàm qui in hoc munus ex Charitate tantum exercere se prædicant, & iactant. Et omnes Mendicantes & non Mendicantes Religiosos qui animarum curam exercent, & Neophytorum instructioni, profectui, & manutentioni intendunt, exoratos velim, ne hæc moleste aut egrè ferant, quandoquidem veră sunt, & iuxta Sanctorum Canonum & Conciliorum decreta.

¶ Est autem aduertendum schedulā istam à Regia Majestate ordinatam vt Episcopi possint corrigere, Fratres, & Curatos in eo quod deliquerint, circa Ministerium curatus, consonam

nonam esse Concilio Tridétino. Sess. 25. de Regularibus & Monialibus cap. 11. ubi conceditur facultas Episcopis corrigendi & castigandi illos, qui animarum curam exercent, tam Regulares, quàm seculares, si deliquerint in Sacramentorum administratione, & in alijs ad Parochi officium pertinentibus. Verba concilij sunt, In Monasterijs, seu domibus virorum, seu mulierum quibus imminet animarum cura personarum secularium, præter eas quæ sūt de illorum Monasteriorum, seu locorum familia, persone, tam Regulares, quàm seculares, huiusmodi curam exercentes, subsint immediate in ijs, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Diocesi sunt sita. Hec Concilium Tridétinum. Ex quibus verbis patet manifeste Episcopos procedere posse, & punire Religiosos animarum curæ præfectos, si in Sacramentorum administratione, & alijs rebus ad officium curatum pertinentibus, deliquerint.

¶ Quoniam vero Concilium statuit, quod qui exercent curam animarum subijciantur iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcoporum in his quæ spectant ad animarum curam

¶ ***

5

&

Aduertencias para

& Sacramentorum administrationem: addens quod sine Episcoporum licentia non deputentur aliqui alicui loco ad Sacramenta administranda, nisi fuerint prius per Episcopum vel per eius Vicarium examinati, licet etiam essent amouibiles, vt patet præ allegato loco vbi dicitur. Nec ibi aliqui, etiam ad nutum amouibiles, deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac præuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto Monasterio Cluniacensi. &c. Sciendum est, qd si hoc secundum obseruaretur, vt Religiosi non possent amoueri à locis in quibus animarum curam exercent, vel etiam non possent illis deputari, & assignari nisi de Episcopi consensu ac præuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, deturbaretur Ordinis status, & totus Religionis cādor & spendor tenebresceret, corrueretur & prorsus periret. Quod autē hoc in oīnimodam Religiosi status ruinam, & destructionem vergeret, probatur. Nam Prouinciales non possent cum suis Diffinitoribus in suis Capitulis, sine extra, suis Monasteriis et Conuentibus Præsidentes, Priores, Præpositos, siue Guardianos assignare, sine Episcoporum assensu et præuio examine, ex quo in electionibus

nibus Prælatorum, præfatorum, et Curatorum
esset standum. Episcopi voluntari, et non Præ
latorum Ordinis. Secundo sequeretur, q̄ Præ
lati Superiores liberam non haberent super
suos subditos potestatem, illam scilicet quam
sibi tradit regula, et quam Fratres se præstatu
ros suis Superioribus, promisserunt. Ex quo
Prouincialis nulli loco posset deputare quem
uis suum subditum pro exercenda animarum
cura, sine Episcopi cōsēsu, ac præuio examine.
Deinde ex hoc sequeretur, q̄ quando pro ali
qua iusta causa aliquis subditus esset de aliquo
loco remouendus, siue vt ex subdito fiat Præla
tus, siue pro alia causa, in qua Prouincialis for
san vitur dicto Scoti in. 4. d. 21. quæst. 2. lo
quentis de Abbate sciēte, q̄ non expedit ali
cui suo monacho in aliquo manere loco, hoc
nō posset facere Prælatus, sine Episcopi licen
cia: quoniam ipse Episcopus non sineret ali
os Fratres intrare loca, in quibus de præsentī
aliquem detinet Fratrem cuius curā exercen
tem, & sic esset in præiudiciū obedientiæ, & in
præiudiciū Ordinis, & monastici status.

Quia forte talis esset persona, quam
Episcopus in aliquo detinet loco, nolens
alium sui ordinis Fratrem ibi ingredi,
qui

Aduertencias para

qui merito a sua Religione esset ad maiora
sublimand9: vel forsan talis esset, cui conue-
niret pro sua salute egredi locum. Cuius ho-
norem seruans Prelatus, cautè a loco eiicit.
Quod tamen facere non posset, nisi forsan
subditi famam ledendo. Item is, qui curam
animarum exercet, peioris esset conditionis,
quam omnes Layci sui Ordinis, & quam om-
nes Inuenes, & quam alij curam prefaram nõ
exercentes, quoniam subijceretur Episcopo
in prefatis, & etiam suo Prelato, alij autem so-
li Prelato. Deinde forsan daretur occasio ali-
quibus Fratribus remanendi in aliquo loco,
in preiudicium animarum suarum, utpote
quia ibi forte non fideliter curant animas:
quod scit Prelatus suus, & Episcopus igno-
rat: & ideo credens eos recte agere, non per-
mitteret alium illius ordinis illum ingredi
locum: & sic ille Frater putabit se in hoc ab-
solutum ab obedientia sui Prelati: & sic for-
te ibi plus suis prouidebit consanguineis, &
amicis, vel alias, ab istis miseris Indis, pecu-
nias, aut alia extorquebit indebite, quàm cu-
ram exerceat animarum, sciente hoc suo Pre-
lato, & non valente remedium adhibere, pro-
hibente Episcopo, ne aliquis alius sui ordinis
illuc

illuc ingrediatur. Et licet hoc denunciatur ip-
 si Episcopo, vel non credet, sed suggerēte tali
 Fratre, dicet, q̄ talia de eo per inuidiā & odi-
 um dicuntur, vel dicet, q̄ talia quę de eo dicū-
 tur sunt leuia, & q̄ propter hęc remoneri non
 debet: neq; hoc permittet, putans in hoc illius
 Fratris honorem seruare, & per eum suis in
 hoc melius prouidere ouibus. Hęc & alia mul-
 ta sequerentur incommoda, & inconuenien-
 tia, quę prudentioribus relinquo examināda:
 Quare Rex Catholicus harum Indiarum Do-
 minus & patronus, Apostolicusq; Delegatus
 magno consilio per suas Schedulas statuit &
 ordinauit vt Fratres Mendicantes qui Neo-
 phytorum instructiōni intendunt, Episcopis
 subiicerentur in iis quę nudum Parochorum
 ministerium, Sacramentorumq; administra-
 tionem concernunt: inceteris vero Fratres
 omnino ab Episcoporum iurisdictione exemp-
 tos reliquit. Et quando hac de re aliquod su-
 biret dubium Summus Pontifex, & Rex con-
 sulendi essent, & eorum standum determina-
 tioni & decreto. Illud autē sine formidine di-
 co, q̄ in casu quo Fratres subiici Episcopis
 cogerentur, quoad deputationem & assigna-
 tionem, vel remotionem a locis, in quibus ha-
 bitant

bitant potius doctrinas, domos, Conuētus, su-
 pelle&tillem, & patriam etiam deferere & re-
 linquere deberent, quam in eiusmodi discrimē
 & periculum[ne dicam totalem Religionis de-
 structionem]ordinem suum aduocare. Hac de
 re do&tilissimus Pater Focher confecit opuscu-
 lum, cui nomen. De Veris Indiarum Occidēta-
 lium ministris. In quo docet, in quibus conue-
 niunt ministri qui ex officio, & illi qui ex Cha-
 ritate animarum curam exercent. Vbi ad in-
 terrogationem, quid est curam animarum ex
 Charitate exercere? Respondet, q̄ is dicitur ex
 Charitate curam exercere animarum, qui ad
 hoc se obligare non intendit, nisi in quantum
 eum ad hoc Charitas proximi eum obligat,
 quatenetur proximum sicut se ipsum diligere.
 Qui scilicet videns aliquas oues Pastore non
 habentes, eas suorum Superiorū facultate pas-
 cit, volens semper in suorum Superiorum o-
 bedientia remanere, & in nullo se Episcopo
 raliū onium subdere, vt fuerunt hactenus in
 istis Indiis Fratres Mendicantes. Quorum af-
 fe&tilum ad hoc multi Summi Pontifices suis
 prouocauerent gratiis, & priuilegiis, quate-
 nus ex animo transirent ad Infideles conuer-
 tendos. Sed & Hispaniarum Reges, quibus
 con

concessum est à Papa prouidere de ministris, non minus vsque in hodiernum diem ad hoc onus subeundum eorum incitant animos, procurando a suis Generalibus in Hispania, vt ad has partes mittant Fratres idoneos ad curandas has ones, ad exonerandam suam conscientiam per eos. Sed & eos tanquam huius Ecclesiæ ministros hic tenet, & fouet Rex noster: quos etiam magnis expensis huc mittit, & non nisi vt Sacramenta his ministrent Indis, & curam exercent animarum, suis conformiter priuilegiis. Quæ si non habuissent, huc nunquam aduenissent. Sed & ipsi Hispaniarum Reges in tantum in hoc studuerunt Religiosus Mendicantibus, fauere, quod multis suis beneficijs, & Cedulae eos committerunt, & cohonestarunt. Quas quidē Cedulae ad maiorū ipsorū Fratrum consolationem vult Paulus. 4. in duobus Brenibus, quæ legi, & exposui, vt tantum habeant vigorem, ac si in mediate à Sede Apostolica emanassent. Et per illam fuissent fratribus concessa.

Quod valde est notandum. Ecce ergo quidamuntur exercere hic curam animarum ex Charitate, ipsi enim sunt Fratres Mendicantes, qui horum Indorum & Papæ aucto

Aduertencias para

auctoritate, & Regis Hispaniarum curam hactenus ex Charitate exercuerunt, eos ad fidem summis laboribus adducendo, & ad fidem conuersos docendo, & eis Sacramenta ministrando. In nullo tamen propter hoc se subiicientes Episcopis. Quandoquidem si sciuisent, qui ab Hispania huc aduenerunt ad hanc adiuuandam Ecclesiam, quod subiici debeant Episcopis, nunquam huc venissent. Sed scientes, quod Fratres hic curam exercentes Indorum remanebant exempti penitus ab Episcopis, sicut in aliis Ecclesie partibus, ideo huc uenire, alias ut diximus, nunquam venturi. Sed & istum eorum modum, scilicet curandi animas ex charitate, ut credibile est, neque ignorabant Summi Pontifices, neque Reges Hispaniarum, qui eos huc miserunt. Notanter dixi quod Fratres huc à Rege Missi, sunt huius Ecclesie ministri, in locis. scilicet in quibus Sacramenta ministrant. Quod patet, quia Rex tenetur de ministris providere in his Indiis. Mittendo enim Fratres, aut suo satisfacit oneri, & suam exonerat conscientiam, vel non. Si non, frustra igitur laborat mittendo Fratres, & frustra in hoc magnos facit sumptus, quod non est dicendum de tanto Principe Christi.

Christianissimo. Si vero suam in hoc exonerat conscientiam, ex hoc sequitur, q̄ Fratres ab eo missi, sunt huius Ecclesię veri ministri, in locis vbi curam exercent animarum, ad quod ab eo mittuntur, licet Episcopis non subiiciantur. Neque probabile est, q̄ Rex ipse velit, molestetur nunc, memor suorum, [quos hanc plantando Ecclesiam per plures ānos sustinere] laborum. Et ar. i. dicit. Quādoquidem Episcopus tenetur ex officio ad suam exonerandam conscientiam, procurare suarum salutem ouium per meliorem ministrum, quem ad hoc magis idoneum inuenire poterit, si eas potest per Clericos, teste conscientia, melius in omnibus, quę ad earum salutem pertinent, & fidelius curare, quā per Fratres Mendicantes, in his Indijs: vel si teste conscientia potest eas melius curare per Fratres Mendicantes, quoniam vtrumque potest, tenetur eas curare per meliorem: siue talis sit secularis, siue regularis, hoc enim nihil facit in proposito: tantum curandum est, q̄ oues melius quā fieri poterit curentur, quia ad hoc obligatus est Episcopus: alias si reiecto meliore ministro, suis prouidet ouibus de bono, suam non exonerat conscientiam,

¶ ****

quia

Aduertencias para

quia tenetur meliorem eligere in foro conscientie, secundum Sanctum Thom. 2. 2. q. 60. in art. 2. Sil. Electio, §. 16. secundum enim quod ibi dicitur de electione, intelligitur etiam in nostro proposito, quoniam utrobique est eadem ratio, scilicet, quod melior praeferatur bono, ergo utrobique idem est iudicium. c. Cum dilecta de confir. vii. vel inuti. Hic non loquor de locis, in quibus iam est creatus Parochus ab eo, cuius hoc interest, ut est Rex Hispaniarum in his Indijs. Neque in proposito refert, an ex officio Minister oues curare velit, vel tantum ex Charitate. Neque refert, an Minister ipse si est Regularis, velit se subiacere iurisdictioni Episcopi [maxime in his, quae attinent ad ouium curam, & ad Sacramentorum administrationem] an non. Sed tantum proposito seruit, quomodo melius, & fidelius in omnibus curabuntur oues, meliori scilicet Ministri exemplo, potiori quod doctrina, & Sacramentorum administratione securiori. Quandoquidem haec ad oues attinent, & non quod curentur per eum, qui ex officio, vel ex charitate eas curet. Non enim quaerunt oues, nisi quod melius eas suus curet Episcopus, vel per se, vel per alium à se deputatum

tatū, ſcilicet ab alio habente ad hoc poteſtatē,
 vt eſt Rex Hispaniarum, in his partibus, & cū
 Epiſcopus ad hoc ſit obligatus, ſcilicet eas
 curare per ſe, vel per alium meliorem Mini-
 ſtrum à ſe deputatum, vel à Papa mediate, vel
 immediate, ſolicite curare debet, vt ipſe oues
 melius q̃ fieri poterit, curētur. Et circa hoc
 potiſſime debet attendere ſuarum ouium cu-
 ram potiorem, & non ad hoc, q̃ earum Mi-
 niſter eas, lex officio, vel ex Charitate curet.
 Hoc nimirum nihil facit, neq; ad exoneran-
 dam ſuam conſcientiam, neq; ad meliorem ip-
 ſarum ouium curam, & profectum: ſed tan-
 tum attendat Epiſcopus ad meliorem, & po-
 tiorem ſuarum ouium curā, quia in hoc ſua
 conſiſtit obligatio. Neq; his obſtat: ſi quis
 dicat, q̃ ſecurius quis cōmittit rē ſuā custodiē-
 dā illi, qui ſe obligat eā custodire q̃; ſi cōmit-
 tat eā custodire ei, q̃ ſe offert eā custodire ex
 ſola Charitate, & dilectione nolens aliter ſe
 obligare: qui tamē pbabiliter credit, q̃ rem
 ſuā melius custodiet, q̃; ille q̃ ſe obligat eā cu-
 ſtodire. Ideo à ſimili, ſecurius, & melius facit
 Eps cōmittēdo ſuas oues illi, q̃ ſe obligat eas
 custodire ex officio, & ad hoc ſe obligat, q̃; ſi
 eas cōmittat illi, q̃ ad hoc ex officio nō vult
 ¶**** 2 earum

Aduertencias para

earum curam suscipere, sed ex sola Charitate, licet credat probabiliter, quod ipse oues melius curabuntur per hunc quam per alium, qui ad hoc se obligat, & earum curam in se recipit. Hoc videtur fundatum in Aristotele dicente in Topicis cap. 29. De similibus [inquit] idem est iudicium. Ad hoc dici potest, quod illa Maxima Aristotelis secundum Petrum Taretum & Titelmanum, intelligitur, quando id, quod assumitur, cum eo, quod probatur, equelem habet similitudinem, id est, quando vtroque est equalis apparentia veritatis. Alias illa Maxima non habet locum. Inde est, quod communiter dicitur: Argumentum a simili claudicat vno pede. In nostro autem proposito, non est equalis similitudo, neque equalis ratio possessoris ad rem possessam, maxime si est inanimata: qualis est Pastoris, & Episcopi ad oues suas: ideo illa ratio & argumentum, nihil probat, sed potius debet in hoc dici illud, quod idem Philosophus dicit in ipsis Topicis cap. 22. quando dicit, quod de similibus non idem est iudicium, quandoquidem longe aliter se habet possessor ad rem suam in animatam, in animatam dico, propter seruos, quam Pastor, & Episcopus ad suas oues. Et
hec

hec dissimilitudo est in multis. ¶ Primo inter possessorem, & rem suam inanimatam non est mutua obligatio, quia neque possessor habet obligationem ad rem ipsam possessam, quia ei in nullo est obligatus, neque res possessa, [maxime si est inanimata] habet obligationem ad possessorem. Sicut neque dives est obligatus suo auro, neque aurum diviti Domino suo est obligatum. Pastor vero suę obligatus est ovi, ut eam vitę bonę exemplo, & doctrine, & Sacramentorũ ministerio pascat, etiam usque ad mortem. Bonus Pastor animam suam dat pro ovibus suis. Ovis autem suo est obligata Pastori, ut ei in pertinentibus ad suam salutem, obediat, ad Hebr. 13. Obedite Prepositis vestris, et subijcite illis. ¶ Item est illi obligata ad sustentationem corporalem ministrandam. Nemo suis stipendijs militat unquam. Ex hoc enim patet, quod Pastoris ad ovem, & ovis ad Pastorem mutua est obligatio, tunc sit dissimilis Domini ad rem suam, rei possesse ad Dominum. ¶ Secundo possessor rem suam pro sola voluntate sua, alteri dare potest: Pastor autem, semper Pastor remanens ovem suam alteri dare pro sua sola voluntate non potest, renunciando ius quod habet super

2

eam.

Aduertencias para

eam. ¶ Tercio, Dominus potest rem suam perdere sine peccato, puta ludēdo causa recreationis : Pastor autem ouem suā nulla occasione potest perdere. ¶ Quarto, Dñs potest rem perditam recuperare vel similem, vel equalē. Pastor autem ouem perditam, per culpā mortalem, aut sua negligentia notabili aut alio quouismodo, nulla tenus potest recuperare: quoniam ei vitam gratiē in presenti dare nō potest. Si autem gratia, iam non ex operibus, alioqui gratia iam non est gratia. Neque si in suo mortua fuerit peccato, vitam ei glorię dare potest, quia in Inferno nulla est redemptio.

Et ideo ille Achilles, siue illud argumentū, quod tam forte quidam estimant, euacuatum est, quoniam ex dictis liquido patere puto, qd dissimilis est ratio Domini ad rem suam, & Pastoris ad ouem suam. Ideo dissimile debet esse iudiciū secundum Philosophum, vt supra est dictum. Ex his concludi potest, id quod diximus, scilicet qd Episcopus per meliorem Ministrum, quem inuenire potest, teneatur suas curare onus quicunq; sit ille, siue secularis, siue Regularis, siue ex officio eārū curam suscipiat, siue ex charitate, quia quan
to me

to melius curantur oues, tanto melius suam
exonerat conscientiam Episcopus. corā Deo,
& hominibus. Hæc ille Doctissimus vir &
vtriq; Sanctus. Cuius verba non me tēduīt
huc transferre, tum vt intelligant Domini E-
piscopi non minus eorum exonerari consciē-
tiam per fratres animarum curam ex chari-
tate exercentes, q̄; per Parochos ex iustitia &
obligatione administrātes. Tum etiam prop-
ter verba illa Catholici Regis ad venerabiles
Episcopos in iam relata Epistola in fine. Ya
mi [scilicet] me dareys muy particular rela-
cion si cumplé de su parte, esto que a ellos to-
ca, y han de hazer precissamente y de obliga-
cion: con lo qual parece os podran ayudar y
cumplir con vuestros officios pastorales: mi-
rando por la salud de las almas que estan a
vuestro cargo, y de que aueys de dar tan es-
trecha cuenta a nuestro Señor. Quæ verba
manifeste ostendunt Episcoporum scrupulos
ante Regiam maiestaté presentatos Regē per-
mouisse, vt fratres ad animarū curā acceptādā
ex iustitia & obligatione induxerit, & conci-
tarit. Ipsi vero filiorum Neophytorumque im-
minentem ruīnam timentes, multis percalca-
tis & pessundatis difficultatibus, & quod

Aduertencias para

non minorem adhibuerunt diligentiam in excolendis vinee Domini Sabbaoth germinibus & plantis nouellis, ex charitate ad ministrantes: quàm ex iustitia & obligatione, Regijs mandatis obtemperantes.

¶ Sed quia nonnulli Reuerendissimi Episcopi non solum per se, sed etiam per suos Commissarios, & Visitatores, Fratres [animarum curam exercentes] visitare contendebant, à Regia & Catholica Majestate fuit illis secundò interdictum, & prohibitum ne amplius id attemptarent: sed priorem Schedulam, & ordinem in ea præfixum omnino obseruarent, ut patet in sequenti Scheda. Et non dubito quin Rex Catholicus Fratres Mendicantes [qui in quantum possunt illius exonerant conscientiam] multis alijs foueret, & prosegueretur fauoribus, sicut Carolus. 5. fecit, si illius adirent præsentia, & continuorũ laborũ [quos in prædicatione, manuentione, & Neophytorum defensione continuo perferunt] partem aliquam referrent.

CEDVLA DE SV MAGESTAD PARA
que quando los Obispos por sus personas no pudie-
ren visitar las Doctrinas de sus Obispados en que
asisten

asisten Religiosos no puedan embiar Clerigos o Religiosos de otras Ordenes, sino a los de las mesmas Ordenes delos que asisten en las dichas Doctrinas.

EL REY.

Reuerendo in Christo Padre Obispo de la Ciudad de Antequera del Valle de Huaxaca de la nueva España de mi Consejo. Porque he entendido que los Religiosos que residen en essas partes ocupados en la Doctrina y cōuersion de los Indios, dan a entender que les es causa de mucha inquietud y desasosiego embiar los vos a visitar [en quãto Cnras] con Clerigos, o Religiosos de otras Ordenes: y conuiene escusar todas las ocasiones que los puedan diuertir de su principal fin: mayormente que [segun dizen] es esto contra sus institutos, y ocasion de que viuan con desconsuelo, y seã molestados, Os ruego y encargo que quando por vuestra persona no pudierdes visitar las doctinas de esse Obispado conforme alo proueydo en la Cedula mia de primero de Iunio de mill y quinientos y ochenta y cinco, [donde mas en particular se trata desto] embiays alas dichas visitas de Re-

5 ligio-

Aduertencias para

Religiosos que estuuiere en las doctrinas en
quanto a Curas, y del sanctissimo Sacramento
Pila del Baptismo, y fabrica de las Yglesias
y demas cosas tocantes a ellas, y del culto di-
uino: cō Religiosos de las mismas Ordenes.
De manera que donde viere frayles Domi-
nicos, vaya frayle de la misma Orden por
Visitador: y que la misma forma se guarde cō
los Augustinos, Franciscos, Mercenarios, y
de la Compañia, y esto para los casos, y en
la forma que se contiene en la sobredicha Ce-
dula. Fecha en Madrid a veynte y vno de
Deziembre de mill y quinientos y nouenta y
cinco años. YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro Señor.
Ioan de Ybarra.

¶ Hæc Scheda originalis habet in Ar-
chibo R. Patris Commissarij Generalis Nouę
Hispanię. Et ad omnes Episcopos Nouę His-
panię similiter rescripsit Rex Catholicus. Sed
& hoc suam habet difficultatem, si Episcopi
aliquem eligerent in visitatorem Religio-
sum ambitiosum, honoris & pecuniarum cu-
pidum & auidum, & erga religionem suam
male

malè affectum. Vnde eligi non debet ad tale munus subeundum qui sibi summit-honorem, sed qui vocatur à Deo tanquam Aaron.

CONFESSOR.

¶ Circa hanc materiam hoc ordine procedam. Primo notabilia præferam. Secundo dubia utcunq; absoluā. Et tertio facultates & priuilegia concessa ordinis Mendicantium confessoribus, per conclusiones explicabo.

¶ Notandum est primo, qd vt constat ex perpetua Ecclesiæ traditione ab Apostolis vsq; in præsens seruata, quam etiam recenset simulq; approbat Sacra Tridentina Synodus, Sessione. 14. cap. 7. ad absoluendum aliquem a peccatis duplex potestas ex parte Sacerdotis requiritur. Altera dicitur potestas Ordinis altera vero iurisdictionis. Quarum si altera desit, omnino nihil fit in peccatorum absolutione. Potestas Ordinis etiam distinguitur dupliciter, in potestatis Clauem, & in Clauem sciētię. Clauis potestas est auctoritas siue potentia collata in Sacramento Ordinis ad absoluendum & remittendum peccata. Clauis

Aduertencias para

Clauis autem scientiæ dicitur potestas & auctoritas Sacerdotis quam habet ad cognoscendum in confessione omnia peccata, tã occulta quam manifesta, idest auctoritas qua potest Sacerdos peccatorem compellere vt sibi manifestet omnia peccata. De qua re satis differunt Doctores in 4. in materia de Clauibus, dist. 20. 21. 22. &c. Potestas autem iurisdictionis [quæ simpliciter est necessaria, & requisita ad ab soluendum aliquem a peccatis] potest haberi dupliciter. Vno modo ex officio : alio modo ex commissione illius qui potest committere. Ex officio habet hanc potestatem primo Papa qui est Christi Vicarius interris super omnes Christianos, nullo excepto. Deinde habet hanc potestatem vniuersi Episcopi, vnusquisque supra suam Diœcesim seorsum & sigillarim. Tertio loco habent hanc potestatem vniuersi Plebani seu Parochi supra suas particulares Parochias, vel Ecclesias sibi commissas particulares. Igitur vniuersi alij confessarij qui non pertinent ad aliquem horum trium iurisdictionem debent accipere & petere, scilicet à Papa vel ab Episcopo, vel à Plebano. Hi enim tres tantum possunt illam committere, vnusquisque respectu suorum subditorum.

¶ Secundo est notandum, quod quia Superior non dependet ab inferiori, sed potius inferior dependet a Superiori: hinc sequitur quod inuito Episcopo, & inuitis Plebanis potest Papa conferre auctoritatem iurisdictionis, cuiunque voluerit in toto Orbe. Immo potest etiam sibi reservare aliquos casus, à quibus non possint absolvere Episcopi, etiam suos subditos. Et similiter Episcopus potest conferre auctoritatem iurisdictionis absolventi quoscunque sibi subditos in sua Diocesi cuicunque voluerit, etiam inuitis Plebanis, & potest sibi reservare aliquos casus à quibus non possint absolvere Plebani suos Parochianos. Et similiter Episcopus potest conferre auctoritatem iurisdictionemque absolventi aliquem cuicunque voluerit.

¶ Tertio est notandum ex Concilio Tridentino Sessio. 23. cap. 15. quod quavis presbyter in sua ordinatione à peccatis absolventi potestatem accipiant, nullum tamen etiam Regularem posse confessiones secularium [etiam Sacerdotum] audire, neque ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopo per examen [si illi videbitur necessarium esse] sit approbatus, aut certe
à Ge-

Aduertencias para

à Generali Vicario Episcopi, aut ab eò Ordinario qui in suas onas habet quasi Episcopalem iurisdictionem, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem [quæ gratis detur] obtineat: priuilegiis, cōsuetudine quacunq; etiā immemorabili non obstantibus. Forma autem presentandi confessores habetur in corpore iuris inserta in Clementina Dudum de Sepulturis. §. Statuimus. De qua supra ver. Communicatio priuilegiorum.

- 4 ¶ Quantum ad secundum sit primum dubiū. Quæ nam sit illa forma seruanda & precepta in illa Clementina Dudum, ad hoc q̄ confessarij assumpti ex Ordinibus Mendicantibus censeantur legitime presentati Episcopis, vt audire possint confessiones? Respondetur, q̄ forma presentandi eiusmodi confessarios duobus vel tribus punctis explicatur. Primum est, q̄ Prouinciales, vel Commissarij Ordinum Mendicantium debent se conferre ad Episcopos, & ab eis humiliter petere, vt quos ipsi elegerint ad confessiones audiendas, Episcopus approbet, & acceptet in tota sua diœcesi. Secundum est, q̄ facta hac petitione, ipsi Prælati eligāt viros probos & eruditos moribus, & scientia probatos ad tā
sala

salubre ministerium. Tertium est, q̄ Prælati
Fratres à se electos & examinatos presentēt
Episcopis, vt ab eis acceptati & approbati
possint confessiones audire. Et ex tali appro-
batione & acceptatione Episcoporum, manent
legitimę confessarij in diœcesi, vel diœcesi-
bus illius Episcopi, vel illorum Episcoporum
à quo vel à quibus fuerunt acceptati. Formā
autem presentandi Confessores iuxta præalle-
gatam Clementinam Dudum, præscribit Do-
ctor Nauarrus in Manuali Hispano, cap. 27.
num. 267. & illam adauget iuxta Concilij.
Tridentini decretum Pater Frater Emanuel.
1. Tom. qq. q. 59. art. 3. Vbi etiam aduer-
tit prædictam Clementinam concedere Epif-
copis vt examinent Fratres cum ipsis con-
cedat auctoritatem ad negandā licentiam præ-
sentatis, iuxta id causa suadēte, vt dicit Glossa.
Ex quo Regularis Sacerdos Ordinis Prædica-
torū & Minorū à suo Prælato expresse, aut taci-
te presentatus Episcopo, si dignus reperiatur
sciētia, nec cōstet indignū esse defectu prudē-
tiæ & morum, approbendus est semel ab E-
piscopo, vt idoneus cōfessarius pro seculariū
confessionibus audiendis. Si vero Episco-
pus viros plane idoneos & doctos Regulares
Ordī

Aduertencias para

Ordinum Prædicatorum reiiceret ex maleuolentia, & sine causa, cum sint à Prælato suo legitime præsentati, habet in Religionis fauorem, ipso iure à Papa Clemente. §. in Cle. Dudum. De Sepult. approbationem & iurisdictionem: quia in proposito licentia legitime petita, si iniuste negetur, censetur concessa ipso iure. Hoc manifeste probatur per verba dictæ Clementinæ. §. Si vero, vbi dicitur. Si vero iisdem Prælatis præfatis Fratribus ad confessiones [vt præmittitur] audiendas electis huiusmodi exhibere licentiâ recusarint: nos ex nunc ipsis vt confessiones sibi confiteri volentium liberè licitèquè audire valeant, & eisdem penitentias imponere salutare: atque eisdem beneficium absolutionis impartiri gratiose concedimus de plenitudine Apostolicę potestatis. Nec Concilium Tridentinum intendit iuri communi derogare. Tum quia huiusmodi præsentatus, & sine causa ab Episcopo reiectus, habetur pro approbato ab eo, si cut & regularis petens licentiam transeundi ad regulam strictiorem, negata ea sine iusta causa, habetur pro licentia donato: prout dicitur in iure, cap. Licet. de Regula. Et sicut Abbas qui petijt tertio benedictionem ab Episcopo,

Episcopo habetur pro benedicto, si eam sibi
deneget, vt patet ex cap. 1. de Suppl. negli.
prelat. Sic in proposito, Papa concedit Mi
noribus, & Prædicatoribus secundum formã
Clementinæ, Dudum iurisdictionem suppo
sita approbatione Ordinariorum: negata si
ne causa tali approbatione, ipsis sine dubio
injuriã facit: quo casu Summus Pontifex
vt pater omnium voluit injuriæ satisfactio
nẽ dictis Regularibus condonare, ipsis iuris
dictionẽ cõcedendo, & pro approbatis eos ha
bendo. Tum etiam, quia Concilium Tridẽ
tinum non videtur voluisse derogare iuri cõ
muni, & conciliari: Concilio [inquam]
Vienenfi in dicta Clementina contento. §.
Si vero, neq; Concilio Lateranensi sub Leo
ne. 10. Sess. 11. quod requirit derogationem
expressam Concilij, ad hoc vt illi censeatur
derogatum: de quo latẽ Felinus in cap. No
nulli, de Rescrip. Tum terriõ, quia expedie
iura concordare, vt dicitur cap. Cum expẽ
diat de Elect. lib. 6. vt euitetur correctio ju
ris, quoad fieri potest. Et possumus hæc ju
ra commodẽ concordare dicendo, qd Conci
lium Tridẽtinum limitetur per alia duo præ
dicta ob rationem specialitatis, quæ colligi

Aduertencias para

tur ex eis, ad frenandā aliquorū Episcoporum
duritiem, vt in dicto cap. 1. de supplenda ne
gli. praela. statuitur: cum etiam posteriores
leges limitentur per priores, leg. Sed & pos
teriores. ff. de Legibus. At Concilium Tri
dentinum derogat priuatis quorundam pri
uilegiis extra corpus juris vagantibus, quæ
restringi debent, cum censeantur odia ju
ris: non autem legi generali & communi
& corpori juris insertæ. Ita docent grauif
simi Doctores in primis Doctor Nauarrus
Ecclesiæ Catholicę præclarum lumen in En
chiridione Latino, cap. 27. nu. 264. & 265.
Et Doctor Henriquez Tom. 1. lib. 6. & 3.
de Sacramento Pœnitentię. cap. 6. num. 5.
Frater Emanuel in Additionibus ad Crucia
tam. §. 9. num. 29. folio. 87. & Tom. 1. qq.
regul. q. 59. art. 2. quibus in locis rem ex
professo versat. Quod autem prædicta forma
presentandi confessores secundum dictā Cle
mentinam & Decretalem Concilij Vienenfis
non sit à Concilio Tridentino sublata, aut
reuocata, probatur deinde. Quia fratribus
Minoribus & Prædicatoribus de quibus
solum loquitur Clementina, competit confi
teri seculares virtute delegationis, & com
mis

missionis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ : quæ commissio & delegatio ipsis est commissæ in dicta Decretali, & statuto Concilij Vienenfis. Quæ Decretalis est inserta in corpore iuris, sicut sunt insertæ aliæ leges communes Ecclesiasticæ : & habet eandemmet vim ac virtutem, quam habet aliæ leges, propter quod sub dicto nomine priuilegij minime venit intelligenda. Et probatur manifestè : nam in rebus moralibus verba interpretari debemus, secundum communem, & moralem modum loquendi, ut dicitur in jure cap. Ex literis, de Sponsalibus. Atqui secundum communem & moralem loquendi modum juris peritorum, per hoc nomen priuilegium simpliciter & absolute dictum, non intelligimus illud, quod est in corpore juris insertum : concluditur ergo Concilium Tridentin. in illis verbis [priuilegiis] Decretalem supra dictam comprehendere noluisse. Si enim ipsam veller comprehendere, aliquid aliud adderet : cum priuilegium in ea contentum sitius commune in Concilio Generali Lateranensi confirmatū. Item hæc sententia aptius corroborat, & fulcitur, si consideremus dictam Clementinam fuisse sententiam quandam,

¶ 2 ¶

daram

Aduertencias para

datam ratione cuiusdam controuersie, & con-
certationis ortæ inter Clericos plebanos, ex
vna parte, & Fratres Prædicatores & Mino-
res ex altera, vt colligitur ex eadem Clemē-
tina : quæ cum sit sentētia diffinitiuā & exe-
cutorialis, minime sub nomine priuilegii
contineri, aut comprehendi debet. Et Six-
tus. 4. in Extranagant. Vices illius. De Tre-
uga, & pace, dictam Clementinam ius com-
mune vocat, dicens. Per hoc tamen ipsi Fra-
tres Mendicantes non censeant exclusi, quo-
minus secundum iuris communis, & priui-
legiorum eisdem concessorum dispositionem
confessiones audire valeant, & pœnitentias
inungere. Quæ verba [iuris dispositio-
nem] ad Clementinam supradictam referun-
tur, cuius virtute Minores, & Prædicatores
confessiones secularium audiant. Quid? q̃
& Concilium Vienneſe, & ipse Summus Pō-
tifex Clemens vocat eam Decretalem, vt pa-
tet ex verbis ibi, Dudum à Bonifacio octa-
uo prædeceſſore nostro infra scripta dicta De-
cretali. Et Summus Pontifex Bonifacius vo-
cat eam statutum & ordinationem, vt patet
ex eius verbis ibi. Diligenti cum Fratri-
bus nostris deliberatione præhabita super eo
ad hoc

ad honorem Dei, & exaltationem Catholicæ Fidei, quietum statum partium prædictarum ad salutis animarum fidelium in clementem de ipsorum fratrum Concilio auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus. Quæ verba satis clarè designant hoc nō esse priuilegium, sed legē communē, maximo cōsilio & consideratione ab Ecclesia Romana editā. Et in proemio Clemētinarū præcipit Sūmus Pontifex, q̄ omnes Clementinæ [nulla excepta] recipiantur, vt in scholis, & in iudicio per eas gubernentur: quod solum dicitur de legibus Ecclesiasticis. Item probatur: Nam Concilium Tridentinum loquens de quarta funeralium à Mendicantibus soluenda, præcepit, quod soluatur non obstante quocunq; priuilegio. Ex cuius mente colligitur, Concilium appellare dictam Clementinam, legem, prout distinguitur contra priuilegium. Quod probatur. Quarta enim soluitur per dictam Clementinam: & Conciliū Tridentinum vocat priuilegia ōnia indulta contra eam obrenta, supponens ipsam esse legem communem. Et confirmatur. Nam quæro à Dominis Episcopis, quo iure debet quarta Parochis? Certè respondent, quod iure cō-

Aduertencias para

communi. Quæro deinde, vbi est hoc ius commune? Non est aliud, nisi dicta Clementina. Si igitur dicta Clementina secundum ipsos Dominos Episcopos est vere ius commune respectu quartæ funeralis, quare respectu præsentationis confessorum regularium erit dicenda priuilegium, & non ius commune, cū in ea non solum statuatur id, quod pertinet ad quartam funeralem, sed etiam id, quod pertinet ad confessoriorum præsentationem & approbationem.

¶ Tandem tribus aliis viis firmissime probat noster Emanuel hanc eandem sententiam. Primo ex Bartholo in forma hanc mouente questionem: vtrum lex de nouo instituta de roget priuilegia posita in corpore iuris dicendo, non obstantibus priuilegiis? Et respondet, quod non: nisi specialiter de ipsis mentionem faciat, etiam si apponat quascunque non obstantias generales. Talia enim priuilegia in corpore iuris inserta iam induunt si bi aliud nobilius nomen. Non etiam solum sunt leges priuatæ sed etiam leges communes, & generales. Eandem sententiam tenet Paulus de Castro, Felinus, & Nauarro vbi supra, & in Miscela. 1. de Præsentatione confessorum.

confel. reg. & Quintilianus Mandosius, & Berolius. Secūdo probat ex patribus & viris grauissimis & in vtroq; iure eximiis qui Cōcilio affuerunt Tridentino, & optime præ oculis hanc habebant doctrinam: & intelligebant Clementinam Dudum, non derogari per illam non obstantiam priuslegiorum generalem. Tertio probat ex Horatio Lucio Calienſi iurisconsulto præstantissimo, & ad ditionatore Concilij, qui in Sessione 23. cap. 15. ponit pro concordata ad marginem dicti capituli decimi quinti Clementinam Dudum. §. ac deinde, de Sepulturis, innuens dictū Decretum decimum quintum in nullo derogare dictam Clementinam Dudum. Ex quo etiam si talis constitutio dictæ Clementinæ solum concernat rem particularem [Religiones inq; in ea expressas Fratrum Prædicatorum, & Minorum] nō propterea amittit nomen Canonis & legis Ecclesiasticæ, nā sufficit quod sit in corpore iuris, & ex eius definitione aliquod bonum commune resulet, vt doctè probat noster Pater Frater Alphonsus de Castro lib. 1. de lege pœnal. cap. 1. circa mediū. Et non est dubium dictam Clementinam fuisse editam in fauorē populi Xpiani

Aduertencias para

ad salutem animarum, cum in prædictis Religionibus sint viri illustres in doctrina & sanctitate, potentes in opere & sermone, ad exhortandum in omni bono. Qua ratione Summus Pontifex. ibi ordinat eos coadiutores propriorum Sacerdotum. Et Magister Soto in. 4. dist. 18. q. 4. art. 3. resoluit commissionem ipsis Fratribus ad audiendas fidelium confessiones cōcessam, esse maximè consonam & conformem decreto capituli, Omnis viriusq; sexus, in quantum dicit confessiones debere audiri à proprio Sacerdote, vel de licentia ipsius proprii Sacerdotis. Hec dicta sunt ad mētem prædictorum doctissimo rum virorum.

- 5 ¶ Secundū dubium est: An omnes istę ceremonię iam relatę ex dicta Clemētina sint ex necessitate seruandę? Ad quod respondetur q̃ non: sed quomodoq; & qualiterq; Episcopi acceptent & approbent eiusmodi cōfessarios tāquā, sibi legitime presentatos iuxta prædictam formam, hoc sufficere. Et ratio est, quia illa Extrauagans, Dudum, de Sepulturis, ita est in fauorem Episcoporum, vt eis debita reuerentia prabeatur à Prælatis, & Fratribus Ordinum Mendicantium, vt sint

eis coadiutores ad tam salubre ministerium ergo possunt illi huiusmodi ceremonias renunciare. Quia quod alicui conceditur ex gratia, non debet retorqueri in eius dispensium. Ex quo sequitur, quod stando in rigore iuris quomodoque, quis acceptetur ab Episcopo ut sit confessorius in sua Diocesi, hoc satis est, ut censeatur legitimè presentatus. Præsertim dum acceptans, & acceptatus intelligant acceptationem iuridicam secundum formam illius Clementine, Dudum, de Sepulturis. Et hæc omnia aduertant Prælati, ad tollendos magnos scrupulos. Quapropter Pater Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 59. art. 1. dicit. Quod ad tollendas difficultates, & ad euadendum ambages quæ in confessorum presentatione suboriri solent, securius est, quod Prouincialis per se, vel per alium, accedat ad Episcopum, rogans eum, quod admittat tot confessores, quos ipse determinatos habeat in sua intentione: supplicans ipsi, quod eos acceptare dignetur: ac si in omnibus, & per omnia seruata esset forma iuris, contenta in Clementina, Dudum, & in Concilio Lateranensi, & in Concilio Tridentino. Quod si dignetur facere, tales confes-
sors

Aduertencias para

fores habent [dumtamē ipse intendat, quod facit] omnem auctoritatem, quæ confessoribus regularibus in dicta Clementina conceditur. Si autem Episcopus noluerit acceptare hanc formam præsentationis, oportebit seruare formam traditam, & collectam, ex dicta Clementina. Aliàs non possent Fratres audire confessiones de iure, & per consequens, neq; absolvere sicut conceditur in dicta Clementina. Si vero Prælati nō expectata præsentatione præmonentes dicant. Non præsentetis aliquos, quia non admitteremus, secundum Cardinalem audire possunt, sine alia præsentatione. Si vero expressè non recusant admittere, sed non dant licentiam, vel negligunt secundū glossā, locum habet hic privilegium, post trinā monitionem, l. requisitionem. Pfr. Noreña, & Pfr. à Veracruce in suis Compendiis ver. Confessor, Concl. 1. asserunt etiam, q̄ post legitimā Fratrum præsentationem velint, nolint Episcopi, sunt confessores auctoritate Papæ, & Concilij Vienensis per dictam Clementinam Dudum. Siluester ver. Confessor. 2. §. ultimo. Dicit, q̄ si Episcopi datam licentiam confessoribus secundum formā prædictæ Clementinæ præsentatis, reuocare intentarent, ni
hil

nihil omnino facerent, & Fratres nihilominus licentiam haberent, quia in fraudē legis esset talis reuocatio sine iusta causa. Ex ea tamen posse utiq; datas licentias reuocare, ut puta, si aliquis ex dictis Fratribus post licentiam scandalosē conuersaret vel efficeret fur-
dus, aut mētecaptus, & huiusmodi, q̃a textus requirit personas idoneas, & vita probatas.

6 ¶ Tertium dubium est, circa auctoritatē talium confessoriorum, quānam sit & quanta illis in dicta Extrauag. Dudum, concessa? Et respondetur, q̃ tales confessorij eandem habent auctoritatem, & potestatem ad absol-
uendum, quam habent ex iure presbyteri Cu-
rati, vel Sacerdotes parochiales. Habent ta-
men Parochi ex iure auctoritatem ad absolue-
dum ab omni peccato, & excommunicatione
maiori à iure lata, quæ non reservatur alij
Superiori, & per consequens eandem habent
auctoritatem Mendicantes debitē præsentati,
& approbati, prout tenēt D. Thomas. D.
Bonauētura, Syluester, Gutierrez, & Nauarro
prout dicit Pater Emanuel To. 1. q. 61. ar. 2.

7 ¶ Quartum dubium est, An Priores cō-
uentuales, & Guardiani possint facere eius-
modi confessoriorum præsentationem coram
Epis-

Aduertencias para

Episcopo, vel eius Officiali ad id deputato.
Ad hoc communiter respondetur: predictos
non posse ex propria auctoritate, sed tantum
ex commissione Prouincialium, vel Commis-
sariorum; & tunc [scilicet] ex commissio-
ne Prouincialis, aut Vicarij Generalis, non
solum ipsi Priores, & Guardiani, sed quicunq;
Frater posset talem presentationem facere.

- 8 ¶ Quintum dubium est, An auctoritas
huiusmodi confessoriorum Ordinis Predica-
torum & Minorum sit perpetua, ita vt duret
post mortem Episcopi à quo fuerunt approba-
ti? Ad quod breuiter respondetur, qd sic, si-
cut expresse habet in Extrauagan. Inter cun-
ctas, de Privilegiis. Vbi Benedictus. ii. lo-
quens de fratribus Prædicatoribus, & Mi-
noribus, dicit. Datam vero licentiam per
Diæcessanorum mortem nolumus termina-
ri. Cum autem in prædictæ Extrauagantis
capite, & resolutione dicatur eam per Cle-
mentinam Dudum de Sepulturis fuisse abro-
gatam res satis dubia, & ambigua videtur,
& non ita certa, sicut à nobis asseneratum
est. Hoc tamen non obstante dicendum est
in Concilio Vientiensi [vt constat ex dicta
Clementina. §. Si vero] concessum esse Fra-
tribus

tribus Prædicatoribus, & Minoribus, q̄ semel præsentati & admissi, non indigent noua præsentatione, etiam si aliquoties exirent Diocesim, ad quam fuerint præsentati. Ita docet Cardinalis. q. 1. & doctissimus Nauarro, cap. 27. num. 264. in Summa Hispano sermone conscripta, & in Latina num. 266. Et doctissimus Frater Antonius de Cordua in Additionibus ad Compend. Tit. Præsentatio confessorum, & Magister Soto in. 4. dist. 18. q. 4. art. 3. pag. 86. colum. 1. hoc idem tenent. Et noster Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 59. art. 4. in eadem est sententia & eam communem appellat. Vbi etiam docet in nullo quoad præsentationem confessoriorum dictam Clementinam reuocari à Concilio Tridentino [Sess. 23. cap. 15.] ordinante q̄ nullus Regularis possit audire confessiones secularium, etiam presbyterorum, nisi ab Episcopo obtineat approbationem: vbi solum præcipit Concilium vt examinentur, & approbentur confessores ab Episcopo, nō autem præcipit vt toties quoties Episcopi voluerint examinare, nouæ approbationi ipsi Regulares subdantur. Et hoc idem Clementina Dudum concedit Ordinariis, videlicet
vt pos-

Aduertencias para

ut possint Regulares examinare, causa ad
id interueniente, cum ea subsistente possint
ab ipsis reprobari, & repelli, ut in dicta
Clementina ipsis expresse conceditur. Et
Pius Quintus hanc eandem confessorum
perpetuitatem confirmat in Motu proprio.
Et si Fratrum Mendicantium, &c. edito in
Ordinum Mendicantium fauorem, ubi sta-
tuit, q̄ ille qui semel in vna Diœcesi admis-
sus per Episcopum fuerit, semper in eadem
Diœcesi habeatur pro admissio, nec amplius
examinari, vel presentari, in dicta Diœcesi
debeat, tam quoad prædicationes faciendas,
quàm quoad confessiones audiendas, nec ali-
quid pro prædictis exigi vel recipi debeat.
Et ita seruatur in vsu, qui est legum interpres.
Neq; reuocatur per Gregorij decimi tertij,
constitutionem priuilegiorum Ordinum Mé-
dicantium ad ius commune, & ad terminos
sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini
reductiua. Quia cum hoc priuilegium [seu
potius ius commune prout concernit Prædi-
catores, & Minores] non sit contrarium sa-
cris Canonibus, nec Concilij Tridentini de-
cretis, sequitur manifeste non esse per Gre-
gorium decimum tertium reuocatum. Et in
huius

huius rei confirmationem addūcit noster
 Frater Emanuel loco citato declarationem
 Illustrissimi Camilli Caietani Patriarchę A-
 lexandrini, & Sanctissimi Clementis Papę
 octavi in Hispaniarum Regnis Nuntij Dele-
 gati. Quę declaratio quia non solum rei
 de qua propositus est sermo, sed & mul-
 tis aliis deservire potest, eam
 hic infero.

¶ RESCRIPTVM IN FORMA
 BREVIS.

¶ Domini Camilli Caietani Nuntij Apostoli-
 ci in Hispaniarum partibus, quo præcipit sub ex-
 communicationis maioris læ sententię pœna,
 alijsq; censuris, ne Ordinarij locorum quomodoli-
 bet Fratres Prouincię Conceptionis quomodoli-
 bet molestent circa audiendas sæcularium prædi-
 cationes, & confessiones, associationes fu-
 neralium, atq; earum rata percipien-
 da cōtra constitutiones & priuile-
 gia a Sede Apostolica
 ipsis Fratribus cō-
 cessa: &c.

¶ Camil

Aduertencias para

¶ Camillus Caietanus Dei & Apostoli-
cæ Sedis gratia Patriarcha Alexandrinus, &
S. D. N. Clementis diuina prouidentia Pape
octani, eiusdemque Sedis in Hispaniarum Reg-
nis cū potestate Legati delatere Nuntius v-
niuersis & singulis Ordinariis locorum, eo-
rumque officialibus generalibus, seu forane-
is, nec non Parochialium Ecclesiarum Recto-
ribus, seu Vicariis perpetuis eorum loca te-
nentibus infra limites & terminos Prouin-
ciæ Conceptionis, Ordinis fratrum Minorū
S. Francisci constitutis salutem in Domino.
Noueritis pro parte discreti viri Fratris Bar-
tholomei de la Peña Prouincialis dictæ pro-
uinciæ nuper graui querela, & relatu ad au-
dientiam nostram peruenisse, quod licet fra-
tres dicti ordinis semel prædicatores, & cō-
fessores ab aliquo Episcopo ipsi iuxta quan-
dam Cōstitutionem perpetuam felicitis recor-
dationis Pij Papæ. 5. desuper editam, am-
plius examinari non possint nec debeant, &
iuxta sua antiqua priuilegia per diuersos Sū-
mos Pontifices concessa defunctorum corpo-
ra & cadauera quando Ecclesiæ sepulture tra-
denda asportantur, si quando ex defunctorū
dispositione, aut alias vocantur associare ac
cer

certam ratā quartę funeralium accipere possint ac debeant, nec desuper à quocunq; contra constitutiones ac privilegiorum huiusmodi formam & tenorem molestari, perturbari, ac inquietari possint: Nihilominus nulli vestrum Fratres & professores Ordinis. S. Francisci ac Prouincię huiusmodi circa præmissa vijs in directis molestare perturbare, & impedire præsumunt. Quare tui pro parte ipsorum exponentium ad nos recursum, nobisq; humiliter supplicatum, quatenus eis in præmissis efficacis defensionis auxilio assistere dignaremur. Nos igitur executionem, & debitum effectum constitutionum Apostolicarum desiderantes circumspectionibus vestris, venerabiles Patres, Episcopis & Archiepiscopis, atq; alijs etiam maioribus Prælatibus in virtutē Sanctę obedientię, & sub interdicti ingressus Ecclesię, nec nō vobis officialibus, Vicarijs, ac Rectoribus, & Vicarijs perpetuis Parochiarum Ecclesiarum ac loca tenentibus, omnibusq; alijs, quos præmissa quomodolibet concernunt sub excommunicationis maioris latę sententię alijsq; censuris, & pœnis arbitrio nostro imponendis, & applicandis districte præcipiendo mā-

Aduertencias para

damus; ne dictos Fratres Sancti Francisci
dictę Prouincię circa audiendas secularium
predicationes & confessiones, associationes
funeralium, atq; earum rata percipienda con-
tra constitutiones & priuilegia eisdem expo-
nentibus, dictoq; Ordini per Sedem Aposto-
licam concessa, quouismodo directę, vel in
directę, mediatę, vel immediatę per se, vel
per alium, seu alios, aut interpositas perso-
nas impedire perturbare, aut inquietare pre-
sumatis, aut audeatis, seu aliquis vestrum au-
deat seu presumat: contrariis non obstanti-
bus quibuscunq;. Datę Madriti Toleranzę
Diocesis, anno à Natiuitate Domini millesimo
quingentesimo nonagesimo quarto, die
vero secunda Mensis Aprilis, Pontificatus
eiusdem S. D. N. Papę, anno tertio.

¶ Camillus Patriarcha Alexandrinus, Nun-
tius Apostolicus.

Antonius Bolle Abbreniator.

¶ Hoc trasumptum ex authenticco origi-
nali propria manu se transcripssisse fatet præ-
dictus Pfr. Frater Emanuel. Ecce ergo qua-
liter Illustrissimus Nuntius constitutionem
in fauorem Mendicantium à Pio. 5. editam
sub

sub pœna maioris excommunicationis latæ sententiæ ab Ordinariis in hoc articulo, obseruari præcipit, & ne quoquo modo illos molestant, mandet: ne quis per Gregorium decimum tertium reuocatam efficaciter fuisse, aut ad ius cõmune redactã credat. Et licet prædictum testimonium satis sufficiens videatur ad satis faciendum in contrarium obiectis: tamen art. 4. q. citatę: Et in Additionibus ad Explicationem Cruciatę. §. 9. num. 30. fol. 87. & num. 37. fol. 93. & 94. [vbi latẽ hanc disputat quęstionem] ad argumenta in oppositum respõdet. Vbi etiam docet prædictam Clementinam, Dudum, & Extrauagant. Inter cunctas, Benedic. ii. non reuocari per Concilium Tridentinum, vt docent Cardinalis, Nauarro, Corduba, & Magister Soto.

- 6 ¶ Sextũ dubiũ est: An Religiosi Mēdicæ res presentati secundum formã Clementinæ Dudũ, possint absoluerẽ ab omnibus casibus Episcopis reservatis de iure, & specialiter? Ad hoc respondetur, q̃ licet dubij huius solutio sit manifesta ex his quæ dubio tertio diximus, nihilominus respondemus per dictam Clementinam [Dudum] confessoribus
- ¶¶¶ 2 Regu

Aduertencias para

Regularibus non esse facultatem concessam
absoluendi fideles à casibus iure Episco-
po reservatis. Hoc probatur per dictam Cle-
mentinam ubi ait Clemens. 5. Nolumus
potestatem in hoc illis [scilicet Fratribus Pre-
dicatoribus & Minoribus debitè presentatis
& ab Episcopis acceptatis] impendere am-
pliores, quam eam, quæ Parochialibus Sa-
cerdotibus & Curatis à iure concessa est. Et
Benedictus. 11. in Extrauagant. Inter cõstas
de Priuilegijs hoc idem statuerat dicens in.
§ Vt autem. Per hoc autem non intendimus
quod sepe dicti Fratres qui ad hoc eliguntur of-
ficium exercendum, plus habeant in audien-
dis confessionibus & pœnitentijs iniungen-
dis: quàm Parochiales Sacerdotes noscuntur ha-
bere. Sicq; de casibus Episcopis & Superio-
ribus quos inferius annotamus ac Sedi Apof-
tolice reservatis, se nullatenus intromittant.
Hæc ibi. In quam sententiam omnes Docto-
res [nullo excepto] conspirant. Videat Fra-
ter Emanuel. Tom. 1. q. 61. art. 2.

- 10 ¶ Septimum & maius dubium est. An E-
piscopi possint reservare Fratribus confes-
sionibus expõsitis, & acceptatis secundum for-
mam prædictæ Clementinæ aliquos casus vl-

ultra illos qui sunt sibi reservati à iure: sicut potest reservare multos casus presbyteris Curatis: ita ut seclusis alijs privilegijs expensa dumtaxat potestate quam à iure communi habent Mendicantes, possint adhuc absolvere ab istis casibus specialiter ab Episcopis reservatis? De hac re duplex est opinio. Prima, quod sicut potest Episcopus reservare casus aliquos, quos voluerit. A quibus: non possint absolvere Plebani, & Parochiales Sacerdotes, ita potest reservare sibi aliquos casus, à quibus non possint absolvere Religiosi presentati, etiam si tales casus non sint reservati in iure sed solum ab Episcopo specialiter. Et quod in hac parte confusari Religiosi expressi approbati non habent maiorem auctoritatem stando in sola illa Clementina Dudum quam ipsi presbyteri Parochiales. Ita sentit Panormitanus, Nauarro, Ledesma, & alij quos citat Pater Emanuel To. 1. q. 61. art. 2. ¶ Secunda, opinio est negativa, quod Episcopus non potest reservare Fratribus debite presentatis, & acceptatis aliquos casus qui non sunt sibi à iure reservati. Hanc tenent Panormitanus revocans priorē sententiam, Divus Antonius, Sylvester, Angelus

Aduertencias para

Angelus, Tabiena, & Armilla, & est communis Thomistarum & aliorum Doctorum opinio, vt Syluester & alij testantur, qui constanter affirmant se iure & absq; vlllo conscientiae scrupulo hanc opinionem esse practicandam & seruandam. Quā etiam tanquā probabiliorem & omnino securam, vt dicit noster Frater Pater Emanuel ipse sequitur. Et inter alias & efficaces quas ad hoc probandum adducit rationes, tertio loco corroborat & cōfirmat. Quia Papa in prædicta facultate non habuit respectum ad constitutiones Episcoporum, quæ secundum temporum diuersitatem & varia loca variantur, & renocantur. Tum etiam, quando Pontifex in dicta Clementina hanc potestatem Mendicantibus fecit, Episcopi plures alios casus sibi reseruatos habebant. Et confirmatur ex illa Extrauaganti. Inter cunctas de Præilegiis, in qua Extrauaganti plures casus Episcopis ex consuetudine erant reseruati quā ibi à Papa approbantur. Sed hæc, quorsum obsecro? quando plura extant Mendicantium priuilegia quibus non solum à casibus Episcopis reseruatis, sed etiam Sūmo Pontifici, absolvere possunt, vt patuit supra

supra, verbo, Absolutio, & Capitula Prouincialia, & infra, hoc titulo, in Conclusionibus. Multa enim & varia ad hoc sunt Mendicantium priuilegia.

¶ **Q**uestum dubium est : Approbatus in vno Episcopatu ad audiendas confessiones, an possit virtute Bullę Cruciatę in alio Episcopatu eligi in confessarium, absq; noua approbatione huius Episcopatus? Verbi gratia : an penitens Archiepiscopatus Mexicanensis qui hic Mexici confiteri vult, possit virtute dicte Bullę eligi in confessarium approbatum per Ordinarium de Tlaxcalla hic existētem, non tamen per Mexicanensem approbatum, nec reprobatum? De hac difficultate duplex est opinio. Prima affirmatiua, videlicet, q̃ confessor approbatus ab vno Ordinario virtute Bullę possit eligi in confessarium in alio Episcopatu, licet ab Ordinario huius Episcopatus non sit approbatus : ita quod approbatio vnius Ordinarij sufficiat, vt eligi quis possit in Confessarium virtute Bullę, in quibuscunque alijs Episcopatibus, absq; alia approbatione. Hanc sententiam inuentur, & de-

Advertencias para

& defendunt grauissimi Doctores in primis
 D^o & iſſimus Pater Frater Idephonius de
 Noreña, & pater Magister à Veracruce in ſu
 is Compendiis Indicis ver. Confessor, & Pa
 ter Magister Bartholomeus à Medina, & Ma
 gister Frater Ioannes de Gueuara, & Pater
 Gaspar de Vzeda Sacre Theologie prælector
 in illuſtri Conuentu Sancti Franciſci Sal
 manticensis. ¶ Secunda opinio eſt nega
 tiua videlicet Confessarium approbatum ab
 vno Ordinario, non poſſe eligi etiam virtu
 te Bullę, in alio Episcopatu in Cōfessarium
 vbi non ſit approbatus ab illius Ordinario.
 Huius ſententię primarium auctorem ſe præ
 dicat Doctiſſimus Ioānes Gutierrez in ſuis
 Cononicis quęſtionibus lib. 1. cap. 27. quę
 ſequitur noſter Fr. Emanuel in Explicatione
 Cruciatę. §. 9. num. 5 & in Additionibus
 ad dictam Cruciatam §. 9. num. 12. & 13.
 videatur ibi. Huius ſententię ratio potiffima
 eſt quia facultas conceſſa à Bulla eligendi cō
 feſſarium quemcunque presbyterum ſecula
 rem vel regularem, ex approbatis per Or
 dinarium, intelligi debet per Ordinarium
 illius loci vbi pœnitens confessarium elige
 re vult, vt illic confiteatur, vt reddeantur ſi
 gula

Gula singulis. Et hoc primo, nam inquam plurimis iuris Canonici partibus, & capitibus Sacri Concilii Tridentini, fit mētio simpliciter Ordinarij, & nihilominus certissimū est intelligendum fore de Ordinario loci nec vllus vnquam dubitauit, nec dubitare potest de hoc, quia in dubio Ordinarius loci est, qui aliquid facere debet, nō vero Ordinarius alterius loci. Solis enim Apostolis vniuersum terrarum Orbem ad prędicandum suum Euāgelium & salutiferis pręceptis imbuendum Dominus Iesus tradidit, iuxta illud Marci ultimo. Euntes in vniuersum mundum, prędicare Euangelium omni creaturę. Et Lucę. 10. Misit discipulos suos binos āte faciem suam, in omnem ciuitatem, & locum quo erat ipse venturus. Et ad Apostolos, Ioannis 20. Accipite Spiritum Sanctum, quorum remisseritis peccata remissa erunt, & quorum retinueritis, retenta erūt: quilibet enim principatum habuit à Deo sibi decretum magnę Prouincię vel Regni, vt refert Chassaneus in Cathalogo glorię mundi. 3. par. cōsideratione. 29. & 30. vbi Principatum & Prouinciā vniuscuiusq; commemorat. Nihilominus ex traditione Ecclesię habemus q̃ Apostoli post passio

Aduertencias para

passionem Domini, diuiserunt sibi per sortes omnes Prouincias, & vnusquisq; ibat ad predicandum Euangelium Christi in Prouinciã quã sibi sorte obrigerat, vt auctor est Nicephorus in Histor. Ecclesiast. lib. 3. cap. 1. in prin. & Eusebius Cæsariens. Episcopus lib. 3. Hist. Eccles. cap. 1. & Socrates lib. 1 Hist. Ecclesiasticę cap. 15. & tamen non legimus, quod vnus in Prouincia alterius prædicaret, nec se intromitteret [præter Paulum] quamuis possent, ac valerent: omnes enim Apostoli erant, ac fuerunt vniuersales Pontifices totius Orbis, eandẽq; potestatem habebãt [sub Petro tamen] in vniuersum mūdum, quamuis non habuerint successores in eandem, præter Diuum Petrum cui, suisque successoribus tantum, nomine Ecclesię data est eadem potestas, iuxta illud Matthe. 16. Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, &c. Et tu es pastor ouium, Princeps Apostolorum, tibi tradidit Deus omnia regna mundi, & ideo traditæ sunt tibi clauēs Regni cœlorum. &c. Quamuis enim Dominus Noster Iesus Christus omnibus Apostolis in communi clauēs dederit, vt habetur Ioannis. 20. & Matthe. 18.

Simi

Similiter omnibus discipulis præcepit prædicare Marci. ult. & Matth. ult. soli tamen Petro fuit dictum, Pasce oues meas, eo quod ipse fuit Prælati Apostolorum, Petro enim primo Pontificatus in Ecclesia Christi datus est, ut constat ex verbis Domini prædictis. Tu es Petrus, &c. hic ergo ligandi soluendiq; potestatem primus accepit à Domino, primusq; ad fidem populum suę prædicationis virtute adduxit, verboque instituit: ceteri vero Apostoli cum eodem pari consortio honorem & potestatem acceperunt, ipsumq; Principem eorum esse voluerunt, qui etiam iubente Domino in toto Orbe terrarum dispersi, Euangelium prædicauerunt.

- 12 ¶ Nonum dubium est: Vtrum presentatio hæc Regularium in vno Episcopatu sufficiat pro omnibus Episcopatibus, ita quod presentatus in vno Episcopatu non indigeat presentari, & approbari in aliis ut idoneus censeatur confessarius? Noster Doctissimus Pater Frater Antonius de Corduba Provincię Castellę olim Minister Prouincialis in Annotationibus ad Compendium ver. Absolutio, quo ad seculares. §. 16. refert opinio

Aduertencias para

opinionem Collectoris recensentis concessio-
nem Clementis. 7. & opinātis, quod sic stric-
te intelligenda sic, quod confessor semel præ-
sentatus non teneatur iterum in eadem Diœ-
cesi se præsentare & censeatur præsentatus in
eadem Diœcesi. Verum ipse Frater Antonius
dicendum esse putat, vt dicit quidam primo,
in materia priuilegiorum satis eruditus & fi-
dedignus, quod debeat intelligi late sic, sci-
licet, q̃ confessor semel debite præsentatus,
non tenetur amplius se præsentare in eadem
Diœcesi, nec in alia quacunq; ad quam se trās-
tulerit ad morandum ad tempus vel in perpe-
tuum : sed quod iam censetur semper & vbi-
q; debite præsentatus. Et ratio est, quia in-
tentio impetrantis hanc concessionem fuit
talis [vt ipsemet impetrator dixit] & inten-
tio Papæ concedentis conformatur intentio-
ni impetrantis, nisi aliunde sit dolus, vt est
communis practica Iuristarum. Sed re vera
ex Concilio Tridentino Sess. 23. cap. 13. sta-
tuit neminem etiam regularem posse audire
secularium confessiones, nisi ab Episcopis; &
Ordinariis locorum approbationē obtineat
priuilegiis & consuetudine quacunq; etiam
immemorabili non obstantibus. Quæ ver-
ba

verba non sufficere cuiuscunq; Episcopi approbationem sed Episcoporum Diœcelum, ubi confessiones audiuntur manifeste designant: prout communiter Doctores intelligunt. Neq; Clementina Dudum iam sæpius repetita in fauorem Prædicatorum & Minorum aliquod circa hoc continet priuilegium quod iuris communis naturam induat & forciatur. Nam licet ibi à Summo Pontifice Clemente. 5. Concilio Vientiensi præfidente ipsis Fratribus iurisdicção concedatur nolentibus Episcopis eos sine causa admittere & pro expositis habere: non tamen ipsis conceditur iurisdicção pro aliis Diœcesibus, in quibus non sunt approbati. Et confirmatur hæc sententia ex eadem Clementina, ubi Fratribus Prædicatoribus & Minoribus iurisdicção cõceditur admodum Curatorum atqui cum ipsi Curari ouium alterius Diœcesis minime possint confessiones audire: perspicuum est neq; Fratres hoc posse sine licencia & approbatione Ordinariorum locorum in quibus cõfessiones audiunt. Hanc sententiam tuetur Nauarrus in Inchoridione cap. 27. nu. 265. Et noster Emanuel Tom. 1. q. 59. art. 4.

¶ Decimum dubium est, Vtrum præsentatio

Aduertencias para

tatio & approbatio perpetua competens Prædicatoribus, & Minoribus ratione prædictæ Clementinæ, & Extrauagantis Inter cunctas aliarum Religionum confessariis concedat. Noster Emanuel. q. citata art. 6. duo circa hanc difficultatem asserit. Primum, q̄ cum dicta Clementina respectu aliorum Religioforum sit priuilegium, & in Concilio Tridentino priuilegia, & consuetudines in contrarium reuocent [vt præcedēti dubio diximus] nolentibus Episcopis admittere & approbare [etiam sine causa] confessores aliorū Ordinum, non habentur pro presentatis & approbatis, nec habēt actuale iurisdictionem ad audiendas confessiones secularium, ad imponendas penitentias salutare, neq; ad absoluedum à peccatis : sicut Fratres Prædicatores & Minores eiusmodi facultates habēt eo ipso quo debitè presentati Episcopis sine causa respuuntur & non admittuntur. Sed Pater Doctor Henriquez. Tom. 1. lib. 6. & 3. de Penitentia cap. 6. num. 4. expresse docet eiusmodi præsentationem & approbationem perpetuam [si Fratres sine causa nō admittantur] omnibus Religiosis esse cōmunem & generalem, quod his verbis docet. Si Episcopis.

Episcopus viros plane idoneos & doctos Regulares Ordinum Medicantium reijceret ex maleuolentia & sine causa, cum sint à Prælatu suo legitime præsentati, habent in Religionis fauorem, ipso iure à Papa Clement. 5. in Clementina Dudum. de Sepult. approbationem & iurisdictionem : quia in proposito licetia legitime petita [si iniuste negetur] censetur concessa ipso iure : per Clementinam Dudum. §. Si vero. Etiam post Tridētinum. Nauarro, cap. 27. num. 262. Palacios. dist. 17. q. 7. Medina, Nauarro iunior, & alij. Hec ille. Et in Glossa dicit hanc opinionem communem esse apud Doctores Salmanticenses, & Complutenses. Nec Clementem. 5. in Clementina Dudum de Sepulturis reuocasse simpliciter Extravagantem inter cunctas [vt putant Cardinalis & Paulus] sed in eo tantum, vt teneantur præsentari Episcopo vni : manere autem, quia illo Episcopo mortuo, vel amoto, non tenentur præsentari successori. De qua re videatur Frater Emanuel allegatus ab Henrico in Expositione Bullæ. §. 9. num. 32. & 33. & in Additionibus etiam. Secundo dicit noster Frater Pater Emanuel, q̄ constitutio Pij quinti, determinans confessores

Regu

Aduertencias para

Regulares, etiam Ordinum Mendicantium semel ab vno Episcopo approbatos ab eodē Episcopo, sine iustissima causa non posse reprobari, at posse à successore eorum iurisdic-
tio suspendi, licet non habeat locum in confessoribus Ordinum Prædicatorum & Minorum, habet tamen locum in confessoribus aliarum Religionum. Probat primum ex iure communi in Extrauaganti Intercunctas de Priuilegiis per quam approbationis perpetuitas conuenit ipsis Fratribus Prædicatoribus & Minoribus. Quæ Apostolica constitutio non solum non reuocatur per Clementinam Dudum, vt supra visum est, verū etiā approbatur: cum nihil circa hoc innouet, licet innouet quoad alia ibi contenta. Secundum probat. Nam presentatio & approbatio perpetua concessa aliis Religiosis [præter Prædicatores & Minores] respectu ipsorum est tantum priuilegium & in dicta constitutione Pii. 5. priuilegia tantum reuocantur. Henricus vero loco citato num. 6. vniuersaliter docet Regularem non excipiendo hunc vel illum semel approbatum non posse sine causa reprobari ab eodem Episcopo, cum exemptus ipso iure in fauorem Religionis habeatur

beat à Papa iurisdictionem, & confirmatio-
nem approbationis per Episcopum factę: id
q; in foro conscientię, quod non est contra
Concilium Tridentinum, & ideo non renoca-
tur per illud: videatur ibi, nam multa & no-
tanda dicit, & præcipue in glossa.

- 14 ¶ Undecimum dubium est. An Ordinarij
Regularium Confessariorum approbationem
possint restringere ad certum locum, tempus
& personas? Doctor Henriquez. Tom. 1.
lib. 6. & 3. de Pœnitentię Sacramento cap.
6. num. 8. dicit. Sęcularis Sacerdos non
habet iurisdictionem extra villam aut oppi-
dum sibi expressę designatum. Sed si Episco-
pus ita regularem Sacerdotem Mendicantem
restringeret ad certum oppidum, & prohibe-
ret audire fęminas, aut moniales, dicunt vi-
ri docti, quod rationabiliter est interpretan-
dus, ita vt restrictio locum habeat quantum
ad iurisdictionem ab Episcopo delegatam,
quandoquidem non potest impedire, aut re-
stringere amplissimam iurisdictionem, quam
regularibus Mendicantibus, si modo sunt ab
Episcopo semel approbati, à Sede Apostoli-
ca habent: prout pro terra, & pro mari con-
cessit Gregorius. 13. Societati Iesu, anno Do-

Aduertencias para

mini millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, de qua in superioribus iam egimus mentionem. Ita tenet Henriquez. Ac proinde ait, quod virtute dicti privilegij Episcopi impedire non possun [non obstante Concilio Tridentino] quod confessorij Regulares Mendicantes dum iter agunt per loca, vbi non adest Episcopus, quamuis per dies morentur in vno aut alio loco, non habeant prædictam iurisdictionem, & vbiq; sint eo modo idonei. Sicut neq; Episcopus infraudem & odium Regularium potest his reservare plures casus, quam Parochis reservat, ut esset nimis excessus reservationis. Non enim in hoc casu tenentur obedire in e restrictione, & limitatione, prout tradunt Sorro, Ledesma, Sylvester, Palacios, Felicianus. Sed Pater Emanuel art. 8. q. citat ejusmodi opinionem Henrici Henriquez libenter reciperet, in casu quo, sine causa Episcopi dictas limitationes faciunt. Nam Clementina & sacri Canones eas cum causa solum facere posse, testantur. Tunc autem sine causa eas facere censebuntur, quando cum omnibus Regularibus generaliter, sine discretione ita se habuerint, approbationes tantum
annua

annuales eis indulgentes ad confessiones virorum eos tantum approbantes. Si vero causa, aq; iusta, Regularium approbatio limitetur ipsam limitationem omnino seruanda esse docet Angelus ver. Confessor. 4. nu. 25. Nam si Domini Episcopi possunt ex causa presentatos omnino repellere: poterunt utiq; a fortiori ex causa limitare, coarctare, & taxare huiusmodi approbationem: ita ut sit approbatus ad certum locum, quia est insufficientis ad alia, ubi maior scientia & experientia requiritur: & sit approbatus ad confitendos viros & non mulieres, propter defectum prouectæ ætatis. Et art. 9. dicit nullum Prouincialem posse renuntiare iuri omnibus confessariis sui Ordinis concessio, videlicet ut non habeant iurisdictionem immediatam à Papa, & quod semel approbati, velint ut possint ab eodem Episcopo iterum approbari. Et probatur ex cap. Cum tempore, de Arbit. Vbi dicitur, quod exemptus non potest renuntiare exemptioni, sine licentia Papæ. Et periculum est in rebus diuinis cedere iuri suo, Cap. Quam periculosum. 7. q. 1. Et art. 10. dicit quod lectores graduati Religio-

Aduertencias para

graduati Religionum præter Religiones Prædicatorum, & Minorum tenentur se coram Ordinariis præsentare & ab ipsis approbationem obtinere. Ratio est, quia Fratribus aliorum Ordinum communicatur ex privilegio facultas Clementinæ Dndum, & Privilegia & consuetudines immemorales in dicta constitutione & in Concilio Tridentino tolluntur. Neq; obstat, q̃ dicit Concilium vel aliàs idoneus iudicetur vel reputetur, nā ex dictis verbis non summitur efficax argumentum ad credendum Regulares Episcoporum examini non esse summittendos, nam nō tantum dicit vel aliàs idoneus iudicetur sed etiam, & approbationem quæ gratis detur obtineat. Quæ verba plane designant non sufficere iudicium idoneitatis, nisi etiam approbatio Episcoporum ipsam idoneitatem calificantium concurrat. Verum quo ad Fratres Prædicatores & Minores dicit, q̃ cum ipsi ratione iuris communis in Clementina Dndum expressi sine causa ab Episcopis reprobati & reiecti possint præsentati iuxta formam ipsius iuris facere omnia illa, ac si esset admissi, quod privilegium siue ius commune non est abrogatum per Concilium Tridē

tinum

tinum neq; ipsis Fratribus reuocatum, & preſupponatur nullam eſſe cauſam, ratione cuius reiſciantur vel non admittantur, liqui do conſtat prædictos Fratres Prædicatores in quã & Minores eo ipſo, q̃ præſentati non admittantur per Sedem Apoſtolicam approbari & idoneos confeſſores in tali Episcopatu effici & iudicari à Sede Apoſtolica à qua accipiunt eiſmodi poteſtatem, & facultatem audiendi confeſſiones. Quam tantam credit Marcus Antonius Cuquus, vt dicat, q̃ licet aliarum Religionum confeſſarij habeant ad abſoluendum iuriſdictionem delegatam, cōfeſſarij tamen Ordinum Prædicatorum & Minorum [præſentati & approbati iuxta terminos Clemētine] habent iuriſdictionem ordinariam. Illi ergo confeſſarij, qui poſſunt ab Episcopis iterum examinari, approbari, & reprobari, ſunt illi, qui à iure nō habent idoneitatem, non autem confeſſarij Ordinum Prædicatorum & Minorum, qui à iure habēt, quorum approbatio perpetua eſt : de quo Pater Emanuel, art. 4. q. 59. dicit tandem nō modicam Regularibus graduatis irrogari iniuriam ſi reppellantur. Cui occurrit Summus Pontifex Clemens. 5. impredicta Cle-

Aduertencias para

mentina Dudum concedens sua constitutio-
ne, vt sine causa electi pro praesentatis &
approbatis habeantur : & eandemmet habe-
re iurisdictionem, quam si admitterentur ita-
tim consequerentur.

- 15 ¶ Vitimum dubium est, de Confessori-
bus Neophytorum, vtrum in eorum praesenta-
tione sit seruanda forma praedicta in Conci-
lio Vienēsi, & Tridentino praecipita, vt fiant
confessores cum approbatione & assensu E-
piscoporum Diocesi? &c. Ad hoc respon-
deo, qd Capitula Prouincialia Ordinum Me-
dicatum in Prouinciis Indiarum maris Oc-
ceani possunt cōmunicare & committere suis
Fratribus, vt possint praedicare, & confessio-
nes audire, & officium Parochi exercere, Ma-
trimonia celebrare, & cetera Sacramenta In-
fantis ministrare in suis monasteriis, & in
locis sibi assignatis, & assignandis : de suorum
Superiorum licentia in capitulis Prouincia-
libus obtenta Ordinariorum locorum, vel al-
iorum quorūvis licentia minime requisita.
Ita concessit Pius Papa. 5. ad petitionem Re-
gis Philippi. 2. in Bulla, quae incipit: Pius Pa-
pa. 5. Charissime in Christo fili noster salu-
tem & Apostolicam benedictionem. Ex po-
ai

ai nobis nuper fecit tua maiestas Regia. &c.
 Et hac Bulla non est hactenus derogata, &
 ita viget, & manet in suo robore & firmita-
 te, estq; in observantia viridi. Hac autem a-
 utoritas solum intelligitur quantum ad In-
 fulanos & Neophytos : quia solum pro illis
 concessa est : & ita tenent pater Alphonsus à
 Nostra & Pater Magister à Veracrucis, & alij
 Doctissimi viri, & ita observatur in hac No-
 va Hispania.

¶ MODO STATVUNTVR CON-
clusiones de varia, & multiplici confessorum
Medicantium debite presentatorum auctori-
tate per Summos Pontifices illis
concessa.

¶ Prima conclusio, seu primum priuile-
 gium Fratrum Mendicantium. Fratres Mé-
 dicantes debite expositi & presentati pos-
 sunt audire confessiones secularium vnde-
 q; venientium in Diœcesi in qua sunt ex-
 positi, ea auctoritate, quam habent ab Epis-
 copo in cuius Diœcesi existunt. Ita habe-
 tur in Supplemento folio. 96. Concessio-
 ne 325.

Aduertencias para

2 ¶ Secunda conclusio, Fratres Mendicantes auctoritatem habent audiendi in confessionibus omnes quarumcunq; Diocesum, & in illis extraneos ac forenses absoluendi etiam à casibus quos Diocesani locorum in quibus Fratres ad hoc deputati fuerint duxerint committendos. Nicolaus. 5. sic concessit Fratribus Minoribus Observantię : vt patet in Compendio ver. Absolutio, quo ad seculares. 1. num. 7. & sequentibus, & hoc idē confirmavit Leo. 10.

3 ¶ Tertia conclusio, seu tertium priuilegium. Fratres Mendicantes debite presentati vel gratiose ab Ordinariis in confessores acceptati, possunt extra Diocesim subditos illorum audire sicut possunt Curati de iure. Hoc cōcessit Sixtus. 4. Fratribus Minoribus, quo priuilegio gaudent ceteri Mendicantes. Ex Compendio, vbi supra, num. 9.

¶ Hoc idem concessit Urbanus. 4. Fratribus Carmelitis. Et Paulus. 3. Fratribus Societatis ab Ordinario approbatis, vt existentes in Diocesibus vbi sunt approbati, possint quorumcunq; fidelium ad eos recurrentium confessiones audire, & absolvere à reservatis etiam Papę exceptis casibus contentis in Bulla

Bulla Cœne Domini.

4 ¶ Quarta conclusio. Confessores debi-
tè presentati & acceptati ab Ordinariis pos-
sunt audire in illo Episcopatu ubi sunt præ-
sentati confessiones omnium fidelium vnde
cunq; venientium : & illos absolvere ab om-
nibus casibus, illis exceptis propter quos Se-
des Apostolica merito esset consulenda. Vi-
de Armillā. ver. Absolutio. §. 22. 23. & 25.

5 ¶ Quinta conclusio. Confessores Ordi-
num Mendicantium acceptati ab Ordinariis
in confessores seclarium, dato non fuissent
acceptati secundum formam Clementinę Du-
dum, habent omnes gratias & priuilegia in
audientiā confessionum ac si essent presenta-
ti secundum formam Clementinę Dudum de
Sepult. Tabiena ver. Absolutio. 1. §. 34.
se vidisse authenticam hanc concessionem te-
statur. Vnde Pater Noreña, & Pater Magi-
ster à Veracrucce aduertunt, q̃ quando Fra-
tres vel Prælati petunt aliquam gratiam ab
Episcopis, q̃ semper petant sibi concedi in-
nomine dignitatis, & vsq; ad beneplacitum
sedis: quia talis gratia taliter concessa, est de
iure perpetua, vt habetur in cap. Si gratio-
se, de Rescriptis in Sexto. Et Sylu. ver. Con-
fessor

Aduertencias para

Confessor. i. §. 7. Nauarro cap. 27. nu. 264. Immo non potest illam auctoritatem datam postea tollere sine causa rationabili, vt iam dictum est. Quia ius cui Episcopus est subditus mandat, quod sit perpetua, vt patet allegato cap. Si gratiose, & est regula. Beneficium Principis decet esse permansurum, de Regulis iuris in. 6. Vbi Glossa dicit, quod decet, importat necessitatem in inferioribus Papę.

¶ Sexta conclusio. Fratres Mendicantes debite presentati & à suis Superioribus expositi & deputati ad audiendas confessiones secularium, possunt absolueri omnes Christi fideles in locis vbi sunt expositi, ab omnibus & singulis peccatis: præterq̃; Sedi Apostolicę dumtaxat reservatis. Nec non eis [pœnitentia & satisfactione iniunctis] quoties oportuerit absolueri ab omnibus & singulis peccatis: præterq̃; Sedi Apostolicę dumtaxat reservatis. Nec non à quibuscunq; suspensionum: excommunicationum, interdicti sententiis: aliisq; Ecclesiasticis censuris & pœnis, quas [à iure vel ab homine latis: satisfactione iniuncta] incurrisse, quomodolibet censentur. Insuper & vota omnia permu-

re: ac in omnibus & singulis casibus: etiam
[Ordinariis, aut per Synodales, vel Prouincia
les constitutiones reſeruatis] cum eis diſpō
ſare, præter eas cenſuras & pœnas, vota &
caſus de quibus eſſet merito Sedes Apoſto
lica conſulenda. Eiſq; ac omnibus qui ad
præſatos Mendicantes ob huiusmodi deuo
tionem recurrerint, Eucharistię Sacramētum
ministrare valent. Hoc conceſſit Eugenius.
4. Monachis Sancti Benedicti per Italiam
conſtitutis, de ſpecialis dono gratię, in fauo
rem obſeruantię regularis, ex Compendio,
ver. Abſolutio quo ad ſeculares. 2. num. 19.
Et hoc priuilegio gaudent Mendicantes de
bite expoſiti per communicationem priui
legiorum, quam habent cum Ordinibus Mē
dicantibus & non Mendicantibus.

¶ Hoc eſt maximum & ſingulare priui
legium: per quod poſſunt primo eiſmodi
confeſſarij Mendicantes abſoluere ab omni
bus peccatis & cenſuris, à quibus poſſunt E
piſcopi, vel Ordinarij locorum abſoluere etiā
ſi illa peccata vel cenſurę reſeruentur Epiſ
copis per Synodales. 1. aliās quomodolibet.
Eſt tamen caute, & prudenter hoc priuilegio

Aduertencias para

vtendum in commodum & salutem animarum, & non in dissolutionem vel in scandalum proximorum, aut Episcoporum. Itaq; meminisse debent confessarij illius Apostolici documenti. Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licet, sed non omnia edificant. Multoties enim expedit vt Religiosi non vrantur hac auctoritate, sed in casibus referuatis Episcopis exhibeant se difficiles & remittant fideles ad suos Ordinarios vt sic cautius viuant, & timeant talia crimina committere, quoniam facilitas venientium prebet delinquendi.

¶ Secundo possunt Mendicantes [& eorum priuilegiis gaudentes] commutare vota extraneorum ad se pro confessione recurrentium. Circa quod aduertendum ex Patre Emanuele Tom. 1. qq. q. 60. art. 6. quod licet predicti confessores commutare valeant vota extraneorum, hoc est aliarum Diocesum in quibus non sunt presentati ad se pro confessione recurrentium: non tamen in his possunt dispensare quia licet ipsis Fratribus concedatur vt possint dispensare in casibus referuatis: appellatione tamen casus minime vota referuata Episcopis comprehenduntur
iuxta

iuxta doctrinam Armille ver. Cassus, num. 1.
quem sequitur Nauarrus in Manuali cap. 27.
num. 252. Vt autem hæc & quæ sequuntur
facilius intelligantur aduertendum est ex doc-
tissimo Nauarro in Enchiridione cap. 12.
num. 63. dispensationem, commutationem
& irritationem inter se differre. Nam irrita-
tio non aliam causam expostulat, quam vo-
luntatem illius, qui ad irritandum habet fa-
cultatem. Dispensatio vero, causam iustam
& rationabilem requirit: quia qui habet auc-
toritatem dispensandi, poterit omnino votum
relaxare absque eo, quod loco voti aliquid
iniungat vouenti, & tunc tam vouens, quam
qui dispensat manent in conscientia securi.
Commutatio autem, vel redemptio voti exi-
git, vt id in quod votum est commutandum,
redimendum ve, eque bonum sit, aut melius,
quam id quod vouit, tunc autem eque bo-
num exigitur, tunc vero melius requiritur,
quando sine aliqua causa sed solum ex mera
voluntate est facienda commutatio, iuxta me-
tem omnium, quam optime Cardinalis Ca-
rieranus explicuit. Vnde inferitur, eum qui ha-
bet potestatem ad dispensandum & commu-
tandum, posse partim dispensando, partim
vero

Aduertencias para

vero commutando relaxare votum sine causa omnino iusta, ad votum ipsum omnino relaxandum, imponendo aliquid loco eiusdem vouenti, licet minus sit eo, quod vouit. Ex dictis autem Armilla & Nauarri duo inferri ait prædictus auctor. Primo inferitur, quod confessores debite præsentati possint dispensare in omnibus votis, in quibus possunt Episcopi, exceptis votis peregrinationum ultra duas dietas : sicut habetur in Compendio ver. Absolutio quo ad seculares. 2. nu. 12. hoc tamen non possunt efficere cum extraneis illarum Diocesium, in quibus non sunt præsentati, licet confessiones ipsorum audire possent. Hoc enim non est ita necessarium, sicut receptio Sacramentorum necessariorum. Inferitur secundo, quod licet presbyteri Societatis Iesu auditis confessionibus omnium ad ipsos accendentium, possint eorum vota pro tempore emissa [ultramarinis, visitationis liminum Beatorum Petri & Pauli Apostolorum de Vrbe, ac Sancti Iacobi in Compostella, nec non Religionis & Castitatis votis duntaxat exceptis] in alia pietatis opera commutare, non tamen poterunt in ipsis votis dispensare cum his, qui ad eos recurrunt ex alienis

his Diœcesibus, vbi neque sunt presentati, neque approbati. Tum, quia illis, quibus committitur commutare, non committitur dispensare. Tum, quia dispensatio votorum & commutatio non potest fieri ab Episcopis cum exteris, qui ad suas Diœceses accedunt, iuxta dicta in superioribus. Vnde concessa facultate ipsis presbyteris ad prædicta vota commutanda, cum sit præter ius respectu votorum exteriorum, non debet illud extendi ad ipsorum dispensationem. Paulus enim. 3. Romæ apud Sanctum Petrum die. 3. Iulij anni Domini. 1545. Pontificatus sui anno. 2. Presbyteris confessoribus Societatis concessit facultatem quorumcunq; fidelium ad eos accedentium confessiones audire, & eorum singulos ab omnibus & singulis eorum peccatis quantumcunq; gravibus etiam Sedi Apostolicæ reservatis exceptis contentis in Bulla Cœnæ Domini potestatem absolvendi, atq; eis pro commissis poenitentiam salutarem iniungendi, vt supra visum est. Nec non vota quæcunq; per eos pro tempore emissâ [ultramarinis, visitationis liminum beatorum Petri & Pauli Apostolorum de Vrbe, ac Sancti Iacobi

Aduertencias para

Sancti Iacobi in Compostella, nec non Religionis & Castitatis votis dumtaxat exceptis] in alia pietatis opera commutandi, &c. Doctor Henriquez To. 1. lib. 7. de Indulgentiis cap. 28. nu. 4. hanc concessionem sic explicat. Huic confessorio, scilicet regulari debite presentato, & ab Ordinario acceptato preter absolutionem à peccatis & censuris conceditur, commutare in rem fere equalem vota omnia, excepto voto ultramarino, idest in subsidium terre sancte, & B. Petri & Pauli in Vrbe. S. Iacobi, in Compostella, Castitatis & Religionis, secundo extendit hæc facultas ad commutanda similia iuramenta, quæ principaliter fiunt Deo, non tamen si id cedat in præiudicium tertij: commutat vota etiam iurata, quæ ex duplici vinculo sunt firmitiora. Nec cõsetur præiudicium tertij, si quis voueat aut iuret Deo dare calicem huic monasterio, potest enim excommutatione Episcopi dare alteri monasterio, aut pio operi. Nauar. cap. 12. nu. 78. & multi Doct. quia hinc nõ est quæ situm ius monasterio, sed Deo & potest Dei Vicarius moderare restitutionẽ Deo debitam, non ita debitam homini. Palud. 4. distinct. 15. q. 5. colum. 2.

¶ Et Sixtus. 4. concessit Fratribus Ordinis Minimorum auctoritatē confessiones audiendi, & ab omnibus casibus excommunicationis, suspensionis, interdicti, ac superquacumq; irregularitate Ordinario [tam à iure quàm ab homine] reseruatis, totiens quotiens opus fuerit, absoluedi, & dispensandi, ac vota quęcumq; permutandi, & relaxandi & pœnitentiam salutarem iniungendi, sicut potest Diœcesanus. Ex Compēdio, ver. Absolutio, quo ad sēculares. 1. §. 20. & in Cōpendio Archiepiscopi num. 19. ¶ Circa quam concessionem est aduertendum, q̃ licet Collegior Compēdij dubitet eiusmodi auctoritatem extendi etiam, ad sēcularium vota. Nihilominus tamen tenendum est, prędictam facultatem ad sēculares etiam & eorum vota extendi & protrahi, vt patet ex lullij. 2. concessione, quę habetur in Supplēto. fol. 11. concessione. 36. De qua re videatur noster Emanuel in Explicatione Cruciatę §. 9. num. 140. 141. & 142. Et in Additionibus ad. §. 9. num. 120. fol. 169. Videatur etiam Henricus, loco pręallegato, num. 5. ubi hanc refert Sixti. 4. concessionem, per quā Pręlatus Minimorum [seu qui communicat

¶ § § § § § illorum

Aduertencias para

illorum privilegijs] ita potest per se ipsum suos, aut externos ab occultis casibus absolueri, dispensareq; in irregularitate, sicut potest Episcopus circa Clericos, & laicos sibi subiectos. Et quidem quando esset dubium, an talis potestas ad dispensandum, & cōmutandum vota, ad seclularium vota, etiam extenderetur, illud est certum, hanc auctoritatem habere Mendicantes ex Bulla Pauli. 3. iam relata. Videatur Frater Emanuel, Tom. 1. qq. regul. q. 61. art. 3.

¶ Terrio possunt Mendicantes [per prædictum Eugenij. 4. indultum, Fratribus Benedictinis concessum] omnibus fidelibus ad se recurrentibus Eucharistię Sacramentum ministrare. Circa quam concessionem, & præcedentem dubitatur. Virum confessores Regulares potentes confiteri omnes [etiam aliarum Diocesum] ad se recurrentes, possint vii hac auctoritate extra sua monasteria existentes, illisq; Eucharistię Sacramentum ministrare. Hanc difficultatem mouet noster Emanuel. 1. Tom. qq. regular. q. 60. art. 7. Et in Additionibus ad Cruciatam, §. 9. nu. 121. fol. 171. pag. 2. Pro cuius explicatione disse-

rea-

rentiam quæ versatur inter exemptionem datam ratione loci, & inter datam ratione personæ considerari debere, dicit. Iuxta quam Panormitanus in cap. Tuarum, de Priuileg. dicit q̄ quando exemptio datur ratione loci, puta Ecclesiæ, vel monasterij, virtute eius extralem locum vel monasterium non potest vti exemptione. Quando vero datur exemptio ratione personæ, & non loci, vbicunque, talis exemptione vti potest: priuilegium enim personale sequitur personam. Et sic priuilegium concessum personis ratione loci, non extenditur ultra locum: quia censetur potius reale, quàm personale, vt notat Panormitanus, in. c. Cum Capella. de Priuileg. secus in exemptione ratione personæ.

¶ Ex his infero primo, q̄ cum priuilegia concessa confessoribus regularibus pro pœnitentibus ad se vndique accedentibus, non concedantur ratione monasteriorum, sed ratione suarum personarum [vt ex eorum littera satis patet] extra sua monasteria, possunt vti vbicunque, voluerint dijs priuilegiis.

¶ Secundo inferitur, quod confesores, & quilibet alij Religiosi Sacerdotes Mendicantes possunt Sacramentum Eucharistiæ mini-

¶ § § § § § 2 strare

Aduertencias para

nistrare vbicunq; extra sua Monasteria : quia hoc est priuilegium personale sequens ipsos vbicunque fuerint, prout supra in questione de communione Eucharistię satis diximus.

¶ Tertio inferitur, q̃ priuilegia concessa Fratribus tempore interdicti ad celebrandū officia diuina, non habent locum, nisi in suis monasteriis, iuxta eorum concessiones. Hęc autem responsio quantum ad primam partem confirmatur, primo ex concessione Fratribus Minimis facta à Iulio. 2. prout habetur in Supplemento fol. 11. concessione. 36. In qua concessit, q̃ Patres Minimi quarumcunque personarū, tam Religiosorum, quam Ecclesiasticorū & seclarium vbilibet audire possint confessiones, & illis auditis personas ipsas, & earum quamlibet iuxta formam & tenorem priuilegij per Sixtum. 4. Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & Fratribus dudum concessi & confirmati absoluerē, ac pœnitentiam salutarem illis iniungere valeant. Secundo confirmatur per Motum proprium Pij. 5. Etsi Mendicantium Ordines. &c. Romę apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicę. 1567. 17. Calendas Iulij, Pontificatus sui anno secundo, vbi

vbi dicit. Quod vero in Sefsione. 23. cap. 15. circa confessiones à regularibus non audiendas statuitur, hoc etiam dictorum Ordinis Fratres, à præfatis suis Generalibus, vel Ministris Prouincialibus ad audiendas confessiones vtriusq; sexus Christi fidelium approbatos [vt præmittitur] minime comprehendat : ita vt à confessionibus audiendis, tam intra eorum Ecclesias, & domos, quàm extra minime prohibeantur, super hoc literas tèlis recordationis Pauli Papæ. 4. etiam prædecessoris nostri, concedentes eisdem Fratribus Mendicantibus regularis obseruatię posse confessiones secularium personarum, etiam infirmarum, etiam extra domos, & monasteria sua, & vbilibet audire, approbando & de nouo concedendo.

- 7 ¶ Septima conclusio. Confessarij Mendicantes [si sint viri docti & iuxta formam Concilij Tridentini approbati] possunt excommessione Prouincialis dispensare [in foro conscientię] ad petendum debitum cū his qui consanguineum vel consanguineam sui coniugis post Matrimonium carnaliter cognouerunt. Probatur ex viuę vocis Oraculo, Pij. 5. facto [die. 27. Septembris anni Domini

Aduertencias para

Domini. 1569. Fratri Ioanni de Aguilera
Procuratori Romano. Per quod concessit q
ministri Prouinciales possint committere vi
ris Religiosis & doctis, ac iuxta Concilij Tri
dentini decretum approbatis, auctoritate dis
pensandi, cū viris, seu mulieribus incestuo
sis, qui carnaliter peccauerunt, cum consan
guineis alterius coniugis intra quartum gra
dum : ad hoc quod possint petere debitum,
& hoc in foro conscientie tantum. Habetur
authenticum in Archivo Sancti Augustini de
Mexico, & etiam in conuentu Sancti Fran
cisci. ¶ Circa quod illud obseruandum est
[ex quo multi forsan scrupuli rescindētur]
nempe, q̄ hodie si coniux rem habeat cum
consanguinea, vel consanguineo alterius cō
iugis, vltra primum & secundum gradum,
puta in tertio, vel quarto, sicut in vltiori,
non erit dispensatio vlla necessaria ad exi
gendum debitum à proprio cōiuge, cuius cō
sanguineam, vel consanguineum, post suum
Marrimonium consummatum, vel ratum tan
tum, carnaliter cognouerit: nam cum impe
dimentum ex illicita copula contra&ū in ter
tio, vel quarto gradu, ad matrimonia contra
henda, iam sit sublatum à Sacro Concilio Tri
den

Tridentino Sess. 24. cap. 4. de Reformatio-
 ne Matrimonij, ac libere in illis gradibus
 matrimonium contrahi possit, & præterea
 etiam incestus non committatur: consequi-
 tur manifestè, quod ex hac copula illicita v-
 nius coniugis cum consanguinea, vel consan-
 guineo alterius coniugis, non orietur impe-
 dimētum aliquod affinitatis inter prædictos
 coniuges; ac proinde matrimonio cōtracto
 v i poterunt à fortiori, & non erit necessaria
 dispensatio. Superest igitur, vt in primo &
 secundo gradibus tantum ea opus sit.
 Ita tenent viri doctissimi, in primis Doctis-
 simus Pr Magister à Veracruce in suo Specu-
 lo coniugiorum art. 21. de impedimento affi-
 nitatis, & Frater Emanuel in Explicatione
 Cruciatę. §. 9. nu. 143. Et. 1. p. Sūmę cap.
 223. cōcl. 3. nu. 4. Et. 1. To. qq. q. 63. art.
 1. Doctissimus Ioānes Gutierrez lib. 1. Cano-
 nicarum, qq. ca. 23. circa finē. Nauarro lib. 4.
 Consiliorū de Consanguinitate, & affinit. Cō-
 filio. 3. nu. 3. & 4. Candelabrum aureū. 1. p.
 Tit. de Affinitate, nu. 209. Et ita consulti te-
 nuerūt Magistri Salmaticenses & Cōplutēses
 & eandē opinionē sequunt̃ Guerrero Archie-
 piscopus Granatensis, & Blancus Archiepis-

Aduertencias para

copus Compostelle. Et est communis, & in dubita sententia.

- 8 ¶ Oitava conclusio. Confessarius Regularis [approbatus ad audiendas confessiones secularium, iuxta formam Concilij Tridēni] ex commissione sui Prouincialis potest dispensare cum his qui post votum simplex castitatis matrimonium contraxerunt ad petendum debitum, & hoc in foro conscientie. Probatum ex vine vocis Oraculo Pij. 5. facto Patri Fratri Ioanni de Aguilera Commissario Romano, die. 26. Octobris anni Domini 1569. per quod concessit Ministris Prouincialibus Ordinis Minorum, vt possint committere confessoribus approbatis [iuxta Concilij Tridēni decretum] auctoritatem dispensandi cum his qui ante matrimonium voverunt castitatem, vt licite possint petere debitum, & hoc in foro conscientie tantum. Habetur authenticum in conuentu Sancti Augustini de Mexico, & in Archivo Sancti Francisci. ¶ Circa hanc concessionem tria aduertit noster Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 63, art. 2. Primum, qd ille qui post votum castitatis matrimonium contraxit, non potest ab vxore sua debitum petere licet possit redere

dere vt communis tenet opinio. Secundum,
¶ licet Episcopus possit dispensare cum con-
iugatis, qui post matrimonium contractum
consensu vtriusq; cōtinentiam promissert,
vt scilicet possint petere debitum: non tamē
Fratres Mendicantes possunt dispensare in
hoc casu. Quia facultas hęc pro illis tantum
impetrata fuit qui ante matrimonium con-
tractum votum simplex castitatis emisserūt:
non tamen pro illis qui post contractum ma-
trimonium votum continentię fecerunt, pro
ut etiam ānotauit in Summa. 1. Tom. cap. 238.
conclus. 14. pag. 680. Sed saluo semper me-
liori iudicio, ego credo Fratres Mendicantes
confessarios habentes auctoritatem à suis su-
perioribus Prouincialibus posse dispensare
in eiusmodi votis quomodocunq; Episcopo
reseruatis. Ex concessione Eugenij. 4. &
Martini. 5. Fratribus Benedi&inis facta pro
ut hř. in Cōpen. ver. Absolu. quoad secul. 2.
§. 16. Et doctissimus Nauarro in Enchiri-
dione, cap. 12. num. 79. refert concessionem
nobis factam ab Innocentio. 8. [qua etiam
gaudent Fratres Prędicatores, & qui priuile-
giorum nostri Ordinis sunt participes] &
habetur in Compendio ver. Absolutio quo

ad

Aduertencias para

ad seculares. 2. num. 12. in Compendio Archiepiscopi num. 11. concessit ergo confessoris rite presentatis ex Ordine Fratrum Minorum, ut possint in omnibus votis dispensare in quibus possunt Episcopi, preterquam in voto peregrinationis ultra duas dietas. Et confirmatur ex Henrico, To. 1. lib. 7. de Indulgentiis, cap. 28. num. 6. ubi dicit. Confessorius regularis generaliter dispensat cum externis dum causa subest, non tantum in voto peregrinationis citra duas dietas [seu. 14. leucas] sed in omni voto Episcopis reservato. Ex Compendio Claudij Prepositi Generalis, ver. Dispensatio. §. 10. &c. Tertio ait Pater Emanuel confessarios debere aduertere illis cum quibus dispensarunt, ut possint petere debitum [non obstante voto castitatis, quod ante matrimonium contractum emisserunt] ut mortuo coniuge, illum qui votum emisit cum sua remanere obligatione, quam ante matrimonium contractum habebat, videlicet quod non potest contrahere matrimonium sine peccato, & post contractum minime potest debitum petere, sine noua dispensatione Episcopi, aut confessoris Ordinum Mendicantium ab Ordinario approbati, &

à suo Provinciali ad hoc specialiter deputati. Et quarto quod causa legitima ad dispensandum in huiusmodi votis, erit, quando coniuges non possunt se continere.

¶ Nona conclusio. Confessarius regularis ab Ordinario approbatus & designatus per suum Generalem [licet non sit gradu Academię insignitus] potest aperire literas Sacre penitentiarię destinatas magistris in Theologia, vel in Iure Canonico Doctoribus, & auditis confessionibus recurrentium ad ipsum imposita illis pœnitentia in literis expressa, vel de iure infligenda, eos absolvere, ac in foro cōscientię quascunq; sibi verbo, vel scripto commissas absolutiones, dispensationes, & penitentiarum iniunctiones excipere, & exequi. Sic fuit concessum per Greg. 13. Fratribus Societatis. Ut refertur in eorum Compendio, verbo, Cōfessarius. §. 3. Quo privilegio gaudent ceteri Mendicantes à suis Generalibus designati. Qui in eiusmodi designatione tenentur esse maxime circumspecti, ne tantum negotium [nisi doctis & expertis confessariis] committant. De quo videatur noster Frater Pater Emmanuel in sua Summa.

¶ Desi-

Aduertencias para

10 ¶ Decima conclusio. Sixtus. 4. concessit Fratribus Minoribus presentibus & futuris tam Professis q̄; Nonitiis qui tamen habent propositum profitendi [& per cōsequēs omnibus Médicantibus] vt quilibet eorum possit semel eligere cōfessorem Ordinis sui, qui audita eorum confessione dispenset cum eis in omnibus irregularitatibus: homicidio volūtario & mutilatione membri semper exceptis. &c. Et hoc bis: semel in vita, & semel in morte. Ex Compendio privilegiorum ver. Absolutio extraordinaria quoad Fratres, nu. 5. Hanc concessionem supra retulimus ver. Absoluere & Absolutio. §. 34. fol. 155. ¶ Circa hanc concessionem aduertit Collector Compendij Mendicantium, q̄ licet Sixtus. 4. non excipit in ea irregularitatem ex bigamia prouenientem, tamen pro excepta debet sēper haberi: quia est grauior reliquis ad dispensandum: & quia idem Sixtus. 4. in quodā indulto [facto Prælati Ordinis Minimorum ad dispensandum cum Fratribus] excepit bigamiam: prout habetur in eiusdem Ordinis Monumentis. In. 1. impref. fol. 61. & in. 2. fol. 144. concess. 252. Vnde cum Prælati ad dispensandum cō bigamis

gamis negat facultatem, credendum est à fortiori eam confessariis in hac concessione negasse. ¶ Doctissimi Patres Frater Alph^o lus de Noreña, & Magister à Veracruce in suis Compendiis verè Dispensare, notant concessionem hanc singularem esse, & nullibi reperiri similem ad hoc ut confessor possit dispensare cum fratre in irregularitate contracta, ex eo quod excommunicatus celebravit divina, vel ordines sacros recepit, vel homicidium casuale fecit. Vbi notandum verbum illud casuale, ut per ipsum intelligas omne homicidium non ex proposito factum. Ut cum moris infirmus quia frater in latus reuoluit, vel aquam bona fide dedit. &c. Non sunt hæc homicidium voluntarium, quia non ex proposito sunt. Vide Caietanum, verbo, Homicidium, & ver. Irregularitas. Et sic virtute huius privilegij potest Prior & Guardianus, & confessor dispensare cum fratre eiusdem Ordinis, licet sit alterius conventus. De quo vide quæ supra diximus verbo, Absolvere. §. 3. fol. 121. ¶ Verum amplior multo & extensior est facultas concessa Ordini Sancti Hieronymi in Hispania per quæcunque Mendicantium semel in vita in foro cōficient

Aduertencias para

cientiæ dispensari potest à confessorio per
superiorem deputato super irregularitate qua-
cunq; occasione contracta. Ex Compendio
Societatis, ver. Dispensatio. § 6. vbi dicitur
eiusmodi concessionem desumptam fuisse
ex libro Priuilegiorum dicti Ordinis. Tit.
12. fol. 36. Collector Compendij Societatis
aduertit primo hanc concessionem & faculta-
tem communicari omnibus Superioribus, &
aliis Confessariis, quibus ipsi eam commis-
erint, præterquam in Bigamia, in morte, in me-
brorum obruncatione, & enormi sanguinis
effusione: quæ Preposito Generali reseruan-
tur. Verum noster Emanuel, To. 1. q. 62. art.
13. Notat & optimè, Collectorem loqui secun-
dum sue Societatis constitutiones, & literas
Apostolicas, quibus usum priuilegiorum po-
test Generalis limitare. At in aliis Religio-
nibus [vbi Generales dicta concessione mi-
nime vtuntur] quemlibet confessorium per
Superiorem deputatum posse in his dispensa-
re in foro conscientie. Sed quod non debet
Prælati hoc committere nisi viris doctis &
circumspectis. Secundo aduertit Collector,
q̃ per Concilium Tridentinum videtur su-
blata facultas confessorii dispensandi in ir-
regu

irregularitate proveniente ex homicidio voluntario, sed q̄ possumus in foro conscientię, vti hoc modo. cum in foro conscientię sint nostra priuilegia contraria Concilio Tridentino iam à Pio Quinto reualidata. Sed noster Fr̄ Emanuel [vbi supra] putat hoc priuilegiũ non derogari per Concilium: cum tantum loquatur de Episcopis, quibus non committitur dispensationem irregularitatis homicidij voluntarij. Nos autem hic loquimur de Prelatis regularibus, qui erga suos subditos maiorem habent auctoritatem, quam Episcopi.

¶ Deinde nota, q̄ in Compendio Societatis ver. Dispensatio. §. 1. & in Compendio Claudij Præpositi Generalis, ver. Prælatus. §. 3. dicitur. Præpositum Generalem per se vel per alios confessores Societatis [quibus præpositi Generales duxerint committendum] posse cum sibi subditis dispensare super irregularitate, si quādo incurrerint eo q̄ ex communicati, aut suspensi, aut interdicti, aut in loco interdicto diuina officia celebrauerint: aut Ordines susceperint, nisi excessus dispensandorum sit adeo gravis, vt ad Sedem Apostolicā sit remittendus. Circa quā
con

Aduertencias para

concessionē Doctor Henriquez To. i. lib. 7. de Indulg. ca. 28. lit. 1. in Glossa annotat, & licet Claudius Prepositus Generalis Societatis restringat hanc concessionem, vt videlicet Prepositus seu Minister Generalis dispēset cum subdito tantum Regulari, nihilominus extendi etiam eiusmodi dispensandi auctoritatem ad externos & non subditos penitentes, ex Sixti. 4. concessione. Quapropter vtuntur Minimi Romę, & habetur in eorum priuilegiis fol. 127. vt Episcopus etiā per Tridentinum Concilium Sessione. 24. ca. 6. Dispensat [quoties opus est] in irregularitate ex delicto occulto proueniente. Vnde supra Conclusione. 6.

- II ¶ Vndecima conclusio. Omnes confessiones Ordinum Medicantium dispensare possunt cum secularibus super quacunq; irregularitate Ordinario reservata. Sic enim concessit Sixtus. 4. Fratribus Minimis, & postea Iulius 2. confirmavit & de nouo concessit, vt habetur in eorum Marimagno impresso. Nec oportet fluctuare [dicunt Pater Noreña, & pater Magister à Veracruce ver. Dispensare, Conclusione. 8.] ex scrupulis Auctoris Compendij Absolutio. 1. quo ad seculares

seculares concessione. 20.

¶ Sed dubium est. An extendenda sit hæc concessio ad irregularitates super quibus modo Episcopis conceditur in Concilio Tridentino [Sessione. 24. cap. 6.] posse dispensare in foro conscientie. Quid sentiat Doctor Henriquez circa hanc difficultatem, visum est iam in fine præcedentis conclusionis. Prædicti autem Patres illis esse quam probabiliter partem affirmatiuam dicunt. Quia illæ irregularitates Concilij Tridentini, Sessione dicta, sunt iam Episcopis reseruatæ: cum ipsi soli possint super eis dispensare sicut absolue re ab excommunicationibus iuris eisdem reseruatis, &c. Sed Pius. 5. post cōcilium Tridentinum concessit nobis hoc priuilegium Sixti. 4. & Iulij. 2. ac si de verbo ad verbum infereretur in dicto Motu proprio. Et hoc priuilegium Sixti. 4. & Iulij. 2. concedit nobis absolutionem ab omnibus censuris, & super quacunque irregularitate Ordinario reseruatis dispensationem posse dare. Negatiuam vero partem probabiliorē credunt. Quia cum priuilegium hoc clare non dicat & ex verbis generalibus non est inferendum absurdum, scilicet, q̄ confessores simplices

¶ § § § § §

[quorum

Aduertencias para

[quorum non est numerus in Ordinibus M^o orcanibus] possint absolvere pēnitentes, & cum eis dispensare in tam arduis casibus sicut Episcopi: quibus ob singularem eorum pruden- tiam hęc conceduntur eisdem. Nec obstat quod equalia conceduntur per Bullam Cruciatę & per Iubileum: quia hęc non semper sed bis, vel semel in vita, & semel in morte. Et quidem noster Emanuel in Explicatione Cruciatę. §. 9. nu. 135. dicit qđ cū post Concilium Tridentinum Episcopi habeant in casibus in Concilio relatis iurisdictionem ordinariam iure speciali [sicut habebant olim antequam Papa sibi eos casus reseruasset] hi casus Tridentini non censentur iam nunc Episcopales: quia Episcopis speciali iure ob personę industriam, & auctoritatem conceduntur. Quare in his nihil possint regulares cōfessarij, quibus ex privilegio conceduntur casus Episcopales.

¶ Hoc idem docet. To. I. Q. uestionē. Regularium. q. 61 art. 9. Vbi etiam similiter docet, qđ cum Episcopus iure speciali ex tacita cōmissione Papę dispenset in voto continentię, cum vrget periculum in impedimento occulto matrimonij contracti, quando non potest

est haberi recursus ad Papam, & scandalum maximum esset si hoc ab aliquibus sciretur: in eo casu, nihil possunt confessarii regulares. Episcopi enim in his casibus iure specialipresumpto dispensant: & sic predicti casus non sunt casus Episcopales, ipsis confessariis privilegiatis concessi. Vnde dicti confessores non possunt absoluerè à predictis casibus in foro conscientie seculares virtute Concilij Tridentini, & suorum privilegiorum, cum ipsi casus competant Episcopis [vt dictum est] iure speciali.

¶ Et questione. 63. arti. 6. dicit, qd aliqua sunt vota reservata Sedi Apostolicæ, in quibus aliquando Episcopi possunt dispensare, urgente necessitate id postulante, & interveniente impotentia morali, ratione cuius faciliter ad Summum Pontificem, aut eius habentem auctoritatem non potest haberi accessus, vt post Sylvestrum, tenent Soto Nanarrus & Frater Antonius à Corduba. lib. 1. quest. Et hoc modo possunt dispensare in voto simplici continentie, quando est periculum, & sine scandalo ad Papam non potest haberi recursus. In hoc tamen & in alijs votis Papæ reservatis non possunt commutare, &

¶ § § § § § 2 dis-

Aduertencias para

dispensare Mendicantes confessarij. Licet enim possint commutare & dispensare in omnibus votis Episcopo reservatis, hoc intelligitur de votis reservatis Episcopo iure communi, & ordinario: non tamen de votis ipsi reservatis iure speciali, in quibus videtur electa industria personæ, iuxta ea, quæ tradunt Abbas, & Felinus, & Alphonsus de Azuedo. In his enim votis, ne iugum Christi & Ecclesiæ durum videatur, ex benignitate quadam sequentem Sacros Canones, hoc Episcopo Doctores concesserunt, de eorum prudentia & solertia confidentes. Et sic ad confessores [de quorum solertia & iudicio non tantum confidunt] noluerunt prædictam facultatem, & alias similes extendi.

- 13 ¶ Duodecima conclusio. Dicti confessores Ordinum Mendicantium possunt dispensare cum secularibus super quibuscunq; votis. Hoc enim concessit Sixtus. 4. & Inlius. 2. Fratribus Minimis, ut habetur in Marimagno Prædicatorum Romæ impresso. Nam concessit Sixtus. 4. q̃ possint permutare & relaxare quæcunq; vota: ergo & dispensare. Probat, quia relaxare iuramentum, est tollere tam vinculum quàm materiam eius: et

ergo relaxatio voti erit hoc idem. Pater q^a
 dispensare super votum nihil aliud est, quàm
 tollere vinculum & materiam eius, vt dicit
 Caietanus, ver. Votum: ergo qui concedit
 potestatem ad relaxanda vota, concedit pote-
 statē super ea dispensandi. Et aduerte, q^d post
 quam Sixtus. 4. concessit potestatem permu-
 tandi vota: addidit potestatem etiam rela-
 xandi: vt aliud intelligas nomine permuta-
 tionis, & aliud nomine relaxationis cap. His-
 q; de Excessibus Prælatorum cap. Ac si Cle-
 rici de adulteriis. Ex Patribus Noreña, & à
 Veracruce in suis compendiis, verbo Dispen-
 sare, concl. 9. vbi etiam referunt Leonis. 10.
 concessionem factā Fratribus confratrię Ro-
 sarij dicentibus qualibet septimana. 150. Aue
 Maria, & 15. Pater noster, quod possit con-
 fessor Ordinis Prædicatorum in festo Incar-
 nationis Christi, Purificationis, Visitationis,
 Assumptionis, Natiuitatis Beatę Virginis, &
 in die Resurrectionis Christi, & in tribus
 diebus præcedentibus diſtas festiuitates re-
 laxare quodcunq; iuramentum sine præiudi-
 cio partis.

14 ¶ Tertia decima conclusio. Possunt con-
 fessarij regulares per Generalem Ministrum

¶¶¶¶¶ ; depu

Aduertencias para

deputati dispensare cum Neophytis super voto castitatis [non tamen solēni] extrationabili legitimaq; causa. Sic concessit Gregorius. 13. ad decennium quarta die Nouembris anni Domini. 1579. et postea Gregorius. 14. die 21. Septembris anni Domini. 1591. extendit ad alios viginti annos, videlicet vsque ad diem. 21. Septembris, anni, 1611.

¶ Circa hanc concessionem aduertendum est, qd Auctor Compendij Indici Societatis. §. 4 hanc concessionē valde extēdit his verbis. Possunt presbyteri Societatis, per Generalem Prepositum in India Orientali deputandi, existente rationabili, & legitima causa, dispensare in foro conscientie cum quibuscumque, super voto castitatis non solemni. Admonentur tamen nostri à Summo Pontifice, ne hac facultate vtantur, nisi vbi expedire existimauerint, super quo eorum conscientie onerantur. Gregorius. 13. ad decennium. 4. die Nouembris anni Domini. 1579. vt est in literis Apostolicis manuscriptis pagina, 57.

¶ Hac facultate vti poterunt Prouinciales, & ij, Superiores, aut professi, quibus ipsam commiserint: ea tamen non vtentur in

In ijs locis, vbi fuerint Episcopi, nisi ipsi dispensare nobint : aut incommodum ali-
quod euenturum credatur, si ij, cum quibus
dispensandum videtur, ad Episcopos pro
dispensatione recurrant. Hec ille.

Quem sequutus Doctissimus Pater Alfon-
sus à Vera cruce hanc concessionem magnam
esse asserit, & nunquam aliàs datam. Aque
ita eodem fere modo in suo Compendio, ver.
Dispensare, post conclusionem. 9. refert.
Sed re vera [vt constat ex literis Gregorij.
13. & confirmatione Gregorij. 14.] ad solos
Neophytos extenditur eiusmodi dispensan-
di facultas super voto castitatis, his verbis.
Per alias vero literas die. 4. Nouembris
millesimi quingentesimi septuagesimi noni
Pontificatus sui anno. 8. eidem Generali, a. 11
que per ipsum ex dicta Societate deputandis,
vt cum Neophyis, aliisque ad fidem reue-
tis ex rationabili & legitima causa super voto
castitatis non tamen solemni dispèlandi. Ex
quibus verbis manifestum apparet confes-
siones Ordinum Mendicantium per hanc facul-
tatem dispensare non posse cum quibusvis per-
sonis super voto castitatis : sed tantum cum
Neophytis & recenter ad fidem conuersis.

15 ¶ Quarta decima conclusio. Ex Compendio Indico Societatis, verbo, Dispensatio, num. 6. Possunt nostri, à Preposito Generali, etiam per alios ad id electi, dispensare [gratis tamen] cum Neophytis vtriusq, Indiæ in quibuscunque iure diuino prohibitis conjugunitatis gradibus, vel alias coniunctis aut se attinentibus, vt impedimentis huiusmodi non obstatibus: matrimonium inter se contrahere, & solēnizare, seu si iam scienter cōtraxerint denuo contrahere valeāt: in partibus quidē, vbi locorū Ordinarij de facili adiri possunt, nostri per se in foro conscientie tātū, sed perpetuo: Ordinarij vero ipsi in utroque foro, de consilio tamē & assensu nostrorum, tanquā adiutorum & assessorum suorum si nostrorum copia cōmode haberi possit, sed tantum ad annos viginti. In reliquis autem Prouinciis Ordinariorum præsētia destitutis, vel ab eis non minus. 200. millibus passuum remotis, nostri per se in utroque foro.

¶ Hac in foro conscientie vti possunt Prouinciales, & per se, & per alios, quibus eam communicauerint: in foro autem iudiciali, nullus vtetur ea, nisi in ijs locis, ex quibus difficile ad Ordinarios recurrere potest.

potest. ¶ Quamuis autem Pontifex, in hac sola dispensandi facultate, addat, gratis faciendā esse : animaduertendū est tamen idē esse in omnibus diligentissime obseruandū.

16 ¶ Quinta decima conclusio. Ex eodem Compendio. §. 7. Concessum est presbyteris Societatis, per Generalem Prepositum in India Orientali deputandis, vt dispensare possint in foro conscientię cum ijs omnibus, qui in facie Ecclesię illegitimum matrimonium siue scienter, siue ignoranter, contraxerunt, super quouis occulto impedimento, propter quod, tale matrimonium in conscientia fuerit inualidum, imposita eis pro modo culpę saluari pœnitentia: dummodo ipsi contrahētes sine scandalo separari nequeant, & secreto de nouo contrahant, seruata forma Concilij Tridentini, si id sine scandalo fieri possit : alioqui [super quo eorum conscientia onerantur] etiam non seruata. Admonētur tamen nostri à Pontifice [onerata ipsorum conscientia] ne vtant hac facultate, nisi vbi expedire existimauerint : & vt dispēsandos contestentur, vt ab huiusmodi matrimoniis Canonica lege prohibitis abstineant Gregori. 13. ad decennium. 4. die Nouembris anni

Aduertencias para

anni Domini. 1579. vt est in literis Apostolicis manuscriptis pag. 57. ¶ Hac facultate vti possunt Prouinciales, & ij, quibus ipsi etiam communicauerint. In iis tamen locis, in quibus fuerint Episcopi, nullus ea utetur, nisi Episcopi dispensare nolint: aut incommo- dum aliquod credatur euenturum, si ab eis huiusmodi dispensatio petatur. Hec ibi. Hoc idem confirmauit Gregorius. 14. die 21. Septembris, anni Domini. 1591.

¶ Circa has duas concessiones tria sunt aduertenda. Primum, qd Fratres Mendicantes eisdem prorsus gaudent facultatibus & indultis. Secundum ex Patre Fratre Alfonso à Veracrucce, & etiam ex Patribus Noreña & Focher, qd hec omnia possunt Fratres Mendicantes in Nouo Orbe absque istis limitationibus, dummodo ad id habeant à suis Superioribus Prouincialibus, Commissariis Generalibus, vel Vicariis Prouincialibus auctoritatem, vt patet ex Bulla Adriani 6. & aliorum Pontificum, de quo verbo Dispensatio.

 Terrio notandum est, qd Leo. 10. concessit Fratribus Eremitarum Sancti Augustini per totum Orbem, vt in foro conscientie possint dispensare in primo gradu affinitatis tam in
matrimonio

matrimoniiis contractis, quàm contrahendis, dummodo impedimentum sit secretum & non fuerit iniudicium deductum. Quæ confessio refertur à Sanctissimo Martyre Ioanne Reffense in libro, quem edidit de Matrimonio Regis Angliæ, Compluti excusso. Et certe Concessio hæc inter omnes quæ hac de re possunt exquiri, præstantissima est. Circa quam vide ea quæ supra dixi fol. 97.

- 17 ¶ Sexta decima conclusio. Confessarii & prædicatores Ordinum Mendicantium secunda formam iuris debite & semel approbati ab aliquo Ordinario quando ipsi, siue in mari, siue interra iter faciunt, possunt prædicare, & quorumcunque Christi fidelium confessiones audire, non repugnantibus tamen Curatis parochialium Ecclesiarum. Sic concessit Gregorius, 13. die 3. Maii, anni. 1575. Pontificatus sui anno. 3. omnibus & singulis ipsius Societatis prædicatoribus ac confessariis, ab aliquo Ordinario semel approbatis & à suis Superioribus ad huiusmodi munera deputatis, ut videlicet quandoque, siue mari siue terra iter fecerint populos [non repugnantibus tamen Curatis Parochialium Ecclesiarum] prædica-

Aduertencias para

eratione verbi Dei instruere ac consolari, & quorumcunq; Christi fidelium præsertim egrotorum & eorum qui in vinculis detinentur confessiones audire, eisq; pro commissis salutares penitentias iniungere: dummodo id non faciant in ipsis oppidis, aut locis, in quibus Ordinarij existunt, nisi eorum licentia desuper obtenta, libere, & licite valeant, eadē auctoritate etiam perpetuo de speciali gratia concessit. Circa quam concessionem aduertit noster Emanuel, Tom. 1. qq. q. 59. art. 5. in fine hoc priuilegium communicari omnibus Prædicatoribus & confessoribus Ordinum Mendicantium, qui etiam fruuntur & gaudent facultatibus, & indultis Societati Iesu concessis. ¶ Et Eugenius. 4. concessit omnibus cōfessoribus Ordinis Minorum, q̄ quando non possunt commodè se præsentare Episcopis, quia sunt in itinere, vel alibi, & non possunt petere casus Episcopales, eo casu possint plenarie vti auctoritate Episcopali. Ex Compendio, Absolutio quo ad seculares primo. §. 3. Pater Magister à Veracruce in suo Compendio, verbo Confessor. 2. conclusione, notandam esse dici hanc cōcessionem pro Fratribus qui in Novo Orbe Indis

diarum distant ab Episcopis.

18 ¶ Decima septima conclusio. Ex Compendio Indico Societatis verbo, Confessarij §. 1. Confessarij semel approbati à Præposito Generali, vel ab aliquo Episcopo, possunt in vtraq; India confessiones audire, sine alia vltiori approbatione, vel licentia. Grego. 13. 8. Septembris anni Domini. 1573. ad decennium, quam concessionem postea idem Pontifex extendit ad aliud decennium, finendum tamen. 11. die Augusti, vt patet ex litteris Apostolicis manu scriptis pag. 16. & 39. Hac gaudebunt omnes sic approbati, & à Superioribus, ad audiendas confessiones expositi. Hęc ibi. Quam concessionem Gregorius. 14. die. 21. Septembris anni Domini. 1591. ad alios. 20. annos extendit.

¶ Circa hanc concessionem animaduertendum est, q̃ confessores Indorum ex Ordinibus Medicatibus à suis Superioribus electi, & deputati in suis Capitulis Prouincialibus ad Indorum confessiones audiendas, vel etiam extra Capitula Prouincialia, electi per Prouincialem ad id habentem auctoritatem à Capitulo Prouinciali, non indigent presentatione; sed neq; approbatione Episcoporum.

vt ma

Aduertencias para

vt manifestum est ex concessione Pij. 5. ad instantiam Regis Philippi. 2. facta, & impetrata. Ait enim Pontifex Ordinarium locorum, & aliorum quoruncunque licentia minime requisita, liberè & licitè valeant scilicet, prædicare, ac confessiones audire de suorum Superiorum licentia, in eorum Capitulis Prouincialibus obtenta. Et Pater Magister à Veracruce in suo Compendio Indico, verb. Præsentatio confessorum ait. Et quidem quo ad confessores Indorum in Nouo Orbe nulla est requisita præsentatio [etiam semel] quia sic concessit Pius. 5. vt sine assensu Episcoporum in suo Diffinitorio Prouinciales eligant confessores.

¶ Sed dubium est, verum confessorij regulares possint modo in foro conscientie frui præsentatione & approbatione semel obiecta? Noster Emanuel, To. 1. qq. Regu. q. 59, art. 7. respondet dicendo, qd hoc dubium mouetur propter quoddam Viuè vocis Oraculum Pij. 5. reuadantis omnia priuilegia concessa Minoribus in foro conscientie, etiam si sint contra Concilium Tridentinum. Vnde cum Regulares semel præsentari examinari & approbati ab vno Episcopo, non possint ab eius
suc-

successoribus suspendi per priuilegium Clementis. 7. quo concessit, q̄ confesores Ordinis Minorum temel præsentari alicui Episcopo pro confessionibus audiendis, [vt moris est præsentari] post vnā præsentationem non teneantur amplius præsentari. Quo priuilegio gaudent alij Mendicantes. Videtur dicendū, quod cū hoc omnibus Regularibus præter Minores, & Prædicatores sit priuilegiū, & reuocatū per Con. Tri. & Pium. 5 in sua Cōstitutione in foro conscientie possunt Religiosi eo cum omnibus priuilegijs, [etiam si sint contra Concilium Tridentinū] modo frui. At pro contraria parte facit Nam reuvalidatio supra dicta. Pij. 5. fuit facta die 13. Martij, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, prout refertur in Compendio Societatis, & refert Veracruz in suo Speculo conuigatorum in fine. At videmus postea eundē Pium. 5. in Bulla quę incipit. Romani Pontificis prouidentia, data Romę apud Sanctū Petrum anno incarnationis Dominicę millesimo quingentesimo septuagesimo primo, octauo idus Augusti, Pontificatus sui anno sexto, voluisse eos Regulares [etiam Mēdicātes] qui semel ab Episcopo in ciuitate & Diocēsi 9 præuio exa-
minis

Aduertencias para

mine approbati fuerint ab eodem Episcopo iterum non examinari. Ab Episcopo autem successore pro maiori conscientie sue quiete examinari de nouo poterunt, non obstantibus quibuscunq; privilegiis. Hæc pro vtraque parte adduxi vt difficultas proposita melius explicet. Et resolutiue dico, quod possumus modo Mendicantes in foro conscientie, vt omnibus privilegiis, etiam si per Concilium Tridentinum sint sublata. Et per consequens possumus vt hoc, etiam si supponat per Concilium Tridentinum esse reuocatum. Et nõ obstat constitutio Pij. 5. allegata. Non enim Pius. 5. mortuo Episcopo approbante, statim suspendit approbationem, imo supponit post eius mortem valere, & durare, donec à successoribus ipsius suspendatur & reuocetur. Vnde si successores talem suspensionem siue reuocationem minimè opere compleuerint, minime etiam finem accipiet approbatio, donec approbatus decedat, & moriatur. Denique est necessarium, q̃ in foro exteriori fiat diſta suspensio, & reuocatio, qua data non habet locum vsus ipsius in foro cōscientie cum forū conscientie supponat quo ad Ecclesiā & forum exterius nullā adesse prohibitionem.

¶ Iuxta

20. ¶ Iuxta hæc Doctissimi Patres Frater Ildaphonſus de Noreña, & Magiſter à Veracrucẽ in ſuis Compendiis, verbo, Confefſor Concluſione. 4. huiusmodi ſtatunt cõcluſionem. Fratres poſſunt audire confeſſiones omnium fidelium ſola licentia ſuorum Prælatorũ [Religioſorum dico] neq; eſt neceſſe, q̃ interueniat Epiſcopi licentia. Hac concluſio probatur, quia ſic conceſſit Sixtus. 4. & Iulius. 2. Fratribus Minimis, vt habetur authenticẽ in ſuo Marimagno impreſſo. Et ſimiliter Clemens. 7. anno Domini. 1530. cõceſſit Prouinciali Sanctæ Crucis de la Isla Eſpañola [& perconſequens omnibus aliis Prouincialibus quarumcunq; Prouinciarum] & Vicario Prouincię [abſente Prouinciali] & quibus ipſi ſpecialiter, & expreſſe commiſſerint, vt poſſint omnes fideles pro confeſſionibus ad eos recurrentes ab omnibus peccatis & cenſuris, etiam Sedi Apoſtolicę reſeruatis, exceptis de Cena Domini abſoluere, non obſtanti bus quibuscunq; vide ſupra, folio. 129. numero. 13.

Sed aduertunt prædicti Patres primo, q̃ iſtę cõfeſſiones erũt valide in foro cõſciẽtię tantũ. Nam in hoc foro dũtaxat, poſſunt Fratres vir-

¶

tute

Aduertencias para

tute dictorum priuilegiolorum cōfessiones secularium audire sine approbatione Episcopi presentationeq; corā eo facta. Propter quod scire oportet, quod per Concilium Tridentinum Sess. 23. cap. 15. ablata sunt ista priuilegia & omnia, alia quibus poterāmus audire confessiones secularium sine licentia vel examine, vel approbatione Episcoporum. Intentio enim Concilij [vt ibi dicitur] fuit vt Episcopi scirent per approbationem debitam, & per examē de scientia, qualitatem illorum qui suarū ouium confessiones erant audituri. Et si inuenirentur sufficientes cum benedictione Domini audiant ea auctoritate, & licentia Apostolica, quam habent. Postea tamen anno. 1566. die. 13. Martij Pius. 5. concessit nobis omnia priuilegia, vt eis vti possimus etiam quo ad derogata & restricta per Concilium Tridentinum: sed hoc in foro conscientie tantum, vt diximus, & dicemus etiam verbo, Cōfirmatio priuilegiōrū. Ord. Mēd. Et sic vti poterimus supradictis priuilegijs Sixti. 4. Iulij. 2. & Clementis. 7. & audire confessiones omnium fidelium sine presentatione corā Episcopo: sed hoc in foro conscientie tantum, quia si redduntur nobis nostra priuilegia & vsus.

us eorum. Aduertunt secundo, q̄ isti pœ-
nitentes sic absoluti viriute horū priuilegio-
rum à Fratribus qui Episcopo non fuerunt
presentati nec ab eo habuere licentiam sed à
suis Prælati, satis faciunt præcepto confessio-
nis, nec tenentur illa peccata confiteri pro-
prio Parocho: quia sunt vere absoluti coram
Deo. Et pro hoc agit Glossa notabilis Extra-
uagantis, Sedes Apostolica, de officio delegati,
verbo, Singulorum, in fine. Vbi dicit, q̄ illi
qui confitetur per literas obtentas à Papæ Pe-
nitentiario, in quibus dicitur, q̄ confiteantur
quibus voluerint per triennium, q̄ nontenē-
tur cōfiteri illa peccata Parocho semel in an-
no: quicquid clamēt Parochi, quia sic habet
consuetudo. Hæc Glossa, & certe quando aliās
confessores sunt noti Parocho & sufficienter
docti, &c. Sic deberent velle, & approbare:
nam quid amplius queritur? In foro autem
exteriori si non vult Parochus huiusmodi cō-
fessiones pro legitime factis, & pro non con-
fessis habere: bene poterit de iustitiæ rigore.
Nam confessiones illę non sunt factę ab ex-
posito confessore in illo foro. Et tunc pœni-
tenti remedium detur, vt confiteatur duo vel
aliqua peccata coram exposito cōfessore illo

Advertencias para

rum peccatorum quæ alias dixit coram isto fratre, & petat schedulam ab eo, quam suo exhibeat Parocho. Hæc illi Doctissimi viri.

¶ Et idē Pater Magister à Veracrucē verbo, Presentatio Fratrum confessorum, postq; dixerat in Nouo Orbe non esse requisita presentationem confessoriorum Indorum coram Episcopo etiam semel: ex concessione Pij. 5. statim addit. Quo ad alios Christicolæ in Nouo Orbe diligenter omnibus privilegiis consideratis videtur, q̃ non sit necessaria presentatio adhuc semel: quāvis consilium est bonum, vt id fiat sicut & sit, saltem semel in vita quilibet qui de nouo eligitur cōfessor presentetur. Videat qui voluerit Expositionem Leonis. 10. & Pauli. 3. & Clementinæ Religiosi de privilegiis. Nec obstat, q̃ in Concilio Tridentino fuerit facta restrictio circa confessores approbandos à Diocesano; quia sicut dictum est, post dictū Concilium privilegia sunt approbata, & iterum confirmata, & omnis restrictio est ablata, maxime in foro conscientie. Sed iam iam morti proximus propria manu ad marginem apposuit. Verum quia res maximi momenti est & dato in foro conscientie omnia privilegia sint confirmata ablata omni res-

in restrictione Concilij Tridentini, quia que ad confessionem non solum forum interius respiciunt, sed etiam exterius presentatio confessionum pro antiquis Christianis fieri debet sicut Concilium perscribit, hec sunt dicta re exacte considerata quamvis aliquando contrarium apparuit. Quam sententiam ut securiorem & veriore amplexor, priori relicta opinione.

22 ¶ Decima octava conclusio, ex Compendio Societatis, verbo, Indulgentiæ. §. 3. Omnes Christi fideles qui corde contriti fuerint, aut confitendi firmum propositum habuerint ac in honorem & Passionis deuotionem Christi, preces deuote effuderint, & postea idoneo alicui Societatis presbytero, aut Societati Preposito, vel Generali obedientiam prestanti, confitentur, plenariam indulgentiam semel in uita consequantur. Paul. 3. in Viue vocis Oralibus. fol. 3. A.

¶ Videatur Pater Emanuel in Explicatione Cruciatæ. §. 9. à numero. 126. usque ad numerum. 145. ubi late explicat auctoritatem Superiorum Medicantium erga Fratres suos & Fratrum confessorum erga seculares penitentes. Videatur etiam Doctor Henriquez.

Tom.

Aduertencias para

Tom. 1. lib. 7. de Indulgentiis, cap. 28. vbi late explicat quid possint Prælati Regulares & confessarij Regulares ab his expositi. Vbi etiam docet priuilegia Mëdicantium [legi equalia quę Pontifex declarat esse ample interpretanda in fauorem animarum] nō derogari in anno Iubilei etiam centesimi vt consuetudo interpretatur: nec per Bullas Cruciatę, in quibus expressē excipiuntur facultates quas Prælati Ordinum Mëdicantium suis Regularibus communicant.

23 ¶ Decima nona conclusio. Archiepiscopi & Episcopi harum Indiarū [& quibus ipsi commisserint] auctoritatem habēt absolueri omnes, & quoscunq; Indos tam viros q; mulieres, ab heresis crimine: & ab alijs quibuscunq; criminibus, excessibus, & casibus reseruatis, tam in foro interiori, quā exteriori. Sic concessit Gregorius. 13. ad instātiā Catholici Regis Philippi secundi: prout refert in Confessionario Concilij Limensis auctoritate confecto anno Domini. 1583. sub finem, his verbis. Por Bulla de Gregorio. 13. a instancia de la Magestad Catholica, se concede a todos los Arçobispos y Obispos de las Indias, y a las personas a quien ellos en esta

esta parte comerieren sus vezes, que puedan absolver de crímen de Heregia, y Ydolatria, y otros qualesquier casos reservados, assi en el fuero de la consciencia, como en el fuero exterior, à qualesquier Indios hombres y mugeres, y assi mismo a los que fuerē nacidos de Indios y Mairas, o de Mauros y Indias: imponiéndoles alguna penitēcia saludable conforme a su culpa. Y declara su Sanctidad q̄ quanto a esto, no eltorna el auer declarado, q̄ por la Bulla de la Cruzada no se concede absolver de calo de heregia. Por que quanto a los Indios y personas dichas, no se deroga el dicho privilegio y facultad de poderles absolver de heregia, y de los demas casos reservados. Ex literis authenticis Gregorij. 13. Dat. 1. Januarij anno. 1583. Fue embiado este breue por el Cōmissario General de la Santa Cruzada Don Thomas de Salazar. Y añadio se a los Privilegios vistos por el sancto Cōcilio Prouincial por mandado del Reuerendissimo Metropolitano. Hec ibi.

¶ Circa hanc concessionem animaduertē dū est ex doctissimo P̄re Magistro Alphōso a Veracruce in suo Compendio, verbo, Episcopus, q̄ Religiosi habent specialia privilegia,

Aduertencias para

vt possint omnia illa quæ Episcopus in foro
pœnitentiæ. Vbi etiam dicit, q̃ Pius. 5. con-
cessit omnibus Episcopis & Archiepiscopis
in Nouo Orbe, vt possint eam omnibus fide-
libus dispensare in omni irregularitate : ex-
cepta illa quæ ex homicidio voluntario extra
bellum, & ex Simonia. Et notabis, q̃ Reli-
giosi habent priuilegia vt id possint, q̃ epis-
copus. Hæc ille. Hoc Breue Pij. 5. asseruatur
in Archivo Ecclesię Regum Limensis, vt re-
fertur in Confessionario Limensi, vbi supra,
fol. 15. pag. 2. in fine. Præcipuum vero ad
hanc rem priuilegium illud existimo Adriani
6. ad instantiam Caroli. 5. Imperatoris. Et
sic valeat Secunda, hæc animaduersionum an-
notationum & obseruationum pars, quã Ter-
tia statim Deo dante subsequitur.

¶ Accipe igitur Christiane lector farragi-
nem hanc [sic consulto] in tuã gratiam con-
fectam : & vinam in Dñi nostri Iesu Chri-
sti laudem & gloriam profectum & consola-
tionem animarum, & in obsequium Catholi-
cę Ecclesię, cui me omniaq; mea & subijcio &
submitto.

✱ IESVS MARIA FRANCISCVS.

INDEX LOCO¹

RVM COMMVNIVM HVIVS SE-
cundæ Partis.

E Communicatione
Priuilegiorum Ordini
Mendicantium.

fol.113.

¶ Absoluere & ab-
solutio. fol.120.

¶ Altare. fol.165.

¶ Baptizare. fol.171.pag.2.

¶ Bellum cū Infidelibus. fol.282.nu.2

¶ Benedicere. fol.230.pag.2.

¶ Bulla Cene. fol.238.pag.2.

¶ Bulla Cruciate. fol.248.

¶ Canonica portio. fol.250.

¶ Capitula Prouincialia. fol.253.

¶ Casus referuati. fo.262.pag.2.

¶ Commissarij Generales apud Indos

A

re-

- residentes. fol.280.pag.2.
 ¶ Communicatio cum Infidelibus. fol.284.pag.2.
 ¶ Communicare. fol.285.
 ¶ Communicatio priuilegiolorum.fol.300.& sequentibus.

DE Mutua & expressa communicatione priuilegiolorum vtriusq; Ordinis, scilicet Predicatorum, & Minorum. fol.300.

¶ De speciali communicatione Ordinis Predicatorum cum ceteris Mendicantibus. fo.301 pa.2.

¶ Communicatio cum Monialibus. fol.311 pag.2.

¶ Communicatio vtriusq; familie. fol.312.

¶ Communicatio expressa Fratrum Minorum cum ceteris Mendicantibus, & non Mendicantibus fol.312.nu.25.

¶ Communicatio pro Augustiniensibus. fo.326.p.2.

¶ Pro Carmelitis. fol.328.pag.2.

¶ Pro Minimis. fol.329.

¶ Pro Ordine Seruorum Beate Marie. fol.329.
 & 330.

¶ Pro Congregatione Iesuatorum Sancti Hieronymi.

ny mi.

fol. 330.

¶ Pro Fratribus Societatis. fol. 331. nu. 50.

¶ De Communicatione priuilegiolorum quam habet Ordo Săcti Hieronymi in Hispania. fol. 336. p. 2.

¶ De Eximia priuilegiolorum communicatione Ordinis Cisterciensis, qua etiam gaudent Mendicantes. fol. 340.

¶ De communicatione priuilegiolorum Crucigerorum & Ministrantium infirmis &c. fol. 343.

¶ De Communicatione Monialium. fol. 344.

¶ Priuilegia quibus Ordines Mendicantes communicant in priuilegijs. fol. 345.

Commutatio. fol. 346.

¶ Compositio. ibidem. pag. 2.

¶ Cōceptio Virginis imaculatę. f. 347.

¶ Concilium Tridentinum. fol. 350.

¶ Concilium Prouinciale. fol. 355. pa. 2.

¶ Compendium omnium priuilegiolorum concessorum Fratribus apud Indos & nouiter conuersos cōmorantibus. fol. 357. pag. 2. nu. 1.

A 2

IN.

INDEX RERVM ET
SENTENTIA

RVM MEMORABILIVM, QVAE
*in hac Secunda Parte continentur, iuxta Ordinem
Alphabeticum digestus.*

A.

- Bsoluere potest Prelatus
Fratres suos ab excom-
municatione de Cena
Domini. fol. 120. pag. 1.
¶ Absoluere non possunt
Prælati Fratres suos à
quinque casibus enor-
mibus. 120. pag. 2. Sunt autem casus enor-
mes qui ibi referuntur, & fol. 130.
¶ Non possunt Prælati absolvere suos subdi-
tos à crimine hæresis. fol. 148. & 149.
¶ Absolvere possunt Episcopi Religiosos à cri-
mine hæresis occultæ. fol. 149. pag. 1.
¶ Absolvere possunt Episcopi ab hæresi occul-
ta propterquam incurritur sententia ex cõ-
municationis. fol. 149. p. 1. & 242. nu. 8.
¶ Ar.

- ¶ Archiepiscopi & Episcopi Indiarū (& quib9 ipsi commiserint) auctoritatē habent absol-
uendi omnes & quoscunq; Indos (tam viros
quàm mulieres) ab hæresis crimine & alijs
quibuscunq; criminibus, tam in foro inte-
riori quàm exteriori. fol. 442. num. 23.
- ¶ Eandem auctoritatem habent Prouinciales
Ordinum Mendicantium, & quibus ipsi cō-
miserint per Pauli. 3. Bullam quę incipit, Al-
titudo diuini Consilij. Vide in Elencho. 1.
par. ver. Absolucion y Absoluer. sub finem.
- ¶ Vices habentes Pręlatorum absolvere pos-
sunt (sicut & ipsi) à casib9 reseruatis. 120. p. 2.
- ¶ Absolvere possunt Guardiani & Priores se-
cundum Papam Martinum. 5. suos Fratres
ab omni excommunicatione, etiam de Cēna
Domini. 121. pag. 1. 2.
- ¶ Absolvere possunt Prouinciales & eorum vi-
ces & licentiam habentes, Religiosos & eo-
rum Ordinem intrare volentes, ab omnibus
peccatis & censuris. fol. 122. pag. 1. 2.
- ¶ Absolvere possunt Prouinciales in vtroque
foro Fratres suos conuersioni Indorum depu-
tatos ab omni censura, etiam de Cēna Do-

mini.

fol. 123. pag. 1.

¶ Absolvere possunt Prelati subditos suos a casibus de Cena Domini. fol. 247. pag. 1. 2

¶ Absolvere possunt Prelati Superiores, suos Fratres ab omnibus casibus & censuris, & cum eis dispensare in irregularitate contracta, eo quod suspensū, aut interdicti celebrauerint.

fol. 265. pag. 2.

¶ Absolvere potest Guardianus vel Prior ab excommunicatione pro violenta manuum iniectione, quando per diem naturalem Prouincialis presentia haberi non potest. fo. 266. p. 1

¶ Absolvere potest Prelatus etiam inuitum subditum ab excommunicatione sine preiudicio dispositione, quod non potest confessorius.

fol. 278. pag. 1.

¶ Per Bullam Cruciatæ Guardiani & Priores possunt absolvere sibi subditos ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus.

fol. 272. pag. 2.

¶ Absolvere possunt confessores Ordinis Predicatorū omnes fideles ab omnibus peccatis & censuris, exceptis contentis in Bulla Cœnæ Domini.

fol. 125. pag. 2.

¶ Ab-

- ¶ Absoluere a casibus referuatis Episcopis se compescant Fratres, quando resultat in eorum scandalum. fol.127.pag.2.
- ¶ Confessores Ordinum habentes auctoritatem a Prouinciali possunt absolvere a casibus Episcopis referuatis. fol.128.pag.1.
- ¶ Absoluere possunt Fratres Societatis Iesu omnes Christianos existentes in terris Infidelium, vbi non potest adiri Sedes Apostolica, ab omnibus casibus etiam de Cena Domini. fol.150.pag.1.
- ¶ Secundum Focher in his partibus absolvere possunt Fratres Mendicantes omnes sæculares ab omnibus peccatis & censuris, etiam de Cena Domini. fol.151.pag.2. excepta hæresi. fol.130.pag.2.
- ¶ Absoluere possunt Fratres Ordinum secundum Focher omnes sæculares & Indos ab omni censura, & excommunicatione, quando non est notoria. fol.152.pag.1.
- ¶ Absoluere possunt confessores regulares per virtutem Cruciatę, & priuilegiorum: ab excommunicatione, satisfacta parte. fo.153.p.1.2.
- ¶ Non possunt Prælati regulares, neque dis-

penſare cum ſuis ſubditis ſimoniacis in Or-
dine, neq; eos abſoluere, ſecundum Emanue-
lem.

fol. 161. pag. 1.

¶ Poſſunt Prælati Superiores virtute priuile-
gij Adriani. 6. ſuos ſubditos deputatos Inſide-
lium conuerſioni, & Neophytorum manuten-
tioni abſoluere ab excommunicatione, & ſuſ-
penſione, quę incurritur ratione Simonie in
Ordinis vel beneficij ſuſceptione. fo. 162. p. 1

¶ Abſoluere poſſunt Prouinciales Indiarum ſu-
os Fratres conuerſioni, & inſtructioni Indo-
rum deputatos ab omni cenſura, etiam de
Cena Domini.

fol. 162. pag. 2.

¶ Abſoluere poteſt confeſſor (ſemel in vita) a
caſibus contentis in Bulla de Cena Domini,
per Bullam Societatis Corrigię S. Auguſtini,
& per Bullam confraternitatis Sanctiſſimi
Sacramenti.

fol. 239. pag. 2.

¶ Abſoluere poſſunt per Bullã Cruciatę Prio-
res & Guardiani ſibi ſubditos a caſibus re-
ſeruatis.

fol. 272. pag. 2.

¶ Abſolui poſſunt ſeculares per Fratres ab o-
nibus peccatis ſententijs, & cenſuris, excep-
tis contentis in Coena Domini. fo. 125. pa. 2.

Ab-

5
¶ Absolui possunt Prelati Ordinum Mendicantiū, ac simul absoluere Fratres suos ab omnibus peccatis & censuris. fol. 120. pag. 1.
¶ Absolui possunt Indi, & in eorum conuersione occupati ab omni censura in vtroque foro, etiam de Cena Domini. fol. 130. pag. 2.

131.1.

¶ Potest Prelatus à subdito sibi electo in confessorem absolui ab excommunicatione, quam incurrit per iniectionem manuum in subditum. fol. 154. pag. 2.

¶ Possunt Fratres se inuicem percutientes ab excommunicatione absoluere : si ibi non sit alius Frater, qui eos absoluat. fol. 155. pag. 1.

¶ Absolui possunt Fratres (& Nouitij) profecti habentes propositum semel in vita, ab omnibus peccatis & casibus. fol. 155. pag. 2.

¶ Absolui possunt Sorores. S. Clare, Tertiarij, & eorum seruitores, semel in vita ab omnibus peccatis & casibus. fol. 155. pag. 2.

¶ Possunt Episcopi absoluere ab heresi occulta, etiam absentes. fol. 245. pag. 2.

¶ Absolui possunt Religiosi secundum aliquos per Bullā Cruciatę à casibus reseruatis suis

Superioribus.

fol. 248. pag. 1. 2.

- ¶ Absolui possunt Fratres ab omnibus excommunicationibus & censuris Ecclesiasticis.

fol. 253. pag. 1.

- ¶ Quicumque Frater habuerit auctoritatem passiuam, absolui potest à quocunque confesfore Ordinis.

fol. 266. pag. 2.

- ¶ Nullus debet à quocunque peccato absolui: nisi prius absoluator ab excommunicatione.

fol. 272. pag. 2.

- ¶ Auctoritas concessa Fratribus in aliquibus festiuitatibus, vt absoluantur à reseruatis: illis non valet qui confitentur sine contritione, & scienter celant aliquod peccatum mortale.

fol. 278. pag. 2.

- ¶ Absoluendi à peccatis duplex est potestas, altera Ordinis, & altera iurisdictionis.

fol. 397. pag. 1.

- ¶ Volentes habitum Religionis accipere & propter hoc absoluti virtute concessionis Papæ Clementis. 7. à censuris, non reincident, etiam si Ordinem non intrent.

fol. 122. pa. 2.

- ¶ Regularis infirmus qui casu non fuit confessus, absolui plenarie potest ab omnibus peccatis.

ca-

catis: ex concessione Nicolai. 5. fol. 156.

¶ Absoluere ab heresi completa & exteriori (etiam occulta) nunquam Papa concedit, sed neque censetur concedere, aut per Bullam Cruciate, aut per Iubileum, vel per aliud quodcunque priuilegium. fol. 240. & 241.

¶ Absoluere possunt Inquisitores à crimine heresis ex priuilegio, tam in foro interiori, quàm exteriori: nolunt tamen huiusmodi crimen audire, nisi cum testimonio tabellionis. fol.

241. pag. 2.

¶ Absoluere posse Inquisitorem vnum absque suorum sociorum consensu & licentia ab heresi completa, docet praxis. fol. 241. nu. 6.

¶ Bulla Cene Domini non derogat facultati quam habent Inquisitores, quominus possint in foro interiori, & exteriori absolvere à crimine heresis. fol. 244. nu. 9.

¶ Absoluto inualide in tempore Iubilei, vel Bullę à reseruatis peccatis non habentibus excommunicationem annexam, non sublata fuit ipsa reseruatio. fol. 278. pag. 1. 2.

¶ Ministri Generales, Prouinciales, Priores, & Guardiani possunt Fratres suos absolvere ab

omni

- omni censura Ecclesiastica. fol. 120. pag. 1.
- ¶ Absolutio ab excommunicatione non includit absolutionem à suspensione & interdicto. fol. 122. pag. 1.
 - ¶ Absolutio à suspensione non includit absolutionem ab excommunicatione & interdicto. fol. 122. pag. 1.
 - ¶ Absolutio ab omni censura Ecclesiastica includit absolutionem ab excommunicatione, suspensione, & interdicto. fol. 122. pag. 1.
 - ¶ Absolutio à censura quacunque, potest concedi etiā extra forum Sacramentale. f. 123. p. 2.
 - ¶ Absolutio à peccatis debet fieri in Sacramēto, sed à censuris potest fieri extra Sacramentum poenitentię. fol. 123. pag. 2.
 - ¶ Absolutio à casibus de Cēna Domini, (concessa Ordinibus per sua priuilegia) non tollitur per annalem promulgationem Bullę de Cēna Domini. fol. 124. pag. 1. 2.
 - ¶ Absolutio à casibus reseruatis Papę includit absolutionem à casibus reseruatis Episcopis. fol. 127. pag. 1. 2.
 - ¶ Absolutio ab omnibus peccatis & censuris conceditur Prælatis, & Fratribus Societatis Iesu

Iesu, & eorum Ordinē intrantibus. f. 129. p. 1

¶ Prepositus Generalis Societatis & ab eo designati presbyteri proficiscētes ad Infidelium terras, possunt absolvere à casibus de Cēna. Quā facultate non utantur Fratres in locis in quibus officium Sanctæ Inquisitionis residet, nisi cum solis Neophytis, &c. fol. 150 pag. 2. Et hoc modo intellige alias omnes concessiones quibus conceditur Fratribus posse absolvere à casibus de Cēna Domini.

¶ Absolutio ab excommunicatione notoria nō est concedenda sēcularibus, neque Indis, sed pro absolutione remittendi sunt ad Episcopum. fol. 152. pag. 2.

¶ Absolutio generalis conceditur Fratribus in articulo mortis eo modo, quo concederet Papa si assisteret. fol. 156. nu. 36. 157. pag. 1.

¶ Absolutionis forma, qua debent absolui Fratres in articulo mortis. fol. 157. pag. 1.

¶ Absolutio generalis à peccatis includit etiam plenariam absolutionem à censuris. fol. 158. pag. 1.

¶ Absolutio plenaria cōceditur Fratribus Mēdicantibus & Monialibus semel in vita, & in

- in articulo mortis, & quater in anno & in alijs festis. fol. 158. pag. 2.
- ¶ Absolutionis forma est, ego te absoluo, alia autem verba dicuntur vt Ecclesie Sancte precēs. fol. 194. pag. 2.
- ¶ Absolutio à casibus reservatis Ministris Prouincialibus debet ab eisdem Ministris postulari. fol. 265. pag. 1.
- ¶ Absolutionē à casibus reservatis, qui asseruerit ad quenlibet Sacerdotem pertinere, pena carceris mancipabitur. fol. 265. pag. 2.
- ¶ Absolutio Prouinciali reservatorum non committitur cōfessarijs extra Ordinē. f. 276. p. 2.
- ¶ A casibus Episcopo à Conc. Trid., reservatis non possunt regulares absolvere secūdū Emanuelē f. 432. p. 1. ¶ Abbas, q̄ tertio petijt benedictionem ab Episcopo, habetur pro benedicto, si eam sibi deneget. fol. 399. pag. 2.
- ¶ Adultus petens baptismum, debet instrui in fide, priusquam baptizetur. fol. 225. pag. 1. 2.
- ¶ Adultus morti appropinquans & petens baptismum debet baptizari, vt euenit in Nouo Mexico. fol. 225. pag. 1. 226. pag. 1.
- ¶ Adultus Cathecumenus debet respondere ad in-

terrogata, antequam baptizetur. fol. 226. p. 2.

¶ Adultus amens debet baptizari, si antequam incideret in amentiam, petijt baptismum & similiter dicitur de dormiente. fol. 227. p. 1.

¶ Adultus Cathecumenus admonendus est ut veteris vite dolorem habeat. fol. 226. pa. 2.

¶ Adulti semper amentes debent baptizari si cut infantes. fol. 227. pag. 1.

¶ Altare portatile potest poni in cameris secularium vel in plateis ad Missarum sollempnia celebranda. fol. 165. pag. 2. 166. pag. 1.

¶ Altare portatile in itinere potest poni in territorio ad Missarum sollempnia celebranda. 166. p. 1

¶ Altare maius aliquorum conuentuum S. Dominici deferuit, ut Sacerdos in eo celebrans pro defunctis, unam animam de existentibus in Purgatorio educat. fol. 168. pag. 1. 2.

¶ Altaria privilegiata in partibus Indiarum possunt nominari per Superiores eorundem locorum. fol. 167. pag. 2. 168. pag. 1.

Altaria privilegiata pro educendis animabus à Purgatorio possunt assignari à Prouincialibus & Custodibus Ordinum Mendicantium. fol. 169. pag. 1. 2.

Apo-

- ¶ Apostoli non predicarūt Euangelium Christi, nisi in illis Prouincijs, quę sibi singulis ad predicandum contigerunt. fol. 412. p. 1.
- ¶ Aqua sanctificata fit per orationem Sacerdotis, & nouum Chrisma. fol. 223. pag. 2.
- ¶ Aqua Sanctificata potest aliquandiu conseruari in fonte Baptismali. fol. 224. pag. 1.
- ¶ Arma & merces vendentes Infidelium in India, non incurrunt excommunicationem Cęne Domini, quando non est in preiudicium Christianitatis. fol. 247. pag. 2.
- ¶ Aras consecrare possunt Prelati, & benedicere Calices, & Ordines minores facere absente Diæcesano à sua Dięcesi. f. 360. p. 1.
- ¶ Arrhas & anulum benedicere in nuptijs, non est necessarium. fol. 206. pag. 1.
- ¶ Attritus per virtutem suscepti Sacramenti solet fieri contritus. fol. 197. pag. 1.
- ¶ Ave Mariam decies dicentes in honorem gaudiorum & virtutum Virginis Marię consequuntur Indulgentiam decem millium annorum. fol. 349. pag. 1.
- ¶ Auctoritas Prelatorum Ordinum absoluedi & dispensandi cum Fratribus est ordinaria

ria & perpetua.

fol. 116. pag. 2.

- ¶ Auctoritas concessa Fratribus vtēdi priuile-
gijs non expirat per mortem concedentis.

fol. 117. pag. 1.

- ¶ Auctoritas Breuis Clementis. 7. & Adriani.
6. semel concessa alicui à Prouinciali, sem-
per durat ei.

fol. 117. pag. 1.

- ¶ Auctoritas talis Breuis concessa alicui ab
vno Prouinciali, potest ei ab alio tolli ex
iusta causa.

fol. 117. pag. 2. 118. pag. 1.

- ¶ Auctoritas omnimoda Papę conceditur
Prouinciali per Breue Adriani 6.

fol. 118.

pag. 1. 131. pag. 1.

- ¶ Auctoritas omnimoda Adriani. 6. tantum
conceditur Prouincialibus & eorum Vica-
rijs (ipsis mortuis) & non Guardianis, neq;
Prioribus.

fol. 131. pag. 2. 132. pag. 1. 2.

- ¶ Auctoritas omnimoda non conceditur Pre-
latis Superioribus tanta, quantam habet
Papa.

fol. 139. pag. 1.

- ¶ Auctoritas omnimoda est circa illa, quę cō-
muniter cōcedit Papa suis Legatis. f. 139. p. 1

- ¶ Auctoritas omnimoda est circa absolutionē
à casibus contentis in Cēna Domini, & circa

B

dis-

dispensationem in voto simplici castitatis, &
impedimentis Matrimonij. fol. 139. pag. 2.

¶ Auctoritas omnimoda a nullo alio Summo
Pontifice est concessa, nisi ab Adriano. 6. fo.
148. pag. 1.

¶ Auctoritas omnimoda super Indos, semper
manet in suo robore, etiam post eorum con-
uersionem. fol. 140. pag. 1. 2.

¶ Auctoritatis omnimode iudicium, non relin-
quitur Episcopis, vel Archiepiscopis, sed
Prælati Ordinum Mendicantium. fol. 140.
pag. 2.

¶ Auctoritate omnimoda possunt uti Superio-
res Ordinum Mendicantium, non solū quan-
do est necessarium, sed etiam expediens. fol.
141. pag. 1.

¶ Auctoritatis omnimode usus semper requi-
rit causam rationabilem. fol. 141. pag. 1. 2.

¶ Auctoritas omnimoda extenditur ad Fratres,
& ad eos comitantes in conuersione Indo-
rum, & in eorum studio & doctrina se occu-
pantes. fol. 142. pag. 2.

¶ Auctoritas omnimoda extenditur ad Indos pro
eorum

eorum conuersione, manutentione, profectio
in fide, & Ecclesie obedientia. fol. 142.

pag. 2.

- ¶ Auctoritas omnimoda extenditur ad Chris-
ticolas, qui bonę vitę exemplo & odore bo-
nę famę vitam agunt inter Indos. fol. 143.

pag. 1.

- ¶ Auctoritas omnimoda non extenditur ad hu-
iusmodi Christicolas in hac gubernatione
Mexicana, sed vbi essent pauci: & multi In-
fideles, vel nouiter conuersi. fol. 143.

pag. 2.

- ¶ Auctoritas omnimoda fuit concessa vt me-
lius prouideretur Indorum conuersioni, &
omnium animarum saluti. fol. 143. pag. 2.

- ¶ Auctoritas omnimoda fuit concessa Præla-
tis Ordinum cum triplici limitatione. fol.

143. pag. 2. 144. pag. 1. 145. pag. 1.

- ¶ Auctoritas omnimoda conceditur vbi non
est creatus Episcopatus, & vbi distat Epis-
copus, & ipsius Officialis, & non potest con-
ueniri intra duas dietas. fol. 144. pag. 2.

- ¶ Auctoritas omnimoda cum limitatione e-
tiam intelligitur circa Indos, non tamen

circa Fratres Ordinum Mendicantium. fol.
145. pag. 1. 146. pag. 1.

¶ Auctoritate omnimoda possunt vti Prelati in
presentia Episcopi, dum eius non derogetur
dignati. fol. 146. pag. 1.

¶ Auctoritate omnimoda possunt vti Prelati
infra duas dietas tamen cum assensu Episcopi.
fol. 146. pag. 2.

¶ Auctoritate omnimoda possunt vti Fratres, vbi non sunt creati Episcopatus absque assensu Episcopi circunuicini. fol. 147. p. 2.

¶ Auctoritas omnimoda se extendit ad actus
Episcopales, qui non requirunt Ordinem Episcopalem. fol. 148. pag. 1. 360. pag. 2.

¶ Auctoritas omnimoda est circa absolutionem
à casibus de Cena Domini, & dispensationē
in votis, & irregularitatibus, & impedimentis
Matrimonij iure diuino, vel naturali non
prohibitis. fol. 148. pag. 1.

¶ Auctoritas omnimoda importat perpetuitatem. fo. 148. pag. 1.

¶ Auctoritas omnimoda non reuocatur per Bullam Cene Domini. fol. 148. pag. 1. 2.

¶ Auctoritas omnimoda cōmunicanda est Fratribus

tribus confessoribus electis à Prouinciali in
Capitulis Prouincialibus. fol. 154. pag. 1.

¶ Auctoritas omnimoda commissa est Fratri-
bus proficiscentibus ad terras Infidelium,
fol. 164. pag. 1.

¶ Auctoritas omnimoda actiue & passiue
soluendi, conceditur Fratribus huius prouin-
cie. S. Euāgelij in quibusdā festis. f. 272. p. 1.

¶ Auctoritas omnimoda extenditur ad omnes
terras Indorum conuersorum, & conuertendo
rum. fol. 360. pag. 2.

¶ Auctoritas omnimoda in vtroque foro con-
ceditur Prelatis Ordinum, & tāta, quantam
ipsi judicauerint expedire. fol. 360. pag. 2.

¶ Auctoritas omnimoda concessa Prelatis, &
quibus ipsi commisserint, extenditur ad om-
nes actus Episcopales exercendos, qui non re-
quirunt Ordinem Episcopalem. f. 260. p. 2.

¶ Auctoritas omnimoda viget, vsque dum fue-
rit aliud ordinatum per Sedem Apostolicā.
fol. 360. p. 2. 151. pag. 1.

¶ Auctoritate omnimoda non possunt vti Reli-
giosi intra duas dietas vbi est Episcopus, vel
eius Officialis vt Prouisor. fol. pag. 361. pa. 1.

- ¶ Auctoritatis omnimodæ limitatio pro duabus dietis, intelligitur tantum in foro exteriori & in rebus grauibus. fol. 361. pag. 2.
- ¶ Auctoritatis omnimodæ extensio (etiam in intra duas dietas) confirmatur à Clemente. 7 & Paulo. 3. fol. 362. pag. 1. 2.
- ¶ Auctoritas vtendi omnibus priuilegijs debet à Prouincialibus committi Prioribus & Guardianis. fol. 126. pag. 1.
- ¶ Auctoritas Commissariorum Generalium & Prouincialium ad committendum Fratribus vsum priuilegiorum. fol. 132. pag. 2.
- ¶ Auctoritas absoluendi à peccatis & censuris (etiam de Cena Domini,) est firma vsque dum per Sedem Apostolicam reuocetur. fol. 151. pag. 1.
- ¶ Auctoritas passiuè concessa Guardianis, vt absoluantur à reseruatis, nō cōmittitur suis Vicarijs in eorum absentia. fol. 268. pag. 1.
- ¶ Auctoritas passiuè absoluendi à reseruatis potest concedi Guardianis in Capitulis Prouincialibus. fol. 268. pag. 2.
- ¶ Auctoritas absoluendi à reseruatis commif-

sa Guardianis, non potest ab eis committi alijs Fratribus: nisi ad hoc habeant licentiam peculiarem. fol. 268. pag. 2.

¶ Auctoritas à Ministro Prouinciali concessa non expirat interim quòd ab alio Prouinciali specialiter non reuocatur. fol. 270.

pag. 1. & 2.

¶ Auctoritas concessa Ordinum Prelatis absoluedi à casibus occultis, est generalis pro omnibus Mundi partibus. fol. 279. pag. 1.

¶ Auctoritas concessa Fratribus, debite presentatis ad audiendum confessiones, est perpetua, & per Clementinam non potest tolli ab Episcopo. fol. 405. nu. 8. per totum. Dato non fuissent acceptati secundum formam Clemen. Dudum. fol. 420. pag. 2.

B.

BAPTIZARE alienum parochianum extra necessitatem est peccatum mortale. fo.

171. pag. 2.

¶ Baptizare licet Religiosis doctis, & presbiterij honore insignitis. fol. 12. pag. 1.

¶ Baptizari potest infans, vel Cathecu-

B 4

me-

minus in vite periculo à quocunque aliquo.
sine sollēnitate, tamen seruata forma, & in-
tentione Ecclesię.

fol. 181. pag. 1.

- ¶ Baptizare non debet Pater aut Mater, nisi
in mortis articulo, quando non adest alius
qui baptizet.

fol. 181. pag. 1.

- ¶ Baptizari non potest fētus inclusus in vtero
matris.

fol. 182. pag. 1.

- ¶ Baptizari debet caput pueri, si solummodo
foris appareat, & timeatur mortis pericu-
lum, etiam non cognito sexu.

fol. 182. pag. 1.

- ¶ Baptizari debet pes vel manus si foris appa-
reat, & si postea nascatur, sub conditione erit
infans baptizandus.

fol. 182. pag. 1.

- ¶ Baptizari debet fētus viuens extractus de v-
tero matris iam mortue, vt euenit in Ciuita-
te Xuchimilco.

fol. 182. pag. 1. 2.

- ¶ Baptizari non debet sub conditione, nisi quā-
do fuerit dubium magnum, sit nec ne bapti-
zatus puer.

fol. 183. pag. 1.

- ¶ Baptizare possunt Fratres in locis vbi habēt
Monasteria, & in alijs locis de visita.

fol. 220. pag. 1. & 2.

- ¶ Baptizare possunt Fratres omnes Mestizos,
Mula-

Mulatos, & Nigros in locis sibi assignatis.

fol. 220. pag. 2. 221. pa. 1.

¶ Baptizare possunt Fratres filios Hispanorū in suis populis, vbi non est proprius Parochus.

fol. 221. pag. 2. 222. pa. 1.

¶ Baptizare possunt Fratres itinerantes filios Hispanorum, & aliorum: vbi non adest Parochus.

fol. 222. pag. 1.

¶ Baptizare possunt Indos Sacerdotes Ministri (etiam seculares) cum quatuor obseruandis.

fol. 222. pag. 2.

¶ Baptizare non debent Indi in populis de visita, nisi quando vrgeat magna necessitas. fo.

225. pag. 1.

¶ Baptizare possunt sollempniter Diaconi ex commissione prefati sibi facta, quando est penuria Sacerdotum. fol. 227. pag. 2. 228. p. 1

¶ Baptizare cum aqua non sanctificata (non urgente necessitate) est peccatum mortale. fol.

223. pag. 2.

¶ Baptizari possunt plures simul sine peccato mortali, quando vrget necessitas. fol. 228. p.

2. fol. 229. pag. 1.

¶ Baptizari non possunt plures per aspersio-

nem aquę nisi imminēte maxima necessitate
fol. 229. pag. 1.

¶ Baptizandi modus est cum quatuor requisitis.
fol. 222. pag. 2.

¶ Baptizandi modus circa pueros & adultos.
fol. 229. pag. 2.

¶ Baptizans cum profert verba, ego te baptizo. &c, simul, vel puerum mergat, vel super caput eius aquam infundat. fol. 181. pag. 2.

— ¶ Baptizans iterum rite baptizatum ab aliquo (etiam sub conditione) efficitur irregularis.
fol. 182. pag. 2.

¶ Baptizans, quando est dubium, sub conditione debet dicere, si non est baptizatus, ego te baptizo, &c.
fol. 183. pag. 1.

— ¶ Baptizans Laycus vel non Sacerdos in aqua sanctificata peccat mortaliter, nisi laborauerit ignorantia, vel non inueniatur alia aqua.
fol. 224. pag. 1.

¶ Baptizati nomen, & patrinorum nomina debent adscribi in aliquo libro. f. 180. pag. 2.

¶ Baptizatus extra Ecclesiam ob periculum mortis, & postea conualescens, ducatur ad Ecclesiam, & ibi omnia dicantur, exceptis verbis

14
verbis baptizandi, & aque effusione, fol.
182. pag. 2.

¶ Baptismi materia est aqua naturalis, & forma est illa, qua utitur Ecclesia, videlicet, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. fol. 180. pag. 2.

¶ Baptismus potest fieri per effusionem, aut immersionem, aut asperisionem: iuxta vnius cuiusque Ecclesie consuetudinem. fol. 181.

pag. 2.

¶ Baptismus omni tempore (etiam interdicti, vel cessationis à diuinis) potest conferri paruulis & adultis. fol. 181. pa. 2.

¶ Baptismus non debet conferri in domibus priuatis extra necessitatem, nisi filiis Regū, aut Principum. fol. 181. pag. 2.

¶ Baptismus potest conferri ab ebrioso, nō tamen ab ebrio, quia talis non intendit facere quod Ecclesia facit. fol. 183. pag. 2.

¶ Baptismus sub conditione potest iterum conferri, quando re diligenter discussa, non confiterit baptizātem fuisse liberum ab ebrietate. fol. 183. pag. 2.

¶ Baptismus potest fieri sine aqua sanctificata

ficata sine peccato mortali, urgente necessitate.

fol. 223. pag. 2.

¶ Baptismus in populis de visita potest conferri in necessitate ab Indis instructis in modo baptizandi.

fol. 224. pag. 2.

¶ Baptismus potest fieri extra Ecclesias, & sine consuetis ceremonijs, quando immineret necessitas.

fol. 230. pag. 2.

¶ Beneficij nomine intelligitur officium pastorale, ut Prioratus, Guardianatus, Prouincialatus, & alia huiusmodi.

fol. 161. pag. 1.

¶ Benedicere possunt Prelati Ordinum Mendicantium Ecclesias, & alia ad cultum diuinum spectantia.

fol. 231. pag. 1. fol. 234. pag. 1. excepto Chrismate.

fol. 231. pag. 2.

¶ Benedicere possunt Guardiani, & Priores Cōuētuales corporalia & oratoria.

f. 231. p. 1. & 2.

¶ Benedicere possunt corporalia Præsidentes, & Vicarij instituti in absentia Guardianorum.

fol. 232. pag. 1. & 2.

¶ Benedicere possunt Prelati Ordinum corporalia, & alia tam pro vsu proprio, quam alieno.

fol. 232. pag. 1. & 2.

¶ Benedicere possunt Calices & alia Ministri Pro-

15

Prouinciales, & Fratres, quibus ipsi commif-
ferint auctoritatem omnimodam. fo. 233. p. 1.

¶ Benedicere possunt Fratres Ordinis Mino-
rum vestes Sacerdotales per Sixtum. 4. fol.

234. pag. 1.

¶ Benedicere possunt Fratres Corporalia in ter-
ris Infidelium, vbi non est copia Episcopopo-
rum. fol. 234. pag. 1. & 2.

¶ Benedicere possunt Calices & alia tam pro
vsu proprio quàm alieno, Fratres missi ad
remotissima loca, si ibi non est Episcopus. f.

235. pag. 1. & 2.

¶ Benedicere possunt Candelā Priores & Guar-
diani, vt in hora mortis existens, & accēsam
habens, consequatur Indulgentiam plenari-
am. fol. 236. pag. 1.

¶ Benedicere Nuptias, & Sacramentum Ma-
trimonij ministrare possunt Fratres omni-
bus fidelibus in populis sibi assignatis. fol.

236. pag. 2.

¶ Benedicere & consecrare Ecclesias possunt
Fratres si prius Episcopus ter requisitus re-
nuerit id facere, etiā ipso inuito. f. 227. p. 2.

¶ Benedictiones Nuptiales prohibentur dari
certis

certis anni temporibus, & quando vterque
contrahentium iam illas recepit. fol. 202. p. 1.

¶ Benedictiones Nuptiales in templo dari de-
bent, & antequam dentur, non cohabitent
coniuges. fol. 202. pag. 2.

¶ Benedictiones Nuptiales non debent dari ab
alieno Parocho, nisi de licentia proprii. fol.
202. pag. 2.

¶ Benedictiones Nuptiales conferens alienus
Parochus, tandiu manet suspensus, quandiu
absoluatur à proprio contrahentiū Parocho.
fol. 202. pag. 2.

¶ Benedictiones secundarum Nuptiarum non
possunt fieri sine peccato tam a conferente,
quam etiam à fuscipiente. fol. 202. pag. 2.

¶ Ante Benedictiones Nuptiales contractum
matrimonium consummare, non est peccatum
mortale, sed nec veniale, dummodo non fiat
ex contemptu. fol. 203. pag. 1.

¶ Benedictiones Nuptiales possunt conferri vi-
duo & virgini, & e conuerso. fol. 203. pag. 1.
& 204. 2. 205. pag. 1.

¶ Benedictiones Nuptiales conferre tempo-
ribus ab Ecclesia prohibitis est peccatum
morta-

mortale.

fol. 203. pag. 1.

¶ Benedictiones Nuptiales debent conferri, quando alter contrahentium, non antea eas receperit.

fol. 204. p. 2. 205. pag. 1.

¶ Benedictiones secundarum Nuptiarum conferens Sacerdos, potest à suspensione absolui à suo Diocesano.

fol. 204. pag. 2.

¶ Benedictiones Nuptiales dum conferuntur, velari debent capita coniugum, quomodo & quo tempore.

fol. 205. pag. 2. 206. pag. 1.

¶ Benedictiones Nuptiales possunt dari post Missam finitam, si Sacerdos oblitus fuerit in Missa illas dare, nisi alius adsit celebraturus.

fol. 206. pag. 1.

¶ Benedictiones arrharum possunt omitti sine peccato, vt contingit in Indis.

fol. 206. p. 1. 2.

¶ Bigamię irregularitatis dispensatio non conceditur per concessionem factam à Sixto.

fol. 429. pag. 2.

¶ Bigamię irregularitas grauior ad dispensandum.

fol. 429. pag. 2.

¶ Bulla de Cena Domini nō est publicata in Episcopatibus Indiarum, & sic per eā non sunt reuocata Ordinum priuilegia.

fo. 162. pa. 2.

¶ Bulla

- ¶ Bulla Cene dicitur, in qua Papa excommu-
nicat varia hominum peccantium genera
feria. 5. Hebdomadis Sancte. fol. 238. p. 2.
- ¶ Bulla Cene Domini, non prohibet, quin pos-
sint confessores absolvere habentes Bullam
Cruciate, ab omnibus casibus reservatis ex-
cepta hæresi. fol. 247. pag. 1.
- ¶ Bulla Cruciate possunt frui Religiosi, inte-
rim quòd non intimatur aliqua reuocatio,
vel declaratio Papalis. fol. 248. p. 2.
- ¶ Bulla Cruciate secundum duos Patres non
possunt uti Fratres quo ad reservata sine li-
centia suorum Prelatorum. f. 249. p. 2. 250. p. 1
- ¶ Bulla & Oraculum Pauli. 4. qua Fratres ad-
ministrant Sacramenta Neophytis. fol. 173.
num. 6.
- ¶ Bulla Pij. 5. (Et si Mendicantium) qua confir-
mantur Ordinum priuilegia, præcipit Rex
Catholicus obseruari in fauorem Mendicā-
tium. fol. 352. pag. 2.
- ¶ Bulla Pij. 5. ad instantiam Regis Catholici
ut possint Fratres Parochi Officium exer-
cere, Matrimonia celebrando & Ecclesiasti-
ca Sacramenta administrando. fo. 175. nu. 9.

¶ Bulla

- ¶ Bulla Gregorij. 13. in reuocationem priuile-
giorum, non exiuit, neque fuit Romę publi-
cata. fol. 354. pa. 2. 355. pa. 1.

C.

Casus referuati Episcopo, includuntur in ca-
sibus referuatis Papę. fol. 127. pag. 1.

- ¶ Casus quatuor, propter quos secundum Pau-
lum. 3. remittendi sunt Fratres ad Sedem A-
postolicam. fol. 130. pag. 2.

- ¶ Casus referuati in Bulla Cene Domini, de-
bent sciri ab omnibus presbyteris deputatis
ad audiendas confessiones. fol. 239. pag. 1.

- ¶ Casus aliquos possunt sibi referuare Prouin-
ciales, & absolutio eorum facta per alium
nihil valet. fol. 262. pag. 2.

- ¶ Casus referuati Prouincialibus, sunt in nu-
mero vndecim. fol. 263. pag. 1. & 2.

- ¶ Casus non possunt referuari, nisi in Capitu-
lis generalibus, aut Prouincialibus ex cōsen-
su Patrum vocalium. fol. 263. pag. 2.

- ¶ Casus aliqui possunt referuari à Prelatis an-
te Capitulū Generale & Prouinciale, quando
C
vrge-

vrgeret necessitas, secundum Fratrem Emanuellem.

fol. 264. pag. 1.

¶ Casuum referuatorum absolutio pertinet ad Prouincialem, & ad illum, qui habuerit eius licentiam.

fol. 264. pag. 2.

¶ Capitulum Generale Rome celebratum districte precipit Fratribus Minoribus in Indijs commorantibus, vt ad mandatum Regis doctrinis ex tempore cedant absque vlla contradictione.

fol. 261.

¶ Capitula Prouincialia in his Indiarum partibus possunt committere suis Fratribus, vt possint officium Parochi exercere in omnibus suis locis assignatis & assignandis.

fol. 418. pag. 2. & fol. 175. num. 9. 254.

¶ Capitula Prouincialia & Congregationes Ordinum Mendicantium possunt absoluer dictos Ordines intrantes & profitētes à quibusuis excommunicationis sentētijs, & alijs Ecclesiasticis censuris, & poenis, & dispensare super irregularitate in bello contracta ratione homicidij volūtarij. &c.

fol. 253. num. 1.

¶ Capitula Prouincialia & Cōgregationes Ordinum Mendicantium possunt eligere tres

aut

aut quatuor prædictorum Ordinum professo-
res idoneos confessores penitentiarios, qui
possint absolvere ab omnibus peccatis: & su-
per casibus eisdem Ordinarijs reseruatīs dis-
pensare, ac vota quę ipsi Ordinarij possunt dis-
pensare. fol. 253. nu. 2.

¶ Capitula Prouincialia & Cōgregationes
Ordinum Mendicantium debent eligere
(sub mortali peccato) digniorē in Priorem
& Guardianum. fol. 261. num. 9.

¶ Capitulis Prouincialibus & per octo dies
sequentes interessentes Fratres consequun-
tur Indulgentiā plenariā, quam etiā cōsequū-
tur visitātes Ecclesias ubi Capitulū Prouin-
ciale celebratur. &c. fol. 262. num. 12.

¶ Causa rationabilis dispensandi dicitur illa,
quę est pro bono vnius Regni, vel ob quam
Papa dispensaret, si esset præsens. fol. 142.

pag. 2.

¶ Causa rationabilis dispensandi relinquitur
iudicio Prælatorum Ordinum Mendican-
tium. fol. 142. pag. 1.

¶ Causę rationabiles dispensandi sunt bonū pa-
cis, & bonū vnius Regni, & emolumentum

fidei & Ecclesię.

fol. 142. pag. 1.

- ¶ Cedula Regia, qua iubetur dari executioni
Bulla Pij. 5. confirmantis Ordinum Priuile-
gia.

fol. 352. pag. 2.

- ¶ Cedula Reales in fauorem Religiosorum
concessę, habentur à Paulo. 4. pro priuilegijs
Apostolicis.

fol. 364. pag. 2.

- ¶ Cedula Regia, qua datur Religiosis facultas
administrandi Sacramenta, habetur vt priui-
legiũ emanans à Sede Apostolica. f. 368. p. 2.

- ¶ Cedula Regia, qua datur Fratribus facultas
administrandi Sacramenta, & suspēditur exe-
cutio alterius Cedula in contrarium. f. 376.

pag. 2. 377. 378. & 379.

- ¶ Cedula Regia, qua tenentur Fratres Minis-
trare Sacramenta Indis, & Hispanis: non ex
charitate sed ex iustitia. fo. 381. pag. 1. 2. 382.

pag. 1. 2.

- ¶ Cedula Regia, qua Episcopi prohibentur
mittere visitatores, nisi sint Fratres eiusdem
Ordinis.

fol. 395. pag. 1. 2. & 396. pag. 2.

- ¶ Censurę nomine in literis Papę intelligun-
tur excommunicatio, suspensio, & interdictũ.

fol. 122. pag. 1.

¶ Ce-

¶ Ceremonie relatę in Clementina ad pręsen-
tandum Regulares ad audiendas confessio-
nes, non sunt de necessitate seruandę. fol.

403. pag. 2.

¶ Chrisma debet poni in capite omnium bap-
tizandorum. fol. 222. pag. 2.

¶ Chrisma non debet poni in fronte baptiza-
ti, sed hoc tantum facit Episcopus in confir-
matione. fol. 223. pag. 1. 2

¶ Clavis potestas est auctoritas collata in Sa-
cramento Ordinis, ad absoluendum & remit-
tendum peccata. fol. 397. pag. 1.

¶ Clavis scientia est auctoritas Sacerdotis, quę
habet in confessione ad cognoscendum pec-
cata tam occulta quàm manifesta. fol.

397. pag. 2.

¶ Clementina Dudum, de sepulturis prohibet
Fratribus sine licentia Parochi prędicare
confessiones audire, & alia quāplurima exer-
cere. fol. 322. pag. 1. 2

¶ Clementinę omnes, nulla excepta, debent
recipi, vt in Scholis, & iudicio per eas guber-
nentur. fol. 402. pag. 1.

¶ Clementina respectu pręsentationis confes-
sorum

forum Regularium, non est dicenda priuile-
gium, sed ius commune. fo. 402. p. 1.

¶ Clementina Dudum circa confessorum Re-
gularium presentationem, non derogatur
per Concilium Tridentinum. fo. 403. p. 1
& 2.

¶ Clerici existentes in terris Infidelium, vbi
non est creatus Episcopatus, sunt subiecti
Religiosis ibi commorantibus. fo. 164. p. 1.

¶ Clerici celebrantes in aliquibus altaribus as-
signatis à Prelatis Ordinū, ad ex Purgato-
rio animam educendam, non gaudent tali
gratia. fo. 168 nu. 2. secus in alijs ibidem.
nu. 3. & 4.

¶ Clerici ministrantes sacramenta sine licētia
Parochi, licet grauiter peccent, non ta-
men incidunt excommunicationem. fo. 288
pa. 1. & 2.

¶ Clerici Visitatores non possunt residere in
populis Indorum, vbi habitant Religiosi.
fo. 364. nu. 15. per tot.

¶ Cognatio spiritualis contrahitur inter bap-
tizatum, & Paternos ipsum tenentes in ef-
fusione aque super eum. fo. 181. p. 1.

¶ Com

Communicant Ordines Mendicantes in pri-
uilegijs concessis & concedendis. fo. 113. p. 2.

Communicant Ordines Mendicantes in pri-
uilegijs, etiam cum Ordinibus non Mendi-
cantibus. fo. 113. p. 2.

Communicant Ordines Mendicantes in fa-
cultatibus concessis Societati Iesu. fo.
113. p. 2.

Communicat Ordo fratrum Minorum in-
partibus Indiarum in omnibus Indultis con-
cessis & concedendis. fo. 114. p. 1. 2. & 170. p. 1. 2.

Communicant Ordines Mendicantes in pri-
uilegijs cum Societate Iesu, sine vlla limita-
tione: nisi cōtrariū exprimatur. fo. 115. p. 1. 2.

Communicatio omnium priuilegiorum con-
cessa fratribus Ordinis Prædicatorum.
fo. 114. p. 2.

Communicatio priuilegiorum conceditur
Prælati Ordinum, secundum eorum sin-
gularum similē dignitatem inter se. fo. 116.
p. 1. & 170. p. 1. & 2.

Communicatio fidelium cum Infideli-
bus, & hereticis & schismaticis conceditur
in eorū terris, atque etiā Missarū celebratio
etiā.

- etiam si illi adsint. f. 284. p. 2. & 248. pag. 1.
- ¶ Communicatio notabilis priuilegiorum facta fuit Fratribus Prædicatoribus & Minoribus. fol. 300. pag. 1. & 2.
- ¶ Communicatio Indulgentiarum, & exemptionum, & Indultorum tam spiritualium, quam temporalium facta fuit Ordinibus. fol. 301. pag. 1.
- ¶ Communicatio priuilegiorum & gratiarum conceditur Fratribus in gubernatione animarum vitam degentibus. fol. 303. pag. 1.
- ¶ Communicatio in priuilegijs cum ceteris Ordinibus Mendicantibus conceditur ab Alexandro. 6. & à Clemente. 7. & Iulio. 2. Fratribus Minoribus. fol. 310. pag. 1.
- ¶ Communicatio priuilegiorum tam spiritualium, quam temporalium, & gratiarum conceditur Fratribus trium Ordinum Sancti Francisci. fol. 310. pag. 1. & 2.
- ¶ Comunicant in priuilegijs Fratres proficiscentes ad Regna Chinæ &c. & ibi existentes cum his qui sunt in Noua Hispania. fol. 303. pag. 2.
- ¶ Communicatio, qua impletur præceptum, vocatur

catur communio in die Paschatis, vel in die
Resurrectionis Dominice. fol. 292. pag. 1.

¶ Communio Paschatis comprehendit octo di-
es sequentes vel quindecim dies, scilicet à Do-
minica Palmarum, vsque ad Dominicam in
Albis inclusiue. fol. 291. pag. 1.

¶ Commutatio, vel redēptio voti exigit, vt id,
in quod votum est commutandum, eque bo-
num sit, vel melius, quam id, quòd vouetur.
fol. 422. pag. 1.

¶ Commissio Prælatorum absoluendi, & dis-
pensandi cum Fratribus est perpetua, & or-
dinaria. fol. 116. pag. 2.

¶ Commissarius veniens ad aliquā Prouinciā
cum Fratribus & ad eam perueniens, nō
potest amplius vti sua auctoritate. f. 133. p. 1.

¶ Commissarius veniens ad locum, vbi non ha-
bet Superiorem, potest vti priuilegijs con-
cessis alijs Prælatis. fol. 134. pag. 1.

¶ Commissarius vadens ad terras, vbi non est
Superior, habet auctoritatem committendi
Fratribus vsum priuilegiarum. fol. 134. p. 1.

¶ Commissario mortuo in terris, vbi non est al-
ius Prælatus, debet eligi à Fratribus alius

sibi in Prelatum fo. 134. pa. 2.

- ¶ Commissarius particularis habens facultatē committendi, solum in casu particulari, & non vniuersaliter quotiescunque, est ad quemcunque potest eam committere. fo.

269. pa. 2.

- ¶ Commissarij Generales Indiarū in Ordine sancti Francisci non possunt ab earum partibus recedere, sed tenentur inibi expectare visitationem. fo. 281. p. 1.

- ¶ Commissarij Generales Ordinis sancti Francisci tenentur visitare omnes Prouincias sui districti, & suas oues cernere. fo. 281. p. 1.

- ¶ Commissario Generali in Indijs mortuo, obtinebit sigillum cum plenitudine potestatis Prouincialis illius Prouinciæ in qua moritur. fo. 281. pa. 1.

- ¶ Commissarij Generales Indiarū à Ministro Generali habēt omnimodam, & cū plenitudine potestatem in vtroque foro. fo. 281. pag. 2.

- ¶ Commissarij Generales Indiarū sunt veri prelati, vsque ad aduentum noui Commissarij. fo. 283. pa. 2. & 284. pa. 1. & 2.

Cō

- ¶ Commissarius Indiarum habet auctoritatē dispensandi in omnibus constitutionibus in scriptis & cū consilio discretorū. fo. 283. p. 1.
- ¶ Compadres fieri virorum vel mulierum quo ad eleuationem puerorum de fonte baptismatis, est interdictū Religiosis. fo. 172. p. 1.
- ¶ Concessio facta Prouinciali pro absoluendis fratribus, & nouitijs ab omnibus peccatis, & censuris, vbique valet. fo. 122. p. 2.
- ¶ Concessio Papę absoluendi à casibus referuatis Episcopis, non est reuocata per Conciliū Tridentinum. fo. 128 p. 1.
- ¶ Concessio vtendi priuilegijs, nō est reuocata per congregationem Cardinaliū, sed potius confirmata per Gregorium 13. fo. 128 p. 2.
- ¶ Concessio priuilegiorum facta Societati Iesu, non est reuocata, sed confirmata per Gregorium 13. fo. 128. p. 2.
- ¶ Concessio Sixti .4. (pro absolutione Fratrum Nouitiorum, Monalium, & Tertiariorum semel in vita, & in articulo mortis) notabilis. fo. 155. p. 1. 2.
- ¶ Cōcessio Nicolai. 5. pro absolutione Fratrum in

sibi in Prelatum fo. 134. pa. 2.

- ¶ Commissarius particularis habens facultatē committendi, solum in casu particulari, & non vniuersaliter quotiescunque, est ad quecunque potest eam committere. fo.

269. pa. 2.

- ¶ Commissarij Generales Indiarū in Ordine sancti Francisci non possunt ab earum partibus recedere, sed tenentur inibi expectare visitationem. fo. 281. p. 1.

- ¶ Commissarij Generales Ordinis sancti Francisci tenentur visitare omnes Prouincias sui districti, & suas oues cernere. fo. 281. p. 1.

- ¶ Commissario Generali in Indijs mortuo, obtinebit sigillum cum plenitudine potestatis Prouincialis illius Prouinciæ in qua moritur. fo. 281. pa. 1.

- ¶ Commissarij Generales Indiarū à Ministro Generali habēt omnimodam, & cū plenitudine potestatem in utroque foro. fo. 281. pag. 2.

- ¶ Commissarij Generales Indiarū sunt veri prelati, vsque ad aduentum noui Commissarij. fo. 283. pa. 2. & 284. pa. 1. & 2.

Cō

- ¶ Commissarius Indiarum habet auctoritatē dispensandi in omnibus constitutionibus in scriptis & cū consilio discretorū. fo. 283. p. 1.
- ¶ Compatres fieri virorum vel mulierum quo ad eleuationem puerorum de fonte baptismatis, est interdictū Religiosis. fo. 172. p. 1.
- ¶ Concessio facta Prouinciali pro absoluendis fratribus, & nouitijs ab omnibus peccatis, & censuris, vbique valet. fo. 122. p. 2.
- ¶ Concessio Pape absoluendi à casibus reseruatīs Episcopis, non est reuocata per Conciliū Tridentinum. fo. 128 p. 1.
- ¶ Concessio vtendi priuilegijs, nō est reuocata per congregationem Cardinaliū, sed potius confirmata per Gregorium 13. fo. 128 p. 2.
- ¶ Concessio priuilegiorum facta Societati Iesu, non est reuocata, sed confirmata per Gregorium 13. fo. 128. p. 2.
- ¶ Concessio Sixti .4. (pro absolutione Fratrum Nouitiorum, Monalium, & Tertiariorum semel in vita, & in articulo mortis) notabilis. fo. 155. p. 1. 2
- ¶ Cōcessio Nicolai. 5. pro absolutione Fratrum in

in articulo mortis, etiam si antea devenerit
in dementiam. fol. 156. pag. 1. & 2.

¶ Concessio Leonis. 10. facta Monialibus. S.
Clare & earum ancillis, quod quater in anno
possint absolui generaliter ab omnibus pec-
catis. fol. 156. pag. 2.

¶ Concessio Leonis. 10. facta generalibus & e-
orum vices habentibus pro absolutione ge-
nerali suorum subditorum ab omnibus pec-
catis & censuris. fol. 157. pag. 1.

¶ Concessio Leonis. 10. pro absolutione gene-
rali facta Monialibus. S. Clare infestis Do-
mini, & Virginis Marie, & S. Francisci, & S.
Clare. fol. 157. pag. 2.

¶ Concessio Leonis. 10. pro absolutione gene-
rali facta Fratribus Minoribus in die Sanc-
te Catherine Virginis & Martyris. f. 158. p. 1

¶ Concessio Sixti. 4. pro absolutione generali
facta Fratribus Carthusiensibus indie Nati-
vitatibus Virginis Marie. fol. 158. pag. 1.

¶ Concessionibus celebrandi extra Ecclesiam,
& alijs similibus possunt Fratres uti non co-
tradicientibus Episcopis. fol. 166. pag. 2.

¶ Concessionibus reductas ad ius commune non
vult

vult impediri ab Episcopis Concilium Tridentinum. fol.167.pag.1.

¶ Concessio pro assignandis altaribus ad educendum animas à Purgatorio, extenditur ad Nouum Mexicum, & alias Infidelium terras. fol.169.pag.2.

¶ Concessiones pro gratijs, indulgentijs & indultis à Summis Pontificibus factę Fratribus Mendicantibus in partibus Indiarum commorantibus, sunt perpetuę & perpetuò valent. fol.171.pag.1.

¶ Concessiones factę Fratribus Mendicantibus per alios Summos Pontifices approbantur per Papam Pium.5. fo.173.p.1.2.

¶ Concessiones factę sunt Fratribus Mendicantibus ad maiorem Diuini cultus exaltationem. fol.174.pag.1.

¶ Concessio facta alicui ex gratia non debet retorqueri in eius dispendium. f.404 pa.1.

¶ Confiteri non debent Fratres peccata graui extra suam Religionem. fol.271.pag.1.

¶ Confitens peccata sua absque proposito abstinenti, & restituendi debita, de nouo peccat. fol.194.pag.2.

¶ Con-

¶ Confitens reservata non habenti auctoritatem ab eis ipsum absoluendi, tenetur postea eam habenti, illa confiteri. fol. 275. pag. 1.

¶ Confitens reservata non habenti auctoritatem eum absoluendi, absolutio nulla erit ex defectu iurisdictionis. fol. 275. pag. 1.

- ¶ Confitens reservata sine contritione, neque attritione & ab eis absolutus à Prelato, non tenetur eidem illa iterum confiteri, sed sufficit confiteri cuicunque alteri legitimo confessori. fol. 276. p. 2. 278. pag. 1.

- ¶ Confitens peccata sua quibus annexæ sunt censuræ virtute Bullæ aut Iubilæi, manet ab ipsis liberatus: etiam si confessio sit inualida ob defectum penitentis, vel quia non habuit saltim attritionem, vel quia malitiose aliquot tacuit peccatum: si vero absolvatur à peccatis non habentibus excommunicacionem annexam, minimè sublata fuit ipsorum reservatio. fol. 276. num. 16. per totum.

¶ Confessores Ordinis Prædicatorum per Clementem. 7. Ponti. possunt absolvere omnes fideles ab omnibus peccatis, & censuris,

furis, exceptis contentis in Cena Domini,

fo. 125. p. 2.

¶ Confessores Ordinum debent remittere ad Episcopos pro absolutione casus sibi reſeruatos, quando redundat in commodum Rei publicę. fo. 128. p. 1. & 423. p. 2.

¶ Confessores Ordinum habentes auctoritatē à Prouinciali poſſunt abſoluere à caſibus Epiſcopis reſeruatis. fo. 128. p. 1. & 2.

¶ Confessores ſunt eligendi idonei ad audien- das ſecularium confeſſiones fo. 133. pa. 1. 134. p. 1.

¶ Simplex ſacerdos in periculo mortis poteſt eligi in confeſſarium: nullo alio ibi existen- te idoneo confeſſore. fo. 134. p. 2. &

135. p. 1.

¶ Confessores Regulares virtute Cruciatę, & ſuorum priuilegiorum poſſunt abſoluere ex cõmunicatos ſatisfacta parte. fo. 153. p. 1. Confessores tres vel quatuor poſſunt eligi in quolibet cõuentu, qui poſſint abſoluere om- nes Chriſti fideles ab omnibus & ſingulis peccatis. fol. 153. p. 2.

¶ Confessores tres vel quatuor poſſũt eligi in quoli

quolibet Conuentu, qui possint commutare
vota, sicut possunt ipsi Ordinarij. fo. 154. p. 1.

¶ Confessor Ordinis Mendicantis in articulo
mortis (sicut Papa) potest absolvere Fratrem
ab omnibus casibus, nullo dempto. fo. 155. p. 2.

¶ Confessor debet interrogare penitentē ubi
& quando sibi visum fuerit, indigere. fol.
195. p. 2.

¶ Confessores Ordinum Mendicantium secū-
dum Paulum. 3. possunt absolvere excommu-
nicatos generaliter, & ab alijs cēsuris etiam
Sedi Apostolicę reservatis. fol. 235. pag. 1.

¶ Confessor (per Bullam Societatis Corrige &
per Bullā Cōfraternitatis Sāctissimi Sacra-
menti) semel in vita potest absolvere à casu-
bus contentis in Cēna Domini. fo. 239. pa. 2.

¶ Confessor Fratrum Minorum (secundum eo-
rum statuta) non potest absolvere alios Fra-
tres à casibus reservatis, nisi de licentia Pro-
vincialis. fol. 265. pag. 1.

¶ Confessor Ordinis Minorum pręsumens ab-
solvere Fratres eiusdem Ordinis à casibus
reservatis (secundum eorum statuta) est ipso
iure suspensus à confessionibus. fol. 265. p. 1.

¶ Con-

- ¶ Confessores Monialium actiue habent auctoritatem Prelatorum eas absoluendi à sententijs , & casibus referuatis . fo . 267 . p . 1 .
- ¶ Confessarius debet habere maiorē scientiā & qualitates , quàm qui solum administrat Eucharistiā . fo . 298 . pa . 1 .
- ¶ Confessores Ordinum Predicatorum & Minorum possunt audire omnes ad eos confluētes , & ipsos absolvere à casibus , in quibus per priuilegia Sedis Apostolicæ est eis concessum . fo . 304 . pa . 2 .
- ¶ Confessores Ordinis Minorū per Paulū . 4 . etiam per modū cōmunicationis & extēsiōnis possunt audire confessiones seculariū ad eos recurrētiū , & eos absolvere etiā à casib9 & censuris Sedi Apostolicæ referuatis . fol . 319 . pa . 1 . & 2 .
- ¶ Confessores duo vel tres , qui absoluant ab omnibus casibus , possunt constitui à Prouinciali cum suo diffinitorio in quocunque conuentu . fo . 364 . pa . 1 .
- ¶ Cōfessores docti in singulis cōuentibus possunt eligi à Prouincialibus , qui possint absolvere ab ōnibus casibus referuatis . f . 365 . p . 2 .
- D Con

- ¶ Confessores habentes auctoritatem Prouincialis possunt dispensare cum in castuosis ad petendum debitum. fo. 365. p. 2.
- ¶ Confessores habentes auctoritatem Prouincialis in foro conscientie tantum possunt dispensare cum his, qui voverunt castitatem antequam contraxerint Matrimonium, ut possint petere debitum. fo. 368. p. 1.
- ¶ Confessor incipiens audire poenitentis confessionem, tenetur ex iustitia, eam adimplere. fo. 385. pa. 1.
- ¶ Confessarii non habentes iurisdictionem ex officio ad absoluendum, debent eam accipere à Papa, vel ab Episcopo vel à Parocho. fo. 397. pa. 2.
- ¶ Confessores approbati censeantur illi, quos ex licentia ab Episcopo obtenta, assignauerit Prouincialis vel Commissarius Generalis. fo. 398. p. 2.
- ¶ Confessores probi, moribus & scientia probati, debent eligi & presentari à Prelatis ad audiendas confessiones. fo. 398. pa. 2.
- ¶ Confessores electi à Prelatis, sunt presentandi Episcopis, vel Ordinarijs. fo. 399. p. 1.

- ¶ Confessor Ordinis Minorū vel Predicatorū
à suo Prælatō tacite vel ex preſe preſenta-
tus Epīſcopo, ſi nō habeat defeſū ſciētīæ
& morū, eſt ab eo appobāndus vt idoneus ad
audiendas confeſſiones . fo . 399 . pa . 1 .
- ¶ Confessor Regularis Epīſcopo preſentatus
à ſuo Prælatō, ſi ſit idoneus, & ſine cauſa fue-
rit ab ipſo reprobatus, cenſetur approbatus
à Sede Apoſtolica . fo . 399 . pa . 1 . & 2 .
- ¶ Confeſſorum Regulariū præſentatio, non
eſt dicenda priuilegiū, ſed ius commune .
fo . 402 . pa . 2 . & 403 . pa . 1 . & 2 .
- ¶ Confessor acceptatus ab Epīſcopo vt ſit cō-
feſſarius in ſua Dioceſi, legitime cēſetur
preſentatus . fo . 404 . pa . 1 .
- ¶ Cōfeſſores acceptati ab Epīſcopo habēt ō-
nē auctoritatē, quæ cōfeſſoribus Regulari-
bus in Clementina conceditur . fo . 402 . p . 2 .
- ¶ Cōfeſſores Regulares approbati ſecūdū Ex-
trauag. Dudū habēt eādē poteſtatē ad abſol-
uēdū, quā ex iure habēt Parochi . f . 405 . p . 1 .
- ¶ Cōfeſſorū Regulariū præſentatio nō poteſt
fieri, niſi per Prouincialē, vel per eū qui ad id
habuerit eius cōmiſſionē . fo . 405 . pa . 2 .

- ¶ Confessorum Regulariū auctoritas est perpetua, & durat etiam post mortem Episcopi, à quo fuerunt approbati. fo . 405 . pa . 2 .
- ¶ Confessores Regulares semel presentati, & admissi non indigent noua presentatione, etiam si aliquoties exirent Diœcesi, vbi fuerunt presentati fo . 406 . pa . 1 .
- ¶ Confessores Regulares non precipit Concilium Tridentinum examinari toties, quoties ipsi Episcopi voluerint . fo . 406 . p . 1 .
- ¶ Confessor Regularis semel per Episcopum admissus in vna Diœcesi ad audiendas confessiones, semper in eadem habetur pro admissio fo . 406 . pa . 2 .
- ¶ Confessores Regulares secundū Clemētinā nō habent potestātē absoluēdi fideles à casibus iure Episcopis reservatis . fo . 409 . p . 2 .
- ¶ Confessores Regulares secundū Clementinā & Extrauagantem nō habent potiore potestatem absoluendi à casibus, quam habent Parochi . fo . 409 . pa . 2 .
- ¶ Cōfessores Regulares secūdū Clementinā, & Extrauagantem non debent se intromittere in casibus reservatis superioribus, & E

& Episcopis, & Sedi Apostolicę fol. 49. p. 2.

¶ Cōfessor semel approbatus in vno Episcopatu ad audiendas confessiones virtute Cruciatę, potest in alio Episcopatu eligi in confessariū, (secundū viros doctos) absque eius noua approbatione. fo. 411. pa. 1.

¶ Cōfessor approbatus in vno Episcopatu (secundum alios viros) non potest eligi in confessarium in alio Episcopatu sine noua approbatione. fo. 411. pa. 2.

¶ Cōfessor (secundū quendā virum doctum) semel debite presentatus non tenetur se āpli us presentare in eadem Dioecesi, neque in alia, ad quā se morādum cōtulerit. f. 413. p. 2:

¶ Cōfessor nullus (etiam Regularis) secundum Concilium Tridentinum potest audire secularium confessiones: nisi ab Episcopis, & locorum Ordinarijs approbationem obtineat. fo. 413. pa. 2.

¶ Cōfessor (secundum Nauarrum) presentatus & approbatus in vna Dioecesi, debet in altera iterum presentari, & ab Episcopo approbari ad secularium audiendas confessiones. fo. 414. pa. 1.

¶ Confessoribus Predicatoribus & Minoribus
conuenit approbationis perpetuitas, non ta-
men alijs Religiosis, quorum approbatio
secundum Emanuelem potest suspendi ab a-
lio Episcopo. fol. 415. pa. 2.

¶ Confessores Regulares secundum Henricum & ali-
os virtute Clementinae non possunt impediri
ab Episcopo ad audiendum confessiones, quando
non adest, dum iter agunt per loca, etiam si ibi
moretur per aliquot dies. fo. 416. pa. 2.

¶ Confessorum Regularium approbatio si ius-
ta causa ab Episcopo limitetur (secundum E-
manuelem) talis limitatio est obseruanda.
fol. 417. pa. 1.

¶ Confessores Regulares semel ab Episcopo
approbati, non possunt ab eodem iterum ap-
probari. fo. 417. pa. 1.

¶ Confessorum idoneitas non sufficit ad audien-
dum confessiones, nisi calificetur per Epis-
coporum approbationem. fol. 417. pa. 2.

¶ Confessores Regulares debite Episcopis pre-
sentati, & ab ipsis sine causa reiecti, iuxta
formam ipsius iuris possunt facere omnia illa, ac
si essent admissi. f. 417. p. 2. & 418. p. 1. & 2.

¶ Con

¶ Confessarij Ordinum Predicatorum & Minorum presentati & approbati iuxta terminos Clementinae, habent iurisdictionem ordinariam. fo. 418 pa. 1.

¶ Confessarij, cui possunt ab Episcopis iterum examinari & approbari & reprobare (secundum fratrem Emanuelem) sunt illi, qui a iure non habent idoneitatem ut fratres aliorum Ordinum: non autem confessarij Ordinum Predicatorum & Minorum. fo. 418 pa. 1.

¶ Confessores Regulares debite presentati in Episcopatu, ubi sunt presentati possunt audire confessiones omnium fidelium undequaque venientium, & eos absolvere ab omnibus casibus, praeter illos, pro quibus Sedes Apostolica esset consulenda. fo. 420. p. 1. & 2.

¶ Confessores Regulares debite presentati ad secularium confessiones audiendas, etiam si non sint ab Episcopo acceptati, secundum formam Clementinae, habent omnes gratias, & privilegia ad eas audiendas. fo. 420. pa. 1.

¶ Confessores Regulares possunt absolvere ab omnibus peccatis, & censuris, a quibus possunt Episcopi, vel Ordinarij locorum,

etiam si ipsis referuentur per Synodales.
fol. 423. pag. 1.

¶ Confessores Regulares non possunt vti priuilegio Eugenij. 4. in dissolutionem & scandalum proximorum, & Episcoporum, sed in commodum & salutem animarum. f. 423. p. 2.

¶ Confessores Regulares ad cautius agendum debent remittere penitentes ad suos Ordinarios pro absolutione casuum ipsis referuatorum.
fol. 423. pag. 2.

¶ Confessores Regulares licet possint commutare vota extraneorum, idest aliarum Diocesum vbi non sunt presentati, non tamen possunt in illis dispensare. fol. 423. pa. 2.

¶ Confessores Regulares in Diocesibus, vbi non sunt presentati, non possunt dispensare in votis cum penitentibus, licet eorum possint audire confessiones. fol. 422. pa. 2.

¶ Confessores Regulares possunt vti suis priuilegijs ad audiendum confessiones, vbi cumque voluerint. fo. 425. pa. 1.

¶ Confessores Regulares possunt secularium omnium audire confessiones, vbi libet etiam extra suas domos. fo. 426. pag. 1.

¶ Con

¶ Cōfessores Regulares si sint viri docti ex cōmissione Prouincialis (in foro cōscientiē) possunt dispensare ad petendum debitum cum his, qui consanguineum vel consanguineam sui conjugis post Matrimonium carnaliter cognouerunt. fol. 426. pag. 1. & 2.

¶ Cōfessores Regulares approbati ad audientas seclularium confessiones ex commissione sui Prouincialis (in foro cōscientiē) possunt dispensare cum his, qui post votum simplex castitatis, Matrimonium contraxerūt, vt possint petere debitum. fol. 427. pag. 2.

¶ Confessores Regulares habentes auctoritatem sui Prouincialis possunt ad petendum debitum dispensare cum his, qui post contractum Matrimonium ex cōmuni consensu promiserunt continentiam. fol. 428. pag. 1.

¶ Cōfessores Ordinis fratrum Minorum rite presentati possunt dispensare in omnibus votis, in quibus possunt Episcopi, preterquam in voto peregrinationis, vltra duas dietas. fol. 428. pag. 2.

¶ Confessores Regulares secundum Henricū generaliter dispensāt cum externis, dum

excusa subest, non tātum in voto peregrinationis ultra duas dietas, sed etiā in omni voto Episcopo reservato. fo. 428. pa. 2.

- ¶ Confessor Regularis debet advertere illis, cum quibus dispensavit(in voto castitatis) ad petēdum debitum, non posse mortuo cōiuge iterum contrahere Matrimonium sine peccato, & post contractum esse necessariā novam dispensationem ad petendum debitum, fo. 428. pa. 2.

¶ Confessor Regularis ab Ordinarie approbatus, & designatus per suum Generalem potest aperire literas Sacrae Penitētiarie destinatas Magistris Theologiae, & in Iure Canonico Doctores, & ad ipsum recurrentiū audire confessiones, & imposita penitentia in literis expressa, potest eos absolvere, & cum eis dispensare sicut in eis continetur in foro conscientiae tantum. fo. 429. pa. 1.

¶ Confessor Regularis(per concessionem factam Ordini Divi Hieronymi) deputatus per Superiorem, in foro conscientiae potest dispensare super irregularitate quacunque occasione contracta. fo. 430. pa. 1. & 2.

¶ Con

¶ Confessores Mendicantes per Sixtum. 4.
possunt dispensare cū secularibus super qua-
cunque irregularitate Ordinario reservata.
fo. 431. nu. 11.

¶ Confessores Mendicantes simplices non pos-
sunt absolvere penitentes & cum eis dispen-
sare (sicut possunt Episcopi) in casibus ar-
duis. fo. 432. p. 2.

¶ Confessores Regulares nō habent auctorita-
tē in casibus in Concilio relatis, speciali iure
Episcopis concessis: quia tales casus non cen-
sentur Episcopales. fo. 432. p. 2.

¶ Cōfessores Regulares secundū Emanuelē nō
possūt dispensare cū secularibus in voto cōti-
nentie, neque absolvere à casibus speciali iu-
re Episcopis concessis in Concilio Tridenti-
no. fo. 433. p. 1.

¶ Cōfessores Regulares nō possunt dispēfare in
voto cōtinentie nisi sit periculū vel scandalū
Papā adire, neque etiā in alijs votis ipsū Pa-
pē reservatis. fo. 433. p. 1.

¶ Confessores Regulares ~~non~~ solū possunt dis-
pensare in votis iure communi Episco-
po reservatis, nō autem in his, quæ iure
spe

- speciali ipsis conceduntur . fo . 433 . pa . 2 .
- ¶ Confessores Mendicantes per Sixtum . 4 .
possunt dispensare cum secularibus super
quibuscunque votis . fo . 433 . nu . 13 .
- ¶ Confessores Regulares deputati per Minis-
trum Generalem possunt ex rationabili, &
legitima causa dispensare cum Neophytis
in voto simplici castitatis , non tamen in
sollemni . fo . 434 . nu . 14 .
- ¶ Confessores Regulares non possunt dispen-
sare in voto simplici castitatis , nisi cum
Neophytis , & recenter ad fidem conuersis
fo . 436 . pa . 1 .
- ¶ Confessores Mendicantes (secundum formā
juris) debite & semel ab aliquo Ordinario
approbati iter facientes per Gregoriū . 13 .
possunt vbique terrarū fideiū omniū audire
confessiones , non repugnātibus tamē Ecclē-
siarū Parochialium Curatis . f . 437 . nu . 17 .
- ¶ Confessores Regulares semel approbati à
suis superioribus, vel ab aliquo Episcopo
possunt in vtriusque India confessiones audi-
re sine alia vltiori approbatione, vel licen-
tia . fo . 438 . nu . 18 .
- Con

¶ Confessores Regulares Indorum à suis superioribus electi in suis Capitulis Prouincialibus, vel extra à Prouinciali habente auctoritatem à Capitulo Prouinciali ad audiendas Indorum confessiones, non indigent presentatione, neque approbatione Episcoporum. fo. 438. pa. 1. & 2.

¶ Confessores Regulares semel presentati, & examinati, & approbati ab vno Episcopo, non possunt ab eius successoribus suspēdi per priuilegiū Clement. 7. fo. 438. p. 2.

¶ Confessores Ordinis Minorū, & aliarū Religionum (post presentationem pro confessionibus audiendis) non tenentur in foro conscientiae āplius præsentari. f. 439. p. 1. & 2.

¶ Confessores Regulares presentatione, & approbatione semel obtenta (in foro conscientiae) possunt modo frui omnibus priuilegijs, etiam si sint contra Concilium Tridentinum. fo. 439. pa. 1.

¶ Confessores Regulares semel ab Episcopo in ciuitate vel Dioecesibus praeuio examine approbati, nō possunt ab eodem Episcopo iterum examinari sed nequē à successore
ex pri

ex priuilegio Pij. 5. confirmato per Domi-
num Camillum Caietanum Nuntium Aposto-
licum. fo. 406. & 407.

¶ Confessoris Regularis approbatio non tolli-
tur mortuo Episcopo approbante. fo.

439. p. 2.

¶ Confessoris Regularis approbatio si fuerit
reuocata, debet fieri in foro exteriori, & fac-
ta tali suspensione, in foro conscientie non ha-
bet locum usus talis reuocationis. fo. 439. p. 2.

- ¶ Confessores Regulares in foro conscientie
(virtute suorum priuilegiorum) possunt secula-
rium omnium audire confessiones, sine ap-
probatione Episcopi, & presentatione coram
eo facta, & quomodo. fo. 440. p. 1. & 2.

- ¶ Confessorum presentatio (secundum Magistrum
à Veracrucē) ad maiorem securitatem tam quo-
ad forum exterius quam interius, debet fieri
coram Episcopo pro audiendis confessionibus
antiquorum Christianorum. fo. 441. nu. 21.

¶ Confessio peccatorum nisi in necessitatis ar-
ticulo, non est à Fratribus facienda alijs, quam
suis Prelatis, vel eiusdem Ordinis sacerdoti-
bus. fo. 266. p. 1.

Con

¶ Confessiones Indorum audire & illis predicare (secundum sua priuilegia) possunt Fratres Mendicantes in his Indijs de suorū Prelatorum licentia Episcoporum, & aliorum Ordinariorum quorumcunque licentia minime requisita. fo. 175. num. 9. & fo.

fo. 176. pa. 2.

¶ Confessio peccatorū debet fieri priusquā Eucharistia summat, quia recipiens non tantum debet Deo reconciliari, sed etiam Ecclesie. fo. 185. p. 1.

¶ Confessorum seclarium institutio pertinet ad Ministrum Generalē, & Prouincialē in Capitulis Prouincialibus. fo. 262. p. 1.

¶ Confessionem integram de iure diuino tenetur penitens facere, quando fieri potest. fo.

275. p. 1.

¶ Confessiones non possunt audire Fratres non seruata forma presentandi posita in Clementina. fo. 404. p. 2.

¶ Confessiones possunt audire Fratres idonei si facta debita presentatione, nolint Episcopi eis licentiā concedere ex maleuolentia & sine causa. fo. 339. p. 1.

Con

¶ Confessiones factę Regularibus solum approbatis à suis superioribus, & non ab Episcopo, in foro exteriori possunt à Parocho haberi pro non legitime factis . folio .

441 . pag. 1.

¶ Confessiones huiusmodi à Parocho reclamante, iterum possunt fieri coram ipso confitendo ei vnum vel duo peccata ad euitandū litem . fol. 441. pag. 1. & 2.

¶ Cōfessionis integritas est de iure diuino in quo nullus superior potest dispensare: nulla præsertim existente necessitate. Ex quo non potest audire peccata tantum reservata & ab eis penitentem absolueret, & remittere ipsum ad confessorem inferiorem, vt ipse (auditis eius peccatis mortalibus nō reservatis) ab eis eum sacramentaliter absoluat: quicquid in contrarium dicant Caietanus, Soto, & Doctor Nauarrus . folio .275

nu. 15 . pertotum.

¶ Cōfessio habentis reservata coram illo qui non habet auctoritatem absoluendi ab illis, debet esse integra, licet solum absoluator à nō reservatis: nec obstat quòd postea tenetur iterum

iterum confiteri reservata habenti auctorita-
tem absoluendi ab eis. fo. 275. p. 1.

- ¶ Confessio (etiam nulla ob defectū peniten-
tis) tollit reservationem peccatorum haben-
tium excommunicationem annexam virtute
Bulle, aut Iubilei : non autem eorum refer-
uatorum, qui eam non habent. fo. 278.

p. 1. & 2.

- ¶ Confessionem in articulo mortis, quilibet
sacerdos audit. fo. 278. p. 1. & 2.

- ¶ Cōservatores Iudices possunt nominari à Fra-
tribus in his Indijs contra ipsorum perturba-
tores, & cōtradiçtores. fo. 176. p. 1. & 2.

- ¶ Cōservatores Iudices possunt ponere censu-
ras & alias penas contra perturbatores Fra-
trum Mendicantium. fo. 167. p. 1. & 2.

- ¶ Cōversari possunt fideles interris Infidelium
cū Hereticis Schismaticis, sine excommunica-
tione, quando necessitas vrgeret. fo. 248.

p. 1. & 284. p. 2.

- ¶ Copula carnalis illicita habita cum consan-
guineo, vel consanguinea alterius coniugis
in tertio vel quarto gradu, nō inducit impedi-
mentum inter prædictos coniuges ad petendū

E

debitū

debitum.

fo. 427. pa. 1.

- ¶ Corrigiam. S. Augustini deferentes solum
gaudent Indulgentijs ex tali prouisione con
cessis.

fo. 328. p. 1.

- ¶ Corrigiam. S. Augustini deferentes non pos
sunt sepeliri tempore interdicti ea sollem
nitate, qua Fratres.

fo. 328. p. 2.

- ¶ Crimen occultum dicitur tripliciter. fo.

243. pa. 1.

- ¶ Curatus, vide etiam verbo. Parochus.

- ¶ Curatus tenetur habere scientiam requisitā
ad debite officium Parochi exercendū. fo.

178. pa. 1.

- ¶ Curatus habens ignorantiam exercendi suū
officiū, est culpabilis & non excusatur à pec
cato.

fo. 178. p. 1.

- ¶ Curatus tenetur scire quę suis Parochianis
sunt necessaria, & quomodo est illa adminis
traturus.

fo. 178. p. 2.

- ¶ Curatus tenetur proprie & de iure adminis
trare suis ouibus omnia Sacramenta Eccle
siastica Baptismi, Penitentiae, Eucharistiae,
Extremæ unctionis, & Matrimonij. fo.

178. pa. 2.

¶ Cura

- ¶ Curatus tenetur scire Sacramentorum formas, eorum materiam, & qualitatem personarum, quibus administrantur. fo. 178. pa. 2. & 179. p. 1.
- ¶ Curatus tenetur scire, quod non nisi contritus, atque etiam contritis vel attritis non potest administrare Sacramenta. fo. 179. pa. 1.
- ¶ Curatus vere contritus vel credens se contritum (quia diligenter & si non sufficienter discussit se ipsum) non peccat administrando Sacramenta. fo. 179. p. 1.
- ¶ Curatus credens vel credere debens se reum culpæ mortalis, peccat, si administrat aliquod Sacramentum: nisi ita se credat attritum, quod adiuncto calore Sacramenti fiat contritus. fo. 179. p. 2.
- ¶ Curatus ad administrandum Sacramenta debet habere contritionem de peccatis suis, vel saltem attritionem. fo. 179. p. 2.
- ¶ Curatus & quilibet alius sacerdos habens copiam confessoris, tenetur priusquam celebret, vel communicet, peccatum suum mortale confiteri. fo. 179. p. 2.

¶ Curatus sub peccato mortali tenetur monere contrahentes Matrimonium, quod habeant contritionem ad recipiendum hoc sacramentum. fo. 180. p. 1.

¶ Curatus tenetur scire, quod aqua naturalis est materia Baptismi, & forma est, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti Amen. fo. 180. p. 2.

¶ Curatus tenetur scire, quod plures Patrini non debet admitti ad tenendum puerū baptizandum. fo. 180. p. 2

¶ Curatus antequam ad baptizandū accedat scicitetur ab ijs (ad quos spectat) quem, vel quos elegerint Patrinos, & eum vel eos tantum admittat: & in libro baptizati, & eorū nomina describat: doceatque eos, quam cognitionem contrahunt. fo. 181. p. 2. & alia doceat, quę ibi referuntur. ibidem

¶ Scire etiā debet quod Baptismus quo vis tempore conferri potest, & quod non debet baptizare extra Ecclesiā, & quomodo baptizabit, Infantē vel Catechumenū periclitātem & qualiter se habebit cū fetu emergēte caput, vel manum fo. 181. & 182.

¶ Curatus

- ¶ Curatus debet inquirere, qua forma & qua intentione sit baptizatus, qui extra Ecclesiam est baptizatus. fo. 182. pa. 2.
- ¶ Curatus potest baptizare sub conditione quando dubium est, fuerit ne paruulus an non baptizatus: secus inepte faceret, & quo modo sub conditione baptizabit. f. 183. pa. 1.
- ¶ Curatus Indorum advertat notādam differētiā inter ebrium & ebriosum, vt caute segerat cū Indis baptizātibus. fo. 183. p. 1. & 2.
- ¶ Curatus debet scire, quod scienter rebaptizati & rebaptizantes pena irregularitatis afficiuntur. folio. 183. & 184.
- ¶ Curatus debet scire omnia requisita ad conficiendum & administrandum sacramentum Eucharistię. fo. 184. pa. 2.
- ¶ Item debet scire qualitatem recipientis & administrātis, tam in corpore quā in anima: & innumerabiles & prorsus inexplicabiles huius sacramenti fructus & utilitates, quas debite fumentibus confert. fol. 184. nu. 6. per totum.
- ¶ Curatus debet scire cōditiones quę annullant confessionem sacramentalem, & alia multa

quę referuntur.

fo. 194. nu. 17.

- ¶ Curatus sub pena peccati mortalis tenetur scire ex communicationes communes, & casus referuatos, & peccatorum mortalium communes species & alia huiusmodi. fo.

195. pa. 2.

- ¶ Curatus quę debeat scire circa Extremęctionis Sacramentum. fo. 195. nu. 18

- ¶ Curatus debet scire impedimenta Matrimonium impediencia, & dirimentia, & quo tempore, possunt celebrari benedictiones nuptiales, & alia multa quę referuntur. fo. 197. nu. 19. 20. vsque ad 24. inclusive.

- ¶ Curatus debet habere scientiam linguarum eorum, quorum habet curam administrandi Sacramenta, nec sufficit illa exercere per interpretem secundum Concilium Tridentinum. fo. 206. nu. 25.

- ¶ Curatus debet administrare Sacramenta per se ipsum, & non sufficit per alios, secundum Ius Canonicum. fo. 207. p. 1.

- ¶ Curatus Indorum non potest esse, qui nescit eorum linguam. fo. 207. p. 1.

¶ Cura

- ¶ Curatus nesciens linguam eorum , quibus
ad ministrat Sacramenta , non est tutus in
conscientia , neque qui eum constituit , aut
permittit. fo. 207. p. 1. & 2.
- ¶ Curatus tenetur prædicare suis Parochianis.
fo. 207. p. 2. & 208. nu. 26.
- ¶ Curatus tenetur oues sibi commissas inf
truere de rudimentis fidei. fo. 208.
pa. 1. & 2.
- ¶ Curatus tenetur suos docere Articulos fidei,
decalogum , & orationem Dominicam , at
quæ etiam alia huiusmodi. fo. 209. pa. 1.
2. & multa quæ referuntur a nu. 26. vs
que ad 29. inclusiue.
- ¶ Curatus tenetur Missã celebrare in diebus,
quibus Parochiani tenentur Missam audire.
fo. 210. nu. 27.
- ¶ Curatus tenetur scholã puerorum habere ,
pueros fidei rudimenta & obedientiam erga
Deum, & parentes docere. fo. 110. nu. 29.
- ¶ Curatus Regularis Indorum, ad quæ tenea-
tur. fo. 211. a nu. 30. vsque ad 34.
- ¶ Curatus tenetur habere scientiam illorum,
quæ pertinet ad suum officium , alias ,

insufficiens est iudicandus. fo. 211. p. 2.

¶ Curatus nesciens linguam Indorum, si impedit intrare alium eorum linguam scientem, peccat mortaliter. fo. 313. p. 1.

¶ Curatus indignus habens beneficium, non tenetur illud renunciare, sed procurare illi debitum regimen, secundum Victoriam. fo. 213. p. 2. & 214. p. 1.

¶ Curatus indignus, potens per alios regere suum beneficium, non tenetur illud renunciare, secundum Caietanum. fo. 214. pa. 1.

¶ Curatus non potens per se nec per alios providere de necessarijs in beneficio sibi collato, tenetur illud renunciare. fo. 214. p. 1.

- ¶ Curati absque tyrannide non possunt petere duplicata iura, ab his qui sepeliuntur apud Religiosos. fo. 252. p. 1.

- ¶ Curati non sunt censendi Fratres, etiam si officium parochi exerceant, secundum mentem aliquorum. fo. 256. p. 2. ¶ Sed

- re vera iam Prouinciales trium Ordinum pro se, & suis Fratribus parochi officium & onus acceptarunt. fo. 257. nu. 8. per totum.

¶ Curati

¶ Curati seculares non possunt poni in locis,
vbi continuo habitant Religiosi. folio

307. pa. 2.

¶ Curati de iure debent ministrare Sacramen-
ta Ecclesiastica, & Verbum Dei populo pro-
ponere. fo. 323. pa. 1.

¶ Curam animarum ex charitate dicitur exer-
cere, qui tantum se obligare intendit in hoc,
ad quod proximi charitas eum obligat. fo.

390. pa. 2.

¶ Custos Custodię non habens super se Prouin-
tiam, neque Prouincialem, potest committe-
re Fratribus vsum priuilegiorum. fo.

132. pa. 2.

¶ Custodes non possunt Fratres absoluerе à ca-
sibus reseruatis Prouinciali, nisi de speciali
eiusdem licentia. fo. 265. p. 1.

¶ Custodes prohibiti absoluerе à reseruatis
Prouinciali, sunt illi, qui immediate ei sub
sunt: nō autem, qui immediate subiiciuntur
Ministro Generali. fo. 270. p. 1.

*

*

E 5

¶ De

Deuotio est promptitudo volūtatis in his,
quę pertinet ad seruitiū Dei, & est preci
puus Religionis actus. fo. 192. p. 1.

¶ Delegari potest simplex ministeriū absoluē
di, à delegato Ordinarij, & à subdelegato
Delegati Papę. &c. fo. 269. p. 2.

¶ Diaconi ex commissione prefecti sibi facta
possunt sollemniter baptizare, propter penu
riam sacerdotum. fo. 227 p. 1. & 2.

¶ Diaconus doctus ex commissione sibi facta
potest Euangelium sollemniter prædicare.
fo. 228. pa. 1. & 2.

¶ Diaconus ex iussu Presbyteri habentis iuris
dictionem, potest Eucharistiam ministrare.
fo. 299. p. 1.

¶ Diaconus Presbytero ex malitia contradicē
te, potest Eucharistiam ministrare infirmo.
fo. 299. p. 2.

¶ Dieta significat iter vnius diei, & Hispani
ce es Iornada de vn dia, que se toma por.
6. o 7. leguas. fo. 144. p. 1. & 238. p. 1.

¶ Dif

- ¶ Diffinitorium in electione Priorū & Guardianorum debet eligere digniores sub pœna peccati mortalis . fo . 261 . nu . 9 .
- ¶ Dispensare possunt Guardiani (per Martinū 5 .) cum suis subditis super omni irregularitate, & in casibus reseruatis Papæ, dum nō sit notorium. fo . 121 . pag . 1 .
- ¶ Dispensare possunt Prelati Societatis lesu cū uis in irregularitate pro ueniente ex eo quod ex cōmunicati, suspensi, aut interdicti celebrarunt. fo . 129 . pag . 1 . & 130 . p . 1 .
- ¶ Dispensare non possunt Ordinum Superiores (virtute Omnimodę in foro exteriori) cū seclularibus in impedimentis Matrimonij, nisi in ordine ad bonū Indorū. fo . 141 . pag . 1 .
- ¶ Dispensare non solet Papa sine rationabili causa. fo . 141 . pag . 2 .
- ¶ Dispensare possunt Prelati cum Indis, & in eorum conuersione se occupantibus in voto castitatis perpetuę, & super impedimentis de iure humano dirimentibus Matrimonij. folio . 142 . pag . 1 . & 2 . & 143 . pag . 1 .
- ¶ Dispensare non possunt Prelati in Episcopatib9 nisi dissent ab Episcopis, & eorū officialibus

libus per duas dietas.

fo. 143. p. 2.

¶ Dispensari potest (quater in anno) in votis factis à Fratribus Mendicantibus & Monialibus. S. Clare. fo. 156. p. 2.

¶ Dispensari non potest cum Fratribus in irregularitatibus virtute cōcessionis factę à Leone. 10. bene autem virtute aliorum priuilegiiorum. fo. 159. p. 2.

¶ Dispensare non possunt (secundum Emanuelem) Pręlati Regulares cum suis subditis simoniacis in ordine. fo. 161. p. 1.

¶ Dispensare possunt Pręlati Superiores Ordinum Mendicantium, per Omnimodā Adriani. 6. cum suis Fratribus ad Infidelium doctrinam deputatis in irregularitate contracta ratione executionis ordinis, in excommunicatione &c. fo. 162. p. 1.

¶ Dispensari potest per Ioannem Cardinalem Legatum à latere cum Fratribus in irregularitate, etiā per homicidium voluntarium contracta, & quomodo. fo. 233. p. 1. & 2.

¶ Dispensare possunt cum fratribus Pręlati Superiores in irregularitate contracta eo quod excommunicati celebrarunt. fo. 265. p. 2.

¶ Dis

- ¶ Dispensare per Bullam Cruciatæ possunt
Guardiani & Priores cum suis subditis in ir-
regularitatibus. fo. 272. p. 2.
- ¶ Dispensare potest Prouincialis (virtute priui-
legiorum) in secundo gradu consanguinitatis
& affinitatis, absque usu Omnimodæ. fo.
357. pa. 2.
- ¶ Dispensare possunt Fratres habentes aucto-
ritatem in Noua Hispania in irregularita-
te, etiam cōtracta ex homicidio voluntario,
& quomodo. fo. 363. pa. 2.
- ¶ Dispensare possunt Episcopi, & Fratres Mē-
dicantes habētes auctoritatē à suo Superiore
ad petendū debitum cum his, qui post con-
tractum Matrimonium, excōmuni consensu
continentiam promisserunt. fo. 428. pa. 1.
- ¶ Dispensare possunt Fratres Minores rite prę-
sentati in omnibus votis, in quibus possunt
Episcopi: præterquam in voto peregrinatio-
nis, vltra duas dietas. fo. 428. p. 2.
- ¶ Dispensare non possunt Pręlati, neque eorū
subditi in Bigamia, secundum Collectorem
Compendij Societatis. fo. 430. p. 2.
- ¶ Dispensare potest confessor Regularis cum
Fra

- Fratre in irregularitate cōtracta, ex eo quod ex communicatus celebrauit diuina, vel Ordines sacros suscepit, vel homicidium casuale fecit . fo. 430. pa. 1.

¶ Dispensare possunt Prelati (secundum Henricum) in omni irregularitate, excepto homicidio voluntario, & membri truncatione, etiā cum externis . folio . 431. pag. 2 .

¶ Dispensare potest Episcopus in irregularitate proueniente ex delicto occulto, excepto homicidio voluntario . fol . 431. pag. 2 .

- ¶ Dispensare possunt Confessores Mendicantes cum seclularibus super quacunque irregularitate Ordinario reseruata. fo. 431. pag. 2.

- ¶ Dispensare possunt confessores Regulares, cum seclularibus super quibuscunque votis. fo. 433. pag. 2.

- ¶ Dispensare super votum nihil aliud est quā tollere vinculum & materiam eius . folio . 434. pa. 1.

- ¶ Dispensare possunt Fratres Societatis (secundum auctorem Compendij Indici per suum Generalem deputati in foro conscientie in terueniente legitima causa) cum omnibus in voto

voto simplici castitatis, & in alijs votis non
tamen sollempnibus. fo .434 .pa .2.

¶ Dispensare possunt Prouinciales & eorum
subditi (quibus ipsi commisserint) in hu-
iusmodi votis : non tamen in locis , vbi fue-
rint Episcopi, secundum Auctorem Compen-
dij Indici . fol 434 . pag . 2 .

¶ Dispensare non possunt confessores Mendi-
cātes in voto simplici castitatis, nisi cū Neo-
phytis & recēter ad fidē cōuersis. f. 435 . p. 1.

¶ Dispensare possunt Prēlati (vel eorum subdi-
ti ab eis ad id deputati) cum Neophytis vtri-
usquē Indię in foro conscientię in omnibus
iure diuino nō prohibitis cōsanguinitatis gra-
dibus vel cōiūctis, vel attinētibus. f. 435 . p. 2.

¶ Dispensare non possunt Prēlati in huiusmo-
di votis in foro iudiciali , nisi in illis locis,
ex quibus difficile recurri potest ad Ordina-
rios . folio . 435 . pagina . 2 .

¶ Dispensare possunt Fratres Societatis (per
suum Generalem ad id deputati in foro cōs-
cientię) cum Neophytis super quouis impe-
dimento occulto cum ijs omnibus qui in fa-
cie Ecclesię illegitimum Matrimonium
scien

sciente vel ignoranter contraxerunt, dummodo contrahentes de nouo contrahant. fo.

436. pa. 1.

¶ Dispensare non possunt iidem Fratres in huiusmodi impedimentis, nisi ubi expedire existimauerint. fo. 436. pa. 1.

¶ Dispensare possunt in huiusmodi impedimentis Prouinciales, & eorum subditi ad id deputati, non tamen in illis locis ubi sunt Episcopi nolentes sic dispensare. fo. 436. pa. 2.

¶ Dispensare possunt Fratres Sancti Augustini, & alij Mendicantes per totum Orbem ex Leone. 10. in primo gradu affinitatis, tam in Matrimonij contractis, quam contrahendis, dummodo sit impedimentum secretum & non deductum in iudiciū. fo. 437. pag. 1.

¶ Dispensare possunt Fratres Mendicantes cum omnibus in hoc Nouo Orbe, in irregularitate, excepta illa, quę prouenit ex homicidio voluntario extra bellum, & ex simonia. fo. 443. pa. 2.

¶ Dispensandi rationabilis causa dicitur illa, quę est pro bono vnius Regni, vel ob quam solet dispensare Papa. folio. 142. pag. 2.

¶ Dispens

- ¶ Dispensandi rationabilis causa relinquitur iudicio Prelatorum Ordinum Mendicantium . folio . 142 . pag . 1 .
- ¶ Dispensandi causæ rationabiles , sunt bonū pacis & vnius Regni , & emolumentum Fidei & Ecclesiæ . folio . 142 . pagina . 1 .
- ¶ Dispensandi habens facultatem potest votū relaxare , absque eo , quòd loco voti aliquid iniungat vouenti . fol . 422 . pag . 1 .
- ¶ Dispensandi facultas (in irregularitate quacunque occasione contracta) non debet à Prelatis committi , nisi viris doctis & circūspectis . fol . 430 . pag . 2 .
- ¶ Dispensandi priuilegium (super homicidio voluntario cum suis subditis concessum Prelatis Ordinum) non derogatur per Conciliū Tridentinum . folio . 431 pag . 1 .
- ¶ Dispensatio cū Indis in impedimentis Matrimonij , non debet fieri nisi sublit legitima causa . fol . 141 . pag . 2 .
- ¶ Dispensatio fieri potest ab Episcopo in gradibus prohibitis in Matrimonio , quando impedimentum est occultum , & ad Papam non potest haberi recursus , & separatio si-

ne scandalum fieri non potest . fo . 161 . pa . 2 .

¶ Dispensatio denuntiationum in Matrimonio pertinet ad Episcopum, vel eius Officialem auctoritate sibi commissa. fo . 200 . pa . 1 . & 2 .

¶ Circa hoc vide Elenchum . 1 . par . ver . Banas

¶ Dispensatio potest fieri cum filio adulterino, & incestuoso , & cum utroque simul ad ipsum legitimandum . fol . 220 . pag . 2 .

¶ Dispensatio , commutatio , & irritatio inter se differunt . fo . 422 . pa . 1 .

¶ Dispensatio requirit causam iustam & rationabilem . fo . 422 . pa . 1 .

¶ Dispensatio potest fieri cum Indis in gradibus Matrimonij prohibitis , dummodo non sint contra Ius diuinum & Naturale . folio . 358 . pa . 2 . & 359 p . 1 .

¶ Dispensatio ad petendum debitum, non est necessaria, in eo, qui in tertio, vel quarto gradu cognouit consanguineum, vel consanguineam alterius coniugis post consummatum Matrimonium , vel ratum . fo . 426 . pag . 2 .

¶ Dispensatio & absolutio ab omnibus censuris & irregularitatibus conceditur Fratribus Mendicantibus . fo . 432 . pag . 1 .

¶ Discre

- ¶ Discreti cuiuscunque Prouinciæ sunt iudices cum voto decissiuo ad sententias pronunciandas in Ordine sancti Francisci. fo. 283. pag. 1.
- ¶ Donati Fratres, Familiares, & alij huiusmodi non possunt uti priuilegijs Fratrum contra ipsos Fratres, quorum priuilegia illis communicantur. fo. 326. pa. 1.
- ¶ Dubia Ordinibus proposita ab Episcopis, (in Concilio Prouinciali Mexicano congregatis) circa Fratrum priuilegia. f. 356 p. 1. & 2.
- ¶ Dubia exorta circa vsum priuilegiorum, deferenda sunt ad Papam, vel ad eius Nuntium Apostolicum. fo. 375. pa. 1. & 2.
- ¶ Dubia in Indijs exorta circa Fratrum administrantium priuilegia, deferenda sunt ad Regem, vel ad Senatum Regium Indiarum, vel ad Proregem. fol. 375. pa. 2.

E

Ebrius dicitur quando totaliter impeditur eius ratio. folio. 183. pag. 1.

¶ Ebriosus est, qui est assuetus ad ebrietatem,

E 2

& non

& non semper est impeditus ab actu ratio-
nis . fol 183 . pag 1 .

¶ Ecclesia (quæ est in his Indiarum partibus)
dicitur nouiter conuersa . fol . 174 . pag . 2 .

¶ Ecclesias pollutas per effusionem sanguinis,
aut feminis, possunt reconciliare Prælati
Ordinum . fol . 237 . pa . 2 .

¶ In Ecclesia polluta celebrans , peccat mor-
taliter , non tamen fit irregularis . folio .
237 . num . 10 .

¶ Ecclesia consecrata polluta, debet aqua be-
nedicta reconciliari ab Episcopo intra duas
dietas existente . fo . 238 . pa . 1 .

¶ Ecclesia sic polluta , potest aqua benedicta
reconciliari à Præfato Monasterij, si Episco-
pus distat vltra duas dietas . fo , 238 . pa . 1 .

¶ Ædificare domos possunt Prouinciales ad
habitandum pro instructione Neophytorū
nulla alia licentia requisita ex concessione
& Scheda Regum Castellæ . fo . 307 . pag . 1 .

¶ Ædificare domos possūt Fratres ex licentia
sola Protegis , nulla habita copia Episcopo-
rum etiam ipsis contradicētibus . fo . 307 . p . 2 .

¶ Effectus vniuscuiusque Sacramenti non da-
tur

tur, nisi illud in re summatur, & applicetur.
fo. 188. pag. 1.

¶ Eligendi Prælatus concedunt potestatem indulta Ordinum, & etiam extrema necessitas.
fo. 134. pa. 1.

¶ Eligendi Prælatus numerus in extrema necessitate sufficit, quod sint plures duobus.
fol. 134. pagina. 2.

¶ Eligendi Prælatus facultas, non cadit inter duos tantum, etiam in extrema necessitate.
fo. 135. pag. 2.

¶ Electio Guardianorum vel Priorum pro duobus vel tribus est proponenda. fo. 262. pa. 1.

¶ Episcoporum officiales sunt eorum Vicarij Generales videlicet Prouisores. fol. 144. pag. 2. fol. 357. pag. 1. & fo. 200. p. 2.

¶ Episcopi in suis Episcopatibus possunt cedere facultatem suis Vicarijs Generalibus, ut possint prestare assensum, ad hoc quod Prælati Ordinum intra duas dietas possint uti auctoritate omnimoda. fol. 146. pa. 2.

¶ Episcopi postquam dederint Prælatis Ordinum assensum utendi auctoritate omnimoda, non possunt ab eis sine causa illum tollere. fo. 147. p. 1

¶ Episcopus(etiam si moriatur)non cessabit talis assensus vtendi tali priuilegio. folio.

147. pa. 1.

¶ Episcopus Tlaxcallensis in suo Episcopatu precipit obseruari(circa benedictiones nuptiales) id quod Manuale Mexicanum statuit. scilicet quòd quando alter contrahētiū solū est benedictus, siue vir, siue femina, vterque de nouo benedicantur. folio. 204.

pag. 2. & 205.

¶ Episcopus tenetur instruere oues sibi cōmissas de profundis Fidei misterijs, & eius perfectione. fo. 208. pa. 1. & 2.

¶ Episcopus nō potens perse, nec per alios regere suam Ecclesiam, tenetur renunciare beneficium. fo. 214. pa. 1.

¶ Episcopi nō possūt auferre populos Indorū, à Fratribus eorū curam gerentibus. folio.

218. pa. 1. & 2.

¶ Episcoporum sententia, lata contra indulta Fratribus concessa, nihil valet. f. 218. p. 2.

¶ Episcopus ex iure communi potest absoluerē ab omni hēresi occulta. folio. 244. pa. 2. & 245. pa. 1. & 2.

¶ Epif

- ¶ Episcopus potest committere auctoritatem
absoluendi hereticum egrotum, si longe dis-
tet, atque etiā Monialē inclusā. f. 245. p. 2.
- ¶ Episcopus non potest committere facultatē
generalem alicui, absoluendi ab heresi. fo.
246. pa. 1.
- ¶ Episcopus potest creare Commissarium par-
ticularem, qui possit aliquem in particulari,
ab heresi occulta absolvere. folio. 246.
pag. 1. & 2.
- ¶ Episcopus est verus Pastor populorum Reli-
giosis assignatorū, & ibi potest administrare
Sacramēta, & de causis cognoscere. f. 257. p. 2.
- ¶ Episcopi non possunt constituere Curatos in
populis, vbi continuē habitant Religiosi.
folio. 307. pa. 2.
- ¶ Episcopi nihil debent, nec possunt innouare
in populis Indorum circa Sacramentorum ad-
ministrationem. fo. 357. pa. 1. & 2.
- ¶ Episcopi ex Regia cedula in Religiosorum
domib⁹ possunt visitare sanctissimū Sacramē-
tū, & alia cultum diuinum concernentia.
folio. 379. pa. 1.
- ¶ Episcopi ex Regia cedula possunt corrigere

Fratres delinquentes, quando à suis Præla-
tis non corriguntur, iuxta Concilij Triden-
tini Decretum.

fo. 379. pa. 2.

¶ Episcopi possunt corrigere Fratres curā ani-
marum habentes, & delinquentes in Sacra-
mentorum administratione. f. 388. p. 1.

¶ Episcopi nō possunt impedire Prælati, quin
possint dimouere suos subditos ab aliquo lo-
co.

fo. 389. pa. 1. & 2. & 390. pa. 1.

¶ Episcopis non tenentur subijci Fratres, nisi
in his, quæ nudum Parochorum ministeriū,
& Sacramentorum administrationem concer-
nunt.

fo. 390. pa. 1.

¶ Episcopus (ad exonerandam suam conscien-
tiam) tenetur curare suas oues per meliorem
Ministram.

fo. 392. pa. 1. & 2.

¶ Episcopus secundum suam obligationem de-
bet attendere ad meliorem, & potio-
rem suarum ouium.

fo. 393. p. 1.

¶ Episcopus non magis exonerat suam consci-
entiam cōmittendo suas oues illi, qui se obli-
gat eas custodire ex officio, quàm ei qui ex
Charitate.

fo. 393. p. 1. & 2.

¶ Episcopus tenetur curare suas oues per me-
liore

liorem Ministrum, vel ſecularem, vel Regu-
larē: quomodocunque illarū curam ſuſcipiāt,
ſue ex obligatione, ſue ex Charitate. fo.

394. pa. 2.

¶ Epifcopi conſcientia non minus exoneratur
per Fratres animarum curam exercentes ex
Charitate, quā per Parochos ex iuſtitia
& obligatione adminiſtrantes. f. 395. p. 1.

¶ Epifcopis ſcrupulus (circa Sacramentorum ad-
miniſtrationem) ſublatus fuit, quando Fra-
tres acceptarunt ex iuſtitia curam animarū.

fo. 395. pa. 1.

¶ Epifcopis fuit prohibitū à Regia Maieſta-
te mittere Commiſſarios, & Viſitatores ad
viſitandos Fratres animarum curam exercen-
tes, niſi ſint eiufdem Ordinis. f. 395. p.

2. fo. 396. p. 1. & 2.

¶ Epifcopus in ſua Diçeſi poteſt cōferre auc-
toritatem abſoluendi ſuos ſubditos, cuicum-
que voluerit. fo. 398. p. 1.

¶ Epifcopus poteſt ſibi reſervare aliquos ca-
ſus, à quibus non poſſint Plebani abſolvere
ſuos Parochianos. fo. 398. pa. 1.

¶ Epifcopi intentantes reuocare licentiā datā

confessoribus presentatis secundum formā
Clementinę, nihil facerēt. fo. 404. p. 2.

¶ Episcopi possunt reuocare licentias datas cō
fessoribus in Clementina, si aliquis eorum
viueret scandalose, vel efficeretur surdus, vel
mentecaptus. fo. 405. pa. 1.

¶ Episcopi possunt examinare Regulares, &
cum iusta causa repellere. fo. 406. pa. 2.

¶ Episcopus non potest reseruare Fratribus de
bitē presentatis, & acceptatis aliquos casus,
qui nō sunt sibi à iure reseruati. f. 410. p. 1.

¶ Episcopi ex iusta causa possunt confessores
Regulares omnino repellere, & coardare ad
audiendum confessiones. fo. 417. pa. 1.

¶ Episcopus potest dispensare cum coniugatis,
qui post Matrimonium contractum consensu
vtriusque continentiam promississent, vt pos
sint petere debitum. fo. 428. pa. 1.

¶ Episcopus non potest dispensare cum irregu
laritate contracta ex homicidio voluntario,
bene autem Prelatus Regularis cū suis sub
ditis in foro cōscientię tantū. f. 430. & 431.

¶ Episcopus quoties opus fuerit potest dispen
sare in irregularitate proueniente ex delicto
occul

occulto, excepto homic. volūt. fo. 431. pa. 2.

¶ Episcopi post Concilium Tridentinum habent in casibus in Concilio relatis (iure speciali) iurisdictionem ordinariā. f. 432. p. 2.

¶ Episcopus (iure speciali) potest dispensare in voto continentiae, quando non potest haberi recursus ad Papam, & vrget periculum. l. scandalum. fo. 432. p. 2. & 433. p. 1.

¶ Episcopus potest dispensare in aliquibus votis Sedi Apostolicę reseruatis, quando vrget necessitas, & non potest haberi recursus ad Papam, vel ad id habentem eius auctoritatem. fo. 433. p. 1.

¶ Episcopi Indiarum (& illi quibus ipsi commiserint) habent auctoritatem absoluendi omnes & quoscunque Indos ab hæresis crimine, & ab alijs quibuscunque criminibus, & casibus reseruatis. f. 442. p. 2.

¶ Epistola Prouincię sancti Euangelij scripta ad Regem pro acceptatione ministerij. fo. 250. p. 1. & 2. & 260. p. 1. 2.

¶ Eucharistiā suscipiens debet esse contritus, & ieiunus ieiunio naturali, nisi sit infirmus. fo. 184. pa. 2.

¶ Eu

- ¶ Eucharistiam suscipiens debet confiteri peccata sua, si adest copia confessoris. fo. 184. pa. 2. & fo. 185. pa. 1.
- ¶ Eucharistiam recipiens tenetur se examinare secundum possibilitatem sue fragilitatis, antequàm communicet. fo. 184. pa. 2.
- ¶ Eucharistiam recipiens nō memoria recolēs peccatum mortale ex ignorantia affectata, non excusatur à peccato. fo. 184. p. 2.
- ¶ Eucharistiam recipiens facta sufficienti examinatione, non peccat, etiā si alicuius peccati mortalis oblitus fuerit. fo. 184. pa. 2.
- ¶ Eucharistia summi potest absque peccatorum confessione, quando è contrario oritur scandalum. fo. 185. pa. 1.
- ¶ Eucharistia non est danda existenti in peccato mortali publico, etiā si sit absolutus per confessorem. fo. 185. pa. 2.
- ¶ Eucharistia non continet substantiam panis & vini, sed est ibi Christus verus Deus, & homo. fo. 185. p. 2.
- ¶ Eucharistiæ maxima reuerentia est exhibenda. fo. 185. pa. 2.
- ¶ Eucharistia confert gratiam digne summentibus

tibus.

fo. 186. pa. 1.

¶ Eucharistia adunat Christo digne summentes.

fo. 186. pa. 1.

¶ Eucharistia adauget gratiam digne summentibus.

fo. 186. p. 1. & 187. p. 1. & 2.

¶ Eucharistia fuit nobis relicta à Christo in memoriam suę passionis.

fo. 186. pa. 1.

¶ Eucharistia confert quàm plurimos fructus digne summentibus.

fo. 186. pa. 2.

¶ Eucharistię effectus peculiaris est nutritio spiritualis per gratiam datam à Christo Domino.

fo. 187, pa. 1.

¶ Eucharistiam summens vnitur illi, & incorporatur, & per gratiam transit in ipsam.

fo. 187. pa. 1.

¶ Per Eucharistiã restauratur deperditus feruor Charitatis, & augetur gratia.

fol.

188. pa. 1.

¶ Eucharistia omnibus infirmis est ministranda.

fo. 188. pa. 1.

¶ Eucharistia est danda damnatis ad mortem pridie mortis

fo. 188. pa. 2.

¶ Eucharistia facit resistere mortalibus & venialibus admortẽ disponentibus.

f. 188. p. 2.

¶ Eu

- ¶ Eucharistia præseruat à morte (spirituali),
& liberat à tentationibus Demonum . fol .
189 . pag . 1 .
- ¶ Eucharistia comparatur Agno Paschali , &
coelesti Mannæ . fol . 189 . pag . 2 .
- ¶ Eucharistia remittit peccata venialia , &
excitat hominem ad Charitatem , & eius
feruorem . fol . 189 . pag . 2 .
- ¶ Eucharistia tantum delet illa peccata mor-
talia , quorum non habet affectum , qui ad
illam accedit . fol . 190 . pag . 1 .
- ¶ Eucharistia secundum .D. Ambrosium po-
test conferre primam gratiam , per quam pec-
cata mortalia delentur . fol . 190 pag . 1 .
- ¶ Eucharistia in quantum est sacrificium , ha-
bet remittere penas debitas pro peccatis .
fol . 190 . pag , & 2 .
- ¶ Eucharistia consideratur vt Sacramentum ,
& vt sacrificium . fol . 190 . pag . 1 .
- ¶ Eucharistia & si sit sufficiens ad satisfaci-
endum pro omni pena , tamen de facto satisfac-
cit pro illis , pro quibus offertur . f. 190 . p. 2
- ¶ Eucharistia dat ius ad gloriam consequen-
dam . fol . 190 . pa . 2 .

- ¶ Eucharistia dicitur Viaticum, quia confert
virtutem perveniendi ad gloriam. f. 191. p. 1.
- ¶ Eucharistia sustentat, auget, reparat, &
delectat. fol. 191. pag. 2.
- ¶ Eucharistia mouet effectiue deuotam, &
attentam voluntatem in actum suauem. fo.
192. pag. 1.
- ¶ Eucharistia prestat agilitatem, & facit,
quod caro obediat spiritui. fo. 194. pag. 1.
- ¶ Eucharistia prestat vitam māducantibus. fo.
194. pagina. 1.
- ¶ Eucharistiam possunt ministrare Fratres om
nibus fidelibus, preterquam in die Resur
rectionis Domini Nostri. fol. 289. pa. 2.
& fol. 290. pag. 2.
- ¶ Eucharistiam per Leonem .io. possunt fide
libus ministrare Fratres sine Parochi licen
tia, etiam in die Resurrectionis Domini.
fo. 290. pag. 1.
- ¶ Eucharistiam possunt ministrare Fratres, &
facere ministrari Sacramenta iter facienti
bus, & reliquis personis. fol. 290. pag. 1.
- ¶ Eucharistiam summens in aliena Diœcesi,
si ibi se repperit etiam per modicum tempus
Pas

Paschatis satisfacit præcepto Ecclesię. fo.

290. pa. 2.

- ¶ Eucharistiam possunt summere omnes fideles toto anni tempore à Fratribus Mendicantibus (Parochorum non requisita licentia) præterquàm in die Resurrectionis, nisi necessitas urgeat, modo postea communicet in propria Parochia, vt satisfaciāt præcepto Ecclesię.

fo. 292. pa. 2.

- ¶ Eucharistiam possunt summere fideles per Bullam Cruciatę tempore interdicti in alijs Ecclesijs, vel priuatis Oratorijs, præterquàm in die Paschatis.

fo. 293. pa. 1.

- ¶ Eucharistiam suscipiens vel administrans extra propriam Parochiam prima die Resurrectionis absque licentia expressa vel tacita, aut priuilegio speciali, peccat mortaliter, siue fiat ex deuotione, siue ad præceptum implendum.

fo. 293. pa. 2.

- ¶ Eucharistiā summentes in Hebdomada Sancta, vel Paschali adimplēt præceptum Communionis Paschalis.

fo. 293. pa. 2.

- ¶ Eucharistiam summens à prima die Cinerum vsque ad octauam Paschæ ad implet præceptum

tum

tum Ecclesiæ.

fo. 294. pa. 1.

¶ Eucharistiam possunt Fratres ministrare In
dis in die Resurrectionis in nostris locis, etiã
in populis Hispanorum . fo. 294. pa. 1.

¶ Eucharistiã possunt Fratres administrare õ-
nibus fidelibus in suis domibus (excepto die
Resurrectionis) tamen sollempniter deferre
in domos infirmorum prohibentur, stando in
iure communi. fo. 294. pa. 1. & 2.

¶ Eucharistiam (absente Parocho) potest Reli-
giosus deferre Indo, vel Hispano, quando
necessitas vrget. fo. 294. pa. 2. & fol. 295.

pa. 1.

¶ Eucharistia potest ministrari omnibus fide-
libus in Monasterio Beatæ Mariæ de Guada-
lupe in die Paschatis, sine licentia Diœcesan-
orum, & sine timore excommunicationis.
fo. 295. pa. 1. nu. 18. & sequentibus.

¶ Quo priuilegio gaudent Monasteria Men-
dicantium: atque ita sine timore alicuius
peccati, & ex communicationis possunt mi-
nistrare Sacramentum Eucharistiæ õnibus
fidelibus in die Paschatis in suis Ecclesijs.
folio. 296 pagina. 1. & sequentibus.

G

¶ Eucha-

- ¶ Eucharistiam sumens in die Paschatis in Monasterio Beatæ Mariæ de Guadalupe satisfacit præcepto Ecclesiæ. fol. 295. pag. 2.
- ¶ Eucharistiam ministrare non possunt Religiosi in alienis Ecclesijs in die Paschatis, bene tamen in alijs Communibus non obligatorijs. fol. 296 pag. 1. & 2.
- ¶ Eucharistiam in die Paschatis Clerici seculares de licentia Sacrificij possunt ministrare fidelibus (etiam in tempore interdicti,) si ad illam recipiendam habeant fideles licentiã tali tempore. fo. 297. pag. 2.
- ¶ Eucharistiæ administratio committitur Sacerdotibus simplicibus habentibus ad id licentiam à Sede Apostolica, vel à Parocho. fo. 298. pag. 1.
- ¶ Eucharistiam possunt administrare Diaconi in necessitate, ex iussu presbyteri interueniente causa iusta. fo. 298. pag. 2.
- ¶ Eucharistiam ex iussu Prælati ipsius subdito, & famulis conuentus potest ministrare Diaconus Regularis. fol. 299. pag. 1.
- ¶ Eucharistiam, ex malitia presbytero contradicente, potest Diaconus ministrare in fir

firmiter in necessitate constituto. fo. 299. pag. 2.

¶ Eucharistiam ministrare potest Sacerdos secularis fidelibus in Conuentibus Sanctę Clarę, ex licentia Capellani, vel confessoris Monialium. fo. 300. pa. 1.

¶ Excommunicationes duplicis generis solet sibi Papa reseruare. fo. 121. pag. 1. & 2.

¶ Excommunicatio, suspensio, & interdictum, non sunt censurę cōnexę inter se. fo. 122. p. 1.

¶ Excommunicatio in curritur per percussionem Clerici, etiam si nesciatur ipsum esse Clericum. fol. 184. pag. 1.

¶ Excommunicationis per accidens occultę absolutio potest concedi ab Episcopo in foro conscientię tantum, non tamen prodest pro foro exteriori. fo. 243. pa. 2.

¶ Excommunicationis publicę (propter percussionem Clerici) absolutio, potest concedi ab Episcopo, si est impedimentum ad recurrendum ad Papam. fo. 244. pag. 1.

¶ Excommunicatio & alia quęcunque censura est absolubilis a quocunque Sacerdote in articulo mortis. fo. 244. pa. 2.

¶ Excommunicatus absolueret potest ex com-

mun'catum instante necessitate . fo 154. &
fo . 155 .

- ¶ Excommunicatus in vrgentissima necessitate (ad evitandum maius scandalum) cum contritione potest communicare, & celebrare .
fo. 272. pag . 2 .
- ¶ Excomunicatus quando scandalum est paruum, non potest accedere ad Communionē, & celebrationem . folio . 272 . pagina. 2 .
- ¶ Excommunicatus occultus non potest celebrare ad præceptum Ecclesiæ implendum, & obligationem annexam suo officio, quando ex ommissione non sequitur scandalum magnum, nec infamia . fol . 273 . pag . 2 .
- ¶ Exemptio ratione loci, & ratione personę .
folio . 425 . p . 1 .
- ¶ Exemptus non potest renunciare exemptionem, sine licentia Papæ . fo . 417 . pag . 1 .
- ¶ Exemptio, quando datur ratione Ecclesiæ, vel Monasterij, extra talem locum vel Monasterium virtute eius non potest vti tali exemptione .
fol . 425 . pag . 1 .
- ¶ Exemptio, quando datur ratione personę, vbicunque fuerit talis persona potest vti tali
exemp

exemptione . fol . 425 . pag . 1 .

¶ Extre^me^vnc^tionis Sacramentum fuit institutum à Christo Domino, & promulgatum à Diuo Iacobo . fol . 196 , pagina . 1 .

¶ Extre^me^vnc^tionis forma sunt quædam verba , tamen materia est Oleum benedictum ab Episcopo . fol . 196 . pag . 1 .

¶ Extre^me^vnc^tionis modus est obseruandus circa nonnullas corporis partes . fo . 196 . pa . 1 .

¶ Circa partes Oleo sancto inungendas est aduertendum quòd Manuale Mexicanum præcipit mulieribus in vmbilico vnc^tionem fieri : viris autem in lumbis , his verbis . Ponga el Olio al hombre en los lomos , y ala muger en el ombligo . fol . 81 . Manuale vero Salmanticæ excussum per Foquel . anno de . 1585 . tam viris quàm mulieribus in lumbis vnc^tionem fieri debere , statuit his verbis . Lumbi etiam vnguntur , tam in viro , quàm in femina , veluti voluptatis , & libidinis sedes .

¶ Extre^me^vnc^tionis effectus est , conferre gratiam , & alleuiationem & alia . fol . 196 . pag . 2 .

¶ Extre^me^vnc^tionis sacramentum non tantū

remittit venialia, sed etiam aliquando mortalia.

fo. 196. pa. 2.

¶ Extremavntio semper debet administrari in firmis mortis propinquis.

fo. 196. pa. 2.

¶ Extremavntionis peculiaris effectus, est auxilium contra tētationes à Dēmonibus oblatas in hora mortis.

fo. 197. pa. 1.

¶ Extremavntio adhibenda est infirmo, quando Medici de eius salute desperant: folio.

197. pa. 2.

¶ Extremavntio nō est conferenda suspendendis, aut patibulo tradendis. fol. 197. pag. 1.

¶ Extremavntio est conferenda per Parochū, vel eius habentem auctoritatem, vel alium Sacerdotem simplicem in necessitate. folio.

197. pag. 2.

F

Festa vnius Ordinis, in quibus conceditur Indulgentia plenaria, habent correspondentiam ad illa, quę sunt aliorum Ordinum Mendicantium. fol. 157. p. 2. & 311. p. 2.

¶ Forma presentandi cōfessores secundum Cle-

men-

mentinam, & Decretalem Concilij Vienen-
sis, non fuit reuocata à Concilio Tridentino.

fo. 400. pa. 2. & 401. pa. 2.

¶ Fratres Mendicantes debent vti priuilegijs
secundum vtilitatem Ecclesię. fo. 118. p. 2.

¶ Fratres Mēdicantes missi à Regibus ad has
Indiarum partes, sunt veri Ministri huius
Ecclesię. fo. 118. p. 2.

¶ Fratres Mendicantes possunt absolui à suis
Prælati ab omni censura Ecclesiastica. fol.

fo. 120. pa. 1.

¶ Frater, cui commissus fuit vsus priuilegij
Clementis. 7. etiam missus in Hispaniam,
gaudet eo, quandiu est Prouincię India-
rum. fo. 126. pa. 2.

¶ Frater, nondum habens triennium in ordine
in extrema necessitate habet vocem actiuam
in electione Prælati. folio. 134. pag.

2. & 135. pag. 1.

¶ Fratres duo, mortuo suo Prælato, debent re-
currere pro licentia vtēdi priuilegijs ad Præ-
latum in Prouincię vel Custodię, sub qua reposi-
ta sunt loca, vbi sunt. fo. 136. pa. 1.

¶ Fratres duo, mortuo suo Prælato, debent

recurrere pro licentia vtendi priuilegijs
ad Pręlatū Prouincię, vel Custodię propin-
quioris . fol. 136. pa. 1.

¶ Fratres duo, mortuo suo Pręlato, si multum
distant ab aliqua Prouincia vel Custodia,
possunt ambo vti priuilegijs . fol. 136 p. 2.

¶ Fratres Ordinum Mendicantium in his In-
diarum partibus (secundum sua priuilegia) li-
bere possunt administrare Sacramenta abs-
que vlla limitatione . fol. 140. pag. 1.

¶ Fratres Societatis Iesu possunt absoluerē
Christianos ab omnibus peccatis & cęsuris
(etiā de Cęna Domini) in terris Infidelium,
vbi non potest adiri Sedes Apostolica. fol.
150. pag. 1 & 2.

¶ Fratres duo docti in quolibet conuentu pos-
sunt eligi, qui habeant auctoritatem absol-
uendi à casibus de Cęna Dñi. fo. 151. pag. 1.

¶ Fratres Mendicantes in his Indiarum parti-
bus possunt absoluerē omnes sęculares ab
omnibus peccatis, & casibus . folio .

151 . pag. 2 .

¶ Fratres possunt absoluerē sęculares, & In-
dos ab omni excommunicatione, quando ta-
lis

lis non est notoria. folio. 152. pag. 1
¶ Fratres non absoluant seculares & Indos a
notoria excommunicatione, sed remittant ad
Episcopum pro absolutione. folio. 152.

pagina. 2

¶ Fratres tres vel quatuor inquolibet conuētu
possunt eligi, qui possint absolvere ab omni-
bus & singulis peccatis. fol. 153. pagina. 2. &

253. pag. 1. & 2.

¶ Fratres, quibus visum fuerit Prouinciali cō-
municare auctoritatem, possunt absolvere a
casibus papalibus, etiam Cene Domini. fo.

154. pagina. 1.

¶ Fratres se inuicē percutiētes, possūt se inui-
cē ab ex cōmunicatione absolvere, dū modo
nō sit in cōuētu aliquis qui eos possit ab
soluere. fol. 154. p. 2. & 155. pa. 1.

¶ Fratres & Nouitij (habentes propositū pro-
fitendi) possunt absolui semel in vita, & in ar-
ticulo mortis ab omnibus peccatis, & casi-
bus. folio. 155. pag. 1. & 2

¶ Fratres & Sorores sanctæ Claræ, & Tertia-
rij, & eorum seruitores, semel in vita pos-
sunt absolui ab omnibus peccatis, & ca-

sibus.

fo. 155. pa. 2.

¶ Fratres in articulo mortis, & si antea de-
venerint in dementiam, letargiam. &c. pos-
sunt absolui generaliter à confessoribus Re-
gularibus, vel secularibus. fo. 156. pa. 1.2.

¶ Fratres quater in anno possunt absolui ab
omnibus peccatis, & dispensari in votis ab
ipsis factis. fo. 156. pa. 2.

¶ Fratres Carthusienses possunt absolui gene-
raliter ab omnibus peccatis, & censuris, in
sollemnitate Natiuitatis Virginis Mariæ.

fo. 158. pa. 1.

¶ Fratres pro lucrandis Indulgentijs, & abso-
lutionibus à censuris secundum Emanuelem,
possunt vti concessionibus contentis in priui-
legijs in foro conscientie sine licentia suo-
rum Prælatorum: non tamen quo ad absolu-
tionem à casibus reservatis ipsis Prælatis.

fo. 158. pa. 2.

¶ Fratres in hoc nouo Orbe possunt adminis-
trare omnia Sacramenta nouiter conuersis.

fo. 174. pa. 1. & 2. & 175. pa. 1.

¶ Fratres de licētia suorum Prouincialium pos-
sunt confessiones audire, & prædicare In-
dis,

dis, non requisita licentia Ordinariorum.
fo. 173. pa. 2.

¶ Fratres in his Indijs ex mera obligatione tenentur Sacramenta administrare, in populis sibi assignatis. fol. 177. pag. 2.

¶ Fratres exercentes officium Parochi possunt sepelire Indos cum Cruce alta, etiam transeundo per terminos Parochiæ Clericorum.

fo. 210. pa. 1.

¶ Fratres non possunt cognoscere de causis Matrimonialibus in foro contentioso, bene autem virtute Omnimodæ Adriani. 6. possunt cognoscere, qui à Prouinciali habuerint auctoritatem, fo. 214. pa. 2.

¶ Fratres possunt exercere officium Parochi in suis locis, vbi sunt eorum Monasteria, & de sua visita, non tamen extra. folio.

215. pa. 1. & 2.

¶ Fratres in Indijs cum sola suorum Superiorum licentia, in Capitulis Prouincialibus obtenta, sine Episcoporum copia possunt exercere officium Parochi. folio. 215.

pagina. 2.

¶ Fratres possunt administrare sancta Sacramen-

menta in locis & Ciuitatibus Hispanorum
vbi habent Monasteria . fol . 219 . pag . 2.

¶ Fratres in locis vbi habent Monasteria , &
extra, in locis sibi deputatis, possunt bapti-
zare . folio . 220 . pagina . 1.

¶ Fratres in locis Clericorum , & alterius Or-
dinis possunt baptizare, urgente necessitate .
fol . 220 . pag . 2.

¶ Fratres possunt baptizare Mestizos , Mu-
latos , & Nigros in locis sibi assignatis .
fol . 220 pag . 2. & 221 . p . 1.

¶ Fratres possunt baptizare filios Hispano-
rum in suis populis, vbi non est proprius Pa-
rochus . fol . 221 . pagina . 2.

¶ Fratres Mendicantes possunt absolui (se-
cundum nonnullos per Bullam Cruciatæ)
à casibus referuatis suis Superioribus . fol .
248 . pagina . 1.

¶ Fratres Societatis Iesu non possunt absol-
ui per Bullam Cruciatę à casibus referua-
tis suis Superioribus . folio . 248 . pagina . 2.
& folio 279 , pagina . 2.

¶ Fratres non tenentur soluere quartam par-
tem funeralium . folio . 250 . pag . 1 . & 2
& fo

& fol. 321. pag. 2. & 364. pag. 1.

- q Fratres tenentur soluere quartam partem funeralium, ubi est consuetudo: non tamen ad id sunt compellendi. folio. 253. pagina. 1.
- q Fratres possunt consequi dispensationem in homicidio voluntario, & ad officia, & dignitates Ordinis promoueri. fol. 253. p. 2.
- q Fratres tres vel quatuor possunt eligi in Capitulis Prouincialibus in confessores Penitentiariorum cum potestate absoluendi ab omnibus censuris, & vota Episcopo reseruata commutandi. folio. 253. pag. 1. & 2.
- q Fratres alterius Prouinciæ non possunt ministrare Sacramenta, nisi de licentia Prelati eiusdem Prouinciæ. fo. 256. pa. 1. & 2.
- q Fratres ex iustitia in populis Indorum sibi assignatis debent administrare Sacramenta. folio. 257. pagina. 1.
- q Fratres Societatis Iesu (sine expressa suorum Superiorum licentia) non possunt uti facultatibus contentis in Iubilæis & in Bullis Cruciatæ. fol. 279. pagina. 2.
- q Fratres Societatis (Iesu sine expressa suorum Superiorum licentia) non possunt uti facultatibus

cultatibus contentis in Iubileis, & in Bullis
Cruciate. fol. 279. pa. 2.

¶ Fratres Societatis habentes facultatem, ut
absoluantur à referuatis, tantum in eadem
Societate debent confiteri cum deputatis
ad confessiones audiendas. folio. 279. pa. 2.
& 280. pag. 11.

¶ Fratres Mendicantes in Indijs commoran-
tes habent amplissimam priuilegiorum cō-
municationem: tam in concessis, quàm in
concedendis domibus, Monasterijs Hospi-
talibus. &c. fol. 169. num. 5.

¶ Fratres in partes Indiarum (à Regibus iux-
ta præceptum Alexandri sexti, missi) ita
se habent, ac si per Summum Pontificem
mittantur. fol. 307. pag. 1.

¶ Fratres (ex priuilegio Pauli quarti) possunt
supplere omnes & singulos iuris & facti
defectus, si qui interuenerint in eisdem.
fol. 315. pag. 2.

¶ Fratres (ex priuilegio Pauli quarti) sunt im-
munes à decimis, & quarta, & quinta
funeralium, & ab omnibus alijs grauami-
nibus. fol. 316. pa. 2.

¶ Fra

- ¶ Fratres in fruitione suorum priuilegiorum non sunt molestādi, sed potius contradictores censuris compellendi, etiam ad hoc inuocato brachio seculari. fol. 317. pag. 1.
- ¶ Fratres sunt exempti à quarta, & quinta funeralium, & habent à Paulo quarto, in suam protectionem duos Episcopos ne molestentur. fol. 321. pag. 2.
- ¶ Fratribus per Clementinam Dudū de Sepulchris prohibetur predicare & confessiones audire, sine licentia Parochi. fo. 322. p. 1. & 2.
- ¶ Fratres sine licentia Curati (ex Paulo quarto) in hac Noua Hispania possunt predicare, & ministrare Sacramenta Neophytis. fol. 323. pag. 1.
- ¶ Fratres Minores possunt per Syndicos commutare, vel vendere sibi superflua, & ex pecunia alia sibi necessaria emere. fo. 346. pag. 1. & 2.
- ¶ Fratres (ex licētia suorum Prouincialium) in bonis male acquisitis possunt componere nouiter conuersos: dummodo ad pia opera, & non ad vsum proprium bona applicentur. fol. 347. pag. 1.

- ¶ Fratres possunt vti suis priuilegijs circa Indos absque vlla limitatione fol. 359. pag. 1.
- ¶ Fratres de licentia suorum Superiorum possunt cognoscere de causis Matrimonialibus & dispensare in gradibus non prohibitis iure diuino, & naturali. fol. 359. pagina. 2.
- ¶ Fratres de licentia suorum Superiorum in Noua Hispania possunt dispēfare, & absoluerē ab omnibus, à quibus possunt Episcopi. fo. 363. pag. 2.
- ¶ Fratres missi ad has Indiarum partes à Rege, sunt veri Indorū Ministri. fol. 375. p. 2. & 391. pag. 2. & 392. pag. 2.
- ¶ Fratres possunt vti Apostolicis Priuilegijs exercendo officium Parochi ad administranda Sacramenta. fo. 376. p. 1.
- ¶ Fratres ex eo quòd curam animarum acceptarunt, tenētur Sacramenta administrare, non ex Charitate tātū, sed ex iustitia. folio. 383. pa. 1. 384. pa. 2. & 385. pa. 1. & 2.
- ¶ Fratres, ex eo quòd curam animarum acceptarunt, ad quā plurima tenentur, ad debite officium Parochi exequendum. folio. 383. pag. 1. & 2.

- ¶ Fratres curati debent suos Parochianos in
quàm plurimis ad salutem peccantibus
instruere. fo 383. pag. 2.
- ¶ Fratres curam Indorum habentes, debent ha
bere scientiam, & peritiam linguarum ip
sorum. fo. 384. pag. 2.
- ¶ Fratres, ex eo quòd se obtulerunt ad minis
tranda Sacramenta Indis, sunt eorum veri &
proprij Curati. fo. 386. pa. 2.
- ¶ Fratres administrantes tantum ex Charitate
Indis, nihilominus tenentur in suis populis
facere sicut veri Curati. fo. 387. pa. 1.
- ¶ Fratres non possunt petere à Rege vel Epif
copo aliquem populum, cuius linguam scie
bat aliquis Clericus, vel alius, nisi prius as
signent aliquem ex ipsis, callentem linguam
illius populi. fo. 387. pa. 2.
- ¶ Fratres à suis Prælati possunt amoueri de lo
co in locum, absque Episcoporum assensu.
folio. 388. pag. 2. & 389. pag. 1. & 2.
- ¶ Fratres hucusque ex Charitate Indis Sacra
menta administrarunt. fo, 391. pa. 2.
- ¶ Fratres nunquam ad has Indiarum partes ad
venissent, si intelligerent se Episcopis esse

subijciendos.

fo. 391. pag. 2.

¶ Fratribus Minoribus & Predicatoribus (secundum Clemēt. Dudum) competit confessiones audire virtute delegationis, & cōmissionis Sanctę Romanę Ecclesię. fo. 400. p. 2.

¶ Fratres Minores, & Predicatores à Sede Apostolica cōstituuntur coadiutores Parochorum.

fo. 403. pag. 2.

¶ Fratres Minores, & Predicatores habēt à Sede Apostolica commissionem concessā ad audiēdas fideiū confessiones. fol. 403. pag. 2.

¶ Fratres non possunt seclarium audire confessiones (non seruata forma presentandi) pro vt in Clemēt. cōtinetur. fol. 404. pag. 2.

¶ Fratres possunt seclarium audire cōfessiones, si (debitē facta presentatione) idoneis Episcopi nolint licentiā cōcedere. fo. 404. p. 2.

¶ Fratres (debitē presentati & approbati) habent ex iure potestatem absoluendi ab omni peccato, & excommunicatione maiori à iure lata.

fol. 405. pag. 1.

¶ Fratres Minores Prouincię Conceptionis non possunt molestari ab Episcopis (sub pena excommunicationis) circa predicationes, & seclum

38
& ſecularium confeſſiones audiēdas, & cir-
ca mortuorum aſſociationes. &c. fo. 408. p. 1.

& 2. & 409. pag. 1.

¶ Fratres (de ſuorum Superiorū licētia in Ca-
pitulis Prouincialibus obtēta) poſſūt in his
Indiarum partibus Sacramenta miniſtrare
Neophytis & inſulanis, Ordinariorum licē-
tia non requiſita. fo. 418. p. 2. & 419. pag. 1.

¶ Fratres Mendicantes debitè præſentati poſ-
ſunt ſecularium audire confeſſiones vnde-
quaue venientium, in Diœceſi, in qua ſūt
expoſiti. fo. 419. pa. 1.

¶ Fratres Mendicantes (debitè præſentati &
acceptati ab Ordinarijs) poſſūt audire cōfeſ-
ſiones omniū ſecularium (etiā aliarum Diœce-
ſim) & eos abſoluere à caſibus, in quibus
poſſunt Diœceſani locorū. fol. 420. nu. 6. &c.

¶ Fratres Mendicantes ab Ordinarijs in con-
feſſores acceptati, poſſunt extra Diœceſim
ſubditos illorum audire, ſicut de iure poſſūt
Curati. fol. 419. pa. 2.

¶ Fratres Mēdicantes in Diœceſi, vbi ſunt ap-
probatī ab Ordinario, poſſunt quoruncūque
fidelium ad eos recurrentium confeſſiones

H 2

audire,

audire, & absoluere à reseruatis exceptis ca-
sibus cōtētis in Bulla Cēnē Dñi. fo. 419. p. 2.

¶ Fratres Mendicantes debite prēsentati pos-
sunt sēcularium confessiones audire, & eos
absoluere ab omnibus casibus, prēterquā
Sedi Apostolicę reseruatis. fol. 420. pag. 2.

- ¶ Fratres Mendicantes debite prēsentati pos-
sunt vota omnia permutare, & in omnibus
& singulis casibus Ordinarijs reseruatis
dispensare, prēter ea, de quibus Sedes A-
postolica esset consulenda. fol. 423. pag. 1.

- ¶ Fratres Mendicantes debite prēsentati pos-
sunt sēculares absoluere ab omni censura ex
communicationis, suspēisionis, & interdicti, &
à pēnis latis à iure. l. ab homine. f. 420. p. 2.

¶ Fratres Mendicantes possunt Sacramentum
Eucharistię ministrare omnibus, ad eos ob
deuotionem recurrentibus. fol. 423. pag. 1.

- ¶ Fratres Mendicantes possunt commutare vo-
ta extraneorum ad se pro confessione recur-
rentium. fol. 423. pag. 2.

¶ Fratres Societatis licet possint dispensare
in votis (nonnullis exceptis) non tamē hoc
possunt cum his, qui ad se recurrunt ex ali-
js Dię

js Diœcesibus , vbi non sunt presentati. fol. 59

421.pa.1.& 2.& 422.pa.2.

¶ Fratres Societatis (ex Paulo. 3.) possunt omnium
fidelium audire confessiones, & eos absolue
re ab omnibus peccatis etiam Sedi Aposto-
licę reseruatis , exceptis contentis in Bulla
Cęne Domini. fol. 421.pag.1.

¶ Fratres Societatis possunt dispensare in vo-
tis , (non nullis exceptis,) & in iuramentis ,
non tamen si id cedat in præiudicium tertij.
fol. 421.pag.2.

¶ Fratres Minimi habent à Sixto . 4 . aucto-
ritatem absoluendi à casibus excommunica-
tionis , suspensionis , interdicti, & super qua-
cunque irregularitate Ordinario reseruata.
fol. 424.pag.1.

¶ Fratres Minimi habent à Sixto . 4 . auctori-
tatem dispensandi , & quęcunque vota per-
mutandi, & relaxandi, sicut potest Diœcesa-
nus. fo. 424.pa.1.

¶ Fratres Minimi possunt dispensare cum se-
cularibus in eorum votis. fo. 424.p.1.

¶ Fratres Mendicantes & Nouitij cum propo-
sito profitendi possunt eligere semel invita,

H 3

& in

& in articulo mortis confessorem, qui dispen-
set cum eis, in omnibus irregularitatibus,
exceptis homicidio voluntario, & membri
mutilatione. fol. 429. pa. 2.

¶ Fratres Mendicantes in hoc Nouo Orbe gau-
dent prorsus eisdem facultatibus, & indultis
absque vllis limitationibus, dummodo ad id
habeant auctoritatē à suis Superioribus Præ-
latis. fol. 436. pa. 2.

¶ Fratres Mendicantes gaudēt omnibus priui-
legijs & indultis concessis Fratribus Prædi-
catoribus, & confessarijs Societatis Iesu. fol.
437. pagina. 2.

¶ Fratres Minores (per Eugenium. 3.) quādo
sunt in itinere, vel alibi distantes ab Episco-
po, ita quòd se non possint ei præsentrare, &
petere casus Episcopales, possunt plenarie
vti auctoritate Episcopali. fo. 437. pa. 2.

¶ Fratres Mendicantes in foro conscientie pos-
sunt modo vti omnibus priuilegijs, etiam
si per Concilium Tridentinum sunt sublata.
fo. 439. pag. 2.

¶ Fratres Mendicantes (secundum Patrem No-
reñam, & Magistrum à Veraeruce) possunt
audire

audire confessiones omnium fidelium de so-
la suorum Prelatorum licentia in foro conf-
cientię, non interueniente Episcopi licētia.
fo. 440. p. 1. Sed vide quę tandem dixit
Pater à Veracruce. fo. 441. nu. 21.

¶ Funeralium quartam partem non tenentur
Fratres soluere. fo. 250. pa. 2. & 364. pa. 1.

¶ Funeralium quartam partem non tenentur
soluere Monasteria huius Noui Orbis. fo.
251. pa. 1 & 2. & 252. pa. 2. ¶ Vide in-
fra ver. Quarta funeralis.

G

Generales Ministri, & eorū vices habentes
possunt absoluerē suos subditos ab omni-
bus & singulis casibus, & censuris. fol.

157. pag. 1.

¶ Gregorius. 13. ad instantiam Patris Christo-
phori de Capitefontium confirmauit om-
nia & singula priuilegia, & indulta spiri-
tualia & temporalia trium Ordinum san-
cti Francisci: etiam per modum commu-
nicationis & extensionis inter se, & cum
alijs Ordinibus Mendicantibus, & non

H 4

Mendicant

Mendicantibus : quatenus (videlicet) sunt in
vfu , & sacris Canonibus , & Decretis Con-
cilij Tridentini non aduersantur . fol. 324 .

num. 35.

¶ Idem Gregorius multa concessit Fratribus
Societatis , vt patet verbo Absoluere , Alta-
re . &c.

¶ Gregorij . 13 . Constitutio (qua reduxit priuile-
gia Mendicantium ad Ius commune , & ad
Concilium Tridentinum) non exiuit , neque
publicata est . fo. 354 . nu. 9 . & 10 .

¶ Neque voluit per eam Mendicantium pri-
uilegijs efficaciter derogari . fol. 354 . num. 9 .

¶ Gregorij predicta Constitutio , non reuocauit
Viuevotis Oracula , ibidem . num. 10 .

¶ Guardianus , vel Prior vnus Conuentus , vbi
nondum est Prouincia , neque Custodia ha-
bet auctoritatem committendi Fratribus vsu
priuilegiorum . fo. 133 . pag. 1 .

¶ Guardianus vel Prior nesciens linguam In-
dorum , neque habens Fratres eorum lingua
scientes , non est absoluendus . fol. 313 . pag. 2 .

¶ Guardiani , & Priores sunt eligendi dignio-
res , sub pena peccati mortalis . fo. 261 . pag. 2 .

¶ Guar

- Guardiani & sui Vicarij in eorum absentia habent auctoritatem absoluendi a casibus reservatis. fo.267.pag.1.& 2.
- Guardiani nihil aliud habent auctoritatis, quàm quod continetur in literis sui Guardianatus. fo.267.pa.2.
- Guardiani active habent auctoritatem alios absoluendi, non autem passivè, nisi peculiariter fuerit ipsis concessum. fol.268.pa.1.
- Guardiani possunt committere alicui potestatem absoluendi, & dispensandi specialiter, non tamen generaliter possunt illam concedere. fo.269.p.1.& 2.
- Guardiani, & Priores Conventuales habent auctoritatem absoluendi a casibus occultis.&c. fo.279.pag.1.

H

Hereticus in utroque foro potest absolvi ab Inquisitoribus. fol.241.pag.2.

- Hereticus occultus remittendus est ad Episcopum pro absolutione, si vero publicus, ad Papam, vel ad Inquisitores. fol.242.pag.1.

H 5

¶ Here

- ¶ Hereticus paratus corrigi, & consulens Doctorem, vt eum à Fidei dubitatione liberet, non incurrit excommunicationē. f. 242. p. 1.
- ¶ Hereticus moriens (si Episcopus & Inquisitores desint) potest absolui à quocunque Sacerdote in articulo mortis. fo. 244. pa. 2.
- ¶ Hereticus occultus egrotus si lōge distet, vel Monialis inclusa, possunt per Episcopū absolui, etiam si sint absentes. fo. 245. p. 2.
- ¶ Heresis casus remitti debet ad sanctę Inquisitionis officiū, nō obstantibus quibuscunque priuilegijs, etiā Regulariū. f. 130. p. 2. & f.
- ¶ Heresis alia mentalis, alia mixta, & alia completa cum signo exteriori expressiuo. folio. 239. pa. 2.
- ¶ Heresis completa non est absolubilis per Episcopum, nisi talis casus fuerit occultus. folio. 240. pa. 1.
- ¶ Heresis absolutio non cōtinetur in Bulla Cruciatę, nèque in aliqua concessione, nisi id clare exprimat. fo. 240. pa. 1. & 2.
- ¶ Heresis (etiā occultę) non possunt confessores absolutionem concedere per Bullā Cruciatę. folio. 241. pa. 1. ¶ Indi vero bene possunt

possunt absolui ab Hæresi & à quocunque alio casu. fo. 442. nu. 23.

¶ Hæresis purè mentalis non inducit excommunicationem, & ab ea potest absolvere quilibet idoneus confessor. fo. 242. pa. 1. & 2.

¶ Hæresis merè exterior (absque consensu tamen & pertinatia) non inducit excommunicationem. fo. 242. pa. 2.

¶ Hæresis expressa signo exteriori, si fuerit occulta, ita quòd non possit in iudicium deferri, est absolubilis ab Episcopo in foro conscientie. fo. 242. pa. 2.

¶ Absolutio Hæresis aliquibus notorie non potest cõcedi ab Episcopo, nisi eis, qui fuerint impediti adire Papam. fo. 243. pa. 2.

¶ Hæresis occulte absolutio ex Iure communi potest concedi ab Episcopo. folio. 244. pa. 2. & 245. pa. 1. & 2.

¶ Homicidium casuale est illud, quod ex proposito non est factum. fo. 430. pa. 1.

¶ Hospitalia, (in quibus provideatur infirmis) debent erigi in singulis populis. folio. 384. pagina. 1.

¶ Moriētes in Hospitalibus cõsequuntur Indulgentiam

gentiam plenariam. folio. 384, pag. 1.
Ex concessione Clemētis. 7. & Ioannis Pog
gij Legati Apostolici Iulij. 3. Pont. Maxi.

I

IDonci ad vtendum Breuibus, censētur illi,
qui habent potestatem, & peritiā. fo.
138. pa. 1. & 2.

¶ Impedimentum(ex illicita copula contrac-
tum) in tertio vel quarto gradu ad contra-
henda Matrimonia, fuit sublatum à Concilio
Tridentino. fo. 426. pa. 2.

¶ Impedimētum(ex illicita copula habita cum
consanguineo, vel consanguinea alterius cō-
jugis in primo, & secundo gradu) requirit
dispensationem ad petendum debitum. fol.
427. pag. 1.

¶ In impedimentis quibuscunque(iure diuino
aut naturali non prohibitis) possunt dispen-
sare Mendicantes cum Neophytis in foro
conscientię perpetuo, & in foro exteriori cū
Ordinario ad viginti ānos. f. 345. nu. 15. &c.

¶ Matrimonia nulla propter impedimenta di-
rimētia

rimonia possunt ratificari per Mendican-
tes. fo. 436. nu. 16. &c.

¶ Impediti (in secundo gradu consanguinitatis
& affinitatis) possunt dispensari, & quomodo.
fo. 357. pa. 2.

¶ Indi (& comitantes ad eorum conuersionem)
possunt absolui ab omni censura, etiã de Ce-
na Domini. fol. 130. p. 2. & 131. p. 1.

¶ Indorum Curatus non potest esse, qui nescit
eorum linguam. fol. 207. pag. 1.

¶ Indorum cura cõmittitur fratribus in Capi-
tulo Generali. fol 261. pag. 1.

¶ Indi per aliquot años in rebus inventis, vel
furtim sublati, possunt cõponi. fo. 347. pa. 1.

¶ Indi nouiter conuersi possunt retinere vxo-
res, quas habebant antequam cõuerteretur,
etiam in gradibus prohibitis, dum modo non
sit contra lus diuinum, & Naturale. fo.

358. pag. 1.

¶ Indi vel Æthiopes nouiter conuersi, possunt
retinere vxores, cum quibus sunt baptizati
etiam non premonitis prioribus vxoribus
longe distantibus. Ex Pio. 5. & Gregorio
13. Vide in Elencho. 1. par. ver. Matri-
monio

monio sub finem. Vide ibi.

- ¶ Indi possunt audire Missam, & Iubileum lucrari in tempore interdicti. fo. 307. pa. 2.
- ¶ Indi in administratione Sacramentorum, & possunt, & debet recurrere ad Religiosos tanquam ad veros suos Patres spirituales. folio. 368. pag. 2.
- ¶ Indi possunt absolui ab Episcopo vel eius habente auctoritatem, à crimine heresis, & Idololatrię. fo. 443. pa. 1.
- ¶ Indulgentia plenaria cōceditur Fratribus in articulo mortis, etiam si antea deuenerint in dementiam. fe. 156. pag. 1.
- ¶ Indulgentia plenaria conceditur Fratribus Mendicantibus in die Sanctę Catherinę Virginis & Martyris. fol. 152. pag. 1.
- ¶ Indulgentia plenaria conceditur illis, qui generaliter confitentur alicui ex Mendicantibus idoneo confessori. fo. 170. pag. 2.
- ¶ Indulgentiam plenariam per octo dies consequuntur Religiosi in Capitulo Prouinciali assistentes. fo. 262. pag. 1.
- ¶ Indulgentiam plenariam consequuntur per octo dies Capituli generalis, omnes visitantes Eo

tes Ecclesias, & Eleemosinas porrigentes.

fo. 262. pag. 1.

- ¶ Indulgentijs, & gratijs concessis Fratribus, & Monialibus Sancti Augustini, possunt gaudere viri, & mulieres, dummodo ad hoc habeant facultatem à Prælato eiusdem Ordinis.

fol. 327. pag. 2.

- ¶ Indulgentiæ, & gratiæ concessæ aliorum Ordinum domibus, & locis conceduntur similiter domibus, & locis Fratrum Societatis: dummodo non aduersentur voluntati Præpositi Generalis.

fo. 334. pag. 1.

- ¶ Indulgentia de Portiuncula communicantur omnibus Monasterijs vtriusque sexus Ordinis Sancti Francisci.

fol. 339. pag. 2.

- ¶ Indulgentia de Portiuncula communicatur Fratribus aliorum Ordinum in suis Monasterijs.

fo. 339. pag. 2.

- ¶ Indulgentiam plenariam consequuntur Fratres Minores celebrantes, vel audientes Missam Cōceptionis Virginis, & similiter Moniales Sanctæ Clare.

fol. 347. pag. 2.

- ¶ Indulgentiam & remissionem peccatorum consequuntur omnes vtriusque sexus fideles

audien-

audientes Missam, & assistentes officio Conceptionis Virginis. fo. 347. pa. 2.

¶ Indulgentiam consequuntur omnes audientes Missam, & assistentes officio Corporis Christi Domini nostri f. 348. pa. 1.

¶ Indulgentię secundum aliquem dierum numerum conceduntur, his, qui interfuerint singulis Horis Canonicis officij Corporis Christi Domini nostri, & Conceptionis Beate Virginis. fo. 348: pa. 1.

¶ Indulgentiam & remissionem omnium peccatorum consequuntur in die eiusdem festi omnes visitantes Ecclesiam Conceptionis Virginis, & Eucharistiam sumentes, ac pro tranquillitate Ecclesię deprecantes. fo.

348. pag. 2.

¶ Indulgentias non possunt lucrari seculares nisi habeant Bullam Cruciatę. fo. 348. p. 2.

¶ Indulgentiam Plenariam consequuntur, omnes imaginem, vel scapularium Conceptionis Virginis portantes, qui vere penitentes confessi fuerint. fo. 349. pa. 1.

¶ Indulgentiam decem millium annorum consequuntur omnes, decies dicentes salutationē

Ange

Angelicam.

fo. 349. pa. 1.

- ¶ Indulgentiam eandem consequuntur portantes Scapularium, & Imaginem Conceptionis Virginis, sicut portantes Chordam Fratrum Minorum, & Corrigiam Sancti Augustini.

fo. 349. pa. 1. & 2.

- ¶ Indulgentiam à Sixto. 5. concessam Confratribus Chordę, nō lucrantur, nisi, qui sunt prædictę Confraternitati ascripti. fol. 349. p. 2.

- ¶ Indulgentię & gratię ingenere vel specie concessę, vel concedendę, Fratribus communicantur à Paulo. 3.

fo. 362. pag. 2.

- ¶ Indulgentiam plenariam omnium suorum peccatorum consequuntur omnes morientes in Hospitalibus.

fol. 384. pa. 1.

- ¶ Indulgentiam plenariam consequuntur omnes Christi fideles, qui confitentes peccata sua cum contritione alicui presbytero Societatis, preces effuderint in honorem Passionis Christi.

fo. 442. pa. 1.

- ¶ Indulgentię concessę Fratribus per sua privilegia non derogantur in anno Iubilęi, etiam centessimi, nec per Bullas Cruciatę.

fo. 442. pag. 2.

I

¶ Indul-

- ¶ Indulta concessa vni Monasterio vnus Or-
dinis, fiunt communia reliquis Monasteri-
is cuiuscunque Ordinis. fol. 339. pa. 2.
- ¶ Informationes publicę nec secrete possunt
fieri contra Religiosos à iusticijs seculari-
bus. fol. 367. pag. 1.
- ¶ Inobedientia contumax est quando trina mo-
nitione facta, perseverat aliquis in ea per
diem naturalem. fol. 264. pag. 2.
- ¶ Inquisitores Hęreticę prauitatis, habent
iurisdictionem secundum sua priuilegia su-
per Religiosos delinquentes fol. 321. pag. 2.
- ¶ Vide etiam verbo Absoluere, & verbo
Hęresis & Hęreticus.
- ¶ Interdicti tempore in omnib9 Ecclesijs diei
festi Conceptionis Beatę Virginis Marię,
& per totam eius Octauam possunt Missę,
& Officia apertis ianuis, & campanis pul-
satis sollempniter celebrari, dummodo non
inter sint excommunicati. fol. 350. pa. 1.
- ¶ Irregularitas contracta per executionem
Ordinis Symoniacę suscepti est dispensabi-
lis cum Fratribus Infidelium doctrine De-
putatis per suos Superiores per Omnimo-
dam A

dam Adriani. 6.

fol. 162. pag. 1.

¶ Irregularitas incurritur à scienter rebaptizantibus, & rebaptizatis. fol. 183. pag. 2.

¶ Irregularitas etiam incurritur ab ignorantibus penam Canonicam, quæ imponitur propter factum Iure diuino prohibitum.

fol. 184. pagina. 1.

¶ Irregularitas incurritur in occisione hominis, etiam si nesciatur Canon puniens homicidam tali pena.

fol. 184 pag. 1.

¶ Irregularitas (etiam per homicidium voluntarium contracta) potest habere dispensationem.

fol. 253. pag. 1.

¶ Irregularitatem non incurrunt Sacerdotes exortando milites in bello ad fortiter dimicandum cum hostibus Infidelibus dummodo ipsi arma non ferant.

fol. 282. pag. 1.

¶ Irregularis potest celebrare ad euitandum magnum periculum, & scandalum. f. 273. p. 1.

¶ Irritatio nullam aliam causam expostulat, quam voluntatem illius, qui ad irritandum habet facultatem.

fol. 422. pag. 1.

¶ Iubileum possunt lucrari Indi, etiam si non communicent, vel non confiteantur in dic-

- to tempore, dum modo proponant confiteri
 intra vnum mensem. fo. 367. p. 2.
- ¶ Iudicium de similibus est idem, quomodo
 debeat intelligi. fo. 393. p. 2.
- ¶ Iuramentum(per suum Confessorem) potest
 relaxari Confratribus Rosarij, in nonnullis
 festiuitatibus. fo. 434. pa. 1.
- ¶ Iurisdicctio super seculares ex Omnimoda A
 driani. 6. conceditur Prelatis Ordinum in
 partibus Infidelium. fo. 116. pa. 2.
- ¶ Iurisdicctio super seculares concessa Prelatis
 Ordinum in Indijs, potest ab eis communica
 ri suis Fratribus. fo. 116. pa. 2.
- ¶ Iurisdictionis potestatem super omnes Chris
 tianos habet Papa, & Episcopus super suam
 Diocesim, & Parochus super suā Parochiam.
 folio. 397. pagina. 2.

L

Lectores graduati Religionum (preter Re
 ligiones Predicatorum & Minorum) te
 nentur coram Ordinarijs se presentare, &
 ab ipsis approbationem obtinere ad audien
 das con

- das confessiones. fo. 417. pa. 2.
- ¶ Legati & Commissarij Papæ, constituuntur Religionum Prelati à Paulo. 3. f. 363. p. 1.
- ¶ Legis promulgatio non fit sufficiens in instāti, aut paruo tempore, sed vsque dum veniat ad notitiam omnium. fo. 163. p. 1.
- ¶ Lex pontificia non valet in aliqua Diœcesi, vel Parochia, vsque dum promulgetur illic. *M* folio. 163. pa. 1.
- ¶ Lex ad hoc quod aliquem obliget, debet si bi venire in notitiā, etiam si alibi sit promulgata. fo. 163. pa. 2.
- ¶ Licentia vtendi Breui Clementis. 7. & Adriani. 6. semel à Prouinciali concessa, semper durat. fo. 117. pa. 1.
- ¶ Licentia talis concessa alicui ab vno Prouinciali, potest ei ab alio tolli. folio. 117. pagina. 2.
- ¶ Licentia talis non potest Fratri tolli à Prouinciali sine peccato, nisi iusta de causa. fo. 118. pa. 1.
- ¶ Licentia vtendi Breuibz, non est concedenda, nisi idoneis, & peritiā Canonum habentibus. fo. 137. pa. 2. & 138. p. 1. 2.
- 1 3
- ¶ Licen

- ¶ Licentia audiendi confessiones legitime petita à Prelato, si iniuste negetur ab Episcopo, censetur ipso iure concessa. fo. 399. p. 2.
- ¶ Limitatio, quæ in Breui Adriani. 6. ponitur pro duabus dietis, intelligitur tantum in foro exteriori, & in rebus gradibus. folio. 361. pa. 2.

M

- M** Aremagnum est compilatio priuilegiorum facta à Summis Pontificibus. folio. 129. pa. 2. & 130. pa. 1.
- ¶ Matrimonij causa, non sunt committende nisi, idoneis ad eas pertractandas. f. 138. p. 1.
 - ¶ Matrimonium contrahentes in peccato mortali sine contritione, de nouo peccant mortaliter. fo. 180. pa. 1.
 - ¶ Matrimonij denunciationes, ter debent fieri in diebus festiuis. fo. 197. pa. 2.
 - ¶ Matrimonium contrahitur per quedam verba, mutuo vtriusque contrahentis consensu patefacto. fo. 198. pa. 1.
 - ¶ Matrimonium, celebrari potest, sine denunciationi

ciationibus præhabitis: quando Parocho
visum fuerit conuenire. folio. 198.

pagina. 1. & 2.

- ¶ Matrimonij denūciationes possunt relinqui
si ad hoc adsit causa probabilis. f. 198. p. 2.
- ¶ Matrimonij denunciationes iam celebrati
possunt remitti ante ipsius consummationē
ad Iudicium Ordinarij. fo. 199. pa. 1.
- ¶ Matrimonij denunciationes post ipsum con-
tractū, possunt remitti ex aliqua causa iusta.
fo. 199. pa. 1. & 2.
- ¶ Matrimonij denūciationes nō possunt relin-
qui sine peccato, nisi adsit causa iusta, quā
uis illud valeat. fo. 199. p. 2.
- ¶ Matrimonium contrahentes, sunt sibi inui-
cem ministri huius Sacramenti. f. 200. p. 2.
- ¶ Matrimonij materia sunt verba, quę prius
proferuntur: forma autem, sunt quę super-
ueniunt. fo. 201. pa. 1.
- ¶ Matrimonij verba, ego vos coniungo. &c.
non sunt forma huius Sacramenti: sunt ta-
men de necessitate præcepti. fo. 201. pa. 1.
- ¶ Matrimonij verba, ego vos coniungo, omit-
tens, peccat mortaliter: tamē illud est validū

ex prolato contrahentium consensu. fol. 201.
pagina. 1. & 2.

¶ Matrimonium non est validum (quantum ad
validitatem cōtractus) nisi p̄sente proprio
Parocho, vel alio de eius licentia. f. 201. p. 2.

¶ Matrimonium contrahentes debent prius
confiteri omnia peccata sua, vel saltem po-
nitere. fol. 202. pagina. 1.

¶ Matrimonium impediētia, & dirimentia
impediēta debet scire Curatus. f. 202. p. 1.

¶ Matrimonij benedictiones nuptiales, non
possunt dari ab Aduentu, vsque ad Octauā
Epiphanię, & à die Cinerum vsque ad Octa-
uam Paschatis inclusiue. fol. 202. pa. 1.

¶ Matrimonij impedimentum (respectu affini-
tatis) cōtractū ex fornicatione simplici con-
trahitur in primo, & 2. gradu. fol. 202. pa. 1.

¶ Matrimonij benedictiones nuptiales prohi-
bentur dari, quando vterquē illas recepit.
fo. 202. pa. 1.

¶ Matrimonium de p̄senti, vel sponsalia
contrahere quocunque tempore, non est pro-
hibitum. fo. 203. pa. 2.

¶ Matrimonium est validum in p̄sētia Pa-
rochi sē-

rochi femine & econuerso , & coram testi-
bus requisitis. fol. 203. pag. 2.

¶ Matrimonij sollemnitates (si possunt adhi-
beri) si omittantur est peccatum. fo. 206. p. 2.

¶ Matrimonium para Españoles Mellizos ,
Negros , y Mulatos potest celebrari à Fra-
tribus in populis sibi assignatis sine licentia
Diocesani, iuxta sententiam Patris Magistri
à Veracruce. folio. 219. pa. 1. & 221. p. 1.
Sed re vera Rex Catholicus precipit Fratres
administrare Sacramenta Neophytis quidē,
suorum priuilegiorum virtute : antiquis ve-
ro Christianis Episcoporum commissione &
auctoritate: vt patet in peculiari de hoc Ce-
dula. fo. 380. pa. 2.

¶ Matrimonij dispensatio potest fieri à Fra-
tribus in gradibus solo humano iure prohi-
bitis, in foro conscientie perpetuo. folio.
372. pag. 2.

¶ Matrimonij dispensatio (à Fratribus habentibus
licentiam suorum Prelatorum) potest
fieri in foro exteriori circa Indos in gradi-
bus non prohibitis lege diuina & naturali,
cum assensu Ordinarij. fol. 373. pa. 1.

¶ Matrimonium contrahens post votum simplex castitatis, non potest ab vxore sua debitum petere, licet possit reddere. folio.

427. pa. 2.
¶ Mestizi possunt baptizari à Fratibus in suis Monasterijs, etiam in ciuitatibus Hispanorum. fol. 220. pa. 2.

¶ Ministri Indorum debent habere scientiam lingue eorum. fo. 219. pa. 1.

¶ Ministri Indorum Infidelium nescientes eorum idioma, possunt per interpretem eorum curam exercere. folio. 219. pa. 2.

¶ Ministri meliores ad Sacramentorum administrationem sunt prouidendi. folio. 392. pa. 1. & 2.

¶ Ministerium simplex absoluendi potest delegari à Delegato Ordinarij, & à Subdelegato delegati Pape. fo. 269. pa. 2.

¶ Missarum sollempnia possunt celebrari à Fratibus in Oratorijs. fo. 165. pa. 2.

¶ Missę possunt celebrari à Fratibus in quouis loco congruenti, & honesto, super Altari portatili. fo. 165. pa. 2.

¶ Missę possunt dici à Fratibus in Cameris seculariū,

secularium, vel in plateis, dato quòd non videantur loca honesta. folio. 165. pagina.

2. & 166. pa. 1.

- ¶ Missæ possunt celebrari in itinere, vel intorij super Altari portatili. folio. 166.

pagina. 1.

- ¶ Missæ possunt celebrari à Fratibus (secundum Ius còmunè) in Altari portatili absque licentia Episcopi. fo. 166. pa. 2.

- ¶ Missæ possunt celebrari à Fratibus extra Ecclesiam non contradicentibus Episcopis. fo. 166. pa. 2.

- ¶ Missæ non possunt licitè celebrari in cameris ubi dormiunt Seculares, nisi imminente urgentissima necessitate. folio. 167.

pagina. 1. & 2.

- ¶ Missa pro defunctis in Altaribus assignatis à Prelatis. folio. 168. pagina. 1.

- ¶ Missa pro defunctis dicta à quocunque Sacerdote in Altari maiori aliquorum conventuum sancti Dominici educit unam animam de existentibus in Purgatorio. folio. 168.

pagina. 1. & 2.

- ¶ Missam celebrans vel faciens celebrari (pro anima

(pro anima in Purgatorio existente) in Collegio de sancto Iuan de Letran, liberat animam à pena Purgatorij. fo. 171. pa. 1. ¶ Quia Indulgentia gaudent Ecclesie Mendicantiū, in his partibus. fo. 169. nu. 5. &c.

¶ Missa non potest celebrari ab habente copiam confessoris, priusquam confiteatur peccatum suum mortale. fo. 179. pa. 2.

¶ Missam tenetur celebrare Curatus, in diebus, quibus Parochiani tenentur illam audire. fo. 210. pa. 1.

¶ Missam, quam tenetur populus audire in die Dominica, potest Parochus applicare pro alijs. fo. 210. pa. 1.

¶ Missam celebrans scienter in Ecclesia polluta, peccat mortaliter: non tamen fit irregularis. fo. 237. pa. 2.

¶ Missa potest celebrari in Ecclesia, etiam si adsint Hæretici, vel schismatici interris Infidelium, quando ex prohibitionem esset maius scandalum. fo. 248. pa. 2.

¶ Monasteria possunt edificare Religiosi ex beneplacito Proregis, etiam non obtentali centia Diocesani. fo. 364. pa. 2.

¶ Moniales

- ¶ Moniales sanctę Clare & earum ancille, quater in anno possunt absolui generaliter ab omnibus peccatis & casibus. fo. 156. pa. 2.
- ¶ Moniales sanctę Clare possunt absolui generaliter in festis Domini Sabbaoth, & Beatę Marię, & omnium sanctorum, & sancti Frāncisci, & sanctę Clare. fo. 157. pa. 2.
- ¶ Moniales sanctę Clare gaudēt omnibus priuilegijs, quę concessa sunt Fratribus Minoribus. fo. 299. pa. 2.
- ¶ Moniales sanctę Clare (sub obedientia Fratrum Minorum existentes) gaudent priuilegijs concessis sororibus reformatis, sororis Collectę. fo. 310. pa. 2.
- ¶ Moniales sanctę Clare (& reliquę commissę gubernationi Fratrum Minorum) gaudent eorum Priuilegijs concessis, & concedendis fo. 344. pa. 1.
- ¶ Moniales sanctę Clare gaudent Priuilegijs concessis & concedendis Ordinibus Mendicantibus, & nō Mendicantibus. f. 344. p. 1. 2.
- ¶ Moniales Conceptionis Beatę Marię Virginis (subditę regimini Fratrum Minorum) gaudent eorum priuilegijs & prerogatiuis. folio.

folio.344.pagina.2.

- ¶ Moniales Ordinis Prædicatorum, & Sancti Augustini gaudent omnibus priuilegijs concessis, & concedendis reliquis Ordinibus.

fol.345.pag.1.

- ¶ Moniales Conceptionis Beate Virginis Eucharistiam in die eiusdem Conceptionis, & pro tranquillitate Ecclesie precantes, consequuntur Indulgentiam plenariam, & remissionem omnium peccatorum. fo.348.pa.2.
- ¶ Mortaliter peccat, qui non discit ea, quæ necessario scire tenetur ratione beneficii, vel officij, neque vult illud renunciare. fol.386. pag.1.

N

Nouitij gaudent priuilegijs, gratijs, & Indulgentijs concessis Fratribus eiusdem Ordinis.

fol.335.pag.2.

- ¶ Nuptie. Vide Benedictiones Nuptiales.
- ¶ Nuptie secunde dicuntur, quando vterque contrahentium iam est benedictus. fol.202. pag.1.& 203.pag.2.

¶ Nuptia-

- ¶ Nuptiales benedictiones non possunt dari
ab Aduentu, vsquē ad Octauam Epipha-
nię, & à die Cinerum vsquē ad Octauam
Paschatis inclusiue. fol. 202. pag. 1.
¶ Nuptiales benedictiones prohibentur dari,
quando vterquē iam illas recepit. f. 202. p. 1.

O

OFFICIALES Episcoporum sunt eorum
Vicarij Generales, videlicet Prouisores.
fol. 144. & 200. pa. 1. & 2. & 357. pag. 1.

- ¶ Olei vñctio debet poni in pectore baptizā-
dorum, & est necessaria, necessitate pcepti,
quando non vrget necessitas. fol. 222. pag. 2.
¶ Olei vñctio est etiam ponenda inter scapu-
las baptizandi. fo. 223. pag. 1.
¶ Omnimoda. Vide Auctoritas omnimoda,
atquē etiam, Potestas omnimoda.
¶ Omnimoda potestas ab Adriano .6. conces-
sa se extendit ad dispensationem cum Biga-
mo, & cum eo qui sibi virilia amputauit, cū
ad opus cōuersionis multū iuuaret. f. 319. p. 2.
¶ Omnimoda Adriani sexti, virtualiter con-
tinetur

tinetur in Bulla cōcessa ab Innocentio. 4. fo.

358. pag. 1.

¶ Ordines Mendicantes antiqui, sunt quatuor.
fo. 113. pag. 1.

¶ Ordines Mendicantes recentiores, sunt qua-
tuor. fol. 113. pa. 1.

¶ Ordines Mendicantes communicant in pri-
uilegijs concessis, & cōcedendis. fol. 113.
pag. 1. & 2.

¶ Ordines Mendicantes communicāt in priui-
legijs, etiam cum non Mendicantibus. fol. 113. pa. 2.

¶ Ordines Mendicantes communicant in fa-
cultatibus concessis Societati Iesu. fo. 113. p.
2. & fo. 115. pag. 1. & 2.

¶ Ordo Fratrum Minorum in partibus India-
rum communicat in omnibus indultis cō-
cessis & concedendis. fo. 114. pag. 1. & 2.

¶ Ordo Fratrum Prædicatorum in partibus
Indiarum, communicat in priuilegijs, cum
reliquis Ordinibus. fol. 114. pag. 2.

¶ Ordo Cisterciensis communicat in priuilegi-
js, cum Ordine Societatis Iesu. fol. 114. pag. 2.

¶ Ordo Crucigerorum cōmunicat in priuile-
gijs & in

gijs & indultis cum Societate Iesu. folio.

115. pagina. 1.

¶ Ordo Fratrum de la Merced cōmunicat in priuilegijs, cum Ordinibus Mendicantibus & non Mendicantibus. fo. 115. pa. 2.

¶ Ordo Minimorum communicat in priuilegijs (per Pium. 5.) cum cēteris Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, fo. 329. pa. 1. & 2.

¶ Ordo Seruorum Beatę Marię cōmunicat in priuilegijs (per Pium. 5.) cum cēteris Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus. fo. 330. p. 1.

¶ Ordo sancti Hieronymi Iesuatorum nō fuit ab eo institutus, sed potius in protectorem & patronum fuit electus. fo. 330. pa. 2.

¶ Ordo sancti Hieronymi communicat in priuilegijs (per Pium. 5.) cum cēteris Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus.

folio. 330. pagina. 2. & 331. pa. 1.

¶ Ordo sancti Hieronymi in Hispania habet amplissimam cōmunicationem priuilegiōrū cum alijs Ordinibus: qua etiā gaudent Mendicantes. fo. 336. nu. 58. & sequent.

K

¶ Ordo

- ¶ Ordo Societatis Iesu connumeratur à Pio. 5. inter Ordines Mendicantes. fo. 331. pa. 1.
- ¶ Ordines Mendicantes habent inter se amplissimam communicationem. fo. 336. p. 1.
- ¶ Ordinis potestas diuiditur in clauem potestatis, & in clauem scientię. fo. 397. pa. 1.
- ¶ Ordinarius dicitur Episcopus, vel eius Officialis, vel Vicarius generalis, qui dicitur Prouisor. fo. 200. pa. 1. & 2.
- ¶ Oratoria cum Altari portatili possunt Fratres habere, in quibus sollempnia Missarum celebrētur. fo. 165. pa. 2.

P

- P**APE per Bullā de Cena Domini nolunt de rogare priuilegia cōcedētia Ordinibus absolutionē à casib9 ibi reseruatis. f. 124. p. 2.
- ¶ Papa potest absolvere à casibus reseruatis Episcopo, non tamen Episcopus potest absolvere à casib9 reseruatis Pape. fo. 127. p. 2.
 - ¶ Papa (communiter) non solet dispensare sine rationabili causa. fo. 141. pa. 2.
 - ¶ Papa pro libito potest Religiosis concedere exem-

re exemptionem & priuilegium ministrandi Sacramenta. fo. 289. pa. 1.

¶ Papa huiusmodi exemptionem, & priuilegium potest auferre, limitare, & coarctare. fo. 289. pa. 1.

¶ Papa dispensans in legē alicuius grauis Cōcilij, debet exprimere specialiter se derogare Decreto talis Cōcilij. fo. 342. pa. 2.

¶ Papa potest conferre iurisdictionis auctoritatem absoluendi, cuicunque voluerit in toto orbe, inuitis Episcopis, & Parochis. fo. 398. pa. 1.

¶ Papa potest sibi reservare aliquos casus, a quibus Episcopi non possint absolvere etiam suos subditos. fo. 398. pa. 1.

¶ Papa, & Concilium Generale concedit Fratribus Minoribus, & Predicatoribus iurisdictionem audiendi confessiones, quando (si ne causa) petita licentia eis negatur ab Episcopo. fo. 399. pa. 2. & 400. pa. 1.

¶ Papa in facultate per Clementinam concessa Fratribus confessoribus, non habuit respectum ad constitutiones Episcoporum, quæ pro temporū, & locorum varietate mutantur,

& reuocantur.

fol. 410. pag. 2.

¶ Papa potest moderare restitutionē Deo debitā, non tamen debitam homini. fol. 421. pa. 2.
Parochus. Vide, Curatus.

¶ Parochus tenetur de iure administrare suis ouibus Sacramenta Ecclesiastica Baptismi. &c. fol. 179. num. 14. &c.

¶ Parochus quid debeat scire circa Baptismi Sacramentum. fol. 180. num. 15. per totum.

¶ Parochus debet instituere plebē sibi cōmissam in his, quę ad Eucharistiam sumendam sunt necessaria. fol. 194. pag. 2.

¶ Parochus debet scire Extremę vñctionis formā, materiam, & loca vñctionis. fol. 195. pa. 2.

¶ Parochus tenetur scire omnia necessaria ad Sacramentum Extremę vñctionis conferendum. fol. 196. pag. 2.

¶ Parochus necessariò debet scire Decretum Concilij Tridentini circa Matrimonij Sacramentum. fol. 197. pag. 2.

¶ Parochus conferens benedictiones secundarum Nuptiarum, potest per suum Diocesānum absolui à suspensione. fol. 204. pag. 2.

¶ Parochus tenetur docere pueros fidei rudimenta,

menta, & obedientiam erga Deum, & parentes. fol. 211. pag. 1.

¶ Parochus non potest cognoscere de aliquo diuortio, nec punire delicta, neque aliquem excommunicare. fol. 214. pag. 2.

¶ Parochi officium in populis assignatis, & assignandis possunt exercere Fratres (etiam intra duas dietas) sine licentia Diocesani. fol. 369. pag. 1.

¶ Parochi officium admittens, tenetur omni exacta diligentia illud adimplere. folio . 385. pagina. 2.

¶ Parochiani (habita Parochi licentia) possunt recipere Eucharistię Sacramentum à quocunque Sacerdote. fol. 388. pag. 2.

¶ Pastor. Vide Episcopus.

¶ Pastor tenetur pascere suas oues exemplo bonę vitę, & doctrina, & Sacramentorum ministerio, vsquē ad mortem. fol. 394. pag. 1.

¶ Pastor ouem suam alteri dare non potest pro sua voluntate, renunciando ius, quod habet super eam. fol. 394. pag. 1.

¶ Pastor nulla occasione potest suam ouem perdere. fol. 394. pag. 2.

- ¶ Pastor ouem suam perditam (per peccatum mortale vel ex sua negligēcia notabili) nullo modo potest recuperare. fo. 394. pa. 2.
- ¶ Patrini non plures quā vnus vel duo debēt admitti ad tenendum puerum baptizandū. fo. 180. pa. 2.
- ¶ Patrini nō sunt admittendi, nisi qui fuerint baptizati, & sciuerint Pater noster, & Credo & alia necessaria. fo. 181. pa. 2.
- ¶ Peccata oblita, confessione facta, per sumpcionē Eucharistię remittuntur. f. 185. p. 1.
- ¶ Peccatorum numerum, & eorum species debet dicere penitens, eo modo quo sciuerit & quierit. fo. 195. pa. 1.
- ¶ Penitentię Sacramenti partes sunt Contritio, Confessio, & Satisfactio. folio. 195. pagina. 1.
- ¶ Penitentię Sacramenti effectus, est reconciliatio cum Deo, pax & serenitas consciētę. fo. 105. pa. 1.
- ¶ Penitētiarij Papę non diuidunt confessionē, cum tantum absoluunt a censuris Papę reseruatis. fo. 276. pa. 2.
- ¶ Petro Apostolo solum fuit commissā potestas super

ta) super omnes Domini Iesu Christi oues .
fol. 412. pag. 2. & 413 pag. 1.

- ¶ Potestas, vide Auctoritas omnimoda.
- ¶ Potestas omnimoda super Indos semper manet in suo robore , etiam post eorum cōuersionem . fol. 140. pag. 1. & 2.
- ¶ Potestas absoluendi duplex est in Sacerdote: altera ordinis, & altera iurisdictionis . fol. 397. pag. 1.
- ¶ Potestas ordinis diuiditur in clauem potestatis , & in clauem scientię . fol. 397. pag. 1.
- ¶ Potestas iurisdictionis ad absoluendum à peccatis, potest haberi dupliciter: vel ex officio, vel ex commissione illius, qui potest cōmittere. fol. 397 . pag. 2.
- ¶ Prędicare nemo potest (etiam de licentia Parochi ex Concilio Tridętino) nisi sit approbatus ab Episcopo. fol. 209. pag. 1.
- ¶ Prędicatorum sęcularium institutio pertinet ad Ministrum Generalem, & ad Prouinciales in suis Capitulis Prouincialibus. fol. 262. pag. 1.
- ¶ Prędicator Regularis semel admissus per Episcopum in vna Dięcesi ad prędicandum,

cādum, semper habetur pro admissio illa.
fo. 406. pa. 2.

¶ Prędicatores Mendicantes ex Gregorio. 13.
vbique terrarum possunt Prędicare verbum
Dei, ipsis tamen Parochialium Ecclesiarū
Curatis non contradicentibus. folio. 437.

pagina. 1. & 2.

¶ Inter Missarum sollemnia frequenter debet
Sacramenti Eucharistię Mysterium declara
ri.
fo. 185 pa. 2.

¶ Prędicatio verbi Dei debet fieri ab Episco
pis vel Curatis, diebus festiuis, & tēpore
Quadragesimę, & Aduētus, perse ipsos, vel
per alios, si legitimē fuerint impediti. folio.

208 pag. 2.

¶ Pręlati Ordinum Mendicantium gaudent
priuilegijs secundum singulorum similem
dignitatem.

fo. 116. pa. 1.

¶ Pręlati Ordinum habent ordinariam com
missionem, dispensandi cum suis Fratribus.

fo. 116. pag. 2.

¶ Pręlati Ordinū in Indijs habēt iurisdictionē
super seculares virtute Omnimodę Adri. 6.
vbi non est creatus Episcopatus. f. 116. pa. 2.

¶ Pręlati

- ¶ Prelati Ordinum in Indijs possunt commu-
nicare suis Fratribus iurisdictionem, quam
habent super seculares. fo. 116. pa. 2.
- ¶ Prelati Ordinum possunt absolvere Fratres
suos ab omni censura Ecclesiastica. folio.
120. pa. 1. & 121. pa. 1. & 2.
- ¶ Prelati Ordinum possunt absolvere Fratres
suos ab excommunicatione de Cena Domi-
ni. fo. 120. pa. 1.
- ¶ Prelati Ordinum non possunt absolvere Fra-
tres suos à quinque casibus enormibus. fo.
120. pa. 2.
- ¶ Prelati Ordinum non possunt absolvere su-
os Subditos, sed nec alios à crimine Heresis.
fo. 120.
- ¶ Prelati Ordinum possunt absolui (sicut &
subditi) ab aliquibus casibus reservatis in
Cena Domini. fo. 120. pa. 2.
- ¶ Prelatorum vices habentes possunt absolue-
re Fratres à casibus, sicut & ipsi Prelati. fo.
120. pa. 2.
- ¶ Prelati, Guardiani, & Priores possunt absol-
vere Fratres suos ab omni excommunicatio-
ne, etiam de Cena Domini. fo. 121. p. 1. & 2.

¶ Prelati, Guardiani, & Priores possunt dispensare cum suis Fratribus super omni irregularitate. fo. 121. pa. 1. & fo. 429. nu. 10. per totū.

¶ Prelati, Guardiani, & Priores possunt dispensare cū suis Fratribus in casibus reservatis Pape, dummodo non sit publicum. f. 121. p. 1.

¶ Prelati Societatis Iesu possunt absoluerē Fratres suos, & eorum Ordinem intrantes, ab omnibus peccatis & censuris. folio. 129.

pagina. 1.

¶ Prelati Societatis Iesu possunt dispensare cū suis Fratribus in irregularitate proueniente eo quod suspensi, aut interdicti, aut excommunicati celebrarunt. fol. 129. pag. 1.

¶ Prelati Ordinum Mendicantium possunt absolui, & absoluerē Fratres suos ab omnibus peccatis & censuris. fol. 130. pag. 1.

¶ Prelati Ordinum debēt eligere confessores idoneos ad audiendas confessiones secularium. fol. 133. pag. 1.

¶ Prelatus Ordinis in extrema necessitate potest eligi Bastardus, Laicus, vel iuuenis, quando non est alius magis idoneus. folio. 135. pagina. 2.

¶ Prelati

- ¶ Prelati non possunt indifferenter concedere suis subditis licentiam vtēdi priuilegijs, maxime in administratione Sacramento-
rum. folio. 137. pag. 2.
- ¶ Prelati non possūt concedere suis subditis licentiam vtendi Breuibus, nisi idoneis. fol.
137. pag. 2. & 138. pag. 1. & 2.
- ¶ Prelati Superiores Ordinum Mendicanti-
um possunt vti Omnimoda auctoritate, non
solum quando est necessarium, sed etiam
quando est expediens. fol. 141. pag. 1.
- ¶ Prelati Ordinum possunt dispensare cum
Indis, & in eorum conuersione se occupan-
tibus, in voto Castitatis, & impedimentis
iure humano Matrimonium dirimentibus.
fol. 143. pag. 1.
- ¶ Prelati Ordinum non possunt dispensare
cum Indis, neque cum ceteris Christicolis,
nisi dissent ab Episcopis, & eorum Officia-
libus per duas dietas. fol. 143. pag. 2.
- ¶ Prelati Ordinum possunt vti auctoritate om-
nimoda (extra duas dietas) sine assensu Epis-
coporum, etiam eis contradicentibus. folio.
145. pag. 1.

¶ Prelati

- ¶ Prelati Ordinum intra duas dietas non possunt vti auctoritate Omnimoda circa Indos, bene autem circa suos Fratres. folio. 145. pagina. 1.
- ¶ Prelati Ordinū possunt vti auctoritate Omnimoda circa suos Fratres, & etiam alterius Ordinis, quando necessitas vrget. folio. 145. pa. 2. & 146. pa. 1.
- ¶ Prelati Ordinū possunt vti auctoritate Omnimoda in presentia Episcopi, quando eius non derogatur dignitati. fo. 146. pa. 1.
- ¶ Prelati Ordinum, (vbi non est Episcopatus creatus) possunt Sacramentum Confirmationis, & alia Sacramenta conferre, ac benedicere Ecclesias. fo, 147. pa. 2.
- ¶ Prelati Ordinum possunt absolvere Fratres suos ab excommunicatione incurſa propter manuum violētarum iniectiōem in Clericum. fo. 154. pa. 2.
- ¶ Prelatus, qui manus violētas iniecit in subditum, potest ab excommunicatione absolui a subdito sibi electo in Confessorem. folio. 154. pa. 2.
- ¶ Prelati Regulares (secundum Emanuelem) non possūt

non possunt absolvere, nec dispensare cum
suis subditis simoniacè ordinatis. folio. 161.

pagina. 1.

- ¶ Prelati Superiores Ordinum virtute Omni-
mode, possunt absolvere suos subditos Infi-
delium doctrine deputatos, ab excommuni-
catione, & suspensione, & à simonia per sus-
ceptionem Ordinis, vel Beneficij. folio. 162.

pagina. 1.

- ¶ Prelati Superiores Ordinum possunt dispen-
sare (cum suis subditis Infidelium & Neophy-
torum doctrine deputatis) in irregularitate
contracta per executionem Ordinis simonia-
cè suscepti. fo. 162. pa. 1.

- ¶ Prelati Superiores Ordinum possunt assignare aliqua Altaria pro liberandis anima-
bus à Purgatorio. fo. 169. pa. 1. & 2.

- ¶ Prelati (Ordinum secundum Emanuelē) pos-
sunt absolvere suos Subditos à casibus de Ce-
na Domini. fo. 247. pa. 1. & 2.

- ¶ Prelati Ordinum non possunt assignare po-
pulos ad ministranda Sacramenta, nisi de licē-
tia Episcopi, vel Proregis. folio. 254.

pa. 2. & 255. pa. 1.

¶ Prelati

- ¶ Prelati Superiores Ordinum possunt absol-
uere omnes Fratres ab omnibus casibus &
censuris . fol. 265. pag. 2.
 - ¶ Prelati Generales Ordinum , & similiter
qui eorum habent auctoritatem possunt ab-
soluere omnes Fratres totius Ordinis à pec-
catis reservatis . fol. 266. pag. 2.
 - ¶ Prelati Regulares tenentur concedere licen-
tiam suis subditis illam petentibus, vt pos-
sint absolui à casibus reservatis. folio. 272.
pag. 2.
 - ¶ Prelati Regulares negantes alicui Fratrum
sine causa auctoritatem absoluedi à sibi re-
servatis , peccant mortaliter. fol. 272. p. 1.
 - ¶ Prelatus Regularis tenetur audire subdi-
tum in confessione de reservatis, & non re-
servatis . fol. 276. pag. 1.
 - ¶ Prelati Ordinum tantum concedunt licen-
tiam absoluedi à reservatis ad purificandas
consciencias . fol. 279. pag. 1.
 - ¶ Prelati Ordinum in terris nouiter conuerso-
rum (absente Episcopo à sua Diœcesi) possunt
Aras consecrare, & Calices benedicere &
Ordines Minores facere. fol. 360. pag. 1.
- ¶ Prelati

- ¶ **Prælati Ordinum in his Indiarum partibus** à Paulo. 3. constituuntur Legati, & Commissarii Pape . fol. 363. pag. 1 .
- ¶ **Prælati Ordinum debent ab Episcopis petere gratiam** semper sibi concedi in nomine dignitatis , & usque ad beneplacitum Sedis Apostolicę , quia talis gratia taliter concessa , est de iure perpetua . folio . 420 . pagina . 1 . & 2 .
- ¶ **Prælatus Regularis potest applicare vni Monasterio aliquid , quod promittitur dari alteri.** fol. 421. pagina. 2 .
- ¶ **Prælatus Fratrum Minimorum , & qui cõmunicat cum illo potest perse ipsum absolueres suos vel externos, ab occultis casibus, & cum eis dispensare in irregularitate: si cut potest Episcopus circa Clericos, & Laicos sibi subiectos .** folio . 424 . pagina. 2 .
- ¶ **Prælati Regulares erga suos subditos maiorem habent auctoritatem , quàm Episcopi circa suos.** fol. 431. pag. 1 .
- ¶ **Prælati Ordinũ Generales (perse vel per alios Cõfessores sui Ordinis) possũt dispẽsare, cum suis subditis in irregularitate contracta**
ex eo quòd

- ex eo quòd excommunicati , vel suspensi ,
vel interdicti , vel in loco interdicto diuina
celebrarunt , vel Ordines susceperunt , nisi ex
cessus sit adeò grauis quòd remittendus sit
ad Sedem Apostolicam. folio.431.pa-

gina. 1.

- ¶ Presentandi forma(circa Regulares confes-
sores)quomodo debet fieri.fo.404.pa.1.& 2.
- ¶ Presentatio & approbatio perpetua (secun-
dum Emanuelem)concessa Religiosis(alijs à
Minoribus & Prædicatoribus) est priuilegi-
um: respectu autem eorundem Fratrum Præ-
dicatorum , & Minorū, est de Ius commune.
fol.415.pag.2.

- ¶ Vide Communicare, & Communicatio .
- ¶ Priuilegiorum communicatio circa Ordi-
nes Mendicantes . fol.113.pa.1.& 2.
- ¶ Priuilegia Ordinum Mendicantiū sunt ap-
probata à Summis Pontificibus . folio .114.
pag.1.& 173.pag.1.& 2.

- ¶ Priuilegia Societatis Iesu sunt communica-
ta Ordinibus Mendicantibus.fol.114.p.1.
- ¶ Priuilegium Adriani.6.concessum Fratri-
bus Minoribus in partibus Indiarum .fol.
114.pag.

114. pagina. 1. & 2.

¶ Priuilegiorum omnium communicatio concessa Ordini Prędicatorum. fo. 114. pa. 2.

¶ Priuilegiorum omnium communicatio conceditur Pręlatis Ordinum, respectiue. fol.

115. pa. 2. 116. pa. 1. & 311. pa. 1.

¶ Priuilegium cõcessum vni propter aliquam causam, non conceditur alteri cessante illa causa.

fo. 116. pa. 1.

¶ Priuilegiorum & Indultorum vsus, debet esse secundum vtilitatem Ecclesię. f. 118. p. 2.

¶ Priuilegia Fratrum in Indijs, potius dicuntur priuilegia Regũ Hispaniarũ, quàm ipsorũ Fratrum. fo. 119. pa. 1. & 375. pa. 1. & 2.

¶ Priuilegiorum vsum impediētes in his Indiarum partibus, offendūt Regem Hispaniarum.

fo. 119. pa. 1.

¶ Priuilegia concessa Fratribus in his partibus, debent defendi a Viceregibus earum.

fo. 119. pa. 1. & 375.

¶ Priuilegia concessa Fratribus ad instantiam Caroli. 5. & Philippi secundi, non sunt derogata.

fo. 119. pa. 2.

¶ Priuilegia concessa Fratribus Minoribus

L

sunt

sunt reualidata in foro conscientie tantum.

fol. 119. pag. 2.

¶ Priuilegia omnia concessa Fratribus, sunt de nouo concessa & ampliata. fol. 120. pa. 1.

¶ Priuilegium Adriani. 6. (circa Fratrum absolutionem) excedit priuilegium Martini. 5.

fol. 123. pag. 1.

¶ Priuilegio Adriani sexti (circa absolutionem Fratrum) solum gaudent Prouinciales in partibus Indiarum, & non alij, nisi, quibus ipsi commisserint.

fol. 123. Pag. 1.

¶ Priuilegia concessa Ordinibus Mendicantibus, non derogantur per annualem promulgationem Bulle de Coena Domini. fol. 124.

pag. 1. & 2.

¶ Priuilegia concedentia Ordinibus absolutionem à casibus in Coena Domini, nolunt Summi Pontifices derogare. fol. 124. pag. 2.

¶ Priuilegium Adriani. 6. quo ad vtrunque forum non est reuocatum. fol. 125. pag. 1.

¶ Priuilegia omnia concessa huic Nouo Orbi sunt in suo robore & firmitate. fol. 125. pa. 1.

¶ Priuilegium Clementis septimi, sequitur personam, vt vbicunque fuerit, possit eo vti. folio.

ti.

fol.126. pag.2.

- ¶ Priuilegio simili gaudet Frater, cui fuerit commissum(etiam missus in Hispaniam)quā diu est Prouinciæ Indiarum.fol.126.pag.2.
- ¶ Priuilegio simili non gaudet Frater, qui totaliter recedit à Prouinciali, qui huiusmodi auctoritatem ei commissit. fol.126.pag.2.
- ¶ Priuilegio Clementis septimi, se compescant Fratres vti,quando redundat in Episcoporum scandalum. fol.127.pag.2.
- ¶ Priuilegia nostra sunt interpretanda iuxta illorum fauorabiliorem interpretationem. folio.144.pag.2. 174.pa.2. 308.pa.1. & 2. 313.pa.2. 314.pa.1. 319.pa.1.& 2. 320.pag.1. & 2. 321.pa.1. 364.pa.1. & 367.pag.1.
- ¶ Priuilegium Adriani.6.cum reliquis alijs, non est reuocatum per Bullam de Coena Domini. fol.162.pag.2.
- ¶ Priuilegia non reuocantur, vsquē dum promulgata sit lex,contrarium decernens. fol. 163.pag.1.
- ¶ Priuilegia Adriani.6.& aliorum(pro conuersione & manutentione Indorum) in vtroquē foro permanent intacta. fol.163.pag.2.
- L 2
- ¶ Priuilegium

- ¶ Priuilegium Pij .5. ad administrandū Sacra-
menta Neophytis, nō tām est Fratrum, quām
Regis Catholici priuilegium. fo. 177. p. 1.
- ¶ Priuilegiorum concessorum Ordinibus non
prohibetur vsus , per restrictionem Ca-
pitulorum aliorum Ordinum. folio. 234.
pa. 2. & 235. pa. 1.
- ¶ Priuilegia & exemptiones factę Religiosis
(ante Clementem .5.) ad Sacramenta
administranda, non reuocantur per Clemen-
tinam. fo. 285. pa. 2.
- ¶ Priuilegia Religiosis cōuersioni intēdenti-
bus concessa, non solū non sunt reuocata, sed
cōfirmata per Clementem. 5. f. 286. p. 1. & 2.
- ¶ Priuilegium (de non incurrendo excommuni-
cationem) non suffragatur Religiosis ad hoc,
quod non incurrant, si sine priuilegio Sacra-
menta ministrent. fo. 288.
- ¶ Priuilegia Fratribus Minoribus concessa,
sunt confirmata per Gregoriū. 13. & Sixtū. 5.
fo. 289. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegium communicandi in die Paschatis
in Ecclesijs Religiosorum, etiam si non sit
in vsu, habet tamen modo suam vim. fol.
297. pa.

297. pa. 1.

¶ Priuilegia que sunt in vsu, & à Summis Pō
tificibus confirmata, non inferunt esse reuo
cata illa, que non sunt in vsu. folio. 296.

pagina. 2.

¶ Priuilegia à Summis Pontificibus concessa
sunt confirmata, etiam si non sint in vsu. fo.

297. pa. 1. & 2.

¶ Priuilegiorum notabilis communicatio fac
ta fuit à Sixto. 4. Ordinibus Fratrum Prę
dicatorum, & Minorum. fo. 300. pa. 1. & 2.

¶ Priuilegiorum, & gratiarum concessio fac
ta fuit Ordinibus, & eorum domibus, Pręla
tis, Fratribus, & Sororibus, ac Monialibus.

fo. 301. pa. 2. & 302. pa. 1.

¶ Priuilegiorum, & gratiarum concessio à Pau
lo. 3. facta fuit Fratribus Ordinis Prędica
torum.

fo. 302. pa. 2.

¶ Priuilegiorum, & gratiarum concessio (fac
ta Fratribus Regularibus) durat perpetuo.

fo. 303. pa. 1.

¶ Priuilegiorum & gratiarum concessio à Pau
lo. 3. facta fuit Fratribus in Noua Hispa
nia, & in la China existentibus. f. 303. p. 2.

L 3

¶ Priuile

- ¶ Priuilegia omnia per Summos Pontifices concessa Fratribus Predicatoribus à Paulo. 4. sunt confirmata. fol. 304. pag. 1. & 2.
- ¶ Priuilegijs omnibus, (tàm ingenere, quàm in specie concessis) possunt & debent Religiosi uti. fol. 304. pag. 1. & 2.
- ¶ Priuilegiorum restrictio siue reuocatio omnino tollitur per Paulum. 4. fol. 306. pag. 1. 309. pag. 1. & 323. pa. 2.
- ¶ Priuilegia quomodocunque concessa Fratribus Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, & eorum domibus & locis sunt de nouo confirmata per Paulum. 4. fol. 306. pag. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia per alios Summos Pontifices concessa, de nouo conceduntur & confirmantur à Paulo. 4. fol. 308. pag. 1.
- ¶ Priuilegia concessa in his Indiarum partibus, minimè cessauerunt. fol. 308. pag. 2.
- ¶ Contradicentes priuilegijs Fratrum, sunt per censuras compellendi, & si opus fuerit, contra eos est invocandum brachium seculare. fol. 309. pag. 1.
- ¶ Priuilegia, Indulta, Gratia, & Indulgentia, ac reliqua

- et reliqua omnia concessa Fratribus Predicatoribus, à Pio quinto auctoritate Apostolica sunt confirmata & approbata. fo. 309. pag. 2.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus Predicatoribus & eorum domibus & locis à Iulio. 2. communicantur Fratribus Minoribus. f. 310. p. 2.
- ¶ Priuilegiorum concessio facta Ordinibus communicatur eorum Prelatis, Fratribus, Congregationibus, & festiuitatibus respectiue secundum singulorum similem statum & dignitatem. fol. 311. pag. 1.
- ¶ Priuilegiorum concessio facta Monialibus S. Clare à Leone. 10. communicatur Fratribus Minoribus. fol. 312. pag. 1.
- ¶ Priuilegiorum communicatio facta familiæ ultra montanæ & Cismontanæ Ordinis Franciscani. fol. 312. pag. 2.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus Minoribus, Monialibus. S. Clare, Tertiarijs, & ipsorum domibus & Ecclesijs, à Clemente. 7. sunt innouata & confirmata. fol. 313. pag. 1.
- ¶ Priuilegia concessa alijs Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, communicantur Fratribus Minoribus dummodo non aduersen

aduersentur eorum professione. folio. 313.
pa. 2. & 325. pa. 1. & 2.

¶ Priuilegia à Summis Pontificibus concessa
tribus Ordinibus sancti Francisci, (omni res-
trictione sublata) sub fauorabiliori interpre-
tatione à Paulo. 4. sunt confirmata. folio.
313. pa. 2. & 314. pa. 1.

¶ Priuilegia, indulta spiritualia & tempora-
lia, & reliqua omnia à Summis Pontifici-
bus concessa tribus Ordinibus sancti Frācis-
ci, & eorum domibus, & Ecclesijs à Paulo. 4.
sunt comprobata. f. 314. p. 2. & 315. p. 1. & 2.

¶ Priuilegia à Summis Pontificibus concessa
tribus Ordinibus sancti Francisci sunt cōfir-
mata. fo. 317. pa. 2. & 318. pa. 1. & 2.

¶ Priuilegia omnia ad petitionem Imperato-
rum, Regum & Principum concessa Fratri-
bus Minoribus, sunt roborata per Paulum 4.

fo. 318. pa. 2.

¶ Priuilegia omnia sunt fauores & non odia,
& iuxta fauorabiliorem partem sunt inter-
pretanda. fo. 319. pa. 1.

¶ Priuilegia omnia sunt interpretanda iuxta
ampliolem & extensiolem partem. folio.

319. pa.

319. pa. 1. & 2.

¶ Priuilegia (secundum mentem Pontificis) in hac Noua Hispania (ad huc hoc ipso, eodem que tempore) sunt in suo robore. folio.

320. pa. 1.

¶ Priuilegia concessa (iuxta fauorabiliorem interpretationem) non solum veniunt intelligenda de concessis, sed etiam de concedendis. fo. 320. pa. 1. & 2. & 321. pa. 1.

¶ Priuilegiorum derogatio (ex Clementina Religiosi, & Dudum de Sepulturis) tollitur per Paulum. 4. fo. 322. pa. 1.

¶ Priuilegia derogata (per Clementinā Dudū de sepulturis) iterum sunt confirmata per Paulum. 4. fo. 323. pa. 1.

¶ Priuilegiorum restrictio vel cassatio (si aliqua fuit facta per Summos Pontifices) tollitur per Paulum. 4. fo. 323. pa. 2.

¶ Priuilegia omnia concessa tribus Ordinibus sancti Francisci, sunt confirmata à Gregorio. 13. & Sixto. 5. & per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum alijs Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus. fo. 324. nu. 35. & 36.

L 5

¶ Priuile

- ¶ Priuilegia, indulta & reliqua omnia concessa Fratribus. S. Augustini, & eorū domibus ab Alexādro. 6. sunt confirmata. fol. 326. p. 2.
- ¶ Priuilegijs concessis alijs Ordinibus possūt gaudere Fratres. S. August. per Iulian. 2. etiā Viue vocis Oraculo impetratis. fol. 326. p. 2.
- ¶ Priuilegiorum communicatio cum alijs Ordinibus à Iulio. 2. conceditur Fratribus. S. Augustini. fol. 327. pag. 2.
- ¶ Priuilegijs, & Indulgentijs per Leonem. 10. possunt gaudere Fratres Moniales, & Mantellati. S. Augustini. fol. 327. pa. 1.
- ¶ Priuilegiorum concessio facta Ordinibus Mendicantibus per Sixtum. 4. communicatur Fratribus Carmelitis. fol. 328. pag. 2.
- ¶ Priuilegiorum concessio facta Ordinibus Mendicantibus per Pium. 5. communicatur Ordini Minimorum. fol. 329. pag. 1.
- ¶ Priuilegiorum concessio facta Ordinibus Mendicantibus & non Mendicantibus, per Pium. 5. communicatur Ordini. S. Hieronymi. fol. 330. pa. 2. & 331. pag. 1.
- ¶ Priuilegia concessa Ordini. S. Hieronymi confirmantur à Gregorio. 13. fol. 331. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegio-

- ¶ Priuilegiolorum concessio facta ceteris Ordinibus, per Pium .5. communicatur Ordini Societatis Iesu, & eius domibus, & Collegijs. fo. 332. p. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus Societatis Iesu, per Pium .5. nullo vnquam tempore possunt reuocari, vel derogari. fol. 333. pag. 1.
- ¶ Priuilegijs, & Indulgentijs concessis & concedendis alijs Ordinibus Mendicantibus & non Mendicantibus, gaudent Fratres Societatis, dummodo suę professioni non aduersentur. fol. 333. pag. 2.
- ¶ Priuilegiolorum, Gratiarum, & Indulgentiarum concessio, facta cœteris Ordinibus, per Gregorium. 13. communicatur Ordini Societatis. fo. 334. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia concessa Capitulis, Congregationibus, & Conuentibus aliorum Ordinum, si militer conceduntur Capitulis, Congregationibus, & Conuentibus Societatis. f. 335. p. 1. 2.
- ¶ Priuilegijs & gratijs concessis Fratribus Societatis, possunt gaudere Nouitij eiusdem Ordinis. fo. 335. pa. 2.
- ¶ Priuilegiolorum cōmunicatio, quam Societas Iesu

- Iesu habet cum ceteris Ordinibus , se etia
 extendit ad Viue vocis Oracula. fo. 336. p. 1.
- ¶ Priuilegiorū & gratiarum cōcessio à Pio. 4.
 facta fuit Fratribus D. Hieronymi, & eorū
 Monasterijs . fol. 337. pag. 1. & 2.
- ¶ Priuilegiorum, Indultorū, & gratiarum (eti
 am per modum cōmunicationis, & extēsi-
 onis) cōcessio facta Fratribus. S. Hieronymi
 & eorum domibus, à Sixto. 5. fuit approba
 ta . folio . 337. pagina. 2 . & 338. pagina. 1.
- ¶ Priuilegia & omnia indulta concessa omni-
 bus Ordinibus & eorum Prēlatis, Capitulis
 domibus & locis, à Sixto. 5. cōmunicātur fra
 tribus. S. Hieronymi, & eorum Prēlatis, Ca-
 pitulis, domibus & locis . fol 338. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegiū concessum vni vel alteri Monas-
 terio Ordinis. D. Hieronymi , communica-
 tur similiter omnibus Monasterijs eiusdem
 Ordinis. fol. 339. pa. 1.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus particularib9
 vnius Ordinis ob aliquam causam particula-
 rem , non communicantur omnibus alijs in
 particulari. fol. 339 . pag. 2.
- ¶ Priuilegia omnia concessa Ordini Cisteriē
 si, & eius

- si, & eius Prelatis, Capitulis, & domibus confirmatur à Greg. 13. f. 340. p. 1. & 2. & 341. p. 2.
- ¶ Priuilegia omnia concessa Ordini S. Bernardi, & eius Prelatis, Capitulis & domibus (etiam per modum communicationis) approbatur à Gregorio. 14. f. 341. p. 1. & 2. & 342. p. 2.
- ¶ Priuilegia Ordinis Cisterciensis confirmantur quatenus sunt in usu, & non aduersantur Decretis Concilij Trident. fol. 342. pag. 2.
- ¶ Priuilegiorum communicatio facta Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, se extendit ad Fratres Crucigeros, & Clericos infirmis ministrantes. fo. 343. pag. 1. & 2.
- ¶ Priuilegio concesso vni Religioni (propter peculiarem rationem) non possunt gaudere Fratres aliarum Religionum. fol. 344. pa. 1.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus Mendicantibus existentibus in Indiarum partibus, vel euntibus, sunt confirmata à Leone. 10. & Adriano. 6. fol. 345. pag. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia aliqua à Concilio Tridentino sunt omnino sublata, aliqua restricta, & aliqua modificata. fol. 350. pag. 1.
- ¶ Priuilegia, quæ non contrariantur Decreto Concilij

Concilij Tridētini ab ipso sunt approbata.

fo. 350. pa. 2. & 351. pa. 2.

¶ Priuilegia Ordinū aduerlantia Decretis Cōcilij Tridentini, à Pio. 4. sunt cassata, & ad eiusdē Concilij terminos redacta. f. 350. n. 2.

¶ Priuilegia, quę expresse non contrariantur decretis Concilij Tridentini à Pio. 5. sunt confirmata. fo. 352. pa. 1.

¶ Priuilegia Fratrum Prędicatorū (nullis obstantibus in contrarium controuersijs) sunt à Pio. 5. confirmata. fo. 353. pa. 1. & 2.

¶ Priuilegia Ordinum anno Domini. 1572. à Gregorio. 13. sunt reuocata, & ad terminos iuris, & Cōcilij Tridētini redacta. f. 354. p. 1.

¶ Priuilegia Ordinum in foro exteriori sunt reuocata à Gregorio. 13. non tamen in foro interiori. fo. 355. pa. 2.

¶ Priuilegia Ordinum concessa ab Innocentio. 4. & Nicolao. 4. sunt confirmata à Sixto. 4. fo. 359. pa. 2.

¶ Priuilegijs concessis Pręlatis Ordinum in terris Regno Castellę subiectis, possunt uti Pręlati, & qui habuerint eorum auctoritatem. fo. 359. pa. 2.

¶ Priuile

- ¶ Priuilegia & Gratię & omnia alia concessa
Prelatiſ Ordinum confirmatur ab Adriano
6. in his Indiarum partibus. fo. 360. pa. 2.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus pro Infidelium
conuerſione à Clemente. 7. sunt confirmata.
fo. 262. pa. 1.
- ¶ Priuilegia Ordinum (tām in concessis, quām
etiam in concedendis) communicantur Fra-
tribus, & confirmatur à Iulio. 2. folio.
363. pag. 2.
- ¶ Priuilegia Ordinibus concessa à Paulo. 4.
sunt confirmata, restaurata, & de nouo con-
cessa. fo. 364. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia iuxta fauorabiliorem & amplio-
rem partem sunt interpretanda, etiam omni
restrictione sublata. folio. 364. pagina. 1.
& 367. pagi. 1.
- ¶ Priuilegia Ordinum Mendicantium à Pau-
lo. 4. sunt confirmata post Conciliū Triden-
tinum. fo. 367. & 365. nu. 12.
- ¶ Priuilegiorum reuocatio posita in Cōcilio
Tridentino, facta fuit ante eorundem confir-
mationem. fo. 366. pa. 1.
- ¶ Priuilegiorum cōmunicatio à Summis Pon-
tificibus

tificibus conceditur Ordinibus Mendican-
tibus. fol. 366. pag. 1. & 2.

¶ Priuilegia Ordinum confirmantur à Pio .5.
sublatis Concilij Tridētini grauaminibus,
quibus etiam eximūtur à iurisdictione Epif-
copali. fol. 366. nu. 21.

¶ Priuilegia Ordinum à Pio .5. sunt con-
firmata sublatis (in foro cōscientie) omnibus
restricionibus. fo. 366. nu. 22.

¶ Priuilegiorum reuocatio facta per Grego-
rium .13. non fuit recepta, neque notificata,
& sic non habet vim legis. fol. 370. num. 28.

¶ Priuilegia à Gregorio .13. reuocata, postea ab
ipso (in foro cōscientie) sunt confirmata. fol.
379. num. 29.

¶ Priuilegia (quibus vtuntur Fratres in hoc
Nouo Orbe) semper fuerunt, & sunt in usu.
fol. 371. pag. 1.

¶ Priuilegiorum restricio (si aliqua fuit) ne
Fratres ministrent Sacramenta, tollitur per
Gregorium .13. fol. 371. pag. 2. & 441. pag. 2.

¶ Priuilegia Ordinum non solum sunt confir-
mata & approbata à Gregorio .13. sed etiam
de nouo concessa. fol. 372. pag. 1.

¶ Priuilegia

- ¶ Priuilegia Ordinum concessa Fratribus in hoc Nouo Orbe, communicantur Fratribus Societatis. fo. 372. pa. 1.
- ¶ Priuilegia ad instantiam Regum Hispaniarum concessa Fratribus, magis dicuntur Regum priuilegia, quàm Fratrum. folio. 375 pa. 2. fo. 118. & 119.
- ¶ Priuilegia Imperatoribus, & Regibus concessa non derogantur, nisi de eis specificè & nominatim fiat mentio. fo. 376. pa. 1.
- ¶ Priuilegia priuata quorundam, quę sunt extra corpus Iuris, derogantur à Concilio Tridentino, non tamen quę sunt inserta in ipso Iure. fo. 400. pa. 2. & 401. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus, vt sunt inserta corpori Iuris, non continentur sub nomine priuilegij. fo. 401. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia posita in corpore Iuris, non derogantur per aliquam legem de nouo institutā, nisi specialiter de ipsis fiat mentio. folio. 402. pa. 2.
- ¶ Priuilegia posita in corpore Iuris non solum sunt leges priuatę, sed etiam communes & generales. fo. 402. pa. 2.

M

¶ Priuile

- ¶ Priuilegiū Camilli Nuntij Apostolici, quō sub excommunicatione maiori precipit ne perturbetur. l. molestetur Fratres Minores Pro-
uincie Cōceptionis circa Prædicationes, & se-
cularium confessiones audiendas, & circa fu-
neralia. fol. 407. p. 2. & 408. p. 1. & 2.
- ¶ Priuilegium Pij. 3. ad petitionem Regis
Philippi .2. concessum Fratribus in his In-
diarum partibus, pro Sacramentis adminis-
trandis Neophytis, & Insularis: est in suo
robore. fol. 419. pag. 1.
- ¶ Priuilegio Eugenij .4. non possunt uti Fra-
tres, nisi in commodum & salutem animarū,
& non in dissolutionem & scandalum proximi-
orum, & Episcoporum. fol. 423. pag. 2.
- ¶ Priuilegium concessum personis ratione lo-
ci, non extenditur extra locum, quia censetur
potius reale, quā personale. fol. 425. p. 1.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus ad celebran-
dum tempore interdicti, non habent locum,
nisi in suis Monasterijs. fol. 425. pag. 2.
- ¶ Priuilegijs omnibus (in foro cōscientie) pos-
sunt modo frui Fratres Mendicantes, etiam,
si per Concilium Tridentinum sint sublata
vel reuo.

vel reuocata.

90
fol. 439. pag. 2.

¶ Priuilegia, quibus poterant Fratres secularium audire confessiones sine approbatione Episcopi, sunt derogata in foro exteriori, non tamen in foro interiori, per Pium. quintum.

fol. 440. pag. 2.

¶ Priuilegia Mendicantium, non derogantur in anno subilei, etiam centessimi, nec per Bullas Cruciate.

fol. 442. pag. 2.

¶ Professores Ordinum Militarium, possunt ducere vxores, & testari de bonis suis patrimonialibus, & de redditibus Ecclesiasticis in certa quantitate.

fol. 325. pag. 2.

¶ Prouinciales, (& eorum vices, & licentiam habentes) possunt absoluere suos Fratres, & eorum Ordinem volentes intrare, ab omnibus peccatis & censuris.

fol. 122. pag. 1. & 2.

¶ Prouinciales (virtute Omnimode Adriani. 6.) possunt absoluere suos Fratres Indorum conuersioni, & instructioni deputatos in his Indiarum partibus, ab omni censura, & de Cena Domini, etiam in foro exteriori.

fol. 123. pag. 1. & 142. pag. 2.

¶ Prouinciales omnes, atque eorum Vicarij,

M 2

& Commis

& Commissarij gaudent priuilegio Clementis. 7. concedentis potestatem audiendi, confessiones quarumcunque personarum, & absoluendi eas à quibuscunque casibus, exceptis contentis in Bulla de Cena Domini. fo.

125. pa. 2. & 126. pa. 1.

¶ Prouinciales debent committere Guardianis & Prioribus facultatem vtendi omnibus priuilegijs. fo 126. pa. 1. & 132. pa. 1.

¶ Prouinciales in partibus Indiarum, (& Fratres quibus ipsi commisserint,) possunt absolvere Indos, & alios ad ipsorum conuersionem comitantes ab omni censura, etiam de Cena Domini. fo. 130. pa. 2.

¶ Prouinciales & Commissarij Generales Ordinum Mendicantium habent auctoritatem committendi Fratribus vsum priuilegiorum. fo. 132. pa. 2.

¶ Prouinciales Ordinum Mendicantium possunt absolvere suos subditos à suspensione à diuinis, in foro conscientie, & exteriori: quando in tali foro pena non est perpetua. fo. 165. pa. 1.

¶ Prouinciales possunt absolvere suos subditos à suspen

à suspensione à Iure, vel ab homine generaliter promulgata in foro conscientie, si procedit ex delicto occulto, & non deducto in iudicium.

fo. 165. pa. 1.

¶ Prouinciales extra capitula Prouincialia possunt suis Fratribus (urgente necessitate) concedere licentiam administrandi Sacramenta Neophytis.

fo. 216. pa. 1. & 2.

¶ Prouinciales (urgente necessitate) possunt in irregularitatibus dispensare cum suis Fratribus, ad Sacramenta administranda.

fol. 216. pa. 2.

¶ Prouinciales extra Capitula Prouincialia (ex commissione Diffinitorij) possunt instituere Confessores, & Predicatores Indotum.

fo. 217. pa. 1. & 2.

¶ Prouinciales (& Fratres quibus ipsi commiserint) possunt baptizare filios Hispanorum, & aliorum in suis populis, ubi non est proprius Parochus.

fo. 221. pa. 2.

¶ Prouinciales in suis Capitulis (per Pium. 5.) possunt eligere Fratres ad officium Parochi exercendum, absque ullo alio examine vel licentia Episcopi.

fo. 255. pa. 1. & 2.

- ¶ Prouinciales S. Dominici .S. Francisci , & S. Augustini acceptarunt curam earum Ecclesiarum, quibus president. fol. 258. pa. 1. & 2
- ¶ Prouinciales (secundum statuta Ordinis Minorum) possunt sibi reservare aliquos casus, à quibus nullius alius potest absolvere. fol.

262. pag. 2.

- ¶ Prouinciales à casibus reservatis, possunt absolvere Fratres eiusdem Prouincię, & hospites ad eam declinantes, & similiter qui ad id, eorum habent auctoritatem. folio.

266. pag. 2.

- ¶ Prouinciales debent committere Custodibus, & Guardianis suam auctoritatem absoluendi à casibus reservatis. fol. 267. pag. 1.
- ¶ Prouincialis Ordinis Minorum est ex numero Discretorum, etiam si Commissarius Generalis actualiter visitet eius Prouinciã. fol. 282. pag. 1. & 2.

- ¶ Prouincialis potest applicare usum rei vnius Conuentus, ad usum alterius Conuentus. fol. 346. pag. 1.
- ¶ Prouinciales possunt committere viris doctis (in foro conscientię) auctoritatem dispensandi cum

sandi cum in cestuosis peccantibus cum con-
sanguineis alterius coniugis ad petendum
debitum. fol. 365. pag. 2.

¶ Prouincialis per seipsum (vel per alium) de-
bet rogare Episcopum, vt admittat tot con-
fessores, ad secularium confessiones audiē-
das, quot ipse determinatos habet in sua
intentione. fol. 404. pag. 1.

¶ Prouincialis nullus potest renunciare iuri
omnibus confessarijs sui Ordinis concessio,
videlicet, vt non habeant iurisdictionem
immediatam à Papa, & quod semel appro-
bati velint vt possint postea ab eodem Epif-
copo approbari. fol. 417. pag. 1.

¶ Prouincialis potest suis subditis approbatis
(iuxta formam Concilij Tridentini) cōmitte-
re auctoritatem dispensandi in foro consciē-
tię tantū, cum his, qui ante Matrimonium
contractum vouerūt simpliciter castitatem,
vt licite possint petere debitū. fo. 427. pa. 2

¶ Prouinciales (per Clementem. 7.) possūt com-
mittere suis fratribus, vt omnes fideles pro
confessionibus ad eos recurrētes possint ab-
soluere ab omnibus peccatis, & cēsuris, etiā

Sedi Apostolicę reseruatis, exceptis de Ce-
na Domini . fol. 440. pag. 1. & excepta He-
resi. fol. 130. pag. 2.

- ¶ Prouincialium Responso ad Regem Ca-
tholicum, qua obligantur Indorum curam
habere non tantum ex Charitate, sed ex ius-
titia & obligatione. fol. 258. & sequentibus.
- ¶ Prouincialium Responso ad Dominos Epif-
copos offerentes auctoritatem Fratribus, ad
administranda Sacramenta. fol. 374.
- ¶ Puerorum Scholas, vbi de rudimentis Fi-
dei, & obedientia erga Deum doceantur,
tenetur Parochus habere. fol. 210. pag. 2.
- ¶ Pueri, in quorum forma baptizandi, fuit er-
ror, pervenientes, & non pervenientes ad
vsum discretionis, si è vita decesserint, pos-
sunt saluari. fol. 224. pag. 2.

Q

- Q VARTA funeralis non debetur à Pa-
rochis, & Curatis. fol. 210. num. 28.
- ¶ Q Varte funeralis institutio. fol. 250.
- ¶ Q uarta funeralis non debetur à Mendi-
cantibus

cantibus, per priuilegia Apostolica illis concessa. fol. 250. & 251.

¶ Quartam funeralem non debere solui à Fratribus Mendicantibus, declarauit sacra Cardinalium congregatio. fo. 251. pa. 1. & 2.

¶ Quarta funeralis non de omnibus relictis Fratribus non priuilegiatis soluenda est, sed eis tantum quę cum corpore defuncti contigerit deferri &c. fol. 252. pag. 1.

¶ Pēna Curatorum cogentium Fratres .i. Testamentarios ad soluendam quartam funeralem. fol. 250. num. 3.

R

Rebaptizantes, & rebaptizati scienter, puniuntur pēna irregularitatis. fol. 185. p. 2.

¶ Regularis, .i. Religiosus. Vide Fratres Mendicantes, & Confessores Regulares.

¶ Religiosus in articulo mortis potest absolui à confessore, etiam seculari ab omnibus casibus reseruatis nullo dempto. fo. 155. p. 2.

¶ Religiosus in articulo mortis, etiam si antea deuenit in dementiam potest absolui generaliter

neraliter à confessoribus Regularibus, vel
secularibus. fo. 156. pa. 1. & 2.

¶ Religiosi possunt absolui à casibus, et ex
communicationibus reservatis Papæ, & hoc
quater in anno. fo. 159. pa. 1.

¶ Religiosis est interdictum fieri compatres
virorum vel mulierum, quo ad elevationē
puerorum de fonte Baptismatis. f. 175. p. 1.

¶ Religiosi in extrema necessitate possunt esse
susceptores puerorum, quando baptizantur. f.

172. pa. 1.

¶ Religiosi Mendicantes (ex concessione Sum
morum Pontificum) possunt administrare
omnia Sacramenta Infidelibus, ac nouiter
conuersis, in his Indiarum partibus. fol.

172. pag. 2.
¶ Religiosi omnium Ordinum in his partibus
in suis Monasterijs possunt administrare om
nia Sacramenta. fo. 175. pa. 2.

¶ Religiosi omniū Ordinum in his partib9
Indiarum possunt exercere officium Parochi.

fo. 175. pa. 2. & 177. pa. 1.

¶ Religiosi in his Indijs commorantes, possunt
vti suis omnibus priuilegijs pro Indorū con
uersione,

nerfione, & eorum profectu & manutentione.

fol. 307. pa. 1.

- ¶ Religiosi dela Merced possunt exercere officium Parochi in his Indiarum partib9.

fo. 177. pa. 2.

- ¶ Religiosi nō habentes Prouinciam, nec Prouincialem in hac Noua Hispania, nō possunt exercere officium Parochi. fo. 177. p. 2.

- ¶ Religiosus acceptans officium Curati, tenetur ad omnia illa, ad quę tenetur Curatus secularis.

fo. 211. pag. 2.

- ¶ Religiosi non acceptantes Ecclesiam Parochialem, tantum tenentur scire, quę sunt necessaria ad suum munus exercendum. fol.

212. pag. 1.

- ¶ Religiosi non acceptantes Ecclesiam Parochialem, possunt prefici Indorum populis licet nesciant eorū linguā. &c. fo. 212. pa. 2.

- ¶ Religiosi huiusmodi nō possunt petere nec recipere integrū salariū, quod solet dari Parocho, sed illud, quod sibi fuerit necessariū considerata populi possibilitate. fo. 213 p. 1.

- ¶ Religiosi commorantes in terris, vbi sunt fideles & Infideles cōmixti, sunt Commissarij, & Legati

& legati constituti à Paulo. 3. fo. 221. pa. 2.

- ¶ Religiosi(per Bullam Cruciatę) possunt sibi eligere confessorem, qui eos absoluat à casibus reseruatis suis Superioribus. fol. 248.

pa. 1. & 2. & 249. pa. 1. & 2.

- ¶ Religiosi possunt vti Bulla Cruciatę, non eis intimata aliqua reuocatione per suos Superiores. fo. 248. pa. 2.

- ¶ Religiosi(per Bullā Cruciatę) possunt eligere confessorem, qui eos absoluat à casibus & censuris reseruatis. fo. 249. pa. 1. & 2.

- ¶ Religiosi(secundum aliquos viros doctos) non possunt per Bullā Cruciatę absolui à casibus reseruatis, sine licentia suorum Superiorum. fo. 249. pa. 2. & 250. pa. 1.

- ¶ Religiosus se inueniens extra Monasteriū, & habens reseruata, neque habens licentiā sui Pręlati vt ab eis absoluator: potest accedere ad celebrationem & communicationē sine confessione, cum sola contritione, si sine scandalo nō potest non celebrare. f. 271. p. 1.

- ¶ Religiosus habens peccata grauia, nō potest ea confiteri extra Religionem, præsertim confessori seculari. fo. 271. pa. 2.

¶ Religio

¶ Religiosus, cui Superior negauit licentiam
vt absolueretur à reſeruatis, (nullo alio præ
ſente confeſſore) præuia contritione poteſt
licite celebrare. fo. 272. pa. 1.

¶ Religiosus, cui Superior negauit licentiam
prædictam (præſente alio confeſſore,) tene-
tur ei confiteri alia peccata mortalia, &
ipſe illum directe ab omnibus abſoluere, à
reſeruatis autem indirecte, dummodo non
habeant annexam excommunicationem.

fol. 272. pag. 1.

¶ Religiosus, cui Superior negauit licentiam:
vt absolueretur ab excommunicatione re-
ſeruata, non efficitur irregularis, ſi cele-
brat in neceſſitate urgente. fol. 273. pag. 1.

¶ Religiosus habēs reſeruata, tenetur ea cum
alijs peccatis confiteri, etiam nō habenti po-
teſtatem ab eis ipſum abſoluēdi. f. 274. p. 2.

¶ Religioſi itinerantes, & extra Monasteriū
exiſtentes (ſecundum Sylueſtrum) ex præſum-
pta licentia Prælati poſſunt confiteri extra
ſuum Ordinem. fol. 280. pag. 2.

¶ Religioſi Clericis vel Laicis adminiſtran-
tes Sacramenta ſine licentia Parochi, excō-
munican-

- municantur per Clementinam fol. 285. pa. 1.
- ¶ Religiosi absoluentes excommunicatos à Canone vel à sententijs promulgatis (secundum Clementinam Religiosi) ipso facto per Sedem Apostolicam incurrunt excommunicationis penam. fol. 285. pag. 1.
 - ¶ Religiosi sine priuilegio administrantes Sacramenta, etiam si habeant priuilegium, vt non excommunicentur: nihilominus illud eis non suffragabitur ad hoc, quod nō incurrant, si ministrarent. fol. 287. pag. 1. & 2.
 - ¶ Religiosi libere possunt ministrare Sacramenta in terris illorum, qui denuo ad Christum conuertuntur. fol. 289. pag. 1.
 - ¶ Religiosi pro vsu suorum priuilegiorum non sunt molestandi, sed pacifice debēt eis frui & gaudere. fol. 309. pag. 1.
 - ¶ Religiosi per sua Priuilegia eodem modo, quo Curati, possunt ministrare Sacramenta, non obstante derogatione Clementine Religiosi. fol. 309. pag. 1.
 - ¶ Religiosus petens licentiam transeundi ad Regulam strictiorem, negata ea sibi sine iusta causa, secundum Ius Canonicum habetur pro

- tur pro licentia donato . fol. 399. pag. 2.
- ¶ Religiosus semel admissus per Episcopum in vna Diocesi ad audiendum confessiones, & predicandum, semper habetur pro admissio . fol. 406. pag. 2.
- ¶ Religiosi aliorum Ordinum (à Minoribus, & Predicatoribus) non admissi ab Episcopis, etiam sine causa (secundum Emanuelem) non habentur pro presentatis, & approbatis ad audiendas secularium confessiones. f. 414. p. 2.
- ¶ Religiosis omnibus (secundum Henticum) est communis & generalis presentationis, & approbationis perpetuitas. fol. 414. pag. 2.
- ¶ Religiosi omnium Ordinum (secundum Henricum) idonei, & docti, si ab Episcopo ex malevolentia, & sine causa fuerint reiecti, ipso iure habent à Clementina Dudum approbationem, & iurisdictionem ad audiendas confessiones . fol. 415. pa. 1. & 2.
- ¶ Religiosus omnis (secundum Henricum) habet à Papa iurisdictionem, & confirmationem approbationis per Episcopum factę ad audiendas confessiones in foro conscientię. fol. 416. pag. 1.
- ¶ Religiosus

¶ Religiosus Sacerdos (modo semel fit ab Episcopo approbatus, secundum Henricum) non potest ab eo restringi circa confessiones audiendas. fol. 416. pag. 1.

¶ Religiosis aliorum Ordinum (à Predicatoribus, & Minoribus) ex privilegio secundum Emanuelem communicatur facultas Clementine Dudum. fol. 417. pag. 2.

¶ Religiosi habent specialia privilegia, ut in foro conscientie possint omnia illa, quæ potest Episcopus. fol. 443. pag. 1. & 2.

¶ Religiosi sicut Episcopi in hoc Nouo Orbe (secundum Pium. 5.) possunt dispensare cum omnibus fidelibus in omni irregularitate, excepta illa, quæ procedit ex homicidio voluntario extra bellum, & ex simonia. fol.

443. pag. 2.

¶ Reservatorum peccatorum cessat reservatio, quando sunt cognita, & reuelata ipsi Prelato. fol. 277. pa. 1.

¶ Reservatorum volunt Prelati tollere reservationem, quando in confessione eis facta, penitens tacuit, vel oblitus fuit unius, vel duorum illorum, secundum Syl. fo. 277. pa. 1.

¶ Reservato-

- ¶ Reservatorum in tempore Iubilei obliuiscens in confessione, postea finito, potest ea confiteri, & virtute eiusdem Iubilei ab eisdem absolui. fo. 277. pa. 1. & 2.
- ¶ Rex in his Indiarū partibus speciali indulto Alexandri .6. & aliorum Pontificum, est Legatus Apostolicus. fo. 177. pa. 1.
- ¶ Rex Hispaniarum (ad exonerandam suam conscientiam) procurauit, ad has partes mitti Ministros, præbendo eis ad victum necessaria. fo. 391. pa. 1. & 2.
- ¶ Regis Catholici Cedula qua precipit Fratres Mendicantes permitti, & defendi in vsu Motus proprii. Et si Mendicantium &c. fo. 352.
- ¶ Regis Epistola (ad Archiepiscopum Mexicanum & ad alios Episcopos Mexici in Concilio congregatos) qua reuocat priorem Cedula de remouendis Fratribus ab officijs Parochorum, & statuit de nouo, illos eiusmodi officium debere exercere. fo. 376.
- ¶ Regis Epistola ad Prouinciales & Diffinitores Ordinum, qua precipit eos animarum curam ex officio & iustitia, & non ex Charitate tantum

tate tantum exercere debere. fol. 380. pag. 1.

- ¶ Regis mandatum ne Episcopi visitent Fratres per alios, quàm per se ipsos, aut per Fratres eiusdem Ordinis. folio. 396.

S

Sacerdos non habens licentiam in periculo mortis potest eligi ad audiendum confessionem. fol. 134. pa. 2. & 135. pa. 1.

- ¶ Sacerdos non habens licentiam confitendi, in periculo mortis, non potest eligi in confessorem, presente alio Sacerdote. fol. 135. pag. 1.

- ¶ Sacerdos Regularis, vel secularis celebrans pro defunctis in Altari maiori aliquorum conventuum Sancti Dominici, potest educere unam animam de existentibus in Purgatorio. fol. 168. pag. 1. & 2.

- ¶ Sacerdos in conferendo Baptismo debet preferri Diacono, & Diaconus Subdiacono, & hic Laico, & Laicus femine. fol. 181. pag. 1.

- ¶ Sacerdos timens ex confessione aliquod periculum, potest sine illa (etiam presente confessore) celebrare. fol. 278 pag. 1.

¶ Sacerdos

¶ Sacerdos excommunicatus non efficitur irregularis, si celebrat in urgente necessitate. fol. 273. pag. 1.

¶ Sacerdos subditus timens, quod petendo licentiā à Prelato per interpositam personam ad casum reservatum, cognoscetur ab ipso: etiam si sit excommunicatus cum contritione (urgente maxima necessitate) ad evitandum scandalum, potest sine confessione celebrare. folio. 274. pag. 1. & 2.

¶ Sacerdos excommunicatus timens reuelationem complicitis, & eius infamiam, vel impedimentum bonorum spiritualium, vel temporalium si confiteatur (urgente necessitate) ad evitandum scandalum potest cum contritione, non confitendo, celebrare. fol. 274. pag. 1. & 2.

¶ Sacerdos simplex habet potestatem absol- uendi à venialibus, & mortalibus, semel iam legitime confessis. fol. 275. pag. 2.

¶ Sacerdos (quatenus est sacrificus) tenetur sci- re legere, cantare, & construere. fo. 386. pag. 1.

¶ Sacerdos (vt Minister Sacramenti) tenetur sci- re formam, & materiam cuiuscūque Sacra-

menti, atque etiam modum debitum admini-
nistrandi. fo. 386. pa. 1.

¶ Sacerdos (vt confessarius & iudex fori conf-
cientiæ) debet scire necessaria ad debite hoc
munus exequendum. fo. 386. pa. 1.

¶ Sacerdos etiam si sit regularis (secundū Con-
cilium Tridentinum) non potest secularium,
etiam sacerdotum, confessiones audire, nisi
ab Episcopo per examen sit approbatus, vel
ab eius Vicario Generali. fo. 398. p. 1. & 2.

¶ Sacerdos secularis non habet iurisdictionem
extra Villam, vel oppidum sibi expresse ab
Episcopo designatum. fo. 416. pa. 1.

¶ Sacerdos Regularis modo semel sit ab Epif-
copo approbatus (secundum Henricum) non
potest ab eo restringi circa confessiones au-
diendas. fo. 416. pa. 1.

¶ Sacramēta omnia in his Indiarum partibus
(virtute suorum priuilegiorum) possunt admi-
nistrare Fratres Ordinum Mendicantium.
fo. 140. pa. 1.

¶ Sacramentorum administratio Fratribus Or-
dinum Mendicantium, non est ad certum tē-
pus limitata. fo. 140. pa. 1.

¶ Sacra

- ¶ Sacramenta Eucharistię, Matrimonij, & Extreme vñctionis conferens Regularis, & nō habens licentiam, aut ex priuilegijs, in currit excommunicationem. fo. 171. pa. 2.
- ¶ Sacramenta omnia Infidelib9 (etiam nouiter conuersis) in partibus Indiarum, possunt administrari à Fratrib9 ibi commorantibus. fo. 172. pa. 2.
- ¶ Sacramenta omnia in his Indijs possunt à Fratrib9 omnium Ordinum administrari in suis Monasterijs. fo. 175. pa. 2.
- ¶ Sacramenta omnia in his partibus possunt à Fratrib9 omnium Ordinum administrari extra Monasteria, scilicet in locis eisdem Fratrib9 assignatis, & assignandis. f. 175. p. 2.
- ¶ Sacramenta in his Indijs (per Pium. 5. & alios Pontifices) possunt Fratres Ordinum Mendicantium administrare Sacramenta, &c. folio. 176. pa. 2. fo. 222. pa. 1.
- ¶ Sacramenta in his Indiarū partibus ex obligatione tenētur Fratres Ordinum Mendicantium, administrare. fo. 177. pa. 2. & 258.
- ¶ Sacramēta non possunt administrari (sine peccato mortali) à non habente contritionem,

vel saltim credente eam habere de peccatis
suis.

fo. 179. pa. 1. & 2.

¶ Sacramentum aliquod sine peccato mortali
non potest conferre Sacerdos non contritis,
vel verisimiliter non contritis. f. 180. p. 1.

¶ Sacramentū Cōfirmationis recipiens in pec-
cato mortali, peccat mortaliter. f. 180. p. 1.

¶ Illud administrans, tenetur sub peccato morta-
li monere, ne recipiatur in peccato mortali.

fo. 180. pa. 2.

¶ Sacramenta (absque peccato mortali) non
potest administrare, qui ignorat necessaria
ad eorum administrationē. fo. 212. pa. 2.

¶ Sacramēta possunt Fratres administrare Neco-
phytis, etiam Ordinariorum licentia nō re-
quisita.

fo. 254. pa. 1.

¶ Sacramenta possunt Fratres Mendicantes
administrare omnibus Indis. fo. 294. pa. 1.

¶ Sacramenta (excepta Cōfirmatione) ex licen-
tia Superiorum possunt ministrare Fratres, nō
requisita copia Episcoporum, etiam si ibi ad-
sint.

fo. 358. pa. 1. & 2.

¶ Sacramenta possunt administrare Fratres li-
bere, & similiter quidquid aliud expediens
honor

honori & glorie nominis Dei, & augmento fidei & Ecclesie, viderint conuenire. fol.

360. pa. 1. & 368. pa. 1. & 2.

¶ Sacramenta ministrare, & concubinos punire virtute Omnimode, possunt Fratres sine Episcopi assensu: tamen alia graua non possunt facere. fo. 361. pa. 1. & 2.

¶ Sacramenta absque vlllo impedimento & nouitate possunt Religiosi administrare. fol. 364. pa. 2. 365. pa. 1. & 2. & 368. pag. 2.

¶ Sacramenta libere possunt ministrare Clerici, & Religiosi, in suis singulis ipsorum districtis. fo. 367. pa. 1.

¶ Sacramenta possunt ministrare Fratres, sicut ministrabant ante Concilium Tridentinum fo. 369. pa. 1.

¶ Sacramenta possunt ministrare Fratres etiam antiquis Christianis, qui habitant in suis populis. fo. 369. pa. 1. & 2.

¶ Sacramenta sine vlla licentia (Episcopi vel Prouisoris) possunt Fratres in suis populis ubi non est Parochus, ministrare Hispanis, Mestizis, & Mulatis, secundum opinionem Magistri à Veracruce: Sed Rex Catholicus precipit

precipit eiusmodi facultatem petendam esse ab Episcopis pro Hispanis, & ab illis concedendam. fo. 379. pa. 2. & sequentibus.

¶ Sacramenta possunt Fratres administrare Indis, & Hispanis, in suis populis commorantibus. fo. 379. pa. 2.

¶ Sacramentum Eucharistię possunt Fratres administrare omnibus Christi Fidelibus.

fo. 424. pa. 2. & 425. pa. 2.

¶ Sacramentum Eucharistię possunt Mendicantes administrare, etiam extra sua Monasteria. fo. 425. pa. 2.

¶ Saliva sufficit apponi duobus vel tribus, quando est multitudo baptizandorum Indorum.

folio. 230. pa. 1.

¶ Sanguis Christi Domini nostri (inter sanguinem omnium Martyrum) obtinet principatū

fo. 192. pa. 2.

¶ Sanguis Christi Domini nostri quam plurimos causat effectus in homine. folio.

193. pa. 1.

¶ Sanguis Christi Domini nostri prodest animę recipientis, & eius corpori, ac potentijs.

fo. 193. pa. 2.

¶ Scientia

- ¶ Scientia sufficiens (vt Parochus debite administret Sacramenta) dicitur illa, quę requiritur ad debite exercendum suum officium . fol. 178. pa. 1. & 2.
- ¶ Sęculares, & Religiosi possunt per Fratres absolui ab omnibus sententijs, & censuris, exceptis contentis in Cena Domini. fo. 125. pa. 2. & excepta Hęresi . fol. 130. pagina. 2.
- ¶ Simonie casus est absolubilis, & dispensabilis (cum Fratribus Infidelium doctrinę, instructioni, & manutentioni deputatis) per ipsorum Pręlatos Superiores . folio . 162. pag. 1.
- ¶ Simoniacus realis incurrit penam excommunicationis & c. & fit irregularis in executione actuum Ordinum. folio. 160 . pagina. 1.
- ¶ Simoniacus est, qui scit se simoniace ordinari, aut sibi simoniace beneficium conferri . fol. 160. pag. 1.
- ¶ Simoniaci, & Mediatores, & Procuratores incurrunt excommunicationem latę sententię reseruatam Papę. fol. 160. pag. 1.
- ¶ Simoniaci celebrantes fiunt irregulares, & inhabiles

inhabiles ad quęcūque beneficia obtinēda.
fo. 160. pa. 1. & 2.

¶ Simoniaci Religiosi (vltra pēnas Iure pos-
tas) carent perpetuo voce actiua & passiua.
fo. 160. pa. 2.

¶ Simoniaci (secundū Extrauagantem Sixti. 5.)
à nullo alio pręterquàm à Summo Pontifice
possunt absolui, nisi in articulo mortis. fol.
160. pa. 2.

¶ Simoniacus in beneficij susceptione à confes-
sore idoneo potest absolui semel in vita, &
in mortis articulo intra tempus publicatio-
nis Cruciatę. fo. 164. pa. 2.

¶ Syndicos & actores bonorum, & eleemosyna-
rum Monasteriorū possunt Fratres constitue-
re. fo. 315. pa. 2. & 316. pa. 1.

¶ Subditus vnius Prouincialis censetur ille,
qui nondum est incorporatus in alia Prouin-
cia. fo. 127. pa. 1.

¶ Subditus tenetur obedire suo Pręlato in om-
nibus pertinentibus ad suam salutem. folio.
394. pa. 1.

¶ Subditus est obligatus ad sustentationē cor-
poralē sui Pastoris. fo. 394. pa. 1.

¶ Trident

T

Tridentinum Concilium approbavit priuilegia Ordinum, quę eius decretis non cōtrariētur. fo. 350. pa. 2.

¶ Tridentinum Concilium tantū derogat priuilegia priuata quorundam, non autem quę sunt inserta corpori Iuris. fo. 400. pa. 2.

¶ Tridentinum Concilium vocat priuilegia, omnia indulta contra Clementinam obtenta, supponens ipsam esse legem communē. fo. 402. pa. 1. & 403. pa. 1.

¶ Tridentinum Concilium non derogat Clementinam Dudum, circa confessorum Regularium pręsentationem. folio. 403. pagina. 1. & 2.

¶ Tridentinum Concilium prohibet Regularibus, ne audiant confessiones secularium, (etiā presbyterorū) nisi ab Episcopo sint examinati & approbati. folio. 406. pagina. 1. & 413. pagina. 2.

¶ Tridentinum Concilium non pręcipit cōfessores Regulares examinari ab Episcopo toties, quoties ipse voluerit. fo. 406. pa. 1.

¶ Verba

VERBA, quibus Prouinciales possunt communicare Fratribus auctoritatem omnimodam. fo. 233. pa. 2.

¶ Verba in rebus moralibus sunt interpretanda secundum communem, & moralem modum loquendi. fo. 401. pa. 1.

¶ Vicarij Generales Episcoporum non possunt Fratribus prestare assensum vtēdi auctoritate omnimoda, existente illic Episcopo, neque etiam absente, nisi ad hoc habeant ab ipso auctoritatem. fo. 146. pa. 2.

¶ Vicarij Regulares in absentia Guardianorū, vel Priorū, possunt vti illa auctoritate, quę ipsis committitur ratione sui officij. folio. 269. pa. 1.

¶ Vicarij Regulares Guardianorum nihil possunt, preter id, quod continetur in literis datis Guardianis. fo. 168. pa. 1.

¶ Vinum quā plurimas habet proprietates humano corpori conducentes. folio. 192. pagina. 2.

¶ Vota commutare, dispensare, & absoluerē possunt

possunt Fratres á casibus , á quibus possunt
Episcopi. fol.253.nu.2.& fol.363.pag.2.

¶ Votum in melius debet commutari , quan-
do sine aliqua causa , sed solum ex mera vo-
luntate fit commutatio. fol.422.pag.1.

¶ Votorum dispensatio non potest fieri ab E-
piscopis cum externis , qui ad suas Diœce-
ses accedunt. fol.421.pag.1.

¶ Votum relaxandi concedens potestatem,cō-
cedit etiam dispensandi. fol.434.pag.1.

* FINIS *

E R R A T A

FOL. 114. pa. 1. lin. 1. lege. ad id. fol. 114.
 pa. 1. lin. 6. Respondetur. fol. 116. pag. 1. li.
 15. concessum. fol. 124. pag. 1. lin. 1. ha-
 bent. fol. 124. pag. 2. lin. 2. arti. 4. fol.
 130. pag. 1. lin. 13. Compilationes. fol. 135.
 pag. 1. lin. 23. scilicet. fol. 136. pag. 1. lin.
 10. alicuius. fol. 144. pag. 2. lin. 17. iux-
 ta. fol. 153. pag. 1. lin. 1. Clementina. fol.
 154. pag. 1. lin. 19. aliorum. fol. 163. pag.
 1. lin. 11. Dioeceses. fol. 178. pag. 1. lin.
 4. sciendum. fol. 178. pag. 1. lin. ult. expē-
 dere. fol. 184. pag. 2. lin. 23. licet. fol. 190.
 pag. 1. lin. 11. Sacramentum. fol. 198. lin. 1.
 intellectu. fol. 199. pag. 2. lin. 16. preba-
 bilis. fol. 201. pag. 1. lin. 12. recipiunt. fol.
 204. pag. 1. lin. 2. mandato. fol. 204.
 pag. 1. lin. 17. non debent. fol. 206. pag.
 2. lin. 2. omittantur. fol. 217. pa. 1. lin.
 2. defuncto. fol. 224. pa. 2. lin. penult.
 essent. fol. 226. pa. 1. lin. 21. non medio-
 criter deus & probate. fol. 228. pa. 1. li.
 4. Diaconi. fol. 230. pa. 1. lin. 12. popu-
 lo. fol.

10. fo. 232. pa. 2. lin. vltima. subsequentes.
 fol. 237. pag. 1. lin. 18. efficere. fol. 239.
 pa. 1. lin. 22. Collegijs. fol. 245. pa. 2. lin. 5.
 tollit. fol. 250. pa. 2. lin. 10. partem. fol.
 252. pa. 1. lin. 22. mandantes. fol. 252. pa. 2.
 lin. 23. ex patre. fol. 253. pa. 1. lin. 1. dicit.
 fol. 258. pa. 1. lin. 25. los Prouinciales. fol.
 264. pa. 2. lin. 25. trina. fol. 282. pa. 2. lin.
 1. rependat. fol. 294. pa. 1. lin. 21. in populis.
 fol. 294. pa. 1. lin. 13. casu. fol. 304. pa. 1. lin.
 25. singulis. fol. 304. pa. 2. lin. 9. prefatos.
 fol. 306. pa. 2. lin. 16. antiqua. fol. 307. pa.
 1. lin. 6. destinati. fol. 308. pa. 2. lin. 8 olim.
 fol. 325. pa. 2. lin. 4. militiarum. fol. 327.
 pa. 1. lin. 15. in posterum. fol. 350. pa. 2. lin.
 7. Pius. 4. fol. 362. pa. 1. lin. 24. etiam. fol.
 390. pa. 2. lin. 25. prouocauerint. fol. 391. p.
 1. lin. 2 hodiernum. fol. 391. pa. 1. lin. 15. Re
 ligiosis. fol. 391. pa. 1. lin. 24. dicuntur. fol.
 390. pa. 2. lin. 20. remanere. fol. 395. pa. 1.
 lin. 4. vtique. fol. 405. pa. 1. lin. 4. possit.
 fol. 406. pa. 1. lin. 4. Dicecesi. fol. 416. pa.
 2. lin. 5. possant. fol. 422. pa. 2. lin. 19. ac
 cedentium. fol. 427. pa. 2. lin. 2. indubita
 ta. folio.

ta. fol. 150. pa. 2. lin. 3. Lusitani. fol. 264
pa. 2. lin. 25. quis trina. fol. 295. pag. 1.
lin. 4. vtique.

?

¶ Con estas emiendas se deuen corregir algu
nos cuerpos desta obra: que en otros se corri
gieron en el molde: y con ellas esta conforme
a su original.

Fray Pedro de Aragon, Predicador.

?

*
¶ *? *
*

?

Excudebat Ludouicus Ocharte Figueroa,
Mexici, in Regio Collegio sanctę
Crucis, sancti Iacobi de Tlati
lulco. Anno Domini
1601.

* ¶ * * *

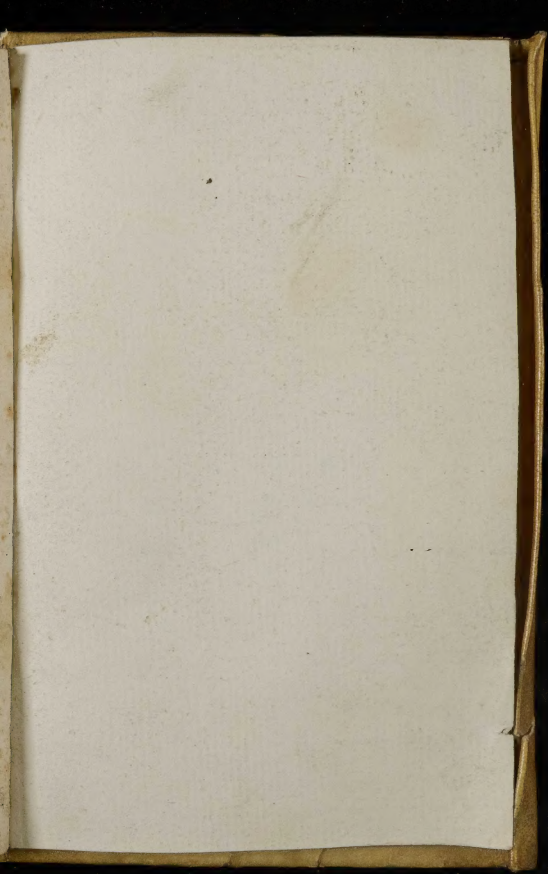
?

437. Wodehouse

440. John de Wodehouse
audacior flos omnis
fidelium & caritatis singula
lati regulari-

De la Cour de
la ville de
Paris le 10
de Mars 1684

Aug 8136

Q2

AYER

Nahuatl

*

19

AYER

*871

A9545

B2 1600

